C. E. RAPPAPORT
LIBRI RARI
ROMA

n. Bernardus

Raro

Sermones de tempore et de
Conciliac. Venetiis, 1495

Hain - Copi. # 2849

LIBRARY
Brigham Young University
RARE BOOK COLLECTIO
Vault
093
Em32
1495
BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 23820 5261

Quisquis adipe cupis repleri animã tuam atqz pinguedine summe beati bernardi clareuallensis abbatis per optimos ad mentem in deum excitandã sermones qui nimirum recte eum deuotum appellari testantur sicut approbat cõmunis religiosorum consuetudo christicolarũ. Habeas insuper in eodem hoc volumine contentas omelias talem tibi ex granis ab horreo dominico delatis panem conficientes q si de manibus tuis nullatenus recesserint: nec repente degluti as sicut animalia qbus vesci israeliticus populus prohibitus est: sed mentis ore diligenter ruminatas ventri memorie seruanda transmiseris vtiqz dices quia esurientez animã satiauit bonis nec quibuscunqz: sed illis quibus gustatis omnis caro desipit. Quid autem mirum si preceteris celestia luculenter ille diseruit qui preceteris mortali adhuc detentus velamine celestia ꝑgustauit qõ ei non dubiũ est cõtigisse quia deo in mensa dñi reficiebat vt non qualẽ ceteris incongruus liquor sitienti sed congruũ saporẽ preberet nec mutata quãdoqz pocula cognosceret licet pro vino oleum deglutisset. Licuit etiaz christi mysteria non pauca dignissime elucidare vtiqz cui nõ fidei solũ oculis sicut z alijs, ꝙplurimis sed z carneis visibilẽ se christus exhibuit qualis z genitrici nascens apparuit. Longũ z vite illius integritas z doctrine facundia sermonẽ exposcunt que sua quoqz dogmata comẽdant sed talia hic tradendi locus deest. asseras me tamẽ esse mentitũ nisi calicẽ inebrianté repereris sitiente ad deum fonté viuum anima tua qõ z si non arida multuz sitis inualuerit gusta vt amplius sitias sitienszqz fonte amplius leteris adesse.

Sciendum q sequens opus est impressum obtenta gratia per dños conciliarios cancellarie illustrissimi dñatus venetorũ: Ne quis audeat imprimere seu imprimi facere ꝛc. ꝑm tenorem copie ibidem date.

UPB

Tabula sermonū huius voluminis

Nūer⁹ sermonuz totius volumis.	Tabula sermonum beati Bernardi qui in hoc volumine continentur.	Nu. sermonū q⁹ ad matias	Principia sermonū	Nu. foli.
	Beati bernardi abbatis clareuallēsis ordinis cysterciensis sup euangelio ✠Missus est gabriel angelus ad mariā virginez. Omelie quattuor.			
j	Dñica pma i aduētu de sex circūstātijs ad.	Sermo pm⁹.	Scribē me aliqd.	
ij			In pmo q̄rno p to.	
iij	In aduētu dñi de vbis isaie: pete tibi signum.	sm⁹ secūdus	Hodie frēs ce.	fo.9
iiij	De triplici aduētu z de. vj. colūnis.	sm⁹ tertius	Audiuim⁹ sua.	11
v	De duplici aduentu z pēnis deargentatis.	sm⁹ quart⁹	In aduētu dñi.	12
vj	De aduentu medio z triplici innouatione.	sm⁹ qnt⁹	Dignū ē frēs	13
vij	De tertio aduentu z carnis resurrectiōe	sm⁹ sert⁹	Dixim⁹ nup.	14
viij	De triplici vtilitate aduentus dñi.	sm⁹ septim⁹	Volo vos frēs.	14
ix	In vigilia sancti andree apostoli.	sm⁹ vnic⁹	Si deuote.	15
x	In natali sancti andree de mundis piscibus.	sm⁹ pm⁹	Sanctoz festa.	16
xj	In eadem festiuitate	sm⁹ secūdus	Celebrantes	16
xij	In eadē festiuitate de triplici genere bonoruz	sm⁹ tertius	Beati andree	18
xiij	Epla ꝺ ꝯceptiōe marie ad canonicos lugꝺ.	sm⁹ vnicus	Ut propensius.	19
xiiij	In festo scē lucie de thesauro absco. i agro.	sm⁹ vnicus	Inter ceteras.	20
xv	In eadē vigilia ꝺ eo qꝺ scriptū ē O iuda z hie	sm⁹ secūdus	Sapientia vincit	21
xvj	Item vnde supra	sm⁹ tertius	Sonuit vox.	24
xvij	Item in vigilia eadem.	sm⁹ quart⁹	O iuda z hierlm	25
xviij	In eadem de eo qꝺ scriptū ē Sancti ficamini.	sm⁹ qnt⁹	Hodie scietis.	27
xix	In eadē vigilia ꝺ pnūciatiōe dñice natiuitat	sm⁹ sext⁹	Hodiernū qdē.	29
xx	In natiuitate dñi de fontibus saluatoris	sm⁹ pm⁹	Sāctificamini.	30
xxj	Unde supra de tribus mixturis.	sm⁹ secūdus	Auditū audiui.	32
xxij	Uñ. s. ꝺ loco z aliꝭ circūstātijs natiuitat dñi.	sm⁹ tertius	Grandis quidē	34
xxiij	Uñ. s. ꝺ eo q pastores inuenert mariā z ioseph	sm⁹ quart⁹	Magna opera.	35
xxiiij	Uñ. s. ꝺ vbis apli: bñdict⁹ deus z pr̄ dñi nr̄i ihesu	sm⁹ qnt⁹	Duo quedā rex.	36
xxv	In natali innocetū de q̄ttuoz ꝯtinuis festiui.	sm⁹ vnicus	Agnoscite dilec.	37
xxvj	In circūcisiōe: ꝺ circūcisiōe nr̄a z testi. tri.	sm⁹ pm⁹	Bñdictus deus	38
xxvij	Unde supra de nominibus eius.	sm⁹ secūdus	Bñdictus q ve	38
xxviij	Item vnde supra de octauo die.	sm⁹ tertius	Posteaq̄ ꝯsūmati	39
xxix	In ephia dñi: de vbis apli. Appuit benig.	sm⁹ pm⁹	Posteaq̄ ꝯsūmati.	40
xxx	Uñ. s. ꝺ magis z ꝺ expositiōe Egredimi filie.	sm⁹ secūdus	In circūcisiōe	41
xxxj	Item vnde supra.	sm⁹ tertius	Appuit benigni	42
xxxij	In octa. epi. de circuncisione z baptismo.	sm⁹ vnicus	Tres appitiões	44
xxxiij	Dñica infra octa. epi. contēplatio euāgelij.	sm⁹ vnicus	Necessariū nob.	44
xxxiiij	Dñica post oct. epi. expositio euāgelij de nup.	sm⁹ primus	Populo dure ccr	46
xxxv	Unde supra de mutatione aque in vinum.	sm⁹ secūdus	Petis a me chari	46
xxxvj	In conuersione sancti pauli apostoli.	sm⁹ primus	In lectiōe euā.	52
xxxvij	Unde supra.	sm⁹ secūdus	In opib⁹ dñi.	52
xxxviij	In purificatiōe beate marie semp virginis	sm⁹ primus	Merito quidē.	53
xxxix	Unde supra de ordine z modo pcessiōis	sm⁹ secūdus	Cōuersus est	54
xl	Unde supra de puero z maria z ioseph.	sm⁹ tertius	Hodie tēpli dñi	55
xlj	Dñica in. lxx.	sm⁹ primus	Gratias redē.	55
xlij	Item vnde supra de duplici lopore	sm⁹ secūdus	Purificationē.	56
			Magna nobis.	56
			Inimisit dñs.	57

J. Hieronymi Aquilani Viterbiensis.

Nu. ꝑmo nuz totiꝰ volumis	Tabula sermonū huius voluminis	Nu. ꝑmonū qꝰ ad matias	Principia sermonū	Nu. foli.
xlij	¶Feria.iij. i capite ieiunij de vbo dñi vnge.	Sermo ꝑmꝰ	Hodie dilectissi.	58
xliij	Unde supꝫ de pphetica lectiõe Conuertimini.	ꝑmo secũdus	Cõuertimini ad.	59
xlv	In quadragesima de ieiunio	ꝑmo tertius	Rogo vos dilec.	60
xlvj	Uñ supꝫ ꝺ eo qꝺ scriptũ é Sãctificate ieiuniũ	ꝑmo quartus	Quia ieiunij	60
xlvij	Unde supra de triplici modo oratiõis	ꝑmo quintus	Charitas qua ꝑ.	61
xlviij	Uñ supꝫ de pegrino ⁊ mortuo ⁊ crucifixo	ꝑmo sextus	Obsecro vos.	62
xlix	Unde supra.	ꝑmo septimus	In via estis frẽs.	62
l	¶In.xl.de psal.Qui habitat de ꝑmo versu.	ꝑmo primus	Cõsidero labo.	64
lj	Unde supra de secundo versu.	ꝑmo secũdus	Qui habitat.	65
lij	Unde supra de tertio versu.	ꝑmo tertius	Deꝰ meus spabo.	65
liij	Unde supra de quarto versu:	ꝑmo quartus	Scapulis suis.	66
liij	Unde supra de ꝑma parte quinti versus	ꝑmo quintus	Scuto circunda.	67
lv	Unde supra de vltima parte eiusdem versus.	ꝑmo sextus	Solet in diuinis.	68
lvj	Unde supra de versu septimo.	ꝑmo septimus	In spe viuimus.	69
lvij	Unde supra de octauo versu.	ꝑmo octauus	Breuius qdẽ.	72
lviij	Unde supra de nono versu	ꝑmo nonus	Etiam hodie.	74
lix	Unde supra de versu decimo.	ꝑmo decimus	Nec nostra est.	75
lx	Unde supra de versu vndecimo.	ꝑmo vndecimꝰ	Scriptum est	76
lxj	Unde supra de eodem versu.	ꝑmo.xij.	Si meministis.	78
lxij	Unde supra de.xij.versu.	ꝑmo.xiij.	Possumꝰ hũc.	80
lxiij	Unde supra de.xiij.versu.	ꝑmo.xiiij.	Agamus gras.	81
lxiiij	Unde supra de.xiiij.versu.	ꝑmo.xv.	Uenite ad me.	82
lxv	Unde supra de.xv.versu.	ꝑmo.xvj.	Clamauit ad me.	84
lxvj	Unde supra de versu.xvj.	ꝑmo.xvij.	Mane nobiscũ.	84
lxvij	In natali sancti benedicti abbatis	ꝑmo primus	Dixit simon.	86
lxviij	Uñ.s.ꝺ eo qꝺ scriptuz é:Erit tanqꝫ lignũ plã.	ꝑmo secũdus	Cõueniẽtibꝰ vo.	87
lxix	Unde supra.	ꝑmo tertius	Dilectus deo.	89
lxx	Item de eodem.	ꝑmo quartus	In fide ⁊ leni.	90
lxxj	¶In annũciatiõe dñica ꝺ adultera ⁊ suſana.	ꝑmo primus	Q̃ dues es.	91
lxxij	Uñ.s.ꝺ vsu psalmi vt ihabitet glia i terra nra	ꝑmo secũdus	Ut ihabitet glia.	93
lxxiij	Item vnde supra.	ꝑmo tertius	Cõsiderare est.	95
lxxiiij	Item vnde supra.	ꝑmo quartus	Aue gratia ple.	96
lxxv	¶Dñica in ramis palmarꝫ de ꝓcessione	ꝑmo primus	Non sine cãusa.	96
lxxvj	Uñ.s.de ꝓcessiõe ⁊ q̃ttuor ordinibꝰ ꝓcessionũ	ꝑmo secũdus	Necesse est.	97
lxxvij	Unde supra de gnqꝫ diebus ꝓcessionis.	ꝑmo tertius	Cum vniuersa.	98
lxxviij	¶Feria.v.in cena dñi de sacramentis.	ꝑmo vnicus	Hi sunt dies.	99
lxxix	Feria.vj.in parascaue.	ꝑmo primus	Vigilate animo	99
lxxx	Unde supra.	ꝑmo secũdus	Deꝰ vga iesse.	102
lxxxj	Unde supra.	ꝑmo tertius	Jesũ nazarenũ.	103
lxxxij	In die sancto paſche de obꝓbꝛijs iudeorum	ꝑmo primus	Uicit leo.	106
lxxxiij	Itẽ vñ supꝫ de lectiõe euãgelica marie magda.	ꝑmo secũdus	Accepimꝰ ab.	109
lxxxiiij	Feria.ij.post paſcha de lectiõe euãgelica	ꝑmo vnicus	Cõuertere aia.	111
lxxxv	Infra octa.paſche de lepra naamã.	ꝑmo primus	Sicut i corpoꝛ.	116
lxxxvj	Unde supꝫ quõ qbusdã nondũ natus é xps.	ꝑmo secũdus	Oia q̃ de salua.	117
lxxxvij	In oct.paſche ꝺ vbis bti iohãnis apli: Oẽ qꝺ	ꝑmo primus	Oẽ qꝺ natũ é.	117
lxxxviij	Item vnde supra.	ꝑmo secũdus	Ex epla bti iohã.	119
lxxxix	Item vnde supra.	ꝑmo tertius	Jesus christus.	119

Tabula sermonū huius voluminis

Nu. sermonū in toto volumine		Nu. sermonū q° ad matias	Principia sermonū	Nu. foli.
i	¶Dominica prima post octauas pasce	sermo vnicus	Reuerēdissimi	120
ij	¶In rogationibus de euangelica lectione	sermo vnicus	Quis vnū ba.	123
iij	In ascensiōe dñica de euāgelica lectione.	sermo primus	Recūbētib°. xj	113
iiij	Unde supra	sermo secundus	Solēnitas ista	124
v	Unde supra de intellectu z affectu	sermo tertius	Hodie celorum	125
vj	Unde supra de diuersis ascensionibus	sermo quartus	Si natiuitatis	126
vij	Unde supra de triplici virtute	sermo quintus	Triplicē in nob	127
viij	Unde supra de verbis ysaie	sermo sextus	Hodie sedenti	128
viiij	¶In die scō pēth de manifestatione sci spūs	sermo primus	Celebramus	130
x	Unde supra	sermo secundus	Hodie dil ectiſ.	131
xj	Unde supra	sermo tertius	Oī libenter	132
xij	Unde supra	sermo quartus	Cōgregati estis	133
xiij	In festo sacratissimi corporis christi	sermo vnicus	Panez angelo°	136
xiiij	In na. sci iohis baptiste de lucerna ardēte	sermo vnicus	Sit procul	139
xv	In vigilia apostolorū petri z pauli	sermo vnicus	In scō° vigiliſ	141
xvj	In festiuitate sanctō° ap'lō° petri z pauli.	sermo primus	Gloriosa nobis	141
xvij	Unde supra.	sermo secūdus	Sancti isti	142
xviij	Unde supra de vbis sapiētie bi sunt viri mie.	sermo tertius	Merito frēs	143
xix	De dauid z golia z. v. lapidibus.	sermo vnicus	Audiuimus.	144
xx	Dñica. vij. post pēthē. de euāgelica lectiōe.	sermo primus	Miserēo° sup	145
xxj	Unde supra de fragmētis. vij. misericordia°	sermo secūdus	Scitis qd	146
xxij	Unde supra de vij misericordijs.	sermo tertius	Misericordias	147
xxiij	Unde ē de triplici mia z q̄tuor miserationibus	sermo quartus	Miserere mei	147
xxiiij	De tribus generib° hoiuz q sunt i religiōe	sermo vnicus	Nuliz est	148
xxv	De labore messis	sermo primus	Deo qđ nupi.	148
xxvj	In labore messis	sermo secūdus	Nec est genera.	149
xxvij	Unde supra quō duplex malū coopert malu°.	sermo tertius	Paupes quidē	150
xxviij	Unde supra de duabus mensuris.	sermo quartus	Labor iste	150
xxix	In festo sancte marie magdalene.	sermo vnicus	Hodie mia	151
xxx	In assumptione beate marie semp virginis	sermo primus	Virgo gloriosa	153
xxxj	Unde supra	sermo secūdus	Intrauit ihesus	153
xxxij	Unde supra	sermo tertius	Intrauit ihesus	155
xxxiij	Unde supra	sermo quartus	Intrauit ihesus	157
xxxiiij	Unde supra	sermo quintus	Tēpus loquēdi	158
xxxv	Unde supra de verbis apocalipsis	sermo sextus	Signū magnū	160
xxxvj	In natiuitate bte semp vginis de aq̄ ductu	sermo vnicus	Fecūde vgini.	162
xxxvij	Ad abbates qñ q̄uenerāt ad capl'z gīiale cyst.	sermo vnicus	Hoc mare ma.	165
xxxviij	In solennitate sancti michaelis archangeli	sermo primus	Angelo° hodie	166
xxxix	In eadem solennitate	sermo secūdus	Audistis frēs	167
xxxx	In solennitate omniū sanctorum	sermo primus	Festiuitatē	168
xxxxj	In eadem festiuitate,	sermo secūdus	Quia sanctō°	171
xxxxij	In eadem solennitate:	sermo tertius	Aduertistis	171
xxxxiij	Unde supra,	sermo quartus	Cum de altari	173
xxxxiiij	Unde supra	sermo quintus	Festiua nobis	174
xxxxv	¶Dñica in kl'nouēbris de visiōe ysaie ppbe	sermo primus	Vidi dominū	176
xxxxvj	Unde supra	sermo secundus	Plena erat	176
xxxxvij	Unde supra	sermo tertius	Nō nob arbi.	177

Tabula sermonū huius voluminis

Nu. sermo nuz totus volumis		Nu. sermonū q° ad matias	Principia sermonū	Nu. foli.
cxxxvij	Unde supra	sermo quartus	Cum dixisset p.	178
cxxxviij	Unde supra	sermo quintus	Cōmēdant no.	179
cxxxix	In festo sancti martini.	sermo vnicus	Puto sermonē	181
cxl	In natali scī clemētis de tribus aquis.	sermo vnicus	Preciosa ī cō.	184
cxlj	In dedicatione ecclesie.	sermo primus	Festiuitas bo.	185
cxlij	Unde supra	sermo secūdus	Olim rex	186
cxliij	Unde supra	sermo tertius	Domus hec	186
cxliiij	Unde supra de triplici mansione.	sermo quartus	Uotiuis laudi.	188
cxlv	Unde supra de gemina consideratione sui.	sermo quintus	Etiam hodie.	187
cxlvj	Unde supra	sermo sextus	Domestica	190
cxlvij	In transitu sancti malachie episcopi.	sermo vnicus	De celo nobis	191
cxlviij	Epistola de transitu eiusdem	sermo vnicus	Religiosis fra.	192
cxlix	In obitu reuerendissimi patris humberti.	sermo vnicus	Hūbert° famu.	193
cl	De humilitate.	sermo vnicus	Ois q se exal.	194
cli	De verbis apli. Non est regnū dei esca ꝛc̄.	sermo vnicus	Solet apostol°	195
clij	De obsecratione postulatione ꝛc̄.	sermo vnicus	Quatuor mihi	196
cliij	De victoria sapientie contra malitiam.	sermo vnicus	Sapiētia vin.	197
cliiij	De querenda sapientia.	sermo vnicus	In hoc mūdo	198
clv	De verbis ps. Quis ascendet in montē dñi.	sermo vnicus	Quis ascendet	198
clvj	Stimulus amoris.	sermo vnicus	O vehementi	200
clvij	Stimulus anime ad sui cognitionem.	sermo vnicus	Terret me vita	201
clviij	De miseria humana	sermo vnicus	O homo q ex.	202
clix	De pugna spirituali.	sermo primus	Rex dines ꝛ.	203
clx	De pugna spirituali.	sermo secūdus	Inter hierusalē	205
clxj	De pugna spirituali.	sermo tertius	Inter hierlim.	206
clxij	De verbis sapientie	sermo vnicus	Sentite de dño	207
clxiij	De spirituali negociatione	sermo vnicus	Negotiami dū	208
clxiiij	De vijs dñi ꝛ confessione.	sermo vnicus	Notas mihi fe.	209
clxv	De obedientia.	sermo vnicus	Non possumus	210
clxvj	De laudibus religionis	sermo vnicus	Reges terre	213
clxvij	De verbis euangelij. Ecce nos reliquimus.	sermo vnicus	Ecce nos	213
clxviij	De vita episcopi.	Epistola vnica	Dño venerabili	214
clxix	De lege charitatis	Epistola vnica	Inter patres	221
clxx	De laudibus virginitatis	Epistola vnica	Bernard° ab.	223
clxxj	De contemptu seculi.	Epistola vnica	Thom e dilecto	224

Finis.

Sermones de tpe et de sanctis cũ omelijs beati Bernardi abbatis clareuallẽſ ordinis ciſterciensiscũ nõnullis eplis eiusdẽ.

Diui Bernardi abbatis clareual lensis ordinis Cistercienfis doctoris deuotissimi Omelie et sermones de tempore et de sanctis: multis per anni circulum: solénitatibus et diebus accomodati.

Et primo Omelie super euangelio: Missus est angelus gabriel a deo: ad honorem sacratissime semper virginis marie edite.

Prologus.

Scribe re me aliquid et dñ uotio iubz: et prohibet occupatio: Verunta: men qz pre pediēte cor porali mole stia fratruz ad presens nō valeo se ctari conuentum: id tantillum ocij: quod vel mihi de somno fraudans in noctibus intercipere finor: non finam ociosum. Libet ergo tentare id potissimum aggredi: quod sepe animum pulsaut: loqui videlicet aliquid in laudibus virginis matris super illa lectione euangelica: in qua luca referente dominice annunciationis continetur hystoria. Ad quod sane opus faciendum: etsi nulla fratrum: quorum me profectibus deseruire necesse est: vel necessitas vrgeat: vel vtilitas moneat: dū tamen ex hoc non impediar: quo ad queqz ipsorum necessaria minus paratus inueniar: non arbitror eos debere grauari: si ppter satisfactio deuotioni.

Lectio sancti euangelij Scōm Lucam.

In illo tpe missus est angelus gabriel a deo i ciuitatez galilee: cui nom̄ nazareth: ad virginem despōsatam viro cui nomen ioseph de domo dauid: et nomen virginis maria. Et reliqua. Omelia pma.

Quid sibi vult euangelista: tot ppria nomina rez in hoc loco tam signanter exprimere? Credo qz noluit nos negligēter audire: qz taz diligenter studuit enarrare. Nominat siquidē nūciū qui mittit: deū a quo mittit: virginē ad quā mittitur: sponsum quoqz virginis: amborumqz genus ciuitatem: ac regionem propijs nominibus designat. Ut qd hoc? Putasne aliquid horum superuacue positū sit? Nequaqz. Si enim nec foliū de arbore sine causa: nec vnus ex passeribus sine patre celesti cadit sup terrā: putē ego de ore sancti euāgeliste supfluum defluere verbū: precipue in sacra hystoria verbi? Nō puto: Plena quippe sunt omnia supernis mysterijs: ac celesti singula dulcedine redundantia: si tamē diligentē habeāt ispectorē: qui nouerit suggere mel de petra: oleūqz de saxo durissimo. Nepe i

illa die stillarūt mōtes dulcedinē: ⁊ colles fluxerūt lac ⁊ mel: qñ rorātibus celis desū per: nubibusq; pluentibus iustū aperta est terra leta germinās saluatorē: qñ dño dante benignitatē: ⁊ terra nostra reddēte fructū suum super illum monte montiū: montem coagulatū ⁊ pinguem: misericordia et veritas obuiauerūt sibi: iusticia ⁊ pax oscu late sūt. Illo quoq; in tempore vnus iste inter ceteros mōtes non modicus: beatus hic videlicet euāgelista: dū desideratū nobis nostre salutis exordiū suo mellifluo cō mēdauit eloquio: veluti perflante austro atq; e vicino sole radiāte iusticie: quedam ex eo spiritualia profluxerūt aromata. Vtinam etiā nunc deus emittat verbum: ⁊ liquefaciat ea nobis: perflet spiritus eius: ⁊ fiant nobis intelligibilia verba euāgelica: fiāt in cordibus nostris desiderabilia sup aurum ⁊ lapidem preciosum multum: fiāt ⁊ dulciora sup mel ⁊ fauus. Fuit itaq; Missus est angelus gabriel a deo. Nō arbitror hūc angelum de minoribus esse: qui quali bet ex causa creba soleāt ad terras fungi legatiōe. Quod ⁊ ex eius nomine pālaz in telligi dat: qđ interpretatur: fortitudo dei dicitur. Et quia nō ab alio aliquo forte excellētiori se: vt assolet: spū: sed ab ipso deo mitti phibet̄ propterea hic ĝ posituz ē a deo. Vel ideo dictū ē a deo: ne cui beatoz spiri tuū sinū de⁹ anteq; virgini reuelasse putet̄ filiū: excepto dūtaxat archāgelo gabriele qvtiq; tāte iter suos inueniri potuerit excel lētie: vt tali ⁊ noīe dign⁹ habere: ⁊ nūcio. nec discordat nomē a nūcio. Dei gppe vir tutē xp̄z: quē melius nunciare decebat: q̄z hunc: quē sile nomē honorat. Mā qd aliud ē fortitudo q̄z virt⁹? Nō aūt indecēs aut i cōgruū videat dñz: ⁊ nūciū cōi censeri vocabulo: cum similis in vtroq; appellatiōis nō fit tamē vtrisq; similis causa. Aliter gp pe xp̄s fortitudo: vel virtus dei dicitur: aliter angelus. Angelus enim tm̄ nuncupatiue: xp̄s aūt etiam substātiue. Christus dei virtus ⁊ dicitur ⁊ est: qui fortiarmato: qui suum atrium in pace custodire solebat: for tior superueniēs: ipm̄ suo brachio debella uit: ⁊ sic ei vasa captiuitatis potēter eripu it. Angelus vo fortitudo apellatus est: vel q̄ huiuscemodi meruit prerogatiuam offi cij: quo eiusdem nunciaret aduentum vir tutis: vel quia virginem natura pauidam: simplicem: verecundam: de nouitate mira culi non expauescere: sed confortare vebe ret. Qđ ⁊ fecit: ne timeas inquiens maria nueniſti enim grāz apud deū. Sed ⁊ ipsi⁹ sponsum hominem vtiq; nihilominus hu milem: ac timoratū nō irrationabiliter for sitā idem angelus confortasse credit: q̄z tunc ab euāgelista nō nominetur. Joseph inquit fili dauid: noli timere accipere ma riam coniugem tuaz. Conuenienter itaq; gabriel ad hoc opus eligitur? imo quia illi tm̄ negocium inūgitur: recte tali nomine designatur. Missus est ergo angelus ga briel a deo. Quo? In ciuitatez galilee: cui nomē nazareth. Videamus si vt ait natha nael: a nazareth potest aliqd boni eē. Na zareth interpretat flos. Videtur aūt mihi quoddaz semen fuisse diuine cognitionis: tanq; e celo iactatum in terras allocutiōes ⁊ pmissiones facte celitus ad p̄es abraam s. ysaac ⁊ iacob. De quo semine scriptum ē Nisi dñs sabaoth reliqsset nobis semen: si cut sodoma fuissem⁹: ⁊ sicut gomorra simi les essemus. Floruit aūt hoc semē in mira bilibus: que ostēsa sunt in exitu isrl de egy pto: in figuris: ⁊ enigmatibus p totuz iter i deserto vsq; i terram promissionis: ⁊ de inceps i visionibus ⁊ vaticiniis pphetaz: i ordinatōe quoq; regni: ac sacerdotij vsq; ad xp̄m. Christus autem huius seminis et horum florum non imerito fructus esse in telligit: dicēte dauid: Dñs dabit benigni tatē: ⁊ terra nr̄a dedit fructū suū. Et iter: De fructu vētris tui ponam sup sedem tu am. In nazareth ergo nunciat xp̄s nasci turus: quia i flore speratur fructus p̄cessu rus. Sed prodeūte fructu flos decidit: q; veritate apparente i carne: figura pertrā sijt. Vnde ⁊ nazareth ciuitas galilee dicit i. trāsmigrationis: q; nascente xp̄o illa oia trāsierūt que superius enumerauī: que vt ait apostolus in figurā contingebant eis. Nos ergo flores nos qui iam fructū tene mus ptrasire videmus: ⁊ dum adhuc flore

re videbant̃ transituri ꝓuidebant̃. Unde dauid. ℣Mane sicut herba transeat⁹ mane floreat ⁊ transeat: vespe decidat: induret ⁊ arescat. Uespere etenī .i. q̄n venit plenitudo temporis in quo misit deus vnigenitū suum factū ex muliere factū sub lege dicēte ipso: ecce noua facio omnia: vetera trāsierūt ⁊ disparuerūt: quomō in nouitate suc crescētis fructus flores decidūt ⁊ arescunt vnde rursum scriptum est: ℣Fenū aruit ⁊ decidit flos: verbum aūt dñi manet in eternum. Credo nō ambigis quin verbū fructus sit: verbū aūt christus est. Bonus itaq; fructus xp̄s: qui manet in eternū. Sed vbi est fenum qđ aruit? vbi flos q decidit? ℣Prophetа respōdeat. Omis caro fenū: ⁊ omis gloria eius tanq̄ flos feni. Si ergo omis caro fenū: ergo carnalis ille populus iudeoꝝ fenū fuit. An non fenū aruit? dū idē̄ populus ab omni spūs pinguedine vacuus: sicce littere adhesit? An nō etiā flos decidit? quando gloriatio quam habebant in lege remansit? Si flos non decidit? vbi ergo regnuz: vbi sacerdotiū: vbi ꝓphete vbi templum vbi deniq; magnalia illa: de quibus gloriari solebant: ⁊ dicere: quanta audiuimus ⁊ cognouimus ea: ⁊ ꝓres nostri narrauerūt nobis? Et iterū: Quanta mandauit patribus nostris nota facere ea filijs suis. Et hec dicta sint ꝓ eo: qđ positū est in nazareth ciuitatē galilee. In illaz ergo ciuitatē missus est angelus gabriel a deo. Ad quē? Ad virginē despōsatā viro: cui nomē erat ioseph. Que est hec virgo tam venerabilis vt salutetur ab angelo? tam humilis: vt desponsata sit fabro? ℣Pulchra ꝑmixtio virginitatis ⁊ humilitatis? nec mediocriter placet deo illa anima in qua ⁊ humilitas commedat v̄ginitatē: ⁊ virginitas exornat humilitatē. Sed quāta putas veneratiōe digna est in quo humilitatē exaltat fecūditas? partus ꝓsecrat virginitatē. Audis virginē audis humilē? si nō potes virginitatē humilis: imitare humilitatē virginis. Laudabilis virtus virginitas: sed magis humilitas necessaria. Illa consulitur: ista ꝓcipit Ad illā inuitaris: ad istā cogeris. De illa dī Qui pōt cape capiat. de ista dī: Nisi quis efficiat⁹ sic ꝑuul⁹ iste: nō intrabit in regnū celoruz. Illa g̃ remunerat: ista exigit. ℣Potes deniq; sine v̄ginitate saluari: sine hūilitate nō potes. ℣Pōt inq̄ placē hūilitas q̄ v̄ginitatē deplorat amissaz: sine hūilitate aūt audeo dicē: nec v̄ginitas marie deo placuisset Sup quez inqt requiescet spūs me⁹? nisi sup humilē ⁊ quietū. Sup humilem dixit: nō sup v̄ginē. Si igit maria humil' nō eēt: sup eam spūs scūs nō requieuisset. Si sup eā nō requieuisset: nec ip̄regnasset. Quō enī ò ipo: sine ipo ꝯcipet? ℣Patet itaq; q: vt de spū scō cōcipet: sic ipa phibet: Respexit dñs hūilitatē ancille sue potiꝰ q̄z v̄ginitatē. Et si placuit ex v̄ginitate: tū ex hūilitate ꝯcepit. Usi cōstat: q: etiā vt placēt v̄ginitas: ꝑculdubio hūilitas fec̄: qd dicis v̄go supbe? ℣Maria se v̄ginē oblata gliat ò hūilitate? ⁊ tu negligē do hūilitatē blādiris tibi de v̄ginitate? Respexit ait illa de⁹ hūilitatē ancille sue. Que illa? Virgo vtiq; scā: v̄go sobria: v̄go duota nūqd tui castior illa? nūqd deuotior? aut numqd tua forte pudicitia gratior castitate marie? vt tu. s. sine hūilitate placē sufficias ex tua virginitate: qđ illa nō potuit ex sua? Deniq; q̄nto honorabilior es ex singulari munē castimōie: tāto tibi tu maiorē iniuriā facis: q ei⁹ ī te decorē fedas ꝑmixtiōe supbie. Alioqn expedit tibi v̄ginē nō eē: q̄z de v̄gitate supbire ⁊ insolescē. Nō oiuz qđ e v̄gitas: multo tū pauciorꝝ e cū v̄gitate hūilitas. Si g̃ v̄gitatē i maria nō potes nisi mirari? studе hūilitatē imitari: ⁊ sufficit tibi. Ois si ⁊ v̄go ⁊ hūil' es: q̄s̄ es magn⁹ es. Est tū aliqd maiꝰ qđ mireris ī maria. s. cū v̄gitate fecūditas. A sec'o enī nō est auditū: vt aliq̄ sil' mr̄ eēt ⁊ v̄go. O si ⁊ cuꝰ mr̄ attēdas? q̄ te tua spū ei⁹ mirabili celsitudine ducet admiratio? Nōne ad h̄ vt te videas nec satj pos se mirari? Nōne tuo imo v̄itatis iudicio illa q̄ deū habuit filiū? sup oēs etiā choros exaltabit angelorꝝ? An nō deū ⁊ dñm ag̃elorꝝ maria suū audacter appellat filiū dicēs? filj qd fecisti nob̄ sic? Quis h̄ audeat ag̃elorꝝ? Sufficit eis: ⁊ ꝑ magno hūt⁹ q̄ cū sint spūs exoditiōe: ex gr̄a facti: ⁊ vocati sūt angeli: testante dauid: Qui facit in quit angelos suos spiritus. ℣Maria v̄o matrem se agno

scens: maiestatē illaz cui illi cum reuerētia seruiūt: cū fiducia sinū nuncupat filiū. Nec dedignatur nūcupari deus: qđ esse dignatus est. Nam paulo post subdit euāgelista: z erat ingens subditus illis. Quis? Quibus? de⁹ hōib⁹. Deus inqz cui angeli subditi sunt cui pncipat⁹ z potestates obediūt subiectus erat marie. Nec tantum marie: sed etiā ioseph ppter mariā. Mirare ergo vrūlibet: z eligę qd amplius mireris: siue filij benignissimā dignationez: siue matris excellētissimā dignitatem. Utrięz stupor: vtrimęz miraculū. Et qz deus femine obtēperet: humilitas absqz exemplo: z qz femina deo principet: sublimitas sine socio. In laudibus virginū singulariter canit: qz sequunt agnū quocūqz ierit. Quibus ergo laudibus iudicas dignā que etiā pzeit. Di sce homo obedire: disce terra subdi: disce puluis obtēperare. De auctore tuo euāgelista loquēs Et erat inqt subdit⁹ illis: haud dubiū qn marie: z ioseph. Erubesce superbe cinis deus se humiliat: et tu te exaltas? Deus se hominibus subdit: z tu dñari gestiēs hoībus: tuo te pzeponis auctori? Utinā mihi aliqs tale aliqd cogitāti de⁹ respōdere dignetur: qz z suo increpādo apl'o respōdit: Tlade inqt post me sathana: q: non sapis ea que dei sunt. Quotiens enim hoībus pēsse desidero: totiēs deū me vni pire pzēdo: z tūc vere nō sapio ea que dei sunt. De ipo nāqz dictū ē: Et erat subdit⁹ illis. Si hōis o hō imitari dedignaris exemplū certe nō erit tibi indignū sequi auctorē tuum. Si nō potes fortitan sequi eū quocūqz ierit: dignare vel sequi quo tibi pdescēdet Hoc est si non potes sublimē incedere semitā virginitatis: sequere vel deū p tutissimam viam humilitatis. A cuius rectitudine siq etiā de virginibus deuiauerit: vt verum fatear: nec ipsi sequūtur agnū quocūqz ierit. Sequitur quidē agnū coniunctus humilis sequitur z superbus virgo: sed neuter quocūqz ierit? quia nec ille ascendere potest ad mūdiciā agni: qui sine macula est: nec is ad eiusdē mansuetudinē descendere dignatur: qua. s. non soluz coram tondente se sed coram occidente se obmutuit. Attamē salubriorē elegit sequēdi partem in humilitate peccator: qz in virginitate superbus: cum z illius imundiciā sua humilis satisfactio purget: z huius pudicitiā superbia inquinet. Sed felix nimis maria: cui nec humilitas defuit nec virginitas. Et qdem virginitas singularis: quā nō temerauit: sed honorauit fecunditas? z nihilominus speciāl' humilitas: quā nō abstulit: sed extulit: fecūda virginitas: z incōparabilis pr̄ sus fecūditas quā virginitas simul comitatur z humilitas. Quid horū non mirabile Quid non incomparabile? Quid non singulare? Mirum vero si nō festinas in eoz ponderatiōe quid tua iudices dignius ad miratiōe: vtruz videlicet potius stupenda sit fecūditas in virgine: an in matre integritas: sublimitas in prole an cum tanta sublimitate humilitas: nisi qz indubitanter horum singulis preferenda sunt simul cuncta z incōparabiliter excellentius est atqz felicius omnia pcepisse qz aliqua? Et quid mirum si deus q mirabiliter legit z cernitur in sanctis suis? mirabiliorē sese exibuit in matre sua? Veneramini ergo coniuges in carne corruptibili carnis integritatem? miramini etiam vos sancte virgines in virgine fecunditatem: imitamini omnes homines dei matris humilitatē. Honorate sancti angeli vestri regis matrē: qui nostre virginis adoratis prolem: ipsum vtiqz nostrū pariter ac vestrū regem: nostri' generis redemptorē: vestre ciuitatis restauratorem. Cuius apud vos tam sublimis: inter nos tam humilis a vob̄ pariter z a nobis detur et dignitati debita reuerētia: z dignationi bonor z glīa in secula seculoz Amen.

Omelia secunda.

Nouū quidem canticum illud quod solis in regno dei dabitur decantare virginibus: ipsam virginū reginam cum ceteris: imo primam inter ceteros esse canturā: nemo qui ambigat. Puto aūt illam preter illud quod solis licet cū omnibus tamen virginibus et vt dixi commune erit: dulciori quodā atqz elegantiori

carmine: letificaturam esse ciuitatem dei. Cuius vtiq; dulcisonos depromere vel ex primere modulos: ne ipa quidē virginū vlla digna inueniet: q; soli merito decātandū seruabit: que sola de partu: & partu diuino gloriat. Gloriat dixerim de ptu nō in se: sed in ipo quē peperit. Deus siquidem deus enim ē quē peperit: matrē suā singulari in celestibus donaturus est gloria: singulari i terris puenire curauit & gra: qua videlicet ineffabiliter: & intacta cōciperet & pareret incorrupta. Porro deus decebat huiuscemodi natiuitas: qua nō nisi de virgine nasceret. Talis & congruebat virgini ptus: vt nō pareret nisi deum. Proinde facto hominū: vt hō fieret nasciturus ō homine: talem sibi debuit ex oībus eligere: i mo edere matrē: qualē & se decere sciebat & sibi nouerat placiturā. Voluit itaq; esse virgines: de qua imaculata imaculatus p cederet omnū maculas purgaturus. Voluit & humilez: de qua mitis & humilis cor de pdiret: bax in se virtutū necessariuz oībus saluberrimūq; expleturus. Dedit ergo virgini piū: q ei iā ante & virginitatis inspiraueratvotū: & humilitas proguerat meritū. Aliogn quō angelus in cōse quētibus eā gra plenā pnūciat: si qppiam vl pax boni: qō ex gra nō esset: habebat? Ut igit que sanctū sanctoz ceptura erat piter: & pitura scā esset corpore: accepit do nū virginitatis: vt esset & mēte: accepit humilitatis. Dis nimiruz virgo regia: gēmis ornata virtutum: geminoq; mētis piter et corporis decore pfulgida: specie sua & pulchritudine sua in celestibus cognita: celicium in se puocauit aspect⁹: ita vt & regis auimū in sui cupiscētiā inclinaret: & celestē nūciū ad se educeret de supnis. Et hoc ē q hic euāgelista nobis cōmēdat: cū angelū phibet a deo destinatū ad vginē. A deo ingt ad virginē: idest a celso ad humilez: a dño ad ācillā: a creatore ad creaturā. Quāta dignatio dei: quāta virginis excellētia. Currite mulieres currite filie: currite oēs: q post euā & ex eua & pturimi cum tristitia: & pturitis. Adite vginalē thalamū: igrediemini si potestis pudicū sororis vie cubiculū. Ecce. n. deus mittit ad vginē: ecce affat angelus mariā. Apponite aurem parieti: auscultate quid nūciet: si forte audiatis vl solemini. Letare pā adā: sed magis o eua mr exulta: q sicut oium parētes: ita funestis omnū pemptores: & q infelicio ē pus pemptores q parētes. Ambo inquā solamini sup filia: & tali filia: sz illa amplio de q malū ortū ē pus: cuio obprobriū i oēs ptrāsit mulieres: Instat nāq; tps quo iā tollat opprobriū: nec habeat vir qō causet aduersus se minā: q vtiq; dū se iprudenter excusare conaret: crudeliter illā accusare nō cūctatus ē dicēs: Mulier quam dedisti mihi dedit mihi de ligno: & comedi. Propterea curre eua ad mariā: curre mr ad filiam. filia p te mre rideat: ipsa mris opprobria auferat: ipa pri pro mre satisfaciat: q: ecce si vir cecidit p feminā: iā nō erigit nisi p feminam. Quid dicebas o adam? Mulier quā dedisti mihi dedit mihi ō ligno & comedi: Verba malicie sunt hec: qo magis augeas q deleas culpā. Verūtn sapia vincit maliciam: cū occasione veme quā a te deus interrogādo elicere tētauit: sed nō potuit i thesauro ideficiētis sue pietatis inuenit. Reddit nēpe femina p feminā: prudēs p fatua humilis p superba: q p ligno mortis gustū tibi porrigat vite: et pro venenoso cibo illo amaritudinis dulcedine pariat fructū eterni. Muta igit verbū imique excusatōis in vocē gratiaz actiōis. & dic: Dñe: mulier quā dedisti mihi dedit mihi de ligno vite & comedi: & factū est dulce sup mel in ore meo: q: in ipo vinificasti me. Ecce enim ad hoc missus ē angelus ad virginez. O admiranda & oi honore dignissimā virginem. O femina singulariter venerāda: sup oēs feminas admirabilē? pemptoz repatricē: postero vinificatrice. Missus ē ingt angel⁹ ad vginē. Virginē carne: vginē mēte: vginē p fessiōe: vginē deniq; qlē describit apls: mēte & corpe scāz. Nec nouiter nec fortuitu iuētā: sz a sclo electā: ab altissimo pcognitā & sibi ppatā: ab angel⁹ seruatā: a pbis pfiguratā: a philosophis prnissam. Scrutare scripturas: & pba q dico. Vtine aliqua vt & ego ex his testimonia hic iserā? Ut pauca

loquar de pluribus? quam tibi aliam deus pdixisse videt: qñ ad serpẽtem ait inimicitias ponaz inter te ⁊ mulierẽ? Et si adhuc dubitas an de maria dixerit? audi qđ seqt Ipa ꝓteret caput tuũ. Cui seruata ẽ victoria hec: nisi marie? Ipsa pculdubio caput cõtrinit venenatũ: q̃ oĩmodã ſuggestionẽ maligni tã de carnis illecebra: q̃ de mẽtis ſuphia dedurit ad nihilũ. Quã vo aliaz salomon regrebat: cũ dicebat? ⁊Mulierẽ fortẽ qs iueniet? Mouerat qppe vir ſapiens hui⁹ sexus infirmitatem? fragile corpus: lubricã mẽtẽ. Quia tñ legerat ⁊ deũ ꝓmiſiſſe ⁊ ita videbat cõgruere: vt qvicerat p feminã vincereť p ipam: vehemẽter admirans aiebat: ⁊Mulierẽ fortẽ qs iueniet? Qđ ẽ dicere: Si ita de manu femine pendet nra ⁊ omniũ ſalus ⁊ inocẽtie reſtitutio ⁊ đ hoſte victoria? fortis oĩno neceſſe ẽ vt ꝓiudicať: q̃ ad tñ opus poſſit eẽ idonea. Sz mlierez fortẽ qs iueniet? Ac ne hoc queſiſſe videatur diſperãdo: ſubdit ꝓphetãdo. Procul ⁊ de vltimis finib⁹ pciũ eius. Hoc ẽ nõ vile: nõ paruũ: nõ mediocre? non deniqz de terra ſed de celo: nec de celo primo terris prẽcium huius mlieris fortis: ſed a ſũmo celo egreſſio eius. Quid deinde rubus ille moſaycus portẽdebat flãmas qdez emittẽs ſz nõ ardẽs? niſi mariã parietem: ⁊ dolorẽ nõ ſentientem? Quid rogo vga aaron florida nec humectata? niſi ipaz ꝓcipientẽ q̃uisvirũ nõ cognoſcẽtẽ? Huius magni miraculi mai⁹ my⁹teriũ yſaias ediſcerit dicẽs: egredieť vga de radice ieſſe ⁊ flos de radice ei⁹ aſcẽdet: vgã vginẽ: florẽ vginis ptuz intelligẽs. Sed ſi tibi qv nũc in floze xps intelligi đi ſuperiori videť aduerſari ſñe: q̃ nõ vge floze: ſed floris fructu deſignari dicebatur noueris ĩ eadẽ aaronitica vga: q̃ nõ ſolum floxit: ſed etiã frõduit ⁊ fructũ emiſit: nõ ſolũ floze vl fructu: ſed ⁊ ipſis etiã frõdib⁹ eundẽ ſignificari: noueris ⁊ apud moyſen nec fructu vge nec floze: ſz ipa vga demonſtrari. Illa vtiqz vga? q̃ feriente aq̃ vl diuidiť trãſituris: vl de petra excutiť bibiturj. Nullũ aũt icõueniẽs ẽ diuerſis ex reb⁹: diuerſis ex cauſis xp̃m figurari ⁊ ĩ vga qdez potẽtiã: in floze vo fragrãtiã: in fructu aũt ſaporis dulcedinẽ? in frõdibus quoqz ſedulã eius intelligi ꝓtectionẽ: q̃ videlicet parvulos a ſe cõſugiẽtes ſub vmbra alaz ſuaz ꝓtegere nõ deſinit: ſiue ab eſu carnalũ de fideriozz: ſiue a facie ipiozz q̃ eos affligerũt Bona ⁊ deſiderabilis vmbra ſub alis ieſu vbi tutũ ẽ fugiẽtibus refugiũ: gratũ feſſis refrigeriũ. ⁊Miſerere mei dñe ieſu xp̃e miſerere mei: qm̃ in te confidit aĩa mea? ⁊ in vmbra alaz tuarum ſperabo donec trãſeat iniqtas. Jn hoc tñ yſaie teſtimonio: florez filiũ: vgã intellige matrẽ? qm̃ ⁊ vga floxit abſqz germine: ⁊ vgo cõcepit non ex homine. Nec vge viroze floris leſit emiſſio: nec vginis pudorez ſacri ptus editio. Proferamus ⁊ alia vgini mri: deoqz filio cõgrua đ ſcripturis teſtimonia. Quid illud gedeonis ſignificat vellus qđ vtiqz de carne tonſum ſed ſine vulnere carnis in aera pomit: ⁊ nũc qdẽ lana: nunc vo arca roze pfundit? niſi carnẽ aſſumptã de carne vginis: ⁊ ablqz detrimẽto vginitatis? Cui vtiqz diſtillãtib⁹ ceľ tota ſe infudit plenitudo diuinitatis: adeo vt ex hac plenitudine oẽs accipiamus: q vere ſine ipa nõ aliud qz terra arida ſum⁹. Nunc quoqz gedeonico facto pulchre pphetiũ dictuz ſatis cõuenire videť vbi legiť: Deſcẽdet ſicut pluuia in vellus. Mã p hoc q̃ ſeqt: ⁊ ſicut ſtillicidia ſtillãtia ſup terrã: idez intelligi dať: qđ p inuẽtam roze madida areã. Pluuia nẽpe volũtaria quã ſegregauit de⁹ hereditati ſue: placide pus ⁊ ablqz ſtrepitu opatiõis humane ſuo ſe getiſſimo elapſu vgineũ demiſit in vtez poſtmodũ vo vbiqz terraz diffuſa eſt p oza pdicatoz: nõ iaz ſicut pluuia in vellus: ſed ſicut ſtillicidia ſtillãtia ſup terram: cũ quo dã vtiqz ſtrepitu verboz ac ſonitu miraculoz. Siqdẽ reco: date ſunt nubes ille q̃ portabãt pluuiã: pceptũ ſibi fuiſſe cũ mitteret Qđ dico vob ĩ tenebris dicite ĩ lumine: et qđ ĩ aure auditis pdicate ſup tecta: Qđ ⁊ fecerũt. Etenĩ ĩ oẽz terrã exiuit ſonus eoz: et in fines orbis terre verba eoꝝ. Audiamus ⁊ hieremiã noua veterib⁹ vaticinantẽ? ⁊ quẽ pſentẽ monſtrare nõ poterat: ventuz ⁊ ardẽter deſiderabat ⁊ fideter p mittebat. Nouũ ĩgt creauit dñs ſup terrã

femina circũdabit virũ. Que ẽ hec femia Quis vo iste vir? Aut si vir quomodo a femina circundatus? Aut si a femina circũdari potest? quomodo vir? Et vt apertius dicã: quo potest simul ⁊ vir esse ⁊ in vtero matris? Hoc est enī a femina circundari. Nonim⁹ viros q. ſ. infantiã pueritiã ⁊ adolescentiam atq; iuuentutẽ ttanseuntes: ad gradũ vsq; senectuti proximũ puenerunt. Qui ergo a deo iam grãdis est: quo a femina circũdari potest? Si dixisset femina circũdabit infantẽ: vel femina circũdabit puulum nec nouũ videret nec mirũ. Nũc aũt q; nihil tale posuit: sed dixit virũ: q̃rimus q̃ sit hec nouitas quã fecit dns in terra: vt femina circũdaret virũ: ⁊ vir itra feminei vnius corpusculi membra sese cohiberet. Quid est hoc miraculi? Nunqd pot hõ vt ait nicodemus in ventrẽ matris sue iterato introire ⁊ renasci? Sed vertome ad cõceptũ partũq; vginalẽ: si forte iter plurima noua ac mira q̃ ibi pfecto inspicit q diligẽter in grit: etiã hanc quã de ppheta ptulit repiaz nouitatẽ. Porro ibi agnoscit longitudo breuis: latitudo angusta: altitudo subdita, pfunditas plana. Ibi agnoscit lux nõ lucẽs verbũ infans: aqua sitiẽs: panis esũriens. Videas si attẽdas potentiã regi: sapientiã instrui: virtutẽ sustẽtari: deũ deniq; lactentẽ: sed angelos reficientẽ: vagitẽ sed miseros psolantẽ. Videas si attendas tristari letitiaz: pauere fiduciam: salutem pati: vitã mori: fortitudinẽ infirmari. Sed qd non minus mirandũ est: ipsa ibi cernit tristitia letificãs: pauor psortãs: passio saluãs: mors viuificãs: infirmitas roborãs. Cui iã illud quoq; nõ occurrat qd q̃rebã? Nunqd nõ facile tibi ẽ inter hec feminaz agnoscere virũ circũdantẽ: cũ mariã videas virũ approbatũ adeo iesum suo vtero cõplectentẽ? Virũ aũt dixerī iesum fuisse: nõ solũ cũ iam diceret vir ppheta potens: in opere ⁊ sermone: sedetiã cuz tenera ad huc infantis dei mẽbra mater blando vel resoueret in gremio: vel duraret in vtero. Vir igit erat iesus necdũ natus: sed sapiẽtia: nõ etate: animi vigore: nõ corporis: maturitate sensuum: nõ copulẽtia membroz. Neq; enī minus sapiẽtie habuit: vel potiꝰ nõ minꝰ fuit sapiẽtia dei iesus pceptꝰ q̃z natus: paruꝰ q̃z magnꝰ. Siue igit lates in vtero: siue vagiẽs in plepio: siue iã grãdiuscu lus interrogãs doctores in tẽplo: siue iã pfecte etatis docẽs in pplo: eque pfecto plenus fuit spũsco. Nec fuit hora in q̃cũq; etate sua: q̃ de plenitudine illa quã in sua cõceptione accepit in vtero: vl aliqd minueret vel eidẽ aliqd addiceret: sed a pncipio pfectus: a principio in quã plenꝰ fuit spũ sapiẽtie ⁊ intellectus: spũ consilij ⁊ fortitudinis: spũ sciẽtie ⁊ pietatis: ⁊ spũ timoris dñi. Nec te moueat qd de eo legeris in alio loco Jesus aũt pficiebat sapiẽtia etate ⁊ gra apud deũ ⁊ hoies. Nã qd de sapiẽtia h: ⁊ gra dictũ ẽ: nõ fm q̃ erat: sz fm q̃ apparebat itelligendũ est. Nõ q; videlicet aliqd nouũ ei accederet quod ante nõ haberet: sed q̃ accedere videret qñ volebat ipse vt videret. Tu hõ cũ pficis: nec qñ nec quãtũ vis pficis: sz te nesciẽte tuus pfectꝰ moderat: tua vita disponit. At vo puer iesus q disponit tuã: ipe disponebat ⁊ suaz: ⁊ qñ volebat: ⁊ qbꝰ volebat sapiẽs apparebat: qñ volebat ⁊ qbꝰ volebat sapiẽtioz: qñ volebat ⁊ qbus volebat sapiẽtissimꝰ: q̃q̃z ī se nunq̃z eẽt nisi sapiẽtissimꝰ. Silr ⁊ cũ oi gra semp plenꝰ fuisset: siue quã apud deũ: siue quã apud homines hie deberet? pro suo tñ arbitrio cã nũc plus nũc minꝰ ostẽdebat: put cernẽtiũ vl meritis ꝓgruere vl saluti expedire sciebat. Cõstat igit q; semp iesus virilẽ aiam̃ habuerit: ⁊ si semp ī corpe vir nõ apparuit. Cur deniq; dubito viz fuisse ī vtero? quẽ inibi deũ fuisse nõ ambigo? ꝛdin̄ qppe ẽ eẽ viz q̃z eẽ deũ. Sz vide si nõ etiã hãc hie remie nouitatẽ ysaias lucidissime apit: q ⁊ nouos aaronitico flores expectauit. Ecce i gt vgo ꝓcipiet ⁊ pariet filium. En hẽs feminã. ſ. vginez. Quis ⁊ de viro audire q sit? Et vocabit nomẽ eiꝰ ait emanuel. i. vobiscum deꝰ. Femina itaq; circũdãs viz: vgo ẽ cõcipiẽs deum. Videas q̃z pulchre ⁊ cõcorditer sanctoz mira facta ⁊ mistica dicta sibi inuicẽ ꝓcinũt? Videas q̃z stupẽdũ sit hoc vnum de vgine ⁊ in vgine factũ miraculũ: quod tot preuenerunt miracula: tot oracula pro-

miserūt? Unus nimirū fuit spūs ꝓpheta
rū ⁊ lz diuersis modis signis ⁊ tēporib⁹: eā
dē rem diuerse: nō diuerso spū ⁊ ꝓuiderūt
⁊ ꝓdixerūt. Qđ mopsi mōstratū est ī rubo
⁊ igne: aaron in vga ⁊ flore? gedioni in vel
lere ⁊ rore? hoc apte salomō ꝓuidit in forti
muliere ⁊ ei⁹ ꝑcio: apti⁹ hieremias ꝑcinu
it de semīa ⁊ viro? aptissime ysaias declara
uit de vgine ⁊ deo: gabriel tandē exibuit
ipam virginē salutādo. Ipsa nāq; est: de q̄
nūc ait euangelista. Missus est angelus ga
briel a deo: ad virginē desponsatā ioseph.
Ad virginē inqt despōsatā. Quare despō
satam? Cū eēt inquā vgo electa vt ostēsiz
est vgo ꝓceptura vgo pitura: mirū cur de
sponsata fuerit non nuptura. Nunqd vel
hoc casu factū qs dixerit? Non ē casu factū
qđ rōnabilis cā cōmendat: cā vtiq; valde
vtilis ⁊ necessaria: ⁊ diuini ꝓsus admuēti
one ꝓfilij digna. Dicaz qđ mihi īmo q; ali
me patrib⁹ visuz fuit. Illa itaq; fuit rō de
sponsationis marie: q̄ ⁊ dubitatiōis thome
Mos siqdem erat iudeox: vt a die desponsationis siue vsq; ad tēpus nuptiarū: sponsis spōse traderent custodiende? ēternus earū ipsi eo pudicitiā sibi curiosius seruarēt quo sibūpsi fideliores existerēt. Sicut igitur thomas dubitādo: palpādo constantissimus factus est dñice resurrectiōis confessor: ita ⁊ ioseph mariā sibi desponsando eius ꝙuersationē in tpe custodie studiosi⁹ cōprobādo factus est pudicitie fidelissim⁹ testis. Pulchra vtriusq; rei ꝙuētia. Et dubitatio thome: ⁊ desponsatio marie poterāt qdē similis nobis laqueū erroris injcere: fidei videlicet ī illo castitatis in illa veritatez in suspitionē adducere. Sed valde prudenter ⁊ pie p ꝓtrariū factū est: vt vñ metuebat suspitio firma sit certitudo. Nam ⁊ de filij resurrectiōe citius qdē ego q infirmus sum credideri thome dubitāti ꝙpalpanti: q̄z cephe audieti ⁊ credēti? ⁊ de matris ꝓtinētia faculi⁹ spōso ei⁹ custodiēti ⁊ expieti q̄z ipi q̄z virgini de sola sua ꝓscientia se defendēti. Dic q̄so qs eā vidēs nō desponsatā ⁊ grauidā? nō poti⁹ diceret meretricē q̄z virginē? Nō aūt decebat hoc dici ꝺ matre dñi. Tolerabilius veroatq; honestius fuit putari ad tempus xp̄m de cōiugio natū fuisse q̄z de fornicatiōe. Sed nō poterat inqs deus aptū aliqꝺ ostēdere signū? quo videlicet fieret: vt eius nec ort⁹ infamaret nec mri criminaret? Poterat vtiq;. Sz nō poterat latere demones qđ scirent homes. Opponebat aūt a ꝓncipe mūdi aliquā diu celari diuini ꝓfilij sacramētū: nō q; si vellet deus palā opus suū facere: impedire ab illo metueret? sed q; ipe: qui non solum potenter: sed etiā sapiēter q̄cūq; voluit fecit: ficu in oībus opibus suis quasdā rez vel tempoz cōgruentias: ppter ordinis pulchritudinē seruare ꝓsueuit: ita in hoc quoq; tam magnifico ope suo: nr̄e videlicet repatōis nō tm̄ potētiā: sed etiā prudentiā suā ostendere voluit? et q̄z illud aliter quomodo vellet pficere potuisset: placuit ei tm̄ eo potius ⁊ mō ⁊ ordine hominē sibi reconciliare: quo nouerat cecidisse: vt sicut diabol⁹ pus feminā seduxit ⁊ postmodū vir̄ p eaz vicit? ita pus a femina virgine seduceret: ⁊ postmodū a viro xp̄o aptē debellaretur: quatenus malicie ⁊ fraudi: dum ars pietatis illuderet: ac maligni fortitudinem: xp̄i virtus conterret: diabolo deus et prudentio: appareret ⁊ fortior. Ita quippe decuit incarnatā sapientiā spiritalē vincere malitiam? quo non solum attingeret a fine vsq; ad finē fortiter: sz ⁊ disponeret omnia suauiter. Attigit autē a fine vsq; ad finē. i. a celo vsq; ad infernū. Si ascendero inquit in celum tu illic es: si descendero in infernum ades. Utrobiq; vo fortiter? quia ⁊ de supnis expulit superbū: ⁊ apud inferos spoliauit auarum. Conueniēs ergo erat: vt suauiter quoq; oīa celestia. s. ⁊ terrena disponeret? quattenus ⁊ illinc dejciēs inquietum reliquos in pace firmaret: ⁊ hic debellaturus inuidū nobis pr⁹ sue humilitatis ⁊ mā suetudinis valde necessariū exemplū relinqueret? ficq; mirabili fieret moderamine sapientie: vt ⁊ suis suauis: ⁊ hostibus appareret fortis. Quid enī prodesset diabolum a deo vinci? nobis remanētibus superbis? Necessario igitur desponsata est maria ioseph: quando ⁊ per hoc ⁊ sanctum a canib⁹ absconditur: ⁊ a sponso virginitas compro

batur: ⁊ virginis tã verecũdie parcitur q̃z fame p̃uidet. Quid sapiẽtius? Quid dignius diuina p̃uidẽtia? Uno tali p̃filio secretis celestib⁹: ⁊ admittit testis: ⁊ excluditur hostis: ⁊ integra seruat fama virginis matris. Aliogn q̃n pepcisset iustus adultere? Scriptũ est enĩ: Joseph aũt vir eius cũ esset iustus: ⁊ nollet eã traducere: voluit occulte dimittere eã. Bene cũ esset iustus noluit eã traducere: q̃ sicut nequaquã iustus eẽt si cognitã ream ducere p̃sensisset: sic nichilomin⁹ iustus non esset: si p̃batã innoxiã p̃demnasset. Cũ igit̃ esset iustus: ⁊ nollet eã traducere: voluit occulte dimittẽ eã. Quare voluit dimittere eã? Accipe ⁊ in hoc nõ meã sed patrũ sententiã. Propter hoc voluit ioseph dimittere eam: propter qõ ⁊ petrus dñz a se repellebat dicẽs: exi a me dñe q̃ hõ peccator sum. propter quod ⁊ centurio a domo sua eũ repellebat cum diceret: Dñe nõ sum dignus vt intres sub tectum meum. Ita ergo ⁊ ioseph indignũ ⁊ peccatorẽ se reputãs dicebat intra se: a tali: a tanta nõ debere sibi vltra familiare p̃stari cõtuberniũ: cui⁹ supra se mirabilẽ expauescebat dignitatez. Uidebat ⁊ horrebat diuine p̃ntie certissimũ gestantẽ insigne: ⁊ q̃ mysteriũ penetrare nõ poterat: volebat dimittere eã. Expauit petr⁹ potentie magnitudinẽ: expauit cẽturio p̃ntie maiestatẽ: exhorruit nimirũ ⁊ ioseph sicut hõ hui⁹tãti mirabiliũ nouitatez: mysterij p̃funditatẽ. ⁊ ideo voluit occulte dimittere eã. Miraris q̃ ioseph p̃egnãtis sese p̃sortio virginis iudicabat indignũ? cũ audias ⁊ sanctaz elisabeth eius nõ posse ferre p̃sentiã: nisi cũ tremore quidẽ ⁊ reuerẽtia. Ait nãq̃z Unde h̃ mihi vt veniat mat̃ dñi mei ad me? Jõ itaq̃z ioseph voluit dimittere eã. Sed q̃re occulte? ⁊ nõ palã? Ne videlicet si diuortij cã inquireret: exigeret reddere rationẽ. Quid enĩ rñderet vir iustus pp̃lo dure cernicis? populo non credẽti ⁊ p̃tradicenti? Si diceret q̃ sentiebat: q̃ de illi⁹ puritate cõp̃robauerat: nonne mox increduli ⁊ crudeles iudei sublãnarẽt illũ: lapidarẽt illã? Quãdo nãq̃z veritati crederẽt tacẽti in vtero: quaz postea p̃tẽpserũt clamãtẽ i tẽplo. Quid faceret necdũ apparẽti? cui postmodũ ip̃ias man⁹ iniecerũt ẽt miracul' cognoscãti? Decrito ergo vir iustus ne aut mẽtiri: aut diffamare cogeret innoxiã: occulte voluit dimittere eam. Sin vo aliter q̃s sentiat: ⁊ ioseph sicut hominẽ dubitasse cõmẽdat: sed q̃ iustus erat noluisse quidẽ habitare cũ ea p̃pter suspicionẽ: nec tñ q̃ pius erat traducẽ voluisse suspectam? ⁊ ideo voluerit occulte dimittere eam. breuiter rñdeo etiã sic illaz dubitationẽ ioseph fuisse necessariã: q̃ diui nomeruerit certificari oraculo. Sic quippe scriptũ est: Hoc aũt eo cogitante: quõ. s. dimitteret eaz: apparuit ei angelus i sõnio dicẽs Joseph fili dauid noli timere accipe mariam p̃egrẽ tuã: q̃d enĩ in ea natũ est: de spũsctõ est. Jtaq̃z p̃pter has rõnes desp̃sata est maria ioseph: vel potius sicut ponit euangelista: viro cui nomẽ erat ioseph. Uirũ noĩat nõ q̃ marit⁹: sz q̃ hõ virtutis erat vel potius q̃ iuxta aliũ euangelistã nõ vir simpliciter: sed vir ei⁹ dictus est merito appellat: quod necessario putatur. Debuit g̃ vir eius appellari: q̃ necesse fuit ⁊ putari? sicut ⁊ pater saluatoris nõ quidẽ esse sz dici meruit: vt putaretur esse: dicẽte hocip̃so euangelista. Et ipse iesus erat incipiens q̃si annorũ triginta: vt putabatur fili⁹ ioseph. Nec vir ergo matris: nec filij pater extitit: q̃uis certa vt dictuz ẽ ⁊ necessaria dispensatione vtrũq̃z ad tempus ⁊ appellatus sit ⁊ putatus. Conijce tamen ex hac appellatione: qua licz dispensatoria meruit honorari: adeo vt pater dei ⁊ dictus ⁊ creditus sit. conijce ⁊ ex p̃prio vocabulo quod augmentum non dubitas interp̃retari: qui et qualis homo fuerit iste ioseph. Simil' ⁊ memento illius quondam magni patriarche venditi in egypto? ⁊ scito ip̃ius istum non solum vocabulum fuisse sortitum: sed ⁊ castimoniam adeptum: innocentiam assecutum ⁊ gratiam. Siquidem ille ioseph fraterna ex inuidia venditus ⁊ ductus in egyptum christi venditionẽ p̃signauit: iste ioseph herodianam inuidiam fugiens: christum in egypto portauit. Jste domino suo fidem seruans domine noluit commisceri. Jste dominã suam domini sui matrẽ virgi

nē agnoscēs ⁊ ipse ꝓtinēs fideliter custodiuit. Illi data ē itelligētia in mysterijs somnioꝝ: isti datū est ꝓsciū fieri atq; ꝓticipē celestiū sacramētoꝝ. Ille frumēta ꝑuauit: nō sibi sed oī pplo: iste panē viuū e celo ꝑuandū accepit tā sibi q̄z toti mūdo. Nō est dubiū quī bonus ⁊ fidelis fuerit iste ioseph. cui mr̄ dōspōsata ē saluatorus. Fidelis inq̄z seruus ⁊ prudēs qnē ꝓstituit dñs sue mr̄is solatiū sue carnis nutricū: solū deniq̄z in terris magni cōsilij coadiutorē sibi fidissimū. Nunc accedit qd dī fuisse de domo dauid Vere.n. de domo dauid: vere de regia stirpe descēdit vir iste ioseph: nobilis gñe mēte nobilior. Plane fili⁹ dauid nō degenerās a pīe suo dauid. Prior: sus inq̄z filius dauid non tm̄ carne sed fide scitate sed deuotiōe. Quē tāq̄z alterū dauid dñs inenit ꝑm co: suū: cui tuto ꝓmitteret secretissimū ac sacratissimū sui cordis archanū. Cui tāq̄z alteri dauid incerta ⁊ occulta sapie sue manifestauit: ⁊ dedit illi nō ignaz esse mysterij qd nemo ꝓcipū hui⁹ scli cognouit Cui deniq̄z datū est q̄ multi reges ⁊ pphete cū vellent videre nō viderūt: ⁊ audire ⁊ nō audierūt: nō solū audire ⁊ videre sed ⁊ portare ō ducere amplecti deoscularī: nutrire ⁊ custo dire. Non tm̄ aut ioseph: sz et maria descēdisse credēda est de domo dauid. Alioqn non fuisz desponsata viro de domo dauid: si nō esset ⁊ ipsa de domo dauid. Ambo igit̄ de domo dauid: sed in altera cōpleta est veritas: quā dñs dauid altero tm̄ ꝓscio: ⁊ teste adiplete ꝓmissionis. In fine aūt versus: ⁊ nomē inqt virginis maria. Loquamur pauca ⁊ sup hoc noīe: qd interp: etatū maris stella dicit: ⁊ matri virgini cōuenīēter aptat. Ipa nāq̄z aptissime fideri cōparatur: q: sicut sine sui corrupti one sidus suū emittit radiū: sic absq̄z sui lesione virgo ꝓtulit filiū. Nec fideri radi⁹ suā minuit claritatē: nec virgini fili⁹ suā integritatē. Ipsa ḡ est nobilis illa stella ex ia cob orta: cuius radi⁹ vniuersū orbē illuminat cuius splēdor ⁊ ꝑfulget in supnis ⁊ inferos penetrat terras etiā pluſtrās ⁊ calefaciēs magis mētes q̄z corpora: fouet vtutes excoqt vitia. Ipsa est inq̄z ꝑclara ⁊ exi. mia stella sup h̄ mare magnū ⁊ spacioſū ne cessario sublimata: micās meritis: illustrās exēplis. O qsqs te itelligis ī hui⁹ secli pfluuio magis inf pcellas ⁊ tēpestates fluctuare q̄z p terrā ambulare: ne auertas oculos a fulgore hui⁹ syderis: si nō vis obrui pcel. Si insurgāt vēti tētationū: si icurras scopulos tribulationū: respice stellā inuoca mariā Si iactaris superbie vndis: si ambitiōis: si detractiōis: si emulatiōis: respice stellā: inuoca mariā. Si iracūdia: aut auaritia: aut carnis illecebra nauiculā cōcusserit mētis: respice ad mariā. Si criminū immanitate turbat⁹: ꝓscie fcitate ꝓfusus: iudicij horore pterrit⁹ baratro icipias absorberī tristitie: despatiōis abysso: cogita mariā. In periculi: ī angustijs: in reb⁹ dubijs mariā cogita: mariā inuoca: nō recedat ab ore: nō recedat a corde. ⁊ vt impetres ei⁹ oīonis suffragiū: nō desideras ꝓseruatiōis exēplū. Ipsā sequēs nō deuias: ipsā rogās nō desperas: ipsā cogitās nō erras. Ipa tenēte nō corruis: ipa ꝓtegēte nō metuis: ipa duce nō fatigaris: ipsa ꝓpitia puenis: ⁊ sic ī temetipso expiris q̄z merito dictuz sit ⁊ nomē vginis maria. Sz iā modice pausandū ē: ne ⁊ nos ī trāsitu claritatē tāti luminis itueam. Ut n. vbis aplcis vtar: bonū ē nos h̄ ee: ⁊ libz dulciter ꝓtēplari in silētio: qd laborioſa nō sufficit explicare locutio. Interim aūt ex ō nota scit illātis syderis ꝓtēplatiōe feruētio: repabit ī his q̄ sequunt disputatio.

Omelia tertia.

Ibēter vbi mi hi ꝓgruere video: vba scōz, assumo: quo vl ex vasculoz pulchritudie ḡtioza fiāt: qz ī eis lectori apposueriz. Ut aūt a pphēticis verbis icipiā: ve mihi nō qdē sicut pphā q: tacui: sz q: locut⁹ sū: qm̄ vir pollut⁹ labijs ego sū. Heu quot vana: quot falsa: quot turpia p h̄ ipz spurcissimū os meū euomuisse me recolo: ī q̄ nūc celestia reuoluē vba psumo vehemēt tieo: ne iā iā audiā ad me dcm: q̄re tu enarras iniusticias meas: et assumis testm̄ meū p os tuū. Utinā ⁊ m̄ ō supno altari: ñ qdē carbo vn⁹: sz ingēs glob⁹ igne⁹

afferat: q videlicet multaz: z inueteratam
p̄uriētis ozis mei rubiginē ad plenū exco-
quere sufficiat: quaten⁹ angelo ad v̄ginē: z
v̄ginis ad ip̄m ḡta iuicē: z casta colloquia
dignus habear meo qualicunq; replicare
sermone. Ait igit euāgelista: Et ingressus
angelus ad eā: haud dubiū qn ad mariam
dixit: Aue gr̄a plena dn̄s tecū. Quo ingres-
sus ad eā? Puto in secretariū pudici cubi-
culi: vbi illa fortassis clauso super se hostio
orabat patrē suū in abscōdito. Solēt ange
li astare oratibus: z delectari in his quos
vidēt leuare puras manus i oratiōe: z ho-
locaustū sancte devotiōis gaudent se offer
re deo in odorē suauitatis. Marie aūt ora
tiōes quātū placuerint in conspectu altissi
mi angelus indicauit: q ingressus ad eā tā
reuerenter salutauit. Nec fuit difficile an-
gelo p clausum hostiuz penetrare ad abdi
ta v̄ginis: q vtiq; ex subtilitate sue substan
tie hoc hz in natura: vt nec seris ferreis ar
ceat eius ingressus: quocūq; suus eū ip̄e⁹
ferat. Angelicis enim spiritibus parietes
nō obsistūt: sed cūcta illis visibilia cedunt
cūcta eque corpora quātūlibet solida: vel
spissa penetrabilia sunt eis: ac pervia. Su-
spicādū igit nō ē: q apertū inuenerit ange
lus hostiolum v̄ginis: cui nimiz in ppōsito
erat hominū fugere frequētias: vitare col
loquia: ne vel oratis p̄turbaret silentiū: vl'
cōtinentis castitas tētaret. Clauserat itaq;
etiā illa hostia suū supse habitaculū pudē-
tissima v̄go: sed hominib⁹ nō angelis. Pro
inde etsi potuit ad eā intrare angelus: sed
nulli hominū facilis patebat accessus. In
gressus ergo angelus ad eā dixit: Aue gr̄a
plena dn̄s tecū. Legimus in actibus ap̄lo-
rū: z stephanū plenū gr̄a: z ap̄los repletos
fuisse spū scō: sed lōge dissimiliter a maria.
Alioqn nec in illo habitauit plenitudo di-
uinitatis corporaliter: quēadmodū in ma-
ria: nec illi cōceperūt de spū scō quō maria
Aue inqt gr̄a plena dn̄s tecū. Quid mirū
si gr̄a plena erat: cū qua deus erat? Sed h̄
potius mirādū ē: quō q angelū miserat ad
v̄ginez: ab angelo inuēt⁹ ē eē cū v̄gine. Ita
ne velocior angelo fuit de⁹? vt festinātem
nūciū celeriorip̄e p̄ueniēt ad terras? Nec
mirum. Nā cū eēt rex in accubitu suo: nar
dus v̄ginis dedit odorē suū: z ascēdit i cō-
spectu glorie eius fumus aromatū: z innue-
nit gr̄az corā oculis dn̄i clamantibus q cir
cūstabāt. Que ē ista que ascēdit p desertū
sicut v̄gula fumi ex aromatibus myrrhe z
thuris? Statimq; rex egrediēs de loco scō
suo exultauit vt gygas ad currendā viā: z
ls a summo celo egressio eius: nimio tamē
p̄olās desiderio: p̄uenit suū nunciū deus
ad v̄ginē quā amauerat: quā sibi elegerat
cuius decorē cōcupierat. Quē p̄spiciens a
lōge venientē gratulās z exultās ait eccle
sia: Ecce venit is saliens in mōtibus transi
liens colles. Merito aūt cōcupiuit rex de-
corē v̄ginis. Fecerat enim qcqd lōge ante
p̄emonita fuerat a patre suo dauid: dicen
te sibi: Audi filia z vide z inclina auré tuā
obliuiscere populū tuū z domū patris tui.
Et si hec feceris: cōcupiscet rex decorē tu-
um. Audiuit qppe z vidit: nō vt quidā: q
audientes nō audiūt: z vidētes nō intelli-
gūt: sed audiuit z credit: vidit z intellexit.
Et inclinauit auré suā: videlicet ad obedi-
entiam: z co: suuz ad disciplinā. Et oblita
ē populū suū z domū patris sui: q: nec po-
pulū suum augere plis successione: nec do
mū patris sui relinquere curauit heredez:
sed qcqd honoris in populo: qcquid de pa
terna domo: de rerūq; terrenarū substātia
habere potuisset: oīa arbitrata ē quasi ster
cora vt x̄p̄m lucrificaret. Nec fefellit eā in
tētio: qñ z x̄p̄s sibi filiū vēdicauit: nec ppo
sitū pudicitie violauit. Bū igit gr̄a plena
q̄ z v̄ginitatis gr̄am tenuit z ip̄sup fecūdita
tis gl̄iaz acq̄siuit. Aue inqt gr̄a plena dn̄s
tecū. Nō dixit dn̄s in te: sed dn̄s tecū. De
us enī q vbiq; eq̄liter tot⁹ ē p̄ sua simplicē
substātiam: aliter tñ in rōnabilibus creatu
ris q̄z in ceteris: et ip̄sarū aliter in bonis
q̄z in malis ē p̄ efficaciā. Ita sane ē in irrati
onabilib⁹ creaturis: vt tñ non capiatur ab
ip̄sis. A rationabilib⁹ aūt oīb⁹ qdē capi po
test p̄ cognitionē: sed a bonis tñ capit etiā
p̄ amorem. In solis ergo bonis ita ē: vt sit
etiā cū illis ip̄sis p̄ cōcordiā volūtatis. Nā
dum suas volūtates: ita iusticie subdūt: vt
deū nō dedeceat velle: qđ ip̄si volunt: p̄o-

pter hoc q ab'eius voluntate nō dissentiūt deum sibi spiritualiter iungūt. Sed cuz ita sit cum oībus sanctis: specialiter tñ cuz maria: cū qua vtiqz ei tanta ꝓsensio fuit: vt illius nō solū voluntatē: sed etiā carnē sibi cō iungeret: ac de sua v̄gine substantia vnū xp̄m efficeret vel potius vnus xp̄s fieret: q ꝛi nec totus de deo: nec totus de v̄gine: totus tñ dei: ꝛ tot⁹ v̄ginis eēt: nec duo filij sed vnus vtriusqz filius. Ait itaqz: Aue gr̄a plena: dñs tecū. Nec tñ dñs filius tecum: qué tua carne induis: sed ꝛ dñs spūs scūs: de quo concipis: ꝛ dñs pater q genuit: qué concipis. Pater inq̄ tecū: q suū filiū facit: ꝛ tuū. Filius tecū: q ad ꝓdendū in te mirabile sacramētū miro mō ꝛ sibi reserat gentale secretū: ꝛ tibi seruat v̄ginale signaculū Spūs sanct⁹ tecū: q cū patre ꝛ filio tuū sanctificat vterū. Dñs ergo tecū. Bñdicta tu i mulierib⁹. Libet adiūgere: qō helisabeth cuius hec quoqz v̄ba sunt ꝓsecuta subiunxit: Et bñdictus fructus ventris tui. Non q: tu bñdicta ideo bñdictus fructus vētris tui: sed q: ille te ꝓuenit in bñdictionib⁹ dulcedinis: ideo tu bñdicta. Vere etenī benedictus fructus ventris tui: in quo bñdicte sunt oēs gētes: de cuius plenitudine tu q̄z accepisti cū ceteris: ꝛi differētius a ceteris Ac ꝓpterea bñdicta qdē tu: sed in mulieribus. Ille v̄o bñdictus nō in hoībus: nō int angelos: sed q est vt ait ap'ls: sup oīa de⁹ bñdictus in scla. Dicit bñdictus vir: bñdicta mulier: bñdictus panis: bñdicta terra: vel siqd tale in creaturis bñdictū esse memorat̄. Sed singulariter bñdictus fructus vētris tui: cū sit sup oīa deus bñdictus in scla Bñdictus q̄ fructus ventris tui. Bñdict⁹ in odore: bñdictus in sapore: bñdictus i spē Nunus odorifer fruct⁹ fragrātiā sentiebat qui dicebat: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: cui benedixit dñs. An non vere benedictus: cui benedixit dñs? De sapore huius fructus qdam qō gustauerat taliter eructuabat dicens: Gustate ꝛ videte: qm suauis est dñs. Et alibi: O magna multitudo dulcedinis tue dñe: quam abscōdidisti timentibus te. Et alius qdam: Si tñ inquit gustastis qm dulcis dñs. Et ipse fructus de se inuitās nos ad se: qui edit me adhuc esuriet: ꝛ qui bibit me adhuc sitiet. Vtiqz ꝓ saporis dulcedinē hoc dicebat: q̄ semel gustatus magis excitat appetitum. Bon⁹ fructus q aiaꝫ esurientiū ꝛ sitientiū iustitiam: ꝛ esca: ꝛ potius ē. Audisti de odore: audisti ꝛ de sapore: audi ꝛ de specie. Si enī fruct⁹ ille mortis non solum suauis fuit ad vescendum: sed etiam teste scriptura delectabilis aspectu: quāto magis huius vitalis fruct⁹ viuificū decorē debemus inquirere: in qué teste alia scriptura desiderāt etiā angeli ꝓspicere? Cuius pulchritudinē in spiritu videbat: ꝛ in corpore videre cupiebat: q dicebat: Ex syon species decoris eius. Et ne mediocrem tibi videaꝫ cōmendasse decorem: recole qō in alio psalmo legitur: Speciosus forma pr̄e filijs hoiuz: diffusa est gr̄a in labijs tuis: ꝓpterea benedixit te deus in eternum. Benedictus ergo fructus vētris tui cui benedixit deus in eternuz. Et cuius benedictione benedicta etiaz tu in mulieribus q̄ non pōt arbor mala bonum fructū facē. Benedicta inq̄ tu in mulieribus que illaz generalem maledictionē euasisti qua dcm est: in tristicia paries filios: ꝛ nihilominus nec illam assecuta es maledicta sterilis i; sirl sed singularē ꝓsecuta es benedictionem: vt nec sterilis maneas: nec cū dolore parturiās. Dura necessitas: ꝛ graue iugz sup oēs filias eue. Et si pariunt cruciant: ꝛ si nō pariunt maledicunt. Et dolor ꝓhibet parere: ꝛ non parere maledictio. Quid facies v̄go que hec audis? ꝛ q̄ hec legis? Si parturis angustiaris: si sterilis manes maledicteris. Quid eliges prudens v̄go? Angustie mgt mihi sunt vndiqz. Melius est tñ mihi maledictū incurrere ꝛ castā pmanere: q̄z ꝓuq̄dem concipere p cōcupiscētiā qō merito post cum dolore parturiā. Nunc etenim ꝛi videro incurrere maledictum sed non peccatum: illinc v̄o ꝛ peccatum simul ꝛ cruciatum. Deniqz hec maledictio? quid aliud ē q̄z hominuz exprobratio? Neqz ob aliud sane dicitur maledicta sterilis? nisi q obprobrio ꝛ contēptui sit habenda tanq̄z inutilis ꝛ infructuosa: ꝛ hoc in israel tñ. Mihi aūt ꝓ minimo est: q hominibus displiceo:

dum me possim virginem castam exhibere christo. O virgo prudens: o virgo deuota? qs te docuit deo placere virginitatē. Que lex: que iustitia: q̄ pagina veteris testamenti, vel precipit vel consulit vel hortat in carne non carnaliter viuē? & in terris angelicā ducere vitam? Ubi legeras beata virgo? sapientia carnis mors est: & curā carnis ne feceritis in desiderijs? Ubi legeras de virginibus quia cantant canticū nouū: quod nemo alius cantare potest? & sequūt agnū quocūq; ierit? Ubi legeras? laudatos eē q̄ se castrauerūt propter regnū dei? Ubi legeras In carne enī ambulantes nō ſm carnē militam⁹? & qui iūgit matrimonio virginē suam benefacit: & qui non iungit melius facit? Ubi audieras Volo vos esse sicut me ipsum? & bonū est homini si sic permaneat ſm meum consiliū? De virginib⁹ ingt preceptū dñi non habeo: consiliū autē do. Tu vo non dicam preceptū? sed nec cōsiliū nec exemplū: nisi q̄ vnctio eius docebat te de omnib⁹? & sermo dei viuus & efficax ante tibi factus est magister q̄z filius: prius instruxerit mentē q̄z induerit carnē. Christo q̄ te deuoues exhibere virginē? & nescis q̄ ipsi te exhiberi oporteat & matrē? Eligis in ista el esse ptēptibil? & vt illi placeas cui te pbasti maledictū incurrere sterilitatis. Et ecce maledictio benedictiōe mutat: sterilitas fecunditate recōpensat. Aperi virgo finum: expande gremiū: prepara vterū? q̄ ecce facturus est tibi magna q̄ potens est: intantū vt pro maledictione israel beatam te dicāt oēs generationes. Nec suspectam habeas virgo prudēs fecunditatē: q̄ non auferet integritatē. Cōcipies: sed sine peccato? grauida eris: sed nō grauata. paries sed nō cū tristitia? nescies virū & paries filiū. Qualē filiū? Illius eris mater: cui⁹ deus est pater. Filius paterne claritatis erit corona tue castitatis. Sapientia paterni cordis erit fructus vteri virginalis. Deū deniq; paries: & deo cōcipies. Confortare ergo virgo fecunda: casta puerpera: mater intacta? q̄ nō eris in israel vltra maledicta: neq; inter steriles deputata. Et si adhuc malediceris ab israel ſm carnē: nō q̄ sterilē vident: sed q̄ fecundā intuident? meméto q̄ & christus maledictū ptulit crucis: qui te suā matrem benedixit in celis: sed & in terris ab angelo benedicta: & a cunctis generationib⁹ terre merito beata predicaris. Benedicta ergo tu in mulierib⁹: & benedictus fructus vētris tui. Que cū audisset: turbata est in sermone eius: & cogitabat qualis esset ista salutatio. Solent virgines q̄ vere virgines sūt semp pauide & nunq̄z esse secure: & vt caueant timenda etiā tuta ptimescere? scientes se in vasis fictilibus thesaurū portare preciosum: & nimis arduū esse viuere angelu; inter hoies: & in terris more celestiū cōuersari: & in carne celibē agere vitā. Ac pinde quicqd nouū quicqd subitū fuerit ortum suspectas habēt insidias: & totū ptra se estimant machinatū. Iccirco & maria turbata est in sermone angeli. Turbata est: sed non pturbata. Turbatus sum inquit & nō sum locutus: sed cogitaui dies antiquos: & annos eternos in mēte habui. Ita ergo & maria turbata est: & nō est locuta: ſz cogitabat qualis esset ista salutatio. O turbata est verecūdie fuit virginalis? q̄ non perturbata fortitudinis: q̄ tacuit & cogitauit prudētie Cogitabat autez qualis esset ista salutatio. Sciebat autē prudens virgo q̄ sepe angelus sathane trāsfigurat se in angelū lucis? & q̄ nimiū humilis & simplex erat: nihil tale penitus a sancto angelo sperabat: & ideo cogitabat qualis esset ista salutatio. Tunc angelus intuitus virginē: & varias eā secū voluere cogitatiōes facillime deprehēdēs pauidā consolat? confirmat dubiā: ac familiariter vocās eā ex noīe: benigne ne timeat psuadet. Ne timeas inquit maria: inueniſti gratiā apud deū. Nihil hic doli: nihil hic fallacie est: nullā circumuētionē: nullas hic suspiceris insidias. Nō sum homo: sed spiritus: & dei angelus: non sathane. Ne timeas maria: inueniſti gratiaz apud deum. O si scires quantū tua humilitas altissimo placeat? quanta te apud ipsum sublimitas maneat: angelico te nec alloquio: nec obsequio indignā iudicares. Ut quid enim indebitā tibi dixeris gratiā angelorum? que inueniſti gratiā apud deum? Inueniſti q̄

querebas? inuenisti quod nemo ante te potuit inuenire: inuenisti gratiã apud deum. Quã gratiã? Dei ⁊ hominũ pacez? mortis destructionem: vite reparationẽ. Nec est ḡ gratia quã inuenisti apud deum. Et hoc tibi signũ. Ecce cõcipies ⁊ paries filiuz: ⁊ vocabis nomen eius iesum. Intellige prudẽs virgo ex nomine promissi filij: quantã ⁊ q̃z specialem gratiã inueneris apud deuz. Et vocabis ait nomen eius iesum. Rationem vocabuli huius ponit alius euãgelista: angelo interpretante sic: Ipse enim saluũ faciet populum suum a peccatis eorũ. Duos iesus lego in typo huius quem nunc habemus pre manibus precessisse: ambos populis prefuisse. Quorum vnus populũ suũ de babylone eduxit: alter populum suũ in terram promissionis introduxit. Et illi quidẽ illos quibus preerãt ab hostibus defendebant. Dz nũ quid saluabãt a peccatis eoz? Ds autẽ noster iesus ⁊ a peccatis saluat populũ suũ: ⁊ introducit in terrã viuentium. Ipse enĩ saluũ faciet populũ suũ a peccatis eoz. Quis ẽ h̃ q etiã pctã dimittit? Utinã ⁊ me peccatorẽ dignet dñs iesus annumerare populo suo: vt saluũ me faciet a peccatis meis. Vere enĩ beat⁹ populus: cui⁹ iste iesus dñs deus eius: q: ipse saluũ faciet populũ suũ a pctis eoz. Vereor autẽ ne multi sẽ ꝓfiteanf esse de populo ei⁹: quos tñ ipse nõ habeat de populo suo. Vereor autẽ ne pleriq; qui q̃si in populo eius religiosiores esse videnf: ipse aliq̃ dicat: Populus h̃ labijs me honorat: cor autẽ eoz lõge est a me Mouit autẽ dñs iesus qui sunt ei⁹: mouit ⁊ quos elegerit a p̃ncipio. Quid vocatis me ait dñe dñe? ⁊ non facitis que dico? Vis scire an ptineas ad populũ eius? vel poti⁹ vis esse de populo eius? Fac que dicit iesus: ⁊ cõputabit te in populo suo. Fac que iubet in euangelio dñs iesus: que iubet in lege ⁊ prophetis? que iubet p ministros suos: qui sunt in ecclesia: obtẽpera eius vicarijs prepositꝫ tuis? nõ tñ bonis ⁊ modestis: sz etiã discolis: ⁊ discede ab ipso iesu: q: mitis ẽ ⁊ humilis corde? ⁊ eris de btõ populo eius: quẽ elegit in hereditatez sibi? eris de laudabili populo eius: quem dñs benedixit dicens: Opus manuũ mearũ tu es hereditas mea israel? cui ne forte israel carnalẽ emuleris: et testimonium perhibet dicẽs: Populus quem nõ cognoui seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Sed audiamus quid idem angelus sentiat de illo: cui necdũ cõcepto tale indidit nomẽ. Alit nãq; Hic erit magn⁹ ⁊ filij altissimi vocabit. Bene magnus: quia filius altissimi merebitur appellari. An nõ magnus? cuius magnitudinis nõ est finis? Et quis magnus inquit, sicut dominus deus noster? Plane magn⁹? qui tam magnus q̃z altissimus: quia ⁊ ipse altissimus. Neq; enim altissimi filius rapinam arbitratur: esse se equalẽ altissimo. Ille merito arbitrãdus est cogitasse rapinam? qui cum de nulla in angelicam formam factus fuisset: facto⁊ suo se comparans vsurpauit sibi quod filij altissimi proprium est: q vtiq; in forma dei a deo non factus est: sed genitus. Altissimus enim pater q̃z⁹ omnipotens sit: non potuit tamen vel equalem sibi condere creaturam: vel inequalem gignere filium. Fecit itaq; angelum magnum? sed non quantus ipse: ⁊ ideo nec altissimũ. Solum autem vnigenitum: quem non fecit: sed genuit: omnipotens omnipotentẽ: altissimus altissimuz: eternus coeternum? ipsum per omnia sibi comparari: nec rapinam estimat nec iniuriam. Recte igit̃ hic erit magnus: qui filius altissimi vocabitur Sed quare hic erit: ⁊ nõ potius hic est magnus? qui semper equaliter est magnus: et non habet quo crescat: nec maior: post conceptum futurus sit q̃z ante fuerit? An forte propterea dixit erit? quia qui magnus deus erat: magnus homo futurus sit? Bene ergo hic erit magn⁹. Magnus homo? magnus doctor: magnus propheta. Sic enim dicitur de eo in euangelio: quia propheta magnus surrexit in nobis. Et a minori quodaz ꝓpha magn⁹ itidẽ ꝓpheta vẽturus promittitur. Ecce veniet inquit; propheta magnus: ⁊ ipse renouabit hierusalem. Et tu quidem o virgo paruulum paries? paruulum nutries: paruulũ lactabis: sed videns paruum cogita magnum. Erit enim magnus? q: magnificabit eum deus ĩ

conspectu regum:adeo vt adorent euꝝ oēs reges:oēs gentes seruiant ei. Magnificet igit ⁊ aia tua dñm⁹:q; hic erit magnus:⁊ filius altissimi vocabit. Magnus erit⁹ ⁊ magna faciet tibi qui potens est:⁊ sanctuꝝ nomen eius. Qd enim sanctius nomen⁹ q̄ꝫ q̄ fili⁹ altissimi vocabit? Magnificet ⁊ a nobis paruulis magnus dñs:quos vt faceret magnos:factus est paruulus. Paulus ait natus est nobis:filius datus est nobis. Nobis inq̄ꝫ non sibi⁹ qui vtiq̄ꝫ ante tpa multo nobilius natus ex patre:nasci tpaliter non indigebat ex matre. Non angelis quoq̄ꝫ⁹ q cum magnū haberent:paruulū nō requirebant. Nobis ergo natus⁹ nobis ⁊ datus:q; nobis necessari⁹. Jam de nobis nato:⁊ dato faciamus ad qd natus est:⁊ datus. Utamur nostro in nostrã vtilitatẽ. De saluatore salutẽ opemur. Ecce paruulus in medio statuit. O paruulus paruulis desideratus O vere paruulus:sed malicia nō sapientia Studeam⁹ effici sicut paruulus iste? discamus ab ipso quia mitis est ⁊ humilis corde ne magnus videlicet deus sine cã fact⁹ fit homo paruulus⁹ ne gratis mortuus:ne i vacuum crucifixus. Discamus eius humilitatem⁹ imitemur mansuetudinem amplectemur dilectionẽ:cõmunicemus passionibus lauemur in sanguine ipsius ipm offeram⁹ propiciationẽ pro peccatis nr̄is:qñ ad hoc ipse natus ⁊ datus est nobis. Ipsum oculis patris ipm offeramus ⁊ suis⁹ q; pater ꝑpo filio non pepercit:sed pro nobis oībus tradidit illum:⁊ ipse filius semetipsum exinaniuit formã serui accipiens⁹ ipse tradidit i mortem aiam suã ⁊ cum sceleratis reputat⁹ est:⁊ ipse peccata multoꝝ tulit ⁊ p trãsgressoribus rogauit vt non perirent. Non possunt perire pro quibus filius rogat ne pereant: pro quibus pater tradidit filium in mortẽ:vt viuant. Equalr ergo ⁊ ab vtroq̄ꝫ speranda est venia quibus equalis in pietate misericordia:par in voluntate potentia⁹ vna in deitate substantia:in qua vnus cum eis spiritus sanctus viuit ⁊ regnat deus p omnia secula seculorum. Amen

Omelia.iiij.

NOn ẽ dubium quicqd in laudibus matris p ferim⁹ ad filiũ ptinere⁹ ⁊ rursum cũ filiũ honorem⁹: a glia patris non recedimus. Nã si iuxta salomonem filius sapiẽs est glia patris⁹ quãto magis gloriosum est matrem ipsius effici sapientie? Sed qd ego tento in eius laudibus quã laudabilem ꝓdicant ꝓphete⁹ phibet angelus narrat euangelista? Non igit laudo q; non audeo⁹ sed tm̃ replico denotus: qd iam explicauit per os euangeliste spũs sanctus. Sequit nãq̄ꝫ ait: Et dabit illi dominus deus sedẽ dauid patris ei⁹. Verba sunt angeli ad virginẽ⁹ de ꝓmisso filio ꝓmittẽtis:q; debeat possidere regnũ dauid. Qd de stirpe dauid originem duxerit dñs iesus:nemo dubitat. Quero ãt quo ordine ei deus sedem dauid patris sui:cum ipse in hierlm̃ non regnauerit⁹ q̄nimo turbis eum volentibus ꝓstituere regẽ nõ acquieuerit: sed ⁊ ante faciem pilati ptestatus sit regnũ meũ non est de hoc mũdo? Deniq̄ꝫ qd magnũ ꝓmittit ei qui sedet sup cherubin:quẽ ꝓpheta vidit sedentẽ sup solium excelsuꝝ ⁊ eleuatuꝝ⁹ sedere in sede dauid patris sui? Sed nouimus quandã aliã hierlm̃ ab ea q̄ nec est in qua regnauit dauid significatam multo ista nobiliorem multo ditiorẽ. Hanc igit puto hic fuisse designatã⁹ illo videlicet vsu loquẽdi:quo sepe reperis in scripturis significans poni ꝓ significato. Tũc sane dedit ei deus sedem dauid patris sui: qñ ꝓstitutus est rex ab eo sup syon montẽ sanctuꝝ eius. Sed hic ꝓpheta de quo regno direxit:expressius aperuisse videt in eo q; nõ in syon posuit:sed sup syon. Nam ideo fortasis dictum est super⁹ quia in syon qdem regnauit dauid:super syon vo regnũ est illi⁹ de quo dictum est ad dauid: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam⁹ de quo ⁊ dictum est per alium ꝓphetam: super solium dauid ⁊ super regnum eius sedebit. Vides quia vbiq̄ reperis sup? Sup syon super sedem⁹ super solium: super regnum. Dabit ergo ei dñs deus sedem dauid pris sui non typicam:sed veram⁹ nõ tẽpor⁹alẽ sed

eternam: non terrenam sed celestē. Que id circo vt iam dictum est memorat̄ fuisse dauid: q̄ hec in qua tpaliter sedit eterne illius gerebat imaginē. Et regnabit ī domo iacob in eternū: ⁊ regni eius non erit finis. Hic quoq; si domū iacob tpalez accipim⁹? qūo in illa que eterna nō est ī eternū regnatur⁹ est? Querenda est ḡ dom⁹ eterna iacob: in qua regnet ī eternū: cuius regni ñ erit finis. An nō deniq; exasperās domus illa iacob impie abnegauit eū ⁊ infipienter respuit añ faciem pilati? qñ illo phibēte: regem vr̄m crucifigā: vno ore rñdēdo clamauit: ñ habem⁹ regē nisi cesarē? Reqre itaq; apostolū: ⁊ discernet tibi eū q̄ in occulto iudeus est ab eo q̄ in manifesto? ⁊ que in spū ē circūcisio ab ea que fit in carne: ⁊ spūalem ist'a carnali: ⁊ filios fidei abrae a filijs carnis. Nō enī ingt oēs q̄ ex israel hi sūt israelite: neq; q̄ de semine sunt abrae hi sunt filij Sequere ḡ ⁊ dic: Silr non oēs q̄ ex iacob: hi reputādi sunt in domo iacob. Jacob qp pe ipse est q̄ israel. Solos igit̄ q̄ ī fide iacob profecti inueniendi sunt reputa in domo iacob: vel potius ipsos noueris fore spūalem ⁊ eternā domū iacob: in qua regnabit dñs iesus in eternū. Quis ex nobis est q̄ iuxta interpretationē nois iacob supplantet diabolū de corde suo? luctet̄ cū vitijs: ⁊ pcupiscentijs suis: vt nō regnet pctm̄ in suo mortali corpe: sed regnet in eo xp̄s iesus: ⁊ nūc quidē p gr̄am: ⁊ in eternū p gliam? Beati in qb⁹ iesus regnabit in eternū? q̄: et ipī cū eo regnabūt: ⁊ regni ei⁹ nō erit finis. O q̄ gliosum est regnū illud in quo reges cōgregati sunt: ⁊ cōuenerūt in vnū ad laudandū dñz ⁊ glorificandū eū: q̄ sup oēs est rex regū ⁊ dñs dominātiū. De cuius splendidissima cōtēplatiōe fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eor̄. O si ⁊ mei peccatoris meminerit iesus in bñplacito ppli sui: cū venerit in regnū suū. O si me in illa die cōtradictur⁹ est regnū deo: ⁊ p̄i visitare dignabit̄ in salutari suo? ad videndū. s. in bonitate electorum suor̄ ad lectandū in leticia gētis sue: vt laudet etiā a me cū hereditate sua. Veni interim dñe iesu: aufer scandala de regno tuo qđ est aīa mea: vt regnes tu: q̄ debes in ea. Venit enī auaricia: ⁊ vendicat in me sibi sedem? iactātia cupit dñari mihi: superbia vult eē mihi rex? luxuria dicit ego regnabo: ambitio detractio: inuidia: ⁊ iracūdia certant in me ipso de meipso cuius ego potissimuz esse videar. Ego aūt quātū valeo resisto: renitor quātū iuuor: dñm deū meū iesum reclamo. Ipsi me defendo: q̄ ipsius me iuris agnosco: ipm̄ mihi deum ipm̄ mihi dñm teneo ⁊ dico: Non habeo regem nisi iesum. Veni ergo dñe dispge illos in virtute tua ⁊ regnabis in me: q̄ tu es ipse rex meus et deus meus q̄ mandas salutez iacob. Dixit aūt maria ad angelū: Quō fiet istud? Qm̄ vir̄ non cognosco. Primo qdem prudēter tacuit cū adhuc dubia cogitabat qualis eēt salutatio? malens nimir̄ humiliter reticere q̄z temere loq; qđ nesciret. Jamvo ꝓfortata ⁊ bene premeditata angelo qdem fortis loquente sed deo intus pluadente: erat enī dñs cum illa dicenti angelo: dñs tecū? ita ḡ ꝓfortata fide. s. depellente timorē leticia verecundiā: dixit ad angelū: Quō fiet istud? Qm̄ vir̄ non cognosco. Nō dubitat de facto: sed modū requirit ⁊ ordinē. Nec enim querit an fiat istd̄: sz quō. Quasi dicat: Cū sciat dñs meus testis ꝓscientie mee votum esse ancille sue non cognoscere vir̄? qua lege quo ordine placebit ei vt fiat istud? Si oportuerit me frangere votum vt pariā talem filiū: ⁊ gaudeo de filio ⁊ doleo de ppositō. Fiat tn̄ voluntas eius. Si vo virgo cōcipiā virgo ⁊ pariā? qđ vtiq; si placuerit ei impossibile nō erit: tunc scio vere q̄ respexit dñs humilitatē ancille sue. Quō ergo fiet istud? Qm̄ vir̄ non cognosco. Et rñdēs angelus dixit ei. Spūs sanctus supueniet ī te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Supius dicta est fuisse gr̄a plena? ⁊ nunc quomodo dicit spiritus sanctus supueniet in te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi? Nunqd potuit repleri gr̄a ⁊ necdum habere spiritum sanctum? cum ipse sit dator gr̄ar̄? Si autez spiritus sanctus iam in ea erat? quō adhuc tanq̄z nouiter superuenturus repromittit? An forte non ideo dixit simpliciter veniet in te: sed addidit super? quia ⁊si prius quidem in ea fuit per multā gratiā sz nūc sup-

uenire nunciaꝭ ꝓpter abundantioris gr̃e plenitudinẽ quã effusurus est sup illaz. At vo cũ plena iam sit: illud abũdantius qũo capere poterit. Si aũt plus aliqd capę pót? qũo ⁊ ante plena fuisse intelligenda é? An prior gdem gr̃a eius tm̃ repleuerat mentez seqs vo etiam ventrẽ pfundere debet? q̃ tenus scz plenitudo diuinitatis que ante i illa sicut ⁊ i multis sanctoꝝ spiritualiter habitabat: etiam sicut in nullo sanctoꝝ corporaliter in ipsa habitare incipiat? Ait itaqꝫ. Spiritus sanctus superueniet in te: ⁊ vtus altissimi obumbrabit tibi. Quid est ⁊ vtus altissimi obumbrabit tibi? Qui pót capere capiat. Quis enim excepta fortassis illa: q̃ hoc sola in se felicissime meruit experiri: intellectu capere rõne discernere possit: qualiter splendor ille inaccessibilis: virgineis sese visceribus infuderit? ⁊ vt illa qd̃ inaccessibile est: accedens ad se ferre potuisset: de portiuncula eiusdem corporis: cui se anima te contemperauit reliqe masse: vmbraculum fecerit? Et forte ꝓpter hoc maxime dictum est obumbrabit tibi? quia res in sacramento erat: ⁊ q̃ sola per se trinitas in sola: ⁊ cuz sola virgine voluit operari: soli datum est nosse: cui soli datum é experiri. Dicatur ergo: Spiritus sanctus superuenet i te: qui vtiqꝫ ⁊ sua potentia fecundabit te. Et virtus altissimi obumbrabit tibi? hoc é illum modũ quo de spiritu sancto cõcipies dei virtus: ⁊ dei sapientia christus sic i suo secretissimo cõsilio obumbrando conteget: ⁊ occultabit: quatenꝰ sibi tm̃ notus habeaꝭ ⁊ tibi. Ac si angelus respondeat ad virginẽ Quid a me requiris: qd̃ in te mox experieris. Scies scies? ⁊ feliciter scies: sed illo doctore quo ⁊ auctore. Ego autez missus sum nunciare virginalem cõceptum: nõ creare Nec potest doceri nisi a donante: nec pót adisci: nisi a suscipiente. Jdeoqꝫ ⁊ qd̃ nascetur ex te sanctum: vocabitur filius dei. Qd̃ est dicere: Qm̃ non de homine sed de spũ sancto concipies? concipies aũt virtutez altissimi: hoc est filium dei: ideo ⁊ qd̃ nascet ex te sanctũ vocabiꝭ filius dei. Jdest nõ solum qui de sinu patris in uterũ tuũ veniẽs obumbrabit tibi? sed etiã id qd̃ de tua substantia sociabit tibi ex hoc iam vocabitur filius dei: quẽadmodum ⁊ is qui a patre é ante secula genitus tuus quoqꝫ amodo reputabitur filius. Sic autem ⁊ qd̃ natuz est ex ipso erit tuus: ⁊ qd̃ nascetur ex te erit eiꝰ vt tm̃ nõ sint duo filij: sed vnus. Et licet aliud quidem ex te: aliud ex illo fit: iam nõ tm̃ cuiusqꝫ suus: sed vnus vtriusqꝫ filius erit. Jdeoqꝫ ⁊ qd̃ nascetur ex te sanctum: vocabitur filius dei. Attende queso q̃z reuerenter dixerit: quod nascet ex te sanctum. Ut quid enim ita simpliciter sanctum? ⁊ absqꝫ aditamento? Credo quia non habuit: qd̃ ꝓprie digneue noiaret illud eximũ: illd̃ magnificum: illud reuerendum: qd̃ de purissima videlicet virginis carne cuz sua anima vnico patri erat vniendum. Si diceret scã caro: vel sanctus homo: vel sanctus infans quicqd tale poneret: parũ sibi dixisse videretur. Posuit ergo indifinite sanctum? qa quicqd illud sit quod virgo genuit sanctũ p̃oculdubio ac singulariter sanctum fuit: ⁊ per spiritus sanctificationem: ⁊ p verbi assumptionẽ. Et adiecit angelus: Et ecce ait helisabeth cognata tua: ⁊ ipsa cõcepit filiuz in senectute sua. Quid fuit necesse etiã huius sterilis virgini nunciare cõceptũ? Mũ quid forte dubiam adhuc ⁊ incredulã oraculo? recentioꝝ voluit ꝓfirmare miraculo? Absit. Legimus zacharie incredulitatem ab hoc ipso angelo fuisse castigatam? maria aũt in aliquo reprehensam nõ legimus: qn potius fidem ipsius helisabeth ꝓphetante laudatam agnouimus. Beata inquit q̃ credidisti: qm̃ perficiẽt in te que dicta sunt tibi a dño. Sed ideo sterilis cognate cõceptꝰ virgini nunciaꝭ? vt dum miraculum miraculo addit: gaudiũ gaudio cumulet. Porro necesse erat nõ modico leticie ⁊ amoris p̃euenient inflammari incẽdio: que filiũ paterne dilectionis cuz gaudio sancti spũs mox fuerat conceptura. Neqꝫ enim nisi in deuotissimo atqꝫ hylarissimo corde: tãta se capere poterat dulcedinis ⁊ alacritatis affluentia. Uel ideo cõceptus helisabeth nũciatur marie: qz pfecto decebat vt verbuz mox diuulgandũ vbiqꝫ ꝓpus sciret vgo per angelũ: q̃z audiret ab hoie: ne mater vz dei

a consilijs filij videret amota: si eoz que in terris tam ppe gererent remansisset ignara Uel ideo potius conceptus helisabeth marie nunciatus est: vt dum nunc saluatoris: nunc precursoris edocet aduentus? rerum tps z ordine tenens ipsa postmodu melius scriptoribus: z predicatoribus euangelij referaret veritatem: que plene de oibus a pncipio celit⁹ fuerat instructa mysterijs. Uel ideo adhuc nunciat marie conceptus helisabeth: vt audiens cognatā vetulā: z grauidam cogitet iuuencula de obsequio? ficoz illa properante ad visitandū: parulo ppbete loc⁹ z occasio det quominoꝰ adhuc domino sui officij valeat exhibere pmitias: z dum ad se inuicem cōcurrit matrū infantumoz ab alterutro excitata deuotio mirabilius fiat miraculum de miraculis. Uide autem ne hec tam magnifica que ab angelo audis prenunciata: ab ipso speres pficienda. A quo ergo si queris ipsum angelum audi. Quia non erit inquit impossibile apd deum omne vbum. Tāoz diceret: Hec que ego tam fideliter pmitto nō de mea: sed de illius qui me misit virtute presumo: qz non erit impossibile apud deū omne vbū. Quale enim vbum impossibile illi poterit esse? qui oia fecit in verbo? Mouet me z hoc i verbis angelicis? qz signanter nō ait: qz nō erit impossibile apud deum omne factum sz omne verbum. An idcirco posuit vbum? qz oz facile possunt homes loqui qd volunt: et qd nullatenus facere possunt: tā facile imo incomparabiliter facilius valet deus ope implere quicqd illi verbo valent exprimē? Dicam apertius. Si hominib⁹ tā facile eēt facere oz dicere: qd volūt: z ipsis quoq nō esset impossibile omne verbū. Nunc autez qz vulgaris: z vetus sermo est: multū inter esse inter loqui z facere: sed apud homies non apud deum? soli deo qz idem est facere quod loqui: idem loqui quod velle: merito non erit impossibile apud deum oīe vbū. Uerbi gra: Potuerunt preuidere z predicere ppbete virginē: vel sterilem cōcepturam ac pariturā? sed nunqd facere vt cōciperet: vl pareret? Deus ante qui dedit eis posse pdere oz facile potuit tūc qd voluit p illos pdicere: tā facile potuit nūc qñ voluit p seipsum qd pmisit implere. Sicdem apud deū nec vbū dissidet ab intentione: qa veritas est: nec factū a vbo: qz vtus est: nec modus a facto: qz sapientia est: ac p hoc nō erit impossibile apud deū oē vbū. Audisti virgo factū? audisti z modū: vtrūoz mirum vtrūoz iocūdū. Jocūdare filia syon: z exulta satis filia hierlim. Et qñ auditui tuo datū est gaudiuz z leticia? audiam⁹ z nos a terrēnum leticie: qd desideram⁹: vt iam exultent ossa humiliata. Audisti inoz fcm z credidisti: crede z de mō: qué audisti. Audisti qz cōcipies z paries filiū? audisti qdē nō p boiem: sed p spm sanctū: expectat angelus responsum. tps est enī vt reuertat ad eum qui misit illum. Expectam⁹ z nos: o dña vbum miserationis quos miserabilr premit fnia dānatiōis: z ecce offert tibi preciū nre salutis. Statim liberabimur si cōsentis. In sempiterno dei vbo facti sumus oēs: z ecce morimur: in tuo breui responso: sum⁹ refici endi⁹ vt ad vitā reuocemur. Hoc supplicat a te opia vgo flebil adam cū misera iobole sua exul de paradiso? hoc abraam: hoc dauid: hoc ceteri flagitant sancti pres. s. tui: q z ipi habitāt in regione vmbre mortis: hoc totus mūdus tuis genibus puolutus expectat. Nec immerito qñ ex ore tuo pendet solatio miseroz: redēptio captiuoz: liberatio dānatoz: salus deniqz vniuersoꝝ filioz adam: totius generis tui. Da vgo responsum: festināter o dña rnde vbū: qd tra qd inferi: qd expectant z supi. Ipse quoq hoīuz rex z dñs: quātū cōcupiuit decorem tuū: tñ desiderat rnsionis assensum: in qua nimiz pposuit saluare mundū. Et cui placuisti in filētio? iam magis placebis ex vbo: cum ipse tibi clamet de celo. O pulchra inf mulieres: fac me audire vocē tuā. Si ergo eum tu facias audire vocem tuā: ipse te faciet videre salutē nram. Nunqd nō hoc est qd q̄rebas qd gemebas z qd die⁹ ac nocti b⁹ orādo suspirabas? Quid igit? Tu es cui hoc pmissū ē: an aliā expectam⁹? Immo tu ipa n alia. Tu inqz illa pmissa illa expectata illa desiderata ex q̄ scūs p̄ tu⁹ iacob tā mozti appropinquās vitā spabat eternā cū dice

bat expectabo salutare tuū dñe: ī q̄ veniq̄: ⁊ p̄ quā deus ipse nr̄ ante scla disposuit operari salutem in medio terre. Quid ab alia speras? quod tibi offertur. Quid per alias expectas: quod p te mox exhibeat? dūmodo prebeas assensum: ⁊ respondeas verbum? Responde itaq̄ citius angelo: imo p angelum dño. Respōde verbū: ⁊ suscipe verbū Profer tuū: ⁊ cōcipe diuinū. Emitte trāsitoriū: ⁊ amplectere sempiternū. Quid tardas? Quid trepidas? Crede? confitere: ⁊ suscipe. Sumat humilitas audaciā? verecūdia fiduciā: nullaten⁹ cuent nūc vt virginalis simplicitas obliuiscatur prudentiam In hac sola re ne timeat prudēs virgo p̄sumptionē? quia etsi grata in silentio verecundia: magis tñ nunc in verbo pietas necessaria. Aperi virgo beata cor fidei? labia confessioni: viscera creatori. Ecce desidera tus cunctis gentib⁹: foris pulsat ad hostiū. O si te moxante pertrāsierit? ⁊ rursus incipias dolens querere quē diligit anima tua Surge? curre: aperi. Surge per fidē? curre per deuotionē: aperi per confessionē. Ecce inquit ancilla dñi: fiat mihi ſm verbū tuū Semper solet esse gratie diuine familiaris virtus humilitatis. Deus enī superbis resistit: humilibus autē dat gratiam. Humiliter ergo ñdeē: vt sedes gr̄e p̄pareē. Ecce inquit ancilla dñi. Que est hec tā sublimis humilitas? que cedere nō nouit honorib⁹: insolescere gloria nescit? Mater dei eligit? ⁊ ancillam se nominat? Non mediocris re uera humilitatis insigne: nec oblata tanta gloria obliuiscī humilitatem. Non est magnum esse humilem in abiectione: magna p̄rorsus ⁊ rara virtus humilitas honorata Si me miserum hominem meis deceptā simul actionib⁹ ad aliquem vel mediocrem honorem p̄mouerit ecclesia: deo nimirū hoc vel p̄propter mea: vel p̄propter subditorum peccata permittente? nōne statim oblitus qui fuerim talē me puto qualis ab hominib⁹ qui cor nō vident putatus sum? Credo fame? conscientiam non attendo: et reputans non honores virtutibus: sed virtutes honoribus eo sanctiorē: quo superiorem me estimo. Videas plerosq̄ in ecclesia de ignobilibus nobiles: de pauperibus diuites factos subito intumescere: p̄stine obliuisci abiectionis? genus quoq̄ suū erubescere: ⁊ infimos dedignari parentes. Videas ⁊ hoīes pecuniosos ad honores q̄sq̄ ecclesiasticos peruolare: moxq̄ sibi applaudere sanctitatem: vestium dumtaxat mutatione: nō mentium? ⁊ dignos se estimare dignitate ad quam ambiendo peruenerunt: quodq̄ si audeo dicere, adepti sunt nūnis attribuere meritis. Omitto autē de his q̄s excecat ambitio: ⁊ honor ipse superbiendi eis materia est. Sed video quod magis doleo: post spretam seculi pompā: nōnullos in scola humilitatis superbiam magis addiscē? sub alis mitis humilisq̄ magistri grauius insolescere: ⁊ impatientes amplius fieri in claustro q̄z fuissent in seculo. Quodq̄ magis peruersum est: plerīq̄ in domo dei non patiuntur haberi contemptui: qui in sua non nihil contēptibiles esse potuerūt? vt quia videlicet vbi a pluribus honores appetunt: ipsi locū habē nō meruerunt: sal tē ibi honorabiles videant? vbi ab omnib⁹ honores cōtemnunt. Videō ⁊ alios: quod nō sine dolore videri debet: post aggressaq̄ christi militiā rursus secularibus implicari negocijs? ⁊ rursus terrenis cupiditatib⁹ īmergi: cū magna cura erigē muros ⁊ negligē moras: sub ptextu q̄z cōis vtilitatis vbaūdē diuitib⁹: ⁊ matronis salutatiōes? sz ⁊ ℈ sui imperatoris edictū occupiscē aliena: ⁊ sua cū lite repetē: nō audiētes aplz ex ipe rio regis tubicinantē. hocip̄m ingt ī vob ē delictū q̄ cās hētis. Quare nō magis fraudem patimī? Ita ne mūdū sibi: ⁊ se mūdo crucifixerūt? vt q anteavix ī suo dico vl' oppido cogniti fuerunt: mō circūeūtes ꝓuincias: ⁊ curras frequentantes: regum notitias: p̄ncipuq̄ familiaritates assecuti sint? Quid de ipso habitu dicā: in quo iam non calor: sed color requirit? magisq̄ cultui vestium q̄z virtutū insistitur? Pudet dicere? vincuntur mulierculē in suo studio: quando a monachis p̄recium affectatur in vestibus: non necessitas nec saltem forma religionis retenta in habitu. Omari: nō arma ri appetunt milites christi? qui dum p̄repa-

rare se ad prelium: & contra aereas potestates pretendere paupertatis insigne debuerant: qđ aduersarij vtiq; valde formidant: in mollitie vestimentoꝝ pacis potius prefe rentes indicium vltro se hostibus sine sanguine tradunt inermes. Nec aliunde hec omnia mala contingunt: nisi q illam qua se culum deseruimus: deserentes humilitatē dum per hoc cogimur inepta denuo sectari studia secularium: canes efficimur reuertentes ad vomitum. Audiamus itaq; q̄t̄ tales sumus: quid illa responderit: que dei mater eligebatur: sed humilitatem non obliuiscebatur. Ecce ait ancilla dñi: fiat mihi ſm verbum tuū. Fiat est desiderij signum: non dubitationis indicium. Et per hoc q dicit: Fiat mihi ſm verbū tuū: magis intelligenda est affectum exprimere desiderantis q̄z effectum requirere more dubitantis Q̄q̄z nil obstat intelligi: fiat esse verbū oratio nis. Nemo quippe orat nisi quod credit & sperat. Vult autē a se requiri deus: etiam quod pollicetur. Et ideo forte multa q̄ dare disponit prius pollicetur: vt ex promissione deuotio excitetur: ficq; quod gratis daturus erat deuota oratio promereatur. Sic pius dñs: qui vult omnes homines saluos fieri: merita nobis extorquet a nobis: & dū nos preuenit tribuendo qđ retribuat: gratis agit ne gratis tribuat. Hoc vtiq; prudens virgo intellexit: quando preuenienti se muneri gratuite promissionis iunxit meritum sue orationis: fiat inquiens mihi ſm verbum tuum. Fiat mihi de verbo ſm verbum tuum. Verbum quod erat in principio apud deum fiat caro de carne mea ſm verbum tuum. Fiat obsecro mihi verbum nō prolatum: quod transeat: sed conceptū vt maneat: carne videlicet indutū: nō aere Fiat mihi non tm̄ audibile auribus: sed et visibile oculis: palpabile manibus: gestabile humeris. Nec fiat mihi verbum scriptū & mutum: sed incarnatum & viuum: hoc est non mutis figuris: mortuis in pellibus exaratum: sed in forma humana meis castis visceribus viuaciter impressum: & hoc non mortui calami depictiōe: sed spiritussancti operatione. Eo videlicet modo fiat mihi: quo nemini ante me factum ē: nemini post me faciendum. Porro multifarie: multisq; modis olim deus locutus ē patrib⁹ in prophetis: & alijs quidem in aure: alijs in ore: alijs etiam in manu factum esse verbū dñi memorat. Mihi autē oro vt & in vtero fiat iuxta verbū tuū. Nolo vt fiat mihi aut declamatorie predicatū: aut figuraliter significatum: aut imaginatorie somniatum: sed filēter inspiratum: personaliter incarnatū: corporaliter insertum. Verbum igitur quod in se nec poterat fieri nec indigebat: dignetur in me: dignetur & mihi fieri ſm verbum tuū. Fiat quidē generaliter omni mundo: sed specialiter fiat mihi ſm verbū tuū. Lectionem euāgelicā exponi sicut potuit: nec ignoro q nō omnibus placebit: sed scio me ob hanc rem multoꝝ forte indignationi obnoxiuz. Et aut iudicabor supfluus aut presumptor: q videlicet post patres q̄ huncipsum locum plenissime exposuerunt rursus in eodē nouus expositor ausus fuerim mittere manū. Sed siquid dictum est post patres quod non sit cōtra patres: nec patribus arbitror nec cuiquā displicere debere. Ubi autē dixi quod a patribus acceptū: dum sic absit typus presumptiōis: vt nō desit fructus deuotionis: patiēter audiam de supfluitate causantes. Mouerint tamen qui me tanq̄z de ociosa & non necessaria explanatione fugillant: non tam intendisse exponere euangelium: q̄z de euangelio sume re occasionem loquendi: quod loqui delectabat. Si vō peccaui q propriaz magis ex hoc excitari deuotionem q̄z cōmunē quesierim vtilitatē: potens erit pia virgo apud suum misericordē filium hoc meum excusare petm̄: cui hoc meū qualecunq; opusculum deuotissime destinaui.

¶ Dñica.j. in aduentu dñi de sex circumstantijs aduentus dñi Sermo primus.

Hodie fratres celebram⁹ aduentus initiuz: cuius vtiqz sicut ⁊ ceterarū solennitatuz nomen quidez celebre satis et notum mundo: sed ratio nominis forte non ita. Infelices enim filij adam omissis veris ⁊ salutaribus studijs: caduca potius et transitoria querūt. Quibus assimilabimus homines generatiōis huius? aut qbus cōparabim⁹ illos: quos videm⁹ a terrenis ⁊ corporalibus cōsolationib⁹ auelli: separariqz non posse? Profecto similes sūt his q sub merfi piclitant̄ in aquis. Nimiz videas illos tenētes tenere? nec vlla rōne deserere qđ primū occurrerit manib⁹ quicqd sit illud: Iz fit tale aliqd qđ oīno prodesse non possit: vt sint radices herbaz ceteraqz similia. Nam ⁊ fiqui ad eos forte veniāt ut subueniant? nōnunqz solent apprehensos inuoluere secum: adeo ut iam nec sibi nec illis auxiliū ferre preualeāt. Sic peunt in hoc mari magno ⁊ spacioso: sic peunt miseri? dum peritura sectantes: omittūt solida quib⁹ app̄hensis emergē ⁊ saluare possent aīas suas. Neqz enī de vanitate Iz de veritate dī cognoscetis eam: et liberabit vos. Vos ergo fratres qbus tanqz paruulis revelat deus que abscondita sunt a sapientibus ⁊ prudentib⁹: circa ea q̄ vere salutaria sunt sedula cogitatiōe versamini. Diligenter pensate rationē aduentus huius: q̄rentes nimiz qs sit qui veniat: vnde: quo: ad qd: qñ: ⁊ qua. Laudabilis sine dubio curiositas ista est ⁊ salubris. Neqz enī tam deuote ecclesia vniuersa presentē celebraret aduentū: nisi lateret in eo magnū aliqđ sacramentū. Primo igit cum aplo stupēte ⁊ admirāte intuemini ⁊ vos quantus sit iste q ingredit. Ipse enī est fm gabrielis testimoniū altissimi filius: ac pīde coaltissim⁹ ipse. Neqz enī fas est dei filiū degenerē suspicari: sed equalis fateri necesse est altitudinis: ⁊ eiusdē penitus dignitatis. Nam ⁊ principū filios p̄ncipes? ⁊ filios regum reges esse qs nesciat? Veruntn̄ qd sibi vult q̄ e tribus psonis quas in summa trinitate credimus: p̄fitemur: ⁊ adoramus: nō p̄ non spūssanctus aduenit: Iz filius? Minime qdem ego id fcm̄ esse arbitror: sine causa. Sz qs cognouit sensum dñi? aut qs p̄siliarius eius fuit? Neqz enī sine altissimo trinitatis p̄filio factū est vt filius aduenire. Et si p̄sideram⁹ exilij nostri cām: fortasis aduertere possumus vel ex parte qz cōgruū fuerit a filio nos maxie liberari. Lucifer enī ille q mane oriebat: p eo q altissimi similitudinē vsurpare tētauit ⁊ rapinā arbitratus est esse se equalē deo: qđ vtiqz filius est: p̄cipitatus ilico corruit: qm̄ zelauit p filio p̄: ⁊ opere dixisse videt: Mihi vindictā: ego retribuā: ꝓtinuo videbis sathanā tanqz fulgur cadentē de celo. Quid tu superbis? terra ⁊ cinis? Si superbientib⁹ angelis deus non pepcit? quanto magis tibi putredo et vermis? Nihil ille fecit: nihil opatus est: tm̄ cogitauit superbiā: ⁊ in mente in ictu oculi irreparabil'r p̄cipitatus est: qz iuxta pp̄ham in veritate non stetit. Fugite superbiā fratres mei? queso multuz fugite: initiuz oīs pcti superbia: que tam velociter ipm quoqz siderib⁹ cunctis clarius emicantē eterna caligine obtenebratū lucifez: quē non modo angelū Iz angelorum primū in diaboluz cōmutauit. Un̄ ptimus inuidens hoī? quā ꝛcepat in semetipso in eo pepit iniquitatē: suadens vt lignū vetituz gustans fieret sicut deus: sciens bonū ⁊ maluz. Quid enī polliceris? qđ p̄mittis miser? cuz filius altissimi scie clauē habeat imo ⁊ ipse sit clauis dauid: q claudit ⁊ nemo apit? In eo sunt oēs thesauri sapiētie ⁊ scie absc̄ditī? tunc eos vt hoī p̄stes inīq furaberis? Videte q: vere iuxta sniaz dñi mēdax est iste ⁊ p̄ eius. Mā mēdax fuit dicens: Similis ero altissimo: ⁊ mēdacij p̄: cū in homīe quoqz venenatū sue falsitatis se

minariū fudit dicens: Eritis sicut dij. Tu quoq; o hō si vides furē: curris cū eo? Audistis frēs q̄ hac nocte lectuz est in Ysaia dicēte dño Principes tui infideles: vel vt alia trāslatio habet inobedientes: socij furū. Reuera enī principes nostri adā ⁊ eua principia nostre propaginis: inobediētes ⁊ socij furū: qō filij dei ē serpētis: imo diaboli p serpentē: ⁊ filio surripe tētant. Nec dissimulat iniuriā filij pater. pater enī diligit filiū: sed continuo ⁊ in ipsum hominē vindictam retribuit: ⁊ aggrauat sup nos manū suā. Oēs enī in adā peccauim⁹: ⁊ in eo sententiā damnationis excepim⁹ oēs. Quid agat filius videns pro se zelare patrē? ⁊ nulli penitus parcere creature? Ecce inqt occasiōe mei creaturas suas pater amittit. Altitudinē meā p̄m⁹ angelus aspectauit: ⁊ populū q̄ sibi crederet habuit? sed ꝓtinuo patris zelus grauiter vindicauit in illū: pcutiēs eū pariter cū oīb⁹ suis plaga incurabili: castigatiōe crudeli. Sciētiā quoq; q̄ nihilomin⁹ mea ē: surripe voluit hō: ⁊ ne illi quidē misertus est nec pepercit oculus eius. Nūquid de bobus est cura deo? duas tm̄ fecerat nobiles creaturas: rationis participes: capaces beatitudinis: angelū videlicet atq; hominē: sed ꝓpter me pdidit angelos multos: hoīes vniuersos. Ergo vt sciant quia ⁊ ego diligo patrē: per me recipiat quos quodāmodo p̄opter me amisisse videt. Sz si ꝓpter me tēpestas hec orta ē ait ionas tollite me ⁊ mittite in mare. oēs iuidēt mihi. Uenio ⁊ talē eis exhibeo memetipm: vt quisquis inuidere voluerit: quisquis gestierit imitari: fiat ei emulatio ista in bonū. Noui tm̄ in affectū malitie ⁊ nequitie trāsisse angelos desertores: nec ex ignorātia aliq̄ seu infirmitate peccasse: ideoq; perire necesse ē pentere nolētes. Pōis enī amor ⁊ honor regis iudiciū diligit. Propter h̄ enī ⁊ ipse creauit hoīes ab initio vt repleant ex eis loca vacua: ⁊ ruine hierusalē restaurent. Sciebat enī nullā angelis patere redeundi viā: nēpe nouit supbiā moab q̄ supbus est valde: ⁊ supbia eius penitētie remediū nō admittit: ac p̄ hoc nec venie. At vo hominis vice nullā ꝓdidit creaturā: innuēs ex hoc ipso redimēdū adhuc hoīez. quippe qué supplātauit aliena malitia: ideoq; pdesse ei potest charitas aliena. Ita dñe obsecro complaceat tibi vt eruas me: qm̄ ego infirm⁹ sum: qm̄ de terra mea furtim sublatus sum: ⁊ nūc inocés in lacū missus sum. Nō quidē penitus innocēs: sed q̄stū ad eū q̄ me seduxit innocēs aliq̄ten⁹. Dēdecū mihi psuasum est dñe: veniat veritas vt possit falsitas depēdi: ⁊ cognoscaz veritatem: ⁊ veritas liberabit me: si tm̄ deprehense falsitati penitus abrenūciauero: ⁊ cognite adhesero veritati. Alioquin nō humana erit tētatio: nec humanū pctm̄: sed obstinatio diabolica. Nēpe pseuerare in malo diabolicū est: ⁊ digni sunt perire cū illo quicūq; in silitudinē eius pmanēt in pctō. Ecce frēs audistis qs sit q̄ veniat: considerate iam vnde veniat ⁊ quo. Uenit vtiq; de corde dei patris in vteruz virginis matris. Uenit a sūmo celo in inferiores partes terre. Quid ergo? Nōne ⁊ nobis in terra est cōuersandū? Est: si tm̄ in ea pstitit ille. Ubi enī bene erit sine illo aut vbi male poterit esse cū illo? Quid mihi est in celo: ⁊ a te quid volui sup terrā? Deus cordis mei: ⁊ pars mea de⁹ in eternū. Nā et si ambulauero in medio vmbre mortis non timebo mala: si tū tu mecū es. Nūc autē vt video ⁊ ad terras ⁊ ad ipm quoq; descendis infernū: nō tanq̄ victor sed tanq̄ inter mortuos liber: sicut lux q̄ in tenebris lucet: ⁊ tenebre eā nō cōprehēdunt. Tū nec relinquis aīa eius in inferno: nec sanctū corpus in terra videt corruptionē. Christus enī q̄ descēdit: ipse est q̄ ascēdit: vt adimpleret oīa: de quo ⁊ scriptum est: Qui pertrāsijt benefaciēdo ⁊ sanando oēs oppressos a diabolo. Et alibi: Exultauit vt gigas ad currendā viā: a sūmo celo egressio eius: ⁊ occursus eius vsq; ad summū eius. Merito proinde clamat Aplūs dicēs: Que sursuz sunt querite: vbi christus est in dextera dei sedēs. In cassuz enī laboraret erigere corda nostra: nisi collocatum in celis salutis nostre doceret auctorē. Sed videam⁹ iam q̄ sequunt. Nā et

si materia quidē copiosa inuenit ⁊ verbi ma valde: sed angustie tpis tantā sermōis lōgitudinē nō admittūt. Cōsiderātib⁹ ergo qs veniat: magna oīno ⁊ ineffabil' maiestas innotuit. Suspiciētib⁹ vnde veniat: grādis plane patuit via p̄m eius testimoniū q prophetico p̄euent⁹ spū: ecce inquit nomē dñi venit de lōginquo. Porro quo veniat intuētib⁹: apparuit inestimabil' dignatio ⁊ penitus incogitabilis: q in carceris huius horroré tāta descēdere dignata est celsitudo. Jam qs dubitet magnū aliquid in causa fuisse: vt maiestas tāta: de tā lōginquo in locū tā indignū descēdere dignaret? Plane magnū aliqd: quia miseri cordia magna: quia miseratio multa: quia charitas copiosa. Ad quid enī venisse credendus est? Hoc nāq; est qd iuxta propositū ordiné oporteat iam perscrutari. Nec sane laborandū nobis est in hac parte: cū manifeste aduēt⁹ eius causam ⁊ vbā ipsi ⁊ opera clament. Ad querendā quippe ouē centesimā q errauerat de mōtib⁹ properauit: ⁊ vt manifest⁹ ꝓfiteanť dño misericor die eius ⁊ mirabilia ei⁹ filijs hominū p̄opter nos venit. Mira querētis dei dignatio: magna dignitas hois sic quesiti. In q̄ si gloriari voluerit non erit insipiēs: nō q̄ aliqd esse videať tanq̄ a seipso: sed q̄ tāti eū fecerit ipse q fecit. Oēs enī diuitie: ois glia mūdi: ⁊ quicqd in eo cōcupiscit: min⁹ est ad hāc gloriā: imo nec est aliqd in eius cōparatione. Dñe qd est hō quia magnificas eū? aut quid apponis erga eū cor tuū? Attū vellē nosse: quid sibi voluerit q ad nos venit ille: aut q̄re nō magis ium⁹ nos ad illū. Nostra enī erat necessitas. Sz nec est ꝓsuetudo diuitū vt ad paupes veniāt: nec si p̄estare voluerint. Oīno sic est frēs? nos magis ad eū venire dignū fuit: sz duplex erat impedimentū. Mā ⁊ caligabant oculi nostri: ille vo lucē habitat inaccessibilē: ⁊ iacētes paralytici in grabbato diuinā illam nō poteram⁹ attingere celsitudinē. Propter ea benignissim⁹ saluator ac medic⁹ aiarū ⁊ descēdit ab altitudine sua: ⁊ claritatē suā infirmis oculis tēperauit. Jnduit se laterna q̄dā: illo vtiq; glioso ⁊ ab oi labe purissimo corpore qd̄ suscepit. Nec est enī illa leuissima plane ⁊ p̄fulgida nubes: supra quā ascenturū eū ꝓpha ꝓdixerat vt descēdēt i egyptū. Ipse ē: nā ipm q̄z ꝓsiderare tps: q̄ saluato: aduenit. Venit enī qd̄ ⁊ vos credim⁹ nō latē: nō in initio nec i medio tpis: sz in fine. Nec icōgrue factū ē sz ⁊ vere sapiēter disposuit sapientia: vt cū magis eēt necessariū: tūc p̄mo ferret auxiliū p̄nos ad ingratitudinē filios ade non ignorās. Vere enī aduesperascebat ⁊ iclinata erat iā ꝓdies: recesserat paulo min⁹ sol iustitie: ita vt exiguus nimis splēdor eius aut calor eēt in terris. Mā ⁊ lux diuine notitie parua admodū erat: ⁊ abundāte iniq tate feruor refriguerat charitatis. Jā nō apparebat angel⁹: nō loq̄bať p̄pha: ⁊ cessabāt velut despatiōe victi: p̄e nimia vtiq; duritia hoīuz ⁊ obstinatiōe: at ego ait filius tūc dixi ecce venio. Sic fic dū mediū silentiū tenerēt oīa: ⁊ nox suo cursū iter pagēt: oīpotēs sermo tuus dñe a regalib⁹ sedib⁹ venit. Qd̄ ⁊ Alp̄s ituēs aiebat: Qñ venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū suū. Mirū plenitudo ⁊ abūdātia tpaliū: obliuioné et iopiā fecerat etnor. Oportune g̃ tūc aduenit eternitas: qñ magis tpalitas p̄ualebit. Mā vt cetera fileā: ipsa q̄z pax tpal' illo in tpe tāta fuit: vt ad hois vni⁹ edictū describeret vniuersus orbis. Habetis iam ⁊ p̄sonā venientis ⁊ locū vtrūq;. i. a q̄ ⁊ ad quē venit. causam quoq; ⁊ temp⁹ nō ignorātis Unum restat adhuc: via scilicet per quam vēit. Sz ⁊ hec q̄z diligēter reqrēda: vt possim⁹ sic dignū ē occurrē ei. Verūtñ sic ad operādā salutē in medio tre semel venit i carne visibil': ita q̄tidie ad saluandas aias singulor⁹ i spū venit ⁊ inuisibil': sic scriptū ē Spūs añ facié nostrā chris⁹ dñs. Et vt noueris occultū eē hūc spūalē aduētū: i vmbra ei⁹ inqt viuem⁹ int gētes. Propter ea dignū ē: vt si nō valet infirm⁹ in occursū tāti medici p̄cedē lōgi⁹: saltē conet erigere caput: ⁊ aliqten⁹ assurgē veniēti. Nō te oportet o hō maria trāsfretare: non penetrare nubes: nō trāsalpinare necesse ē. Nō grādis inquā tibi oñdit via: vsq; ad temetipz occurrē deo tuo. ppe ē enī vbū in ore tuo

ꝛ in corde tuo: vsqz ad cordis cõpũctionẽ et ꝓfessionẽ oris occurre: vt salté exeas de sterquilinio misere ꝓscientie: qñ indignũ est illuc auctoré puritatis intrare. Et hec quidé de eo aduẽtu sunt dicta: quo singulorũ mentes munsibili dignaꝫ illustrare potẽtia. Libet autẽ ꝛ manifesti aduentus viã cõsiderare: qñ vie eius vie pulchre: ꝛ oés semite eius pacifice. Ecce inquit spõsa: venit is saliẽs in mõtib⁹: trãsiliẽs colles. Ue nientẽ vides o pulchra: sed cubantẽ videẽ ante nõ poteras. Dixisti enĩ Indica mihi quẽ diligit aĩa mea: vbi pascis: vbi cubas Cubãs pascit angelos in illas perpetuas eternitates: quos satiat visiõe eternitatis et ĩmutabilitatis sue⁹ sed ne ignores te o pulchra qñ mirabilis facta est visio illa ex te: ꝓfortata est ꝛ nõ poteris ad eã. Uerũtñ ecce egressus est de loco sancto suo⁹ ꝛ q cubans pascit angelos ipse cepit: ficqz sana bit nos: ꝛ videbiꝫ veniẽs ꝛ pastus: qui cubãs ꝛ pascẽs videri ante nõ poterat. Ecce venit hic saliẽs in mõtib⁹ trãsiliẽs colles. ¶Mõtes ꝛ colles patriarchas ꝛ prophetas accipe: ꝛ quemadmodũ venerit saliens ꝛ trãsiliẽs: in libro generationis lege. Abraã genuit isaac: isaac genuit iacob ꝛc. Ex his mõtib⁹ pdijt: vt iuenies radix ieſſe: vnde iuxta prophetã egressa est virga: ꝛ exinde flos ascẽdit: sup quẽ requieuit spũs septiformis. Qđ manifestius alio loco aperiẽs idem prophete: ecce inqt virgo cõcipiet ꝛ pariet filiũ: ꝛ vocabiꝫ nomẽ ei⁹ emanuel: qđ interꝑtaꝫ nobiscũ deus. Quẽ enĩ pri⁹ florẽ: ipm deinde emanuel: ꝛ quã dixerat virgã: ipsam manifestius exprimẽs virginẽ noiauit. Sed necesse est altissimi hui⁹ sacri ꝓsiderationẽ diei alteri reseruare. digna ẽ enĩ ppio sermõe materia: pserti q in longũ iam hodiernus sermo pcesserit.

¶De verbis Isaie ad achaz: vbi ait: Pete tibi signum a dño: vsqz butyrũ ꝛ mel comedet: vt sciat reprobare malũ ꝛ eligere bonũ. Sermo secundus.

II Audiuimus suadente regi achaz isaiã petere signũ a dño siue in pfundũ inferni: siue in excelsum supra. Audiuim⁹ respõsionẽ eius formã quidẽ habentẽ pietatis: sed nõ virtutẽ. Propter hoc deniqz abeo q intueꝫ cor: ꝛ cui ꝓfiteꝫ hois cogitatio meruit reprobari. Nõ petã inqt: ꝛ nõ tẽtabo dñm. Elatus erat achaz: fastigio solij regalis: astutus humane sapientie vbis. Audierat ergo isaias a dño: Uade dic vulpi illi: petat sibi signũ a dño in pfundũ. Habet enĩ vulpis foueã. Iz in infernũ quoqz si descẽderit: adest q cõprehẽdit sapientes in astutia sua. Itẽqz: Uade ait dñs dic volucri illi: petat sibi signũ in excelsum supra Habet enĩ volucris nidũ: sed ꝛ si in celuz ascẽderit: illic est q supbis resistẽs propria calcat virtute superbos ꝛ sublimũ colla. Uerũtñ dissimulat ille potestatis excelse seu incõprehẽsibilis pfunditatis vel sapiẽtie querere signũ: ꝛ propterea signũ bonitatis ꝛ charitatis domui dauid dñs ipse pmittit: vt quos nec potestas nec sapiẽtia terruit: alliciat saltem exhibitio charitatis Potest tñ in eo q̃ ait in profundo inferni etiaz charitas ipsa q̃ maiorẽ nemo habuit vt in infernũ quoqz pro amicis moriendo descẽderet nõ imerito designari: vt precipiaꝫ achaz vel in excelsum regnãtis expauescere maiestatẽ: vel descẽdentis ad inferos amplecti charitatem. ¶Doleſtus ergo est nõ solũ hoib⁹: sed etiam deo: quisquis nec maiestatẽ cogitat in timore: nec charitatẽ cũ amore meditaꝫ. Propter hoc inqt dabit dñs ipse nobis signũ: in quo manifeste ꝛ maiestas ꝛ charitas innotescat. Ecce virgo cõcipiet ꝛ pariet filiũ: ꝛ vocabiꝫ nomẽ eius emanuel: qđ interꝑtaꝫ nobiscũ deus. Noli fugere adã: quia nobiscũ de⁹ ne timeas o hõ: nec audito dei noie terrearis: quia nobiscũ deus. Nobiscũ carnis similitudine: nobiscũ vtilitate. Propt nos venit: tanqz vn⁹ ex nobis: filius nobis pasſibil. Deniqz butyrũ inqt ꝛ mel comedet. ac si dicat Parvulus erit: ꝛ vesceꝫ infantili⁹ alimẽtis. Ut sciat inqt reprobare malum ꝛ eligere bonũ. Etiã hic bonũ ꝛ malũ audis: sicut in arbore vetita: sicut in ligno trãsgressionis. Sed multo melius a ꝓmo adã secũdus iste partiꝫ. Eligens enĩ bonũ

malum reꝓbat: non ſicut ille qui dilexit maledictionē: ⁊ venit ei: ⁊ noluit benedictionē ⁊ elongata eſt ab eo. Mā ⁊ in eo qđ ꝑmiſit Butyrū ⁊ mel comedet: aduertere poteris paruuli huius electionē? tantū adſit eius gr̄a: vt qđ ꝑſtat vtcūq; ſentire: digne ⁊ accōmodate ad intelligētiā ꝓferre cōcedat. Duo ſunt in lacte ouis: videlicet butyrū ⁊ caſeus. Butyrū pingue ⁊ humidū: caſeus ecōtra aridus ⁊ durus. Bñ ergo paruulus noſter eligere nouit: q butyrū comedēs caſeum vtiq; non comedit. Que eſt enī ouis centeſima q̄ errauit? ⁊ in pſalmo loquit̄ Errau ſicut ouis q̄ perijt? Vtiq; gen⁹ humanū qđ benigniſſim⁹ paſtor querit alijs ſane nonagintanouē ouibus in mōtib⁹ derelictis. In hac igit̄ oue duo repies: naturā dulcē: naturā bonā: et bonā valde tanq̄ butyrū: ⁊ pctī corruptionē vt caſeū. Vide ergo q̄ optime puer nr̄ elegit: q naturā noſtrā ſine vlla pctī corruptione ſuſcepit. Mā de pctōrib⁹ legis: Coagulatū⁹ eſt ſicut lac coꝛ eoꝛ: in quib⁹ vtiq; puritatē lactis corruperat fermentū malitie: coagulū iniquitatis. Sic ⁊ apis habet mellis dulcedinē: habet etiā aculei pūctionē. Apis vo eſt q̄ paſcit̄ inter lilia: q̄ floꝛigerā inhabitat patriā angeloꝛ? vñ ⁊ ad ciuitatē nazaret qđ interꝓtat̄ flos aduolauit: ⁊ ad ſuaue olentem perpetue virginitatis floꝛē aduenit: illi inſedit: illi adheſit. Hui⁹ apis mel ⁊ aculeū nō ignoꝛat: q̄ miſericoꝛdiā ei ⁊ iudiciū cū ꝓpha decātat. Attñ ad nos venies ſolū mel attulit ⁊ non aculeū? id eſt miſericoꝛdiā ⁊ nō iudiciū: ita vt perſuadētib⁹ q̄libz diſcipul' vt ciuitatē q̄ eū ſuſcipe noluit ꝓcipere ignē ꝓſumi: rñderit nō veniſſe filiū hoīs vt iudicaret: ſz vt ſaluaret mūdū. Nō habebat aculeū apis noſtra? quodāmodo depoſuerat eū: qñ tāta indigna patiēs miſericoꝛdiā exhibebat et nō iudiciū. Sed nolite ſperare in iniqtate nolite peccare in ſpe. Habet enī apis nr̄a qñq; reſumē aculeū ſinū? ⁊ acriter nimis infigere illū in medullas hominū pctōꝛ: qñ pater nō iudicat quēquā: ſed filio dedit omne iudiciū. Nunc aūt paruulus nr̄ butyrum ⁊ mel comedit: qñ bonū nature humane diuine miſericoꝛdie in ſemetipſo ſic vniuit: vt eſſet hō verus: ⁊ peccatū nō habēs: deus miſericoꝛs ⁊ iudiciū nō exhibens. Ex his tā manifeſtū arbitꝛoꝛ quenā ſit virga de radice ieſſe, ꝓcedēs: qs vo flos ſup quē requieſcit ſpūſcūs? qñ virgo dei genitrix virga eſt: flos fili⁹ ei⁹. Flos vtiq; virginis fili⁹? flos cādidus ⁊ rubicūdus: electus ex milib⁹. flos in quē deſiderāt angeli ꝓſpicere? flos ad cuius odoꝛē reuiuiſcunt moꝛtui: ⁊ ſicut ipſe teſtat̄ flos campi eſt ⁊ nō hoꝛti. Campus enī ſine omni humano floꝛet ām̄uniculo? nō ſeminat⁹ ab aliquo: nō defoſſus ſarculo: nō impinguatus fimo. Sic oīno ſic virginis aluus floꝛuit? ſic inuiolata integra ⁊ caſta marie viſcera tanq̄ paſcua eterni viroꝛis floꝛe ꝓtulere: cuius pulchritudo nō videat coꝛruptionē: cuius gloꝛia in perpetuū nō marceſcat. O virgo virga ſublimis in q̄z ſublime verticē ſanctū erigis: vſq; ad ſedentē in thꝛono vſq; ad dñm maieſtatis. Neq; enī id mirū qñ in altū mittis radices humilitatis. O vere celeſtis plāta: ꝓcioſioꝛ cūctis: ſanctioꝛ vniuerſis. O vere lignū vite: qđ ſolū fuit dignū poꝛtare fructū ſalutis. Deꝓhēſa eſt maligne ſerpēs verſutia tua: nudata ē plane falſitas tua. Duo impoſueras creatoꝛi? mēdacij ⁊ inuidie infamaueras eū: ſz in vtroq; quict⁹ es eſſe mētitus. Siquidē ab initio moꝛit̄ cui dixeras: nequaquā moꝛieris: ⁊ veritas dñi manet in eternū. Sed et nunc reſpōde ſi potes. Quam ei arboꝛē cui⁹ arboꝛis fructū inuidere potuit? q ne hanc quidē virgā electā ⁊ fructū ſublimē negauit? Eteni q̄ ꝓpꝛio filio non pepcit? quō nō oīa fil' cum illo donauit? Sed iam aduertiſtis ni fallor: qñ virgo regia: ipſa eſt via ꝑ quā ſaluatoꝛ aduenit: ꝓcedēs ex ipſius vtero tanq̄ ſpōſus de thalamo ſuo. Tenentes ergo viā quā ꝓꝛioꝛe ſi meminiſtis cepim⁹ inueſtigare ſermone? ſtudeam⁹ et nos dilectiſſimi ad ipſam ꝑ eā aſcēdere q̄ ꝑ ipſam ad nos deſcendit: ꝑ eā venire in gratiā ipſi⁹ q̄ ꝑ eā in noſtrā miſeriā venit. Per te acceſſum habeam⁹ ad filiū o bñdicta inuētrix gr̄e: genitrix vite: mater ſalutis: vt ꝑ te ſuſcipiat nos q̄ ꝑ te dat⁹ eſt no-

bis. Excuset apud ipm integritas tua cul
pam nostre corruptionis: ⁊ humilitas deo
grata nostre venię impetret vanitati. Co-
piosa charitas tua nostros cooperiet mul
titudinē pctōs: ⁊ fecunditas gliosa nobis
conferat meritos. Dña nostra: mediatrix
nostra: aduocata nostra: tuo filio nos reco
cilia: tuo filio nos cōmenda: tuo nos filio
representa. Fac o benedicta p gratiā quā
inuenisti: p prerogatiuā quā meruisti: per
misericordiā tuā quā peperisti: vt qui me
diante te fieri dignatus est particeps infir
mitatis ⁊ miserie nostre: te quoq; intercedente participes faciat nos glie ⁊ beatitu
dinis sue: christus iesus filius tuus dñs nr
qui est sup oia deus benedictus in secula.

De triplici aduentu domini: et de sep-
tē columnis quas nobis erigere de-
bemus Sermo tertius.

III IN aduētu do-
mini quē hodie celebram⁹: si
psonā venietis intueor: nō ca
pio excellētiā maiestatis. Si
attēdo ad quos venerit: dignationis ma-
gnitudinē expauesco. Stupent certe ⁊ an-
geli ipsi de nouo: videntes infra se quē su
pra se adorant: manifeste iam ⁊ ascēdētes
⁊ descēdentes ad filiū hois. Si considero
propter qd venerit: amplector quoad pos.
sum inestimabilem latitudinē charitatis.
Si modū cogito: exaltationē agnosco hu
mane cōditionis. Uenit siquidē vniuersi
tatis creator ⁊ dñs: venit ad hoies: venit
propter hoies: venit hō. Sed dicit aliqs
Quō dicit venisse: q semp vtiq; fuit? Erat
quidē in mūdo: ⁊ mūdus p ipm factus est
et mūdus eū nō cognouit. Nō ergo venit
q aderat: sed apparuit q latebat: vñ ⁊ hu
manā in q̄ agnosceret indut formā: q ni
mirū in diuinā lucē habitat inaccessibilē.
Nec sane ingloriū maiestati apparere in
propria filitudine quam fecerat ab initio?
nec indignū deo a quib⁹ in substantia sua
non poterat agnosci in imagine exhiberi:
vt q fecerat hominē ad imaginē ⁊ filitudi
nē suā: ipse hoib⁹ innotesceret factus hō.
Hui⁹ ergo aduētus tāte maiestatis: tante
humilitatis: tāte charitatis: tāte etiā glori
ficatiōis nostre ab vniuersa ecclesia semel
in anno solēnis memoria celebratur. Sed
vtinā ita semel ageret vt semp: id quippe
digni⁹. Quāte enī insanie est: vt post tanti
regis aduentū alijs quibuslibet negocijs
hoies velint seu audeant occupare? ⁊ non
magis omissis oib⁹ soli eius cultui vacent
nec in eius pñtia cuiusquā meminerint ce
teroꝝ? Sed nō omniū ē qđ ait ppha: Me
moriā abūdātie suauitatis tue eructabūt:
siquidē nec oēs hec memoria pascit. Sane
nemo qđ non gustauit: sed neq; qđ tm gu
stauit eructuat. Eructuatio qppe nō nisi
de plenitudine ⁊ satietate procedit. Pro-
pterea quoq; secularis est mens ⁊ vita: me
moriā hāc etsi celebrāt: nō eructuant: sine
deuotiōe ⁊ affectiōe dies istos arida q̄dā
consuetudine obseruātes. Deniq; qđ dānabilius est: ipsa quoq; inestimabilis hui⁹ di
gnatiōis memoria: datur in occasionē car
nis: ⁊ videas eos tāta sollicitudine dieb⁹
istis vestū gloriā: ciboꝝ parare delicias: ac
si hec ⁊ huiusmodi querat i natiuitate sua
christus: ⁊ ibi suscipiatur dignius: vbi hec
accurati⁹ exhibent? Sed ipm audi dicētē
Superbo oculo ⁊ insatiabili corde: cū hōc non
edebā. Quid tāta ambitiōe vestes paras
in natale meū. Detestor ego superbiā: non
amplector. Quid tāta sollicitudine ciboꝝ
copias reponis in tēp⁹ illud? Damno ego
carnis delicias: non accepto. Plane insa-
tiabilis es corde: tāta parās: ⁊ ex tā lōgo.
Mā corpori vtiq; ⁊ pauciora sufficerēt: ⁊ q̄
possent opportunius inueniri. Celebrans q̄
aduētū meū: labijs me honoras: sz cor tuū
lōge est a me. Nō me colis: sed deus tuus
vēter est: ⁊ gloria in cōfusione tibi. Infelix
oīno q voluptatē corporis ⁊ secularis colit
glie vanitatē: beatus aūt ppls cui⁹ est dns
deus eius. Frēs nolite vos emulari in ma
lignātib⁹: neq; zelaueritis faciētes iniqui-
tatē: intelligite magis in nouissima eoꝝ: et
cōpatimini eis aīo: ⁊ orate pro eis q preoc
cupati sunt in delicto. Nec enī faciūt mise
ri: qz ignorantiā dei habēt. Mā si cognouis

sent: nunq̄ dñm glie tāta aduersum se in-
sania ꝓuocarēt. ¶Nos aūt dilectissimi excu-
satione de ignorātia nō habemus. ¶Plane
nosti eū quisquis hic es: ⁊ si dixeris q̄ nō
noui eū: eris filius seclarib⁹ mēdax. Deniq̄
si eū non nosti: qs te huc adduxit: aut quo
huc venisti? Alioqn qñ tibi ꝑsuaderi possz
charoꝝ affectib⁹: coꝝ poris voluptatib⁹: se-
culi vanitatib⁹ sponte abrenūciare ⁊ iacta
re cogitatū tuū in dño: ⁊ oēm sollicitudinē
in eū ꝓicere: de quo nihil bene imo tā ma
le ꝑsciētia teste meueras? Quis tibi inq̄z
ꝑsuaderi id posset si nescires: q̄ bon⁹ dñs
sperātib⁹ in se: aie queréti ipm: nisi cogno
uisses ⁊ tu q̄ suauis est dñs ⁊ mitis ⁊ mul-
te misericordie ⁊ verax? Nec aūt vnde no
sti: nisi q̄ nō solū ad te: sz etiā in te venit?
Triplicē enī eius aduentū nouim⁹: ad ho
mines: in hoies: ⁊ra hoies. Ad hoies qui
dē indifferēter: nō aūt ita in hoies aut cō-
tra hoies. Sed q̄ prim⁹ ⁊ tert⁹ noti sunt:
vtpote manifesti: de secūdo q̄ spūalis ⁊ oc
cultus est: ꝑm audi dicentē: Si qs diligit
me: sermonē meū seruabit. Et pater meus
diliget eum: ⁊ ad eū veniem⁹: ⁊ mansionē
apud eū faciem⁹. Beatus apud quē man
sionē facies dñe iesu. Beatus in quo sapiē
tia edificat sibi domū: excidēs columnas
septē. Btā aīa q̄ sedes est sapiētie. Quenā
est illa? Aīa vtiq̄z iusti. ¶Merito plane: q̄
iusticia ⁊ iudiciū ꝑparatio sedis tue. Quis
in nobis est frēs q̄ desideratin aīa sua sedē
parare christo? Ecce quenā illi serica: q̄ ta
petia: qō puluinar oporteat ꝑparari. Ju
stitia inqt ⁊ iudiciū ꝑparatio sedis tue. Ju
stitia virtus est qō suū evnicuiq̄z tribuēs.
Tribue ergo tribus q̄ sua sunt. Redde su-
perioꝝ: redde inferioꝝ: redde eēli: cuiq̄z
quod debes: ⁊ digne celebras aduentum
christi: parās ei in iustitia sedē tuā. Redde
inquā reuerentiā ꝓlato ⁊ obedientiā: q̄rū
altera coꝝdis: altera coꝝ poris est. Nec enī
sufficit exteri⁹ obtēperare maioꝝbus nīs
nisi ex intimo coꝝdis affectu sublimit sen-
tiam⁹ de eis. Qꝝ et si tā manifeste idigna i-
notuerit ꝓlati alicui⁹ vita: vt nihil oīno dis
simulatōis nihil excusatōis admittat: ꝑpt
eū tñ a quo omnis est potestas: ipsum quē
modo talem nouimus excelsum reputare
debemus: non ꝓsentibus persone meri-
tis: sz ordinationi diuine ⁊ dignitati ipsi⁹
officij deferentes. Sic ⁊ fratribus nostris
inter quos viuimus: ipso iure fraternita-
tis ⁊ societatis humane consilij sum⁹ ⁊ au-
xilij debitores. ¶Nec enī volumus vt ⁊ ipsi
nobis impendant: consiliū quo erudiatur
ignorantia nostra: auxiliū quo iuuet infir-
mitas nostra. Sed forte erit inter nos qui
tacitus respondeat dicens: Quod ego cō
silium dabo fratri: cui nec vnū quidē ver-
bum dicere fas est absq̄z licētia? Quod ei
auxilium impendere est: cum nec minimū
aliquid agere liceat absq̄z obedientia? Ad
quod ego: ¶Non deerit certe quod facias:
tantūmō charitas fraterna non desit. ¶Nul
lum ergo consiliū melius arbitror: q̄z si ex-
emplo tuo fratrē docere studeas que opor
teat ⁊ que nō oporteat fieri: ꝓuocans eū
ad meliora: ⁊ consulens ei non verbo nec
lingua: sed opere ⁊ veritate. An vō vtilius
aut efficacius auxilium aliquod est: q̄z vt
ores deuote ꝓ eo: vt non dissimules re-
darguere culpas eius: vt nō modo nullū
ei offendiculum ponas: sed ⁊ sollicitus sis
quantuz ꝓuales tanq̄z angelus pacis de
regno dei scandala tollere: ⁊ occasiones
scandalorum penitus dimouere. Si talem
te fratri consiliarium ⁊ auxiliarium exhi-
bes: reddis ei qō debes: nec habet vnde
causet. ¶Porro si cui forte ꝓlatus es: huic
fine dubio teneris debito: sollicitudis am
plioris. Exigit a te ⁊ ipse custodiā ⁊ disci-
plinā. Custodiā quidē vt possit cauere pec
catū. disciplinā vō vt qō min⁹ cauit: mini-
me maneat impunitū. Qꝝ et si nemini ꝓe
esse videris: habes tñ sub te cui custodiaz
banc ⁊ disciplinā oporteat exhiberi. Dico
aūt corpus tuū: qō sine dubio regendū ac
cepit spiritus tuus: debes ei custodiaz: vt
non regnet i eo peccatū: nec mēbra tua ar
ma fiant iniqtati: debes ⁊ disciplinā: vt di
gnos faciat pñie fructus castigatū ⁊ subdi
tum seruituti. Longe tamē grauioꝝ ⁊ peri
culosioꝝ debito tenentur astricti: qui ꝓ

multis animabus reddituri sunt rationē. Quid ego infelix: quo me vertā? si tantū thesaurū: si pretiosum depositum istud qđ sibi christus sanguine proprio pretiosi⁹ iudicauit cōtigerit negligēti⁹ custodire? Si stillanté in cruce dñi sanguiné collegissem essetq; repositus penes me in vase vitreo qđ z portari sepius oporteret? quid animi habitur⁹ essem in discrimine tāto? Et certe id seruādū accepi: pro quo mercator nō infipiēs ipsa vtiq; sapiētia sanguiné illum dedit. Sed habeo thesaurū istū in vasis fictilibus: z quib⁹ multo plura q̄ vitreis videant iminere pericula. Accedit sane ad sollicitudinis cumulū z pōdus timoris: q; cū z meā z primi ꝓfectā seruare necesse sit: neutra mihi satis ē nota. Utraq; abyssus est: vtraq; inscrutabil': mihi nox est: z nihilominus exigit a me vtriusq; custodia: z clamat: Custos qd de nocte: custos qd de nocte? Nō est mihi dicere cū cayn Nūquid custos frīs mei sum ego. Iz est fateri humiliter cū ꝓpha: q; nisi dñs custodierit ciuitatē: frustra vigilat q custodit eā. In eo tñ excusabil' ego videor: si vt ꝑdixi: debitā exhibeo custodiā pariter z disciplinā. Q; si proxa quoq; q̄ttuor nō defuerit: dico aūt erga ꝓlatos reuerentiā z obediētiam? ꝓfectū z auxiliū erga frēs: qđ ad iustitiā ptinet: nō ipsa tñ sedē inueniet sapiētia Et fortassis he vident sex columne q̄s excidit in domo quā edificauit sibi? z septima quoq; queréda est: si forte z eā nobis notā facere ipsa dignet. Quid vo ꝓhibet sicut sex in iustitia? septimā quoq; intelligi in iudicio? Neq; enim iustitia sola: sed iustitia iugt z iudiciū ꝓparatio sedis tue. Deniq; si ꝓlatis z eccl̄ib⁹ z inferioribus reddim⁹ qđ oportet? nihil ne accipiet deus? Et ei plane retribuere qđ debet nemo potest? q; tā copiose accumulauerit sup nos misericordiā suā: q; tā multa deliquerim⁹ ei: q; tam fragiles z nihili sumus: q; tā plenus z sufficiens ille sibi z bonoꝝ omniū nostroꝝ non egens. Audiui tñ dicentē eū: cui incerta z occulta sapiētie sue reuelauerat: q; honor regis iudicium diligit. Nihil qđ in se est a nobis exigit amplius: tm̄ iniqtates nr̄as dicamus: z iustificabit nos gratis: vt gr̄a cōmedet. Diligit enī animā: q; in ꝓspectu ei⁹ z sine intermissiōe ꝓsiderat: z sine dissimulatione diiudicat semetipsam. Idq; iudicium nō nisi propter nos a nobis exigit: q; si nosmetipsos iudicauerim⁹: non vtiq; iudicabimur. Propterea sapiēs vereť: oia opera sua scrutat: discutit: z diiudicat vniuersa. Monorat quippe veritatē: q se z sua oia in eo statu quo veritas habet z agnoscit: veraciter z humiliter ꝓfitet. Audi deniq; manifesti⁹ a te iudiciū exigi: post iustitiam. Cū feceritis inqt oia q̄ ꝓcepta sunt vobis: dicite serui inutiles sum⁹. Nec plane q; in homine est digna sedis preparatio domino maiestatis: vt z iustitie mandata studeat obseruare: z semp indignū se se z inutilem arbitretur.

¶ De duplici aduentu z pennis de argentatis Sermo quartus.

DIgnū est frēs IIII
vt tota deuotiōe dñi celebremus aduentū: delectati tanta ꝓsolatione? stupefacti tāta dignatione: inflāmati tanta dilectione. Nec vo solū cogitetis eū: q̄ venit querē z saluū facere qđ pierat: Iz z illū nihilomin⁹ q̄ veniet z assumet nos ad seipm. Utinā circa hos duos aduēt⁹ iugi meditatiōe vsemini ruminātes in cordib⁹ vr̄is q̄ntū in priore p̄stiterit: q̄ntū pmiserit in secundo. Utinā certe dormiatis inter medios cleros. Nec sunt duo brachia spōsi: int q̄ spōsa dormiēs aiebat: Leua ei⁹ sub capite meo: z dextera illi⁹ amplexabit me. Nā in sinistra quidē ei⁹ sicut alibi legim⁹ diuitie z glia: i dextera lōgitudo vite. In sinistra inqt ei⁹ diuitie z gloria. Filij adā: gen⁹ auarū z ambitiosum audite. Quid vobis cū terrenis diuitijs z glia tpali? q̄ nec vere nec vr̄e sunt? Aurū z argentū: nōne terra est rubra z alba? quam solus hominū error facit aut magis reputat pretiosam? Deniq; si vestra sunt hec: tollite ea vobiscum. Sed homo cum interierit nō sumet omnia: neq; descēdet cū eo glia ei⁹. Vere ḡ diuitie nō opes sunt: sed virtutes: q̄s secū ꝓscia portat: vt

impetuum diues fiat. De gloria quoq; dicit apl's: Gloria nostra hec ē: testimonium ꝓscientie nostre. Hec ē vtiq; vera gloria: q̄ ē a spiritu veritatis. Ipse enī spūs testimonū phibet spiritui nostro q̄ filij dei sum⁹. Gloria vo quā abinuicē accipiūt q gloriā que ē a solo deo nō querūt vana ē: qñ vani filij hoiuz. Insipiens tu q mercedes cōgregas i sacco ꝓtusū: q thesauz tuū alieno ꝺoze ꝓstituis: ignoras q̄ arcba ista nō claudik: nec seras habet. Quāto melius sapiūt q thesauz suū ipsi sibi seruāt: alijs nō committūt. Uerū nūqd semp seruabūt? Nun quid semp absc̄dēt? veniet cū manifesta erūt absc̄dita cordiū. Que vo fuerīt ostēdata nō cōparebūt. Hinc ē q̄ veniēte dño fatuarū virginū lāpades extinguunk: q̄ receperūt mercedē suā a dño nescīuntur. Propterea dico vobis charissimi: vtile est absc̄dere magis q̄ obstētare: sicd habemus boni: sicut q mendici cū elemosynas petūt: nō ꝑciosas vestes ostēdūt: sed seminuda mēbra: aut vlcera si habuerint: vt citius ad misericordiā videtis animus inclinet. Quā regulā publicanus ille seruauit: multo melius pharisēo: q ideo descēdit iustificatus ab illo: ideſt ꝓcillo. Tempus ē fratres: vt iudicium incipiata domo dei. Quis vo finis eoz: q nō obediunt euāgelio? Quod iudiciū his: q i hoc iudicio nō resurgūt? Quicūq; enim iudicari dissimulāt eo iudicio quod nūc ē: in quo ꝓnceps mūdi eijcik foras? iudicē expectēt vel magis timeāt: a quo cū ipo ꝓncipe suo: foras eijcient q ipsi. Nos autem si ꝑfecte iudicamur nūc: securi expectemus saluatorē dñz nostrū iesum xp̄m: q reformabit corp⁹ humilitatis nostre configuratū corpori claritatis sue. Tūc fulgebūt iusti ita vt videre possint: docti pariter et indocti. Fulgebūt enīz ficut sol: in regno patris eoz. Erit au tē claritas solis septēplicik: ideſt sicut lux septē diez. Aduenies enim saluator reformabit corpus humilitatis nostre: ꝓfiguratum corpori claritatis sue: si tū ꝓus fuerit cor reformati q ꝓfiguratū humilitati cordis ipsius. Propter qđ q dicebat: Discite a me: q mitis sum q humilis corde. Considera sane in his verbis: qm̄ humilitas duplex ē: altera cognitiōis: altera affectionis que hic dicik cordis. Priore cognoscimus q̄z nihil sumus: q hāc discim⁹ a nobisipsis q ab infirmitate ꝓpria: posteriore calcam⁹ gloriā mūdi: q hāc ab illo discimus q exinanuit semetipm formā serui accipiēs: qui etiā quesitus in regē fugit: quesitus ad tā ta ꝓbra q ignominiosum suppliciū crucis: sponte obtulit semetipm. Sint ergo si dormire volumus inter medios cleros: ideſt duos aduētus pēne nostre deargētate: vt illā. s. virtutū formā teneamus quā q verbo q exēplo cōmēdauit xp̄s pūs in carne. In argēto sigdē nō incōgrue intelligitur humanitas eius: sicut in auro diuinitas. Omnis itaq; virtus nostra tā lōge ē a virtute vera: q̄z lōge est ab ea forma: q ois pēna nr̄a ad nihilū valet: si nō fuerit deargētata. Magna quedaz pena ē pauptatis: q̄ tā cito volak in regnū celoz. Nam in alijs virtutib⁹ q̄ sequunk: ꝓmissio futuro tpe i dicak: pauptati non tā ꝓmittik q̄z dak. Usq; q pūti tpe enūciatū ē: qm̄ ipoz ē regnum celoz: cū in ceteris dicak: hereditabūt: cōsolabunk q similia. Uidemus autē pauperes aliquos: q si verā haberēt pauptatem nō adeo pusillanimes inuenirent q tristes vtpote reges q reges celi. Sz hi sūt q pauperes eē volūt: eo tū pacto: vt nihil eis desit: q sic diligunt pauptatē: vt nullā inopiā patiank. Sunt q alij mites: sed q̄z diu nihil dī q agik: nisi p eorū arbitrio. Patebit au tē q̄z lōge sint a vera māsuetudine: si leuis ouak occasio. Hec māsuetudo quō heredi tabit: que ante hereditatez deficit? Alios quoq; lugentes video: sed si de corde ꝓcederēt ille lachrime: nō tam facile illico soluerentur in risum. Nūc aūt cū abūdātius ociosa q scurrilia verba ꝓfluant q̄z ꝓus lachrime sed lachrimas: huiulmodi de his esse nō arbitror: qbus ꝓsolatio diuina ꝓmittik: qñ qdē post illas tā facile cōsolatio tā vilis admittik. Alij tā vehemēter cōtra alioz delicta zelāt: vt videri possent esurire q sitire iusticiā si esset apud eos: de suis quoq; peccatis idē iudiciū: sed nunc pondus q pōdus vtrūq; abhominatio ē apud

deū. Nā ꝓtra alios tā imprudēter q̄z īmaniter estuāt: seipos q̄z insipiēter inutiliter palpāt. Sunt alij misericordes de his que ad ipos non pertinent? qui scandalizantur q̄ non datur omnibus abundāter: sic tamen vt ipsi nec in modico quidem grauētur. Qui si misericordes essent: de suo facere deberent misericordiam si nonpossunt de terrena substantia: de volūtate bona darent his: qui contra eos forte peccare viderentur indulgentiam: darent dulce signum verbum bonuz qnod est superdatum optimum: vt eorum mentes ad penitentiā prouocarent. Deniq̄z ꝓ his ꝙ omnibus quos in peccato esse cognoscerent: compassionem impenderent ꝙ orationem. Aliogn misericordia illoz é? ꝙ misericordiam cōsequent nullā. Item sunt q̄ peccata sua sic ꝓfitent: vt videri possent ex desiderio mūdādi cordis id agere: omnia enim i ꝓfessione lauantur: nisi q̄ ea que ipsi sponte dicūt alijs: ab alijs patiēter audire non possunt. Qui sivere mūdari desiderarent vt videnť: non irritarenť sed haberent ei gratiā: q̄ suas illius maculas demōstrarēt Sūt ꝙ alij q̄ si viderūt quēpiaz vel leuiter scādalizatū: valde soliciti sunt quō eum in pacem reducere possint: ꝙ viderentur pacifici nisi q̄ eoz cōmotio si forte quicq̄z ꝓtra eos factū dictūue videbitur tarditus vniuersis poterit difficiliusq̄z sedari. Qui nimiz si vere pacē diligeret: aut dubium q̄n eā quereret sibi ipsis. De argentemus igit pēnas nostras in xp̄i q̄uersatiōe: sicut ꝙ martyres sancti lauerunt stolas suas in eius passione. Imitemur quoad possum⁹ eum: qui sic dsexit paupertatez vt q̄z̄uis i manu eius essent fines terre: tamē nō habuit vbi caput reclinaret: ita vt discipl'os adherētes ei: legamus fame cōpulsos: spicas manibus ꝓfricasse cpū sata transirent quiq̄z tanq̄z ouis ad occisionē ductus é: sicut agnus coz̄ tondēte se obmutuit: ꝙ nō aperuit os suū: qué ꝙ sup lazaz ꝙ sup ciuitatē fleuisse: ꝙ in oratiōib⁹ pnoctasse legim⁹: ꝙ risisse vo aut iocasse nusq̄z: qui sic esuriuit iusticiā: vt cū ppria nō haberet tantam ꝓ peccatis nostris a seipo exegerit satisfactionē? vnde in cruce nihil aliud q̄z iusticiaz sitiebat: q̄ ꝓ inimicis mori nō dubitauit: et orauit ꝓ crucifixoribus suis? q̄ peccatū nō fecit ꝙ ipositā sibi ab alijs patiēter audiuit qui ꝓ reconciliandis sibi peccatoribus tanta sustinuit.

¶ De aduentu medio et triplici innouatione. Sermo quintus.

V

Primus nup bis q̄ dargētauerūt pennas suas dormiendū inter medios cleros: duos significātes aduētus: sed vbi sit dormiendum nō diximus. Tertius enim quidā aduētus ē medius inter illos: in quo delectabiliter dormiūt qui eū nouūt. Illi enim duo manifesti sunt: sed nō iste. In ꝓre quidem in terris visus ꝙ cū hoibus conuersatus ē: q̄si si cut ipe testat: ꝙ viderunt ꝙ oderūt? In posteriore vero videbit omnis caro salutare dei nostri: ꝙ videbunt in quē trāfixerunt ¶ Medius occultus é: i quo soli eū inseipis videt electi: ꝙ salue fient anime eoz. In ꝓmo enim venit in carne ꝙ in infirmitate: i hoc medio in spū ꝙ virtute: in vltimo i gloria ꝙ maiestate. ℣ Per virtutē enim pueniť ad gloriā: q: dns virtutuz ipe é rex gloriе: Et itē alibi ait idē ppheta: vt videré virtutē tuā ꝙ gloriā tuā. Aduentus siquidē iste medius: via quedā é: p quā a ꝓmo veniať ad vltimū. In ꝓmo fuit xp̄s redēptio nr̄a in vltimo apparebit vita nostra: in isto vt dormiamus inter medios cleros: requies é ꝙ ꝓsolatio nostra. Sed ne cui forte inuenticia videanť que de hoc aduentu medio dicimus: ipm audite. Si quis diligit me i quit: sermonē meū seruabit: ꝙ pater meus diliget eū: ꝙ ad eū veniemus. Sed quid é siquis diligit me sermonē meū seruabit? Legim⁹ enim alibi: Qui timet deū faciet bona. sed plus aliquid dictū audio vl' sentio de diligente: quia sermones seruabit. Vbi ergo seruandi sunt? Haud dubiū qn in corde: sicut ait ppheta: In corde meo abscōndi eloquia tua: vt non peccem tibi.

Sed quomodo seruandi? An sufficit sola eos seruare memoria? At vero sic seruanti dicet apostolus: qñ scientia inflat. Deniqz z memoriam facile delet obliuio. Sic serua sermonem dei quomodo melius seruare potes cibū corporis tui. Mā z ille panis viuus é: z cibus mentis. Panis terrenus dum in archa é: potest a fure tolli: potest a muri corrodi: potest vetustate corrūpi. Ubi vo comederis illū: quid bonum times? hoc modo custodi verbū dei. Beati enim qui custodiunt illud. Ergo trabiciat in viscera quedā anime tue: transeat in affectiones tuas z in mores tuos. Comede bonum: z delectabitur in crassitudine anima tua. Ne obliuiscaris comedere panez tuū ne exaresçat cor tuum: sed adipe z pinguedine repleatur anima tua. Si sic verbum dei seruaueris: haud dubiū quin ab eo seruaberis. Veniet enim ad te filius cum patre: veniet ppheta magnus qui renouabit hierusalem: z ille noua faciet oīa. Hoc enim facit hic aduentus: vt sicut portauimus imaginem terreni: sic z portemus et imaginem celestis. Sicut fuit vetus adaz per totū hominem effusus: z totum occupauit: ita modo totum obtineat xp̄s: q totum creauit: totum redemit: totum z glorificabit: quiqz totum hominem saluum fecit in sabbato. Erat in nobis aliquādo vetus homo? preuaricator ille erat in nobis: taz in manu q̄z in ore z in corde. In manu dupliciter: per facinus z flagitium: in ore similiter: per arrogantiam z detractionē: in corde quoqz per desideria carnis: z desideria glorie temporalis. Nunc autē si qua noua creatura in xp̄o: vetera transierūt: z contra facinus: in manu innocentia: contra flagitium continentia est: in ore contra arrogantiam verbum confessionis: cōtra detractionem verbuz edificationis: vt recedant vetera de ore nostro: in corde vero: cōtra carnis desideria charitas: humilitas contra gloriam temporalem. Et vide si non in his tribus christum dei verbum recipiant singuli electorum: quibus dictū est: pone me signaculum super brachium tuum: signaculum super cor tuum. Et alibi: Prope est verbum in ore tuo: z in corde tuo.

De tertio aduētu z carnis resurrectione. Sermo sextus.

VOlo vos frēs: non ignorare tempus visitationis nostre: sed ne illud quidem quid hoc tempore visitetur in nobis. Animabus enim hoc tempus est non corporibus assignatum: q̄ videlicet longe dignior anima corpore: priorem sibi sollicitudinem naturali ver dicetur dignitate. Sed z prior reparanda est: quam constat corruisse priorem. Anima siquidem corrupta in culpam: fecit vt corpus quoqz corrumperetur in penam. Deniqz si christi membra volumus inueniri: sequendum nobis est sine dubio caput nostrum: vt videlicet prima reparandarum sit solicitudo animarum: pro quibus ipse iam venit: z quarum prius mederi studuit corruptioni. Corporis vero curam illi magis tempori reseruemus: z differamus in illum diem quo reformandi gratia corporis est venturus: sicut meminit apostolus dicens: Saluatorem expectamus dominum nostrum iesum christum: qui reformabit corpus humilitatis nostre: configuratum corpori claritatis sue. In priori siquidem aduentu: tanqz preco vel magis vere preco ipsius iohannes baptista clamat: Ecce inquiēs agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Non dicit morbos corporis non molestias carnis: sed peccatum quod est morbus anime z corruptio mentis. Ecce qui tollit peccatum mundi. Unde? Utiqz a manu: ab oculo: a collo: demum etiam a carne ipsa cui altius infixuz est. Tollit peccatum a manibus commissa peccata delens: tollit ab oculo purgans cordis intentionem: a collo violentam: remouens dñationē sicut scriptum est: Sceptrū exactoris eius superasti in die madian. Itēqz: Cōputrescet iugum a facie olei. Et aplus loquitur dicens: Ut non

regnet peccatuz in vestro mortali corpore Siquidem alio in loco ait idem apostolus: Scio inquit q̄ non est in me bonum: hoc est in carne mea. Et alibi: Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Sciebat nimirum non prius liberanduz se esse a pessima illa radice que carni infixa est a lege peccati q̄ est in membris nostris donec ab ipso corpore soluere tur. Unde t cupiebat dissolui t esse cum christo: sciens q̄ pctm̄ sepans inter nos et deum penitus auferri nō poterit donec liberemur a corpore. Audistis de quodam qui dñs curauit a demonio qm̄ collidens t multū discerpés eum demō exuit ab eo Ita dico vobis genus illud pctī quod totiens ꝓturbar nos: ꝓcupiscentias loquor t desideria mala: repimi qdem debet t pōt p gr̄am dei vt nō regnet in nobis: nec demus membra nr̄a arma iniquitatis pctō: t sic nulla damnatio est his q̄ sunt in christo iesu: sed nō ejcit nisi in morte qñ sic discerpimur vt aīa nostra separet a corpore Habes ad qd venerit christus t cui intendere debeat xp̄an⁹. Propterea noli o corpus: noli p̄pere tpa. Potes enī aīe impedire salutē: tuam ipsius opari non potes. Omnia tps habēt. Patere vt nūc aīa p se laboret: magis aūt etiā collabora ei: qm̄ si cōpateris t cōregnabis. Quantū eius impedis repationē tm̄ impedis tuam: q̄ nimirum repari ante nō poteris: donec suā in ea de⁹ imaginē videat reformatā. Nobilē hospitē habes o caro: nobilē valde: t tota salus tua pendet de eius salute. Da honorē hospiti tāto. Tu qdē habitas ī regione tua: aīa vero pegrina t exul apud te est hospita. Queso te qs rusticus si forte nobilis t prepotens qsp̄iam apud eum voluerit hospitari: non libenter in angulo domus sue aut sub gradib⁹ suis vl in ipis cineribus accubabit: cedens hospiti suo locum sicut dignū est potiorē? Et tu ergo fac simili? Iniurias vl molestias tuas ne reputaueris: tm̄ vt hospes tuus honorifice possit apud te demorari. Honor tibi ē: vt p eo interī te exhibeas in honorū. At ne forte despicias aut parupēdas hospitē tuū p eo q̄ pegrinus tibi videt t aduena diligenter atte de quid tibi hospitis huiꝰ pūtia largiat. Ipse enī est q̄ tribuit oculis visum: auditum auribus p̄stat: ipse qui lingue vocem: palato gustum: motum mēbris omnibus subministrat. Siquid in te siquid sensus siqd in te decoris est: huius hospitis beneficium recognosce. Deuiq̄ discessus eius ꝑbat quid ꝑsentia cōferebat. Protinus enī aīa discedente lingua silebit: oculi nil videbunt: obsurdescēt aures: corꝰ oē rigebit: facies expalescet. Inbreui quoq̄ totuz cadauer putrescet t putridum fiet: t deco: ois in sanie cōuerter. Ut quid ergo p tempozali qualibet delectatione ꝓtristas t ledis hospitem istum: qui nec sentire quidem vllo modo poteras nisi p ipsum? Adhuc si tm̄ tibi cōfert exul t inimicitiarum causa a facie dñi sui electus: quātuz tibi p̄stat recōciliatus? Noli o corpus noli impedire reconciliationē illā: grādis tibi exinde gloria ꝑparat. Patienter immo t libenter temetipsum expone ad omnia: nihil dissimilesq̄ huic videatur reconciliationi posse p̄odesse. Dic hospiti tuo: quia recordabitur dñs tuus t restituet te in gradum pristinum: t tu memento mei. Omnino enim memor eris tui in bonū si bene seruieris ei: t cuz peruenerit ad dominū suum suggeret ei de te t loquetur bonum p̄o bono hospite dicens: Cum in vltionem culpe sue exularet seruus tuus: pauper quidā apud quez hospitatus sum fecit mecum misericordiā t vtinam retribuat p̄o me domin⁹ meus Primo siquidem omnia sua: debinc etiā semetipsuz exposuit vtilitatibus meis nō parcens sibi ꝓpter me: in ieunijs multis: in laboribus frequenter: in vigilijs supra modum: in fame t siti: etiam in frigore et nuditate. Quid igitur? Profecto non mētitur scriptura que dicit: Uoluntatem timentium se faciet: t deprecationem eoꝝ exaudiet. O si forte gustare dulcedinē hāc si forte gloriā istam valeas estimare. Dira enim dicturus sum: sed tamen vera et oīo idubitata fidelib⁹. Ipe dñs sabbaoth dñs virtutum t rex glie: ipse descēdet ad

reformãda corpora nostra ⁊ ꝓfigurãda corpori claritatis sue. Quãta erit illa glia: q̃ ineffabilis exultatio: q̃ creator vniuersitatis: q ꝓ aiab⁹ iustificãdis humil' ante venerat ⁊ occult⁹: ꝓ te glorificãda o misera caro sublimis veniet ⁊ manifestus: nõ iam in infirmitate: sed in glia ⁊ maiestate sua? Quis cogitabit die aduẽt⁹ illius: q̃ descẽdet cũ plenitudine luminis: precurrẽtib⁹ angelis ⁊ tube ꝙcẽtu excitãtib⁹ de puluere corpus inops: ⁊ rapiẽtibus illud obuiã christo in aera? Quousq; igit caro misera: insipiẽs: ceca demẽs: ⁊ prorsus insana caro trãsitorias ⁊ caducas querit cõsolationes imo desolationes: si forte cõtingat repelli ⁊ indignã iudicari hac gloria: magis autẽ nihilomin⁹ ineffabili in eternũ excruciari pena? Non sic obsecro frẽs mei nõ sic: quinimo delectet in huiusmodi meditatorib⁹ aia nostra: quin etiã caro nostra requiescat in spe: saluatorẽ expectans dñm iesum christũ: q reformabit illam ꝓfiguratã corpori suo. Siceni ait ꝓpheta: Sitiuit in te aia mea: q̃ multipliciter tibi caro mea. Desiderabat siquidem aia prophetalis aduentũ priorẽ: quo se nouerat redimendã: sed multo amplius caro desiderabat aduentũ posteriorẽ ⁊ glorificationẽ suam. Tũc enim implebunt desideria nostra: ⁊ plena erit maiestate dñi ois terra Ad quã gloriã: ad quam beatitudinẽ: ad quã demiq; pacẽ: q exuperat oẽm sensum: ipse nos sua misericordia perducat: nec cõfundat nos ab expectatione nostra saluator qué expectamus iesus christus dñs noster: q est sup oia deus bñdictus in secula.

VII De triplici vtilitate aduentus domini. Sermo septimus.

Si deuote celebram⁹ aduẽtũ dñi: id facim⁹ qd oportet. Siqdez non mõ ad nos: sed ⁊ propter nos venit: q bonoꝝ nostroꝝ nõ eget. Uerũ nostre quidẽ indigẽtie quãtitatẽ manifestus ipsa dignationis eius indicat magnitudo. Nec mõ periculũ egritudinis ex ipso precio medicamẽnis innotescit: sed inualitudinũ numerus ex multitudine remedioꝝ. Ut quid enim diuisiones gratiarũ sunt: si nõ videt necessitatũ vlla diuersitas? Et quidẽ difficile est vniuersas vno sermõe prosequi indigẽtias q̃s experimur: sed occurrit mihi interim tres cõmunes oib⁹: ⁊ quodãmodo principales. Nemo enim reperit in nobis: qui nõ interim ⁊ ꝓfilij ⁊ auxilij ⁊ ꝓfidij indiguus videat. Numerũ generalis est humano generi miseria triplex: ⁊ quotquot degimus in regiõe vmbre mortis: in infirmitate corporis: in loco tẽtationis: si diligẽter aduertimus: triplici hoc incõmodo miserabiliter laboram⁹. Nam ⁊ faciles sum⁹ ad seducẽdũ et debiles ad operandũ: ⁊ fragiles ad resistendũ. Si discernere volum⁹ inter bonũ et malũ: decipimur: si tẽtam⁹ facere bonũ deficim⁹: si conamur resistere malo deijcimur ⁊ supamur. Necessarius pinde saluatoris aduẽtus: necessaria sic preoccupatis hoib⁹ pñtia christi. Atq; vtinã sic veniat: vt copiosissima dignatione sua ⁊ in nobis p fidẽ habitãs illuminet cecitatẽ nostrã: ⁊ nobiscũ manẽs adiuuet infirmitatẽ nostrã: ⁊ pro nobis stans fragilitatẽ nostram ptegat ⁊ propugnet. Si enim ille in nobis: quis iam decipiat nos? Si ille nobiscum: quid de cetero nõ possim⁹ in eo q ꝓfortat nos? Si ille pro nobis: quis ꝓtra nos? Fidelis ꝓfiliarius est: qui neq; falli oino nec fallere queat. Fortis auxiliarius: q nõ lassescat. Patron⁹ efficax: q ⁊ ipsum sathanã sub pedib⁹ nostris velociter ꝙterat: ⁊ oia eius machinaméta ꝓfringat. Numerũ ipse est dei sapiẽtia: cui semper in promptu sit instruere ignorãtes: ipse dei virtus: cui facile sit ⁊ deficiẽtes reficere ⁊ eripere periclitãtes. Ad hũc ergo tantũ eruditorẽ fratres mei in omni deliberatione curram⁹: hũc tã strẽnuũ aduitorẽ in omni opatiõe inuocem⁹: hunc tã fidoꝝ propugnatorꝝ in oi colluctatione cõmittamus aias nostras: q ad hoc ipsum venit in mundũ: vt habitãs in hoibus: cũ hoib⁹: pro hoib⁹ ⁊ tenebras nras illuminaret: ⁊ laboꝝes leuaret ⁊ pericula propulsaret.

¶ In vigilia sancti Andree apostoli Sermo vnicus.

VIII

Sanctoꝝ festa ꝓcipua patrũ auctoritas sãxit votuis ꝓueniẽda ieunijs. Utiliꝫ plane ꝫ nõ ad insipientiã nobis: si fuerit q aduertat. ¶Dulta siqdẽ q̃tidie pctã ꝭtrahim⁹: ꝫ in multis offendim⁹ oẽs: nec tutũ oino ẽ celebrãdas suscipere festiuitates sacras maxieqꝫ eas q̃ maxime sunt: nisi ꝓius abstinẽtie purificatione ꝓemissa: quo ꝫ digniores ꝫ capaciores inueniamur spũaliũ gaudioꝝ. Sic enĩ iustus in ꝓncipio sermonis accusator est sui: nec nisi a ꝓpria reprehẽsione laudes incipit alienas. q⁹ et si iustus trepidat sollicit⁹ ꝓuenire eũ q ipsas quoqꝫ parat⁹ est iustitias iudicare? qd agim⁹ nos quoꝝ nisi interim iudicata fuerint ꝫ tecta pctã: timẽdũ valde est ne forte manifesta inueniant ꝓcedẽtia ad iudiciũ? Si nec iustus sine modestia ꝫ verecũdia quadã ad scõꝝ ꝓsumit accedere laudes: q̃nto magis peccator ĩ cui⁹ ore nõ est laus speciosa timeat semp necesse est vocé illã: q̃re tu enarras iustitias meas: siue illã: Amice quõ huc intrasti nõ hñs vestẽ nuptialẽ? Btĩ ꝓinde q stolã suã dico aũt gloriã ꝓsciẽtie solliciti sunt oĩ tpe ꝓseruare ĩmaculatã: semp splẽdidã exhibẽ. Sed quia pauci sunt q̃ sic oĩ custodia seruẽt cor suũ: pauciores aũt si tñ vel pauciores q in oĩ sanctimonia ꝓseruẽt illud: necesse est frequẽti abstinẽtia maculas diluere subintrãtes: ꝓcipue cũ ꝓcipua q̃libet solẽnitas aduenerit celebrãda. Nõ mõ tñ ꝓpatio est ad proximã celebritatẽ obseruatio ꝑmissa ieunij: est ꝫ admonitio q̃dã eruditioqꝫ nõ parua. Discim⁹ ex hoc ipso quenã vera sit via festiuitatis eterne. Quid est enĩ q⁹ ieunijs solẽnia ꝓuenim⁹? nisi q⁹ ꝑ multas tribulatiões oportet nos introire in regnũ dei? Indigñ⁹ quippe solẽni letitia est: q statutã vigilie abstinentiã non obseruat. ¶Plane inquã si rẽnuis affligere aĩaz tuã in vigilia: indigñ⁹ iure cẽseris requie ꝫ exultatiõe festiua. Est aũt vni uersum penitẽtie tps vigilia q̃dã solẽnitatis magne ꝫ eterni sabbatismi quẽ ꝓstolamur. ¶Nec caussaberis vigiliã longioꝝem: si eternitatẽ festiuitatis attẽdas. Licz enĩm habere ꝓparationem soleat solẽnia diurna diurnam: illa cũ eterna sit nõ exigit tñ eternã. Sed q̃ nos rapit iocũdior illi⁹ memoria felicitatis? ¶Hoc enĩ noie ꝫ sepi⁹ forte ꝫ digni⁹ noiaꝫ illa festiuitas. ¶Redeũdũ nobis certe ad id qõ ꝓ manibus est. ¶Hodierni itaqꝫ ieunij ꝫ ei⁹ quã ꝓstolamur solẽnitatis ꝫ letitie cã est passio bti andree apli. Dignũ est enĩ etsi pẽdere cum eo nõ possum⁹: vt cũ eo vel ieunem⁹. ¶Nã ꝫ ipm cũ biduo pẽderet in cruce etiam ieunasse qs dubitet? Inueniamur q̃ vel in exiguo cõicãtes passioni ei⁹: et si nõ fil affixi patibulo: simꝫ afflicti ieunio: vt miserante deo etiã corone participes sim⁹: sim⁹ ꝫ in ꝑsti q̃z spũaliũ cõsortes gaudioꝝ. Quõ enĩ nõ exultem⁹ memoria triũphi ei⁹? quẽ ꝫ ĩ ipa sui ꝑsti supplicij tã vehemẽter nouimus exultasse? Aut non erit festiua solennitas? vbi ꝫ crux ipsa plena est gaudio? Siquidẽ ꝫ festiuũ solem⁹ noiare qõ lectũ est: ꝫ crux a cruciatu vtiqꝫ dicit: aut certe cruciat⁹ a cruce. Quãta ꝓinde exultatiõe vniuerse terre celebrãdũ est tãte nouitatis miraculũ? tã magnificũ opus diuine virtutis? Andreas hõ erat filius nobis passibil⁹? ꝫ tã veheméti ardore spũs sitiebat crucẽ: tã inaudito a secul⁹ gaudio tripudiabat: cũ paratum sibi emin⁹ patibulũ ꝓspexisset. O crux inqt diu desiderata: ꝫ iam ꝓcupiscẽti aĩo ꝓpata. Secur⁹ ꝫ gaudẽs venio ad te: ita vt tu exultãs suscipias me. Videtis q̃ nõ se capit ꝓe magnitudie gaudij? Ita inqt vt tu exultãs. Ergo ne tãta est exultatio vt exultet ꝫ ipsa crux: nec leti quicquã hẽat: sz totũ letitie sit? Aut qd min⁹ ꝓtra ꝓsuetudinẽ? supra rationẽ vltra naturã crucifixũ exultare q̃z crucẽ? Alli sensum letitie natura negant: huic sigd ꝑualet gaudiũ omne exterminat ingeritqꝫ dolorẽ. Amator ait tuus semper fui: ꝫ desideraui te amplecti. Frẽs ignis vibrãs est: non lingua loquẽs: et si lingua: certe ignea est. Carbones sunt ignis illi⁹: quẽ de excelso christus miserat in ossib⁹ ei⁹. Atqꝫ vtinã desolatorij nobis sint: ꝓsumẽtes ꝫ exurẽtes qcqd in nobis ẽ carnal affectiõis. Quales enĩ scintille fũt

ista quāto interior incēdio micāt. Plane bte andrea granū synapis est fides tua q̄ tā insperatā vbi tericepit cepit ex se pro ferre feruorē. Quid si pauloamplius tere ret. Quis feruorē illū animi? qs vba illa sustinē posset audire? Dū enī minor minaret egeas: adhuc granū synapis videbat despicabile. Integrū erat: nesciebam qd intus lateret. Dñs ingt me misit ad istam puicia: in q̄ nō paruū ei pplīm acgsiui. Accedat cōminatiōis pistillū: lōge iā amplī sapiet: pstātiusq̄ loquet. Terrendū eū putat egeas crucis suppliciū minitās: sz nō ita. Accēdit magis in vbo hoc: z libere clamat: Ego si patibulū crucis expauescerē: crucis gloriā nō pdicarē. At vbi lignū sibi paratū intuit est: ex h̄ iam plane totꝰ igno scens gpplaudebat z blādiebat illi amate sue officiosissime salutabat: deuotissime su spiciebat: magnifice extollebat eā: z ī ipsi pconia gliabat clamās magis affectiōe q̄z voce: Salue crux: q̄ decorē z pulchitudi nē de mēbris dñicis accepisti. Salue crux q̄ in corpore christi dedicata es: z in membris eiꝰ tanq̄z margaritis ornata. Merito pinde amatorē crucis venerant q̄cūq̄ sūt serui crucis: sz ab bis certe amplioꝛē iure deuotionē exigit: q speialiꝰ ppositerūt tol lere crucē suaz. Vobis h̄ z de vobis dico frēs mei: q nō surda aure audistis euāgelicā illā tubā: Qui nō baiulat crucē suā et sequit me: nō potest meus esse discipulus. Parati estote totam animi diligētiā huic adhibē solēnitati: z corde magno celebrare eā: q: magnꝰ oīno pfolatiōis parit z exhortatiōis thesaurꝰ vobis repositꝰ ē in ea si fuerit qui fodiat z perscrutetur.

¶ In natali eiusdem de mundis piscibus Sermo nonus. IX

Celebrātes hodie. q̄liosum bti andree triūphū: in vbis gre q̄ pcedebāt de ore eiꝰ exultauiꝰ z delectati sumꝰ. Neq̄z enī locus poterat eē tristitie: vbi tā vehemēter letabat z ipse. Nemo ex nobis cōpassus est sic patiēti: nemo ausus est plāgē exultanti. Alioqn z nobis ipse nō incōgrue dicē poterat: qd̄ saluator crucē baiulās sequentibꝰ se z lugētibꝰ ait; Filie hierusalē nolite flere sup me: sed sup vosipsas flete. Denicz cū duceret beatus andreas ad crucē: pplis qui sanctū z iustū dolebat: innuiste damnari, phibē volunt ne puniret: sz magis ipse inistātissima pce phibuit eos ne nō coronaret. imo ne nō pateret. Desiderabat siquidē dissolui z esse cū christo: sz ī cruce quā semp amauerat. Desiderabat in regnū intrare: sz p patibulū. Quid enī dicit ille amatesue? Per te inquit me recipiat: q p te me redemit. Ergo si diligimꝰ eū cōgaudeam⁹ ei: nō solū quia coronatꝰ. sz z quia crucifixus: quia desiderū aīe eiꝰ tributei dñs: z posuit in capite eiꝰ coronā de lapide pciosō. Verūtn dū gratulam ei qd diu desiderate crucis frui mereaī amplexu: mirū valde est si nō ipm eiꝰ miramur gaudū cui gratulamur. Dū enī noctis huiꝰ vigilias celebrātes. ī vbis tāte exultatiōis cātādo delectaremur: putasne fuit in nobis q̄ secū cogitaret z dicēt. qd sibi volunt hec. aut vnde tā noua letitia? Certe z crux pciosa est: z crux amari potest: z crux habet exultationem. Ita est frēs mei. Si fuerit q̄ colligat: semp lignuz crucis vitā germinat: fructificat iocūdita te. oleū letitie stillat: balsamū sudat charismatum spūalū. Nō est siluestris arbor: lignū vite est cōprehēdentibꝰ eā: arbor fructifera: arbor salutifera. Alioquin quō dominicā occuparet terrā? Illā dico pciosissimā glebā: cui clauoꝝ est infixa radicibus. Si nō esset hec pcriosior cunctis fructuosior vniuersis: numq̄z in illo plantaret hortō: nec illā pmitteret vineam occupare. Denicz qd mirū si cruci suauitatē dedit q̄ dedit z igni? Aut quō crux videat insipida: vbi dulce sapit z flāma? Quid enī sapiebat laurētio ignis ille cum rideret carnifices: iudicē subsānaret? Quid nos ad ista dicemus frēs? Cur nō sapit etiā nobis que pro christo est tribulatio? Cur nō gustamus z nos manna illud absconditum? Sic enī victus eēt omnino diabolus: nec haberet penit qd̄ afferret. Sufficeret nobis hoc vnū aduersus duplicē malitiā ini

mici. Habet quippe nequissimus ille laqueos: habet ⁊ iacula: vtpote callidissim⁹ venator hominū solū fitiēs sanguiné animarū. Alios telis appetit malitiose cuuslibet suggestionis: ⁊ in eis vulnerat multos quoꝝ tenuis est patiētia. Alios voluptatib⁹ irretire laborat: ⁊ in his certe concludit multitudiné copiosam coꝝ q in terra repunt: aut volitant iuxta eā. Sit ergo gaudiū in tribulatione: ⁊ iam non habet malign⁹ vnde illiciat: nō habet vnde deijciat. Liberati sumus de laqueo venantū pariter ⁊ a verbo aspero. Nihil enī proficiet inimicus in eo quem crux christi delectat: si carnalē suggesserit delectationē: ⁊ filius iniquitatis nō apponet nocere ei: si ad exasperādū animū eius quālibet immittere tētauerit amaritudinē. Nō curat delicias qui ieiunio pascit: multo min⁹ murmurare potest p⁹o eo in quo etiā delectat. Plane altissimū posuit refugiū suū: quo nec muscipula inimici timēda sit nec sagitta. Immo vo mundus piscis est: squamas pariter ⁊ pēnulas habēs. Porro sicut frustra iacitur rete ante oculos pennatoꝝ: sic frustra iacit telum in squamas loricatoꝝ. Huiusmodi siquidē pisces mūdos esse legalis sanctio indicat: q ⁊ pennis leuant: ⁊ pteguné squamis: siue illi i mari sint: siue in flumine: siue in stagno. Habet enī etiaz mare hoc magnū ⁊ spaciosum pisces mūdos: ⁊ dñica dignos mensa: quia ⁊ ex his q in seculi latitudine habitu actuq̄ vsanē reliquit sibi multa mulia quos aplica sagena trahit: vt cū educta fuerit segregenē a malis. Ubi sane sedebit ⁊ hic noster piscator hominū: qui totā nūc post se acbaiam trahit. Habet et flumen pisces mundos: quicūq̄ inter dispensatores fideles inueniunē. Fluuius quippe est p̄dicatoꝝ ordo nō pmanēs in eodē loco: sed extēdēs se ⁊ currēs vt diuersas irriget terras. Sunt ⁊ in stagnis mundi pisces: q in claustris seruiunt deo in spū ⁊ in veritate. Merito sane stagnis monasteria cōparanē: vbi quodāmodo incarcerati pisces euagādi non habent libertatē: vt parati sint semper ad epulas spūales: dicētes singuli ītra seipos. Qñ veniet q me deferat? Luctis diebus quibus nūc milito: expecto donec veniat imutatio mea. Porro vt de lege supra me minimus siue in mari siue in flumine siue in stagno illi mūdi sunt pisces: q squamas ⁊ pēnulas habēt. Sunt autē squame multe. sed vna ex eis quodāmodo lorica p̄texitur: quia vna est patiētie virtus: hicz singulis tribulatiōib⁹ exhibere singulas videamur. Jam vo sicut squamas ad patientiā: sic pennulas quoq̄ ad hilaritatē arbitror nō incōgrue posse referri. Hilaritas quippe leuat ⁊ subleuat: vt saltus quosdā in altū dare videat quisquis exhilarat. Sane vt duas habeam⁹ pēnas: duplex nobis hilaritas queréda est. Et forte p̄opterea docet Aplūs: ille enī vere pēnas habebat: qui bus ⁊ in tertiū vsq̄ celū raptus est: ⁊ volauit etiā in paradisum: nō solum gloriari in spe: sed ⁊ gloriari in tribulationib⁹. Porro sublime volat quisq̄ ille est quē nō mō expectatio futuroꝝ bonoꝝ sed etiā p̄sentiū quoūlibet malorꝝ exhibitio ipsa delectat: ita vt in ea etiā glorietē. Talē certe inuenim⁹ hūc beatū apostolū: talē miramur: talē merito p̄dicam⁹. Unde ⁊ triplicē licet cōsiderare gradū: incipiētiū. pficiētiū: pfectoꝝ. Initiū sapiētie timor dñi: medium spes: charitas plenitudo. Deniq̄ Apostolū audi: quia plenitudo legis est charitas. Qui initiat a timore: crucē christi sustinet patiēter. Qui pficit in spe: portat libēter. Qui cōsumat in charitate: amplectit iam ardenter. Solus iste est q dicē possit: quia amator tuus semp fui. ⁊ desideraui ampleti te. Longe est ab eo vox ista qui sustinet quidē: sed optaret oīno si posset nō venisse in horā hāc. Deniq̄ si nō videor temerarius: longe est ab ea voce: pater si fieri potest trāseat a me calix iste. Quid enī? Certe sup aselli ascēderat: vt ne hic quidē bostibus relinqueret. Agnosco plane in duce belli pusillanimoꝝ trepidationē: cognosco egroti vocē in medico: agnosco infirmatā gallinā cū pullis: cōsidero charitatē. stupeo miserationē. expauesco dignationē. Misericors dñs nō beati andree robustū sibi suscepit affectū: quia nō est sanis opus

medicus. sed male habentibus. Siquem forte dignatio scandalizat: plane meretur audire: An oculus tuus nequã est: q; ego bonus sum? Huic enĩ odor vite in morte est. Quid magnum fuerat dñe iesu si accedente hora propter quam veneras intrepidus stares: tanq; q potestate habebas ponendi aiam tuã. ⁊ nemo tollebat eã a te? Aut nõ lõge gloriosius fuit quandoquidẽ totũ propter nos agebat: vt nõ solũ passio corporis. sed etiã affectio cordis pro nobis faceret: ⁊ quos vivificabat mors tua. tua nihilomin⁹ ⁊ trepidatio robustos. ⁊ mestitia letos. ⁊ tedium alacres. ⁊ turbatio quietos faciat. ⁊ desolatio consolatos? Lego quidẽ in lazari resurrectiõe: q; infremuit spũ ⁊ turbauit seipsuz. Sed esto interim q; se ipse turbauit: nõ cõditionis necessitate. sed sue beneplacito volũtatis. Hũc aũt aliquid iam amplius audio. Usq; adeo siquidem prevaluit ea q̃ fortis est vt mors dilectio: vt christũ dei angelus confortauerit. Quis? Quẽ? Euãgelistã audi: Apparuit inqt angelus confortãs eũ. Quẽ eũ? Plane eum cui nascituro clausus patuit virginis vterus: cuius nutu in vinũ aq̃ mutata est: cuius tactu lepra fugata est: sub cuius plãtis solidũ stetit mare: ad cuius vocẽ mortui surrexerũt. Denĩq; eũ q portat oĩa verbo virtutis sue: p quẽ facta sunt oĩa: p quẽ vniuersa subsistũt: etiam angelus ipse. Et quid dicã quẽ eũ? Minus enĩ mozarer si nõ penitus eẽt indicibilis. Cõfortãs ergo eũ: cuius ne ipse quidẽ confortator: sinus capere poterat maiestatem. Rogo te angele quẽ cõsolaris? An ignorabas quis eẽt: ad quẽ cõsolandũ veniebas? Certe cõsolator ẽ: certe paraclr⁹ ẽ. Alioquin nõ diceret aliũ paraclitũ a pze mittẽdũ aplis: si nõ esset et ipse paclit⁹. Denĩq; agnosco ⁊ in hoc ipso paraclitũ maximũ: agnosco paraclitũ benignissimũ: q prope sit his q tribulato sunt corde. Nõ despero iam dñe: etiã si molesta videt mihi tribulatio quã patior: etiam si pusillanimis sum: etiã si desidero vt transferat calix a me. Nõ despero inquã dũmõ addã ⁊ ipse: verũtn nõ sicut ego volo. sed sicut tu. Didici etiã ex hoc ipso nõ ad carnale siue caducã recurrere cõsolationẽ: sed ad angelicã. ꝛ ad spũale. ꝛ ad celeste. Ita plane dũmodo non murmurem: ad enĩ separaret penit⁹ a tesi nõ citius resipiscerẽ: non rẽnuo etiam si opus habeo consolari. Quid enĩ? Agnosco vocẽ meã in salutatore: ⁊ de salute desperẽ? Plane in patientia mea possidebo aiam meã. Verũtn pficẽ volo si possum: nec statim adepta salute cẽ ptentus. Qui timet deũ faciet bona ait sapiens: ꝛ parũ est. Scriptũ est enĩ. Declina a malo ⁊ fac bonũ: inqre pacẽ ⁊ pseqre eã. Noli eẽ salute ptẽt⁹: quere pacẽ: ne tibi in periculo etiã sit salus ipa. Audi ergo angelũ nato eo q fact⁹ ẽ pax nra exultantẽ atq; canentẽ: Pax in terra hoĩb⁹ bone volũtatis. Que est aũt bona: nisi ordinata võluntas? Quenã est illa inqs? Profecto q̃ rõni consentanea est dicẽti: q; nõ sunt cõdigne passiões hui⁹ tpis ad futurã gloriã q̃ revelabitur in nobis. Hoc si iam sentire cepisti: haud dubiũ quin libẽter feras crucẽ dñi: ⁊ dicas: Parat⁹ sum ⁊ non sum turbatus: vt custodiã mãdata tua. Attn si vis eẽ perfectus: vnũ tibi adhuc est necessariũ. Quid illud inqs? Profecto gaudiũ i spũ scõ. Si quidẽ ⁊ q timore coerceẽ ⁊ patiens est: ⁊ q rõne spei ducẽ ⁊ benivolus est: nisi fuerit etiã feruens spũ facile labi potest. Porro q̃ p spiritũ diffundit charitas ⁊ patiẽs ⁊ benigna est: ⁊ qõ ẽ ampli⁹ mingq excidit. Impmo denĩq; mãdato qõ paretib⁹ nris datũ est si diligẽter psideres: ⁊ eua patiens ⁊ adã benivolus videt. Quia tñ vterq; cecidit: liquet q̃ stabili nõ erat ille vel illa gradu. Vidit enim mulier ait scriptura lignũ qõ esset pulchrũ visu: ⁊ ad vescẽdũ suave. Non tibi videt vir ptinere manus? Sic ⁊ vbi a serpẽte interrogata est: vide si nõ manifeste sonãt vba eius molestũ ei fuisse mãdatũ? Ex oĩ inquit ligno paradisi comedimus: de ligno aũt sciẽtie bom ⁊ mali dixit nobis ne comedam⁹. Nõ dicit Sic est volũtas creatoris: sẽ sic ipe nouit. nobis sufficit obedire: q; vita nra in volũtate eius. Itaq; facile seducta est mulier: ⁊ pmissiõi credere ⁊ acquiescere psuasioni. Vir aũt seduct⁹ nõ est: ꝛ subuersus mulieris amo-

re. Optaret enī semp seruare mandatum. qđ sibi vtile nouerat: si nō mulier ei aliud suaderet. Nec aliquā in seruādo mādato vsus est pati difficultatē: sed q̄ bona erat volūtas nō habuit fortitudinē: q; non habuit feruorē. Fortis quippe vt moys nō patientia aut spes: sed dilectio. Nō timor aut ratio: sed ipūs fortitudinis est. Dicit patiē tia Sic oportet fieri: quia timore vrgetur. Dicit volūtas bona: Sic expedit ꝛ ficagēdū est: q; spei attrahit ratione. Charitas vo q̄ inflāmat a spū neq; sic oportet dicit. neq; sic expedit: sed sic volo ingt: sic cupio. sic desidero vehementer. Videtis quanta sublimitas: videtis quāta securitas: quanta suauitas charitatis? Felix aīa q̄ ad hūc charitatis puenerit statū. Nec sane desperādū nobis quandoquidē eius q; ad hunc peruenerit gradū: ob id maxime memoria celebrat: vt ipsius ꝛ inuocemus auxiliū: ꝛ puocemur exēplo. Plus dico: ꝛ ex nobis nonnullos videre mihi videor in hoc gradu. Si dicis beatū andreā apostolū eē: nec posse te q; pusillus es eius seq; vestigia: pudeat certe vel eos q; tecū sunt non imitari. Nemo repēte fit sūmus. Ascēdendo non volando apprehēdit sūmitas scale. Ascendamus ergo velut duob⁹ quibusdā pedibus: meditatiōe ꝛ oratione. Meditatio si quidē quid desit docet: oratio ne desit obtinet. Illa viā ostēdit: ista deducit. Meditatione deniq; agnoscim⁹ iminētia nobis pericula: oratione euadimus: p̄stante christo iesu dño nostro.

In eadē festiuitate Sermo secūdus.

Beati andree apostoli festiuitas hodie celebrat: quaz si pia sollicitudine pscrutemur: multa inuenim⁹ in ea q̄ edificēt aīas nr̄as. In ipso siquidē puersionis sue initio magnū nobis pfecte obedientie p̄ebet exēplū. Qđ sane vtile oīb⁹ christianis nobis tū carius amplectēdū: q; nimirū specialiter ex ipsa pfessiōe nostra tenemur obedientie debitores. Sapiēs enim nūmularius est: imo ipsa sapiētia cui necesse habem⁹ reddere hūc obedientie nūmū: nec suscipiet eū nisi integer inueniat: ꝛ sine aliq̄ falsitate. Mā si discutim⁹: si diu dicam⁹: ꝛ in hoc p̄cepto quidē obediam⁹: sed nō in illo: fractus est nūmus: non suscipiet eū christus: a quo nimirū tenemur nūmi nō fracti ꝫ integri debitores. Oēs enī obedientiā simpliciter ꝛ sine vlla exceptione p̄misim⁹. Q; siquis obediat quidē sed simulatorie ꝛ ad oculū: murmuret autē in abscōdito: falsus est nūmus eius: plumbū habet: nō argentū: ꝛ iniquitas sedet super talentū plumbi. Dolose agit: sed in conspectu dei: qñ deus nō irridetur. Vis audire pfecte obediētie formā? Audit dñs ait euāgelista petrū ꝛ andreā mittētes rete in mare: ꝛ ait illis: Venite post me: faciā vos piscatores hominū. Faciā inquit de piscatoribus piscatores: imo p̄dicatores. At illi ꝓtinuo: nihil diudicātes aut hesitātes nō solliciti vnde viueret: non ꝓsiderātes quo nā modo rudes boies ꝛ sine lr̄is p̄dicatores fieri possent: nihil denīq; interrogātes: sine omni mora relictis retibus ꝛ nauī secuti sunt eū. Agnoscite frēs qñ ꝓpter vos scripta sunt hec: ꝓpter vos singulis annis in ecclesia recitant: vt discatis vere obediētie formā castificātes corda vestra in obediētia charitatis. Nec nimirū est q̄ sola cōmendat obediētie nūmū: hec illius argentū est ꝓbatū atq; purgatū. Sola est enī charitas q̄ obedientiā gratā facit: ꝛ ac ceptabilem deo. Hilarē enī datorē diligit deus. Et item: Si tradiderom inquit corp⁹ meū ita vt ardeā: charitatē autē nō habuero: nihil mihi pdest. Vultis vt de ipsa q̄z beati hui⁹ apli passione: quā nimirū hodie celebram⁹: loq̄mur aliqd ad laudē christi ꝛ ad edificationē nostram? Audistis certe cū pueniss̄et beatus andreas ad locū vbi crux parata erat quō ꝓfortatus sit in dño: ꝛ p̄ spīm quē vna cū ceteris aplis in igneis linguis acceperat: verba vere ignea loquetur. Videś enī paratā eminus crucē ne quaquā sicut exigere videt mortalis infirmitas facies eius expaluit: ne quaquā sanguis gelatus est: nō stetere come: aut vox fauc⁹ hesit: nō ꝓtremuit corp⁹: nō mens eius turbata est: nō recessit vt assolet intel,

lectus. Ex abundātia cordis os locutū est: ⁊ charitas q̄ feruebat in corde ēt̄ si scintillas quasdam ardentissimas emittebat in voce. Quid enī beatus andreas cum sibi paratā vt dixi emin⁹ crucē cerneret loquebat? O crux inquit diu desiderata: ⁊ iam concupiscenti animo p̄parata. Securus ⁊ gaudens vento ad te: ita vt tu exultans suscipias me discipulū eius qui pepēdit in te: quia amator tuus semp fui: ⁊ desiderauī amplecti te. Obsecro fratres homo est qui loquit̄ hec: an nō est homo: sed angel⁹ aut noua aliqua creatura? Homo plane similis nobis passibilis. Mā passibilē eū passio ipsa testat: qua appropinquante tam letabundus exultat. Unde ergo in hoie noua hec exultatio: ⁊ letitia hacten⁹ inaudita? Unde in tāta fragilitate tanta constantia? Unde in hoie tam spūal' mens: tā feruens charitas: animus tā robustus? Absit vt a seipso tantā ei credam⁹ inesse virtutē. Donū pfectū est descendens a patre luminū: ab eo vtiq; qui facit mirabilia magna solus. Plane spūs erat dilectissimi: qui adiuuabat infirmitaté eius: p quē diffundebat in corde ipsius charitas fortis vt mors īmo ⁊ fortior morte. Cuius o si ⁊ nos participes inueniam. Ecce enī molestus est nobis penitentie labor: corporis afflictio grauis: abstinētia onerosa: in vigilijs aīa dormitat p̄ tedio: nō ob aliud sane q̄ ꝓpter inopiā spūs. Ipse enī si adesset adiuuaret fine dubio infirmitatē nostrā. ⁊ sicut beato andree crucez ⁊ morte ipsam: ita nobis quoq; penitentiā nostrā faceret nō molestam: ſz etiam desiderabilem atq; omnino delectabilem esse. Spūs enī meus ait dñs sup mel dulcis: ita vt ne ipsa quidē dulcedini eius p̄ualere queat amarissima mortis amaritudo. Quid non temperabit illa dulcedo? que mortem quoq; facit esse dulcissimā? Que resistere possit asperitas vnctionis illi? que morte quoq; facit suauissimā? Cuz dederit dilectis suis somnū: hec est hereditas dñi. Quā molestiam non expellet gaudiū illud? q̄ morte quoq; ipsaz facit esse letissimā? Queramus hunc spīm fratres: tota sollicitudine operā demus vt habere mereamur hunc spīritum: īmo et quem habemus abundantius adhuc habeam⁹. Quicūq; enim spīritum christi nō habet: hic non est eius. Nos autē non accepimus spīritum huius mundi: sed spīritum qui ex deo est: vt sciamus que a deo donata sunt nobis. Testimoniū p̄sentie eius perhibent opera ipsa salutis ⁊ vite: q̄ nullaten⁹ agere possemus nisi spīritus saluatoris adesset: qui viuificat animas nr̄as Queramus igit̄ vt dona sua multiplicet deus in nobis: ⁊ spīritum suū augeat: qui iam primitias dedit. Nullum enim omnino p̄sentie eius certius testimoniū est q̄z desiderū gratie amplioris: quoniam ipse dicit: Qui edunt me adhuc esurient: ⁊ qui bibunt me adhuc sitient. Sed fortasse cōscientie multorum nobis iam respondent. Desideramus quidem hūc spīritum: qui sic adiuuet infirmitatem nostram: sed inuenire nō possumus. Ego autē dico: Propterea non inuenitis: quia non queritis: propterea non accipitis: quia non petitis. Petitis ⁊ non accipitis: eo q̄ negligenter petatis. Nihil enim aliud expectat: nihil aliud querit deus: nisi vt sedule ⁊ cum desiderio requiratur. Deniq; quando petētibus negabit? qui etiam nō petentes p̄uocat ⁊ hortatur vt petāt? Si vos inquit cum sitis mali nostis bona data dare filijs vestris: quanto magis pater vester de celis dabit spīritum bonum petentibus se? Petite ergo charissimi petite sine intermissione: petite sine desitatiōe: ⁊ in omnibus operibus vestris dulcissimi semper huius ac suauissimi spīritus p̄sentiam ⁊ auxilium inuocate. Et nos enim fratres cum beato andrea necesse habemus tollere crucem nostram: immo cum eo quem ⁊ ipse secutus est domino saluatore. Inde enim sic letabatur: inde sic exultabāt: q̄ non solum p̄o eo: sed cum eo mori videretur: ⁊ cōplantari similitudini mortis eius: vt compatiēs etiam conregnaret. Cū q̄ vt sil' crucifigamur ⁊ nos attētis auris⁹ cordis audiam⁹ vocē dicētis: Qui vult venire post me: abneget semetipm: ⁊ tollat crucē suā ⁊ seq̄t̄ me: ac si dicat: Qui me desi-

rat se despiciat: q vult facĕ voluntatĕ meā
ducat frāgere suā. Sz cōtinuo bella insur
gūt: armant ptm̄ aduersum nos inimici:
et nos armemur ecōtra: z inimitemur arma
regis nr̄i. tollam⁹ z nos crucĕ nostrā: in q̄
de inimicis oīb⁹ triūphem⁹. Audi enī qd
psalmista ꝓmiserit: imo spūs dei p os ei⁹.
Scuto inquit circūdabit te veritas eius:
haud dubiū qn altissimi. De eo siquidĕ lo
quebat: fiĕ manifeste indicant ipsi⁹ psalmi
precedētia ẏba. Ad qd frēs scuto circūda
mur? nisi quia nos vndiq; bella circūdāt.
Deniq; quid causē sit vt te scuto circūdet
attende. Scuto inquit circūdabit te veri
tas eius. Ad quid enī? Nō timebis inqt
a timore nocturno: a sagitta volāte in die:
a negocio pambulāte in tenebris: ab īcur
su z demonio meridiano. Videsne q̄z ne
cesse sit vt scuto circūdet veritas? quez sic
hostiū tela circūdāt? Ab inferiori enī pte
timor nocturn⁹ insurgit: a sinistris sagitta
volās in die: a dextris pambulat negociū
tenebrosum: z vt nihil sit vacuū: a supiori
pte demoniū meridianū occurrit. Nos āt
miseri z miserabiles vicinis tot serpētib⁹
et igneis telis vndiq; volātib⁹: vndiq; in
surgētib⁹ inimicis: nihilomin⁹ pniciosissi
ma securitate z negligētia dormitam⁹? tor
pem⁹ ocio: vanitatib⁹ z scurrilitatib⁹ īdul
gem⁹: tā pigri ad spūalia exercitia: ac si tā
pax sit z securitas: z nō sit militia vita ho
minis sup terrā. Hoc dico vobis charissi
mi qō vehemētius terret? q oīno timoris
acerbissimi gladio trāsuerberat aīaz meā:
q; inter tāta pericula min⁹ timorati: min⁹
exercitati: min⁹ q̄z necesse sit solliciti videa
mur. Unū siquidĕ e duob⁹ hec ipsa negli
gētia pbat: aut oīno nos traditos hostib⁹
et nescire: aut certe si inter hec ꝓseruemur
ei q tuetur nos ingratos nimiū inueniri.
Quoz vtrūq; qd piculi habeat: satis ē ma
nifestū. Propterea obsecro vos dilectissi
mi ipsa nos excitet hostiū malitia pugil? z
instātia eoz maligna: q̄ tā seduli tā solliciti
sunt in nostrā persecutionē: nos q̄z solli
citos faciat z circūspectos: vt ī timore z tre
more nostram ipsoū opemur salutē. Ecce
enī in cruce est salus nr̄a: tantū vt ei viruli
ter inhereamꝰ. Verbum crucis ait Aplꝰ
peuntib⁹ quidē stultitia est: bis aūt q salui
fiūt. i. nobis virt⁹ dei est. Ipsa est scutū q̄
circūdamur: vt eius comūa q̄ttuoz q̄drifa
ria hostiū tela repellāt. Sit ergo inferius
cornu contra nocturnū timorē. i. aduersus
pusillanimitatē: q̄ de carnis afflictiōe ꝓce
dit: vt id qō sub nobis ē corꝑ castigare vi
rilr studeam⁹ ac subjcĕ seruituti. Siqs vo
nos in facie maledicit: siqs apte mala sua
dere conat? in die volat sagitta a z sinistris
est: sinistro nihilominus cornu crucis exci
piēda. Oz si adulat: si q̄st ꝓsulētis aīo vene
nū ꝓpinat fraterne detractiōis: z odiū se
minare conat? si denīq; iniquū aliqd tāq;
iustū psuadere tētat: a dextris est mihi iste
sz iudas est: osculo me pdit: z dextero cor
nu crucis negociū pambulās in tenebris
repelli necesse est z ꝓpulsari. Sed ecce de
moniū meridianū superbie. s. spūs: q nimi
rū in maiori splēdore virtutū acrius insur
gere solet. Nec aūt q̄z pniciosa sit: sepi⁹ vo
bis intimare curam⁹. Initiū quippe oīs
pctī: z causa toti⁹ pditionis superbia ē. Pro
pterea quisquis es q saluté tuā opari stu
des? aduersus hāc super caput tuū cornu
crucis habere memēto: vt nō eleueris in
superbiā: nō exaltet cor tuū? nō ambules in
magnis neq; in mirabilib⁹ sup te: sz tela q̄
desup veniūt supeminēs capiti tuo cornu
crucis excipiat. Sane ꝟ solū ē cui salutis
parit z regni titul⁹ inscribit: qm̄ nemo nisi
qui se humiliat saluari z exaltari meretur
Jā vt breuit repetā: q̄ttuoz hec comua sūt
ꝓtinētia patiētia prudētia z hūilitas. felix
aīa q̄ in hac cruce gliat? in hac cruce triū
phat: tm̄ vt pseueret in ea z nullis valeat
tētationib⁹ deijci. Oret igit quisqs in cru
ce est oret cū btō andrea dōm̄ z magistrū
suū: ne patiat? eu⁹ de cruce deponi. Quid
enī malignus ille nō audeat? qd non ꝑsi
mat ipsius attētare? Quod egee manib⁹
de discipulo: hoc iudeoz linguis facere
cogitauerat de mgr̄o. In vtroq; tm̄ sera
penitentia ductus victus z ꝓfusus abscē
sit. Utinā hēat similiter z a nobis ipsovin
cente: qui z in se z ī discipulo triūphauit
Faciat ipse vt mereamur z nos i hac nr̄a

qualicūq; penitētie cruce quā p̄o ipsi⁹ no
mine tulim⁹ feliciter ꝓsumari: q est sup oīa
deus benedictus in secula amen.

¶ In eadem festiuitate de triplici genere
bonorum Sermo tertius.

XI

VT propensius studiū: ⁊ cura vigilantio: nostris eēt cogitationib⁹ adhibēda fratres mei: nr̄is inquā quib⁹ tā sanctarū meditationū assidue materia ministrat. nocte enī ⁊ die nobis prophetice ⁊ euāgelice: sed ⁊ aplice voces canunt ⁊ legunt: q̄ ⁊ penā minant inferni: ⁊ regni gloriā pollicent. Unde ergo nobis tā vane: tā noxie cogitationes: tā obscene? q̄ nūc īmūdicia ⁊ elatione: nūc superbia ⁊ ambitione ceteriscz passionib⁹ cōtorquēt nos: vt vix aliquā in cogitationū sanctaruz serenitatē respirem⁹? Nō īmerito aīe ille q̄ in locis purgatorijs patiunt: p loca ceno sa ⁊ lutosa discurrere dicunt: qñquidē nūc eadē loca suis cogitatiōib⁹ inhabitare nō metuunt. Ue nobis a torpore ⁊ tepore cor dis nostri: q p̄mittim⁹ nos his vanitatib⁹ occupari? ⁊ nō ex īstāti trāsilim⁹ in bona dñi: siue nālia: siue in spūalia: seu etiam in eterna. Et quidē naturalia bona magna? spūalia maiora: sz maxima sunt eterna. In primis reparamur: in secūdis excitamūr: glorificamur in tertijs. Si nō potes oculū meditationis in illā sublimitatē eternalū bonoz infigere: q: stantia sunt: ⁊ oēm sen sum exuperāt: in bonis gr̄e: q̄ sunt in exercitio virtutū: visum reflecte: vt videas q̄z pure ꝓsciētie: q̄z libere frōtis sit vsari ⁊ cōuersari in castitate ⁊ charitate: in patiētia ⁊ humilitate: ceteriscz virtutib⁹: q̄ amabilē deo: placabilē ⁊ imitabilē hoīb⁹ reddūt Oz si hec nimis sublimia sūt: ⁊ trāsgrediē tia in firmitatē tuā: demitte oculos in bona nature: q̄ tibi tā familiaria eē debēt q̄n tū tu familiaris es ibi. Nec sic dicim⁹ bona nature: q̄si q̄r̄e non sint: sed ideo q̄ ipsi nature quodāmodo ingenita ⁊ cōplantata fuerūt anteq̄z fieret peccatum illud: nō nō p̄sonā solū infecit: sed etiā naturaz. Ex tunc nō ita nobis ad manū p̄uenisse mon strant ꝓpter vuln⁹ inflictū. c uz tū nos illa in nob⁹ ⁊ circa nos eē tā rōnib⁹ q̄z affectiōi b⁹ plerūq; sentiam⁹. Et q: nos ex aīa ⁊ cor pore subsistim⁹? iuxta vocem apli ab aīali parte. i. a bonis corporis incipiam⁹: vt nō sit p̄ius qd̄ spūale est: sed qd̄ aīale. Sunt aut̄ oīa bona corporis: ⁊ qd̄ ei solūmō de beam⁹ sanitas. Nichil aūt vltra ei vel dan dū est vel querēdū est: sz hoc termino ligā dū ⁊ frenādū est: cū fruct⁹ eius nullus sit: ⁊ mors sit finis illius. Sed hic fouea est: q̄ nolo vos lateat. Insidiat enī voluptas sa nitati: ⁊ tā subtili malignitate ꝓsequit: vt vix vel eā possit cauere: vel nō cauerit. Oz si voluptati seruiat: nō sanitati. sz iam de na tura nō est: sed sub natura: q̄ mortis manus dat: cū magistrā cōstituit voluptatē. Inde etiā est: q̄ multi ad tā bestiales īpetus de scēderūt: vel vt dicā verius ceciderunt: vt voluptatē p̄eferant sanitati: ⁊ in illisipsis gaudijs sepissime voluptuent: q̄ sciant dif ficiles ⁊ acutissimas subsequi passiōes. Si cut aūt natura est corporis sanitas: ita cor dis natura est puritas: quia turbato ocu lō videbit deus. ⁊ cor humanū ad hoc fa ctū est: vt suū videat creatorē. Si vo sanita ti corporis sollicita est ꝓuidentia: custodia puritati cordis: tāto est sollicitior impēdē tia: quāto pars ista dignior illa cē ꝓuincit. Dictū simpliciter accipim⁹ puritatē: vt vi delicet oīa q̄ agim⁹: pure ⁊ būlit ꝓfiteam dño in oratione: ⁊ hominū ꝓfessiōe: ⁊ dicam⁹ Dixi ꝓfitebor aduersum me iustitiā meā dño: ⁊ tu remisisti impietatez pctī mei. Et q: sociale aīal sum⁹: ex his q̄ in nobis sunt ad hec q̄ circa nos sunt trāseam⁹: vt si fieri potest: qd̄ ex nobis ē pacē hēam⁹ cū oīb⁹ hoīb⁹. Nec enī lex nāl societatis est: vt oīa quecūq; fieri nobis nolum⁹: alijs nō facia mus. ⁊ q̄ nobis fieri volum⁹: alijs studea mus ip̄ēdē. Sic ḡ debem⁹ sanitatē corpori: puritatē cordi: sic pacē cuicūq; hoī. ¶ Jā hinc trāseundū est ad scōz aīas: q̄ de hui⁹ mortalitatis carcere ad celoz gaudia vola uerūt. Nis pfecto debem⁹ imitationē: q: siles fuere nobis passibiles: ⁊ notas nobis fecerūt vias vite: q̄s tā infatigabilit q̄z in terminabiliter tenuerūt. Sz ⁊ illis q nō in tāta scitate seu pacta penitētia exierūt: cō passionē debem⁹: p̄opter filis nature ꝓpor

tiū. Si enī thaurī cū thaurū mortuū inuenerīt ploraī: mugiūt: ⁊ q̄si qbusdā debitis būanitatis officijs ⁊ obsequijs fraterna funera ꝓsequunt: qd ꝺz hō hoī: quē ⁊ rō docet: ⁊ trahit affectio? Sic ḡ scis aiab⁹ imitationē: sic min⁹ scis cōpassionē debem⁹: illinc exēplū: hinc gemitū hauriētes. Ā scis vo angel' auxiliū q̄rēdū: ⁊ occultis suspirijs ac frequētia lach⁹ymarū: vt illi supemineti maiestati p̄ces nr̄as offerāt: referāt gratiā: q: admīstratorij spūs sūt: missi ppt nos vt hēditatē capiam⁹ salutis. Ab illo āt rex oīuz dño pietas q̄rēda ē: vt ille cui⁹ nā bonitas: cui ꝓpriū est misereri semp ⁊ pcere: nō respiciat multitudinē iniqtatū nr̄aꝝ: sz sm mīs'titudinē miserationū suarū mifeat nr̄i. Ipsi enī nos ⁊ amorē ⁊ subiectionē cū oī reuerētia ⁊ hūilitate debem⁹. Amorē: q: fecit nos ⁊ bñfecit nob. Subiectōez: q: sup nos ē: ⁊ p̄cipit nob: tribil' i ꝓfilijs sup filios hoīuz. Ita ḡ ⁊ sanitatē corpi: puritatē cordi: pacē frī: imitatione scis: cōpassionē mortuis: auxiliū ab angelo: pietatēa ḋo: ex archa nāliū bonoz habē debem⁹ ⁊ q̄rē: vt sciam⁹ q: cū hec oīa q̄ mādata sī ⁊ data nē fecerim⁹: sm iutiles sum⁹: q̄ debuim⁹ facē fecim⁹. Aut vix. n. aut nūq̄z iueniet aliq̄ ꝑceptū datū hoīb⁹: qō trāseat t'mios possibilitatēq̄z nē. In his āt bonis repañ sic p̄dirim⁹: ⁊ q̄i q̄dām̄ restituum i ātiquū: dū ad igenitā nē suauitatē fuertim: dū ⁊ nob ⁊ his q circa nos sūt: ⁊ his q sup nos debitū rerū ordinē exhibem⁹. Et hec qdē ꝓ bonis nālib⁹. Spūalia āt bona: i qb⁹ exercem⁹ vt ad etna tēdam⁹: ipsa eadē sūt. sz alia: q: alio intuitu ꝓsiderata: cū plūmis tū aljs: q̄ lōgū ē enūerare Ista enī sup nāz: illa iuxta nāz eē noscūt. Nā ⁊ i spūali exercitio nō sanitatē debem⁹ corpi: sz futuritē: sz afflictionē: sz laborē: iuxta vocē illi⁹ spūalis ⁊ sūme spūal' hois q dicebat: Castigo corp⁹ meū: ⁊ i futuritē redigo. Nec sup cordiū puritatē debem⁹ vt pure ⁊ hūliter ꝓfiteam solū petā nr̄a: sz vt i itētiōe cogitatiōe ⁊ ope bāc circūspectionē hēam⁹ ēt: vt ⁊ vita nr̄a sit fructuosa: ⁊ fama gl'iosa: nō q̄ sibi: sz deo intēdat: nō q̄ gl'ificet se: sz patrē suū q i celis ē. Pacē q̄z nō solū frīb⁹ exhibēdā dicim⁹ in via ista: sz cū his q oderūt pacē esse pacificū: portare oēs: ⁊ a nemine velle portari. Cōfiteam ēt nō mō ꝓpassionē mortuis: veruetiā ⁊ oīoné adhibēdā: vt pi⁹ pī auferat scoriā eoz: ⁊ in būficia flagella cōmutet: ⁊ recōsignet ad bte gaudia ciuitatis. Cōpassio enī nē ē: oīo fidei: q̄ nō dubitat eos ad resurrectiōis gloriā puenire: q̄ ēt fūdamētū ē toti⁹ fabrice spūal'. Scis vo aiab⁹ nō ia imitationē: nec a scis āgel' tūmō q̄rē debemus auxiliū? sed ardēter ꝓspectū eoz desiderare: esse cū eis: ⁊ videq̄ sint ille colūne celi q̄ sustinēt orbē fraz: i qb⁹ rutilat tātū ⁊ flucet tātū tā excellēs diuinitatis ifigne. In dño āt deo nō solū pietas q̄rēda ē: sz ⁊ i eū tota affectio dirigēda: vt diligam⁹ nos ppt ipz: ⁊ suspiciam⁹ q̄ sit illa maiestas: q̄ cūcta faciat: cūcta ꝓtineat: ⁊ i quā desiderāt nāles creature ꝓspicē. Ide sūt semite spūal' exercitij: i qb⁹ religiosa mēs ⁊ dilatat ⁊ delectat: eoz q̄ retro sūt oblita. ⁊ ad āteriora. i. ad etna bona se extēdēs seq̄t ad palmā sup ne vocatiōis. Munqd vo sup nāz btūs iste andreas apl's: cui⁹ solēnitas p̄e manib⁹ ē trāsili erat: q dicebat: o bona crux diu desiderata: ⁊ iā cōcupiscēti aio p̄parata: securꝰ ⁊ gaudēs venio ad te? Alterati hois ē vox ista. ⁊ q a bonis nē ad bona gr̄e surrexerat vt nō solū gl'iaret i spe: sz ⁊ i tribulatiōib⁹ ⁊ gaudēs iret a ꝓspectu concilij: qñ dign⁹ esset ꝓ noīe iesu ꝓtumeliā pati. Mō mō patiēt: sz ⁊ libēt: verū ⁊ ardēt ad tormēta sic ad ornamēta. ad penas tāq̄z ad delicias ꝓpabat. ¶ Porro etna bona illa bona sūt: q̄ nec oculꝰ vidit: nec auris audiuit: ⁊ q̄ nūq̄z exeūt ab illa p̄sia: q̄ nescit nisi gaudiū ⁊ iubilationē. Ibi nihil deest. Ecce abundātia q̄ humana cupiditas ipleat. Que ē ista copia? vbi nihil qd nolis sit: totū sit qd velis? Fiat pax ait ꝓpha ad hirlm in vtute tua: ⁊ abūdātia i turrib⁹ tuis. In ill' inquā turribus: q̄ iuxta aliū ꝓphetā gemis edificabūtur: vbi adipe frumēti: nō cortice sacri satiabat nos de⁹. Q. si nihil deerit nobis: aliqd āt nos latuerit? nūqd erit gloria ꝓsumpta? Ideo nihil latebit nos: ⁊ ecce sapientia q̄ curiositas hoīs satiet. O sapiētia q̄ tunc oīa: q̄ in celo ⁊ q̄ in terra sūt pfectissime cognoscēm⁹: in ipso fonte sapiētie rerū oīuz cognitionē bibētes. Mō metuā suspiciōes

nõ timebo ꝙ filia: q; ciuitas illa iuxta iohãnẽ purissimo vitro silis erit: vt sic ꝑ vitrũ lucidissime cernam⁹: sic alioꝝ ꝙsciẽtias clarissime videam⁹. ℣Quid si nihil defuerit: ⁊ nihil latuerit: manet aũt timor ⁊ anxietas amittẽdi. ℣Jõ nihil terreret. ℣Ecce potẽtia: q̃ humana infirmitas roborẽt. ℣Qui posint inqt fines tuos pacẽ: ⁊ ꝙfortauit seras portarũ tuarũ: ita vt null⁹ inimic⁹ itret: null⁹ exire possit amic⁹. ℣Ubi q̃ summa abũdãtia sũma sapiẽtia: sũma potẽtia ẽ puto: q; nihil desit plenitudini btitudinis: q̃ntũ spectat ad sũmã felicitatis hois. ℣Nec sũt bona nẽ gre glie: bona hũanitatis: bona virtutis: bona eternitatis. ℣Nec cogitem⁹: nec rumi nem⁹ frẽs: ⁊ inꝝ ꝑceptũ legis reuocem⁹ rumination ẽ: q; sic viuiẽ: ⁊ ĩ talib⁹ vita spũs nr̃i. Sic enĩ cogitatio scã ꝟuabit nos: vt dicam⁹ cũ scõ dauid ℣Meditatio mea in ꝓspectu tuo sp: dñe adiutor me⁹ ⁊ r̃demptor me⁹.

¶Epla bti bernardi abba. ad canonicos lugdun̄. de festo ꝙcep. btẽ marie sp ỽginis.

XII

¶Ater ceteras gallie ecclesias ꝓstat ꝓfecto lugdunẽsis hacten⁹ ꝓeeminisse: sic ẽ dignitatis sedis: et laudabilib⁹ institutis. Ubi etenĩ viguit disciplie cẽsura: moꝝ ẽuitas: maturitas ꝙsilioꝝ: auctis põd⁹. ãtiqtatis insigne: plerũ in officijs ecclĩasticis: haud facile vnq̃ repẽtinis visa ẽ nouitatib⁹ acqescẽ: nec se aliq̃n iuuenili passa ẽ decolorari vanitate ecclia plena iudicij. Un̄ miram satis q; visũ fuerit h̃ tpe qbusdã vestrũ voluisse mutare colorẽ optimũ nouã inducẽdo celebritatẽ: quã rit⁹ ecclie nescit: nõ ꝓbat rõ: nõ cõmẽdat antiq̃ traditio. ℣Vtiq; ꝑhib⁹ doctiores: aut deuotiores sum⁹? ℣Periculose ꝑsumim⁹: qcqd ipsoꝝ ĩ talib⁹ prudẽtia ꝑteruit. ℣Nec vo id tale ẽ: q̃ nisi ꝑtereũdũ fuit patrũ querit oĩno diligẽtia ꝑterisse. ℣At bonor ãda valde ẽ inq̃s nr̃i dñi. ℣Bñ admones: sz honor regine iudiciũ diligit. Virgo regia falso nõ eget honore veris honoꝝ cumulata titul⁹: inful⁹ dignitatũ. ℣Honora sane iteq̃tatẽ carnis: vite scitatẽ. ℣Mirare fecũditatẽ i ỽgie: plẽ venerare diuinã. Extolle nescietẽ vl̃ i ꝙcipiẽdo ꝙcupiscẽtiã: vl̃ i ꝑturbẽdo dolorẽ. ℣Predica reuerẽdã ãgel⁹ ꝟ ꝺ sideratã gẽtib⁹: ꝑarchis prophetis ꝙcogĩtã: electã ex oĩb⁹: ꝓlatã oĩb⁹. ℣Magnifica gr̃e iuẽtricẽ: mediatricẽ salutis: ꝛstauratricẽ seloꝝ. Exalta deniq; exaltatã sup choros ãgeloꝝ ad celestia regn̄. ℣Nec in de illa cãtat ecclia: ⁊ me eadẽ docuit decãtare. Ego vo q̃ ab illa accepi secur⁹ ⁊ teneo ⁊ trado: q̃ vo nõ accepi scrupulosus fateor: admiserĩ. Accepi sane ab ecclia illũ diẽ cũ sũma veneratõe recolẽdũ: q̃ sũpta ꝺ sc̃o nequã cel̃ q̃z intulit celebritatoꝝ festa gaudioꝝ. Sed ⁊ oꝛtũ ỽgis didici nihilomin⁹ ĩ ecclia ⁊ ab ecclia idubitãt habẽ festiuũ atq; sc̃m: firmissime cũ ecclia sẽtẽs ĩ vtero eã accepisse vt scã ꝓdiret. Et de hieremia qdẽ lego: q; p̃uisq; de vulua exiret sc̃ificat⁹ sit: ⁊ de iohe baptista nõ sec⁹ sẽtio. q exultãdo dñz ĩ vtero sẽsit. Uides ẽt si de scõ dauid idipz̃ liceat opinari: ꝑ eo q̃ dicebat deo: ℣In te ꝙfirmat⁹ sũ ex vtero: ꝺ vẽtre mr̃is mee: tu es ꝓtector me⁹. ℣Jtẽ: De vẽtre mr̃is mee de⁹ me⁹ es tu: ne discesseris a me. Et hieremie qdẽ dictũ ẽ: ℣Priusq; te formarẽ ĩ vtero noui te: ⁊ anteq; exires de vulua sc̃ificaui te. O pulchre. inf figuratõnẽ ĩ vtero ⁊ pturitionẽ ex vtero diuinũ dixit oraculũ ꝟ illã tñ ꝑcognitã ista ⁊ scitatis munẽ ꝓnatã ostẽdẽt: ne qs ꝓphe ꝑrogatiuã de sola ꝓsciẽtia seu ꝓdestinatiõe putauerit estimãdã. Esto tñ vt h̃ de hieremia ꝙcedam⁹ ꝟ qd r̃ndebim⁹ de iohe bap. qui ẽ ãgel⁹ ꝓnũciauit spũsco repleri adhuc ex vtero mr̃is sue? ℣Prorsus h̃ ad ꝓdestinationẽ ꝓsciẽtiãue referri posse nõ arbitror. Uerba nẽpe angeli. sic ipe ꝓdixit. cõpleta absq; dubio ist ĩ tpe suo: ⁊ que ꝓlocut⁹ ẽ spũ sc̃o repletũ: nõ ẽ fas credẽ ñ repletũ: idq; loco ⁊ tpe q̃ ꝓdixit. Certissime ãt spũs sc̃us que replent sc̃ificauit. Leteꝝ q̃ten⁹ aduersus originale pctm̃ hec ipa sc̃ificatio valuerit. siue ꝑ isto. siue ꝑ illo. ꝓpha. vl̃ siqs alĩ⁹ puer⁹ gr̃a fuit. ñ temẽ dixerim ꝟ sc̃ificatos tñ nõ dubitauerĩ dicẽ. q̃s de⁹ sc̃ificauit. ⁊ cũ eadẽ sc̃ificatiõe ꝓdesse ex vtero quã acceperũt ĩ vtero: nec reatũ que ĩ ꝙceptiõe traxerũt valuisse hoꝝ natalius donatã ꝓpcdire seu ꝓpe bñdictionẽ. Attñ qs dicat spũ sc̃o ꝛpletũ manẽ adhuc filiũ nihilomin⁹ ire etsi moꝝ ĩ vtero ꝙtigisse cũ hac plenitudie

spūs penas inituruz damnatiõis? Durū ẽ zDnume tñ ausus sum hinc quippiã mea sentẽtia diffinire. Sz qcqd de h̄ fit merito ecclia q̄ ceteꝛ nõ natiuitatẽ sz mortẽ scoꝛ iudicat ⁊ pdicat pciosã: singlari q̄dã exceptiõe festis pfert gaudijs: veneraturqz illius natalẽ. de q̄ nũciãte angelo singulariꝰ legit: Et multi in natiuitate eiꝰ gaudebũt. Cur enī nõ sit ei exitꝰ scūs. ac pinde festiuꝰ ⁊ letꝰ iq potuit exultare ī vtero? Qd̄ itaqz vt paucis moꝛtaliū ꝓstat fuisse collatū fas certe nõ ẽ suspicari tãte virgini eẽ negãdū p quã ois moꝛtalitas emerserit ad vitam. Fuit ꝓculdubio ⁊ mī dñi ante scã q̄z nata. Nec fallit oino scã ecclia scm̄ reputãs ipz natiuitatis eiusdẽ vgis diẽ: ⁊ oi ãno cũ exultatiõe vniuerse terre votiua celebritate suscipiens. Ego puto q ⁊ copiosioꝛ scificationis bñdictio in eã descẽderit: q̄ ipsiꝰ nõ solũ scificaret oꝛtũ. sed ⁊ vitã deinceps ab oi pctõ custoꝺiret immunẽ. Qd̄ nemini alteri ingnatis qdẽ mulieꝝ credit eẽ donatũ. Decuit nimirū reginã virginuz singulari ꝓuilegio scitatis absqz oi pctõ ducẽ vitã: q̄ dũ pcti moꝛtisqz pemptoꝛẽ pareret: vite et iustitie munꝰ oibꝰ obtineret. Scūs igit fuit eiꝰ oꝛtus: qm̄ īmẽsa ꝓdiẽs ex vtero scitas scm̄ fecit illũ. Quid adhuc addẽdũ his putamꝰ honoꝛibꝰ? Ut honoꝛet inquũt ⁊ ꝓceptus: q honoꝛandũ ꝓzeiunt partũ: qm̄ si ille nõ ꝓcessisset. nec iste eẽt q honoꝛaret. Qꝛd si aliꝰ ꝓpter eãdẽ cãm etiãvtriqz paréti eiꝰ festos honoꝛes asserat differẽdos? Sed et de auis ⁊ pauis idipm̄ possz ꝓ silã cã qlibz flagitare: ⁊ sic tẽderet in infinitũ. ⁊ festoꝝ nõ eẽt numerꝰ. Pzie ẽ nõ exilij frequẽtia hec gaudioꝝ: ⁊ numerositas solẽnitatũ ciues decet. nõ exules. Sed ꝓferẽ scriptũ supernę vt aiunt reuelationis: q̄si ⁊ quis nõ queat scriptũ eq̄ ꝓducẽ: ī q̄ virgo videat idipz mãdare: ⁊ de parẽtibꝰ suis iuxta mãdatũ dñi dicẽs Honoꝛa pzez ⁊ matrẽ tuã. Ap̄e mihi facile pſuadeo scriptis talibꝰ nõ mouerī: qbꝰ nec rõ suppetẽ. nec certa inuenit fauẽ auctoꝛitas. Mã qd ꝓsequentie hz vt qm̄ scm̄ ꝓcessit natalẽ eiꝰ ꝓceptꝰ huius ꝓpterea reputeꝰ zipe scūs? Mũqd qm̄ ꝓcessiteũ fecit ⁊ scm̄? Et si ꝓcessit vt eẽt: nõ tñ vt scūs eẽt. Uñ eteni ipsi ꝓceptui scitas illa quã partui secuturo trãsmitteret? An nõ potius q: ꝓcessit absqz scitate ꝓceptus? oꝛtuit nimirū scificari iã ꝓceptã vt scūs seqret partꝰ? An forte mutuatꝰ sit scitatẽ a posterioꝛe prioꝛ? Potuit sane illa q̄ iã ꝓcepta facta ẽ scificatio ad ipm̄ q seqbat trãsire natalẽ: redire vo retroꝛsū ad ꝓceptū q̄m̄ cesserat iã oino nõ potuit. Uñ q̄ ꝓceptiõis scitas? An dī scificatiõe ꝓuẽta q̄tenꝰ iã scã cõcipet. ac p h̄ scūs fieret ⁊ ꝓceptꝰ? quẽad modũ iã in vtero exñs scificata dī. vt scūs seqret oꝛt? Sz nõ valuit añ facta eẽ q̄z eẽ. Siqdẽ nõ erat anteq̄z ꝓcipet: An forte int amplexꝰ maritales se spūs ꝓceptionis īmiscuit: vt sīt scificata fuerit ⁊ ꝓcepta? Nec h̄ quidem admittit rõ. Quõ nãqz aut scitas absqz scõ spū sãctificãte? aut scõ spūi societas cum pctõ fuit? Aut certe quõ pctñ ibi nõ fuit? vbi lubido nõ defuit? Misi forte qs dicat ꝺ spūscõ eã ⁊ nõ de viro ꝓceptã fuisse. Sz id bacten̄ inauditũ. Lego nãqz spm̄ scm̄ in eã ⁊ nõ cũ ea venisse: dicẽte angelo: Spūsscūs supueniet ī te. Et si licet loq q̄ ecclia sentit: ⁊ verũ ẽ q̄ sentit: dico glioſã vginé de spūscõ ꝓcepisse: nõ ãt ꝓceptã fuisse. dico vginé pepisse: nõ aũt a vgine partã fuisse. Alioqn vbi erit ꝓrogatiua mr̄is dñi q̄ singlariꝰ credit exultare: ⁊ munẽ plis ⁊ integritate carnis: si tantũ dẽ dederis ⁊ mr̄i ei? Nõ ẽ h̄ vginé honoꝛare: sz honoꝛi eiꝰ detrahẽ. Si igit añ ꝓceptũ sui scificari minime potuit. qm̄ nõ erat: sz nec in ipso qdẽ cõceptu ꝓpt pctñ qõ inerat: restat vt post ꝓceptũ ī vtero iã exñs scificatiõe accepisse credat: q̄ excluso pctõ scãz fecerit natiuitatẽ: nõ aũt ⁊ ꝓceptionẽ. Quãobꝛẽ etsi qui busdã vl paucis filioꝝ hoīuz datñ ẽ cũ scitate nasci: nõ tñ ꝓcipi: vt vni sane seruaret sci ꝓrogatiua ꝓceptꝰ: q oẽs scificaret. soluſ qz absqz pctõ veniẽs purgatiõe facẽt peccatoꝝ. Solꝰ itaqz dñs ieſus de spūscõ cõceptus: q: solꝰ ⁊ ante ꝓceptũ scūs. Quo excepto vniuersos respicit ex adam natos: qõ vnꝰ bũlit de seipso ac vacit ꝓfitẽ: In iniquitatibꝰ inquiẽs ꝓceptꝰ sum: ⁊ ī pctis ꝓcepit me mr̄ mea. Cũ hec itaqz ita se habeant? q̄ nã erit festiue rõ cõceptioms? Quo pacto inquã aut scūs asseret ꝓceptꝰ. q de spūscõ nõ est: ne dicã de pctõ ẽ. aut festiuꝰ hẽbit q

minime scūs é? Libēter virgo gloriosa hō
honore carebit: quo vel pcūm honorari vl
falsa iduci videt scitas. Alioqn nulla ei rō
ne placebit ꝺ ritū ecclesie ꝓlūpta nouitas:
mr temeritatis sororꝫ supstitiōis: filia leui
tatis. Mā si sic videbat ꝓsulenda erat ꝑus
apostolice sedis auctoritas: ⁊ nō ita ꝑcipi
tāter atqꝫ icōsulte paucoꝝ sequēda simpli
citas iperitoꝝ. Et añ qdē apud aliqs erro
rē cōperā: sed dissimulabā ob deuotionez
q̄ de simplici corde et amore ꝟginis veniebat. Nec apud sapientes atqꝫ īfamosa no
biliqꝫ ecclesia cui⁹ ꝺspecialiter filij⁹ sū supsti
tiōe deꝓhēsa: nescio an sine graui offensa
etiā oīuꝫ dissimulare potuerim. Que aūt
dixi absqꝫ ꝓiudicio sane dicta sint sanj⁹ sa
piētis romane ꝑsertim ecclesie: cui⁹ auctoritati atqꝫ examini totū hoc sicut ⁊ cetera
q̄ huiusmodi sunt vniuersa referuo: ꝓsius
siqd aliter sapio parat⁹ emēdare iudicio.

¶ In festo scē lucie. De thesauro abscondito in agro. Sermo vnicus.

XII I

Sapiētia vincit malicia: sicut sapiētia sapor boni: ita malicia sapor mali dicit. Clauus clauo expellit: ita ⁊ prāua donis supuenientibus eliminant. Virtute qdē ⁊ sapiētia patris: mediatore dei ⁊ hominū: hoīe xp̄o iesū crucem ꝑ nobis subeūte fil⁹ cū illo: fm aplm: crucifix⁹ ē
bō nr: vt destruat corp⁹ pcti. Quid ḡ dixerim corp⁹ pcti? Hoc merito dixerim imaginē in quā ipegit: ⁊ ꝓfregit lapis excisus
sine manib⁹? cui⁹ caput aureū: ⁊ ceteroꝝ
mēbroꝝ fuisse describunt: qdā ex argēto:
qdā ex ere: qdā ex ferro: qdā ex luto ⁊ ferro. Caput é malicia: quā superius saporez
maledixim⁹. Vñ ⁊ ꝑ auꝝ expumit quo nimiꝝ sapiētia ī scripturis ꝺsignat. Medium
vo corpis. i. pectus ⁊ brachia ex argēto fuisse memorat. Argētū él ucidū ⁊ sonorum:
cui⁹ sonoritas demulcet auditū: ⁊ claritas
visum oblectat. Vñ ⁊ pꝛm curiositas ꝺsignat: q̄ in bis duob⁹ sensib⁹ visu. s. ⁊ auditu maxime viget: qꝛ per ipos: vtpote ꝓncipatiores. s. corpis fenestras: mors crebrius
⁊ leuius intrare ꝓsueuit ad alas nostras.
Per vētrē aūt ⁊ femora vbi libido dñat
ꝺsignat voluptas: que ex ere fuisse describunt: qꝺ lucidum simuliter ⁊ sonorꝫ é: qñ
eoꝝvisqꝫ malicie rabies intrauit: vt flagicio
si ⁊ coīgnati hoies: non solū in spurcitia
delectari: sed ⁊ in fama turpi ꝓsueuerint
gloriari: vtpote q̄ letant cū malefecerint:
⁊ exultāt in rebus pessimis. Vnde prauo
suo exēplo coꝛūpunt ⁊ eos q̄ lōge ⁊ eos q̄
ꝓpe sunt: ꝓximos videlicet mala cōuersatiōis opinione: illoꝝ oculis lucētes: istoꝝ auribꝰ insonātes. Tibie q̄ molē corpis sustentāt ferree dicunt. Squāma squame cōiungit: et
totā sustinet machinā peccati prava ⁊ more ferri indurata volūtas. Quare enī peccas? Quia nescisqd facias? Absit. Quia
cogeris vt facias? Absit. Sed qꝛ placet vt
sic facias. Imbutū ergo ⁊ suffocatū veneno diaboli: voluntatis desiderū fomes sederis ⁊ virt⁹ flagitij sclī é qꝺ obturet aures: vt nō exaudiāt vocē incātantiū: ⁊ venefici incātātis sapiēter. Per pedes quorū ps quedā ferrea: quedā fictilis opa designant tenebraꝝ qb⁹ ad noticiā puenitur
hominū. Lutū ⁊ ferrū bene sibi inuicē nō
coherēt. Per lutū opez īmūdicia: ꝑ ferrū
mētis ptinacia ꝺsignat. Que lꝫ ad boraz
ꝓūgant: diu tñ cohere nō pñt. Ducis siq
dē in bonis dies tuos: sed in pūcto ad⁹ inferna descēdis. Lapis ergo ꝑus pedes cōminuit: qꝛ fortitudo nr̄a ⁊ firmamētū nostrū xp̄s iesus: dat demiqꝫ voci sue vocem
virtutis. Vñ tonitruū vocis ei⁹ factum in
virtute interiora cōcutit: ⁊ ꝑ timoꝛē mentis ptinaciā frāgit. Demū a vanitate secu
li peccatore auulso opa destruit ꝑ cōfessiōnē bona ꝓsequēter desideria īmittēdo: ⁊
ea i bonis adiplēdo sanat voluntatē: atqꝫ
sub iugo discipline obturādo aures ne audiant sanguinē: claudēdo oculos ne videant malū: expellit curiositatē: ⁊ sic ad vltimū sapiēs ⁊ placens boi de⁹: caput aureū
statue ꝓfringit: dū sapoꝛē mali quem malicia dixim⁹ a pcordijs penitus aie euellit:
Sapiētia ḡ vincit maliciā. Cui enī xp̄s ici
pit dulcescere: ne cesse est ꝓfecto amarescere mūdū. Est siqdē xp̄s panis q̄ de celo
descēdit: bñs oē delectumētū ⁊ suauitatē
saporis. Sapor é pīs ꝑ illā eternā ⁊ ieffa-

bilē genitura: sapor: ē agel' p gram: sapor: ē nr̄ p mia. Uincit g̃ sz qui vicat videam⁹. Attingit. n. a fine vsq; ad finē fortit̄ z disponit oīa suauit̄ Sūt g̃ inuenīdi admin⁹ duo fines altr̄ sec⁹ positi q̄s sapia attingit vtriq; Queram⁹ fines istos i pabol' euāgelicis i ill' vz i qb⁹ pmū agit de thesauro absc̄dito i agro: quē q inuenit homo absc̄dit: z p gaudio illi⁹ vadit z vēdit vniuersa q̄ hz z emit agr illū. Sb̄ūgit postmodū ō pciosa margarita: quā negociator inuētā cōpat vēditis oīb⁹ q̄ possidet. Demū agit ō sagena q̄ missa i mare congregat bonos z malos pisces: siltudines istas diligēt pscrutem: vt ex ipis eliciat rei pposite vitas. Ager de q̄ i pma pabola agit: disciplia ē ordis. Ager. n. culta tra ē: q̄ aputat fructib⁹ z arbor radicib⁹ extirpatis habil' ē ad semē recipiēdū z fructū reddēdū. Tal' ē disciplia ordis: q̄ nullis pcōr tribul': remotis scādal' oc casionū: dig ē plane cui de⁹ emittat eloquz suū: i q̄ nrr vbū suū n ē alligatū: sz ablatis impedimētor obstacul' p būles z mites corde velociter currit pmo ei⁹. Hic ē ager plen⁹ cui būdixit dñs: bñs irriguū supi⁹ z iferi⁹ fōtes isr̄ pfecto: ō qb⁹ i eccles dño būdicit. Hij sūt fontes saluatoris: q̄r alt ē diuinitas irriguū: vz supi⁹: alt ē būanitas riguū: vz iferi⁹. De fōte būanitatis pota m⁹ aq̄s gaudētie: q: p ipm accessū hēm⁹ ad pz p fidētiā i fide ipi⁹. De fōte diuinitatis aq̄ pdeūt mīe: cui⁹ ipet⁹ letificat ciuitatē dei letātē i celis ad plenū pegrinātē i tris: put vnicuiq; diuisit de⁹ mēsurā fidei de latibul' pphar exiuit xp̄s ihs ad cāpos paupr: qb⁹ merita sue būanitatis impartit z diuinitat principiū pmittit i pmiū. dabit qppe pacē nob trāsferēdo nos i archanuz sue diuinitatis: q: oīa opa nr̄a opat⁹ es in nob i būlitate sue būanitat. Si g̃ nr̄az salutē opata ē būanitas: qd opat diuinitas? Nr̄az pfecto delectatiōz: q: delectatiões i dextera tua vsq; ad finē. Laborātes igr̄ in agro pauptat duo hñt irrigua: qb⁹ cordiū irrigat ariditas z tre nr̄ē fructificat sterilitas: absq; hac aq̄ z frigerio nulla sāe adest possibilitas pficiēdi sz ō ficiēdi icūbēt neci tas. Cū. n. ad te fuer⁹ confideras hīc exaspate potētiā, maiestat ide exaspātis pmaciā iniqtatis: nōne repēte subitraret despatio nisi mediatoris dei z hoīum: hois xp̄i ihu succurrēt icarnatio z passio? Supueniēti b⁹ āt scī tribulatiōib⁹ z ipugtiōib⁹ dmōis z eleuatis i planicie tue mētis tētationē p cellis: nōne passiōib⁹ b⁹ tpis succūbēs: nisi future glie spes te subleuaret? Sic g̃ apud būanitatē xp̄i bēs merita: de qb⁹ ō spare n possis confidēs: ita apd diuinitatē sūt pmia: ō q̄r expectatōe possis i tribulatiōib⁹ n̄ solū respirare sz z gliarī: q: nimir fec nobiscuz miaz suā: n̄ solū obita frmittēs sz z pmittēs pmia. Quid retribuaz dño: p oīb⁹ q̄ retribuit m̄? p oīb⁹ q̄ retribuit mihi afi querione mea: z i ipa querione mea corp⁹ meū z aīam meā tribui imo reddidi: imo me pigritāte z remitēte ipe a me exto: sit Ecce ār p oīb⁹ q̄ ab initio querioīs mee m̄ retribuit: cōpūctiōz vz lach: ymaz: deuotiōz meditationū: solatōz i laborib⁹: directiōz i meditatiōib⁹ p bis inq̄z z inueris alijs būficijs qd ei rursus tribuaz? Qui totū dedit qd vlteri⁹ ipēdē bēo? Calicē salutaris accipiā: calicē passiōis ei⁹ sibi gliosū z mihi salutarē accipiā. Quid ē calicē accipiā? Alia mea ōsiderabit te i nocte: sz z spūs me⁹ i p cordijs meis. Nomē tuū z mēoriale tuū i ōsiderio aie: noīn saluatoris mei: fris mei carnis mee: sāguis mei: nomē a scīs absc̄ditū: sz i fine scīor reuelatū: nomē mirabile: nomē ineffabile: nomē eo mirabili⁹ q̄ me stimabili⁹ eo magt gtū q̄ gtuitū. Ih inq̄z no mē n tm viuēte me laudabo labijs meis: sz iā nō viuēte me: viuēte vo i me xp̄o fīc adipe z pīguedie repleat aīa mea vt n solū exterioīb⁹ sz iterioīb⁹ ēt labijs iuocē nomē dñi. Quicūq;. n. nō dico euocauerit sz inocanerit nomē dñi salu⁹ erit. Nō solū āt no mē sz mēoriale ēt passiōis ei⁹ sp sit i desiderio aie mee: vt passiōis ei⁹ pticeps efficiar si q̄ mō agnōscē potero fīc z cognit⁹ sū. Sic g̃ calicē ei⁹ accipiā: q: monīnta passiōis sue i travisēra aie mee itra sinū mēorie mee sp fuoluā. Alspiciā regē salomonē i diadēate q̄ coronauit eū mr̄ sua. Alspiciā eū ligatuz: flagellatū: alputū: opprobrijs lacessitū z clauis confixū. Alspiciā in h⁹ exilij deserto spuetē eneū sup colūnā crucis exaltatū: vt spētes q̄ me mordēt morīār: q: null⁹ q̄ credit i eū

pibit: ſz hẽbit vitã eẽnã. Nec ꝛ alia patiẽt: ꝛ moriẽt; dñm mei mẽoria mẽorie mee arti⁹ cõmẽdabo: ꝛ ad os cogitatiõis reuocãs rumiabo diuti⁹ vt ipiguer ẽuoti⁹. Nec iq̃z passiõis ꝛ crucis ei⁹ ifignia ſp m̃ ſũt pñtia: vt leua hui⁹ dilectiõis q̃ nemo vnq̃z maiorez habuit: fit ſub capite meo: ne vz mens mea incuruetur ad carnalia deſideria: donec dextera diuinitatis ãplectat me: vt abſorbeat qd̃ mortale ẽ a vita ꝛ mortale hoc ĩmortalitatẽ: ꝛ corruptibile h̃ iduat icorruptiõz. Leuã i h̃ loco hũanitate ei⁹ accipio i q̃ nob exhibuit charitatẽ: vt dixim⁹: q̃ nẽo maiorẽ hz: ponẽs aiaz ſuã ꝓ inimicis ſuis. Dextera ẽ dinitas: quã ꝺſiderio ãplexari ꝛ circũ dari. Tũc. n. iqt ſatiabor cũ appuerit glia tua: ꝛ adipleb me leticia cũ vultu tuo: qr ꝺlectatões i ꝺxtera tua vſq̃z i fine. Letez quãtũ dextera ſiniſtre ꝓcellit: q̃z tũ eẽna caducis: icorruptibilia corruptiblib⁹: mortalib⁹ ĩmortalia: tñ ꝓcellẽ neẽe eſt charitatẽ quã nob exhibitur⁹ ẽ i glia ſue dinitat; charitati: quã exhibuit i miſia ſue humanitatis. Hãc. n. ꝛ ocul⁹ vidit ꝛ auris audiuit: ꝛ i cor hois aſcẽdit: ſz illaz nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit: ſz nec in cor hois aſcẽdit q̃ ꝓpauit de⁹ diligẽtib⁹ ſe. Que tñ ẽ illa charitas audi: iz maiorẽ hac delectiõz nemo hẽat: vt aiam ſuã ponat qs ꝓ amicis ſuis: ipe tñ ſuã poſuit ꝓ inimicis. Cũ. n. ad huc inimici eſſem⁹: recõciliauit nos deus ẽo pr̃i i ſãguie ſuo. Si h̃ feẽ vt hõ xp̃s: qd faciet vt de⁹ ipſe? Si h̃ feẽ paup: qd diues faciet? Si h̃ feẽ ꝓ inimicis qd faciet ꝓ amicis? Si h̃ feẽ i via: qd faciet i pria? Si h̃ fecit i exilio? qd faciet i palatio? Si h̃ fecit in terra vbi ſui eũ ñ receperũt? qd faciet i celo: vbi ei oẽs obediũt? Siqñ g̃ ſuggeſtioni b⁹ diaboli ab ipoꝛtunis carnis nr̃e clamorib⁹ ad curã carnis i deſideriis pagẽdã reuocem⁹ anxietates xp̃i: crucisq̃z ſuppliciũ ꝓ ocul⁹ ponam⁹: ꝛ ꝓfecti ipa nos docebit expiẽtia qd ſẽſerit apls: cũ dixit: Uerbũ crucis bis q ſalui fcĩ ſumt vt⁹ dei ẽ. Et illꝺ: Absit m̃ gliari niſi i cruce dñi nr̃i ieſu xp̃i. q̃re q: ſic fluit cera a facie ignis: ſic peũt oẽs i mũdicie a facie crucĩ. Dei ſiqdẽ ifirmitas nr̃a ẽ fortitudo: ꝛ i ſtulticia ei⁹ fcĩ ſum⁹ ſapiẽtes: qr. n. mũd⁹ i ſapia ñ cognouit deũ: placuit deo p ſtulticiã p̃dicatõis ſaluos facere credẽtes. Uerbũ caro factũ eſt ꝛ hitauit i nob. Caro fact⁹ ẽ carnalib⁹: ſic ſpũs ẽ ãgelic; ſpiritib⁹ Ag̃ſcat eũ i carne caro hõ m hoie: agnoſcat inq̃z ꝛ ũitek: vt eũ videẽ mereak ſic ẽ in maieſtate: qr p hũilitatẽ at tingik ad ſublimitatẽ. Si. n. cõpatñ ꝛ cõreg̃bim⁹. Si cõmoriñ ꝛ cõuiuem⁹. Agnoſcam⁹ eũ inq̃z ſm carnẽ: donec calcatis motib⁹ carnis ꝛ oĩb⁹ extictis vel deuictis carnalib⁹ deſideriis: poſſim⁹ dicẽ cũ aplo. Etſi cog̃ſcim⁹ eũ ſz carnẽ: ſz nũc iã nõ nouim⁹. Licz. n. ſit videẽ glioſũ: vel i mẽoria hie ẽt ſz carnẽ: ſpecioſũ forma p filijs hoiuz: m agis tñ ꝓponik nobis caro ei⁹ ad medelã q̃z ad gloriã: ad neceſſitatẽ q̃z ad btitudinez. Alti⁹ ſiqdez collata ẽ aie btitudo: cui nihil creatũ ſufficẽ põt: etſi cũ terra ẽt celũ poſſi dẽt. Nec ſaciari põt ei⁹ cupiditas: donec eũ hẽat cui⁹ imago ẽ: q ſoi⁹ põt iplẽ ãgulos cupiditatis ſue. Sic̃ aũt mediator nr̃ duas nãs: hũanitatẽ. ſ. ꝛ diuinitatẽ i vnã p̃ſonã: ita fingla ei⁹ opa ad hãc ſiue ad illã neceſſe ẽ ptinẽ nãm. Ad hãc ſiqdẽ miſeria ad illã ptinct potentia. Quicqd g̃ miſerie paſſus ẽ ex hoie ꝺxit: qcqd poteter opat⁹ i a p̃e habuit. Hũanitate igik ac diuinitate altriſec⁹ poſitis: duo hẽs media: paſſionez ꝛ reſurrectionẽ. Illa ẽ miſie ꝛ miſe: iſta potẽtie. Uis ãnumerari iter pẽnas colũbe. i. pfcos ſcẽ eccle: q̃z vz ex⁹ ifirmi roborãk: ꝺ pſſi ſubleuãk? Dormias neẽe ẽ iter medios cleros. i. iter paſſionẽ ꝛ reſurrectionez. hic fult⁹ floꝛib⁹: hinc ſtipat⁹ fructib⁹. Fructus ad paſſionẽ: flores ad reſurrectionẽ pti nent. Queſeminauerit hõ hec ꝛ metet: q ſeminat i carne: de carne metet corruptõz ſeminauit vet⁹ hõ i carne: meſſuit poſtmodũ corruptionẽ. Quã? Paſſionẽ xp̃i. Niſi n. vet⁹ hõ trãſgrederet: nouus hõ nõ pateret. Opfundũ ꝛ inſcrutibile redemptiõis nr̃e ꝓfiliũ. Uere diligẽtib⁹ deũ: oĩa coopãtur i bonũ. Dñe ihu xp̃e ſi iobediẽtia adeo coꝑata ẽ nobis i bonũ: ꝛ tãtũ tamq̃z muri ficũ bonũ vt tu fieres corruptibil? tua obediẽtia i qd̃ nob bonũ coꝑabik? Profecto vt hõ fiat icorruptibilis: ſi ſemiñtes i carne tua meſſium⁹ corruptionẽ: ſeminãtes in ſpũ nr̃az metem⁹ icorruptionẽ. Oiuz g̃ ope

rũ q̃ sub ꝙuersatiõe veteris hois transegi-
m⁹. fructꝰ nr̃ é passio xpi cui debem⁹ ꝓfigu
rari: mortificatiõz ei⁹ circũferẽtes i carne
nr̃a mortalit. Uñ sié ab initio ꝙuersatiõis:
ita z ab initio ꝓdicatiõis sue ꝓpoſuit nob
pnĩaz: agite igens pnĩaz: appropinq̃bit. n.
regnũ celoꝝ. Dagnã refectionẽ ſenſerat i
fructu pnie: q dicebat: Fuerũt mihi lachry
me mee panes die ac nocte. z alibi: Libabꝭ
nos pane lachrymarũ z potũ dabis nob in
lachrymis i mẽſura. Et itẽ: Potaſti nos vi
no cõpũctiõis. Quare g̃ nõ dixeri pnĩam
meſſe vel fructũ? q̃ panis vocat z vinũ? fru
ctꝰ iſte amar⁹ é ſz ſaluberrimus: q pnĩa q̃dẽ ma
la é ad tolerãdũ: ſz ſaluberrima é ad ꝙa
leſcẽdũ. Proinde fidel' aĩa q̃ retro ſũt obli
uiſci deſideraſ: z ad anteriora extẽdi: vt bis
fructib⁹ ſtipari z roborari ꝺſideret: q̃ten⁹
ipis iterpoſitis ad ſecularia deſideria: car
niſq illecebras ñ poſſit reflecti. Sié ãt tpa
litatẽ vetuſtatis nr̃e reuoluẽtes finẽ ei⁹ z
fructũ hẽm⁹ pnĩam: ita etnitatẽ nouitatis
n e meditãdo ꝑcurrẽtes quãtã gaudioꝝ ſen
timꝰ flagrantiã: q̃ merito floribꝰ cõpaſ:
q: viſo floꝛe ſpes fructꝰ ꝙcipiť. Sic p bonũ
ꝑguſtationẽ gaudioꝝ: certꝰ aĩamur ad ex
pectatiõz futuroꝝ. Qd. n. nõ videm⁹ ſpa
m⁹: vñ z p patiẽtiã expectam⁹ Tpis g̃ ꝑte
riti fructꝰ é cõpũctio: cui futuri flos é duo
tio. Dormias g̃ neceſſe é inter medios cle
ros inf passionẽ z reſurrectionẽ: inter fru
ctũ z floꝛẽ: iter cõpũctionẽ z deuotionem.
Qui ſũt q dormiũt? q flẽt tãq̃ nõ flẽtes: q
gaudẽt tanq̃ nõ gaudẽtes. Qui vtunt h
mũdo tanq̃ nõ vtant? q vt ſeductores z vt
veraces p ignorãtiã z bonã famã: tã ꝓſpa
q̃ aduerſa huiꝰ vite trãſeũt: ac ſi ñ ſentiãt.
Beatꝰ ſiqdẽ ppls: cui ẽt i h mũdo relictꝰ é
ſabbatiſmꝰ. Qui dormit expoſitꝰ é nullam
ſui curã gerẽs: z tñ q̃eſcit. Ita z nos oẽm
ſollicitudinẽ nr̃az i ipz ꝓiciẽtes tã aduer
ſis q̃z ꝓſperis exponamur: taz p plana q̃z p
aſpa ducatu illiꝰ ꝙgaudem⁹ ẽgtulãtes: q tõ
iclinauit celos z deſcẽdit: vt reducẽt nos
i viã rectã: vt de loco pegrinatõis irem⁹ i
ciuitatẽ habitatiõis. Si hec via ardua é z
ſtricta nõ deficias: q: eo tutior é z rectior.
Porro preiũ⁹ fortis é z piꝰ: pat⁹ ꝙtiq̃
i defectu tuo te ſacris humeris collocare:
z reportare ad gregẽ. Qui dux z dis ipſe
z aſin⁹ tu⁹ é: iſachar aſin⁹ fortis. Et poſteri
ora dorſi ei⁹ i pallore auri. Ipſe dorſũ nr̃m
cui ponant onera cetis mẽbris iportabi
lia: ſié z hed⁹ nr̃ emiſſari⁹ é: cui ipoſita ſũt
pcta nr̃a: q: vere languores nr̃os ipe tulit
z dolores nr̃os ipe portauit. Hinc g̃ i me
moria reuoluẽtes paſſionẽ xpi oĩa blandi-
mẽta mũdi vt ſtercora deputem⁹: vt paſſi-
onib⁹ xpi ꝙformemur: ide ſpe tenentes fir
mit gloriã reſurrectiõis ne deficiam⁹ ſz z
gl'lemur i tribulatiõib⁹: q: paſſiones hui⁹
tpis ꝙdigne nõ ſũt ad futurã gloriã q̃ reue
labit in nob. Alger g̃ pauptatis merito ple
n⁹ dr̃: que ſil' z ver decorat floribꝰ: z autũ
nus replet fructibus. Cui merito pr̃ iſaac
cõpat filiũ ſuũ: dicẽs: Ecce odor filij mei:
ſic odor agri pleni. In q̃ nimiz ois pfectio
pauptatis z̃tutũ plenitudo ſuꝑabũdauit
ita vt de plenitudine ei⁹ oẽs accipem⁹. Cũ
n. diues eẽt p nob fact⁹ é egẽs: vt illi⁹ dita-
remur iopia. Alger iſte irrigu⁹: aqs floribꝰ
redolẽs z habũdãs fructib⁹: theſauz hz i
ſe abſcõditũ: vz ꝛtinentia carnis. Precio-
ſus ſiqdẽ theſaur⁹ é poſſidẽ vas ſuũ i ſcifi
catiõe z honore: nõ i paſſione deſiderij. Fiẽ
gẽtes q deũ igrãt. Noli q̃rẽ theſauz hũc i
ter ſpinas: z tribulos ſclaris illecebre: nec
i ſiluis antiq̃ ruditatis: nõ. n. i ſilua ſed in
agro abſcõdit⁹ é. Queras i agro vbi ſatu-
ranť ligna cãpi: vbi z paſſeres nidificãt. i.
icõtinẽtes reſipiſcũt z dignos pñie fruct⁹
faciẽtes, plẽ gignũt: non ſibi tm̃ ſz z aliis p
ficiẽtes. Cõtinẽtiã tibi credas neceſſariã:
vt ſpũs ſcũs fiat i te fons aq̃ viue ſaliẽtis i
vitã eternã. Aq̃ vt ſurſũ ſaliat: deſurſũ ne
ceſſe é vt veniat. Oẽ datũ optimũ z oẽ do
nũ pfectũ deſurſũ ẽvenire a pr̃e luminũ z
ꝺſcẽdẽs. g̃ q̃ ſalit i vitã eternã: a vita etna
pfcõ deſcẽdit. vz aq̃ q̃ deſurſuz venit: niſi
tñ itegr̃ z ꝛtinẽtẽ hẽat ꝙductũ: ſurſũ non
redit ſz affluit. Deſcẽdit i te ſpũs ſcũs? vi-
uificauit aĩaz tuã vt i te ſaliat i vitã etnã?
ꝛtinẽs neceſſe ẽ vt ſit corꝑ tuũ: q̃ten⁹ obtu
res aures tuas ne audias ſãguinẽ? z clau-
das oculos tuos ne videas maluz: ne gr̃a
tibi de ſupernis collata per minus circum
ſpectos ſenſus tuos foris effluat: ſpiritu
tuo diffuſo in vanitates z inſanias falſas.

¶ Nota q̄ aliud ē esse ꝓtinēte: aliud ē ee castū. Luxuriosus ⁊ castus sibi repugnāt. Luxuriosus ē motus sentire ⁊ motibus consentire. Casti ē nec motus sentire nec ꝓsentire. Cōtinēs ē in medio vtrobiq̄ sumens ꝓncipiū: cuz altero habēs mot⁹ sentire: cū altero motibus nō cōsentire. Iste existēs i medio domus deorsum luxuriosa: sursum vero collocato pudico? etsi nō imundicia corporis: pambulabat tñ in nocentia cordis decantans misericordiam ⁊ iudicium Iudiciū q̄ motus sentiat: misericordiā q̄ motib⁹ nō ꝓsentiat. Iste nolēs dimittē āgelū magni ꝓsilij icipiente auroza noue lucis sed petēs obnixe benedictionē pseuerātie etsi nō oino puari: claudicare tñ meretur altero pede. Qui sunt duo pedes? Mot⁹ sentire: ⁊ motibus nō ꝓsentire. Istud ēna turale: illud criminale. Licz ergo nōdum ignorare possit prauos motus desideriorz: sed in eo adhuc vigeat pes iste: p gratiam tñ supne benedictiōis: ita eneruaf pes cō sensus in ipo: quaten⁹ etsi ipm trahat: ipsi tñ inniti nō possit. Non ē oino sine eo: q: cū repētina cogitatione: occurrit multoties quedā delectatio: que tñ cū sentiſ: gemitū magis q̄z ꝓsensum extorquet. Inuēto huiusmodi thesauro in agro pauptatis vt in tuā thesaurus redigaf possessionem: vade ⁊ vēde que habes: ⁊ eme agrū illum Quid ē: vēde que habes? Abrenuncia oī bus que possides: exiēs ad iesum extra castra: vt portes imperiū crucis eius: q̄tenus tāte humilitatis merito de nemore exiēs: in quo inuolute sunt semite ipiorz: q in circuitu ambulāt: agrū pauptatis quez p̄diximus possideas: in quo abiectis occupatiōibus curisq̄ secularibus: corpore cō posito: ⁊ corde delatato: curras alacer: viā mādatorz dei: que quidez desiderabilia: ⁊ dulciora super mel ⁊ fauum sunt. Quare? Quia in custodiēdis illis retributio multa. Plane multa: q: custodientibus ea: debet vita eterna. Unde veritas: si vis ingt ad vitam venire: serua mandata. In hoc gradu ꝓtinentie: in quo refrenas q̄d delectat: ⁊ q̄d nō delectat oparis magna: tibi i cūbit tribulatio? q: dū volūtati tue oppugnat ratio: bellū quodāmō sentiſ inteſtinū. Moli ergo torpere: sed lenes oculos tuos ad eū q habitat in celis: a quo veniat tibi auxiliū: nō solū vt pmaneas: sed etiā vt glorieris in tribulatiōibus. Qđ aliter nō fit: nisi tibi sapiat deus. Queras ergo necesse ē sapiētiā p quā tibi sapiat de⁹ ⁊ mūdus despiat: que p ꝓciosam signaf margaritā: quā q inuenit hō: vadit ⁊ vendit oīa que habz ⁊ emit eā. Utinā gustares ⁊ sentires q̄z dulcis est dñs. Utinā gustares panē q de celo descendit: habentē oē delectamentū ⁊ suauitatē saporis. Profecto fiqđ haberes venderes ⁊ cōparesēā. Quid tñ habes vēdere? q oīa que possidebas vēdidisti ꝓpter agrū cōpandum pauptatis: in quo thesauz inueneras ꝓtinētie. Uide ne forte duplex sit possessio tua: vna interior: altera exterior. Exterior ē secularis facultas: interior ꝓpria volūtas. Secularib⁹ facultatibus abrenūciasti exiēs ad iesum: extra castra huius seculi. Adhuc tñ rudis et vetustatis tue tenebris obuolut⁹ ꝓprie volūtatis tue vitiū nōdū intellexeras: que p fecto nō relinquiſ: quotiēs fit exterior abrenūciatio. Citius enim ⁊ leuius relinquitur facultas q̄z cupiditas amittaf. Uñ dom⁹ nō quoscūq̄z paupes sed paupes spū dicit eē beatos. Qui sunt illi? Mō oēs vti q̄z qui habēt: sed q amāt pauptatē. Parū ergo ⁊ in hoc oino ꝓdest exterior abrenunciatio: fine interiore vel comitante vel subsequēte. Propria quidē volūtas deū ipugnat ⁊ aduersus eū extolliſ. Ipa ē que paradisum expoliat ⁊ ditat infernū? que sanguinē xpi euacuat: ⁊ ditioni diaboli subiugat mūdū. Uide qualiter ꝓpria voluntas aduersef deo. Nemo pōt duob⁹ dñis seruire. Non potes obedire diuine fil' et tue volūtati. Si enim voluntas tua diuine volūtati ꝓcordat: iā nō ē tua ꝓpria sed cōmunis: nō tñ ē hois: sed hois ⁊ dei. Cete⁊z volūtati dei ex debito creatiōis tue: necessario es obnoxius. Quare? Quia sola volūtas dei causa ē quare te creauerit: ⁊ recreauerit te de⁹: sicut ait apl's: Uolūtarie genuit nos deus verbo veritatis. Facis q̄d debes dū ei obedis. Debitū seruitutis pē

sum fidelit̃ pfolnis: dū ei⁹ volūtatē: ⁊ hēs ī desiderio ⁊ ꝑuas ī obsego. Ecce aūt falléte diabolo et sensib⁹ tuis seclo lenocināte ad ea q̄ foris sūt: curiose egrederis. Ad q̄z delectatiōz dū ꝑpe volūtatis attraberis ꝓcupiscētia q̄ dāmō abnegēcians deo: adsi abnegāseū dicēs: Nucusqz te colui? volūtatē tuā feci: sz nullā deicepī ī me héas fiduciā q: alij dño suñ: fidēqz ꝑuare ꝓposui. Ecce ꝑpe volūtatis iniqtate abnegasti deū tuū sz nódū sufficit tibi hec ipa abnegatio: sz ī mo ipudētissim⁹ pdo subsequent effect⁹ ī possessiōes ei⁹ violéter debacharis: tā alimētis q̄z iduñtis: q̄ ꝑpauit nō ꝓtinētib⁹: sz suiētib⁹ suis ad tāte maiestatis iniuriā ī pudéter abuteris. Si ī mōasterio es: nihil comedis: nihil bibis: illo indueris qō ꝑus si auferas: dūqz ō sacrario victualia rapis latrocinio sacrileg⁹ iūgis accedis tñ ad altare? ⁊ dñicū cor⁹ ⁊ sāguiné tractās nihil ī te criminale repis: q dū veritas subtilit ī dagaſ deū abnegasse ꝓuceris: ac latro cō ꝓbaris ac sacrileg⁹. Seqſ tertiū qō grauissimū est. Qué abnegasti? qué depdaris ad vltimum moliris occidere. Permanés enī in iniqtate tua: peccatū tuū eē vis impunituz: in quo deū vis eē iniustū. Exigit enim iustícia eius: vt reddat vnicuiqz ꝑm opa sua. Qui aūt vult deū eē iniustū: vult deū nō eē deū. Et q desiderat deū non eē? nōne quātū ē in se: deū occidit. Proinde q vēdidisti exteriozé possessioné: vt ī agro absc̄ditus regularis disciplineꝓtinétiuz thesauz emeres: vade ⁊ vēde interiozé ꝑ prietatē lōge ꝑfecto grauiozé ad relinquē dū: ⁊ oīno pniciosam ad retinēdā: vt ꝓcio sam margaritā sapiētie cōpares: quā q inuenit beatus si tenuerit eā. Vis eam habere? Serua mādata sicut scriptū ē: Cōcupiscēs sapiētiā: serua mādata: ⁊ dñs ꝑstabit eā tibi. Impēde igiſ obediētiā ⁊ recipe sapiētiā. Quō enim possumus deo placere: ⁊ ipe nobis sape? si mādatis eius ꝓtēpserimus obedire? Unde interrogāti in euangelio adolescēti: diuina ꝓtinuo ꝑponit mādata seruāda: ostēdēs nobis eē eius faciēdā volūtatē: a quo eternā speramus retributionē. Propter qō dicit: Nō ois qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoz: sed q facit volūtatē patris mei q ē in celis ipe intrabit ī regnū celoz. Et alibi: Quid me vocatis dñe dñe: ⁊ nō facitis que dico Hoc igiſ ordine debes ꝑgredi. Cōtinere nō potes in seculo? fuge seculū: ⁊ ap̄hende disciplinā: vbi profecto inuenies ꝓtinētiā. Jugulatis postmodū p ꝓfusioné carnalibus iūdicijs de vitijs aīe poteris liberius iudicare: de quoz radicibus vitioz pullulāt surculi: ⁊ ī pfectum turpitudinis corpus excrescūt. Hec aīe vitia: spiritalia negcie vocat apls: que paruz discernere poteras: dū carnalib⁹ occupabaris desideriis: ⁊ ī eis q̄ foris sunt ōlectaberis. Postq̄z ergo delectationé exteriozem amiseris: nisi senseris interioré diu stare nō poteris Que est illa? Uisitatio spūs scti. Hāc tibi auferri ꝓuenies p ꝓpriā volūtatē. Uēde eā: mādatis dei dulcit obediēdo: ⁊ p hanc viā venies ad vitā eternā. Dicit enī veritas: Si vis ad vitā ingredi serua mādata Ecce habes ꝓtinētiā qua corpus tuū possī deas in sanctificatiōe. habes sapiētiā qua deo placeas in deuotione. Habes aliqd ti bi aliqd deo. Sz qd habes ꝓpīo? Quid ē qō dic apls? siue sobriū sum⁹ vob siue mēte excedim⁹ deo? Quib⁹ logſ? Proximo logitur. Qui ergo excessum suū dat deo: sobrietatē suā primo? qd retinet sibi? Charitas nō q̄rit q̄ sua sunt. Quare? Quia nō ē ege na: sed habz ⁊ supabūdat. Ita ⁊ tu necesse ē aliqd habeas ad op⁹ primi: vt ꝑbes que sit volūtas dei sctā beneplacēs ⁊ perfecta. Probas ī te volūtatē dei bonā p ꝓtinētiā? bñplacētē p sapiētiā: restat vt ꝑbes ꝑfectā p misericordiā: q̄ qdē significaſ p sagenaz missam ī mare: ⁊ ex oī genere pisciū ꝓgregātē Sagena qdē misericordie p mare fraterne ꝓgregatois trahiſ ⁊ bonos ⁊ malos pisces. i. tā amaras q̄z dulces affectiōes habit: oīb⁹ se ꝓfomās: ⁊ oīuz ī se tā aduersa q̄z ꝑspera traijciés flēs cuz flētib⁹: gaudēs cū gaudētib⁹? q tādē venies ad litt⁹: qñ videlicet de seruitute corpis hui⁹ liberabiſ: ī libertate glie filioz dei: qcqd amaz: qcqd triste: qcqd aduersum ē: exuet cui nimirū ⁊ erit leticia: et lux lucebit perpetua. O⁊

ꝯgregationē mare dixerim: nō tibi videat̄ absurdū: q̄ nimiꝫ fiāte aura tēpestiōis procellis tribulationū ⁊ turbationū multotiens elidit: in q̄ sunt plures q ascēdūt vsqꝫ ad celos p̄sumēdo: ⁊ descendunt vsqꝫ ad abyssos desperādo? quoꝫ aīa in ipsis tabescente turbant: ⁊ mouent sicut ebrij: ⁊ oīs sapiētia eoꝝ: imo ⁊ ꝓsciētia eoꝝ deuoratur Sed licet mirabiles elatiōes maris: mirabilis tñ i altis dñs: q etsi q̄ꝫ in naui dormire sustineat: nouit tñ surgere in tpe opportuno: ⁊ eo ipante fluctibus et mari redit trāq̄llitas magna. Ad inueniendos fines sapiētie ꝓposuim⁹ tres pabolas angelicas euāgelicas: eisqꝫ put dñs dedit exposuim⁹: ꝑmā de thesauro: secūdā de margarita: tertiā de sagena. Jā vo eiecta tāte caligims dēsitate: ꝑz quo sapia attīgit a fine vsqꝫ ad finez fortiter. Sane ꝥm q̄ p̄cessimus sapiētia ꝥm locū vel mediū tenet: babēs hinc ꝓtinētiā inde miserico: diā. Attigit aūt mō ad istā: mō ad aliā: fortitudinē vtrinqꝫ ministrās. Luxuria sigdē ipugnat ꝓtinētiā: auaricitia miserico: diā. Luxuria flagitiū ē: auaricia spūalis negtia. Utrūq; illō vitiū ē co: pis: istud aīe. Utrūq; q̄ maculat peccatū qđ ita ingnet corp⁹: scut luxuria Oē enī peccatū qđ fecerit hō: extra corp⁹ suū ē: q aūt fornicat in corp⁹ suū peccat. Similiter supra oē peccatuz auaricia ingnat aīaz. Utrūq; ⁊ idoloꝝ seruit⁹ dī. Incuruat. n. ad infirma ⁊ egena elemēta aīam: que soli creatori subiecta: ceteris reb⁹ debet p̄esse. Qui g̃ pseuerāt i ꝓtinētia ⁊ assult⁹ sentiūt luxurie: apd sapiaz fortitudinē iueniūt resistēdi. Per b. n. q̄ sapit eis de⁹ ⁊ gustare q̄ꝫ merēt q̄z dulcē ē dñs illā i felicissimā ⁊ fetētē dulcedinē luxurie respuīt: ⁊ apd illū iueniūt refrigerū: cui⁹ in se hñt desideriuz. Sili⁹ auaricia subuertere miaz nitit: ⁊ q̄si sub specie boni: res monasterij ꝓbibet vēdere ꝓ necessitatib⁹ infirmoꝝ. Sed qd sapit de⁹: non adeo terrena sapit substātia: qn infirmis compatiant. Auaricia aūt dum ingerit supfluitates: vult ne cessitates resecare. Sz sagena mīe q̄ fit ex filis ⁊ ipēdit charitatē i necessitatib⁹ inuenīdis: ⁊ hz discretionē i supfluitatib⁹ rejiciēdis. Dat itaqꝫ sapiētia virtutē ⁊ fortitudinē plebi sue: virtutē ꝺ auariciā: fortitudinē ꝺ luxuriā. Et tñ inter tot pturbationes: inf tot āgustias: disponit oīa suauit: ad nr̄az suauitatē ⁊ iocunditatē omnia reducens. Scimus enim quoniam diligentibus deū: oīa coopant in bonum.

¶ In vigilia natiuitatis dñi de p̄nūciatiōe Nascitur ihesus xp̄s in bethleem iude. Sermo primus.

SOnuit vox leticie in terra nr̄a: vox exultatiōis ⁊ salutis in tabernaculis pct̄oꝝ. Auditū ē verbum bonū: vbū ꝓsolatoriū? ꝥmo iocūditate plen⁹: dign⁹ oi acceptiōe. Jubilate mōtes laudē? ⁊ oīa ligna siluaꝝ plaudite māib⁹ añ faciē dñi q: venit. Audite celi ⁊ auribus p̄cipe terra: obstupesce ⁊ lauda vniuersitas creature: sz tu magis o hō. Jhs xp̄s filius dei nascit i bethleē iude. Quis tā lapidei cordis: cui⁹ aīa nō liqscā sit i hoc vbo? Quid annūciari dulci⁹ poterat? qd delectabili⁹ cōmendari? Quid tale vnq̄ꝫ auditū ē: aut qd file aliq̄n mund⁹ accepit. Jhs xp̄s filius dei nascit i bethleē iude. Obreue vbū de vbo abreuiato: sz celesti suauitate refertū laborat affectio melliflue dulcedis copiaz lati⁹ effū dē gestiēs nec inueniēs vba. Tāta sigdē ē gr̄a ꝥmōis hui⁹: vt cōtinuo ꝛcipiat min⁹ sape: si vl vnū iota mutauero. Jesus xp̄s filius dei nascit i bethleē iude. O natiuitas illibata scitate honorabil mūdo? amabil? hoīb⁹ collati magnitudine bñficij: ine stigabil? et āgel? sacra, p̄sidītate mysterij: ⁊ i his oīb⁹ admirabil singlari excellētia nouitatis: vtpote q̄ nec ꝑmā simile visa ē nec hac sequentē. O pt⁹ sol⁹ sine dolore: sol⁹ nesci⁹ pudoris? corruptōis ignar⁹: nō reserās sz ꝓsecrās vginal vteri tēplū. O natiuitas sup̄ nāz sz p nā? miracli excellētia supās: sz repās vtute mysterij. Fres grātiōz istā qs enarrabit? āgel⁹ nūciat: vt⁹ obūbrat altissimi: supuēit spūs: vgo credit: fide ꝛcipit vgo pturit vgo: manet vgo: qs ñ miret? Nascit altissimi filius: de⁹ de deo genit⁹ añ scla: nascit denīq; verbum infans: quis vel satis miretur? Nec sane ociosa natiuitas aut in fructuosa dignatio maiestatis. Jhs xp̄s filius

dei nascit in bethleē iude. Vos qui in puluere estis expgiscimini ⁊ laudate: ecce dominus cū salute venit. Venit cum salute: venit cū vnguētis: venit cuz gloria. Neqz enim sine salute iesus: neqz xps sine vnctione: neqz sine gloria venit filius dei. Siqdē ipe salus: ipe vnctio: ipe glia sicut scriptū ē: Gloria patris ē filius sapiens. Felix aia que gustato salutis fructu trahit ⁊ currit in odorē vnguētoz: vt videat gloriam eius: gloriā quasi vnigeniti a patre. Respirate pditi: venit iesus querere ⁊ saluuz facere qđ pierat. Modicū dolebidi conualescite: venit xps q sanat ptritos corde: vnctiōe misericordie sue. Exultate quicūqz estis grandia ꝯcupiscētes: delectēdit ad nos filiꝰ dei: vt regni sui faciat coheredes Ita obsecro sana me ⁊ sanabor: saluuz me fac ⁊ saluus ero: glorifica me ⁊ ero gloriosus. Sic nēpe benedicet aīa mea dñm: ⁊ oīa que itra me sunt noī sancto eius: cuz ppitiatus fueris oībus iniqtatibus meis: sanaueris oēs infirmitates meas: repleueris in bonis desiderū meū. Nec tria dilectissimi: sapit mihi qđ audio nasci xpm iesuz filiū dei. Quare enim vocamus nomē eius iesuz: nisi qz ipe salū faciet populū suū a peccatis eoz Aut quare xps noiare voluit: nisi qz corrupturescere faciet iugū a facie olei? Quare filius dei factus est hō: nisi vt hoies faciat filios dei? Volūtati aūt eius qs resistit? iesus q iustificat: qs ē q ꝺdēnet? xps qui sanat: qs ē qui vulneret? filius dei exaltat: qs ē qui humiliet? Nascit ergo iesus: gaudeat quisqs ille ē quem ppetue dānatiōis reū adiudicat ꝺscientia peccatoꝝ. Excedit qppe pietas iesu omnē criminū quātitatē seu numerositatē. Nascit xps: letet quicū qz vitijs ipugnat antiquis. Siquidē ante facie vnctionis xpi nullus oīno stare potuerit morbus aie quātumlibet inueteratus. Nascit filius dei: exultet qui magna ꝺsolet desiderare: qz magnꝰ munerator aduenit. Fratres hic ē heres: deuote suscipiamus euz: sic enim ⁊ hereditas nostra erit. Qui enim ppriū filiū dedit: quō non oīa nobis simul cū illo donauit? Nemo diseredat: nemo desinet: habemus testimoniū credibile nimis: verbum caro factum est: ⁊ habitauit ī nobis. Fratres hīe voluit vnigenitus dei: vt esset in multis fribus pmogenit⁹ ipe: vtqz nihil desitet ipa pusillanimitas fragillitatis humane: pus ipse factus est hoīm: factus est hois filius: factus est hō Si ⁊ hoc homo iudicat ꝯcredibile: fidem astruunt oculi. Jesus xps filius dei nascitur in bethleez iude. Et vide dignationē Non in hierusalem ciuitate regia: sed in bethleē que minima est in milibus iuda. O bethleem parua sed iam magnificata a dño: magnificauit te qui factus est in te parnulus ex magno letare bethleem ⁊ pcōes vicos tuos festinū hodie alleluia cantēt. Que tibi ciuitas si videat nō inideat pciosissimū illud stabulū: ⁊ illius presepij gloriā. In vniuersa siquidē terra iam celebre est nomē tuū ⁊ beatā te dicunt oēs generatiōes. Ubiqz gloriosa dicunt de te ciuitas dei: vbiqz psallit: quia hō natus est in ea ⁊ ipe fundauit eā altissimus Ubiqz ingz predicat: vbiqz clamat: quia iesus xps filius dei nascitur in bethleem iude. Nec ociosum quod addit iude: siquidez admonet nos eius q ad pres facta est repmissio. non auferet sceptrū ingt de iuda ⁊ dux de femore eius: donec veniat q mittendus est ⁊ ipe erit expectatio gētū. Salus quippe ex iudeis: ꝛ saluꝰ vsqz ad fines terre. Juda ait te laudabūt frēs tui manus tue in cernicib⁹ inimicoꝝ tuoruz: ⁊ cetera que de iuda illo nusqz legimus ꝛ in xpo videmus impleta. Ipse enī leo de tribu iuda de quo ⁊ addit: catulus leonis iuda. Ad pdam ingt fili mi ascēdisti. Moagnus pdator xps: q pusqz sciat vocare patrē aut matrē: samarie spolia diripit. Moagnus pdator qui ascēdēs in altū captiuaz duxit captiuitatē: nec tñ abstulit qcqz: sed magis dedit ipe dona hoibus. Has itaqz ⁊ ceteras similes pphetias ipletas in xpo de eo sigdē ⁊ pdictas ad mentem reuocat qđ dicit bethleē iude. Nec oīno querere ē vtrū a bethleē possit aliqd boni eē. Sane qđ ad nos spectat: discimus etiam ex hoc quēadmodū suscipi velit q in bethleē voluit nasci. Erat enim q forte ei sublimia q-

renda arbitrarē esse pallatia: vt cū gloria rex glorie suscipeā. Sed nō ppter hoc a regalibus illis sedibus venit. In sinistra ei⁹ diuitie ⁊ gloria: in dextera lōgitur nitas vite. Nox omnium eterna in celis affluētia suppetebat: sed pauptas nō inueniebat i eis. Porro in terris abūdabat ⁊ supabundabat hec spes ⁊ sciebat hō pciū ei⁹. Hāc itaq; dei filius cōcupiscēs descēdit vt eaz eligat sibi: ⁊ nobis quoq; sua estimatione faciat pciosam. Adorna thalamū tuū syō: sed humilitate: sed pauptate. In illis enīz pānis cōplacet sibi: ⁊ maria testimoniū p̄hibēte: his sericis delectat inuolui. Abhominatiōes egyptioz immola deo tuo. Cōsidera deniq; q̄ in bethleē iude nascit: ⁊ solicitus esto quō bethleē iude iueniaris: et iā ne in te qdē suscipi dedignat. Bethleē qppe domū panis: iuda sonat ꝓfessionem. Tu ergo si diuini v̄bi pabulo repleas animā tuā: fideliterq; etsi nō digna certe ānta potes deuotiōe suscipias panē illū q̄ de celo descēdit ⁊ dat vitā mūdo dñicū vide licet iesu corpus: vt veterē vtrē corpis tui noua illa resurrectionis caro reficiat ⁊ sustineat quaten⁹ nouū quod intus ēvinum hoc solidatus glutino valeat cōtinere. Si deniq; ex fide viuas ⁊ neq; q̄ gemē oporteat: quia oblitus sis comedere panē tuū: bethleem factus es dignus plane suscepti one dñica: si tamen confessio iude fuerit. Sit pinde iudea sanctificatio tua: confessi onem ⁊ decorem induere: quam maxime stolam in ministris suis xp̄s acceptat. Deniq; breuiter tibi vtrūq; cōmendat apostolus: Corde inquiēs creditur ad iusticiam: ore aūt confessio fit ad salutem. Justicia siquidem in corde: panis in domo. Est enim iusticia panis: ⁊ beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam: quoniam ipsi consolabūtur. Sit ergo i corde tuo iusticia: ⁊ iusticia que ex fide est. Nec enim sola habet gloriam apud deum: sit etiā in ore confessio ad salutē: ⁊ securus iā suscipe eū q̄ in bethleē iude nascit iesum xp̄m filium dei.

¶ In vigilia natalis dñi de eo qđ scriptū ē: o iuda ⁊ hierusalē nolite timē: cras egrediemini ⁊ dñs erit vobiscū. Sermo scds.

XV.

Juda ⁊ hierusalē nolite timē. Ueros ego iudeos alloquor: nō littera sz spū: semē abraz: cuius multiplicatio sicut p̄missa legit sic videt ipleta. Neq; enim filij carnis sed filij p̄missionis deputant in semine. Sed nec illi hierusalē dicimus que occidit pphetas. Unde enīz illā cōsolemur super quā dñs fleuit: que data est in subuersionē? Illi dicimus que de celo noua descēdit. Nolite timere a iuda ⁊ hierusalez. Nolite timere veri ꝓfessores: qui nō solū ore sed toti pariter ⁊ ex oī parte dño confitemini: induti cōfessionē sicut vestimentū: imo quoz omnia interi ora dño confitent: ⁊ omnia ossa dicūt: dñe quis similis tibi: nō sicut hi qui confitent se nosse deū: factis aūt negant. Uera confessio ē fratres si omnia opera nra fratres opera eius sint ⁊ cōfiteāt ei. Confiteātur aūt gemina quadam cōfessione vt duplicibus vestiamini: idest confessiōe peccatoz nostroz ⁊ confessiōe laudis diuine. Tunc enī veri iudei eritis: si omnis vita nra cōfiteat nos peccatoz ⁊ dignos multis maiorib⁹ penis: deū vere sūme bonū: qui pro his leuibus ⁊ trāsitoriis penis eterna condonat supplicia que meruistis. Quisquis enim ardēter nō desiderat penitētiā: videtur operibus dicere nō indigere se penitētia: ⁊ ita sinā nō ꝓfiteē culpaz: aut nō posse pdesse et penitētiā: ⁊ sic diuinā non ꝓfiteē bonitatē. Uos aūt estote veri iudei sed ⁊ hierusalē vera vt nihil iā timeatis. Est enī hierusalem visio pacis: visio nō possessio: cuius fines dñs posuit pacem: non initiū sane nec medium. Si ergo pacem nō habetis: imo quia pfectā habere in hoc seculo nō potestis: saltem videte eam: intuemini ꝓsiderate ⁊ desiderate eam. Illuc sint oculi cordis vestri: ad pacem tendat intentio vestra: vt omnia quecūq; facitis hui⁹ pacis que exuperat omnez sensum desiderio faciatis: in omnibus hoc intēdatis: vt reconciliati pacem habeatis ad deū. Dis dicimus: nolite timere: hos cōsolamur: non eos qui viam pacis nō cognouerūt. Nam

si illis dicitur Cras egredieminī: comminatio erit ista non consolatio: quoniam soli illi dissolui desiderant ⁊ egredi concupiscunt qui pacem vident? et sciunt q; si terrestres domus eorum huius habitatiōis dissoluantur: quoniam edificationem habent ex deo: ⁊ non illi qui in insaniam versi suis compedibus delectantur. Denicq; hi tales morendo non tam egredi dicendi sunt q̄ ingredi: qui non in lucem nec in libertatem vadunt: sed in carcerem: sed in tenebras: sed in infernum. Vobis autem dicitur: nolite timere: cras egredieminī: ⁊ iā nō erit timor in finibus vestris. Illos quidem habetis hostes: carnem: qua nullus potest esse vicinior hostis? presens seculum nequam quod vndiq; circumsusum est vobis: principes tenebrarum: qui viam vestraz obsidēt in aere collocati. Attamen nolite timere: cras egredieminī id est in proximo. Cras enim in proximo est. Vnde ⁊ iacob sanctus ait: Cras respondebit mihi iusticia mea. Tres enim sunt dies de quibus etiam legimus: viuificabit nos post duos dies in die tertia resuscitabit nos: vnus sub adam: alter in xpo: tertius cum christo. Vnde ⁊ ibi subdit: Sciemus sequemurq; vt cognoscamus dominum: ⁊ hic dicitur: cras egredieminī ⁊ dominus erit vobiscum. Dies enim dicitur q dimidiauerūt dies suos: in quibus perijt: dies in qua nati sunt: que est dies ade dies peccati: cui hieremias quoq; maledicebat dicens: Illa maledicta dies in qua natus sum. Omnes enim in illa nascimur. Utinam pereat in omnibus nobis dies illa: dies nebule ⁊ caliginis: dies tenebrarum et turbinis? quaz nobis fecit adam: quam fecit inimicus qui dixit: aperientur oculi vestri. Ecce vere illuxit nobis dies redēptionis noue: reparatiōis antique: felicitatis eterne. Hec é dies quā fecit dominus? exultemus ⁊ letemur in ea: qua cras egredieminī. Vnde nisi de conclaui huius seculi de ergastulo huius corporis? de compedibus necessitatis: curositatis: vanitatis et voluptatis: que etiaz inuitis nobis pedes tenent affectionis. Quid enim spiritui nostro cum terrenis? Cur non spiritualia desiderat? spiritualia querit: spiritualia sapit. O spiritus qui desursuz estis: quid vobis cum infimis? Que sursū sunt querite: vbi christus est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite: non que sup terram. Sed corpus quod corrumpitur aggrauat animā: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensuz multa cogitantem. Necessitates multe miseri huius corporis detinent nos. Viscus quidam praui desiderij ⁊ delectatiōis terrene volare nō patitur: et citius retrahit mēte si forte aliqñ subleuat. Sed nolite timere cras egredieminī de lacu miserie et de luto fecis. Nā vt inde nos educeret infixus est ipe quoq; in limo pfundi. Nolite ergo timere: cras egredieminī de corpore mortis hui⁹ ⁊ de omni corruptiōe peccati. Agite diē istū in xpo: vt ambuletis sicut ⁊ ipe ambulauit. Qui eni se dicit in xpo manere: debet sicut ille ambulauit ⁊ ipse ambulare. Nolite ergo timere: q; cras egredieminī: ⁊ sic semp cū dño eritis. Vel q; significātius dictū ē: ⁊ dns erit vobiscū: sic intelligas vt dū sumus in corpe: possum⁹ nos eē cū dño. i. adherere ei⁹ volūtati: sed nō é ille nobiscū: vt psentiat volūtati nre. Vellemus enim iā liberi eē? occupiscimus dissolui: egredi desideramus: sz adhuc differt ille certa ex cā Cras egrediemur ⁊ dominus erit nobiscū: vt qcqd voluerim⁹ velit: ⁊ in nullo a nostra voluntate discordet. Itaq; iudea ⁊ hierusalē nolite timere: si pfectionē quaz desideratis necdū potestis adipisci: sed qō minus hz ipfectio quassationis suppleat humilitas pfessiōis: ⁊ iper fectū vestrū viderūt oculi dei. Propterea eni⁹ mādata sua mādauit custodiri nimis? vt videtes ipfectionē nostrā deficere ⁊ nō posse implere quod debet fugiam⁹ ad misericordiam ⁊ dicamus: Quoniam melior est misericordia tua super vitas: ⁊ qui non possumus in vestitu innocentie seu iusticie appareamus vestiti confessione. Confessio enim et pulchritudo in conspectu domini: si tamen sit vt diximus: nō oris tantum sed totius hominis? vt omnia ossa nostra dicant: domine quis similis tui: idq; so-

lius pacis intuitu ⁊ desiderio reconciliati onis ad deuꝫ. Talibus enim dicit o iudea ⁊ hierusalez nolite timere cras egredieminí ⁊ ꝯcito a corpore exierit aīa: omnes simul affectiões omnia desideria que p vniuersum interim mundum dispersa ⁊ ligata tenentur: egredietur e visco hoc: ⁊ dñs erit vobiscū. Numis id qđ vobis videri potest: si tamen ad nos respicitis ⁊ non ad ea que expectant nos. Nōne hoc vniuersus mūdus expectat? Creatura enim subiecta ē vanitati: ⁊ cadente homine qđ cō stituerat dñs dim domus sue ⁊ pncipem omnis possessionis sue: tota simul hereditas ē corrupta. Inde distemperatus ē aer terra in operibus ade maledicta: ⁊ omnia subdita vanitati. Nec sane reparabit hereditas donec reparent heredes. Unde ⁊ iuxta apostoli testimoniū ingemiscit quoqꝫ ⁊ pturit vsqꝫ adhuc. Nec soli vtiqꝫ huic mundo sed ⁊ angelis ⁊ hominibus spectaculū facti sumus. Ille inquit expectāt iusti donec retribuas mihi. Et martyres cū iudicij diem postularent: non tanꝫ vindicte cupidi sed perfectionem desiderantes beatitudinis quā tunc habituri sunt: recepērūt diuinū responsum. Sustinete modicum tempus donec impleat numerus fratrum vestroꝝ. Acceperūt iam quidem singulas stolas: sed non vestient duplicibus: donec vestiamur ⁊ nos. Gaudia teneamus ⁊ obsides ipa eoꝝ corpora: sine quibus cō sumari nō possunt: nec ea recipiēt sine nobis. Unde de patriarchis ⁊ prophetis ait apostolus: deo melius aliquid prudente p nobis: vt nō sine nobis cōsumarent. O si cognoscere mus ⁊ nos quomodo aduentū nostrū expectant quātū desiderant: qꝫ solicite querūt: qꝫ libenter audiunt bona de nobis. Quid tamen de his loquor qui dicerūt ex his que passi sunt compassionē quando ⁊ ipsi nos sancti angeli desiderāt. Nonne de vermiculis istis: et de puluere sto? restaurandi sunt muri celestis hierusalem. Putatis quantuz desiderant ciues celi instaurari ciuitatis sue ruinaz? Quomodo soliciti sunt vt veniant lapides viui qui coedificent eis. Quomodo discurrūt medij inter nos ⁊ deū? fidelissime portantes ad deū gemitus nostros: ⁊ ipsius nob gratiam deuotissime reportantes? Plane non dedignabunt vt sim⁹ eorum socij qui facti sunt iā ministri nostri. Nōne omnes administratorij sunt spiritus in ministerium missi? propter eos qui hereditatem capiūt salutis? Festinemus obsecro dilectissimi festinemus: tota nos multitudo celestis curie expectat? Exultare fecimus angelos quando conuersi sumus ad penitētiam: proficiamus ⁊ festinemus complere de nobis eorum leticiam. Ue tibi quicūqꝫ es qui deliberas redire ad lutum: reuerti ad vomitum. Putas ne placatos habebis in iudicio? quos tanto ⁊ tam sperato priuare vis gaudio? Exultauerunt cum nos ad penitentiam veniam⁹: tanꝫ super his quos ab ipsa inferi porta cernerent reuocari. Quid nunc erit si ab ipsa paradisi ianua reuerti viderint et abire retrorsum? eos qui iam pedem vnum habebant in paradiso? Nam ⁊ si corpora inferius: sed corda surſum. Currite fratres: currite: nō soli angeli: sed ⁊ ipse angelorum vos creator expectat. Nuptie parate sunt: sed nonduꝫ plena est domus: adhuc expectantur de quibus nuptie impleantur. Expectat vos pater ⁊ desiderat? non solum propter charitatem nimiam suam qua dilexit vos: vnde ⁊ vnigenitus qui in sinu patris est ipse enarrauit: pater inquiens amat vos: sed propter semetipsum sicut loquitur per prophetam: Propter meipsum ego faciaz: nō propter vos. Quis enim implendum dubitet quod promisit filio dicēs Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuam Et alibi: Sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Non conterentur omnes inimici eius: dum nos qui sumus eius membra aliquatenus impugnabunt. Non implebitur hec promissio: donec nouissima inimica destruatur mors. Nam de filio quis nesciat quantum desideret fructum natiuitatis: et totius vite quam gessit in carne: Denicꝫ fructum crucis et mortis sue: precium sanguinis pretiosi. Nonne

traditurus est deo ⁊ patri regnū qđ acqsi uit. Nōne ei restauraturus ē creaturas su as? p qbus eū pater misit in terris? Expectat vos spūs sanctus. Jpe enim charitas ⁊ benignitas ē: in qua p̄destinati sum⁹ ab eterno. Nec dubū qn p̄destinationē suaz velit ipleri. Ergo q̄ parate sunt nuptie et omnis nos curie celestis frequētia deside rat ⁊ expectat: curramus nō quasi i incer tū: curamus desiderijs ⁊ pfectu virtutum Proficere enim proficici ē. Dicamus sin guli. Aspice in me ⁊ miserere mei: ꝑm iudi ciū diligētiū nomen tuū. Nō sicut ego me rui: sed sicut illi decreueris miserere. Di camus itē. Sicut fuerit volūtas in celo fic fiat. Jtēq̄: Fiat volūtas tua. Scimus enim qm̄ scriptū ē: Si deus p̄o nobis? qs ꝰ nos Aut quis accusabit aduersus electos dei. An nō licet inqt mihi qđ volo facere? hec sit interim cōsolatio nr̄a charissimi: donec egrediamur vt dñs sit nobiscum. Jpe sua magna misericordia ⁊ ad beatā illā egres sionē ⁊ ad clarū illud cras nos pducat: ⁊ i hoc quoq; primo cras visitare nos et no biscū ee dignet: vt siquis forte in tētatio ne qua licet detinet ipo miserāte q̄ dica re venit clausis apptionē cras egrediatur vt cū gaudio salutari suscipiamus coronā paruuli regis nostri p ipm. Jpo pstante q cū pre ⁊ spū sco viuit ⁊ regnat de⁹. Amen

¶ Jtē vnde supra Sermo tertius.

XVI

HOdie scietis q̄ veniet dñs: ⁊ mane videbitis gloriā eius. Quicq̄ terrigene ⁊ filij hominū audite. Vos q̄ in pulnere estis expergiscimini ⁊ laudate? quia venit medicus ad egrotos: redēptor ad venditos: ad errantes via: ad mortuos vita. Venit quippe qui proijciat in profū dum maris omnia peccata nostra? qui sa netoēs infirmitates nostras: qui nos pro prijs humeris ad propriē dignitatis repor tet originez. ¶Magna ē ista potētia? ſz plus est miranda misericordia: q̄ sic venire vo luit qui potuit subuenire. ¶Hodie inqt scie tis: quia veniet dñs. Verba h̄ suo quidez loco ⁊ tempore in scriptura posita sunt: ſz nō incōgrue illa ad vigiliā natiuitatis ec clesia mater assumpsit. Ecclesia inq̄z illa q̄ secū habet cōsiliū ⁊ spiritū sponsi ⁊ dei sui: cui delectus iter vbera cōmorat: ipaz cor dis sui sedem p̄ncipaliter possidens ⁊ con seruans. ¶Lumiz ipse ē que vulnerauit cor eius? ⁊ in ipaz abyssum scereto; dei oculum ⁊templationis imersit: vt ⁊ illi in suo ⁊ sibi in eius corde phennē faciat mansio nem. Cum ergo ipsa in scripturis diuinis verba vel alterat vel alternat: fortior ē il la cōpositio q̄z positio p̄ma verboz: ⁊ for tassis tanto fortior quātū distat inter figu ram ⁊ veritatem inter lucem ⁊ vmbraz: in ter dominā ⁊ ancillaz. ¶Hodie scietis quia veniet dñs. Scōm estimationē meaz duo in verbis istis dies nobis expressius com mendant. ¶Primus qui a p̄mi hominis la psu labitur vsq̄ ad finem mundi: dies cui sancti sepius maledixisse nosc̄nt. Ab illa enim lucidissima die in qua conditus fue rat adam electus est: ⁊ in has rerum ꝑtru sus angustias diem tenebrosum incurrit: ⁊ pene a lumine veritatis extinct⁹ ¶In hac die nascimur vniuersi? si tamen dies debz ⁊ nō potius nox vocari: nisi q̄ lumen ratio nis quasi quandā scintillulam nobis ilsu perabilis illa misericordia dereliquit. Se cunda vo dies: erit in splendoribus sctoz: ippetuas eternitates: cū inclaruerit illud serenissimū mane cui ē misericordia repro missa ⁊ absorta erit mors in victoria: cum dimotis vmbris ⁊ tenebris splendor vere lucis sursum ⁊ deorsuz: intus ⁊ exteri⁹ cū cta pariter occupabit. Auditam fac mihi mane misericordiā tuā ait sanctus. ⁊ reple ti sum⁹ mane misericordia tua. Sz ad nr̄m die reuertamur qui tanq̄z custodia in no cte p̄ sua benignitate dicit: qui tanq̄z nihilū ⁊ mane ab illo familiari spiritus sancti or gano nominat cuz dicit: Quō omnes dies nostri defecerunt? ⁊ defecerunt sicut fum⁹ dies mei: et dies mei sicut vmbra declina uerunt. Parui ⁊ pessimi sunt omnes dies vite mee: ait ille sanctus patriarcha: q̄ vi dit dñm facie ad faciem: qui cum eo tā fa miliariter loq̄bat. Jn hoc tñ die illuminat omnē hominē venientē in hūc mundū: p

eo q ei ꝛ rõez tribuit ꝛ apit intelligẽtiaz. Sed neceſſe eſt vt exeũtem de hũc mũdo illumiet lumine ſciẽtie ſue ne ſi de domo carceris ꝛ vmbra mortis extinctus exierit illuminari nõ valeat in eternũ. Ideo quippe vigenit⁹ dei ſol iuſtitie: tanꝯ imenſi et pclari luminis cereus in huius mũdi carcerẽ ꝛ illumiat⁹ eſt ꝛ accẽſus: vt oẽs q illuminari voluerit ad illũ accedãt illiq; iungank: ita vt nihil mediũ ſit ĩter illos ꝛ ipm Pctã enĩ nra ſepant inter nos ꝛ deũ: ſed illis ſublatis vero lumĩe illuminãdi ꝛ qua ſi pcorporãdi cõnectimur in idipm. Sic et lumẽ extinctũ lumini lucẽti ꝛ ardenti ſine aliquo medio ꝙũgiſ vt illumiet: quaten⁹ p exemplũ viſibiliũ effectus rerũ inuiſibiliũ cognoſcam⁹. Ad hoc tam magnũ et pfulgidũ ſyd⁹ iuxta ꝓphaz illuminem⁹ nos lumẽ ſcientie: puſq; de mũdi huius tenebris exeamus ne de tenebris trãſeam⁹ ad tenebras: ꝛ tenebras ſẽpiternas. Que ẽ aũt iſta ſcia? Profecto ſcire q veniet dom⁹: ꝛ ſiq; veniet ſcire non poſſimus. Hoc eſt illud totũ qđ poſtulaſ a nobis. At inquis iſta ſcia oĩuz eſt. Quis enĩ neſciat vel nomineten⁹ fidelis q veniet dñs.: q venturus eſt iudicare viuos mortuos: et reddere vnicuiq; iuxta opera ſua? Non oĩum iſta eſt frẽs mei: ſed nec multoꝝ qdẽ Paucoꝝ quippe eſt: q revera pauci ſunt q ſaluank. Putas q: illi q letank cũ malefecerit ꝛ exultãt in rebus peſſimis: vel ſciãt vel recogitẽt q veniet dñs? Si dixerit ipi tu noli credere: q: q dicit ſe noſſe deũ ꝛ mãdata eius nõ cuſtodit: mẽdax eſt. Cõfitenť ait aplus ſe noſſe deũ: factis aũt negãt: q: fides ſine opibus mortua eſt. Non enĩ ſe ita oĩ impunitate polluerẽt ſi dñm venturꝫ ſcirent vel formidarẽt? ꝛ vigilarent vtiq; ꝛ nõ ſinerẽt tam grauiter ꝓfodi ꝙſcientias ſuas. Scientia aũt iſta opaſ in ꝑmo gradu penitudinẽ. i. doloꝛem: ne riſum in luctuz: canticũ in plãctũ: gaudiũ in meroꝛẽ quertatur: ꝛ incipiãt tibi diſplicere que vehementer ante placuerãt: ꝛ illa ſpecialiť hoꝛreas q ſpecialiť appetebas. Sic. n. ſcẽptuz ẽ q: q addit ſcientiã: addit ꝛ doloꝛem vt veracis ꝛ ſcẽ ſciẽtie fit doloꝛ ſubſequẽs argumentũ. In ſcõ vero gradu opaſ correcti onem: vt iam non exhibeas membra tua arma iniqtatis peccato: ſed coheerceas gulam: iugules luxuriã: ſupbiam depmas: ꝛ facias ſeruire ſcitati corpus qđ iniquitati ante ſeruierat. Penitudo enĩ ſine correctione nõ pderit: q: iuxta ſapientẽ: vnus edificans ꝛ vnus deſtruens: quid pdeſt eis niſi labor? Qui enĩ baptizaſ a mortuo ꝛ iterũ tangit eũ: nihil pficit lauatio eius ſed iuxta ſaluatoꝛis ſententiã videndũ ne ei aliqd deterius ꝙtingat. Sed q: hic diutius haberi non poſſũt niſi circa ſe multa circſtſpectiõe mens indefeſſa iugulet ꝛ attendat: in tertio gradu opaſ ſolicitudinẽ vt iam incipiat ſolicitus ambulare cũ deo ſuo ꝛ ex omni parte ſcrutetur ſe ne vl' in leuiſſima re treméda illius maieſtatis offendat aſpectum. In penitudine accendiť: in correctione ardet: in ſolicitudine lucet: vt iam interius ꝛ exterius renouek. Dic iam reſpirare ĩcipit a tribulatiõe malorũ ꝛ doloꝛe: ꝛ timoꝛis magnitudinẽ ſpũali letitia tẽperare: ne ſuoꝛ enormitate ſceleꝝ habũdatioꝛ triſtitia abſoꝛbeaſ. hinc etſi timet a iudice: ſperat a ſoluatoꝛe: cũ iã in aĩo ei⁹ timoꝛ ꝛ leticia obequitent ꝛ obuient ſibi: vt plerũq; timoꝛ leticiaz ſuperet: leticia ſe pius timoꝛem excludat: ꝛ infra ſui gaudiũ concludat archanum. Felix conſcientia ĩ qua luctamen huiuſmodi indefiněter cõficitur: donec quod mortale eſt abſoꝛbeatur a vita: donec euacuetur timoꝛ qui ex parte ẽ: ꝛ ſuccedat leticia quod perfectuz ẽ: quia non timoꝛ ſempiternus: ſed leticia ſempiterna erit ei. Jam vo ſic ardens ꝛ lucens mundũ ſe eſſe in domo confidat: vbi ſine omni timoꝛe ventoꝝ accenſa cãdela ſoleat deportari? ſed meminerit ſe eſſe ſub diuo ꝛ vtraq; manu ſtudeat opire qđ portat: nec credat aeri etiaz ſi viderit eſſe tranquillum. Repẽte enim ꝛ hoꝛa qua nõ putauerit mutabitur: ꝛ ſi vel ad modicuz remiſerit manus lumen extinguek. Qđ ſi etiaz ardoꝛ portantis manus: vt quãdoq; ſolet aduſſerit: eligat potius pati ꝙ retrahere manus ſuas: quia in momẽto in ictu oculi poterit exufflari. Si eſſem⁹ in domo

illa nõ manufacta eterna in celis: vbi nul
lus inimicus intrat: nullus amicus exit: ni
hil esset timendum. ¶Nunc vero tribus ma
ligníssimis et validíssimis ventis expositi
sumus: carni diabolo et mundo: qui con-
scientiam illuminatam moluntur extin-
guere: insufflantes in corda nostra deside
ria mala: motus illicitos: et ita te repente
turbantes: vt vix prenoscere valeas vnde
venias: aut quo vadas. Ex quibus et si
duo sepius intermittunt: a tertio tamen
nemo vnq̃ sufflandi inducias extorsit.
¶Ideo vtriusq̃ manibus ꝛ cordis et corpo-
ris anima regenda est: ne forte que iam il-
luminata fuerit extinguatur: nec ceden-
dum vel recedendũ etiam si grauis tẽtati
onũ feruor vtriusq̃ hominis statum vehe-
menter afflixerit: sed dicendũ cum sancto
Anima mea in manibus meis semper. Eli
gamus potius ardere q̃ cedere. Et sicut
qõ in manibus nostris tenemus nõ facile
obliuiscimur: sic nunq̃ obliuiscamur ne-
gociũ animaꝝ nostraꝝ: ꝛ illa cura p̃cipali
ter vigeat in cordibus nostris. Cũ ergo sic
lumbi nostri accincti fuerint ꝛ lucerne ar-
dentes: custodiende sunt vigilie noctis su
pra gregem cogitationũ ꝛ actionũ nostra-
rũ: vt si in p̃ma vigilia vel secunda vel ter
tia dñs venerit paratos nos inueniat. ¶Pri
ma vigilia ẽ rectitudo operis: vt ad hanc
quam iurasti regulam: omnem vitam exe
quare coneris: nec transgrediaris termi
nos quos posuerũt patres tui: in omnib⁹
vie ꝛ vite huius exercitijs nõ declinãs ad
dexteram vel sinistram. Secunda puritas
intentiõis: vt simplex oculus totũ corpus
lucidũ faciat: quatenus quicquid feceris
facias ꝓpter deũ: ꝛ ad locum vnde exeunt
gratie reuertant vt iterum fluant. Tertia
est custodia vnitatis: vt i cõgregatõe posi
tus volũtates alioꝝ tuis voluntatibus an
teponas: vt nõ soli sicut querela: sed ꝛ cũ
gratia maneas iter fratres portãs omnes
oras ꝓ oibus: vt ꝛ de te quoq; dicat: ¶Hic
ẽ fratꝝ amator ꝛ populi israel: hic ẽ q mul
tũ orat ꝓ populo ꝛ ꝓ ciuitate sancta hieru
salem. ¶Ita ergo in hac die aduẽtus vnige
niti nobis veram scientiam accẽdit: scien-
tiam inquã illã que nos doceat quia veni
et dñs: que sit moꝝ nostroꝝ perpetuum et
stabile fundamentum. Et mane inquit vi-
debitis gloriam eius. O mane: o dies que
melior es in atrijs dñi sup millia: quando
erit mensis ex mense ꝛ sabbatum ex sabba
to: cum splendor lucis ꝛ feruor charitatis
vsq; in altissima illa magnalia terraꝝ inco
las illustrabit: quis de te cogitare nedum
aliquid recitare ꝑsumat? Interim tamen
fratres edificemus fidem nostraꝝ: vt si mi
rabilia illa que nobis reseruantur videre
nõ possumus: saltem mirabilia que ꝓpter
nos in terris facta sunt aliquantulum cõ-
templemur. Tria opera tres mixturas fe-
cit omnipotẽs illa maiestas in assumptiõe
nostre carnis: ita mirabiliter singularia ꝛ
singularit mirabilia: vt talia nec facta sint
nec facienda sint amplius super terrã. Cõ
iuncta quippe sunt adinuicem deus ꝛ ho-
mo: mater ꝛ virgo: fides ꝛ cor humanum.
Admirabiles iste mixture ꝛ miraculoꝝ oĩ
miraculo mirabilius: quomodo taꝝ diuer
sa tamq; diuisa ab inuicem: inuicẽ potuere
conũgi? Et primo quidem intuere creati-
onem positionem ꝛ dispositionem rerum:
quanta videlicet sit in creatione potentia
quanta in positione sapientia: in compos-
itione benignitas quanta. In creatione vi
de q̃ multa ꝛ q̃ magna potẽter creata sũt
i positiõe q̃ sapienter cuncta locata sunt:
in bonitate q̃ benigne supꝛema et infima
cõnexa sunt tã amabili q̃ admirabili cha-
ritate. ¶Huic enim limo terreno vim vita-
lem miscuit: vt in arboꝛibus vnde surgit
venustas in folijs: in floꝛibus pulchꝛitu-
do: sapoꝛ in fructib⁹ ꝛ medicina. ¶Nec hoc
cõtentus adiecit etiam vim sensibilem li
mo nostro: vt in pecoꝛibus que non solum
vitam habeant sed ꝛ sentiant quinqꝑtita
sensificatiõe vigentes: addidit adhuc
honorare limum nostrum: ꝛ ei vim ratio-
nalem imisit: vt in hominibus qui iam nõ
solum viuunt sentiunt sed ꝛ discernunt in
ter cõmodum ꝛ incõmodum: inter bonũ
et malum: inter verum et falsum. Tolunt

quoq; infirmiora nostra babūdātiori glo
ria sublimari? ⁊ contraxit se maiestas vt q̄
melius habebat videlicet seipsuz limo no
stro coniungeret: ⁊ in persona vna sibi in
uicem vnirent deus et limus: maiestas et
infirmitas: tanta vilitas ⁊ sublimitas tan
ta. Nihil enim deo sublimius: nil vilius li
mo. Et tamen tanta dignatione deus de
scendit in limum tantaq; dignitate limus
ascendit in deum? vt quicquid in eo deus
fecit: limus fecisse credatur: quicquid li
mus pertulit: deus in illo pertulisse dicat:
tam ineffabili q̄z incomp;ehensibili sacra
mento. Et attende quia sicut in illa singu
lari diuinitate trinitas est in personis: vni
tas in substantia: sic est in ista speciali com
mixtione: trinitas est in substātijs: vnitas
in persona. Et sicut ibi persone non scin
dunt vnitatem: vnitas non minuit trinita
tem? sic ⁊ hic persona non confundit sub
stantias: nec substantie ipse persone dissi
pant vnitatem. Summa illa trinitas banc
nobis exhibuit trinitatem: opus mirabile
op⁹ singulare: inter omnia: ⁊ super omnia
opera sua. Uerbum enim ⁊ anima ⁊ caro
in vnam conuenere personam? et hec tria
vnum: ⁊ hoc vnū tria: non confusione sub
stantie sed vnitate persone. Hec est p̄ma
⁊ superexcellens mixtura: ⁊ hec p̄ma in
ter tres. Aduerte homo quia limus es: et
non sis superbus: quia deo iunctus es: et
non sis ingratus. Secunda est virgo ⁊ ma
ter: ⁊ admirabilis ⁊ singularis. A seculo
non est auditum: q̄ virgo esset que pepe
rit: q̄ mater esset que virgo permāsit. Nū
q̄z iuxta rerum ordinem virginitas est vbi
fecunditas p;edicatur: nec fecunditas vbi
virginitas conseruatur. Sed sola hec ē in
qua virginitas ⁊ fecunditas obuiauerunt
sibi. Ibi semel factum est quod factum nō
fuerat nec fiet in eternum: quia nec p̄mā
similem visa est: nec habere sequentem.
Tertia est fides ⁊ cor humanum. Et qui
dem p̄ma ⁊ secunda inferior: sed non mi
nus forsitan fortis. Mirum est enim quo
modo cor humanum his duobus fidez ac
cōmodauit? quomodo credi potuit q̄ de
us homo esset: q̄ virgo fuerit q̄ peperisset
Sicut ferrum ⁊ testa iungi non possunt: sic
⁊ hec duo nequeunt cōmisceri si nō misce
at glutinum spiritus dei. Ergo ne creden
dum est q̄ ille deus sit qui ponitur in p;e
sepio: qui vagit et cunis: qui omnium in
fantilium necessitatum iniurias patitur?
qui flagellatur: qui conspuitur: qui cruci
figitur: qui ponitur in sepulchro: ⁊ inter
duos lapides concluditur excelsus et im
mensus. Illa ne virgo erit que lactat pue
rum? cui maritus continuus comes est in
conuiuio in thalamo: qui ducit illam in
egyptum: reducit ab egypto: et solus cuz
sola tam longinquam: tam secretam consi
cit viam? Quomodo potuit hoc persua
deri generi humano? vniuerso orbi terra
rum? Et tamen tam facile: tam potenter
persuasum est?: vt mihi id credibile faciat
credentium multitudo. Iuuenes ⁊ virgi
nes senes cum iuniorib⁹ elegerunt mil
le mortibus mori q̄z vel ad momentum ab
ista fide deficere. Et hec quidem mixtu
ra excellens? sed excellentior est secunda:
tertia vero excellentissima est. P;imaz au
ris audiuit: sed oculus non vidit? quia au
ditum est et creditum: vsq; in fines terre
magnum illud pietatis sacramentuz: sed
tamen oculus non vidit absq; te quomo
do te intra virginei vētris angustias hu
mano corpori coniunxisti. Secundaz ocu
lus vidit? quia se fecundam ⁊ virginem il
la singularis regina conspexit que conser
uabat omnia hec conferens in corde suo:
cognouit et ioseph nō minus testis q̄z cu
stos tante virginitatis. Tertia in cor ho
minis ascendit? cuz q̄ō factum est sicut fa
ctum est: creditum est: cum magis oraculo
q̄z oculo credimus: cum que dicta vel fa
cta sunt tenemus firmissime nullatenus
dubitantes. In p;ima vide quid: in secun
da per quid: in tertia p;opter quid deus
dederit tibi. Dedit tibi christum per mari
am p;opter sanitatem. In p;ima remedi
um ē: quia ex deo et homine cathaplasma

ꝑfectuꝫ ẽ: qđ ſanaret omnes infirmitates tuas. Contuſe ſunt autẽ ⁊ cõmixte ſunt he due ſpecies in vterolvirginis: i mortario lo ſancto ſpũ tanq̃ piſtillo illa ſuauiter cõ miſcẽte. Sed quia tu dignus non eras cui donaret datũ ẽ marie: vt per illam accipe res qcqd habẽs: que per hoc q̃ mater eſt: genuit tibi deũ: per hoc q̃ virgo ẽ exaudita ẽ ꝓ reuerentia ſua in cauſa tua ⁊ totius generis humani. Si ſola mater eſſet ſufficeret ei ⁊ ſaluare per filiorꝫ generationẽ? ſi ſola virgo ſufficeret ſibi: nec benedictus fructus ventris eius mũdi ꝑcũ eẽt. Cum ergo in prima ſit remediũ? in ſecũda adiutoriũ ẽ: quia nihil nos deus habere voluit quod per marie manus nõ trãſiret. In tertia autem meritũ eſt: quia cũ hoc firmiter credimus iã meritũ habemus: ⁊ in fide ſanitas ẽ: qꝛ q crediderit ſaluus erit.

¶Item in vigilia. Sermo quartus.

xvij HOdiernuꝫ quidem ſermonez ordinis noſtri cõſuetudo nõ exigit: ſed craſtina opus erit circa miſſaꝫ ſolẽnia diutius occupari: ⁊ hora breuis ſermonis longitudinem non admittet. Propterea non abre puto preparare hodie corda noſtra tante ſolẽnitati: preſertim cũ ſit profundiſſima ſacramẽti hui⁹ ⁊ incõprehenſibilis altitudo? ⁊ tanq̃ fons vite: quo magis hauriẽ eo magis exuberans nunq̃ valeat exhauriri. Deniq̃ ſcio qnẽadmoduꝫ habõdet ꝓ xp̃o tribulatio noſtra ⁊ vtinã habũdet ⁊ cõſolatio noſtra per ip̃m. Maꝫ mũdialem quidem conſolationem nobis offerre nec libet nec licet? quoniã vilis ẽ ⁊ ad nihilum vtilis huiuſmodi conſolatio: ⁊ quod magis ẽ metuendũ etiam vere ac ſalubris conſolatiõis ẽ impedimentũ. Propterea qui delectatio ẽ ⁊ gloria angelorũ: ipe finis ẽ: ſalus ⁊ conſolatio miſerorꝫ qui in ciuitate ſua magnus et ſublimis valde beatificat ciues: ipe in exilio paruus ⁊ humilis valde letificat exules: ⁊ qui in altiſſimis ẽ gloria patris: factus eſt pax in terra hominib⁹ bone volũtatis. Paruulus enĩ datus ẽ paruulis: vt magnus deꝰ etiã magnis? ⁊ quos iuſtificat paruulus: magnificet poſtmodum ⁊ glorificet magnus ⁊ gloriosus. Hinc ſine dubio vas electiõis qđ de plenitudine paruuli huius acceperat licet enim paruus ſed plenus: plenus gratia ⁊ veritate? ⁊ in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Hinc vti q̃ paulus: Eructuat verbum illud bonuꝫ qđ his diebꝰ frequenter audiſtis: Gaudete in domino ſemper: iterum dico gaudete. Gaudete inquit de exhibitione? iteruꝫ gaudete de promiſſione: qñ ⁊ res plena gaudio: ⁊ ſpes plena gaudio eſt. Gaudete quia iam percepiſtis dona ſiniſtre: gaudete quia expectatis premia dextere. Leua ĩquit eius ſub capite meo: ⁊ dextera eiꝰ amplexabit̃ me. Leua quidem leuat: dextera ſuſcipit. Leua medetur ⁊ iuſtificat: dextera amplectit̃ ⁊ beatificat. In leua eius merita: in dextera vo premia continent. In dextera inquã delicie: in ſiniſtra ſũt medicine. Sed attende piũ medicũ: attẽde medicũ ſapientem. Conſidera diligentius q̃ noua medicamina portet? vide q̃ non modo preciosas: ſed ⁊ ſpecioſas attulerit medicinas: non ſolum perutiles ad ſanitatis fructus: ſed et delectabiles ad aſpectum ⁊ ſuaues ad guſtum. Deniq̃ primaꝫ eius medicinam primũ quod in ſiniſtra portat attende ⁊ conceptum inuenis ſine ſemine Intuere obſecro quale ſit iſtud? q̃ nouuꝫ q̃ admirabile: q̃ amabile: q̃ iocundum. Quid etiam pulchruus q̃ generatio caſta quid glorioſius q̃ ſancta ⁊ ſyncera conceptio: in qua nihil pudoris eſt: nihil ſordis: nihil corruptiõis. At quoniam minus fortaſſis detineret nos grata licet admiratio nouitatis: niſi fructus quoq̃ ſalutis ⁊ vtilitatis conſideratio animũ delectaret. Cõceptus iſte nõ modo glorioſius in ipa quaſi exteriori ſpecie: ſed etiam preciosius ẽ in interiori virtute: vt ſm q̃ ſcriptum ẽ: in ſiniſtra domini ſimul cum gloria ⁊ diuitie ĩuenantur. Diuitie inq̃ ſalutis cum gloria natiuitatis. Quis enim poteſt facere mundũ de imundo cõceptũ ſemine? nõne tu q ſolus ſine oĩ illicita ⁊ inuida concept⁹ es volũtate? In ipa radice ⁊ origine mea

infectus ⁊ coinq̃natus ſuꝛ: īmūda eſt cōceptio mea. ſꝛ é a quo tollaꝫ iſta ꝓfuſio. Ipe eam tollit: in quē ſolum nō cadit ipſa. Diuitias ſalutis hēo qbus redimā ꝓprie cōceptiōis ipuritaté chriſti puriſſimā ꝓcepti onez. Adde adhuc dñe ieſu: immoua ſigna īmuta mirabilia: nam ꝓioza qdē ipa ꝓſue tudine viluerūt. Plane enī ſolis oꝛtus et occaſus: tre fecūditas: tēpoꝛ viciſſitudo miracula ſunt ⁊ magna miracula: ſed toties hec vidimus vt iam nō ſit q tatendat Innoua ſigna immuta mirabilia. Ecce ait noua facio oīa. Quis hoc ait? Agnus vtiq; q ſedebat in throno. Agnus plane tot⁹ ſuauis ⁊ totus delectabilis: deniq; totus vnctus. Hanc enī hēt interꝓtatiōnē nomen eius quod eſt xp̄s. Cui poterit aſper aut durus videri? q nec ipſi matri in natiuitate quicq̄ aſperitatis qcq̄ intulit leſionis? O vere noua miracla. Cōceptus fuit ſine pudoꝛe: partus ſine doloꝛe. Mutata eſt in virgine nr̄a maledictio eue: peperit ei filiū ſine doloꝛe. Mutata eſt inq̄ maledictio in benedictionē ſicut p̄dictū eſt p angelū gabriel: benedicta tu in mulieꝛib⁹ O beata ſola inter mulieres benedicta et nō maledicta: ſola a generali maledictiōe libera ⁊ a doloꝛe pturientiuꝫ aliena. Nec mirꝫ frēs ſi doloꝛē nō intulit matri q tulit doloꝛes totius mundi: ſm q eſaias ait: q⁹ vere lāguoꝛes nr̄os ipe portauit. Duo ſūt que timet humana fragilitas: pudoꝛ ⁊ dolor. Utrūq; xp̄s tolere venit: vnde ⁊ vtrūq; ſuſcepit qñ vt cetera ſileā moꝛte ⁊ moꝛteꝛ piſſima ꝑdēnatus eſt ab iniquis. Ita q; vt fiduciā nobis daret q; tolleret hōca nobis pn⁹ matrē ſuā īmunē ab vtroq; ſeruauit vt nec in cōceptu qcq̄ pudoꝛis: nec ī partu quicq̄ doloꝛis exiſteret. Accumulantur adhuc diuitie: creſcit glia: īnouantur ſigna ⁊ miracula īmutanť. Non ſolum ſine pudoꝛe ꝓceptus ⁊ partus ſine doloꝛe: ſed ⁊ mater eſt ſine coꝛruptiōe. O vere nouitas inaudita. Virgo pepit ⁊ poſt partū īuiolata pmanſit: fecūditaté ꝓlis cū carnis integritate: ⁊ gaudiū matris hſis cum v̄ginitatis honoꝛe. Jam ſecurus expecto p̄miſſaꝫ mihi gloriā incoꝛruptiōis in carne mea: quandoquidem cōſeruata eſt incoꝛruptio per eum etiam in matre ſua. Facile erit per quem mater ipſa incoꝛruptionem non perdidit pariendo: vt ⁊ coꝛrupti bile hoc incoꝛruptionem induat reſurgendo. Habes tamē adhuc maioꝛes diuitias: habes gloriam ampliꝛem. Mater eſt ſine coꝛruptione virginitatis: filius ſine omni labe peccati. Nō cadit in matrem eue maledictio: nec cadit in ꝓlem generalis illa conditio: de qua dictum eſt per ꝓphetā: Nemo mundus a ſoꝛde: nec infans cuius vnius diei eſt vita ſuper terram. Ecce infans ſine ſoꝛde: ſolus inter homines veraꝛ īmo ⁊ veritas ipſa. Ecce agnus ſine macula: agnus dei qui tollit pcta mundi. Quis enim peccata melius tolleret ? q̄ is in quē peccatum non cadit. Iſte ſine dubio lauare me poteſt: quem conſtat inquinatū non eſſe. Nec manus opertū luto detergat oculum meum: que ſola ſine puluere eſt. Iſte mihi feſtucam educat de oculo: qui nō habet trabem in ſuo: īmo iſte trabes educat de meo: qui nec exiguum puluerem habet in ſuo. Vidimus certe diuitias ſalutis et vite: vidimus gloriam eius quaſi vnigeniti a patre. Queris a quo patre? Et filius altiſſimi vocabitur. Manifeſtum eſt quis altiſſim⁹ fit. ſed ne quis remaneat locus diſſimulationis: Quod ex te naſcetur ſanctū ait gabriel angelus ad mariam: vocabitur filius dei. O vere ſanctum. Nō dabis ſanctum tuum domine videre coꝛruptionem quod nec matri quidem abſtulit incoꝛruptionem. Creſcunt miracula: multiplicantur diuitie: theſaurus aperitur. Que generat ⁊ mater ⁊ virgo⁹ eſt: qui generatur deus ⁊ homo eſt. Sed nunquid dabitur ſanctum canibus: aut margarite porcis? Abſcōdaſ certe theſaurus noſter in agro: ⁊ pecunia noſtra in ſacculo reponaſ. Operiatur conceptus ſine ſemine matris deſponſatione: partus ſine doloꝛe vagitibus paruuli ⁊ meroꝛe. Abſcondatur ⁊ parturientis incoꝛruptio legali purificatione: infantis innocētia ſolita circumciſione. Abſconde inquā abſconde maria nobis ſolis fulgoꝛē: pone in p̄ſepio: inuolue pannis

infantem. Nam & ipsi pānī diuitie nostre sunt. Preciosiores siquidem pānī saluatoris omni purpura & gloriosius hoc presepe auratis regum solijs: ditior deniq; christi paupertas cunctis opibus cūctisq; thesauris. Quid enī humilitate ditius: quid preciosius inuenitur? qua nimirum celorum regnū emitur: & diuina gratia acquiritur? Sicut scriptum est Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum. Et apud Salomonē: Deus superbis resistit: humilibus autē dat gratiam. Habes cōmendataz adeo humilitatem in natiuitate: in hac enim exinanuit semetipm formam serui accipiēs: & habitu inuentus vt homo. Vis adhuc pciosiores diuitias & supereccellentē gloriam inuenire? Habes charitatem in passione. Maiorem hac dilectionem nemo habet: vt animā suam ponat quis pro amicis suis. Ne diuitie salutis & gloria/sanguis preciosus quo redempti sumus: & crux dominica in qua cū apostolo gloriamur. Mihi inquit absit gloriari nisi i cruce domini nostri iesu christi. Et dicebat Nihil arbitratus sum me scire inter nos: nisi christum iesum: & hunc crucifixum. Ecce ipse est leua christus iesus: & h crucifixus. Nam dextera quidem est christus iesus: & hic gloriosus. Christū inquit & hunc crucifixum. Fortasse crux ipsa nos sumus: cui christus memoratur infixus. Nomo enī formam crucis habet: quam si manus extenderit exprimet manifestius. Loquitur autē christus in psalmo dicens Infixus sum in limo profundi. Limū quidem nos esse manifestum est: quoniam de limo plasmati sumus. Sed tunc quidem limus paradisi fuimus: nunc vo limus profundi. Infixus sum inquit non pertransij: nō recessi: vobiscum sum vsq; ad consūmationē seculi. Ipse est enim emanuel nobiscū de⁹. Nobiscuz deus vtiq; sed per sinistrā. Sic enim thamar pariente zaram prius solam protulit manum: que in sacramento dominice passiōis coccineo alligata ē filo. Itaq; iam quidem tenemus sinistraz: sed adhuc clamare necesse est: Operi manuum tuarū porrigas dexteram: nam delectationes in dextera tua vsq; in finem. Domine ostende nobis dexteram: & sufficit nobis. Gloria inquit & diuitie ī domo eius: vtiq; qui timet dominū. Sed in domo tua domine quid? Profecto gratiarū actio & vox laudis. Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculoz laudabunt te. Oculus enim non vidit/auris nō audiuit: nec in cor hois ascendit: que preparauit deus diligētibus se. Lux est enim inaccessibilis: pax est que exuperat omnē sensum: fons ē qui ascensum nescit: sed descensum. Non vidit oculus lucem inaccessibilem: non audiuit auris pacem incomprehēsibilē. Speciosi quidem pedes euangelizantium pacem: sed licz in omnē terram exierit sonus eorum: pax tamen que exuperat omnē sensum: nec ab ipsis quanta erat potuit capi: nedum alioz auribus tradi. Ait enī etiam apostolus paulus ipse: Fratres ego me nō arbitror comprehendisse? fides quidem ex auditu: auditus per verbuz dei: sed fides: non species: & promissio: non exhibitio pacis. Et quidem pax est nunc etiam in terra hominibus bone volūtatis. Sed quid est pax ista/ad illius plenitudinē & supereminentiam pacis? Unde & ipse dominus ait Pacem meam do vobis: pacem relinq̄ vobis. Mee siquidem que exuperat omnez sensum: & est pax super pacem: necdum capaces estis. Propterea do vobis patriam pacis: & relinquo interim viaz pacis. Sed quid est q̄ dixim⁹ In cor hominis nō ascēdit? vtiq; quia fons est: & ascensum nescit. Scimus etiam quia fontium natura est riuos sectari conualliū montium ardua declinare: sicut scriptū est: Qui emittis fontes in conuallibus: inter medium montiū pertrānsibūt aque. Hoc autē ē vnde admonere sepius studeo charitatez nostram: q̄ deus superbis resistit humilibus autē dat gratiam. Fons enim ad altioz locum non attingit q̄z sit locus eius propius de quo ascendit vel pcedit. Sed videri potest sm hāc regulam nō impediri a superbia vias gratie: presertim q̄ primus ille superbus: qui sm scripturam rex est super oēs filios superbie dixisse non legit Altior ero: sed ero

inquit similis altissimo. Attamen non mētitur Apostolus: quoniam ille extollit supra omne quod creditur aut quod colitur deus. Exhorret humanus auditus verbū: sed vtinam abhorreat similiter animus cogitatum malignum pariter ⁊ affectuz. Dico enim vobis: q̄ non ille tm̄: sed ⁊ omnis superbus extollitur supra deum. Vult enī deus fieri voluntatem suam: ⁊ superbus vult fieri suam. Jam videtur equalitas: ſz attende male congruā proportionē. Deus quidem in bis tm̄ que ratio approbat suā vult fieri voluntatem: superbus vō ⁊ cum ratione ⁊ contra rationem. Vides quoniā altitudo est: ⁊ non illuc peruenient fluenta gratie? Nisi conuersi fueritis inquit: et efficiamini sicut paruulus iste: se autem dicit: qui est fons vite: in quo habitat: vnde manat plenitudo gratiarum: non intrabitis in regnum celorum. Para prouide riuulos: aggeres terrene ⁊ elate cogitatiōis dispergē: confirmare filio hominis: nō primo homini: quia fons gratie in cor hominis carnalis scilicet ⁊ terreni non ascendit Oculū quoq; purga: vt videre possis merissimam lucem? ⁊ aurem tuam inclina ad obediendum: vt quandoq; peruenias ad quietem perpetuam: ⁊ pacem super pacē. Lux enim est propter serenitatem? pax propter tranquillitatem: fons propter affluentiā ⁊ eternitatē. Fontem assigna patri: ex quo filius nascitur: ⁊ spiritussanctus procedit: lucē filio qui est vtiq; cador vite eterne: ⁊ lux vera illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum: pacem spiritui sancto: qui nimirum super quietuz ⁊ humilez requiescit. Nec hoc dico tanq; propria ista sint singulorū? nam ⁊ pater lux est vt filius lumen de lumine: ⁊ filius pax est: pax nostra: qui fecit vtraque vnum. ⁊ spiritussanctus fons est aque salientis in vitam eternam. Sed quando ad hec peruenemus? Quando adimplebis me domine letitia cum vultu tuo. Gaudemus in te: quoniam visitasti nos oriens ex alto? horum gaudemus expectātes beatam spem in aduentu secundo. Sed quando venict plenitudo letitie: non de memoria: sed de presentia? de exhibitione: non de expectatione? Modestia nostra ait Apostolus nota sit omnibus hominibus. Dominus prope est. Dignum est enim: vt ⁊ modestia nostra nota sit: sicut domini dei nostri modestia cunctis innotuit. Quid enim magis incongruum? q̄z vt immoderate agat homo conscius proprie infirmitatis? quando quidem apparuit inter homines modestus dominus maiestatis? Discite inquit a me: quia mitis sum ⁊ humil' corde: vt possit etiam modestia vestra ceteris innotescere. Jam quod sequitur Dominus prope est: de dextera debet intelligi: nam de sinistra ipse loquitur. Ecce ego vobiscū sum omnibus diebus vsq; ad consummationē seculi. Prope est dominus fratres mei: nihil solliciti sitis: in proximo est: ⁊ citius apparebit. Nolite deficē: nolite lassari? querite eum dum inueniri potest: innocate eū dum prope est. Prope est domin⁹ bis qui tribulato sunt corde? prope est expectantibus eum: expectantibus in veritate. Deniq; vis nosse q̄z prope est? Audi sponsam de spodso canentem: Quoniam ecce stat post parietem. Parietem istuz corpus tuū itellige: quod obstaculum impedit: vt euz qui prope est nondum possis intueri. Propterea etiam paulus dissolui cupit: ut cuz christo esse: ⁊ exclamans miserabilius Infelix inquit ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius. Sic ⁊ propheta in psalmo Educ inquit de carcere animaz meam: ad confitendum nomini tuo.

¶Item in vigilia de eo quod scriptum est Sanctificamini hodie et estote parati: die enim crastina vi debitis maiestatem dei in vobis.

Sermo Quintus.

Sanctificamini hodie ⁊ estote parati: die enim crastina vi debitis maiestatem dei in vobis. Celebraturi dominice natiuitatis ineffabile sacramentum: iure quidem monemur fratres in omni sanctificatione parari. Adest enim sanctus sanctorum: adest etiam ipse

xv iij

qui dixit: Sancti estote: quia ergo sanctus sum dñs deus vester. Alioquin quomodo dabit sanctū cambus: ⁊ margarita porcis? nisi prius illi ab iniquitate: isti ab illicita voluptate purgati: decetero tota sollicitudine fugiant: illi quidē vomitū: isti voluta brum luti? Suscepturus olim diuina mandata carnalis israel sanctificabat in iustitijs carnis: in baptismatib⁹ varijs i muneribus ⁊ hostijs: q̄ nō poterāt iuxta pscientiā pfectū facere, pmentē. Uerū quidē omnia transiere: nimirū vsq; ad tps correctionis imposita: quod vtiq; iam aduenit. Oportu ne igit ex hoc iam pfecta nobis indicit sanctificatio? interna mādat ablutio: exigitur mūditia spūal: dicēte dño: Beati mundo corde: q̄m ipsi deū videbunt. Ad hoc vocati sumus fres? ad hoc nati: ad hoc vocati sum⁹: ad ꝟ nobis dies hodiern⁹ illuxit. Erat aliq̄ nox: q̄ hec nemo poterat opari. Erat nox vniuersō orbi ante veri luminis ortū: ante christi natiuitatē: erat nox ⁊ singulis quibusq; nostrū ante suā cuiusq; cōuersionē ⁊ internā regenerationē. An non pfundissima nox: ⁊ densissime tenebre erāt sup vniuersam faciē terre? cū olim pīes nostri facticios deos colerēt: ⁊ insano penitus sacrilegio ligna ⁊ lapides adorarēt? An non etiā cuiq; nostrū caliginosa nox erat? cum tanq̄ sine deo in hoc sec'o viuerem⁹: cum ambularem⁹ post concupiscētias nostras: cū sectaremur carnis illecebras: cū obtemperarem⁹ desideriis secularib⁹: cū exhibe remus mēbra nostra arma iniquitatis peccato: cū seruirem⁹ iniquitati ad iniquitatē: i quib⁹ nūc merito erubescim⁹ tanq̄ in operibus tenebrarū? Qui dormiūt nocte dormiūt ait Aplꝰ: ⁊ qui ebrij sunt: nocte ebrij sūt. Et hec quidē fuistis: sed excitati estis: sed sanctificati estis: si tū filij lucis estis ⁊ filij diei: nō noctis neq; tenebrar. Siquidē preco diei est etiam ille qui clamat: Sobrij estote ⁊ vigilate. Et iudeis in penthecostē de cōdiscipulis loquebatur: Quō hi ebrij sunt: cum sit hora diei tertia. Hoc est enim quod coapostolus eius ait: Nox precessit: dies autē appropinquauit. Abijciamus ergo opera tenebrarū: ⁊ induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulamus. Abijciamus ergo inqt opera tenebrarū: somno lentiam. s. ⁊ ebrietatē? q̄m vt supra memini mus: Qui dormiunt nocte dormiūt: ⁊ qui ebrij sunt: nocte ebrij sunt: vt tanq̄ in die nō dormitem⁹: ſ ambulem⁹. atq; ꝟ quidē honeste: nō temulēte. Uides hominē cui⁹ ad omne opus bonū dormitat: aia ei⁹ pre tedio in tenebris est vsq; adhuc. Uides in ebriatū absinthio sapientē pluſq̄ oporteat nō ad sobrietatem? cuius nec oculus visu: nec auris impleat auditu: q pecunia aut simile aliqd diligēs non satiet: longā instar hydropici sitim bibēs filius noctis est ⁊ tenebrarū. Nec facile sepanī hec duo: dicente scriptura? q̄m in desideriis est ois otiosus: hoc est in ebrietate ois somnolentus. Sanctificemur ergo hodie: ⁊ parati sim⁹. Parati quidē hodie nocturnū excutiēdo sopore. ponro sanctificati nihilomin⁹ tanq̄ in die ab ebrietate nocturna cupidinis no prie refrenādo furore. In his enī duobus mandatis tota lex pendet ⁊ prophete: que sunt: declinare a malo ⁊ facere bonū. Uerum hec hodie? nam crastina nec in sanctificatione erit: nec in preparatiōe: sed in visione vtiq; maiestatis. Crastina inquit die videbitis maiestatē dei in vobis. Hoc est quod ait patriarcha Jacob: Cras respondebit mihi iustitia mea. Hodie enim iustitia colitur: cras respondebit. hodie exercetur: cras fructificabit. Alioquin quod nō seminauerit homo: nec metet. Nec enī videbit tunc maiestatem: qui contēpserit interim sanctitatem? nec orietur ei sol glorie cui sol iustitie ortus non fuerit: nec illucescet dies crastina: cui nō illuxerit hodierna. Numirum idemipse qui hodie quidē factus est nobis a deo patre iustitia? apparebit cras vita nra: vt ⁊ nos appareamus cum ipso in gloria. Hodie enim paruulus nascitur nobis? vt non apponat homo magnificare seipsum: sed cōuertamur magis ⁊ efficiamur vt paruuli: cras exhibebitur magn⁹ dñs ⁊ laudabil' nimis: vt ipsi ꝺz magnificemur in laude: cū videlicet erit vnicuiq; laus a deo. Numirū q̄s hodie iustificauerit: cras magnificabit: ⁊ cōsūmationi

ſanctitatis ſuccedet viſio maieſtatis. Nec inanis viſio: que nō niſi in ſimilitudine cō ſtat. ſimiles enī ei erimus: qm̄ videbimus eum ſicuti eſt. Unde ⁊ hic quoq; non ſimpliciter dicit Videbitis maieſtatē dei: ſed additur ſignanter In vobis. Modie nimirum tanq; in ſpeculo nos in eo videmus: dum nostra ſuſcipit: cras videbimus eū in nobis qñ iam ſua donabit: cū oſtendet nobis ſeipſum: ⁊ aſſumet nos ad ſeip̄m. Hoc nempe eſt q; tranſeunte ſeſe miniſtraturuz fore p̄miſit: de cui⁹ interim plenitudine accipimus: nō ſane gloriā p̄o gloria: ſed gratiā p̄o gr̄a: ſicut ſcriptū eſt: Gratiā ⁊ gl̄iaz dabit dñs. Ne ergo contemnas p̄iora munera: ſi ſequētia concupiſcis: nec faſtidias p̄ius eduliū: ſi vis accipere q̄ ſequunt: vel p̄o ipſo ferculo in quo apponit quod apponit ſumē nō recuſes. Ferculū enī imputribile fecit ſibi pacificus noſter: cor⁹ incorruptibile aptās ſibi: in quo ſalutis epulas miniſtraret. Nō dabis inqt ſanctū tuū videre corruptionē: illud vtiq; de quo gabriel ad mariā Qđ naſcē ex te ſanctū: vocabit filius dei. Ab hoc ergo ſancto hodie ſanctificemur: vt maieſtatem eius vbl dies illa aſpirauerit videam⁹. Siqdē dies ſanctificatus illuxit nobis: dies ſalutis: nō glorie aut felicitatis. Veniq; donec paſſio ſancti ſanctoz annūciat: qui nimirū in paraſceue paſſus eſt: idem in die p̄parationis merito omnibus dicit Sāctificamini hodie ⁊ eſtote parati. Sanctificamini magis ac magis de virtute in virtutē p̄ficiendo: ⁊ eſtote parati perſeuerādo. In quib⁹ tū ſanctificamur? Legi de quodā dicente ſcriptura: qm̄ in fide ⁊ lenitate ipſius ſanctum fecit illū. Neq; enī hominib⁹ ſine lenitate nō pluſq; deo ſine fide placere poſſi bile eſt. Merito ſane in his monemur eſſe parati: quibus ⁊ deo queniam⁹: cuius maieſtatē viſuri ſum⁹: ⁊ nobis inuicē vt in nobis eam pariter videamus. Propterea ſi quidē oportet nos p̄uidere bona non ſolū coram deo: ſed etiam coram hominib⁹: vt non tm̄ regi noſtro: ſed ⁊ conciuib⁹ ⁊ cōmilitonib⁹ noſtris grati eſſe poſſim⁹. Et qdē ante oia fides queréda eſt: de qua legitur Fide mundans corda eoz. Beati enī mūdo corde: qm̄ ipſi dei videbunt maieſtatē. Crede ergo te deo: cōmitte te ei: iacta in eo cogitatū tuū: ⁊ ipſe te enutriet: vt fiducialiter ⁊ fideliter dicas: Dñs ſollicit⁹ eſt mei. Neq; enī hoc ſapiunt hoies amantes ſeipſos: hoies ſcioli ⁊ ſolliciti p̄o ſeipſis curam carnis p̄ficientes in deſiderijs: ſurdi ad vocē dicētis: Oēm ſollicitudinē veſtrā p̄oijcientes in eum: ipſi enī cura eſt de vobis. Nam ſibi quidē ipſi fidere nō fidei: hꝫ p̄fidie eſt: nec confidentie ſed diffidentie: magis in ſemetipſo habere fiduciam. Is vere fidelis eſt: qui nec ſibi credit: nec in ſeſperat: factus ſibi tanq; vas perditū: ſed ſic perdens animā ſuam: vt in vitā eternā cuſtodiat eā. Porro id quidē ſola facit humilitas cordis: vt non ſibi fidelis aīa innitatur: ſed deſerēs ſemetipſam aſcendat iā de deſerto innixa ſup dilectū: atq; ideo delicijs affluens. Sane vt perfecta ſit ſanctificatio: etiam māſuetudinē ⁊ ſocialis vite gratiā a ſancto ſcōz diſcam⁹ oportet: ſicut ipſe ait: Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Quid enī huiuſmodi hominē dicere p̄hibet delicijs affluentē: qui ſuauis ⁊ mitis ⁊ multe miſericordie oīb⁹ oīa fact⁹ eſt. ⁊ vniuerſos p̄fundit oleo q̄dā māſuetudinis ⁊ lenitatis: q̄ ſic infuſus eſt ſic p̄fuſus etiā ⁊ ſuperfluus eſt: vt ſtillare vndiq; videat. Felix q gemina hac ſcificatione parat⁹ dicere pōt: Paratū cor meū de⁹ paratū cor meū. Habet enī hodie quidez fructū ſuū in ſcificatione: craſtina die finē habiturus vitā eternā. Videbit enī maieſtatē dei: qđ vtiq; vita eterna eſt: ſicut veritas ait: Hec eſt vita eterna: vt cognoſcant te verū deū: ⁊ quem miſiſti ieſum chriſtū. Reddet ei coronā iuſtitie iuſt⁹ iudex in illū die: cui ſane alteram nō ſuccedet. Tūc videbit ⁊ affluet: ⁊ mirabitur ⁊ dilatabit cor ipſius. Quouſq; dilectabit? Uſq; ad videdā in ſe maieſtatē dei in ſe. Nolite arbitrari frēs: q illam vobis p̄miſſionē vbis explicare poſſim⁹. Sanctificamini hodie ⁊ eſtote parati. Craſtina die videbitis ⁊ gaudebitis: ⁊ gaudiū veſtrū implebit. Quid enī maieſtas illa non impleat: etiam ſuper

implebit et supereffluet quando mensuram bonam et confertam ⁊ coagitatam et ⁊ supereffluentē dabunt in sinus vestros. Usq; ad eo siquidem supereffluet ? vt supra modum in sublimitate excedat: non modo merita: sed ⁊ vota: sicut ⁊ vere potens est facere supra q̄ nos intelligere aut sperare possimus. Nam desideria quidē nostra in tribus maxime constituta videtur: quod decet: quod expedit: quod delectat. Nec sunt que cōcupiscimus omnis quidem omnia: sed alius magis hoc: alius magis illud. Ille sic deditus est voluptati: vt nec honestatem satis ꝛreputet: nec vtilitatem: ille questui magis incubans ⁊ honestum dissimulat ⁊ iocundū: ille voluptatis pariter ⁊ vtilitatis negligentior solum vel maxime sectatur honorem. Nec vō reprehensibile desiderium horum: sed si ibi quereremus ea vbi vere inuenirem⁹. Nec enim vbi vere sunt vnum sunt: atq; ipsuz vtiq; summū bonum summa videlicet gloria? summa vtilitas: sūma voluptas. Atq; hic quidem quantum interim capere possumus expectatio nostra est ⁊ promissa nobis visio maiestatis in nobis ? vt sit deus omnia in omnibus: omne iocundū eē vtile omne honestum.

¶ Item in vigilia de pronunciatione dominice natiuitatis Sermo sextus.

XIX

Auditum audiuimus plenum gratia: dignū acceptione. Jesus christus filius dei nascitur in bethleem iude. Anima mea liquefacta est in sermone isto ? sed ⁊ spiritus meus in precordijs meis estuat iocunditatem hanc ⁊ exultationem solito vobis desiderio eructuare festinans Jesus saluator. Quid tam necessarium perditis: quid tam optabile miseris? quid tam vtile desperatis? Alioquin vnde salus: vnde vel tenuis aliqua spes salutis in lege peccati: ī corpore mortis: in malitia hac diei ⁊ loco afflictionis? nisi nouā nobis ⁊ insperata nascerek? At tu forte saluté optas: sed curationis acerbitaté teneritudinis pariter ⁊ egritudinis propue conscius reformidas. Ne timeas: christus est suauis ⁊ mitis ⁊ multe misericordie? vnctus oleo letitie pre participib⁹ suis: eis ni mirū qui licz nō ipsam plenitudinē: de plenitudine tñ hui⁹ accipiunt vnctionis. Ne vō suauē audiens inefficacē forte autumes saluatorē: addit etiā filius dei. Qualis enī pater: talis filī⁹: cui subest cū voluerit posse. Aut forsitan vtilitate salutis: ⁊ iocūdita te vnctionis audita: nescio quid submurmuras: puto etiam de honestate sollicitus Saluatorē tibi gratularis adesse: vtpote iacens paralyticus in grabato: aut magis inter hierusalē ⁊ hiericō semiuiu⁹ ī via. Amplius aūt letaris nec durū eē medicū: nec graub⁹ vti medicinis: ne tibi forsitan intolerabilior videat breuis ipa curatio q̄ diuturna egritudo. Sic nimirū sic vsq; hodie multi pereunt medicū fugientes: q; iesum quidē nouerint: sed christū nesciāt: humano sensu de mltitudine ⁊ malignitate morborū parate sibi medele molestiā estimantes. Jam vō si certus es de saluatore: ⁊ nihilomin⁹ christū eē cognoscis nō vtentem cauterio: sed vnguento: non vstione: ſz vnctione curantē? vnū adhuc arbitror ingenuam posse mouere creaturā: ne forte q̄ abſit saluatoris hui⁹ nō satis digna videat eē psona. Puto tñ non vsq; adeo ambitiosus es: ⁊ glorie cupidus: aut zelator honoris: vt ab vno quopiam de conseruis tuis si prestare posset hanc gratiā suscipere detractares: Nam si angelus aut archangel⁹ esset: vel ex superiori quouis ordine spirituū beator: multo minus animositas tua quod causaret haberet. Nunc aūt tanto ampliore tibi deuotione suscipiendus est iste saluator: quanto differentius pre ceteris omnibus nomē hereditauit iesus christus filius dei. Et vide si non euidēt⁹ tria hec ad pastores loquēs angelus cōmendauit gaudiū magnū quod euangelizauerat exponens: quia inquit natus est vobis hodie saluator: qui ē christus dñs. Exultem⁹ igit frēs in hac natiuitate: ⁊ multipliciter gratulemur in ea ? quā ⁊ salutis vtilitas: ⁊ vnctiōis suauitas: ⁊ filij dei maiestas tam eleganter illustrat: vt nihil desit ex omni-

bus que desiderantur: nec cōmodū: nec iocundū: nec honestum. Exultem⁹ inquā ruminantes intra nosmetipsos: & mutuicē eructuātes suaue verbū: eloquiū dulce: iesus christus filius dei nascit in bethleem iude. Nec mihi quis ista respōdeat indeuotus: ingratus: irreligiosus. Non est hoc nouū? olim auditū est: olim factū est: olim natus est christus. Ego enī dico etiā olim & ante. Nec mirabit olim & ante: cui propheticuz illud occurrerit in eternū & vltra. Natus ē ergo christus nō mō ante hec nostra tpa: ſz ante tpa vniuersa. Uerū illa quidē natiuitas posuit tenebris latibulū suū: imo vo lucē magis habitat inaccessibilē. latet in corde pris: in monte umbroso & opaco. Ut ḡ aliqtenus innotesceret: natus est & in tpe: nat⁹ ex carne: natus in carne: factū est vbū caro. Quid tā mirum si vsqz hodie dicit i ecclesia christus filius dei nascit? qñ tā long ge antea dicebat: haud dubiū qn de ipso puer natus est nob? Olim cepit audiri verbū h̄: & nemo scōz aliqñ fastidiuit. Sigdē iesus christus filius dei heri & hodie & in eternū. Nunc nimirū prim⁹ hō oiuz viuentiū pater magnū eructuās sacrm: quod in christo & in ecclesia Apls postmodū euidē tius cōmēdaut. Relinquet hō ait patrē & matrē & adherebit vxori sue: & erūt duo in carne vna. Nunc nihilomin⁹ abraam pater oiuz credētiū exultauit vt vidēt hūc diē: vidit & gauisus est. Aliqn qñ seruū iuran tē sibi p deū celi sub femore suo manū ponere precepisset: nisi ipsūz vtiqz deū celi ex eodem nasciturū femore preuidisset? Hoc ḋz pfilū cordis sui hoi sīm cor suū reuelauit deus: cui iurauit veritatē: & nō frustrabit eū de fructu inquies vētris tui ponam sup sedē tuā. Usq & in bethleem iude nasci tur sicut angelus ait ciuitate dauid: vtiqz ppter veritatē dei ad pfirmādas pmissiones patrū. Hoc etiam multifarie, multisqz modis ceteris reuelatū est patrib⁹ & pphetis. Absit aūt vt a diligētib⁹ deū aliqñ fuerit negligēter auditū. Nisi forte negligere videbat q dicebat Obsecro dñe mitte quē missurus es. Aut fastidire q clamabat: Utinā diſrūpes celos & descenderes: ceteraqz filia. Adipsum deinde apostoli sancti vidē runt & audierūt: & man⁹ eius tractauerūt de vbo vite: quib⁹ singularit aiebat: Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. Postremo hocidē nobis q̄z seruatū est fidelibus vtiqz thesauris fidei cōmēdatū: ipso eque dicēte Beati q nō viderūt & crediderūt. Pars nra hec est in vbo vite. Nec sane cō tēptibilis? exq̄ nimirū viuit: & q̄ vinceret mūdus: qñ iustus ex fide viuit. & hec ē victoria q̄ vincit mūdū fides nra. Nec est q̄ velut q̄dā extremitas exēplar pterita fil' & pñtia ac futura sinu q̄dā vastissimo cōprehēdit: vt nihil ei ptereat: nihil peat: preeat nihil. Merito proinde in testimoniū fidei nre: vbi facta est vox annūciatiōis bn⁹ in aurib⁹ vestris exultastis in gaudio: egistis gras pstrati solotenus: cōcurrentes velut sub umbra alarū eius: & sub pēnis eius sperantes. Nūquid nō singuli natiuitate salnatoris audita clamastis in cordib⁹ vris dicentes: mihi autē adherere deo bonū est: aut potius illud quod idemipse prophetaait: Deo subiecta est anima mea? Infelix nimirū quisqs ficte pstratus: corde rigido corp⁹ humiliauit. Est enī q humiliat neqt: interioza aūt eius plena sūt dolo. Quisqs enī necessitatē suā min⁹ psiderat: min⁹ sentit incōmoda: min⁹ pauet pericula: minus deuote pfugit ad remedia orte salutis: minus affectuose se subijcit deo: minus fideliter psallit Domine refugium factus es nobis: huius adoratio min⁹ accepta: hui⁹ prostratio minus vera: huius humiliatio minus habens: huius etiam victoriosa minus imo & minus viuida fides. Quid tamē dicit: Beati qui non viderūt & crediderunt? quasi nō videatur ipsum credere quodāmodo iam videre? Sed aduerte diligenter cui & quando dictum sit: ei vtiqz qui arguebatur: q̄ quia vidisset credidisset. Neqz enim idipsum est vidisse: & ideo credidisse: quod credēdo vidisse. Aliqn abraam pater noster quonam modo dominicum hunc vidisse diem: nisi credendo certe credendus est? Sed et illud quomodo accipietur q̄ hac nocte cantatū est nobis: Scificamini hodie & estote parati: cra-

stina enī die videbitis maiestatē dei in vo bis: si nō mente videre est pia deuotione repzesentari ⁊ collere side nō ficta magnū illud magne pietatis sacramentū: qđ manifestatū est in carne: iustificatū est in spū appuit angelis: p̄dicatū est gentibus: creditū est mūdo: assumptū ē in gloria? Sem per igit uouū qđ semp inouat mētes? nec vnq̄z vetus qđ fructificare non cessat qđ in perpetuuz nō marcescit. Hoc enī sctī qđ non dat videre corruptionē: hic nou⁹ homo q nullius vnq̄z vetustatis capax: ēt oēs quoz iueterauerūt oīa ossa in veram vite trāsferat nouitatez. Inde ē q etiā in pñti tā iocūdissima annūctiatiōe si aduer tatis ꝓgrue satis dicit: nō tam natus esse q̄z nasci. Jesus xp̄s filī⁹ dei nascit in beth leem inde. Sicut enī quodāmodo imolat adhuc quottidie donec morte ei⁹ annūcia mus: sic videt ⁊ nasci dum fideliter eius repsentamus natiuitatē. Dieigit crastina videbimus maiestatē dei? sed sane in nob nō in seipo: vtiq̄z maiestatē in humilitate virtutē in ifirmitate: in hoie deū. Ipse. n. est emanuel qđ interptat nobiscum deus Et euidētius audi: Uerbū inqt v̄bum ca ro factū est: ⁊ habitabit in nobis. Deniq̄z extunc ⁊ deinceps vidimus gloriā eius? sed gloriā quasi vnigeniti a p̄e: vtiq̄z ple num gr̄e vidimus ⁊ veritatis. Non enim gloriā ptātis aut claritatis: sed gloriā pa terne pietatis gloriā gr̄e: de qua apl's In laudē inqt gloze gr̄e sue. Sic ḡ nascit. Sz vbi putas. In bethleem inde. Neq̄z enīz decet nos ita bethleem pterire. Transeamus vsq̄z bethleez dicūt pastozes: nō beth leem ptrāseamus. Quid enī si paup. vicu lus est: qd si videt minima in iudea? Ne id qdem incōgruū ei q cū diues esset ppt nos paup̄factus est: ⁊ cum esset magnus dñs ⁊ laudabilis nimis puulus natus est nobis ⁊ dicebat btī paupes spū qm̄ ipsoz est regnū celoz. Jtēq̄z Nisi ꝓuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puulus iste: intrabitis in regnū celoz. Unde etiā stabulū elegit ⁊ p̄sepe vtiq̄z domū luteā ⁊ diuersoria iu mentoū: vt hunc esse scias q de stercoze erigit paupez: ⁊ saluos fecit hoies ⁊ iumē ta. Utinā aūt iueniamur ⁊ nos in bethleē iude vt in nobis quoq̄z dignet nasci: ⁊ au dire mereamur: q: nobis timētibus deuz ozietur sol iustitie. Forte enī hoc est: qđ su pza meminimus: ad videndā in nobis dñi maiestatē ⁊ scificatione opus eē ⁊ p̄para tione. Nam ⁊ iuxta ꝓphetā facta est iudea scificatio eius: q: videlicet oīa in ꝓfessione lauantur: ⁊ domus panis: quod bethleem sonat: ad p̄sepationē videbit magnopere ptinere. Quō enī parat⁹ est ille vt excipe tantū hospitē ponit? qui dicit: quia non est in domo mea panis? Deniq̄z quia imparatus erat? quidā necesse habuit clausuz ami ci ostium media nocte pulsare ⁊ dicere: q: amicus meus venit de via ad me: ⁊ nō ha beo quod ponam ante illum. Paratuz coz eius sperare in dño ait ꝓpheta: haud du bium quin de iusto loquēs confirmatū est coz eius nō cōmouebit. Nō est paratū coz quod nō est confirmatū. Scimus aūt ipo eodem teste ꝓpheta: q panis coz homi nis ꝓfirmet. Nō ḡ paratū: sz aridū ⁊ exan gue coz eius: q: oblitus est comedere panē suum. Est aūt paratus ⁊ nō turbatus: vt custodiat mādata vite: qui oblitus ea que retro sunt in ea que ante sunt se extendit. Uides q̄z fugienda quedam? q̄z sit quedā obliuio cupienda? Neq̄z enī totus manal ses iozdanem transit: sed nec totius sibi ci tra elegit mansionē. Est q oblitus dñi crea toris sui: ⁊ est qui p̄uidet eum in conspe ctu suo semp oblitus populū suū: ⁊ domuz patris sui. Et ille quidem celestia obliuisci tur: hic v̄o que sunt super terram? iste p̄e sentia querit: ille futura. iste que vident: il le que nō videntur. postremo iste que sua sunt: ille que ihesu christi. Uterq̄z manasses vterq̄z obliuiosus? sed alter quidē bieruſa lem: alter babylonis oblit⁹: alter eoz que impediunt: ⁊ iste parat⁹? alter sane eoz ma gis que expediunt: ⁊ que non expedit obli uisci: atq̄z id penitus imparatus ad viden dam dñi maiestatē in se. Neq̄z enī domus panis in qua saluator oziatur: non est ma nasses ille cui appareat q israel regit: ⁊ su per cherubin sedet. Ꝯppare inquit coram eph̄raim beniamin ⁊ manasse. Ego arbi-

cherubin sedet Appare inquit coram ephra im: beniamin: et manasse. Ego arbitror istos esse tres qui saluandi: quos alius quidā ꝓpheta noe ⁊ daniel ⁊ iob noiauit: eosdē q̄z ⁊ tribus illis pastoribus designari: qb⁹ nato angelo magni ꝓsilij gaudiū magnū angel⁹ angelizauit. Vide aūt ne forte ipsi sint ⁊ trēs magi venientes iaz nō modo ab oriente: sed etiā ab occidēte vt recūbant cū abraam isaac ⁊ iacob. Forte enī nō incongrue videbit ad ephraim quidē qđ fructificationē sonat ptinere thuris oblationē: q⁹ offerre incēsum dignū in odorē suauitatis ꝓpriū sit eor q̄s posuit dñs vt eant ⁊ fructuz afferant. i. ecclie platoz. Nam benia min filius dextere offerat necesse est aurū id est substantiā huius mūdi: vt vz fidelis popul⁹ in parte dextera ꝓstitutus: a iudice mereatur audire: q⁹ esuriui ⁊ dedistis mihi manducare: ⁊c. Porro manasses si tū has esse voluerit cui appeat deus miaz offerat mortificatiōis quā qdē specialiter a nra arbitror ꝓfessione requiri. Et hec dicta sint ne ad eam ptem tribus manasse q̄ citra iordanem substitit ptineamus: sed obliuiscamur magis ea q̄ retro sunt extēti ⁊ intenti ad anteriora. Nūc vo redeamus vsq̄ bethleē: ⁊ videam⁹ h̄ vbū qđ fecit dominus ⁊ ostēdit nobis. Domus panis est vt iam diximus: bonum est nos illic esse. Ubi enī fuerit verbū dei non deest vtiq̄ panis q̄ ꝓfirmet cor dicēte ꝓpheta ꝓfirma me in verbis tuis Nimirū in verbo qō p cedit de ore dei viuit hō: viuit in xp̄o: viuit in eo xp̄s. Ubi enī oritur ibi appetit: nec oio amat cor titubans aut vacillās sed stabile ⁊ ꝓfirmatū. Siquis murmurat: siqs befitat: siqs nutat: siqs cogitat reuoluī in lutū redire ad vomitū: deserere votū mutare ꝓpositū suum: non est iste bethleem non est domus panis. Sola enī fames ⁊ fames valida in egyptū eū descendere: por cos pascere filiqs esurire cōpellit: vtpote ꝓcul agentem a domo panis a domo p̄is in q̄ etiā mercēnarij panib⁹ habūdare noscunt. Nō ergo ī eiusmodi corde nascitur xp̄s cui deest fidei fortitudo: vtiq̄ panis vite: scriptura teste: qm̄ iustus ex fide vivit: q⁹ videlicet vera aīe vita q̄ ipse est nō nisi per fidem interim habit in cordib⁹ nr̄is. Alioquī quō in illo nascit christus iesus quō salus orit illi: q̄ndoquidem oio va certaq̄z sīnia é q⁹ is tūn q ꝓseuerauerit vsq̄z in finē saluus erit? Nam q⁹ minime inueniatur in eo xp̄s nec de eis sit de qbus dicit unctione hētis a scō: ex eo vel maxime cōstat q⁹ sine dubio etiam aruit cor illius: ex quo oblit⁹ est comedere panē suum. Multo minus autem ad filiuz dei pertinet qui eiusmodi est: q⁹ non nisi super quietum et humilem ⁊ trementem verba sua requiescat spirit⁹ ipsius: nec sit vlla societas eternitati ⁊ tante mutabilitati ei qui est ⁊ ei q nunq̄z in eodem permanet statu. Ceteruz quantumlibet firmi: quantumlibet fortes in fide: quantumlibet parati: quantūlibet panibus habundantes ipo quidem largiente cui quottidie orantes dicimus: panē nostrum quotidianuz da nobis hodie: necesse habemus addere consequēter dimitte nobis debita nostra. Alioquin si dixerimus: quia peccatū nō habemus: nosipos seducimus: ⁊ veritas in nobis non ē. Nimirum veritas ipe est: qui non simpliciter ī bethleē: sed in bethleez iude nascit iesus xp̄s filius dei. Preoccupemus igitur faciem dū in confessione: vt sanctificati pariter ⁊ parati inuentamur ⁊ nos bethleē iude: atq̄z ita nascentem dñm videre mereamur in nobis. Ceteꝝ siqua anima eo vsq̄ ꝓfecerit q⁹ quidem multum est ad nos: vt sit fecūda vgo: sit stella maris: sit plena gratia ⁊ superueniente in se habens spiritum sanctum: puto q⁹ nō modo in ea: sed ex ea quoq̄z non dedignabitur nasci: Nemo sane id sibi arrogare ꝓsumat nisi q⁹ ipse speciali designatione tanq̄z digito demonstrauerit dicens: Ecce mr̄ mea ⁊ fratres mei. Enīuero audi vnuz ex istis. Filioli mei ait quos iterum parturio: donec formet̄ christus in vobis. Si enim nasci videbatur in eis cum formabatur xp̄s in eis: quomodo nō etiam ab eo similiter nasci cum dicere quis presumat qui in ipsis euz quodāmodo parturiebat? Et tu quidem in pia fina goga hunc nobis filium peperisti: officio

quoddam matris sed non matris affectu. Excussisti eum de sinu tuo extra ciuitatez eū ejiciens ⁊ eleuans super terram: tanq̄z diceres ecclesie gentiū pariter ⁊ ecclesie p̄mitiuoz que est in celis. Nec mihi nec nobis sit sed diuidaſ. Diuidaſ inquã: non inter vtraſq̄z sed ab vtriſq̄z. Expulsum ⁊ exaltatū ⁊ quidem modice satis: tamē vt nec in tuis esset mēbris: nec in terra ferro vndiq̄z coartasti: ne forte vel hac vel illac excederet: vt videlicet a te separatus ad neutrã peruenire tillarum. Seua nimiū mater ita abortiuuz facere voluisti: dum nō esset qui excipere posset excussuz. Age ergo qd pfeceris: imo q̄z nihil profeceris intuere. Undiq̄z enim egrediunt filie syon: vt videant regem salomonem: in diademate quo coronasti eū. Relinquēs matrem adheret vxori sue: vt sint duo in carne vna: et ciuitate pulsus atq̄z exaltat⁹ a terra omnia trahit ad se: quippe qui ē super omnia de⁹ benedictus in secula. Amen.

In natiuitate domini de fontibus saluatoris. Sermo p̄mus.

xx Grandis quidē ē dilectissimi hodierna dñice natiuitatis selēnitas: sed dies breuis cogit breuiare sermonē. Nec mirum si facimus nos breue verbum: quando ⁊ deus pater verbum fecit abbreuiatuz. Multis nosce q̄z longū q̄z breue fecit? Celum inquit hoc verbum ⁊ terram ego impleo: nūc caro factum in angusto locatum p̄sepio ē. A seculo ait pphet⁹ ⁊ in seculo tu es deus: ⁊ ecce factus ē infans dies vnius. Ad quid hoc fratres aut que necessitas fuit: vt sic exinaniret se: sic humiliaret se. sic abbreuiaret se dñs maiestatis: nisi vt ⁊ vos similiter faciatis? Jam clamat exemplo q̄ postmoduz p̄dicaturus ē verbo: Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde: vt verax inueniaſ qui dicit: Que cepit iesus facere ⁊ docere. Obsecro p̄inde ⁊ plurimū rogo fratres nō patimini sine causa ⁊ tam p̄ciosum exēplar vobis exhibitum esse: sed confirmamini illi ⁊ renouamini spiritu mentis vestre. Studete humilitati q̄ fumdamentū ē custosq̄z virtutum: sectamini illam que sola potest saluare animas nostras. Quid enim magis indignum? quid detestanduz amplius? qd grauius puniendum? q̄z vt videns deum celi paruulum factū vltra apponat magnificare se homo super terrā? Intolerabilis ī pudicitie ē: vt vbi sese exinaniuit maiestas vermiculus inflet ⁊ intumescat. Hoc igit ē ꝓpter qd exinaniuit se formam serui accipies: q in forma dei: patri equalis erat: sed exinaniuit maiestate ⁊ potentia. nō bonitate ⁊ misericordia. Quid enim ait apostol⁹. Apparuit inquit benignitas ⁊ humanitaſ saluatoris nostri dei. Apparuerat ante potentia in rerū creatiōe: apparebat sapientia in eaz gubernatiōe: sed benignitas misericordie: nūc maxime apparuit in humanitate. Innotuerat iudeis potestas ī signis atq̄z portētis: vnde ⁊ in ea lege inuenies sepius: ego dñs: ego dñs. Philosophis quoq̄z habūdantibus in sensu suo maiestas innotuit: quoniaz iuxta apostoli verba: Qō notum est dei manifestum est in illis. Uerūtamen ⁊ iudei potestate ipa p̄mebātur: ⁊ philosophi scrutatores maiestatis opprimebantur a gloria. Potestas subiectionē: maiestas exigit admirationez: neutra imitationē. Appareat dñe benignitas: cui possit homo qui ad imaginem tuaz creatus ē conformari: nam maiestatem: potestatem: sapientiam: nec imitari possumus: nec expedit emulari. Quousq̄z angustata est misericordia tua in sola angelorum parte? reliqua occupat iudiciū? cuz toto pariter humano genere? Domine in celo misericordia tua? et veritas tua vsq̄z ad nubes: terram vniuersam condemnans ⁊ aereas potestates. Dilatet misericordia terminos suos? extendat funes: expandat sinum: attingata fine vsq̄z ad finez fortiter ⁊ disponat omnia suauiter. Restrictus est domine sinus tuus iudicio? solue cingulum tuum et veni miserationibus affluens: superefflu-

ens charitate. Quid tu times o homo? qd trepidas a facie domini: quia venit? Venit vtiq; non iudicare sed saluare terram. Olim tibi persuasum est ab infideli quodã seruo: vt furtim tolleres et imponeres regum diadema capiti tuo. Deprehensus in furto quid ni timeres? quid ni fugeres a facie eius? Forte enim iam gladium vibrabat ignitum. Nunc in exilio positus in sudore vultus tui vesceris pane tuo: et ecce vox audita est in terra: quia aduenit dominator. Quo ibis a spiritu eius? & quo a facie eius fugies? Noli fugere: noli timere: non venit cum armis: non puniendum sed saluandum requirit. Et ne forte dicas etiam: Nunc vocem tuam audiui & abscõdi me: ecce infans est & sine voce. Naz vagientis vox magis miseranda est q̃z tremẽda. Aut sic ni forte terribilis: sed non tibi. Parvulus factus est: tenera membra virgo mater pannis alligat? ad huc tremore trepidas? Vel in hoc scies: quia non venit perdere te: sed saluare: eripere non ligare? Jam aduersus hostes tuos dimicat: iam superborum & sublimium colla: tanq̃z dei virtus & sapientia calcat. Duo tibi sũt hostes: peccatum et mors: idest mors corporis & animę: vtrũq; debellaturus aduenit & ab vtroq; saluabit te: noli timere. Et iam quidem peccatum in propria persona vicit: quando naturam humanam sine vlla contagione susc̃epit. Grandis enim peccato facta est violentia? & vere superatum est & deiectum: quando natura quaz se infeciſſe & occupasse gloriabatur. & ab eo penitus aliena in christo inuẽta est. Debinc persequitur inimicos tuos et comprehendit eos: nec conuertitur donec deficiant. Contra peccatum enim dimicans in conuersatione sua verbis pariter et exemplis oppugnat: sed in passione sua alligat illud. Alligat plane fortem: et diripit vasa eius. Jam vo eodem ordine mortem quoq; superat primus in seipo cum resurgit: primitie dormientium & primogenitus mortuorum? postmodum debellaturus eam pariter in omnibus nobis: quando videlicet susc̃itabit mortalia corpora nostra et destruet̃ nouissima inimica mors. Propterea enim resurgens decorem indutus est: nõ sicut antea nascens pannis involutus est. Propterea q primus sinu misericordie affluebat nõ iudicans quemq̃z: resurgens precinxit se & iusticie cingulo videtur quodammodo effluentem sinũ misericordie collegisse: quoniam extunc preparatur ad iudicium qd̃ in nostra est resurrectione futurum. Nam & propterea paruulus antea venit: vt misericordiam prerogaret: et futurum in fine iudicium precurrens misericordia temperaret. Licet enim paruulus ad nos venerit: non parum tamen attulit: non parum contulit nobis. Si queris quid attulit? primum omnium attulit misericordiam: secũdum quam teste apostolo? Saluos nos fecit. Neq; enim his tñ profuit: quos tunc presens inuenit: sed fons est qui nunq̃z poterit exhauriri. Fons nobis est dominus xps vnde lauemur: sicut scriptũ ẽ: Qui dilexit nos et lauit nos a pctis nostris. Verũtamen non iste solus aquaz vsus ẽ: nec sordes abluit: et sitim extinguit. Beatus vo ait sapiens: qui in sapientia morabitur: et in iusticia meditabitur. Et post pauca: Aqua inquit sapientie salutaris potabit illum. Bene sapientie salutaris: quoniam sapientia carnis mors est: et sapientia mundi et ipsa inimica ẽ deo. Sola que ex deo est sapientia est salutaris: que sm beati iacobi diffinitionem: primum quidẽ pudica. deinde pacifica est. Nam sapientia carnis voluptuosa est non pudica: sapientia mundi tumultuosa non pacifica. Sapientia vero que ex deo est: primum quidem pudica est: non querens que sua sunt sed que iesu christi? vt non suam quisq; faciat voluntatem: sed consideret que sit voluntas dei: deinde pacifica: non habũdãs in sensu suo. sed alieno magis acquiescens concilio vel iudicio. Tertius aquarũ vsus est irrigatio? quam profecto maxime necessariam habent nouelle maxime plantatiões: alioquin aut minus proficient: aut ex toto pibunt p̃ nimia siccitate. Querat g

deuotionis aquas quisquis seminauit bonoꝝ operꝝ semina? vt rigatus fonte gratie bone cōuersatiōis ortus nō arescat: sed in perpetua viriditate ꝓficiat. Orat enim ꝓ huiusmodi ꝓpheta: Et holocaustū tuū inquiens pingue fiat. Sic ⁊ i laudibus aarō legis: quando sacrificiū eius quottidianꝰ ignis assumpsit. Jn quibꝰ omnibus nihil aliud intelligenduꝫ puto videꝫ: nisi vt bona opera feruore deuotionis ⁊ dulcedine spiritualis gratie cōdianꝫ. Putas inueniri poterit quartus fons: vt paradisum recuperemus quattuor fontium irrigatione ameniſſimū? Nam si terrenuꝫ paradisum denuo nobis reddēdū nō speramus? quo modo regnū celeste sperabimus? Si terrena ingt dixi vobis ⁊ non creditis? quomodo si dixero vobis celestia credetis? Nūc aūt vt de exhibitione pñtiū firma sit expectatio futuroꝝ: padisō habemꝰ multo melioꝛe ⁊ lōge delectabilioꝛē q̄ꝫ ꝓmi parētes habuerīt: ⁊ padisus noster xps dñs ē. Jn quo tres qdē iā fontes inuenimus: quartū queramus. Habemus de fonte misericoꝛdie ad diluēdas culpas aquas remissiōis: Habemus de fonte sapiētie ad portandaꝫ sitim nostrā aquas discretiōis: Habemus de fonte gratie ad irrigandas bonoꝝ operū plātas aquas deuotiōis. Queramꝰ ad decoquēdos cibos aquas feruētes aquas emulatiōis? que sine dubio cōdūt ⁊ decoquunt affectiōes nostras: ⁊ ebulliūt de fonte charitatis. Unde ait ꝓpheta: Cōcaluit cor meū intra me: ⁊ in meditatiōe mea exardescet ignis. Alibi quoq; Zelus inquit domus tue comedit me. Siquidem ex dulcedine deuotiōis diligēs iusticiā: ex feruore emulationis odio habet iniqtatē. Et vide ne forte de fontibus istis ꝓdixerit Jsaias: Haurite aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Hā vt ꝓmissionē hāc vite ꝑsentis cē noueris nō future: illud attende qđ sequit: Dicetis in illa die cōfitemini dño ⁊ inuocate nomē eius. Jnuocatis qppe ꝑsentis ē tpis: sicut scriptū ē: Jnuoca me in die tribulatiōis. Porro ex his quattuor fōtibus tres qdē ꝓprie conuenire vident tribus ecclesie ordinibus: singuli singul. Hā primus quidem omnibus ē cōmunis. Jn multis enim offendim⁹ omnes? ⁊ habem⁹ necessariuꝫ fontē misericoꝛdie: quo possimus eaꝝ offensionuꝫ abluere sordes. Oēs inquā peccauimus ⁊ egem⁹ gloria dei. Et ꝑlati ⁊ ꝙtinētes ⁊ cōiugati. si dixerimus: qꝛ peccatū nō habemus: nosipos seducimus. Una ergo nemo mūdus a sorde: necessarius est omnibus fons misericoꝛdie ⁊ pari voto debēt ad hūc fontē noe daniel ⁊ iob ꝓperare. Decetero iob qdē maxime fontē sapiētie querat: quoniā ipe magis inter medios laqos ambulat: ita vt sit salus magna qđ a malo declinat. Danieli vo currē dū ē ad fontē gratie: cui nimiꝝ penitentie opera ⁊ laboꝛes abstinētie deuotionis gra necesse ē irrigare. Oportet enim vt nos maxime i hilaritate omnia faciamus: qm̄ hilarē datoꝛē diligit deus. Uerum terra nra nequaq̄ fertilis est huiusmodi semimus bone. s. cōuersatiōis: peribit facile: facile contabesceret: nisi crebris irrigatiōibus adiuuetur. Usi ⁊ in oꝛone dñica huiusmodi gra sub quottidiani panis nomine. quottidie postulamus. Oꝛ enim timēdum nobis ne forte cadat super nos terribilis illa maledictio ꝓphetice imprecationis: Fiant sicut fenū tectoꝝ qđ ꝓsq̄ꝫ euellaꝫ exaruit. Fōs vo emulatiōis noe ꝙnit specialius: qꝛ ꝓ latos decet hic zelus. Quattuor itaq; fontes istos adhuc in carne viuētibus nobis in semetipo xps exhibet? quintum qui est fons vite post hoc seculum reprimittens: ad quem sitiebat ꝓpheta cū diceret; Sitiuit anima mea ad deū fontem viuū. Et forꝛ tassis ꝓpter hos quattuor fontes: q̄ttuor i locis vulneratus ē xps adhuc viues i cruce: ꝓpter quintū cū iā tradidisset spiritus transfixus ē in latere. Uiuebat adhuc qñ foderunt manus eius ⁊ pedes: vt nob adhuc viuentibus quattuor fontes ex seipso ꝓferret. Quintuꝫ ptulit vulnus cū iam expiraſſet: vt in se nihilominus qntū fontes nobis post obitū aperiret. Sed ecce iā dū loqui cepimus ō mysteriys natiuitatis: deuenimus subito ad perscrutanda sacramēta dñice passionis. Nec id miruꝫ videaꝫ si querimus in passione qđ i natiuitate sua

ꝓpo attulerit: tunc enim conscisso sacco. pecuniam que latebat in preciuz nostre redẽptionis effudit.

¶ Item vnde supra De tribus mixturis. Sermo secundus.

xxj MAgna opa domini: ait ꝓpheta dauid. ¶Magna quidẽ omnia opera eius fratres? siquidem magnus ⁊ ipe ẽ: sic ad nos maxime spectant que i eis maxima esse videtur. Hinc ẽ qđ psallit idẽ ꝓpheta dicens. ¶Magnificauit dñs facere nobiscuz. Deniqz qz magnifice nobiscum agat: specialiter tria quedã eius opera clamant ꝑme creationis: ꝑsentis redemptionis: future glorificatiõis. Oz magnificata sunt in singulis opera tua dñe. Tuũ ẽ virtutem operum tuorum annũciare populo tuo: nos ipa saltem opera nõ silemus. Triplicem fratres cõmixtionẽ in his considerare ẽ: celestis plane operis ⁊ diuine virtutis. Nam in primo quidem opere conditionis nostre de limo terre plasmauit hominem deus: ⁊ inspirauit in faciem eius spiritum vite. Qualis artifex. qualis vnitor rerum: ad cuius nutum sic conglutinãtur sibi limus terre ⁊ spiritus vite. Limus quidem iam ante creatus erat: quando in ꝑncipio creauit deus celum ⁊ terram. At spiritus sane nõ cõmunem. sed ꝓpriam habebat conditionez: nec in massa creatur: sed singulari quadam excellentia inspiratur. Agnosce o homo dignitatem tuam: agnosce gloriam conditionis humane. Est tibi cum mundo corpus: sic enim decet eum q constitutus ẽ super vniuersam huius creature corporee molem. aliqua similari ei ex parte: sed ẽ tibi etiam sublimius aliqd nec ommno cõparandus es ceteris creaturis. Compacta ⁊ federata sunt in te caro ⁊ anima: illa plasmata. hec inspirata. Sed cui⁹ interest hec cõmixtio? cui hac vnione prestatur? Etenim iuxta sapientiam filiorum huius seculi: vbi sociantur simis inferiora prevalent qui potestatem habent: ⁊ humilioribus vtuntur ꝓ libitu suo. Lõculcat fortior minus fortem? ridet sapiens indoctum: simplicem fallit astutus: potẽs despicit imbecillem. Non sic in opere tuo deus. non sic in tua cõmixtione? non ad hoc soci asti spiritum limo: sublimez humili. dignã ⁊ excellentem creaturam abiecte ⁊ inutili masse. Quis non videat fratres quantuz corpori prestet anima? Nunquid nõ truncus esset insensibilis caro inanimata? Ab anima enim pulchritudo? ab anima incrementum: ab anima claritas visus ⁊ sonus vocis. Deniqz sensus hominis ab anima est. Charitatẽ mihi coniunctio ista cõmendat: charitatem in hac ipa conditionis ꝓprie pagina lego. Charitatez statim in ipso principio. non solum predicat: sed ingerit mihi manus benignissima creatoris. Et q dem magna hec coniũctio dilectissimi: sed si stabilis permansisset. Nunc autem ꝛz diuino fuerit munita sigillo? ad imaginẽ qppe ⁊ similitudinem suam creauit hominez deus: heu diruptum est sigillum et vnitas dissipata. Accedens pessimus ille latro recens adhuc sigillum fregit: ⁊ sic mutata similitudine diuina, comparatus ẽ miser homo iumentis insipientibus et similis fact⁹ est illis. Rectum quippe fecit deus hominem? atqz hec similitudo eius: de quo scriptum est: Quia rectus dñs deus noster. et non est iniquitas in eo. Veracem quoqz ⁊ iustum fecit eum sicut ⁊ ipe veritas ⁊ iusticia est: nec vnitas ipa posset dissiungi. dum sigilli huius integritas permaneret. Vere superuenit falsarius qui indoctis sigilluz promittens meli⁹: ve ve fregit qđ erat manu diuinitatis impressum. Eritis inquit sicut dij scientes bonum ⁊ malum. O malivole: o maligne? ad quid eis huius similitudo sciẽtie? Sint certe sicut dij recti iusti veraces sint: sicut deus in quem peccatuz nõ cadit. Hoc quippe sigillo stante: stabit vnitas illa. Jaz experimur miseri quid nobis persuaserit versutia diabolice fraudis. Fracto nãqz sigillo: sequitur amaruz discidium. triste diuortiũ. Vbi est quod dixisti neqz? nequaqz morieminí? Ecce enim morimur omnes: ⁊ non est homo qui viuat ⁊ non videat mortem. Sed quid erit domine deus? Nunqz ne reparabit opus tuũ?

ꝛ q̄ ceciderit nō adijciet vt resurgat? Non est qui reficiat: nisi q̄ fecit. Itaq̄ propter miseriam inopum ꝛ gemitum pauperum nunc exurgam dicit dominus. Ponam in salutari: fiducialiter agam in eo. Siquidē nihil proficiet inimicus in eo: ꝛ filius iniq̄tatis non apponet nocere ei. Nouam ingt ego facio cōmixturam: vbi expressius ꝛ robustius appono sigillum? eum qui non ad imaginem meam factus est: sed est ipa imago splendor gloriꝫ ꝛ figura subsstantie: non factus sed genitus ante secula. Et ne forte timeas esse frangendum? aruit inquit tāq̄ testa virtus mea: sed talis testa quā nec ipse malleꝰ vniuerse terre nocere vllo modo possit. Sane cuꝫ prima ex duobus facta sit. secunda iam coniunctio fit ex tribus: vt discas ex hocipso ad sacramentum accedere trinitatis. Verbuꝫ quod erat in principio apud deū ꝛ deꝰ erat? anima que de nihilo creata est ꝛ ante nō erat: caro de massa corruptionis sine corruptiōe aliqua diuino segregata artificio: qualis nulla iā caro erat. vinculo indissolubili in pſone coeunt vnitatem. Habes in his triplex genus potētie. Quod nō erat creatum? quod perierat reparatum: quod super omnia erat paulominus ab angelis minoratum. Nec sunt euangelica illa tria sata farine que pariter fermentantur: vt fit panis angelorum quem manducet homo: panis cōfirmans cor hominis. Felix mulier benedicta in mulieribus: in cuius castis visceribus superueniente igne spiritus sancti coctꝰ est panis iste. Felix inq̄ mulier: que i hec tria sata īmisit fidei sue fermentum. Siquidem fide concepit? fide peperit: ꝛ vt dixit helisabeth, btā que credidit perfecta sunt in ea que dicta sunt ei a domino. Nec mireris q̄ eius fide mediante vnitum dixerim verbum carni: quādo quidem ꝛ carnem ipsaꝫ de eius carne susceperit. Sane ne hoc quidem presenti expositiōi obuiare potest: quod de celestis regni dicitur similitudine. Neq̄ enim indignum videtur si celorum regnum fidei marie comparatur: qua ꝛ reparatur. Habꝰ itaq̄ vinculum vnionis nulla omnino soluere poterit creatura. Siquidem nec princeps huius mundi habet in eo quicq̄ḋ: nec ipse ioannes soluere dignus est corrigiam calciamenti. Quid tamen? Soluatur certe aliquatenus necesse est: alioquin quod dissolutum est nō resolidatur. Panis integer. thesaurus absconditus. sapientia occulta: Que vtilitas in his omnib⁹? Merito flebat ioannes non inueniri qui aperiret librum ꝛ solueret signacula eius. Dum enim clausus staret: nemo ex nobis diuinam illam attingere sapientiaꝫ preualeret. Aperi tu librum agne dei mansuetudo vera? fodiendas expone in deo manus tuas ꝛ pedes: vt procedat qui in eis latet thesaurus salutis ꝛ copiosa redemptio. Frāge deniq̄ esurienti panem tuum. Solus enim frangere potes? qui solus vt confracta solides stare potes: ꝛ in ipsa confractione solus potestatem habes ponendi animam cum volueris resumendam. Tua igitur miseratione soluatur aliquatenus templum hoc: sed non penitus dissoluatur. Saparef ab anima caro? sed verbum sane ꝛ carnis seruet incorruptionem ꝛ anime plenam conferat libertatē: vt sola inter mortuos libere agat. educens vinctos de domo carceris. sedentes in tenebris ꝛ vmbra mortis. Donat aīa sancta carnem immaculatam: sed resumendam tertia die: vt moriens morte perimat: ꝛ vita hominum cum resurgente resurgat. Ita factum est dilectissimi: ꝛ ita factum eē gaudeamus. Morte illa mors mortua est: ꝛ regenerati sumus in spem vite: per resurrectionem iesu christi ex mortuis. Jam qd futuruꝫ sit in vnione tua tertia quis loquatur? Nec oculus vidit: nec auris audiuit? nec in cor hominis ascendit: que preparauit deus diligentibus se. Consūmatio erit illa cum tradiderit christus regnum deo ꝛ patri: ꝛ erunt duo non iam in carne vna: sz in vno spiritu. Etenim si adherens carni verbum factum est caro: multo magis qui adheserit deo vnus spiritus erit cum eo. Et in hac quidem vnione media humilitas exhibetur? ꝛ humilitas magna nimis: in ea vero quam expectamus: ad quam suspiramus perfecta nobis: si tamen nobis repositā glorificatio est. Q; si meminimus

in ꝑma coniūctione qua ex anima ⁊ carne compactus ē homo. charitatē cōmendari merito eminet humilitas in secunda: q̄ sola ē virtus humilitatis ꝺeſe reparatio charitatis. ¶Dono. q̄ō vnꝰ rationalis aīe creatura terreno co:poꝛi:oſo nō eſt humilitati aſſcribere: ſiqꝺē nō ex ꝺeliberatione, ꝑpria carni miſcef: ſed creando imittiꝫ: imittēdo creaꝫ. ¶Nō ſic ſane ſūmꝰ ille ſpūs: q̄ cū eſſet magis bonus ipſo beneplaciti ſui arbitrio acceſſit ad co:pus icomꝓnatū. ¶Merito de niq̄ charitatē ⁊ humilitatē ſequitur glorificatio: q̄ ſine charitate nihil ꝓdeſſe pōt: ⁊ nemo niſi q̄ ſe humiliat exaltabiꝫ.

¶Item vnde ſupra. De loco tpe ⁊ alijs circūſtātijs natiuitatis ꝺñi. Sermo. iij.

xxij

¶Do quedam rerum genera fratres in hac natiuitate domini conſidero: non ſolum diuerſa: ſed ⁊ diſſimilia valde. Si quidem ⁊ puer qui naſcitur. deus eſt: ⁊ mater de qua naſcitur virgo eſt: ⁊ partus ipſe ſine dolore eſt. Fulget in tenebris lux noua de celo: gaudium magnum angelus euangelizat: laudat multitudo militie celeſtis: ⁊ ꝺaꝫ gloria ꝺeo: pax hominibus bone voluntatis. Currunt paſtoꝛes: inueniunt quod ad eos dictum eſt verbum: nunciant alijs: quicūq̄ audiunt admirātur. ¶Hec ⁊ his ſimilia dilectiſſimi: diuine virtutis ſunt. nō fragilitatis humane. Vaſa ſunt aurea ⁊ argentea: quibus ꝓ tanta ſolēnitate īmēſa ꝺñi: etiam egenis quibuſcūq̄ hodie miniſtratur. ¶Non ē nobis tollere iſta. ¶Non nobis aureus diſcus datur aut cybus: ſed qui in eis ē cibus ⁊ potus. ¶Diligenter conſidera ait ſapiens q̄ tibi apponuntur. Et ego certe agnoſco in ea eſſe natiuitatis huius tempus ⁊ locum: infantilis co:poꝛis teneritudines: paruuli vagitus ⁊ lach:rymas: ſed ⁊ ipſoꝝ quib⁹ ꝓmo annunciatur natiuitas ſaluatoꝛis: paupertatem paſtoꝝ atq̄ vigilias. ¶Hec ſunt hec: ꝓ me faciunt? mihi apponunt: mihi ꝓponuntur imitanda. ¶Hyeme natus eſt: nocte natus eſt chriſtus. ¶Numquid credimus caſu factum: vt in tanta aeris inclementia ⁊ in tenebris naſceretur? cuius eſt hyems ⁊ eſtas: dies ⁊ nox? ¶Nō eligūt paruuli ceteri quando naſcantur: quippe quibus adhuc vix incipientibus vinere: nullus ſubeſt rationis vſus: nulla eligendi libertas: facultas nulla ꝺeliberandi. Chriſtus fratres. ſi homo erat: erat tamen in principio apud ꝺeum ⁊ ꝺeus erat? eiuſꝺez cuius nunc eſt ſapientie ⁊ poteſtatis: vtpote ꝺei virtus ⁊ ꝺei ſapientia. ¶Naſciturus itaq̄ ꝺei filius. cuius ī arbitrio erat quodcūq̄ vellet eligere tempus? elegit qō moleſtius ē ꝓſertim paruulo ⁊ pauperis matris filio: que vix pannos haberet ad īuoluendum: ꝓſepe ad ꝺeclinandum. Et certe cum tanta eſſet neceſſitas: nullam audio pelliū fieri mentionem. ¶Panus adā pelliceis veſtitur tunicis? pannis ſecundus obuoluitur. ¶Non ē tale iudicium mundi: aut iſte fallitur: aut mundus errat. Sed ꝺuinam falli ſapientiam: impoſſibile ē. ¶Merito ꝓinde ⁊ carnis ꝓudentia mors: ſiquiꝺē ⁊ ipſa inimica ē ꝺeo: ⁊ ſeculi quoq̄ ꝓudentia ſtultitia nominaꝫ. Quid enī? Xp̄s vtiq̄ qui nō fallitur eligit quod carni moleſtius ē. Id ergo melius: id vtilius: id potius eligendū: ⁊ quiſquis aliud ꝺoceat vel ſuadeat ab eo tanq̄ a ſeductoꝛe cauendū. Jam vo etiam nocte volut naſci. Ubi ſūt qui tam impudenter oſtentare geſtiunt ſe metipſos? Chriſtus eligit quod ſalubꝝ⁹ iudicat: vos eligitis q̄ ꝺ reꝓbat ille. Quis ꝓudentioꝛ e duobus? Cuius iudicium iuſtius? ⁊ cuius ſententia ſanioꝛ? Denīq̄ tacet chriſtus? non ſe extollit: nō magnificat: non ꝓdicat: ⁊ ecce annunciat eum angelus: laudat multitudo celeſtis exercit⁹. Et tu ergo qui xp̄m ſequeris: inuentū abſconde theſaurū: ama neſciri. Laudet te os alienum: fileat tuum. Adhuc certe in ſtabulo naſciꝫ xp̄s: ⁊ in ꝑſepio reclinatur. Et nōne ipſe ē q̄ ꝺicit? me⁹ ē orbis terre ⁊ plenitudo eius? Quid hoc ſtabulū elegit? ¶Plane vt reꝓbet gloriā mūꝺi: ꝺānet ſeculi vanitatē. ¶Hec ꝺū loquiꝫ lingua ⁊ quecūq̄ ꝺe eo ſūt clamāt ꝓdicant euangelizāt. Ipſa quoq̄ in fantilia mēbra non ſilent. In oībus mūꝺi iudiciū arguitur: ſubuertiꝫ cōfutaꝫ.

Quis enī holum si daret optio nō magis eligeret robustū corpus: et etatem intelligibilē q̄z infantilē? O sapiētia q̄ de occultis traberis: o vere incarnata et velata sapientia. Et tū fratres ipse est promissus olim p ysaiam paruulus sciens reprobare malum et eligere bonū. Malū ergo voluptas corporis bonū vo afflictio est. Siquidē et hāc eligit et illam reprobat puer sapiēs: verbū infans. Verbū enī caro factū est: et caro infirma: caro infantilis: caro tenera: caro impotens omnis operis: oīs laboris ipatiens. Et vere fratres verbū factū est caro: et sic habitauit in nobis. Dum esset in pncipio apud deum. Incem habitabat inaccessibilē: et non erat q̄ caperet illud. Quis enī inuestigauit sensum dñi: aut quis cōsiliari⁹ ei⁹ fuit? Carnalis hō non pcipiet ea que sunt spūs dei. Sed iam capiat et carnalis: q̄ factum est caro. Si nihil pter carnē nouit audire: ecce verbū caro factū est: audiat istud vel in carne. O homo in carne tibi exhibet sapientia illa quōdam occulta: ecce iam ipsis sese ingerit sensibus carnis tue. Carnaliter vt ita dixerim pdicatur tibi fuge voluptatez: q̄ mors posita est secus introitum delectatiōis: age penitētiā: q̄ per hāc appropīquat regnū dei. Hoc tibi pdicat stabulū illud: hoc plepe clamat: hō mēbra illa infantilia manifeste loquūtur: hoc lachrymē et vagitus euangelizant. Ploratq̄ppe xps: sed nō ficut cereri: aut certe nō quare ceteri solent. In alijs sensibus: in xpo preualebat affectus. Patiunt illi: nō agūt: vtpote nec ipsius adhuc vsum volūtatis habentes. Illi ex passione lugent: xps ex cōpassione. Illi iugum graue quod est sup oēs filios ade: christus filioz ade deplorat peccata. Et certe pro qb⁹ nūc lachrymas fundit: postea fundet et sanguinē. O duritia cordis mei. Utinam dñe ficut verbum caro factū est: ita et cor meum carneū fiat. Siquidem et hoc pollicitus es p pphetā. Auferam inquit a vobis cor lapideū: et dabo vob cor carneū. Fratres lachrymē xpi. mihi et pudorē pariūt et dolorē. Ludebam ego foris in platea et in secreto regalis cubiculi sup me ferebat indiciū mortis. Audiuit hoc vnigenitus eius: exijt posito vi de mate: sacco vestitus: aspersus cinere caput nudus pedes: flens et eiulans q̄ morte dānatus eēt seruulus ei⁹. Intueor illū subito procedentē: stupeo nouitatē: cāni pcūctor. et audio. Quid facturus sum? Adhuc ne ludam? et deludam lachrymas eius? Plane si insanus sum et mentis inops: non sequar eum. nec simul cū lugente lugebo. Ecce vī pudor? dolor et timor vnde? Utiq̄ quia ex consideratione remedij: periculi mei estimo quātitatez. Nesciebam? sanus mihi videbar: et ecce mittit virginis filius: fili⁹ dei altissimi? et iubet occidi: vt vulnerib⁹ meis precioso sanguinis ipsius balsamo medeat. Agnosce homo q̄z grauia sunt vulnera pro quibus necesse est christū, vsim vulnerari. Si non essent hec ad mortē. et mortem sempiternam: nūq̄z pro eoz remedio dei filius moreretur. Pudet itaq̄ dilectissimi ppriā negligenter dissimulare passionem: cui tanta a maiestate tantā exhiberi video compassionem. Compatitur dei filius et ploratꝰ homo patik et ridebit? Sic et medicine est imatio: et doloris mihi et timor exaggeratio est. Uerum si diligenter obseruem pcepta medici: erit etiam consolatiōis occasio. Sicut enim grauem agnosco morbum: cui tāta apponitur medicina: sic et ex hoc nō incurabilem esse coniector. Nec enim preciosissimas species frustra ysumeret medicus sapiens: imo sapientia ipsa. Porro frustra insumi constat non solum si absq̄ eis facilis esset curatio: sed multo magis si et cum eis sit impossibilis. Animat itaq̄ ad penitētiam: et accendit vehementius desideriuz spes cōcepte sane accedit ad cōsolationem ipsa quoq̄ q̄ pastorib⁹ vigilātib⁹ exhibita ē visitatio et allocutio angelor. Ue vobis diuites q̄ hētis consolationē vestrā: vt iam non mereamini hāc celestē. O q̄z multi enim nobiles sm carnem q̄z multi potentes q̄z mlti sapientes huius seculi: hora illa in stratis mollibus quiescebāt: et nemo eoz dignus est habitus nouam videre lucem? scire magnum illud gaudium: angelos audire cantantes Gloria in excelsis deo. Agnoscant igitur homines: quia qui in labore homi

nũ non sunt: visitari ab angelis nõ meren
tur. Agnoscant q̃ placeat supernis ciuib⁹
labor: cuius spiritalis intentio est: quando
quidẽ & eos qui p̃o victu corporis corpo
rali vrgente necessitate laborãt. suo visita
re dignantur alloquio: & alloquio tam feli
ci. Nimirum humanũ in eis agnoscunt or
dinẽ: quo constituit deus. vt in sudore vul
tus sui vescatur adam pane suo. Obsecro
vos dilectissimi: cõsiderate diligentius q̃n
tum fecerit deus p̃o vestra exhortatione
& salute: nec infructuosus inueniatur i vo
bis sermo tam viuus & efficax: sermo fide
lis & omni acceptione dignus: sermo nõ tã
oris q̃ operis. Putatis fratres parũ mihi
molestum esse: si hoc ipsum verbum quod
nunc loquor: ad vos: vacuum & sine aliqua
vtilitate deperire in cordibus vestris nos
sem? Et quis sum ego: aut quis est hic ser
mo meus? Si hunc tantillum vocis labo
rem inutilem esse doleret homo pusillus:
imo & nihil q̃ iustius indignabit dñs ma
iestatis: si tantam eius operam nostra aut
duritia: aut negligentia contingat euanes
cere? Auertat hoc a seruulis suis: qui p̃o eo
rum salute induere dignatus est formã ser
ui vnigenitus dei patris: qui ẽ sup omnia
deus benedictus in secula Amen:

¶ Item vnde supra de eo q̃ pastores inue
nerũt mariam & ioseph & infantẽ positũ
in p̃sepio. Sermo quartus.

xxiij ANoscite dile
ctissimi fratres quanta sit hodierna solennitas: cui & dies
breuis & terre angusta est lati
tudo. Loco pariter & tempore dilatat. Noctem p̃eoccupat: celũ replet anteq̃ terrã.
Nox enĩ vt dies illuminata est: cum in tẽpeste noctis hora pastores circumfulsit lux
noua de celo. Et vt noueritis quo in loco
solẽnitatis huius ceperint gaudia celebra
ri: quod iam angelis erat futurũ oĩb⁹ gaudiũ euãgelizat: sed & confestim adest diuinis personans laudibus celestis exercitus
multitudo. Hinc est q̃ solẽnis dicitur nox
ista: p̃e ceteris in psalmis & hymnis & canticis spiritalib⁹: & his potissimũ in vigilijs
sine vlla hesitatione credendũ est: celestes
illos p̃ncipes p̃euenire conuictos. psallẽtibus in medio iuuencularũ tympanistarũ.
Sed q̃ multa hodie gẽmis & auro fulgent
altaria: quantis vtiq̃ pallijs frigijs parietes adornanẽ. Putas ad hec diuertant angeli? & pãnosos hoies declinabũt? Si ita ẽ:
cur pastoribus ouiũq̃ magis apparuere q̃
terre regibus? q̃ sacerdotib⁹ templi? Cur
& ipse saluator: cuius est aurũ pariter & argentũ? sacram in suo corpore dedicat paupertatẽ? Aut certe cur paupertas ipsa? tã
sollicite enarrat ab angelo? Neq̃ enĩ sine
certi ratiõe mysterij pãnis saluator obuoluit: & posuit in p̃sepio: q̃n id manifeste in
signũ nobis cõmẽdat ab angelo. Hoc inquit
vobis signũ: Inuenietis infantẽ pãnis involutũ. In signũ positi sunt panni tui dñe
iesu: q̃ in signũ cui a multis vsq̃ hodie cõtradicit. Multi quippe vocati: sed nõ multi electi: & ió nec signati. Aĝsco certe: agnosco iesum magnũ sacerdotẽ sordidis opertum vestibus: dum alteraretur cum diabolo. Sciẽtibus scripturas loquor: & quibus
nõ incognita est p̃ophetica visio zacharie.
Vbi vo exaltatũ est caput nostrum sup inimicos nostros: ex hoc plane mutauit vestẽ.
decorem induit: amictus est lumine sicut
vestimento. Exẽplũ dedit nobis: vt & nos
eadem faciam⁹. Utilior siquidem in cõflictu est lorica ferrea q̃ stola linea: licz oneri
illa sit. hec honori. Erit cum & membra sequentur caput: vt corpus iam vniuersum
imo psallat spiritu & dicat: Conscidisti saccum meũ: & circũdedisti me letitia. Inuenietis inquit infantẽ pãnis inuolutũ: & positũ in p̃sepio. Et post pauca. Uenerunt aut
euangelista festinãter: & inuenerũt mariaz
& ioseph & infantẽ positũ i p̃sepio. Quid
est q̃ sola ab angelo cõmendari videt humilitas? nec tũ sola a pastoribus inueniri?
Forte specialius cõmendat angelus humilitatẽ: q̃ ruẽtibus ceteris p̃ superbiã: ipe in
humilitatate stetisset. Aut certe ꝓpterea
celitus annũciat humilitas: q̃ hec quasi
ꝓpria virt⁹ diuine exhibẽda sit maiestati.
Sola tũ nõ potuit inueniri. q̃ semp gẽra datur humilib⁹. Inuenerũt ergo mariam et

ioseph ⁊ infantem positum in presepio. Sicut enim saluatoris infantia manifestam pretendit humilitatē: sic per virginē ꝓtinētia: iustitia per ioseph virum iustum cuius laus est in euangelio nō incōgrue designatur. Sane ꝓtinentiam deberi carni: quis nesciat? Justitia vō virtus est qō suum est cuiqz tribuens: ⁊ hec erga primos est necessaria. Porro humilitas deo nos reconciliat: dum ei facit esse subiectos: deo placet in nobis. sicut ait virgo beata: Respexit deꝰ humilitatē ancille sue. Itaqz q fornicatur, peccat in corpus suū: qui iniuriosus ē in proximū: qui extollit ⁊ inflatur: in deū. Fornicator semetipsum dehonestat: iniuriosus molestat primū: elatus qō in se est deum inhonorat. Gloriam meam ait dñs alteri nō dabo. Et superbus Ego inquit mihi eam licet ipse non dederis: vsurpabo. Non enim placet ei angelica distributio: dans gloriam deo: pacem hominibus. Non ergo colit deum sed aduersus deum extollitur impius plane ⁊ infidelis. Que est enim pietas? nisi cultus dei? Quis vō deum colit, nisi qui voluntarie ei subiectꝰ est: ⁊ sicut oculi seruorum in manibus dominoꝝ suorum: sic oculi cordis eius ad dominū deum suū? Ut ergo inueniatur semper in nobis maria ⁊ ioseph ⁊ infans positus in presepio: sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo. Propter hec enim apparuit gratia dei eridiens nos: ⁊ per hec gloria quoqz illius apparebit. Sic enim habemus. Apparuit gratia dei omnibus hominibus erudiens nos: vt abnegantes impietatem ⁊ secularia desideria sobrie et iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo expectantes beataz spem ⁊ aduentū gl'ie magni dei Apparuit ī puulo gr'a ad eruditionē: sed hic erit magnus sicut de eo gabriel locutꝰ est: ⁊ quos puulus erudierit ad būilitatē cordis ⁊ mansuetudinē magnificabit post modū ⁊ gl'ificabit. magnꝰ ⁊ gl'iosus aduenies iesus xp̄s dñs noster. Amen.

¶ Ité vnde supꝰ de vbis apostoli: Benedictus deus ⁊ pater dñi nostri iesu christi pater misericordiarū ⁊ deus totius consolationis ⁊c. Sermo quintus.

Benedictus deus ⁊ pater dñi nostri iesu christi pater misericordiarū. ⁊ deꝰ toti' ꝓsolatiōis: q ꝓsolat nos in oi tribulatione nr̄a. Benedictꝰ q propter nimiā charitatē suā qua dilexit nos: misit nobis filiū suū dilectū. in quo ei bene cōplacuit: p quē recōciliati pacem habeamꝰ ad eū: ⁊ idē fit nobis reconciliationis buiꝰ ⁊ mediator ⁊ obses. Nō ē quod vereamur fratres meꝝ sub tam pio mediatore: nō est quod de tam fido obside dubitemꝰ. Sed q̄lis mediator est inquies q in stabulo nascit: q in p̄sepi ponit: pannis inuolui' sicut ceteri: ploret vt ceteri? deniqz infans iacet vt ceteri ꝓ nr̄is ꝓfuerūt. Magnꝰ plane mediator est etiā in his oīb⁹ q ad pacē sunt. nō p̄functorie. sed efficaciter querens. Infans quidez est: sed verbū infans: cuius ne ipsa quidē infantia tacet. Cōsolamini consolamini dicit dñs deus noster: Dicit hō emanuel nobiscū deus. Clamat hoc stabulum? clamat p̄sepe: clamāt lachryme: clamāt pānni. Clamat stabulū curādo sese boī q in latrones inciderat p̄parari ⁊ clamat p̄sepe. eidē boī q iumētis comparatus fuerat pabulū mistrari: clamāt lachryme: clamāt pānni. eiusdem ipsius cruenta iam vulnera ab lui ⁊ detergi. Siquidē nullo horū christus egu't: nihil horū illi propter se: magis aūt oīa propter electos. Verebunt filiū meum ait pater misericordiarū. Verū id quidez dñe: reuerent eū. Sed qui? Non plane iudei ad quos missus: ꝛ electi propter quos missus est. Reueremur eū nos in p̄sepio: reueremur ī patibulo: ⁊ reueremur eū ī sepulchro. Deuote suscipim⁹ tenerū propter nos: cruentū propter nos: pallidū propter nos: sepultū propter nos reueremur. Deuote adoram⁹ cū magis? deuote amplectimur cū symeone scō infantiā saluatoris: suscipientes misericordiā tuā in medio tēpli tui. Siquidē ipse est de quo legim⁹: Misericordia dñi ab eterno. Illoqn qd coeternū p̄i? nisi filiꝰ aut spūscūs? Et vteraz q. dē nō tā misericors qz ipsa vere mia? nihilominꝰ tñ etiā p̄i ē. atqz hi tres nō nisi vna

miserico:dia:sic̄ vna eēntia:vna sapientia:
vna diuitas.vna maiestas.In eo tñ q̄ pat
miserico:diarū dī de⁹:q̄s nō videat velut
ꝓprio noīe filiū designari? Et bene dicit
p̄ miserico:diarū:cui⁹ ꝓprīū ē misereri sp
z parcē.Sz forte q̄s dicat:Quō illi ꝓprīū ē
misereri:cui⁹ iudicia abyssus mlta? Neq;
enī dī Dēs vie ei⁹ mia sola:sz ☩dia z vitas
Nō min⁹ iust⁹ q̄z miserico:s ē:cui mia z iu
diciū decātat. Uex is qdē cui vult miserē
z quē vult idurat:sz q̄ miserē ꝓprīū illi ē:
ex se enī sumit māz:velut q̄ddā semiariū
miserēdi.Nā q̄ iudicat z ꝙdemnat nos eū
q̄dāmō cogim⁹:vt lōge alit de corde ipsi⁹
miseratio q̄z aīaduersio ꝓcedēvideat? Ꝯz
audi dicentē:Nūqd volūtatis mee ē mors
īpij dicit dñs:z ñ magis vt q̄uertat z viuat?
Recte magni nō p̄ iudicio:z vel vltionuz
dī.sz p̄ mīa:nō mō q̄ p̄is videat misere
ri poti⁹ q̄z idignari:z quēadmodū miserē
p̄ filio:z meseream timentiū se.sz eo magis
q̄ miserēdi cāz z originé sumat ex ꝓprio.iu
dicādi vel vlciscendi magis ex nr̄o.Sed si
ꝓpter h̄ p̄ mīe:q̄re p̄ miserico:diaz? Se
mel locut⁹ ē de⁹ait ppha:duo hec audiui:
q̄ potestas dei ē:z tibi dñe mia. Ceterum
Apls nob i vno vbo:in filio vno ipsam q̄z
mīaz duplicē cōmēdat:patrē dicēs nōvni⁹
tñ mīe:sz miserico:diarū:z deū nō vni⁹:sz
toti⁹ ꝙsolatiōis:q ꝙsolat nos nō mō in hac
vl in illa:sz in oī tribulatiōe nr̄a. Die dñi
multe ait qdā:videlicet q̄ multe tribulationes iustoꝝ:z de oīb⁹ his liberabit eos
dñs.Un⁹ est dei fili⁹.vnū vbū:sz miseria
nr̄a multiplex nō mō magnā māz:sz z mł
titudinē q̄rit miserationū.Forte tñ ꝓp sub
stantiā duplicē q̄ subsistit hūana ꝯditio:cū
sit vtraq; tā misera:nō icōgrue duplex ho
minū dicat eē miseria:licz sit multiplex in
vtraq;.Siquidē z corꝑis z cordis nr̄i tri
bulatiōes multiplicate sunt:sed ab vtrisq;
necessitatib⁹ eruit nos.q totū hoiem salū
fecit.Cū ergo vnus ille z vnicus dei filius.
z iam nūc venerit ꝓpter aīas.tollere.s.
peccata mūdi:z secūdo ꝓpter corꝑa sit
venturus:vt ea resūscitet z figuret corꝑis
claritatis sue:nō incōgrue fortasse videbi
tur.vt i eo q̄ p̄i miserico:diarū bñdicim⁹
duplicē hanc mīaz ꝙfiteam. Suscipiēs enī
hūane nē cor⁹ sil z aīaz:ñ mō sel ꝙsolamī
sz vt sup̄ meminim⁹ Cōsolami ꝙsolami dicē
dñs de⁹ vī:vt vz certi sim⁹ q̄ vtrūq; sit sal
natur⁹:q neutrū suscipe ē dedignat⁹. Sz i
quib⁹ putas? Plane i ppl'o suo. Ipse enī z
nūc faciet saluū nō quoscūq; .sz ppl'z suū a
petis eoz.z postmodū nō oē cor⁹ sz cor⁹
hūilitatis ꝙfigurabit corꝑi claritatis sue
Deniq; ppl'z suū ꝙsolat⁹ vtiq; ppl'z humilē
quē saluū faciet:nā oculos supboz hūlia
bit. Uis nosse ppl'z ei⁹? Tibi derelictus est
paup:ait hō fm cor dei. Sz z ipse i euāge⁹
Uevob inqt diuites:q hētis ꝙsolationē ve
strā. Utinā nos dilectissimi in eo ppl'o iue
niri sp optem⁹:nō cui dicē ve.sz quē ꝙsolat
dñs de⁹ su⁹. Quid enī ꝙsolet eos q suā hñt
ꝙsolationē? Nō ꝙsolat xp̄i ifātia garrulos:
nō ꝙsolāt xp̄i lachryme cachinātes:nō ꝙso
lāt pāni ei⁹ ābulātes i stol'? ñ ꝙsolāt stabu
lū z p̄sepe amātes p̄mas cathedras i syna
gogis:sz eq̄nimit forte vniuersā hāc ꝙsola
tionē expectātib⁹.i silētio dñz lugētib⁹.pā
nosis paupib⁹ cedēvidebū. Leteꝝ audiāt
q̄ z ipsi q̄z āgeli ñ alios ꝙsolāt. Uigilātib⁹
enī pastoꝝib⁹ z custodiētib⁹ vigilias noctis
euāgelizat gaudiū noue luc:z eis dī nat⁹
eē saluator. Pauperib⁹ atq; laboratib⁹:nō
vob diuites:q vestrā hētis ꝙsolationē z ve
dīnū.int ipas vigilias dies scificat⁹ illuxit⁹
z nox sic dies illuiata:imo i die mutata ē di
cēte āgelo:q nat⁹ ē nob hodie.vtiq; ñ hac
nocte. Siqdē nox ꝓcessit:dies āt appropiq
uit⁹ver⁹ vtiq; dies ex die salutare dei:ihs
xp̄s dñs nr̄s:q ē sup oīa de⁹ bñ i scla Amē.

¶ In natali scōz innocentū de quattuor continuis festiuitatib⁹ Sermo vnic⁹.

Benedictus q̄ vēit i noie dñi:de⁹ dñs:z illuxit nobis. xxv

Bñdictū nomē glie ei⁹:qđ ē scīm. Neq; enī ociose venit q̄ ex maria natū est scīm:sz copiose diffudit z nomē z gr̄az scitatis. Mirū inde stephanus scūs:ide iohānes scūs:ide z sci ēt innocētes. Utili proinde dispositiōe triplex ista solēnitas natale dñi comitat⁹ vt non modo inter cōtiguas solēnitates deuotio ꝓtinua pseueret:sz z fructus dñice natiuitatis exinde nobis velut ex quadā ꝓsecu-

tione euidẽtius ꝺnoteſcat. Si quidẽ aduertere eſt in his tribus ſolẽnitatibus triplicem quãdam ſpeciem ſanctitatis: nec facile ꝓeter hec tria ſanctoꝝ genera quartuꝫ aliud poſſe arbitror in hoib⁹ reperiri. Habemus in beato ſtephano: martyrij ſimul ⁊ opus ⁊ voluntatem. Habemus ſolam voluntatẽ in beato iohanne: ſolum in beatis innocentibus opus. Biberũt omnes hi calicem ſalutaris: aut corꝑe ſimul ⁊ ſpiritu aut ſolo ſpiritu: aut corꝑe ſolo. Calicem quidẽ meũ bibetis ait dñs iacobo ⁊ iohãni. nec dubiũ qn de paſſionis calice loqueretur. Demum cũ petro diceret Sequere me: euidenter eum ad imitationẽ ſue ꝓuocans paſſionis: ꝙuerſus ille vidit diſcipulum quez diligebat ieſus ſequentem: non tã greſſu corꝑis q̃z ꝓmpte deuotiõis affectu. Et bibit ergo iohannes calicẽ ſalutaris: ⁊ ſecutus ẽ dñm ſicut petrus etſi nõ oĩmodo ſicut petrus. Q̃ eni ſic manſit vt non etiã paſſione corꝑea dñm ſequeret diuini fuit ꝓcilij: ſicut ipſe ait Sic eum volo manere donec veniã. Ac ſi dicat: Vult quidẽ ⁊ ipſe ſequi: ſed ego euz ſic volo manere. At vo de inocentũ coronis quis dubitat? Ille ꝓ xp̃o trucidatos infantes dubitet inter martyres coronari: q regenerato in xp̃o non credit inter adoptionis filios numerari. Aliogn qñ coeuos ſibi pueros puer ille qui nobis natus eſt ideꝫ xp̃s ꝓpter ſe pateretur occidi: qõ vtiqz ſolo nutu poterat ꝓhibere: niſi melius aliqd eis ꝓuideret? vt quẽadmodũ ceteris infantibus tunc qdem circũciſio nunc vo baptiſmus ſine vllo ꝓprie volũtatis vſu ſufficit ad ſalutem: ſic nihilominus ſuſceptũ ꝓ eo martyriũ illis ſufficeret ad ſanctitatẽ? Si queris eoꝝ apud deum merita vt coronarentur: quere ⁊ apud herodem crimina vt trucidarent. An forte minor xp̃i pietas q̃z herodis ipietas? vt ille qdem potuerit innoxios neci dare. xp̃s non potuerit ꝓpter ſe occiſos coronare? Sit ergo ſtephanus martyr ꝓpter hoies: cuius volũtaria paſſio euideter apparuit in eo vel maxime q̃ in ipſo mortis articulo ꝓ pſequẽtib⁹ q̃z ꝓ ſe ſollicitudinẽ gereret ampliorem ⁊ vincere. retqz in eo ſenſuz corꝑee paſſiõis materne compaſſionis affectus: vt illoũ magis ſcelera q̃z ſua vulnera plãgeret. Sit iohannes apud angelos martyr: qbus tanq̃z ſpiritalib⁹ creaturis ſpũalia deuotiõis eius ſigna certius innotuerũt. Ceterũ hi ſunt plane martyres tui deus? vt in qbus nec hõ nec angelus meritum inuenit: ſingularis tue ꝓgatiua gr̃e euidentius cõmendetur. Ex ore infantiũ ⁊ lactentiũ pfeciſti laudẽ. Gloria in excelſis deo angeli dicũt ⁊ in terra pax hominib⁹ bone volũtatis. Magna qdem ſed audeo dicere necdum pfecta laus donec veniat q dicat Sinite paruulos venire ad me: qm̃ taliũ ẽ regnũ celoꝝ: ⁊ pax hoib⁹ etiã ſine volũtatis vſu in ſacramẽto pietatis. Conſideret hoc qui de opere ⁊ volũtate ꝓtiõis ſolẽt diſputatiõibus corripari? conſideret ⁊ aduertãt neutrũ negligi oportẽ: vbi nõ videt deeſſe facultas: ꝑſertim cũ vtrũq̃z ſine altero: vbi tm̃ facultas deeſt: nõ mõ ſalutẽ ꝓferre poſſit: ſz etiã ſcitatẽ. Sed hoc quoq̃z firmiꝫ teneant ꝓdeſſe qdẽ opus ſine volũtate. nõ aũt cõtra volũtatẽ: vt vnde ſaluant infantes inde magis damnentur ficte accedentes Nihilominus ſane i qbuſdã volũtas ſine ope ſufficiẽs ẽ: nõ aũt ꝓtra opus. Verbi cã Rapitur qs in bona qdẽ volũtate: ſz necdum ꝓfecta necdũ idonea martyriũ ſuſtinere. Quis illi audeat ꝓ hac ipfectiõe negare ſalutẽ. forte eni ꝓpterea nõ finiꝫ in illã grauẽ tẽtationẽ venire: ne deficiat et dãnet. Nimiq̃z ſi in hac tã infirma volũtate iduceret in eã q̃ ſupra ipm ẽ tentationẽ nec voluntas roboraretur? qs illũ dubitet defecturũ. negaturũ? ⁊ ſi in eo mox ꝓtingeret etiã cõdẽnandũ? Qui eni erubuerit me coram hoib⁹: erubeſcã ⁊ ego eũ ait dñs coram angelis dei. In ea igiꝫ ipfecta volũtate in q̃ ſaluaꝫ vbi deeſt facultas opis: nã non poſſet ſaluari ꝓpter defectũ opis vel opus defectiõis. Idẽ vo ⁊ ignorãtia poſſz accidẽ. Emuleñ ꝓide charitatẽ: ⁊ ſectem bona opa frẽs mei: nec infirmitatis nec ignorãtie pctã vllo mõ puipẽdẽtes. magis aũt ſolliciti ⁊ timorati? agam⁹ gratias beniguiſſimo et largiſſimo ſaluatori: q humane

salutis occasiones tam copiosa charitate p quirit: vt in his voluntatez ꝛ opus. in his sine opere voluntatē: in his etiam sine voluntate opus salutis inuenire letetur: qui vult oēs hoīes saluos fieri: ꝛ ad agnitionem sui venire. Nec est enim vita eterna: vt cognoscam⁹ patrem verū deum: ꝛ quē misit iesum christum: qui vnus cum eo verus est deus sup omnia benedictus in secula. Amen.

¶ In circūcisione dñi de circūcisione nostra: ꝛ testimonio triplici quod habē de bemus. Sermo primus.

xx vj Postquam consūmati sūt dies octo vt circūcideret puer: vocatum est nomen eius iesus. Audiuimus paucis expressū magnū pietatis sacramentum. Audiuimus congruā lectionē verbo abbreuiato: quod fecit dñs super terram. Abbreuiatum enī in carne: amplius abbreuiatur suscepta etiam carnis circūcisione. Minoratus paulomin⁹ ab angelis dei filius: naturam humanaz induit: sed iam ne ipsum respuens remedium humane corruptiōis: plane multo minoratus ab eis. Habes hic magnū fidei documentū: habes ꝛ manifestum humilitatis exemplū. Ad qd enī tibi circūcisio necessaria? qui peccatuz non cōmisisti nec ꝙtraxisti? Q; enī ipe non feceris. etas ipsa manifestat: q; non ꝙtraxeris. multo certius probat patris diuinitas. integritas matris. Sūm⁹ sacerdos es: quē nec super patre nec super matre ꝙtaminādum prophetatū in lege potius est ꝙz mandatum. Est enī tibi pater ab eterno: ſz de⁹ est in quē peccatū nō cadit. Est ꝛ mater ex tempore. sed virgo: nec parere potuit ī corruptio corruptelam. Super hec circūcidit puer: agnus sine macula: etsi non eguit. tñ voluit circūcidi. Nec vestigiū quidē vllz vulneris habens: alligaturā vulneris non refugit. Non sic impiꝰ non sic agit peruersitas elationis humane. Erubescimus vulnerum ligaturā: qui de vulneribꝰ interdū etiam gloriamur. Quē nemo potest arguere de peccato: ipse peccati remedium ꝛ verecundū pariter ꝛ austerū. sine vlla necessitate susc epit: nec repulit cultrū lapideū: ī quo solovetus illa que eraderetur rubigo non fuit. Nos econtra inuerecundi ad ob scenitatem culpe erubescimus agere penitentiam: quod extreme dementie est: male proni in vulnera. pcius in remedia verecūdi. Qui peccatū non fecit: nō dedignatus est se peccatorē reputari: nos ꝛ eē volum⁹: ꝛ nolumus estimari. Ita ne sano opus est medicina? ꝛ non male habētibus? Immo vere ita ne eget medicamine. non eger: sed medicus. Quis hominū tante sibi non dicam glorie: sed vel innocētie conscius? manum circūcidentis. equanimiter admitteret? Christus vō patienter que non rapuit exoluebat: qui venerat purgationē facere. nō suscipere delictoꝝ. Sed dicas: Quid ni susciperet paruulus? Immo vō quid ni susciperet humilis ꝛ māsuetus? Quid ni obmutescēret coram circūcidente? qui coram tondente obmutuit: coram crucifigente siluit? Alioquin nō illi erat difficile carnem suam integrā ꝓseruare. ne scinderet: qui fecerat ne virginalis vteri porta in exitu suo aperiretur. Nō erat difficile paruulo phibere. ne caro illa circūcideret: qñ nec mortuo fuit difficile custodire ne corrumperet. Postq̄z ergo consūmati sunt dies octo. vt circūcideret puer: vocatū est nomen eius iesus. Magnū ꝛ mirabile sacramētū. Circūciditur puer: ꝛ vocat iesus. Quid sibi vult ista connexio? Circumcisio nempe saluādi q̄z saluatoris esse videt: ꝛ saluatorē circūcidere decet q̄z circūcidi. Sed agnosce mediatorē dei ꝛ hominū? qui ab ipso natiuitatis sue exordio. diuinis hūana sociat. ima sūmis. Nascit ex muliere: sed cui fecunditatis fructꝰ fic accedat: vt non excidat flos virginitatis. Pānis obuoluit: ſz pāni ipsi angelicis laudibus honorantur. Absc̄ōdit in presepio: sed pdit radiante stella de celo. Sic ꝛ circūcisio veritatē susc epte pbat humanitatis: ꝛ nomen quod est sup omne nomen. gloriam indicat maiestatis. Circūciditur tanq̄z verus abrae filius: iesus vocatur tanq̄z filius dei. Neq̄z enī ad instar puoꝝ: meus iste iesus nomen vacuum aut

mane portat. Nõ est in eo magni nois vmbra: sed veritas. Celitus siquidẽ inditũ nomen euãgelista testat: quod vocatũ est ab angelo prius q̃z in vtero cõciperet. Et tatte di verbi pfunditatẽ. Postq̃z natus est. Iesus vocatur ab hoib⁹: qđ vocat⁹ est ab angelo. prius q̃z in vtero cõciperet. Idẽ quippe angeli saluator & hois: sed hois ab incarnatione angeli ab initio creature. Vocatum est ait nomen eius iesus: quod vocatũ erat ab angelo. In ore ergo duoꝝ vel triũ testiũ stet oẽ verbũ: & ipsum verbũ qđ in ppheta abbreuiatũ manifestius in euãgelio legit caro factũ. Nos frẽs mei: nos respicit hec parabola. Christus enĩ nec angelico eguit testimonio: nec humano: q̃z vt scriptum est. oía propter electos. Triplex pinde querendũ nobis salutis proprie testimonium: ne forte videamur assumpsisse nomen dei nostri in vanũ. Et nos enĩ frẽs circũcidi necesse est: & sic nomen salutis accipere. Circũcidi sane nõ lra: sed spũ & veritate: circũcidi nõ vno membro: sed toto corpore silẽ. Licet enĩ magis in ea parte ĩ q̃ iudeis mandata est circũcisio regnet addi tamẽtũ leuiathan quod a malo est & amputari debet: vniuersam tñ occupat carnẽ. A planta pedis vsq̃z ad verticẽ nõ est ĩ nobis sanitas: nec est aliqua pars. que nõ tabida sit hoc veneno. Propterea sicut paruulus adhuc in fide & dilectiõe populus cõgruũ sibi mãdatũ exigue circũcisionis accepit: sic vbi creuit in virũ perfectiorẽ toto iubetur corpore baptizari: que toti⁹ est hois integra circũcisio. Nunc est q̃ saluator noster & circũcidi octaua die: & post annũ tricesimũ dignatus est crucifigi: vbi in penã corpus omne distẽtum est. Cuius similitudini mortis cõplantamur & nos. vt scribit Apostolus: nimirũ quod nouissime traditũ est obseruantes. Que est ergo moralis circũsio nostra. nisi quã cõmendat Apls idem? Victũ inquiens & vestitũ habẽtes his cõtenti simus? Optime prorsus circumcidit nos. & superflua resecat vniuersa: voluntaria hec paupertas. penitentie labor: & regularis obseruatio discipline. Ceterũ in hac circũcisione triplex nobis est querendũ salutis testimonium: ab angelo & maria & ioseph. Oportet inquã vt ante oía nobis magni pfilij angelus salutis nomen imponat: debinc & ipsius quoq̃ pgregationis necessaria est attestatio. q̃ tanq̃z mater est singulorũ. Mater inquam virgo: tanq̃z ea quã despõnsit Apls vni viro virginẽ castã exhibere christo. Sz ne ipsius ministri. ptemnẽ dñ est testimoniũ ei⁹ qui imitari querit salutaris exemplũ. Hic ẽ ioseph: locũ quidẽ obtinẽs spõsi: re autẽ vera seruus & dispensator: qui sane pater vocat. magis autẽ nutricius est. Sed dico eadẽ manifestius. Et ab his qui foris sunt frẽs mei: & ab eo qui intus est habere oportet testimoniũ bonũ. Cuius enĩ oĩb⁹ grata. nemini onerosa ẽ cõuersatio: huic fine dubio. propria de salute vniuersa fratrũ congregatio attestat. Frustra plane sup his dumtaxat q̃ sũt in manifesto nequissimus ille fratrũ accusator tra bat in causam: quẽ excusat vniuersitas fratrũ. Habet & a platis testimoniũ quisquis & pctã secularis vite: & huius q̃z tpis negligentias. qñ in multis offendim⁹ oẽs: nisi forte sanctiores nos arbitramur. discipulo quẽ dilexit iesus. humili eis & pura confessione indicãda semp exponit: & ipsoꝝ satisfacere studet arbitrio. Jam enĩ ne in his quidẽ pessimi illius timenda est accusatio: qñ nõ iudicabit dñs bis in idipsuz? At forte criminari volet intentionẽ: & in ea parte calumniã struere machinabit: in q̃ nec fratrũ nec ipsius patris testimoniũ. satis efficax videat. Necesse est ergo vt in hac parte opitulet nobis testis internus: q magis cor q̃z faciẽ intuet. A quo sane & incipiẽdũ est: vt nõ prius quicquã cõcipiat in animo. q̃z ab eo nomen salutis acceperit. Ubi q̃ in opus processit manifestũ expedit iaz exteriora q̃z sibi testimõia pciliare: sic ait Apostolus: Prouidẽtes bona nõ tñ coram deo: sed etiã coram hominibus.

CAtẽ vnde supra de nois⁹ ei⁹. Ser. ij.

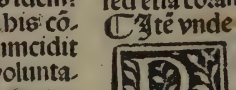

Postquam consũmati sũt dies octo vt circũcideret puer: vocatum est nomen ei⁹ iesus. Ab initio deus

modū acceptat: ⁊ nihil vnq̄z imoderatū illi placuit equitati. Hinc fuit q̄ nō mō i pō dere ⁊ mensura ⁊ numero cōdidit vniuersa: sz ⁊ ipsi ptin⁹ hoi modū pscripsit. ⁊ mā datū cōtulit dicēs: Ex oi ligno paradisi comedes: de ligno aūt sciētie boni ⁊ mali ne comedas. Leuissimū plane mandatū: ⁊ larga oīno mēsura. Sz trāsgressus ē hō pscriptū sibi modū: ⁊ pstitutū sibi terminū pter gressus ē. vñ ⁊ auertēs ab eo faciē suā de⁹ vix tādē in vieb⁹ abrahā amici sui: placabil' fieri icipies: rursus modū instituit: pmulgauit legē. sz nō pōt similē vsq̄quaq̄z. Ea siqdē ad cautelā fuerat: hec ad medelā: ubi phibitio facta: ne supfluitas subintraret: h ia indicta abscisio est. vt sacri remedio q̄ subintrauerat tolleret. Postremo illa qdē i arbore data ē lex: ne fructu ei⁹ vescēt: hec i ppo corpe. vt caro ppucij sciēt. Nec du biū sane: qn cetera q̄z humani corpis mēbra additamētū illō leuiathan occuparet: venenū. s. ꝯcupiscētie. ⁊ imoderate atq̄z ioi dinate illecebra voluptatis: vt gnāl' qdā ab scisio oīb⁹ necessaria vidēt. Ceterū q̄ singulo⁹ membro⁹ abscisionē hūane carnis fragilitas: maxie q̄z infātil' etatis ifirmitas. nullaten⁹ sustinēt: pio moderamīe dispositio supna puidit: vt in ea potissimū parte. ꝯcupiscētia castigaret: i q̄ vehemēti⁹ eā se uire cōstabat: ⁊ violēti⁹ malignari. Jn oi si qdē ꝯdicētiū spūi rebellione mēbro⁹. solū illō vsq̄adeo ꝓtumax iuenit: vt ꝺ oēz volū tatis deliberationē ad inhonestos ⁊ illicitos motus assurgat. Naz q̄ hec circūcisio octaua fiebat die: spē cōmendabat regni celestis: q̄ vz ad pmū reflex⁹ dierū circul⁹ pferre q̄ndā corone speciē vidēt. Hinc ē q̄ octaua potissimū dies post solēnitates pcipuas celebrat' ⁊ i fmōe dñi pme btitudini copulat' octaua: vt celestis regni demū iterata pmissio: euident nob⁹ corona fabricet meritoz. Sane dū circūcidit puer q̄ nat⁹ ē nob⁹ saluato: vocat' q̄ vz ex h ia cepit opari salutē nr̄az: imaculatū illū p nob⁹ sāguinē fūdēs. Neq̄z enī q̄rē est ia xpianis: cur voluerit circūcidi. Propt' h siqdē circūcisus ē pp qd nat⁹: pp qd passus. Nihil hoz propter se: sed oīa propter electos. Nec in peccato genitus: nec a peccato circūcisus: nec mortuus ē pro peccato suo: magis aūt propter delicta nostra. Quod vocatum est inquit ab angelo priusq̄z in vtero concipe retur. Uocatū plane: non impositū. Nempe boc ei nomen est ab eterno. Al natura propie habet. vt sit saluator: innatū ei nomen hoc. non indituz ab humana vel angelica creatura. Sed quid dicā⁹ q̄ egregius ille propheta buncipsum puerū multis nominibus appellandum fore prædicēs: hoc vnū tacuisse videt' quod solum. vt premonuit angelus: vt testatur euangelista. vocatum est nomē eius? Exultauit isaias vt videret hunc diem: et vidit. et gauisus est. Deniq̄z loquebatur gratulabūdus ⁊ laudans deū. Puer natus est nobis: ⁊ filius datus est nobis: ⁊ factus est principatus super humerum eius: et vocabitur nomen eius admirabilis: consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi. princeps pacis. Magna quidem nomina. Sed vbi est nomen quod est super omne nomen? nomen iesu. in quo omne genu flectat? Forte in his omnibus vnū illud inuenies: sed expressum quodāmodo ⁊ effusum. Nempe ipsum est de quo sponsa in cantico amoris Oleum inquit effusum nomē tuū. Habes ergo vnū in his omnibus appellationib⁹ iesum: nec oīno aut vocari posset aut esset saluator: si forte horum quippiam defuisset. Nūquid non vere admirabilem eum singuli fimus experti⁹ in mutatione voluntatum nostrarū? Hoc nempe est saluationis nostre principium: cum incipimus respuere quod diligebamus: dolere vnde letabamur: amplecti quod timebam⁹? seq̄ qd̄ fugiebam⁹: optare qd̄ ꝓtemnebam⁹: admirabil' plane. q̄ hec opat' mirabilia? sz nihilominus ⁊ psiliariū sese exhibeat necesse ē i electione penitētie: ⁊ vite ordinatiōe: ne forte fit nob⁹ absq̄z sciētia zelus. ⁊ volūtati bone prudētia defit. Sane opus ē vt deū q̄z habemus in remissione videlicet prior⁹ delictorū? q̄ nec sine hac salus nob⁹ pstare potest: ⁊ nemo potest dimittē pctā nisi solus de⁹. Ceterū ne id qdē sufficit ad salutē: nisi forte q̄z expiatū in expugnādo ipugnantes nos.

ne ab eisdem rursum cōcupiscentijs supemur: ⁊ fiāt nouissima nostra deteriora pōribus. Videtur ne iam deesse aliquid saluatori? Plane deesset qđ vel maximū est: nisi ⁊ pater esset futuri seculi: et p eum scilicet in imortalitatez resurgeremus: qui p pūtis seculi patrē generamur ad mortem. Neqz hoc satis si non etiā princeps pacis patri nos recōciliaret: cui traditur⁹ est regnū: ne forte ficut filij pditionis vtiqz non salutis resurrecturi videremur ad penam. Multiplicabit sane eius impiū? vt merito saluator dicat etiā p multitudine salnā dozū: ⁊ pacis nō erit finis? vt veram noueris esse salutē: q̄ non possit timere defectū.

¶ Ité vnde sūp de octauo die Sermo iij

xxviij

In circūcisione dñi fratres? habem⁹ qđ amemus ⁊ admiremur: habemus etiā qđ imitemur. Patet i ea magnū dignationis beneficiū vnde gras agamus: latet aliqd clausum qđ in nobis implere debeamus. Venit nāqz dñs ppt nos non solum redimendos sanguis effusione? sz ⁊ docēdos verbis ⁊ exēplis nihilo minus instruendos. Sicut enim penitus erat inutile viam scire si deteneremur in carcere: ita redimi non pdesset: si vie ignares q primus inueniret primus reduceret in carcerē retrudēdos. Itaqz in maiore qdē etate patiētie ⁊ humilitatis ⁊ sup oia charitatis ceterarūqz vtutū manifesta dedit saluator exempla: in infantia vero figuris velata. Sed anteqz ad hec discutienda veniamus: delectat aliquid prius de tanta ⁊ tam manifesta dignatione loqui. Habent angeli gliam puram ⁊ pfectā: sed nec nos erimus sine gloria. Videmus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre? gloriā misericordie: ⁊ affectus vere paterni: gloriā p cedentis ex corde patris ⁊ paterna plane viscera exhibentis. Omnes eni peccauerunt ait apls ⁊ egent gloria dei. Et alio loco: mihi inquit absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi. Quid enim nobis glorioſius? q̄z q tanti estimauit nos deus. Queue illi maior glia q̄z tanta dignatio et benignitas tanta? eo vtiqz dulcissima q tā gratuita? Nam pro impijs mortuus est. Videtis quantuz fecit: ⁊ pro qualib⁹. Pro qualibus: vt nō superbiamus. quantū vt nō desperem⁹. Propterea vt inueniamini non spiritum habere huius mundi: sed spiritum qui ex deo est: ⁊ sciatis que a deo donata sunt nobis? nolite obsecro fieri sicut equus ⁊ mulus: sed sicut pium iumentum quod ait Ut iumentū factus sum apud te: ⁊ ego semper tecum. Talia enī iumēta cognoscunt possessorē suū: ⁊ presepe dñi sui: i quo positum est eis pissimū fenū ipse q panis est angelo⁹. Ipse est enī panis viuus: de quo viuē debuit homo? sed quia homo iumentū factus est: ⁊ panis factus est fenū vt vel sic viuat de eo. Et huius quidē mutatiōis sacramentū die natiuitatis celebratum est qñ verbū caro factū est: cum sit ois caro fenū. Ipsa ergo die minoratus est ab angelis: ⁊ habitu inuentus vt homo. Hodie vō mirabilius aliquid audio. Jam minoratus est multo minus angelis? qui non solum formā hominis: sz formā habet peccatoris: ⁊ infigitur velut quodaz cauterio latronis. Quid est enī circūcisio? nisi superfluitatis ⁊ peccati indiciuz. In te dñe iesu christe quid est superfluū quod circūcidatur? Nōne tu ver⁹ deus es de deo patre? homo verus sine omni peccato de virgine matre? Quid facitis circūcidentes eum? Putatis quia super eum cadere possit illa sentētia? masculus cuius prepucij caro circūcisa nō fuerit: peribit anima illius de po populo suo? Potest oblitiscī pater filij vteri sui? aut non cognosceret eum nisi signuz circumcisionis haberet? Immo vō si quō posset nō agnoscere filium: in quo ei bene complacuit: ex hoc maxime signo poterat ignorare cum inuenta in eo circumcisione quam peccatoꝝ ipse p⁹uiderat: ob purgationē vtiqz delictoꝝ. Sed quid mirum: si caput pro membris accipit curationem? quā tū in seipso non habuit necessariam? Nōne ⁊ in membris nostris sepe pro vni⁹ infirmitate alteri adhibetur curatio? Dolet caput: ⁊ in brachio fit coctura? dolēt renes: ⁊ fit i tibia. Ita hodie pro toti⁹ corpo-

ris putredine: cauteriuz quoddã infixũ est in capite. Deniqz quid mirum si pro nobis dignatus est circũcidi? p quibus dignat⁹ é mori? Totus siquidez mihi datus: ⁊ totus in meos vsus expensus est. Ego enim audiens quia transit ante carcerem filius magni regis? cepi altius gemere: ⁊ miserabili⁹ exclamare dicens: fili dei miserere mei. At ille sicut benignissimus? quis nam est inqt fletus iste ⁊ vlulatus que audio. Et dicunt ei: Ipse est adam prodito: ille? quem pater noster trudi fecit in carcerem: donec cogitet quibus illum supplicijs faciat interire. Quid ageret cui⁹ natura bonitas? cui propriũ est misereri semp ⁊ parcere? Descendit in carcerẽ? venit vt educat vinctum de domo carceris. Judei vo nec immemores odij quo oderant patrẽ: exercent illud in filium. Unde ⁊ ipe ait: quia oderunt ⁊ me ⁊ patrem meũ. Quid ergo fecerunt impij? quibus grauis erat etiam ad videndum? Hic est inquiũt heres: venite ⁊ occidam⁹ eum. Sic ergo occiderũt agnũ dei in suaz quidẽ perniciem: sed in nostrã salutẽ. Illi enĩ sanguinẽ agni fuderũt: nos accesim⁹ ⁊ bibimus illum. Accepim⁹ calicẽ salutaris: ⁊ calix inebrians q̃z preclar⁹ est. Ecce vnde gras aganus? nam ante paucos dies celebrauim⁹ aduentũ eius in carcere hui⁹ mundi. i. diem natalis: hodie vo celebramus q̃ cathenas ⁊ vincula nostra suscepit. Hodie enĩ qui peccatũ non fecerat vt reos absolueret: innocuas manus eoz cathenis inseruit. Hodie sub lege factus est: qui legem dedit. Sed dicendum est iam: quid in hac circũcisione nobis spũaliter indicet agendũ. Neqz enĩ sine causa sane preceptũ in lege: nec sine causa completuz est in dño: vt octaua die fieret circũcisio. Sed quis eoꝝ vit sensum dñi? aut qs cõsiliari⁹ eius fuit? Adsit nũc nostris desiderijs aduocat⁹ spiritus: q̃ scrutat alta dei: ⁊ edisserat nob sacramẽtũ istud octaue diei. Nõ ignoram⁹ iam oportere hominẽ nasci denuo: nam et ꝓpter hoc secũdo natus est fili⁹ dei. In petõ siquidẽ nascim̃ oẽs: ⁊ necesse habem⁹ renasci in gra: qd̃ in baptismate qdẽ pcepim⁹: sed heu totũ perijt in seculari vita. Nũc ꝑmũ miserãte deo virt⁹ gre in nob opat: vt nõ uitate vite ambulem⁹. Ergo nascit hõ qñ sol iustitie ortus in aio pctoz illuminat tenebras: horrẽdũq; dei iudiciũ internis ob tutib⁹ offert: addẽs ad terroris cumulum breuẽ dierũ numerũ: ⁊ finem incertũ. Nec plane vespa est: ad quã demorabit flet⁹? et necesse est addi matutini letitiã: vt auditã nob faciat miaz suã. Sic enĩ fit vespe ⁊ mane dies vnus. Est aũt dies ista iustitie: reddens cuiq; qd̃ suũ est: nob miseriã: miam deo. In hac die puer nascit: qñ ex his que dixim⁹ ad amorẽ penitẽtie ⁊ oduĩ pcti animus excitat. Sz piculosiz est: si forte velit inter seculi turbas agere penitẽtiã? vbi nimirũ alij venenatis ꝑsuasiõib⁹: alij vndiq; exẽplis petoris ad pctũ alliciant: alij adulationib⁹ in vanã gloriã: alij detractionib⁹ ĩ impatiẽtiã animũ ei⁹ deijciãt. Procedat iã necesse é prudẽtie radi⁹? ostẽdat quãtas ⁊ q̃z importunas ꝑsertij in hac generatiõe oportunitates ⁊ occasiões pcti offerat mũdus ⁊ ingerat: q̃z debilis sit ad illas humanus animus: maxime qui in pcti ꝙsuetudine sit nutritus. In hac ergo die prudentie eligat de presenti seculo nequã fugere: dicens cum propheta: Odiui ecclesiam malignantium: ⁊ cum impijs nõ sedebo. Sed nondũ sufficit hoc? forte enim vult eligere solitudinẽ: non satis attendens propriã infirmitatem: ⁊ periculosam diaboli luctam. Quid enĩ periculosius q̃z solum luctari cõtra antiqui hostis versutias? a quo videatur: ⁊ quem videre non possit? Itaq; iam habet necessariã fortitudinis diem: vt nouerit custodiendam ad dñm fortitudinẽ: ⁊ in acie multoz pariter pugnantũ esse querendam? vbi sunt tot auxiliatorij quot socij: ⁊ tales qui dicere possint cum apostolo Quia nõ ignoramus astutias inimici. Cõgregatio enim pro fortitudine sua terribilis est vt castrorũ acies ordinata. Ue autez soli: quia si ceciderit: non habet subleuantem. Oꝛ si cuiquam ex antiquis patribus gratiã hãc cõcessam audium⁹: nõ expedit temere cõmittere se illi piculo: nec oportet tẽtare deũ: sicut ⁊ mgr nr de anacoritis loquẽs Qui nõ cõuersionis inquit feruore

nouitio ⁊c̄. Itaq; in hac die fortitudinis ad id qđ iam repat id est odiui ecclesiam malignantiū: etiā addit qđ sequit. Lauabo inter innocentes manus meas. Verum cum elegit esse in cōgregatione multorū? nunqd elegit esse magister q̄ nondū discipulus fuit: ⁊ docere qđ didicit, nunq̄? Et quō aut in se, aut in alijs motus irrationabiles potertt tēperare? Memo carnē suaz odio habuit. Quō ergo putatis si iam magister suus fuerit iste? qui facile sibi aliqñ eo amplius q̄ familiari? ꝓdescendat? Illucescat igit dies tēperantie vt querat quō tēpari ⁊ refrenari possint incōtinētes motus voluptatis? bestiales motus curiositatis: cernicose motus elationis sue. Eligat abiectus esse in domo dei sui: ⁊ subiectus esse magistro? sub quo frangat eius voluntas: ⁊ obedientie freno cōcupiscētia reprimat: sitq; qđ ait ꝓpheta Imposuisti homines sup capita nra. Nec dedignandū seruo qđ ꝓcessit in dño ſiquidē non est seruꝰ maior dño suo. Ille enim cum iam creuisset etate, ⁊ sapia ⁊ gr̄a apud deū ⁊ hoies? cū iam duodeci annoz esset ⁊ remansisset ī hierusalē inuentꝰ a btā virgine ⁊ a ioseph cuius filius putabat in medio doctorum audiens illos ⁊ interrogās: tamē descēdit cum illis ⁊ erat inquit subditus illis. Et tu ergo subditus esto ꝓpter illum. Sed iam tibi ī ipa obediētie via aliq̄ fortassis dura ⁊ aspera occurrere possit: vt accipias interdum precepta nonnulla: que licet salubria sint: minus tamen suauia videantur. Nec si molestē ceperis sustinere? si diiudicare p̄ latuz: si murmurare in corde? etiam si exterius impleas qđ iubetur: non est hec virtꝰ patientie: sed velamentū malitie. Necesse est ergo vt illucescat dies patientie: p quā oīa dura ⁊ aspera tacita amplectaris conscientia? te magis diiudicans ⁊ durius arguens cui nimirū displicent que ad salutē sunt: ⁊ in cogitatiōe tua semp partem magistri quoad potes aduersum temetipsuz iuuans: ⁊ te quidē in oībus accusare: ipsuz vo magis excusare labozās. Donec iam in hoc loco canendū esse tibi arbitror a superbia. Magnū est eni omnino sic vincere se metipsum. Melioz est ait salomon patiēs viro forti: ⁊ qui dñatur animo suo expugnatore vbium. Considera deniq; q̄z manifeste ꝓpheta docet necessariaz esse humilitatem post patientiam dicens: Verū tamen deo subiecta esto anima mea: qñ ab ipso patientia mea. Nonne videt hic occasione patiētie? tentationē sensisse superbie? Necesse est ergo vt iluminet cor tuū radius humilitatis? ⁊ declararet quid a te fit: quid a deo: vt nō altum sapias: quoniā deus superbis resistit humilibꝰ dat gratiā. Jam vo cū in his diutius fueris exercitatus? roga dari tibi lumen deuotionis: diez serenissimū ⁊ sabbatum mentis: in quo tāq; emeritus miles in laboribus vniuersis vinas absq; labore? dilato nimiq; corde curres viam mandatoz dei: vt qđ ꝓpius cum amaritudine ⁊ coactione tui spūs faciebas decetero iam cuz sūma dulcedine pagas ⁊ delectatione. Hanc ni fallor gratiam petebat: qui ait: Remittere mihi vt refrigerer Ac si dicat: Quoadusq; in fudore ⁊ dolore isto crucior? ⁊ morte afficior tota die? emitte mihi vt refrigerer. Verum ad hanc quidem ꝓfectionem: pauci quidem nisi fallor pueniūt in hac vita. Neq; enim si quis aliquando videtur hanc habere ꝓtinuo credat sibi necesse ē: maxime si nouitius est: ⁊ nec dum per eos ascendit gradus quos p̄ dixi. Pius enim dñs pusillos corde blādi tijs huiuscemodi solet allicere? sed nouerint q̄ huiusmodi sunt gratiam hanc p̄stitam esse sibi non datam: vt in die bonoruz memores sint maloz? ⁊ in die maloz non ī memores sint bonoz. Lōge aliter q̄ exercitatos habent sensus? deuotionis huius felici iocunditate fruuntur. Sed multi tota vita sua ad hoc tendunt ⁊ nunq̄? ꝓtendūt. quibus tamen si pie ⁊ pseueranter conati sunt statim vt de corpore exeunt: redditur qđ in hac vita dispensatorie ē negatum? illuce perducente eos sola gratia quō ꝓpius tē debant ipsi cum gratia: vt cōsūmati in breui expleant tempora multa. Illis vo q̄ ad hāc deuotiōis gratiam pueniūt: vnū videtur restare piculū: ⁊ oīno timēduz cis a demonio meridiano. Ipe eniz sathanas trāſ

figurat se in angelū lucis. Hoc ergo timē duz ei q tanta delectatiōe omnia facit: nedum sequitur affectionez corpus destruat p̄ moderatā exercitationez: ac deinde necesse habeat nō sine magno spūalis exercitij detrimento circa debilitatē cura corporis occupari. Ergo ne incurrat q currit: il luminari necesse ē lumine discretiōis: que mater virtutū ē ⁊ ꝓsumatio pfectōis. Hec nimiz docet ne qd nimis atqz hec est octaua dies in qua circūciditur puer: qz discretione circuncidit: vt nō plus nec minus fiat. Nam ⁊ qui nimius est fructū boni operis abscidit non circuncidit: sicut qui ⁊ tepidus ē ⁊ minus facit. In hac ergo die nomen imponitur ⁊ nomē salutis: nec de eo qui sic conuersatur: dubitem dicere q̄ suā ipsius salutem operetur. Usqz ad hūc enim diem dicere possunt angeli q̄ nouūt secreta celestia: sed ego nunc p̄mum ei fiducialiter nomen salutis impono. At vō quia omnino rara ista auis ē in terris: huius discretionis locuz suppleat in vobis fratres virtus obediētie: vt nihil plus: nihil minꝰ nihil aliter qz ip̄eratū sit faciatis.

¶ In epiphania dñi De verbis apostoli: Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei: ⁊ tribꝰ apparitionibus. Sermo p̄mus.

xrix APpatuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. Gratias deo p̄ quem sic abūdat cōsolatio nostra in hac peregrinatiōe: in hoc exilio: in hac miseria. Sup his nāqz sepius vos admonere curamus: vt nunqz mēte excidat peregrinos nos eē longe factos a p̄pria patria pulsos ab hereditate. Quisqs enī desolationē nō nouit: nec ꝓsolationē agnoscere potest. Quisqs enim ꝓsolationem ignorat eē necessariaz: superest ei vt nō habeat gr̄az. Inde ē q̄ hoīes seculi negotijs ⁊ flagitijs implicati: dū miseriā nō sentiūt: non attēdūt misericordiā. Vos qbꝰ nō frustra dictū ē: Vacate ⁊ videte qm̄ suauis ē dñs: ⁊ de qbus idē ppheta: Virtutē inquit operū suoz annunciabit populo suo: vos inqz quos nō detinet occupatio secularis: attēdite que nā sit ꝓsolatio spūalis. Vos q̄ nō ignoratis exilium: audite q̄ de celo venit auxiliū. Apparuit enim benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. Nusqz appareret humanitas: latebat benignitas: iqdē ⁊ p̄ius erat: nam misericordia dñi ab eterno: sed vnde tanta cognosci poterat? Pretermittebat sed nō sentiebatur: vnde ⁊ a multis non credebat. Multipharie qppe multisqz modis: loquebat dñs in ꝑphetis. Ego inqt cogito cogitatiōes pacis: ⁊ non afflictōis. Sed qd rñdebat hō? afflictionē sentiēs pacē nescies? Quousqz dicitis pax pax. ⁊ nō ē pax. Propt̄ h̄ angeli pacis amare flebāt: dicētes: Dñe quis credidit auditui nr̄o? Iz nūc credāt hoīes vel visui suo? q̄ testimonia dei credibilia fcā sūt nimis: qū vt nec turbatū lateat oculū. In sole posuit tabuaculū suū. Ecce pax nō p̄missa sed missa: nō dilata iz data: n̄ ꝑparata iz p̄stata. Ecce q̄si sacculū pleuū mia sua: de⁹ p̄ misit in terra: saccū inquā in passiōe ꝓcidēdū vt effundat qō in eo latet p̄retū nostrum: saccū vtiqz ⁊ si paruū. sed plenū. Paruul⁹ siqdem datus ē nobis: sed in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis. Postqz enim venit plenitudo temporis: venit ⁊ plenitudo diuinitatis. Venit i carne: vt vel sic carnalibus exhiberetur: ⁊ apparente humanitate benignitas agnosceretur. Ubi enī dei innotescit humanitas: iam benignitas latere non potest. In quo enī magis cōmēdare poterat deus benignitatē suā? q̄z suscipiēdo carnē meā? Deā inquā nō carnē adei. nō qualē ille habuit ante culpā. Quid tātope declaret eius misericordiā? q̄z q̄ ipsam suscepit miseriā? Quid ita pietate plenū? q̄z q̄ dei verbū p̄ropter nos factum est fenum? Domine quid est homo quia reputas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Hinc attendat homo quāta eius cura sit deo: hinc sciat quid de eo cogitet: aut quid sentiat: non interroges o homo ea que pateris: sed que passus est ille. Quanti te fecit ex his que p̄o te factus est agnosce: vt appareat tibi benignitas eius ex humanitate. Quāto enim minor ē

se fecit in humanitate? tanto se maiorez exhibuit in bonitate: ⁊ quanto ꝓpter me vilior tãto mihi carior ẽ. Apparuit inqt apostolus: benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. ¶ Magna quidẽ plane ⁊ manifesta benignitas dei humanitas: ⁊ magnum benignitatis indiciuz declarauit q̃ humanitati addere nomẽ dei curauit. Et quidẽ ad mariã missus gabriel angelus: filiũ dei loquit: sed nõ nominat deũ. Benedictus deus q̃ talem nobis de nobisipsis angeluz dedit: vt noster iste suppleret qõ ille nõ dixit: Illã ⁊ ipe spiñ dei habuit. ⁊ ei⁹ spũ locutus ẽ: qõ nob valde necessariuz fuit. Quid enim sic instruit fidez. spem roborat. charitatem accẽdit? quomodo humanitas dei? Sed angelo nostro id reseruatũ est: qõ alij tacuerũt. Neq̃ enim omnes omnia dare ꝑ̃g; uũ erat? vt a diuersis diuersa colligere gratulemur: ⁊ debitas singulis gratias referamus. Attamẽ vnuz ẽ in quo ꝓueniunt apli ⁊ angeli q̃ de xpi natiuitate loquunt: ideſt in nomine saluatoris. Ad mariam quidem tanq̃ plenus edoctã p spiritũ gabriel loquens indicat nomen solum: ⁊ vocabis inquens nomen eius iesum. Ad ioseph veniẽs angelus nõ solũ nomen ꝓtulit: sed ⁊ causam eius interꝓtatus edocuit dicẽs: Et vocabis nomẽ eius iesum. Ipe enim saluum faciet populũ suũ a peccatis eoꝝ. Sz ⁊ pastoribus quoq̃ annũciatur gaudium magnũ: natũ illis saluatorẽ xpm dñm. Simile aliquid paulus loquit: Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nri dei. Bene dulce nomen. nullus ex ipis tacuit: q: hoc mihi maxime necessarium fuit. Alioqn qd agerem audiẽs dñm venientem? Nunqd nõ fugerem: sicut adam q̃ a facie eius fugit. sed nõ effugit? Nonne desperem? audiens qd venit ille cuius legem sic ꝓuaricatus sum. cui⁹ patientia sic abusus sum. cuius beneficio tam ingratus inuentus sum? Que vo maior poterat esse consolatio q̃ in dulci vocabulo? in nomine cõsolatoris? Propterea ⁊ ipe dicit: Quia non venit vt iudicet mundum: sed vt saluetur mũdus p ipm. Jam cõfidenter accedo: ⁊ iaz supplico fiducialiter. Quid enim time am? quando saluator venit in domũ meaz? Ei soli peccaui: donatũ erit qcqd indulserit ille. Utiq̃ enim licet ei: qõ vult facere. Deus q̃ iustificat? qs ẽ q̃ cõdenet? Aut qs accusabit aduersus electos dei? Propterea gaudere nos oportet. qõ in nostra venerit: nũc enim facilius ad indulgẽtiã erit. Deniq̃ paruulus ẽ leuiter placari potest. Quis enim nesciat: q: puer facile donat? Ecce si non fuerit nobis ꝓminimo: possumus reconciliari ꝓminimo. Prominimo inquã: nõ sine penitẽtia: sed q: minimũ qd dã sit ipa nostra penitentia. Pauperes sumus? parũ dare possumus: attamẽ recõciliari possumus ꝓ paruo illo si nolumus. Totum qõ dare possum. miseruz corpus istud ẽ: illud si dedero. satis ẽ. Si quominus: addo corpus ipius. Nam ⁊ illud de meo ẽ: ⁊ meũ ẽ. Paruulus enim natus ẽ nobis: ⁊ filius datus ẽ nobis. De te dñe suppleo: qõ minus habeo in me. O dulcissima recõciliatio: o satisfactio suauissima. O vere recõciliatio facilis: ſz putilis: satisfactio parua sed nõ ꝓpendẽda. Etenim q̃z facilis modo tam deficilis erit postea? ⁊ sicut nemo modo ẽ qui recõciliari non possit? ita post paululũ nemo q̃ possit: quoniam sicut benignitas apparuit vltra omnem spem: vltra omnem estimationem: similem expectare possumus iudicij discretionez. Noli ergo ꝓtẽnere dei misericordiam: si nõ vis sentire iusticiam: sed iram. sed indignationem: sed emulationem. sed furorem. Dñe ne in furore tuo arguas me: neq̃ in ira tua corripias me. Ut enim scires quanta districtio venit: tanta illum mansuetudo ꝓuenit. Ex magnitudine indulgẽtie: ⁊ magnitudine vltionis attende. Immẽsus est enim deus ⁊ infinitus in iusticia: sicut ⁊ in misericordia. Multus ad ignoscẽdũ: multus ad vlciscendum. Sed misericordia qdẽ ꝓxa sibi vendicat: vt si noluerimus districtio inuenire nõ possit. i quẽ seuiat. Propter hoc enim benignitatẽ ꝓtogauit: vt p eã recõciliati seueritatez videamus securi. Propterea voluit nõ solum ad terras descendere: sed etiam innotescere. nõ solum nasci: sed ⁊ agnosci. Deniq̃ ꝓpter hãc agnitionẽ dies

ista celebris habetur. ⁊ insignis dies apparitionis. Hodie enim magi ab oriente venerūt: ortum solem iustitie regrentes eū de quo legitur: Ecce vir oriens nomen illi. Hodie adorauerūt nomē virginis partū: sequētes noui sideris ductū. Nonne ⁊ hic nobis est magna cōsolatio? sicut in illo de quo locuti sumus apli, verbo? Ille dixit deum: isti nō voce, sed opere dicunt. Quid facitis o magi? quid facitis? Lactenté puerum adoratis in tugurio vili? in vilib⁹ pānis? Ergo ne deus est iste? Deus certe in tēplo scō suo dñs in celo sedes eius? ⁊ vos eum queritis in vili stabulo in matris gremio? Quid facitis? q̄ et aurum offertis? Ergo rex est ipse? Et vbi aula regia: vbi thronus? vbi curie regalis frequētia? Nū quid aula est stabulū? thronus ꝓsepiū: curie frequētia ioseph ⁊ maria: Quō ita insipientes facti sunt viri sapiētes? vt adorēt puerū despicabilē. tam sua etate. q̄ paupertate suor? Insipientes facti sunt. vt fierēt sapiētes? ⁊ ꝓdocuit eos spūs. qd̄ postea predicauit aplus: Qui vult esse sa piēs. fiat stultus vt sapiēs sit. Quia enī per sapientiam mūdus in sapiētia sua deū cognoscere nō poterat: placuit deo ꝑ stultitiā ꝓdicatiōis saluos facere credentes. Nonne timendū erat frēs ne scandalizarent viri isti: ⁊ illusos se crederēt? cū tanta indigna viderēt? A regia ciuitate vbi regē querēdum cōiectabant: ad betheleem villā puerā dirigūtur. Ingrediunt in stabulū: inueniūt inuolutū pannis infantulū. Nō illis sordet stabulū? non pannis offenduntur: nō scādalizātur lactentis infantia? pcidūt. veneranter regē: adorant vt deum. Sed ꝓfecto q illos adduxit. ipse ⁊ instruxit: ⁊q per stellam foris admonuit. ipse in occulto cordis edocuit. Nec igit dñi declaratio clarificauit hanc diem: ⁊ magor devota veneratio deuotam fecit ⁊ venerabilē. Nec sola hec apparitio: sed altera quedā. ficnt a anr̄is pr̄ibus accepimus hodie celebrat: q̄ etsi lōgo post tpe facta credit hoc ipso die. Cum enī iam xp̄s trigīta annos exigisset in carne: qui sm diuinitatē idemipse est: ⁊ anni eius non deficiēt: inter popular es turbas ad baptismū iohānis aduēit. Venit tanq̄ vnus e pplo: q sol⁹ erat sine pctō Quis enī eū tunc crederet filiū dei? qs putaret dñm maiestatis? Valde quidē humiliaris dñe? in imis abscōderis: ſz iohannem latere nō poteris. Nōne ipse est qui per maternum vterum te nondum natum: nondum natus agnouit? Nonne ipse est qui per vtri usq̄ materni vteri parietes te agnouit? et qui turbis clamare non potuit. saltem matrem suā motu exultationis edocuit? Nūc autē quid? Vidit enim iohānes ait eū ágelista iesum venīēté ad se: ⁊ ait: Ecce agnus dei: ecce q tollit pctā mūdi. Vere agn⁹: vere humil⁹ ⁊ mansuetus. Ecce inquit agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. En ipse qui purgationem faciat delictorū: ecce sentinam nostram purgaturus aduenit: ⁊ tamē post hoc testimoniū. baptisari vult a iohāne. Tremuit ille. Quid mirum? Quid inquā mirū si tremuit hō. nec audet attingere scīm dei vticē? caput adorādū ágel. reuerēdū pōtib⁹? tremēdū pncipatib⁹? Baptisari vis dñe iesu? Ut quid enī? aut qd opus tibi fuit baptismate? Nunquid sano op⁹ é medicina? aut mūdatiōe mūdo? Unde tibi peccatū? vt baptisma sit necessariū. Nunquid a patre? At patrem quidem habes deuz. ⁊ equalis es illi: Deus de deo lumen de lumine. Nam in deum peccatū cadere non posse? quis nesciat? An vō de matre? Nam ⁊ matrem habes: sed virgo est. Qd̄ ergo peccatum ex ea trahere potuisti que te sine iniquitate concepit. ⁊ salua integritate peperit? Quā maculam habere potest? agnus sine macula. Ego inquit, iohānes a te debeo baptizari? ⁊ tu venis ad me? O magna vtriq̄ humilitas: sed nulla ē cōparatio. Quomodo enim nō humiliare tur homo? coram humili deo? Sine modo inquit dñs: Sic enim decet nos implere omnem iusticiam. Acquieuit iohannes ⁊ obediuit: baptizauit agnuz dei. ⁊ aqnas lauit. Nos abluti sumus non ille: quia nobis lauandis aque cognoscuntur ablute. Sed fortassis minus credis iohānis testimonio: q̄ ⁊ ipe hō é: ⁊ potes hīe suspectū: quia coguatus eius est cui perhibet testimo

nium. Ecce testimonium maius ioanne: te
stimonium aduenientis columbe. Nec in
congrue ad indicandum agnum dei venit
columba: quia nihil melius agno cõuenit
q̃ columba. Qđ agn⁹ in animalibus: hoc
columba in auibus est. Sũma ẏ triusq̃ ino
centia: summa mansuetudo: summa simpli
citas. Quid enim sit alienum ab omni ma
litia: sicut agnus ẏ colũba? Nocere cuiq̃
nesciũt: ledere non nouũt. Sed ne fortuito
cãu id euenisse causeris: ecce testimoniũ đi
patris. Ecce deus maiestatis intonuit dñs
sup aq̃s multas: ẏ vox p̃is audita ē: hic est
filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bñ cõplacui.
Vere enĩ hic est in quo nõ est qđ p̃i displi
ceat: qđ oculos maiestatis offendat. Unde
ẏ ipe ait: Qñ que placita sũt ei facio semp.
Ipm inqt audite. Ecce dñe iesu: vel iã nũc
loq̃re. Quousq̃ files? quousq̃ dissimulas?
Diu tacuisti ẏ valde diu: vel iã nũc loquẽ
di licentiã hẽs a p̃e. Quã diu dei vt⁹ ẏ dei
sapia: quasi infirmus aliq̃s ẏ insipiẽs lates
in pplo? q̃diu nobilis rex ẏ rex celi fabr: fi
lium te pateris appellari pariter ẏ putari?
Eteni lucas euãgelista testat: qm̃ adhuc fi
lius ioseph putabat. O humilitas vtus xpi
o sublimitas humilitatis quãtũ ꝓfundis su
pbiam nr̃e vanitatis. Parũ aliqđ scio vel
magis sciremi bi video: ẏ iam silere nõ pol
sum. Impudẽter me ẏ impudẽter ĩgerẽs
ẏ ostentãs pmptulus ad loquẽdũ velox ad
docendũ tardus ad audiendũ. Et xp̃s cuz
tanto tpe silebat cũ seipsum absconderet?
nũqd inanẽ gliam metuebat? Quid time
ret ab inani glia? qui est vera glia patris?
Utiq̃ timebat: sed nõ sibi. Nobis timebat:
ab illa qbus nouerat eẽ timẽdũ. Nobis ca
uebat: nos istruebat. Tacebat o re: sz istrue
bat ope. Et qđ postea docuit vbo: iam cla
mabat exẽplo. Discite a me q: mittis sum
ẏ humilis corde. Nã de infantia dñi parũ
aliqđ audio: ex tũc iã vsq̃ ad hũc trigesi
mũ ãnũ nihil inuenio. Nũc vo iã latere nõ
põt: q tã manifeste demõstrat a p̃e. Nã in
pma quoq̃ apparitiõe cũ virgine mr̃e vo
luit apparere: q verecũdia quedã in virgi
ne signaret. Tertia quoq̃ apparitio ei⁹ in
euãgelio ĩenit: ẏ hec nihilomin⁹ hodie ce
lebrat. Jnuitat⁹ enĩ ad nuptias dñs vino
deficiente cõpassus eor verecundie: aquã
mutauit in vinũ. Hoc etiã sicut ait euãgeli
sta: signor eius fuit initiũ. Jtaq̃ in pma
ap paritõe hõ verus inotuit: vbi inter vbe
ra mr̃is infans apparuit. Jn scda vovex eẽ
dei filiũ: p̃is indicat testimoniũ. Jn tertia
vo verus eẽ de⁹ mõstrat: ad cui⁹ ipũ natu
ra mutat. Tot testimoniis hodie cõfirmat
fides nr̃a: tot inditijs robor at spes nr̃a: tot
incentiuis inflamat charitas nr̃a.

¶ Item vñ supꝛ. De magis vbi exponit il
lud de canticis: egredimini filie syon ẏ vi
dete regem. Sermo secundus.

Res apparitio xxx

Tres dñi legimus: vna qdẽ die
sed nõ vno tẽpore factas. Et
quidẽ mirabilis secunda: mi
rabilis tertia: sed pma apparitio mirabili⁹
admiranda. Mirabilis aquaq̃ mutatio: mi
rabilis ioannis ẏ colũbe pariter ac paterne
vocis attestatio: sed illo mirabile magis q̃
agnitus est a magis. Nã q̃ deũ agnoscant
indicat adoratio: indicat thuris oblatio.
Nec solũ deũ sed ẏ regẽ agnoscunt: qđ de
signat in auro. Et in his non latet eos ma
gnũ pietatis sacramentũ: vñ ẏ in myrrha i
dicãt moriturũ. Adorãt magi ẏ offerũt mu
nera: adhuc suggẽti mr̃is vbera. Sz vbi ẽ
o magi? vbi ẽ purpura mr̃is bui⁹? Nunqd
viles pãni isti qb⁹ est inuolut⁹. Si ẽ rex dia
dema eius vbi ẽ? Sz vos eũ vere videtis i
diademate quo coronauit eũ mr̃ sua in sac
co mortalitatis de quo resurgẽs ait: q: con
scidisti saccũ meũ ẏ circũdedisti me letitia.
Egredimi filie syõ ẏ videte regẽ salomonẽ
in diademate quo coronauit eũ mr̃ sua: ẏc.
Egredimini virtutes angelice: incole ciuitatis supne. Ecce rex vester sz i corona nr̃a
in diademate quo coronauit eũ mr̃ sua. Si
qdem his delitijs vsq̃ mõ caruistis: hanc
hacten⁹ dulcedinẽ nõ gustastis. Mẽtis sub
limitatẽ eius: sed humilitatẽ antea non vi
distis. Egredimini igitur ẏ videte regem
salomonem: in diademate quo coronauit
eum mater sua. Uerũtamen nõ est opus il
lis nostra exhortatiõe: vt illum intueantur:

qñ ipsi sunt q desiderant in illū ꝓspicere. Illis enī qnāta sublimitas notior: tāto humilitas ꝓcliosior ⁊ amabilior ē. Unde licet nobis maior sit causa leticie? nobis enī natus est ⁊ nobis datus: tñ ipsi nos ꝓuenīūt ipsi nos exhortāt. Probat hoc angelus. q gaudiū magnū euangelizat pastoribus: et q̄ cum eo facta est multitudo celestis exercitus. Uobis igit dicit filie syon aie seculares debiles delicate filie ⁊ non filij: in quibus nihil est fortitudinis. nihil virilis animi: Egredimini filie syon. Egredimini de sensu carnis. ad intellectū mentis: de vetustate carnalis ꝓcupiscentie. ad libertatez spūalis intelligentie. Egredimini de terra vīa? ⁊ de cognatiōe vīa. ⁊ de domo patris vestri: ⁊ videte regem salomonē. Alioqn nō erit vobis tutū videre eū ecclesiastem. Idem enī qui salomon. idem pacificus. in exilio est: ecclīastes. ide ꝓcionator erit in iudicio. dilectus dñi in regno. In exilio mansuetus ⁊ amabilis: in iudicio iustus ⁊ terribilis. in regno gloriosus ⁊ admirabilis. Egredimini igit ⁊ videte regē salomonem: nam vbiqz rex est. Licet regnum non sit de hoc mundo: tñ rex est etiam in hoc mūdo. Interrogat⁹ si quidē. ergo rex es tu: ego inqt in hoc natus sum. ⁊ ad hoc veni in mundū. Hic ergo rector est morū? in iudicio discretor meritorū: in regno distributor ꝑmiorū. Egredimini pide ⁊ videte eū. filie syon. in diademate quo coronauit eum mater sua: in corona pauptatis nostre. ⁊ in corona miserie. Sigdē coronatus est. ⁊ a uonerca sua corona spinea. corona mihie: coronandus a familia sua corona iustitie? qñ exibūt angeli ⁊ colligēt de regno eius oīa scandala? qñ venit ad iudiciū cuz senioribꝰ populi sui: cū pugnabit ꝑ eo orbis terre aduersus insensatos. Coronat eum ⁊ pī corona glorie. sicut ait psalmista: Gloria et honore coronasti eū. Uidete eū filie syō: in diademate quo coronauit eū mater sua. Suscipite coronam paruuli ꝓpter vos. regis vestri. ⁊ vna cū magis humilitatē ipsi⁹ adorate: quorū fidei deuotio nobis hodie ꝓponitur in exemplum. Cui enim cōpabimus. ⁊ cui similes estimabim⁹ viros iustos. Si latronis fidē. si centurionis ꝓfessionē cōsideros eo superexcellere videnē isti: q iam tunc miracula multa fecerat: nā tunc a multis predicatus. a multis fuerat ⁊ adorat⁹. Attñ ꝓsiderem⁹ quid dixerūt etiā illi: Clamabat latro de cruce. Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Ergo ne ꝑ supplicū illevadit ad regnum? Quis indicauit tibi qñ oporteat pati christū? ⁊ sic intrare gloriā suā? Tu q̄z centurio vñ eū nosti? Uidēs q sic clamās expirasset: Uere inqt hō h filius dei erat. Mira res: ⁊ oī admiratione digna. Propterea rogo vos. intueamini ⁊ videte q̄z occulta sit fides: q̄z linceos oculos habeat diligēti⁹ ꝓsiderate. Loḡscit dei filiū latentē: cognoscit in ligno pēdentē: cognoscit morientē. Sigdē latro in patibulo: magi ī stabulo agnoscūt. Ille clauis iufixū isti pānis iuolutū. Centurio vo vitam agnouit in morte: isti dei virtutē ī teneri corpis infirmitate. Ille summuz spiritum in expiratione: isti dei verbum in infantia cognouere. Siquidez quicquid illi sermonibus: isti muneribus confitentur. Latro regem esse: centurio dei filium simul ⁊ hominem pronunciat. Et hec tria ipa magorum indicant munera: nisi q in thure nontam dei filiū mōstrauē q̄z deū. Obsecrem⁹ ḡ charissimi: prosit vob tāta charitas quā nob de⁹ maiestatis exhibuit: tanta hūilitas quā suscepit. tāta benignitas q̄ nobis ꝑ christi humilitatem apparuit. Agamus gratias redemptor ⁊ mediatori nostro: per quez nobis innotuit tam bona erga nos voluntas dei patris. Siquidez talem iam nouimus eius animum: vt non immerito dicamus: Sic currim⁹ nō q̄si incertū. Profecto enī tale ē cor dei patris erga nos: q̄le exp̄sit q de eius corde ꝓcessit.

¶ Item vnde supra. Sermo tertius.

Necessarius nobis videtur fratres fm certarum solēnitatuz consuetudinem etiaz solēnitatis hodierne nobis exponē rōnē. Interdū. n. ꝺ vitia loqmur ⁊ gen⁹ illꝺ fmōis putile: sz diebus ceteris videt oportuni⁹ ꝓuenire. Festinis āt xxj

ꝛ maxime in ꝑcipuis solẽnitatibus magis circa ea que solẽnitatis sunt imorandũ videl: vt pariter ꝛ eruditur animus: ꝛ excitẽt affectus. Quomodo enĩ celebrabitis qđ nescitis? aut quomodo scietis nisi ānũciet nobis? Propterea nõ sit molestũ his q sunt in lege periti: si pax indoctis morez gerim⁹: vt exigit rõ charitatis. Credo enĩ ne ipos qdẽ suis epulis eẽ fraudandos: si minus eruditis tanẽ populariꝫ turbis grossiores ꝑbus apposuerint cibos. Ita vo apponẽt si fraterne charitatis intuitu placuerint eis que necessaria sunt: nõ satis intelligẽtibus: ꝛ si fortassis sibi min⁹ necessaria videant. Sic fragmenta postmodũ recolligẽt sibi ꝑpis: si diligẽtius recogitantes subtiliora queꝫ tanẽ munda animalia rumi nauerint: que pax intelligibiles animos ꝑ subtilitate effugerint. Solẽnitas igit hodierne diei ab apparitiõe nomẽ accepit. Epiphania qppe apparitio est. Hodie ergo apparitio dñi celebrat: nõ tñ vna sed trina: sicut a patrib⁹ nostris accepimus. Hodie enim paruulus rex noster paucis a natiui tate diebus trãslacti s: stella declarãte ꝑmittis gẽtiũ apparuit. Hodie quoꝫ cũ iã triginta ferme in dispensatiõe carnis egisset annos: q sm diuinitatẽ idẽ ipe ẽ ꝛ anni ei⁹ nõ deficiũt: inter populares turbas abscõditus ad iordanẽ baptizãdus aduenit: sed testimonio dei patris innotuit. Hodie nihilominus cuz discipulis suis vocatus ad nuptias: deficiente vino signo admirabili sue potentie aquas in vina mutauit. Sed delectat eã que in infantia saluatoris fcã ẽ apparitionẽ diligentius intueri: qm ꝛ dulcissima ẽ ꝛ spãli⁹ hodie nosc̃itur celebrari. Hodie ergo sicut audiuimus in euãgelica lectiõe: magi hierosolymã venerũt ab oriẽte. Merito sane ab oriente veniunt: qui solis iusticie nouũ nobis ortũ annũciãt: qui letis rumoribus totũ mũdũ illuminãt: q seculũ illustrãt. Nisi q infelix iudea que lucẽ oderat ad fulgorẽ noue claritatis obtenebrat: ꝛ caligãtes oculi eius cozruscãte radio solis eterni: multo magis excecantur. Veniẽtes ergo ab oriẽte magi: qd dixerit audiamus: Vbi est q natus ẽ rex iudeoꝝ? qꝫ certa fides: ꝛ nihil penitus hesitãs. Nõ querũt vtrum natus sit: sed fiducialiter loquunt: ꝛ interrogãt sine dubitatione: vbi sit q natus ẽ rex iudeoꝝ. Porro audito nomine regis: rex herodes successorem suspicatus expauit. Nec mirũ si turbatur herodes: sed q hierusalem ciuitas dei: q visio pacis cũ herode turbat quis nõ miretur? Videte fratres quãtum noceat iniqua potestas: quomodo caput impium subiectos quosqꝫ sue ꝓformat impietati. Misera p la ne ciuitas in qua regnat herodes: qm herodiane fine dubio particeps erit malitie: ꝛ ad noue salutis ortum herodiana mouebitur turbatione. Cõfido ego in dño: quoniam inter nos minime regnabit: etiam si adesse contingat: qđ ꝛ ipm deus auertat. Nam herodiana malitia ꝛ babilonica crudelitas est nascentem velle extinguere religionez: ꝛ allidere paruulos israelis. Si qd enim ad salutem pertinens: si quid religionis oriturꝫ quicũqꝫ resistit: quicũqꝫ repugnat plane cum egyptijs paruulos israelitici germinis necare conatur: imo cum herode nascentem: persequitur saluatorem. Sed iam inchoatam prosequamur hystoriam. Credo siquis sibi consc̃ius est huius rei studiosius: cauebit de cetero ꝛ herodianum execrabitur animum: ne similez exitum sortiatur. Ergo querẽtibus magis regem iudeorum ꝛ scisc̃itante a scribis herode dominice natiuitatis locuz: illi iuxta ꝓphetam nomen ciuitatis edicunt. Cumqꝫ recessissent magi ꝛ deliquissent iudeos: ecce stellam quã viderant in oriente antecedebat eos. Hinc manifeste datur intelligi quoniam humanum flagitantes consciliũ diuinum amisere ducatum: ꝛ conuersos ad terrenum documentum signum celeste deserunt. Unde ꝛ relicto herode continuo gauisi sunt gaudio magno valde. Stella enim antecedebat eos: vsqꝫ duz veniens staret supra domum vbi erat puer. Et intrantes domum inuenerunt pueruz cum Maria matre eius: et procidentes adorauerunt eum. Unde hoc nobis o alienigene? Neqꝫ enim inuenimus tantam fidem in israel. Si non vos offendit vilis

habitatio stabuli? non pauperes cune presepij? Mō vos pauperis matris presentia? nō lactentis infantia scandalizat? Deniq; apertis thesauris suis ait euāgelista obtulerunt ei magi aurū thus ⁊ myrrhā. Si solum obtulissent aurū: fortasse poterāt pauperati matris voluisse ꝓsulere: vt haberet nimirū vnde paruulū posset filiū educare. Nūc aūt offerētes pariter aurum thus ⁊ myrrham sine dubio spiritualis oblatiōis genus insinuāt. Aurum enī inter diuitias seculi videt excellere: quod p dei gratiam omnes nos deuote obtulim⁹ saluatori: cuj ꝓ eius nomine ex integro dereliquimus substantiam huius mūdi. Jam vō necesse est: vt qui pfecte terrena ꝓtēpsim⁹: flagrāti desiderio celestia requiram⁹. Sic enī of ferimus ⁊ thuris odoramētū: quo nimirū vt i Apocalipsi beati Johānis legis: significant orationes sanctoꝝ. Unde ⁊ prophe ta in psalmo Dirigat inquit oratio mea sic incensum in ꝓspectu tuo. Sic ⁊ in alio loco legis: quia celos penetrat oratio iusti. Oratio inquā nō cuiuslibet: sed iusti. Nam qui auertit aurem suam ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Porro si iustus eē vo lueris: ⁊ nō auertere aurem tuam a mādatis dñi: ne auertat ⁊ ipse suam a precibus tuis: necesse est: vt non solū presens seculū ꝓtemnas: sed ⁊ carnē ipsaꝫ castiges ⁊ subijcias seruituti. Nam qui dixit: Nisi abrenū ciauerit omnibus que possidet: non potest meus esse discipulus: ⁊ alibi: Si vis perfectus esse: vade vende omnia que habes et da pauperibus: ⁊ veni sequere me. Jdem ipse alio in loco ait: Qui vult venire post me: abneget semetipsum: ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat me. Quod exponens Apls Quicūq; inquit sunt christi: carnē suam crucifixerūt cum vitijs ⁊ concupiscētijs. Duas igit alas habet oratio nostra: ꝓtemptū mūdi: ⁊ afflictionē carnis. Nec dubium quin celos penetret: ⁊ dirigat sicut incensum in ꝓspectu dei. Erit enī gratū sacrificiū: ⁊ acceptabilis oratio nostra: in qua cum auro ⁊ thure fuerit etiaꝫ myrrha: que licꝫ amara sit: tū perutilis est: ⁊ ꝓseruat corpus qō mortuū est ꝓpter peccatū: ne defluens in vitium putrefiat. ¶ Nec breuiter ꝓ im i tanda magorum oblatione sint dicta. Ceterum quoniam apparitionem hanc eē di ximus: quid in ea appareat: dignum est vt queramus. Utiq; sm verba Apostoli apparuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. Ecce enī in euangelica lectione audiuimus: quoniam intrantes domū magi: inuenerunt puerum cum maria matre eius. In infantili corpore: quod virgineo mater fouebat i gremio: quidnisi veritas susceptę carnis apparuit? Quid in eo ꝙ paruulus cuj matre inuenitur: nisi verus homo ⁊ verus filius hominis declaratur? Jā vō ⁊ in secunda apparitione vide si nō manifeste vocis paterne testimonio dei filius declaratur. Celi nāq; aperti sūt super eum: ⁊ descendit spiritussanctus corporali specie sicut columba in illum: ⁊ vox patris audita est Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui. Satis equidez manifestum est ex hocipso: satis euidens ⁊ indubitabile: quoniam dei filium necesse est deum esse. Nam ⁊ filios hominū homines: ⁊ ipsorum quoq; fetus animalium ex eodem cum eis genere esse nemo dubitet. Uerūtamen vt nullus facilior erroꝛi remaneat locus: qui in prima apparitiōe verus homo ⁊ filius hominis est declaratus: ⁊ in secunda verus nihilominus dei filius: in tertia iam verus deus ⁊ auctor nature probatur: ad cuius nutum natura mutatur. Hos ergo dilectissimi iesum christum diligamus vt verum hominem ⁊ fratrem nostrum: honorem⁹ vt deum: filium: adorem⁹ vt deum: secure credamus in eum. Secure ei credamus nosmetipsos fratres mei: cui nec potestas deest saluādi nos: cum sit verus deus ⁊ dei filius: nec bona volūtas cum sit tanq; vnus ex nobis verus homo ⁊ hominis filius. Quomodo ¡nāq; nobis erit inexorabilis: propter quos similis factus est nobis passibilis? Jam si desideratis super his apparitionib⁹ aliquid ad edificationem morum audire: illud attendite ꝙ primo omniū christus appareat puer cū virgine matre: vt simplicitatem ⁊ verecūdiam ante omnia querendā nobis esse do

ceat. Mā ⁊ pueris simplicitas nāl': ⁊ cognata vginib⁹ verecūdia ē. Oīb⁹ ḡ nob ī q̄uersiōis initio nulla magis v⁹ ē necessaria: q̄z simplicitas hūil' ⁊ ḡuitas verecūda. In se cūda vo appitiōe venit saluato⁹ ad aq̄s baptisīm: nō qdē lauād⁹: sz magis a p̄ce testimonū acceptur⁹. Me sunt lachr̄yme deuotiōis: i qb⁹ nō idulgētia pctōr: sz bñplacitū q̄rit dei p̄is: cum descēdit ad nos spūs adoptiōis filior: testimonū phibens spūi nr̄o q̄ sim⁹ filij dei: vt melliflua nob ō celo vocē videam audire: q: vere de⁹ p̄ ī nob complacet. Nec pax distat int' has lachr̄ymas deuotiōis ⁊ etatis: vtiq̄z tā viril': atq̄z eas q̄s p̄meua eras int' ifātie vagit⁹ emisit lachr̄ymas vtiq̄z pnīe ⁊ ꝓfessiōis. Uerūtñ lōge ap̄li⁹ vtriusq̄z p̄cellūt alie qdem lachr̄yme: qb⁹ ⁊ ifundit sapor vini. Illas enim lachr̄ymas vere in vinū mutari dixerī: q̄ fraterne cōpassiōis affectu in̄ferioze pdeunt charitatis: p q̄ etiā ad hor̄ā tui ipius īmemor: eē sobria q̄dā ebrietate videris.

¶ In oct. ephie ō circūcisiōe ⁊ baptismo ⁊ dē vbo dn̄i ad iohannē: Sic decet nos īplere omnē iusticiā. Sermo p̄mus.

xxxij

POpulo dure cernicis: cultell⁹ erat necessarī⁹: ⁊ lapideis cordib⁹ merito cultri lapidei debebā: q̄lib⁹ ⁊ a iesu naue fcā circuncisio memorat. Mr aūt ihs tanq̄z agn⁹ māsuet⁹ oēz abstulit austeritatē. Dñe agn⁹ es cū lana ⁊ lacte veueniens: ausfer a me obsecro cultellū istū. Dux enī videt ⁊ crudele puulo recēter nato cultrū lapideū adhibere. Sic agit misericors duritiā duris bñ cōgruā p̄uis: filijs cōmutauit ī mās̄uetudinē: vt rubiginē original' pctī quā vix cultell⁹ eradē poterat: ex h̄ iā cū vnctiōe gr̄e facile lanet aq̄. Nihil ḡ mirū si, p diuersitate tēpor mutata sint sacra vt dare⁹ vtriq̄z qd̄ eis ꝓgruū erat. Jpe vo xps vtriq̄z susceptis vt tanq̄z lapis angularis vtriq̄z parieti cohereret: ac si duarū capita corrigiaz ꝓnēdo ꝓnecteret: sicut ⁊ pascha figuratū ipe cōpleuit: ⁊ vex ptin⁹ inchoauit. Sz ⁊ ppterea voluit circūcidi: vt ostēderet auctor ez se eē veteris legis sicut ⁊ euāgelij: q̄n̄ q p seipm ait: Nisi qs renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū sco: nō poterit introire ī regnū dei. Jdē ipe p seruū suū pus dixerat: Ois aia cui⁹ pputij caro circūcisa n̄ fuerit pibit de pplo suo. Qd̄ si solū baptisma susc episset videri poterat refugisse circūcisionē tanq̄z nihil ad se ptinentē. Si vo circūcideret ⁊ nō baptizaret? q̄n mihi posset suaderi baptizari circūcisione relicta? nūc itaq̄z post circūcisionē baptisma susciēs: illō in tenēdu⁹ tradidit qd̄ vltio loco susceperit. Beniq̄z cōitatis amator ⁊ cōmendator: q hītare fac vni⁹ moris ī domo? quō cōitatē desereret ⁊ alios scādalizaret? Sicn. scādalizarē videtes eū nō circūcidi: sic hodie scādalizare ecclia: si ī fantē videret nō baptizari. Nec solū cōitatis ⁊ vnitatis bonū cōmēdare: sz hūilitatē voluit exhibē vt ligaturā vulnerator susc ipet q sol⁹ erat absq̄z vulnē. Hinc. n. dic apls: Assit de⁹ filiū suū ī mūdū: natū ex muliere: factū sub lege. Uerū ne qs forte blasphem⁹ dicēt q circūcisus ē: parētes fecerūt? puul⁹. n. erat iā trigita ānor ad baptismū ipe p̄rexit. Inclinat sub baptiste māib⁹ caput tremendū ptātib⁹: p̄ncipatib⁹ adorādū. Quid mir̄ si baptista ꝓtēnit? Quis vl ipa cogitatiōe n̄ ꝓtremiscit? O q̄z altū erit in iudicio caput qd̄ mō sic inclinat: ⁊ vertex q mō tā hūilis videt q̄z sublimis ⁊ erect⁹ tūc appebit. Sine inqt mō: Sic. n. decet nos iplē oēz iusticiā: Siqdē ī plenitudie tpis venit? ⁊ ī quo hītat plenitudo dīitatis: nihil nouit nisi plenū: nā ⁊ legē n̄ venit? soluē sz iplē. Est āt iusticia q̄dā stricta ⁊ āgusta valde? ita vt q̄z cito pedē vteris ī pctī foueā cadas: nec p̄ponē se eq̄li nec eq̄re ppōsito. Hui⁹ diffinitio ē: reddē cuiq̄z qd̄ suū ē. Est altera latior ⁊ āplior iusticia: nec eq̄re se pari: nec iferiori p̄ponē: Sic. n. grādis ⁊ ḡuis superbia ē p̄ferre se eq̄li aut eq̄re plato: ita magne hūilitatis ē iferiorē se exhibē eq̄li ⁊ eq̄lē iferiori. Maxia ⁊ plena iusticia ē iferiorē se exhibē etiā ipi inferiori. Sicut enī sūma ⁊ intolerabilis superbia ē superiori se p̄ponē: ita iferiori se subdere sūma est ⁊ plena iusticia. Qd̄ iohānes ait: Ego a te debeo baptizari: de p̄ma fuit q̄ superiori se subdidit? qd̄ au

ē xp̄s fecit: de plena iustitia fecit: siquidē
ille puuli sui se manib⁹ inclinauit. Videat
nūc qsq; qué imitat: hūc an eū qui extollit
sup oé qđ credit de⁹ aut colit. Studeam⁹ z
nos oblecro frēs adiplē oēz iustitiā. Ipsa
enī ē via p quā ad letitiā venit. Nā letitia
pmīū ē: iustitia vo meritū z mā Nā de ipa
iustitia erit letitia nr̄a: qñ xp̄s appebit vi-
ta nr̄a: z nos cū ipso appebim⁹ in glia: qñ
ipse est q fact⁹ ē nob a deo p̄z iustitia. Bti
vo q etiā nūc letāt de iustitia: z exhilarāt i
oscietijs suis: sugētes mel de petra: oleū de
saxo durissimo. Nūc enī videt laboriosa iu
stitia: sz veniet qñ i suauitate z iocūditate
sine oi labore desidēt z hēat: amet z pcipia
tur: qñ fruem̄ ipa iustitia. Ue ēt his q pter
grediūt viā: q relicta iustitia vanā z trāsito
riā letitiā qrūt. Cū enī det rāsitoribus qrūt le
titiā: nō potūt nō trāsire: trāseūtib⁹ his de
qb⁹ erit illa. Sic enī lignis deficientib⁹ defi-
cit ignis: sic mūd⁹ trāsit z cōcupiscētia ei⁹:
baud dubiū quin z letitia quoq;.

¶ Dñica infra oct. epi. Sermo vnicus.

xp̄ iij

Etis a me charissime: q̄-
ten⁹ ex lectiōe euā-
gelica: q̄ duodēnis pueri ies
pia gesta narrāt: aliq; pie me.
ditatōis z sci amor elicia se-
mina: z spontule lr̄ax cōmēdās tibi colligē
da tūsmittā. Adhuc nūc⁹ ista loqbat: z ec
ce sēsi i ipis medull' cordis mei: ex q̄nto: ex
q̄li: ex qz ardēti: ex qz dulci tua id' fratnitas
petebat affectū: cū subito in vēit i mēte: vbi
aliqñ fuerī: qd senserī: qd i meipo euāgeli
ca vba nōnunq; egerīt: vt cū legēnt: vt cū
cātarēt. Resperī respexī miser: respexī z vi
di qz lōge post tergū illa suauia ac iocūda
reliqrī: qz lōge ab his ōnibus occupationū
z sollicitudinū: me funes extraxerūt: adeo
vt q̄ tūc tāgē nolebat aīa mea: nūc p̄e āgu-
stia cibi mei sint. Hec recordat⁹ sū: z effudi
i me aīaz meā: cū emissa ad me man⁹ dñi te
tigit cor meū: z vnxit illō vnctiōe mīe sue-
cernēs illō i ipo ingstitiōis tue mō: qd luis
qd splēdoris tuus in istillabat affect⁹: cū isi
nuari flagitares puer ihs triduo illo q̄ qre
bat a mr̄e: vbi fuerit: q̄ sit vsus hospitio: q-
bus cib⁹ alit⁹: q̄rū delectat⁹ psortio: qb⁹ ne-
gocijs occupat⁹. Sētio fili mi sētio eaī pa qz
familiarit: qz affectuose: cū qb⁹ lach: ymis i
oīonib⁹ tuis scīs ab ipo iesu soleas scīscita
ri: cū añ oc los cordis tui illa puer iesu dul-
cis vsāt imago: cū illū speciosissimū vul: uz
spūali q̄dā imaginatiōe depīgis: cū oculos
illos suauissimos sil' ac mitissimos i te iocū
di⁹ radiare psentis. Tūc vt videt in: ītimo
clamas affectu: O dulcis puer? vbi eras?
Ubi iacebas? Quo vtebar hospitō? Quo
rū fruebaris psortio? Utrū i celo? Utrū in
tra? An i domo aliq; iterim morabaris? vel
certe cū aliqb⁹ tue tūc etatis puerul' secreto
loco psisteres: eis secretoz mysteria pfūde
bas: fm tuā i cuā⁹ vocē: Sinite puulos ad
me venire: z nolite phibē eos? Felices siq
fuerīt illi: quib⁹ tot dieb⁹ tā familiarit tua
pūtiā i dulsisti. Sz qd ē mi dulcis dñe? qp̄ sci
sime mr̄i tue qrēti: doleti: suspirāti nō cōpa
tiebar? Demq; ipa z pī tuus dolētes qre
bant te. Immo tu dña mea dulcissima cur
dñz qrebas: qđ deū ee nō igrabas. An sic
ne cruciarē fame? ne frigore vexarē: ne
ab alio qliz sue etatis puero iniuriarē for-
midabas? Nōne ipe ē q pascit oīa: oīa nu-
trit: q fenū agri: qđ hodie ē: z cras in cliba
nū mittit gliosi⁹ a salomone vestit z ornat?
Quinpoti⁹ dña mea: pace tua dico: dulci
simū filiū tuū cur tā facile amisisti: tā incu-
riose custodisti: tā sero q̄ deerat aīaduerti
sti? Utinā z m̄ inspirare digrēt ipe ihs: qđ
tibi sic qrēti: sic flagrāti: sic estuāti ī terno z
spūali fmōe rñderit: vt vota tibi scriberē:
ac gustata eructuare sufficerē. Videam⁹ tñ
si placet: qdnā sit q̄ dñs iesus i bethleē na
nascit: latet in egypto: nutrit i nazareth: z
ide duodēnis ad tēplū z metropoliz ciuita
tē ascēdit: nec solus tñ: sed sub parentū di-
sciplīa. Ut qd ista oīa? Quia pfecto dux ē
dñs ihs: q̄ medic⁹ q̄ doctor. Quia dux ex
ultauit vt gigas ad currēdā viā: q̄ a sūmo
celo egressio ei⁹: z vsq; ad bethleē descēsus
ei⁹ ibi plena celestiū sacr̄oz z odoramētoz
relinquēs vestigia. Posuit tenebras. i. egy
ptū latibulū suū. Et cū sedētib⁹ i teneb: l, z
vmbra mort; lucē supne gr̄e i fudisset? etiā
nazareth sua scā pūtia nobilitauit: sicq; a
zaren⁹ effect⁹ tēplū introducit? vt q̄ puer di

scens nō docens audiens ⁊ interrogans: ⁊ in his oībus a parentum disciplinis nō recedens. Sic domini sic p̄cedis miseros? sic sanas egrotos: hanc viam errantib⁹ hāc ascendentibus scalam: hunc exulib⁹ reditū demōstras. Quis dabit me bone iesu tuis inherere vestigijs? ⁊ sic currere post te: vt quādoq; appr̄ehendam te? Ego pdig⁹ ille filius qui accepi ad me substantiam meam nelens custodire ad te fortitudinem meā. Profectus sum in regionem longinquam regionem dissimilitudinis? Comparat⁹ iumentis insipientibus ⁊ similis reddit⁹ illis ibi dissipaui omnia bona mea viuendo luxurioſe: ⁊ sic cepi egere. Infelix egestas? cui ⁊ panis defuit: ⁊ porcor cibus non p̄fuit: sequens quedam anima alia īmundissima errani in solitudine: ina quoso viam ciuitatis habitaculi non inueni esuriens ⁊ sitiens. Anima mea in malis contabuit ⁊ dixi. Quanti mercenarij in domo patris mei abundāt panib⁹: ego aūt hic fame pereo? Dum sic clamarem ad deū exaudiuit me: deducens me in viam rectam vt irem in ciuitatem habitationis. In quā nisi in illam que abundans panibus domus dicitur panis. i. bethleem? Confiteāt tibi domine misericordie tue: quia satiasti animā inanem: ⁊ animam esurientem saciasti bonis. Pauper vtiq; ille qui de celo descendit ⁊ posit⁹ in p̄sepio: spiritualium cibus effectus est iumentor. Et hec quidē conuersionis qua si spiritualis cuiusdaz natiuitatis initia: vt cōformemur paruulo: paupertatis suscipiamus insignia ⁊ facti vt iumentum apud te domine: p̄sentie tue delitijs perfruamur Sed quia scriptum est fili accessisti ad seruitutem dei: sta fortiter ⁊ prepara animam tuam ad tentationem: abscondit modicum faciem suam a nobis dominus iesus: nō vt discedat: sed lateat. Et ecce egyptus? ecce tenebre: ecce turbatio. Sedentes quippe i tenebris ⁊ in vmbra mortis: laborantes experte iocunditatis inopia? vincti ⁊ compediti ferro ppꝛij videlicet duritia cordis ne cesse est vt clamemus ad dñm deū cum tribulamur: ⁊ ipse de necessitatib⁹ nr̄is eruet nos. Luce enim consolationis sue dissipās tenebras huius tentationis ⁊ gratia compunctionis interius rumpens vincula interioris duritie serenior vultu nos p̄cedit in nazareth: vt ibi inter flores scripturarū ⁊ virtutum fructus: senior disciplina nutriti: duodecim annis delitias fortiamur. Sic enim in nobis dñs iesus nascit ⁊ concipitur? ita ⁊ pfecto crescit ⁊ nutrit in nobis donec occurremus omnes in viz pfectum in mensuram etatis plenitudinis christi. Cum ergo factus esset iesus annor duodecim ascendentibus illis in hierlim ſm ꝙsuetudinem diei festi cum redirent: remansit puer iesus in hierusalem. Primū itaq; ne nos p̄tereat mira huius histore suauitas sciendum id moris iudeis fuisse? vt ascendentes ad diem festum seorsum viri: seorsum mulieres incederēt: ne forte aliqd coinquinationis surrepe pscribente lege diuina: vt mundi tantū sacris solēnijs interessent. Unde credibile est puer iesum in illo tempore nunc patri ⁊ viris adherentib⁹ ei: nunc matri ⁊ mulieribus comitantibus eam sue p̄sentie dulcedinem indulsisse. Cogitem⁹ rogo quāta fuerit eor felicitas? qui tot dieb⁹ viderunt faciem eius? ⁊ melli fluos eius sermones audierunt ⁊ ꝙsiderauerūt i hoie ⁊ puero: quedā signa celestis radiare virtutis: ⁊ eū inter ꝙfabulationes mutuas mysteriū sapiētie salutaris inserere. Stupēt senes? admirant iuuenes: ⁊ sue tunc etatis pueri: mor grauitate: ⁊ sermonū pondere deterrent. Credo enim in illo speciosissimo vultu tantā gratie celestis elegantiā resulsisse vt oium in se conuerteret aspectū? auditū erigeret: excitaret affectuz Cerne queso quomodo a singulis rapit: ⁊ quēadmodū a singulis trahit. Senes oscu lant? amplectunt iuuenes: pueri obsequūt Et que lachryme a pueris dū diuti⁹a viris tenerer? Que a sanctis mulierib⁹ querimonie? dū paulo post cū p̄e ⁊ ei⁹ socijs morarer? Credo singulos intimo pclamare affectu. Osculet me osculo oris sui. Et pueris ei⁹ p̄ntiam suspirantib⁹ ⁊ senū ꝙtubernis se se inserere nō audiētib⁹ illō facile coaptat. Quis mihi det te frēm meū sugētē vbera mr̄is mee? vt iuuenā te foris ⁊ deosculer?

Cum hac ergo iocunditate ingredientib⁹ cunctis sanctā ciuitatē: contemplare rogo inter singulas familias q̄z pia fuerit ac sctā contentio: cūctos desiderantib⁹ eius sibi p̄ sentiā indulgeri dulcissimā. Nec felix quevicit. Ob hanc forte cām: consumatis oīb⁹ cum redirēt remāsit puer ihesus in hierlm. Et nō cognouerūt parētes eius q̄ abesset: donec itinere diei expleto p̄singulas familias que simul ascenderāt quesierūt eū iter cognatos ⁊ notos. Et non inuenientes: regressi sunt in hierlm. Post triduū aūt inuenerunt eū in tēplo. Per illud ita q̄ triduū vbi eras bone ihesu? Quis cibū ministrauit ac potū? Quis detraxit calciamēta? Quis mēbra pueritia vnguentis fouit ⁊ balneis? Scio certe q̄ sicut volūtate nostrā susscepisti infirmitatē ita cum velles p̄p̄am vtutez ostendisti: ⁊ ita cū velles his obsequijs nō eguisti. Ubi ergo eras dñe? De his oībus extimare vel conijcere vel opinari libet ali qd: affirmare aūt temere nibillicet. Quid dicam deus meus? An vt per oīa te nostre cōformares paupertati ⁊ in te humane nature calamitates susscipes quasi vnus e turba pauperuz stipem p̄ hostia mendicabas? Quis dabit me buccellaz illaz mēdicatarum participem fieri? vel saltem illius diuini edulij reliquijs saginari? Sz vt ad sublimioris opinionis secreta veniamus: p̄ma forte die paternis se vultibus p̄sentauit: non vt cōsederet: sed vt p̄ ordinez susscepte dispensatiōis paternā vocem p̄sulleret. Nō absurda videt talis opinio si estimet dei filius de his que in diuina natura simul ipe cū patre ⁊ spū sancto coequalis ⁊ cōsubstā tialis vtriq̄z disposuerat? in forma sui quā susceperat homo paruus deū magnū consuluerit: non vt disceret qd ipse cū patre in forma dei eternaliter nouerat: sed vt patri per oīa deferret: obedientiā offerret: p̄ferret humilitatē. Ibi igit in illo secreto cubiculo patris de baptismate susscitādo? de eligendis discipulis: de condendo euāgelio: de miraculis faciendis: postremo de tolerantia passionis ⁊ resurrectionis glia cunctis diuino modo dispositis: altera iam die angelicis et archangelicis chorus suauitatem sui vultus indulsit: referensq̄z antiquā supnoz ciuū ruinam post modicū reparā dam. Vniuersam letificauit ciuitatem dei. Jam tertia die se cuneis patriarchaz ⁊ p̄phetaz imiscens: ea que a scō symeone vdum audierant p̄p̄ij vultus manifestatōe approbauit ⁊ sibi appropriauit. Sicq̄z expectatiōis illoz moras instantis iā redēptōis promissione consolans: aīe egores atq̄ alacriores reddidit vniuersos. Merito igit post triduū inuenit in templo in medio doctoz ⁊ senioz vt paterne pietatis de hoiuz reparatiōe consiliū sicut angelis ⁊ sanctis carne exutis quātū videbat̄ p̄palauerat i oīum tēploz sacratissimo ⁊ locoz p̄mo tēplo hierosolymitico: his p̄mo qui preciosissimū huius p̄missionis thesaurz i sacris litteris reseruabāt paulatim incipet reseruare: primū audiens ⁊ interrogans: deinde sacratissima mysteria p̄dens. Deniq̄z mirabant oēs sup prudentia responsionū ei⁹. Data est pueris ⁊ adolescentib⁹ humilitatis ⁊ reuerentie forma: vt in medio senioz taceant: vt audiant: vt interrogēt: vt discāt Jndica mihi o dulcissima dña mea mater dñi mei: qd tibi tūc fuerit animi: qd stupo ris: qd gaudij? cū dulcissimū filiū tuū dñm ihesum inuenires non inter pueros sz inter doctoz es: cū oīum oculos intentos in ip̄m: o certioz es aures erectas ad ip̄m: cum de prudentia eius ⁊ responsis pusilli ⁊ magni docti pariter ⁊ indocti loquerēt? Jnueni inqt quē diligit aīa mea. Tenebo eum: nec dimittam. Tene o dulcis dña: tene quē diligis: ⁊ triduanā eius absentiā multiplicatis delicijs recōpensa. Fili qd est q̄ fecisti nobis sic? Ecce pater tuus ⁊ ego dolentes q̄rebam⁹ te. Jteꝝ dña mea dico tibi: Quē dolebis? Credo non famem: nō sitim. non inediam timebas puero: qm̄ deū neueras sed tantū subtractas tibi: vel ad modicum ineffabiles p̄sentie eius delicias quereberis. Tam enim dulcis est dñs ihesus gustantibus eum? tam speciosus ad videndum: tā suauis ad amplectandū: vt breuis eius absentia maxima doloris materia sit. Quid ē q̄ me querebatis? Nesciebatis quia i his que patris mei sunt oportet me esse? Jam

hic celestium mysteriorum in quibus per triduū fuerat obseratū incipit reserare secretū. Ut humilitatis ⁊ obediētie simulq; proprie voluntatis deserende senior preceptis etiam vtilibus pretermissis obtemperandi expressius ⁊ excellentius cōmendaret exemplum: cum his sublimibus tam vtilibus: tam denicq; necessarijs pretermissis seniorē se subdidit voluntati: vt ait euāgelista. Et descendit cum eis: ⁊ erat subditus illis. Sed qd̄ est qd̄ ait euāgelista? q.s. ipsi non intellexerūt verbū qd̄ locutus fuerat. Nō hoc de maria dictum arbitror. Ex quo spūs sanctus venit in eam: ⁊ ei virtus altissimi obumbrauit: nullum filij ꝓsilium potuit nescire. Sed ceteris nescientib⁹ vel non intelligētibus qd̄ dixerit: ipsa vt sciēs ⁊ intelligens cōseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. Memoria ꝓseruabat: meditatione ruminabat: ⁊ hoc cū ceteris que de eo audierat ⁊ viderat cōferebat Ita et beatissima virgo tunc misericorditer prouidebat nobis: ne tam dulcia tam salubria tam necessaria aliqua negligentia laberent: ⁊ ꝓpterea nec scriberent nec predicarent: ⁊ sic sequentes plurimi huius spiritualis mānē delitijs fraudarent. Oia ergo hec virgo prudētissima fideliter ꝓseruauit verecunde tacuit: opportune prudit: ⁊ sanctis discipulis ⁊ apostolis predicanda cōmisit. De his que sequunt ihesus ꝓficiebat etate ⁊ sapientia ⁊ gratia apud deum ⁊ homines: multi multa dixerunt ⁊ diuersi diuersa sentiunt. De quor sententijs nō est nostruz iudicare. Alij animā christi ex quo creata est ⁊ assumpta in deum equalem cū deo sapientiam habuisse putarūt: alij quasi creaturam creatori adequare timentes: sicut etate ita eum sapientia ꝓfecisse dixerūt euangeliste imitentes auctoritati que ait. Jesus autem ꝓficiebat etate ⁊ sapientia ⁊ gratia. Nec mirum inquiunt si minor dicatur fuisse sapientia: cum mortalis atq; passibilis: atq; per hoc beatitudine minor tunc fuisse veracissime predicet. De hor sentētijs iudicet qsq; vt velit. Mihi sufficit scire ⁊ credere dominum iesum: ex quo cuz deo in vnam assumptus est personam perfectū fuisse deum: ac per hoc perfectam sapientiam: perfectam iustitiam: perfectam beatitudinem: perfectam fuisse virtutem ⁊ esse: ⁊ quicquid de eo ꝑm substantiam dici pōt: ⁊ de eo potuisse dici: ⁊ cum in vtero fuisset matris non ambigo. Nec ideo aut resurrectionem: aut mortalitatem aut passibilitatem abrogamus: cum eum non fantastice: sed vere hominem esse confiteamur ⁊ veram hominis in eo fuisse naturam: in qua potuit proficere. Utrum etate aut sapiētia ipsi videant: qui de huiusmodi contendere nolunt. Tu autem fili non questiones q̄ris: sed deuotionez: nec vnde lingua acuatur: sed vnde anim⁹ excitetur. Et ꝓpterea que ad historiam pertinent pretermissis: ad spiritualem intelligentiam enucleandā sicut ipe de quo loquimur inspirare digna bitur transeamus. Nunc redeunduz mihi est ad te fili carissime: cuius animus est cōformari christo ⁊ vestigijs iesu artus inhere re: si forte sufficiam de euangelica lectione: tuum tibi explicare ꝓfectum: vt hoc ipsum legas in his cedulis: quod in temetipso suauius expiris. Credo enī te de bethlemitica paupertate ad nazarenas transisse diuitias: ⁊ iam duodenem effectum de floribus nazarenis ad fructus hierosolimiticos ascendisse: vbi non tam in codicibus: q̄z in ꝓprijs moribus hec mistica valeas lectitare. Sicut enim bethleem vbi christ⁹ paruus ⁊ pauper nascitur bone vite est incobatio: ita nazareth vbi nutritur virtutum ē exercitatio: ⁊ ita hierusalem ad quā ascendit est celestium secretorum contemplatio. In bethleem anima pauperesci: quippe perfecta mundi abrenunciatione ⁊ in nazareth ditescit: in hierusalem affluit delitijs. Pauperescit quippe perfecta mūdi abrenunciatione ⁊ delitijs affluit spiritualium saporum dulcedine: ⁊ ditescit virtutum perfectione. Ascendendum quippe est a conualle plorationis inter asperitentationis: per plana exercitij spiritualis ad altare contemplationis luminose. In bethleem noue conuersationis dedicatur

infantia: q̄ rōnis impotēs neminē lediť: neminē fallit: libera cupiditatis: sue voluntatis insciа: neminē iudicat: nulli detrahit: nihil cupit: nec de p̄ntib⁹ anxia: nec de futuris sollicita: alieno tm̄ sustentať iudicio. Hāc nobis infantiā vas electionis cōmendans Siqs ait voluerit inter vos sapiens fieri: stult⁹ fiat: vt sit sapiēs. Et dns in euāgelio: Nisi quersi fueritis ⁊ efficiamini vt parvuli: no intrabitis i regnū celoz. Hac itaq; quelibet aīa initiata infantia: post herodianas psecutiones: si ceperit in ea q̄si i agro fertilissimo virtutū flores vbiq; pullulare: non imerito nazareth: que flos interp̄etať: quasi septēnis inhabitans: duodecimū annū feliciter expectabit. Primo quidē necesse est: vt ager cordis nostri peccatorum nostrorum recordatione: ⁊ infirmitatis nostre consideratione instercoreť: deinde tentationū vomere multiplici fatigetur. Et sic virtutuz semina flores pariāt spiritualium exercitioz. Ergo illum a quo spiritus timoris vitia antiqua ⁊ molitas cupiditates reseraverit: vii.⁹ anni priorus puerum estimato. Si deinde miteť euz ⁊ obedientem spiritus pietatis effecerit: bimuz eum spiritualiter iudicato Jam si spiritus scientie sue infirmitatis cognitionē: ⁊ auxilij diuini desideriuz infudit: tertium annū non dubites accessisse. Quem si contra tētationes ⁊ carnales cupiditates: que militant aduersus animam: ⁊ delectationes spiritus fortitudinis immobilē reddiderit ac robustum: annorum quattuor puerum admirare. Accedat spiritus consilij: ⁊ virtute eum discretionis quinquennē faciet. Cui si spiritus intelligētie meditationem sacre legis indulserit: ad sexti anni etatem felici progressu peruenit. Septimum annum spiritus sapientie aduehit: que de legis diuine meditatione procedit. Quattuor virtutes quasi quattuor annorum lucem anime inuehent proficienti: quibus nihil est vtilius in vita hoib⁹: sicut de ipsis scriptū est: Sobrietatē docet: ⁊ iustitiā: ⁊ prudentiā: ⁊ virtutē: quib⁹ nihil est vtilius. Hę sunt precedentiū virtutum moderatrices: sine quibus cetere nec honeste haberi: nec perseueranter possunt seruari. Agit enim sobrietas: que alio nomine dicitur temperātia: ne sit ipsarum virtutum immoderata progressio: prudentia ne sit earum indistincta confusio: iustitia ne sit virtutum vsus imoderatus: virtus que ⁊ fortitudo dicitur: vt perseueraťer earum teneatur affectus. Sequitur annus duodecimus: isq; contemplationis: que ad ipsam hierusalem celestē animam subleuat estuantem: que celum reserat: que portas aperit paradisi: que ipsuz sponsuz speciosum p̄e filijs hominū quasi per cancellos prospicientem puris mentis oculis exhibet cōtemplandum: vt vocem illam suauissimam mereatur audire. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula non est in te. Immaculata sordibus peccatorum vel passionum: euolans a retibus occupationum: oblita merorum preteritorum: euanescentibus imaginibus exteriorum creatorum: cordis sui faciem ad cernendum quē diligit: summa auiditate sustollit: ⁊ ideo audit: Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula non est in te. Fauus distillans labia tua. Hiems inquit transijt: imber abijt ⁊ recessit: flores apparuerunt in terra nostra. Hi flores sunt odoriferi nimiū: licz adhuc in quadam nouitate virtutes que post hiemem persecutionum: ⁊ imbres tentationum in agro pectoris bene proficientis feliciter oriuntur: quorum christus decore simul ⁊ odore delectatus ab inferioib⁹ eā ad supiora iuitās Hiems inqt trāsijt: imber abijt ⁊ recessit: flores apparuerūt i terra nr̄a. Et qm̄ p gemitū p̄uctiōis apiť via p̄tēplatiōis: adiecit i p̄sequētib⁹: Vox turturis audita ē i tra nr̄a. recole fili qd soleas i āgul' sulsurrare: cū. s. ad istar turturis q̄ auis castissima ē ⁊ soliuaga ⁊ gemebūda: latebras q̄ris. Et lz int multos p̄stitut⁹ solitudinē tibi edificas quottidianā: qm̄ gemis qm̄ estuas: qm̄ queris qđ diligit aīa tua ⁊ amoris vim nō patiēs iam optas videre qđ amas? quomō nunc blandiris ⁊ nūc ad amoris ⁊ desiderij intensionē suauiter indignaris? Nunc moras accusas nunc te

causaris ꝙ tēptū? nunc te visitatione ꝙfiteris indignū? & iterū de eius totiēs expta bonitatē pſumis:nunc quasi vlterius nō sustineas spiritualī quodā litigio vel luctamine euincere retardanté conaris. Que tunc lachrymę? Qui gemitus? Que suspiria? Que voces? Nunc oculi fletu graues cum intimis singultib⁹ erigunt ad celum nunc manus expandūtur & brachia:nunc pectoris tunsione aīe tarditas accusat. ꝓferūt interim verba sine ꝓncipio sine fine? quoꝝ nec sīe coherēt sibi nec rationes similes sunt:nec alicuius lingue sensus vl idioma seruat:qñ vox aliquādo respondet affectui:& uterū vocem affectus intercipit. Gaudet certe pius ille ieſus tali certamine ſuparī:& talis aīe tali instantia delectatus ad circūstantes angelos gloriat Vox turturis audita est in terra nostra. In terra viuentium vox talis aīe sic estuantis audit: cum talis desiderij odor suauissimus vniuersam demulcet ciuitatem dei. Sic tibi in angulo quasi helie in spelū ca. Primo transit spiritus generalis subuertens montes & conterens petras. Non in spū dominus. Et post spm cōmotio. Sz non in cōmotione domus. Et post cōmotionem ignis. Sed non in igne domus. Et post ignem spūs aure tenuis. Et ibi dom⁹. Di sunt quidā gradus ꝑ quos in oīone mens cōpuncta cōscēdit quasi virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe & thuris:& vniuersi generis puluerīs pigmentarij. Sed hec tibiipsi non tam inuestiganda qz ipsa tua oratione animaduertēda cōmitto. Diligēter ergo attēdas:cum qua primū difficultate nonunqz ingredieris cubiculū pectoris tui:vt inuenias ibi speluncā: in qua quodāmodo sepeliaris ab omnibus q̄ mūdi sunt: & ores patrem tuū in abscondito. Videtur aliquando cor in modum filicis durissimi. Videtur quasi mons aliquis interiacens interiorem aspectum ab omnib⁹ spiritualib⁹ excluſisse:donec spiritus grandis pertransiens subuertat montes & conterat petras ante dñm. Quem nimirū spiritum sequitur cōmotio? qñ mens quadā compunctione resoluit:& fluentib⁹ lachrymis quicqd in se sordidū est vel aduersum cōmota interiori ꝓtritiōe detergit. Unde orta spe igne ineffabil' desiderij exardescit & spūale quoddā certamē init cū deo: donec fibilus aure tenuis illapsus ꝑ cordijs leni tactu perstringit affectum cunctis motibus:cunctis dissensionibus: cunctis verbis:cūctis cogitatiōib⁹ imponēs silentiū: vsqz ad ipsas hierlim celestis delicias aīaz subleuet contemplantē. Tunc illi totiens quesit⁹:totiēs rogat⁹:tā ardēt desiderat⁹: speciosus forma ꝑ filijs hominū:quasi per cācellos ꝓspiciēs iuitat ad oscula eā. Surge inquies amica mea ꝓpera & veni. Tūc amplexus:tūc oscula: tūc inueni inqt quē diligit aīa mea. Tenui illuz nec dimittam. Tūc in hierlim affluit delicijs & fruitur bonis:& diem festū cū exultatiōe colit. Obsecro itaqz fili charissime:memēto mei cū bene tibi fuerit:vt suggeras dilecto tuo:regi tuo:q ē in sancto:vt educat me feliciter de isto carcere:de his tenebris:de his vinculis:vt tādē aliqñ respirē in ꝓtis gaudij libertatē. Sentiam & ego qz magna multitudo dulcedinis illius quā abscōdit timentibus se. Sed heu heu rara hora & pua mora. Felix q triduo in his poterit cōmorari delicijs. In his tribus diebus ꝓtēplatiōis lucē nō incōueniēter intelligo:qñ qcqd ō deo poterit mens illuminata sentire: aut ad potentiā eius:aut ad sapientiaz:aut ad bonitatē credimus ptinere. Cernit igitur dñs ieſus aliqñ fortis & potēs? aliqñ cernitur potens in ꝑlio:vt scias te forte si dilexeris eū:ꝓtra mūdū:ꝓtra diabolū: ꝓtra oēm ꝓncipatū & potestatē eius dextera ptegēte cui resistere nemo potest? sub quo curuant q portāt orbē? q si tenuerit aquas oīa ficca bunt? si emiserit eas euertent terrā. Si ergo potestatem habes ascēderit sup te. si stimulos inuidie exagitauerit: si aculeos diuersaz passionū accēderit? si aduersum te cōmouerit mūdū: si inflāmauerit pſecutiones: si times: si trepidas: si per singula momenta vinci formidas:& ita ad ieſum tuuz anxius curris: ploras:exponis pcula:opē flagitas? aderit tibi quem diligis in specie regis potentissimi:& ſm oratiōnē sancti da

nid apprehendet arma ⁊ scutū ⁊ exurget i adiutoriū. Audies ab eo. Ne timeas a facie eox: q; ego tecū sum. Ait si secretox cognitionē vel cuiuslibet dubij solutionez tibi desideras reuelari: si mūdane ꝓfusiōis cās ⁊ rōnes anxius admiraris: si mouēt pedes q; pacē peccatox vides q in laboze hoium nō sunt ⁊ cū hoibus non flagellant queris diuersoriū vbi cū iesu solus cū solo fabuleris: clamas cuz ieremia: Justꝰ qdem tu es dñe si disputē tecū: verūtñ iusta loquar ad te. Quare via impioz ꝓsperat: Sic itaq; q̄ renti aderit ille mgr̄ q solus docet hominē scientiā: q reuelat oculos meos vt ꝓsiderē mirabilia de lege eius: q hz clauē sapie qui apit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo apit: aderit in spē doctoris suauissimi in cuius dextera ignea lex: vt te legis cognitōe illuminet ⁊ charitate que ex legis meditatiōe procedit inflāmet. Pono in finistra eiꝰ virga ⁊ eqtatis virga. Virga regni vt ⁊ querē tis presumptiōem arguat: ⁊ curiositatē cōpescat. Postremo si hec oīa etsi magna ⁊ splendida: ꝛi subtilia vnius tm̄ oscūli desiderio ac suauissimoz labioz illius vno tm̄ tactu nō fastidias: incipiasq; querulis vocibus clamare cū ꝓpheta: quesiui vultū tuū vultū tuū dñe regrā: qs mihi det te fratrez meū sugentē vbera mr̄is mee vt inueniam te foris ⁊ deosculer te: veniet certe tibi in odorē vnguētoz ⁊ aromatū: ficq; diuinuz q̄ dā tremēti imprimēs oscula: oīa viscera tua ineffabili iocunditate pfundet: vt clamare delectet: Diffusa est gr̄a i labijs tuis Cū legē ⁊ ꝓphetas legeris: aīaduerte diligenter ⁊ inuenies ipas aptōes ⁊ ꝓtēplationes multotiēs in figuris ⁊ enigmatibꝰ qui busdā designatas. Sunt enī multa genera ꝓtēplationis ac spūaliū visionū: que tñ oīa vel ad dei potētiā vel ad sapiam vel ad benignitatē ptinere noscunt. Nā si cogitetur deus respcū oium vt cā quarūlibet vt sint quarūdā aūt vt rōnales: ⁊ p hoc sapie capaces sint multoz quoq; vt bñ sint: pmū potentie alterz sapie: vltimū ascribit bonitati. Potentie qdē est q; sine ipso nulla creatura subsistit: sapie q; sine ipso nulla doctrina instruit: bonitatis q; sine ipso nullus vsus expedit. Apd ipm̄ secura sunt oīa cū nihil sit quo eius turbari possit potentia: in ipso creata sunt oīa: cuius nō pōt falli sapia: ex ipso recta sunt oīa: cuius natura nulla pōt depranari malitia. Ergo in creatura cōtē plamur eius potentiā: in forma sapiam: bonitatem in vsu. Sane si in his que in carne gessit eū ꝓtēplari malueris: ipm̄ triduane lucis splendorē facile intueberis. Si nascē tem in presepio: si in brachijs vagientem: si pendentē ad vbera: si iter vlnas symeonis puulum oculis illuminate mētis aspexeris bonitatis illius opa admirabere. Si vultū eius igneū flagellū quoq; de resticulis vocēq; terribilem qbꝰ euertit cathedras nūmulariox ⁊ effudit es qbus insup colūbarum venditores vicit: cōsiderare delectat tante virtutis potentiā expauescere. Ait si iocūdū ducis insidias scribaz ⁊ phariseoz totiens deprehēsas: callidas eoz obiectiones responsionū illius prudentia ꝓfutatas occulta mente pspicere: sapie illius lucem clariꝰ emicare pspicies. Ita quoq; fuit potentie q; fugauit demones: q; turbas pauit q; calcauit maria: q; lazaz vocauit de monumento: ⁊ tñ non minoris fuit potētie q; vt mūdi ꝓnceps falleret iter diuina miracula a diabolo se tentari permisit: q; velut egens esurierit: q; in naui dormierit: q; crucem moriturus ascenderit. Vez q: in bonitatis illius meditatiōe libentius imoraris ingredere queso domū simonis pharisei: ⁊ intuere attentius q̄spio q̄ suaui q̄ioc̄ūdo q̄dementi vultu humi pstratā respicit peccatricē: q̄ cōpatienti pcessū illos pedes pie lachrymis pbeat irrigandos: ⁊ capill̄ q̄s sibi hacteꝰ superbia ⁊ lasciuia vēdicauerat detergendos: labijs tot sceleꝝ feditate pollutis diligent osculēdos. Osculare osculare o beata peccatrix pedes dulcissimos: suauissimos speciosissimos: qbꝰ caput serpētis ꝓteritis ante quos antiquus hostis egredit: qbꝰ calcant vitia: qbꝰ mūdi huiusomis sternit gloria: qbꝰ supbox ⁊ sublimū colla mira vtute premunt. Osculare in q̄z ⁊ felicibꝰ ablambe labijs vestigia que nullus peccatoz post te exhoreat: nullus quātūc̄ūq; criminosus refugiat: nullus expauescat in

dignus. Osculare cõplectere stringe ⁊ angelis ⁊ hoibus adorãda vestigia: pnie ⁊ cõfessionis vnguẽto pfunde: vt tota domus impleat odore vnguentoꝝ. Vbe tibi o pharisee cui est odor mortis in mortez: q times alienis maculari peccatis: cũ te timor ppr⁹ deterius fediusq; commaculet. Nescis q̃z suaue redoleat misericordie hui⁹ peccatricis miseria: q̃z dulce sapiat pietati cõfessio pura peccati: q̃z gratũ sit illi sacrificiũ cordis ptritio: qñ cõsumat pctiñ ardens dilectio? Deniq; dimissa sunt ei peccata multa qñ dilexit multum. Gratia tibi o btissima peccatrix. Ostendisti mundo tutũ suis peccatorib⁹ locũ pedes scz iesu qui neminẽ spnunt: neminẽ pjiciunt: neminẽ repellũt: suscipiũt oẽs: oẽs admittũt. Ibi certe ethiopissa mutat pellem suã: ibi pardus deponit varietatẽ suã: vbi solus phariseꝰ nõ expurgat suã superbiã suã. Quid agis o aia mea? o misera mea: o peccatrix mea? Habes certe in te tuas lachrymas? habes vbi feda tua oblectamenta sacris oculis purges: ⁊ totum tue affectionis vnguẽtũ secure siue aliquo metu vitij ifundas. Quid dissimilas? Erũpite o dulces lachrime: erũpite cursum vestrum nullus ipediat. Rigate sanctissimas plantas dñi mei: saluatoris mei: ⁊ suscepturis mei. Nã siqs pharisẽus sũmurmuret? si me a suis aspectib⁹ arcẽdũ censeat: a fimbrie siue tactu indignũ iudicet? subsãnet: rideat: irrideat auertat oculos: ptineat aures nihilomin⁹ tuis inherebo vestigijs iesu: in eis strigã manib⁹: pmã labijs: nec a lachrymis cessabo: vl osculis donec audiã. Dimissa sunt ei pctã multa qñ dilexit multũ. Est ergo dies pma q̃ aia sciẽs deũ ilspeculaꝰ ⁊ amenitatib⁹ q̃si in hierlim cõmoraꝰ potẽtie diuine tẽplo: scda sapie illi⁹ admiratio: tertia bonitatis ⁊ dulcedinis plibatio. Ad pmã ptinet iustitia: ad scdaz scia: ad tertiaz mia. Justitia terret: scia docet: mia fouet. Introibo inqt in potẽtias dñi: dñe memorabor iustitie tue soli⁹: ecce iustitia. Incerta ⁊ occulta sapie tue mãifestastumbi: ecce scia. Qñ melior est mia tua sup vitas: ecce mia. Et in pma die timor: q ex iustitie cõsideratiõe pcedit aiaz purgat: sapia illũinat illuminataz: bonitatis siue dulcedine remunerat. Cernis: ni fallor: q̃z necessarium sit ⁊ vtile inter bonoꝝ opeꝝ exercitia: p triduũ hoc hierosolimiticas frequẽtare delitias: i qb⁹ timor administrat panẽ doloris: scientia vinũ exultationis: bonitas lac: ꝙsolationis. Scio te nũc mirari q delitias dixerim qb⁹ doloẽ non deesse cõmemorauit: cũ exptus sim sepius q dolore illũ q de timore casto pcedit oĩb⁹ huius mũdi delitijs mens cõpũcta pponit. Et hec dcã p modulo experientie nre. Leteꝝ viri excellentioris meriti et capacioris ingenij aieq; purgatioris in tribus bis subtilioza ac pfundioza rimantur. In potentia dei. s. pfunda dei iudicia: i sapientia secreta ꝙsilia: in bonitate eius misericordie bona ineffabilia. Deniq; paulus i gressus potentias ⁊ abyssum iudicioꝝ eius expauescens: o homo inqt tu quis es vt respondeas deo? Numqd dicit figmentũ ei q se finxit: cur me feciſti sic? Sed ⁊ thesauros sapie eius admiras. O altitudo diuitiarum sapie ⁊ scientie dei q̃z incõprehensibilia sũt iudicia eius ⁊ inuestigabiles vie eius ⁊c. Diuitias quoq; bonitatis ei⁹ cõmemoras an diuitias inqt bonitatis ei⁹? Ptenis. Post triduũ igit inuenerũt eũ in templo. Haud dubiũ qn maria ⁊ ioseph. Altera mater: alter nutriti⁹. Inuenit itaq; spualis spualiuz cõtemplator: nõ in quolibet loco: sed in templo. Habet enĩ hierlim atriũ: hz portas: hẽt templũ. Et atriũ qdẽ aliqñ patet inimicis: porte aũt patefiunt iam solus amicis: igrel sus vo templi non indulgef nisi perfectis. Igitur qui in tempore: alibus eterna: in terrenis celestia: in humanis diuina: in creaturis creatorem valet inspicere: quasi in atria hierusalem introductus exultet. Hucusq; philosophi quasi inimici in atria intelligentie siue vim poterant ostendere: sicut dicit apostolus: Quod enim notum est dei manifestum est in illis. Inuisibilia enĩ dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur? Qui vo in scripturis sanctis ablato velamine: reuelata facie gloriam dei poterit contemplari: de ingressu portarum hierusalem glorietur? At si pinguedinem intime dilectionis et tue adipem affectionis

in cordis ara celestis desiderij flamma succenderit: ⁊ ascendit fumus aromatum de fragrãtia oratiõis: sicq; oculus mẽtis i ipa celi secreta radiũ porrexerit vt cordis quo q; palato illi⁹ diuine dilectiõis felix tract⁹ sapuerit: cũ holocausto gratissimo templũ hierusalẽ frequẽtasti. Sed aĩa sc̃a in his ꝺ litijs cõmorãte dolet mater: ⁊ nutricius cõ querunt ⁊ querũt. Inuẽtũ tandẽ leui icrepatione castigãt: ⁊ reducunt ad nazareth. Hec maxime viris spũalibus ꝯgruũt: quibus dispẽsatio verbi dei: vel aĩaꝝ cura cõmissa ẽ. Porro nutriciũ nostrũ nil libẽtius dixerim q; spm̃ sanctũ: matrẽ vo nil rect⁹ q; charitatem. Hij nos fouẽt ⁊ promouent: pascũt ⁊ nutriũt: ⁊ gemine affectõis: dei videlicet ⁊ prim̃i lacte reficiunt. Hij nos in studijs sanctis: quasi in nazareth tenent ⁊ sustinẽt. Hij nos ꝯsolant in tristibus: hij in dubijs ꝯsulũt. Hij fessos roborãt: hij sanãt ꝯtritos corde: ⁊ alligãt ꝯtritiões eoꝝ. Horũ auxilio de nazareth transimus in hierusalem: de labore ad requiẽ: de fructu bone actiõis ad secreta ꝯtẽplationis. Hij nobis eterna lege ꝓscribũt: vt ꝓ cura proximis non negligamus ex toto cõtemplationem dei: nec rursus ꝑ delitijs ꝯtẽplatiõis curã prim̃i negligam⁹. Vnde nõ imerito si qti plus q; oportet idulgeam⁹: q̃si de nobis charitas fraterna cõquerit: nec gratiã habet nimiã in hierusalẽ cõmemoratione: si alijs quos nr̃a solicitudo ꝓspicit. sẽserit i minere ex nimia qete pnicie. Plerũq; enĩ nobis: vel secretis meditatiõib⁹: vel puris oratiõib⁹ postposita actione intentis: si plus q; subditis expedit imoremur: in medijs delitijs spũ nimiꝝ operante ⁊ charitate suggerẽte: subito venit in mẽtem memoria infirmoꝝ: vt illũ cogitem⁹ ꝯtristatũ expectare a p̃nis viscerib⁹ ꝯsolatiõeꝝ: alterũ tẽtatũ explorare qsi ꝑcedẽs i publicũ pẽ ei afferat suo ꝺmõe solamẽ. Illũ recte stimulat agitatũ: q; nõ habeat vbi ꝯceptũ virus cõfessiõe salubri euaporet aduersus patrem submurmurare: alterꝝ spũ accidie victũ: vt inueniat cui loquat quẽ ꝯsulat huc: illucq; discurrere. Tali itaq; suggestu ꝑgresso ex fraternis cordib⁹: q̃si icrepãtem audimus matrẽ charitatẽ: Fili qd feciſti nobis sic? Ego ⁊ pẽ tu⁹ dolẽtes q̃rebam⁹ te. Nõ enĩ cũ iniuria dicim⁹ spm̃ sc̃m: vel charitatẽ in scis: etsi adhuc min⁹ pfectis: aut dolẽ: aut q̃rit: cũ ipe spus gemitib⁹ i enarrabilib⁹ interpellet ꝑ nob: q ⁊ loq ⁊ ꝯtristari et talia i scis agẽ ꝯsueuit. Oꝝ si ꝯ huiusmodi necessitates amatoꝝ getis in ipis aĩe affectibus murmuraret dicẽs: Nõne in his q̃ patris mei sũt oportet me eẽ: nihilominꝰ ꝯsiderãs spũs rõnal: q ideo motu⁹ ẽ xp̃s: vt q viuit nõ sibi viuat: descẽdit cũ illis ⁊ erat subditus illis. Si certe descẽdit cũ tali nutricio: ⁊ cuz tali mr̃e: feliciter descẽdit. Descẽdit q spus dei act⁹ charitate iferiorib⁹ ꝯsulens ꝺdescẽdit eis. Descẽdã libẽs cũ his ducib⁹ i egyptũ. Etiã si secũ ducũt reluctãtẽ: si cogãt ꝺscẽdere: ⁊ recõdescẽdere faciũt. Libẽter subdar tali mr̃i: libens supponã humeros huic oneri qõ ipsi posuerint: libẽter suscipiã iugũ cui me subdũt: sciẽs q; iugũ eorũ suaue est: ⁊ onus eorum leue. Sed etsi te fili mi a talibus curis liberũ adhuc sub alis suis christus abscondat: quod prelatis icũbit facere ne subditi pclitent: hoc ipsũ expedit pundere: ne subditi scandalizent. Ili necessitates quandoq; preponũt cõtemplationis delitijs: tu eas ne preponas vnitati ⁊ paci congregationis. Precipue hec ipsa spiritualium vicissitudinum tempora: quando videlicet vel descendas ad nazareth vel ascendas in hierusalem: nunq; solus: ideſt propꝛie volũtatis arbitrio: ſz sem per seniorꝝ distingue cõsilio. Ecce habes charissime: qꝺ petisti: ſz tuo affectui: tue expectationi nihil dignum: voluntatis tamen mee: ⁊ qualiscunq; conatus aliquod ni fallor iudicium. Scias q; non tam euangelicam lectionem exponere: quaz ex ea aliquam meditationeꝝ: sicut rogasti elicere curauimus: et legentibus incitamenta denotionis: ex huius serie lectionis euangelice composuimus. Adiuuante gratia dei: de cuius loquimur infantia: qui plenus est virtute: ⁊ sapiẽtia: ⁊ gratia: Jesus christus dominus noster. Qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

xxx iiij

¶Dñica ꝑma post oct. epiphanie De euãgelica lectiõe q̃ dñs vocat⁹ fuit ad nu ptias.et ꝑus ꝺ eo qꝺ dñs ait: Uos similes hominibus expectãtibus dñm suũ quãdo reuertatꝫ a nuptijs. Sermo ꝑmus.

Alectione sancti euãgelij hodie frẽs auditum⁹: q̃ dñs noster venit ad nuptias. Faciamus ergo qꝺ alibi monet: ⁊ studeamus similes fieri hominib⁹ expectãtibus dñm suũ qñ reuertat a nuptijs. Nã tenente carrucã in agro aut vẽdẽti aliqd vel emẽti in foro nõ dicimus qd expectas. Neq̃ enim similes sunt expectãtibus. Si vo quem videmus stare ante ianuã: pulsare crebrius: sepi⁹ ad fenestras suspicere: nihil mir si dicã quid expectas Illi ergo sunt similes expectãtibus: q̃ non surda aure audierũt: Uacate ⁊ videte qñ ego sum dñs. Ueniet dñs expectantib⁹ eũ in veritate: qualis erat q̃ dixit: Expectãs expectaui dñm. Ueniet tanq̃ reuertens a nuptijs: inebriatus vino: charitatis ĩmemor: iniqtatũ nostrarꝫ. Ueniet nõ expectãtibus tanq̃ reuertens a nuptijs: tanq̃ potens crapulatus a vino: vere ebrius ⁊ ĩmemor: miserationũ suarꝫ. Tũc enim quãtum ad illos obliuiscet misereri deus. Ueniet ĩ ira ⁊ indignatiõe tanq̃ furibundus. Dñe ne in furore tuo arguas me. Nec mõ non tã de pñtibus nuptijs: q̃z earꝫ occasiõe sint dicta. Jã vo sequamur vna cuz discipulis ad nuptias eunte dñm: vt videntes qꝺ facturus é pariter credamus cũ illis. Deficiẽte vino: dixit mater ihesu ad eũ: Uinum nõ habẽt. Cõpassa é eni eoꝝ verecũdie: sicut misericors: sicut benignissima. Quid de fonte pietatis p:cederet? nisi pietas? Quid inquã mirꝫ si pietatẽ exhibẽt viscera pietatis? Nõne q̃ ponũ in manu sua tenuerit aliquot horis? reliqua diei pte pomi seruabit odorẽ? Quãtũ ergo viscera illa virtus pietatis affecit in qbus nouẽ mẽsibus requenit? Nã ⁊ ante mẽtẽ repleuit q̃z ventrẽ: ⁊ cũ ꝓcessit ab vno: ab animo non recessit. Durior fortasse ⁊ austerior videri posset rũsio dñi: sed nouerat ille cui loquebat: ⁊ qs loqueret illa nõ ignorabat. Beniq̃z vt scias quõ respõsũ ipm acceperit: aut quãtũ de filij benignitate ꝓsumpserit: aut ministris. Quicqd ꝓceperit vobis seruate: ⁊ facite. Erãt eni ibi lapides hydrie sex posite. Has nũc hydrias purificandis veris iudeis nõ littera: sed spũ necesse habemus apponere: vl magis appositas demõstrare. Quia enim nõdum puenit ecclesia ad pfectã purificationẽ: qñ sibi eã xps exhibebit gloriosam nõ habentẽ maculã aut rugã vel aliqd huiusmodi? multis interiz purificationibus opus habet: quatenus si cut abũdãt peccata abũdet ⁊ indulgentia sicut multiplicat miseria sic ⁊ misericordia nisi q̃ nõ sicut delictũ: ita ⁊ donum. Ista enim nõ solum peccata lauat: sed ⁊ merita donat. Sex igit hydrie posite sunt: his q̃ post baptismuz in peccata labunt. De his enim loqmur: q̃ de his sumus. Eruimus tunicã veterẽ: sed heu peius reinduim⁹ eã Lauimus pedes nostros: sed peius inquinamus eos. Sicut ergo qꝺ alius inquauerat: lauit alius: sic inquatos a nobis lauari opus é ⁊ a nobis. Aliena lauit aqua: quos culpa inquinauerat aliena. Nec tñ sic aliena dixerim vt negẽ nostrã: alioq̃n nec inquaret. Sed aliena é: q̃ in adã oẽs nescientes peccauimus: nfa q̃ etsi in alio: nos tñ peccauimus ⁊ nobis iusto dei iudicio iputabat: iz occulto. Uerũtñ vt iã nõ fit quod causeris o hõ? ꝓtra inobediẽtiã ade dat tibi obediẽtia xpi: vt si gratis venũdat⁹ es gratis etiã redimaris. Si nescies in adam peristi: nescies viuificaris in xpo. Nescisti qñ ad lignũ vetitũ vetus adã tetendit manus noxias: nescisti nihilominus qñ in ligno salutifero inoxias manus xps extẽdit Al ꝑmo hoie in te manauit macula qua inquatus es: a xpi latere aqua qua mundat⁹ es. Nũc iã inquatus culpa ppria: ppria nihilominus aqua mũdaberis: ab illo tñ ⁊ ꝑ illũ q̃ solus é purgationẽ faciẽs pecactorũ. Prima igit hydria ⁊ ꝑma purgatio in cõpũctiõe ẽ: de q̃ legim⁹: q̃ in quacũq̃ hora pctõr ingemuerit omniũ inquatũ ei⁹ non recordabor. Secũda vo confessio é: Oĩa fiqdẽ ĩ cõfessiõe lauant. Tertia elemosyna ꝑ largi

tio. Hinc enim hēs in euangelio: Date ele mosynā: ⁊ oīa munda sunt vobis. Quarta remissio iniuriaꝝ: ſm q̄ orantes dicim⁹ dimitte nobis ōbita nostra sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nr̄is. Quinta ē afflictio corporis: vñ ⁊ oram⁹: vt mūdi p abstinētiā deo canamus gliam. Sexta est obedientia p̄ceptoꝝ: sicut audierūt discipuli qō vtinā audire mereamur ⁊ nos: vos mūdi estis p pter sermonē quē locutus sum vobis. Mi. mixt qz non erant sicut hi qbus dicit ſmo meus non capit in vobis: sed in auditu vbi obaudierant ei. Hē sunt sex idrie posite in purificationē nostrā que vacue sunt ⁊ plene vento: si p̄o inani gloria obseruant. Aq̄ replent si timore dei custodiant? qñ timor dñi fons vite. Aqua inq̄ timor dñi est: ⁊ si minus sapida est: sed optime refrigerans aīam noxijs desiderijs estuātē. Aqua ē q̄ iacula inimici gnita possit extinguere. Hā nec illud dissonat q̄ aqua semp ima petit: ⁊ timor ad ima cogitationē deducit ⁊ in inferioꝝ⁹ timoratur atq̄ horrēda loca pauida mente collustrat: iuxta illud: Vadā ad portas inferi. sed diuina virtute aq̄ mutatur i vinū: qñ p̄fecta charitas foras mittit timorem. Dicunt aūt lapidee idrie: nō tā p̄pter duritiā q̄z p̄pter stabilitatē. Sapientes fingule metretas binas vel ternas. Hue metrete duplex timor: ne forte trudi in gehēnam ne forte ab eterna vita p̄tingat excludi. Sed qr̄ de cōtingenti futuro sunt ista ⁊ blandiri sibi aīa pōt dicēs? postq̄z in voluptatibus tuis aliquādiu vixeris ages pniaz nec ista iā vita caritura nec pitura ī illa bonū est adhiberi ⁊ tertiū q̄ vtiq̄z spūalib⁹ notus est co vtilior quo de pñti est. Timēt enim q nonerūt spūalem cibū neqñ forte fraudentur eo. Libo siqdē forti egēt: q manū miserit ad fortia. Vtiāt ō paleis egypti q deseruiūt ī opib⁹ luti ⁊ lateris: nobis fortior cibus est necessari⁹: qñ nobis grādis restat via vt ambulemus in fortitudine cibi illius. Ipse ē panis angeloꝝ: panis viu⁹ panis quotidianus. Hic est de quo nobis promissum est: qr̄ centupluz accipiemus in hoc seculo. Sicut enī mercenarijs ⁊ cibus quotidianus dat̄ in ope ⁊ merces seruat̄ ī fine: sic dñs vitā eternā in fine reddet: ⁊ interī cētuplū repromittit ⁊ exhibet. Quid ergo mixt si timet ne p̄dat hāc gr̄am? q iam p̄secutus est eā? Hec est metreta tertia quā sub diuūctiōe signāter posuit eo q̄ nō oīuz sit: qr̄ nec oīb⁹ dñs centuplū repromittit.

¶ Item vnde supra. De mutatōe aque in vinum. Sermo secundus.

TA operibus xxx v

dñi frēs ⁊ min⁹ capaces aīos exterior⁹ p̄sideratio pascit? ⁊ q magis exercitatos hūt sensus solidiorem intus cibū inuenīūt ⁊ suauioꝝ: ⁊ tanq̄z adipem medullamq̄z fruméti. Sūt enim ⁊ exteriora spē delectabilia ⁊ interiori virtute multo delectabiliora: quēadmodū ⁊ ipse exterius qdē erat speciosus forma p̄ filijs hoīum: interius aūt tanq̄z candor lucis eterne etiam ipſis supeminēs vultibus angeloꝝ. Apparebat enī foris hō sine culpa? caro sine peccato: agnus sine macula. Q̄ speciosi pedes ānūciantis pacē: annūciantis bona? sz multo p̄ciosius ⁊ speciosi⁹ caput eius: qñ caput x̄pi deus. Delectabilis aspectus hoīs in quē petrꝰ nō cadit et beati oculi q̄ viderūt: sed multo magis btī mūdo corde: qñ ipſi deū videbūt. Deniq̄z cū pueniſſet ad nucleū? testam iam licet decoram valde nō reputabat apostolus dicēs ⁊ si cognouimus aliqñ x̄pm ſm carnem: sz nunc iā nō nouimus. Hūmixt qr̄ dñs ipe p̄dixerat caro nō p̄dest qcq̄z: spūs est q viuificat. Sed hec est sapia quā loquit paulus inter pfectos: non inter eos qb⁹ legim⁹ ab eodē dcm̄ nihil arbitratus sum me scire int vos nisi x̄pm ⁊ hunc crucifixū. Totus suauis est: totus salubris ē: totus delectabilis: totus deniq̄z ſm sponse vocem desiderabilis. Sicut aūt in eo ostensum est: sic ⁊ ī opibus eius repies. Hā ⁊ si superficies ipa tāq̄z a foris p̄siderata decora est valde? si quis tm fregerit nucem intus inueniet qd̄ iocundū sit: ⁊ mlto amplius delectabile. Nō sic apō patres veteris testamēti reperies. Nam in opibus eoꝝ decora ⁊ delectabilis est significatio mystica? ipsa tm si p se cōsiderent̄ inuenient̄ aliqñ minus digna: vt sunt facta

iacob adulteriū Dauid ⁊ multa filia. Pre-
ciosa qdem sunt fercula: sed vasa non adeo
speciosa. Et forte ꝓpterea dñs est tenebro-
sa aqua in nubilis aeris: qñ tenebrose nu-
bes ille fuerūt: ⁊ subiunctū de domo ꝓful
gore in ꝓspectu eius nubes transierūt. Cre
do iam aduertistis ad qd hec dicere velim
Audistis enī hodie miraculū fcm̄ i nuptijs
inmūi vtiq; signor dñi: cuius ⁊ historia sa-
tis est admirabilis ⁊ significatio ampli⁹ de
lectabilis. Magnū ⁊ diuine maiestatis in-
ditiū fuit: ad nutū dñi aquā in vinū ꝙuerti
sed est illa mlto melior mutatio dextere ex
celsi quā in ista prefiguraut. Oēs enī nos
ad spūales nuptias vocati sumus: in qbus
vtiq; sponsus est xp̄s dñs. Ūñ canimus in
psalmo: Et ipse tanq; sponsus pcedens de
thalamo suo. Sponsa vo nosipsi sum⁹: si nō
vobis videtur incredibile ⁊ oēs simul vna
sponsa ⁊ aīe singulor quasi singule sponse.
Sz qñ hoc sentire poterit fragilitas nr̄a de
deo suo: qp eo affectu se diligat quo diligit
sponsa a spōso? Multū enī hec sponsa spō-
so suo inferior genere: inferior spē: inferior
dignitate. Attū ꝓpter ethiopissam istaz de
longinquo filius eterni regis aduenit: ⁊ vt
sibi desponsaret illā etiā mori ꝓ ea nō timu
it. Moyses qppe ethiopissam duxit vxorē:
sz nō potuit ethiopisse mutare colorē. Chri-
stus vero quā adamauit ignobilē adhuc et
fedā: gloriosam sibi exhibebit ecclām nō ha-
bentē maculā neq; rugam. Murmuraret
aaron: murmuret ⁊ maria: nō noua sz vet⁹
non mater dñi sed sor or moysi. Non nostra
inq; maria: illa enim sollicita est si qd forte
deest in nuptijs. Vos aūt vt dignū est: mur
murantibus sacerdotib⁹ murmurante sy-
nagoga: toto affecto in gr̄az actione ꝙuer-
samini. Unde enī tibi o humana aīa? vnde
tibi hoc? Unde tibi tam inestimabilis glia
vt eius sponsa merearis esse: in quē deside
rant angeli ipsi ꝓspicere? Unde tibi hoc vt
ipse sit sponsus tuus: cuius pulchritudinez
sol ⁊ luna miranf? ad cuius nutuz vniuersa
mutanf? Quid retribues dño ꝓ omnibus
que retribuit tibi: vt sis socia mense: socia
regni: socia deniq; thalami? vt introducat
te rex in cubiculum suum? Vide iam quid
de deo tuo sentias? vide quātum de deo p̄-
sumas: vide qbus brachijs vicarie charita
tis reamandus ⁊ amplectendus sit q tanti
te estimauit: imo qui tanti te fecit. De late-
re enim suo te formauit qñ ꝓ te obdormi
uit in cruce? ⁊ ob hoc somnum mortis ex-
cepit: ꝓpter te a deo patre exiuit: ⁊ matrem
synagogam reliquit vt adherens ei vnus
cum eo spiritus efficiaris. Et tu ergo audi
filia ⁊ vide: considera quanta sit erga te di-
gnatio dei tui ⁊ obliuiscere populum tuū.
Desere carnales affectus? seculares mores
dediscere abstinere a ꝓuobus vitijs: consue
tudines noxias obliuiscere. Quid enīz pu-
tas? nōne stat angelus dñi qui secet te me-
diam si forte qp auertat ipse alterum ad mi-
seris amatorem? Jam enim desponsata es
illi? iam nuptiarum prandium celebrat: iam
cena quidem in celo ⁊ in aula eterna para
tur. Verumtamē nunquid ibi vinum deficiet?
Absit: inebriabimur ibi ab vbertate dom⁹
dei: ⁊ torrente voluptatis eius potabimur
Paratum est profecto illis nuptijs flumen
vini: vini inq; quod letificat cor: siquidem
fluminis impetus letificat ciuitatem dei.
Nunc autem quoniam grandis nobis re-
stat via? prandium quidem accepimus hic
sed non in tanta copia: quod plenitudo et
sacietas cene reseruetur eterne. Nic ergo
non nunq; vinum deficit gratia: scilicet de
uotionis: et feruor charitatis. Quotiens
mihi necesse est fratres post lach? mosas
querimonias nostras exorare matrem mi-
sericordie: vt suggerat suo benignissimo fi
lio: qñ vinum non habeatis. Et ipsa dico
vobis carissimi si pie a nobis pulsata fuerit
nō deerit necessitati nr̄e: qñ misericors est
⁊ mr̄ mie. Mā si cōpassa est verecūdie illoz
a qbus fuerat inuitata: multo magis cōpa-
tiet nobis si pie fuerit inuocata. Placēt enī
illi nuptie nr̄e? ⁊ ptinēt ad eā multo āplius
illis: nimiz de cuius vtero tāq; de thalamo
suo celestis spōsus ꝓcessit. Sz qē nō moue
at qp i nuptijs illis rñdit dñs benignissime
ac scissime mr̄i sue dicēs? qd mihi ⁊ tibi est
mlier? Quid tibi ⁊ illi dñe? Nōne qō filio
⁊ mr̄i? Quid ad illā ptines qris? cuz tui sis
benedictus fruct⁹ ventris eius imaculati?

Mōne ipa ē que saluo pudore cōcepit: ⁊ sine corruptiōe te peperit? Mōne ipsa est in cuius vtero nouem mensibus moratus es cuius virgineis vberibus es lactatus: cuz qua iaz duodecim annoz factus de hieru salem descēdisti ⁊ eras subditus illi? Nūc ergo dñe quid molestus es illi dicens? qd mihi ⁊ tibi? Multum per omnem moduz Sed manifeste iam video q nō velut idignans aut confundere volēs virginis matris tenerā verecundiam dixeris quid mihi ⁊ tibi: cum venientibus ad te iuxta matris pcepta mīstris nihil cunctatus facias qō illa suggessit: vt quid ergo frēs vt quid sic rnderat pus? Utiqz ppter nos: vt conuersos ad dñm iā nō solicitet carnaliuz cura parentum ⁊ necessitudines ille non impediant exercitiuz spūale. Q̄diu enim de mūdo sumus debitores nos constat eē parētib⁹. At postq̄z reliquimus nosmetipos: multo magis ab eorum solicitudine liberi sumus. Unde ⁊ legimus fratrem quendā in heremo cōuersantem: cum ad eū carnalis frater auxiliū gratia aduentasset respondisse: vt audiret alterum fratrem eoz: cuz vtiqz ille iaz obisset. Cūqz admiratus q veneratr rnderet q ille obijt: heremita se quoqz filiū obisse respondit. Optime ergo nos docuit dñs ne soliciti simus sup ppinquis carnis nre plusq̄z religio postulet: quādo ipi matri: ⁊ tali matri rndit: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier. Sic ⁊ in alio loco cū suggere ret ei qdā: qm foris staret cū fratrib⁹ dñi q rés ei loq: rndit: Que ē mr mea? ⁊ fratres mei? Ubi mō sūt q tam carnaliter ⁊ inaniter sup carnalib⁹ ppinqs suis solent eē soliciti? ac si adhuc viuerēt ⁊ ipi cū eis? Sz vi deam⁹ iā qd sequit. Erāt ait euāgelista hydrie sex posite ꝺm purificationē iudeoruz. Uel ex h potes mānifesti⁹ aduertē nō plenitudinē: sz ꝓpationē nuptiaz eē vbi nimiz adhuc op⁹ ē purificatōe Desponsatōis ḡ nuptie iste sūt: nō copulatiōis. Absit. n. vt credam⁹ ill' i nuptijs fozevasa puricatiōis: qm̄ gliosuz exhibebit sibi xps eccliaz nō habē tem maculā neqz rugā aut aliqd eiusmodi vbi enim erit macula? que purificatio erit necessaria? Nūc vtiqz lauandi tempus est nūc purificationē patet eē necessariam: qm̄ nemo mūdus a sozde: nec infans cui⁹ vni⁹ diei vita est sūper terrā. Nūc abluit sponsa: nūc purificatur: vt in celestibus illis nuptijs sponso suo sine omni macula p̄sentet Queram⁹ ergo sex hydrias: in quib⁹ hec ablutio iudeoz ideſt cōfitentium purificatio fiat. Nam si dixerimus: quia peccatum non habemus: nosipos seducimus ⁊ veritas in nobis nō est: que sola liberat: sola saluat: sola lauat. Q̄z si cōfiteamur pcta nra: nō deerūt veris iudeis purificationis hydrie: quoniā fidelis est deus qui dimittat nobis peccata ⁊ emūdet nos ab omni iniquitate. Ego quidez sex hydrias: sex obseruātias arbitror esse: quas ad purificāda confitentium corda sancti patres instituere: ⁊ omnes illas ni fallor hic poterim⁹ inuenire. Prima siquidem hydria continentia ē castitatis: qua diluit quicqd ante luxuria ingnauit. Secūda vo ieiuniū est: vt qō macularat crapula: nūc abstinentia mūdet Per segnitiē quoqz ⁊ ociositatē que inimica est anime multas ptraximus sozdes: cōtra dei sententiā i sudore vultus alieni: nō nostro pane vescētes. Propter hoc tertia hydria nobis apponitur: vt sozdes ille i labore manuū diluant. Sic ⁊ per somnolentiam ceteraqz noctium ⁊ tenebrarum opera multa deliquimus: ideo quoqz quarta hydria vigiliarū obseruantia ponitur: vt nocte surgētes ad confitendum dño: non bonas noctes pteriti temoris redimam⁹. Jam vo de lingua quis nesciat q̄z multum ingnauerit nos p vaniloquia et mēdacia? p detractiōes ⁊ adulationes: p verba malicie ⁊ verba iactātie? Pro omnibus his necessaria ē hydria qnta filētiū scilicz custos religionis: ⁊ in quo ē fortitudo nra. Sexta quoqz hydria disciplina ē: q̄ non nro arbitrio: sed alieno viuimus vt deleat qcqd in disciplinate viuēdo deliquimus. Lapidea sunt hec: dura sunt: sed necesse habem⁹ in his lauari: nisi forte volumus ppter fedita tes nras accipe a dño libellū repudij. Attū in eo q̄ dicunt lapidee non solū duricia sed multo melius soliditas pōt itelligi: qm̄ ñ lauāt hec nisi firma stabilitate pmānerit.

Ait ergo dñs ad mīstros: Implete hydrias aq̄. Quid sibi vult istud dñe? Ad mīstri solicitī sūt de vini penuria: ⁊ tu dicis īplete hydrias aq̄. Illi de poculi cogitāt: ⁊ tu p̄cipis vt vasa pūrificatōis īpleāt. Sic oīno fic suspirāti iacob ⁊ rachel āplex⁹: lia a pīe supponīt. Nobis frēs q̄ mīstri sumus et serui vestri p xp̄m nobis p̄cipit īplere hydrias aq̄: quotiēs deest vinū. Ac si dicatur Illi de votione desiderāt vinū requrūt fer uorē flagitāt: sz nōdū venit hora mea: iplete hydrias aq̄. Que é enī aq̄ sapientie salutaris: ⁊ si non adeo suauis: nisi fons vite ⁊ initiū sapiētie timor dñi? Dicit ergo mīstris: Incutite metū: ⁊ spū timoris nō tam vasa q̄z corda replete: q⁹ vt ad charitatē p ueniāt: initiādi sūt a timore vt dicāt ⁊ ipsi. A timore tuo cōcepim⁹ dñe ⁊ parturiuim⁹ spīm salutis. Sed quō īplebuntur hydrie? Predixerat enī euāgelista: Capientes singule metretas binas vl ternas. Que sunt due metrete? queue tertia? Utiq̄ duplex timor cōis et not⁹ oīb⁹: ac terti⁹ qd minus cōis ⁊ min⁹ not⁹. Prim⁹ enī timor é ne cruciemur i gehēna: secūd⁹ ne excluſi a visione dei puemur tā iestimabili glia: terti⁹ replet aīaz oī solicitudine timidā ne forte deserat a gr̄a. Et qdez oīs timor dñi: sicut aq̄ extinguit ignē: sic extinguit pctī cōcupiscētiā: sed his maxime: cū ad oēz tētationem statim occurrit ne forte cōtingat amittere gr̄az vt sibi derelict⁹ hō labat quottidie ō malo in peius: de pctō minori in grauiorē culpā: q̄les vtiq̄ multos videm⁹ cū in sordib⁹ sint sordescētes adhuc. Nā aduersus timorē istū nō é vñ sibi blādiat aīa: siue de minore forte quātitate pctī: siue de emēdatiōe futura. Talib⁹ enī blādimētis īpediūtur aliq̄ten⁹ duo p̄ma genera timoris. Prece pit ergo nobis dñs vt hac aq̄ hydrias i pleam⁹. Sūt enī aliq̄ vacue ⁊ plene vēto figēs tñ adeo isan⁹ é: vt i eo p vanitatis studiū ille q̄s p̄dixim⁹: obseruātie mercede p petua vacuent: vt sūt fatue virgines: in q̄rū vasis oleū nō habet. Interdum aūt qd peius é plene qdez sūt sz plene veneno: qd est inuidia murmur: rancor animi ⁊ detractio. Propterea ne forte subintrēt ista duo vinū deest iubemur īplere hydrias aq̄: vt obseruent mādata dñi i timore: q̄ tūc mutat in vinū: cū timor expellit a charitate et īplent oīa feruore spūs ⁊ iocūda deuotōe.

¶ In quersiōe sci pauli apli. Sermo. j.

Merito quidem xxx vj

Dilectissimi quersio doctoris gētiū: ab vniuersitate gētiū festiuis hodie gaudijs celebrat. Q̄ multos enīz ramos: ab hac radice p̄disse videm⁹. Conuersus paulus: quersionis minister fact⁹ é vniuerso mūdo. Et multos qdē olim in carne adhuc: sed non iā sm carnē ambulās, p̄dicatōis officio cōuertit ad deū. Illūc quoq̄ in ipo felici⁹ viuēs, ⁊ apud ip̄m: ne adhuc qdem cessat ab hominū quersione: dico aūt exēplo oīone doctrina. Propterea deniq̄ quersiōis ei⁹ memoria frequētat: q⁹ ⁊ ipa q̄z memorāti b⁹ vtil inuenīat. In hac enī memoria: ⁊ peccator spez venie p̄cipit. vt p̄uocet ad pniaz: ⁊ q⁹ iā penitet, p̄fecte quersiōis accipit formaz. Quis desperet vltra p magnitudine cuiuslibet criminis? q̄ndoq̄z saulū audiat adhuc spirātemināz ⁊ cedis i discipulos dñi, subito factum vas electiōis? Quis dicat, iniquitatis pōdere p̄ssus, assurgere iā ad studia meliora nō valeo? q̄si i ipo itinere q̄ sanguinez sitiens x̄pianū diuz toto pectore virus efflabat, p̄secutor crudelissim⁹? i fide lissimū repēte mutat? ē p̄dicatore? Magnifice siqdē i hac vna quersiōe ⁊ mie magnitudo ⁊ efficacie gr̄a cōmēdat. Subito ait lucas. Circūfulsit eū lux de celo. O vere inestimabilis diuine dignatio pietatis. Illustrat celesti fulgore vel a fons: int⁹ adhuc luminis īcapacē. Qui necdū i fundi poterat: diuina saltē circunfundit claritate. Et vox facta est: Lucis ⁊ vocis testimonia facta sunt credebilia nimis: nec dubitare est de veritate: que sese ingerit p vtraq̄z oculorum scilicet auriūq̄z fenestras. Sic nimirum, sic in iordane quoq̄, supra caput dominī et colūba apparuit ⁊ vox sonuit. Sic et in monte, quando transfiguratus est coram discipulis: claritas visa est. et vox nihilomin⁹ p̄is audita. Saule saule qd me

pſequeris? Vere deprehensus est saulus: nō est dissimulādi locus: nō est facultas vlla negandi. In manib⁹ sunt eplē. crudelissime legatiōis auctoritatis execrāde: potestatis inique; Quid me pſeqris inqt? An nō pſequebaꝫ xp̄m? q xp̄i mēbra trucidabat in terris? Aut vō pſecuti sunt xp̄m. q sacratissimuꝫ illud corpus. crucis affixere patibulo? ꝛ non persequebaꝫ eum. q aduersus corpus eius. qđ est ecclesia: ē enim corp⁹ ei⁹ etiā ip̄a odio furebat inq? ? Deniqꝫ. si proximum sanguine dedit in preciū redemptiōis aīaꝝ: non tibi videt grauiorē ab eo sustinere pſecutionem: q suggestione mali gna. exemplo pniciosa. scandali occasione. auertit ab eo aīas ꝙs redemit ? ꝙ a iudeo q sanguine illū fudit? Agnoscite dilectissimi: ꝛ expauescite cōsortia eoꝝ q salutē ipe diūt animaꝝ; Mouendū penitus sacrilegium? qđ ꝛ ip̄oꝝ videt excedere facinus: q dn̄oma. estatis man⁹ sacrilegas iniecerūt. Videbatur iam cessasse persecutiōis tempus: sed vt palam factum est: nunqꝫ deest persecutio christiano sed neqꝫ xp̄o. Et nūc quod grauius est: illi christum persequuntur: q ab eo vtiqꝫ christiani dicuntur. Amici tui de⁹ ꝛ proximi. aduersum te appropinquauerunt ꝛ steterunt. Cōiurasse videtur cōtra te vniuersitas populi christiani. a minimo vsqꝫ ad maximum: a planta pedis vsqꝫ ad verticem: non est sanitas vlla. Egressa est iniquitas. a senibus iudicibus. vicarijs tuis: qui videntur regere populum tuum. Non est iam dicere: Vt populus. sic sacerdos: quia nec sic populus vt sacerdos. Heu heu domine deus? quia ipsi sunt in persecutione tua primi: qui videntur in ecclesia tua: gerere principatum. Arcem syon occupauerūt. ap̄hēderūt munitiōes: ꝛ vniuersam deinceps libere ꝛ potestatiue tradunt incendio ciuitatem. Miserā eorum conuersatio plebis tue miserabil⁹ subuersio est. Atqꝫ vtinam sola hac parte nocerent. Esset forte qui dominica premonitus ꝛ premunitus exhortatione: daret operam ipsorum non exempla imitari: sed obseruare precepta. Nunc autem dati sunt sacri gradus i occasionē turpis lucri: ꝛ questum estimāt pietatem. Copiosissime siquidem pietatis inueniuntur. in suscipienda: immo accipienda magis animarum cura: sed hic apud eos cura minor: ꝛ de animarum salute nouissima cogitatio est. An vō saluatori animarum? grauior vlla esse poterat persecutio? Inique agunt. ꝛ ceteri cōtra christum: multiqꝫ sunt nostris temporibus antichristi. Merito tamen. ꝛ crudeliorem eam cēset persecutionem. pro acceptis beneficijs ꝛ grauiorem eam sentit pro potestate. qꝫ proprijs sustinet a ministris: licz alij quoqꝫ multi contra proximoꝝ salutem multifarie multisqꝫ modis. ꝛ varijs occasionibus agere videant. Hoc videt christus ꝛ silet: hoc saluator patit. ꝛ dissimulat. Propterea dissimulemus ꝛ nos quoqꝫ necesse est: ꝛ sileamus interiz maximeqꝫ de platis nostris. m gr̄is ecclesiaꝝ. Sic nimirum. sic placet ꝛ ip̄is. vt euadant nūc humana iudicia: veniatqꝫ semel iudiciū graue his q pre sunt: ꝛ potenter patiant tormēta potentes. Vereor dilectissimi. ne quis forte sit ꝛ in nobis. dn̄i persecutor? qz manifesta docuit ratio. ip̄edire salutē. esse pſequi saluatorē. Quas ego de salute aīe mee fratri illi gratias agere possim? q mihi ꝑpinat detractionis fraterne venenū? Merito detractores. deo odibiles describunt. tanqꝫ pſecutores. Quid ꝛ is qui exemplo suo. ad remissius agendū. ceteros ꝓuocat. aut singularitate turbat. aut inqetat curiositate. aut in patiētia sua ꝛ murmuratiōe molestat: aut quocūqꝫ mō ꝓtristat spm̄ dei. q in ipsis est: scandalizans vnuꝫ de minimis istis. credētibus in eum. nōne ꝛ hic manifeste persequitur. xp̄m? Ut ergo. pſecutoris ꝛ nomē ꝛ crimen. longe sit semp a nobis? obsecro vos dilectissimi. benignos semp ꝛ mites exhibeamus nos inuicē. supportantes in omni patientia: ꝛ ad id qđ melius ꝛ pfectius est. alterutrū ꝓuocātes. Quis enī seruus. sufficere sibi putat. non pſequi dn̄m: sed nec obsequi dño? Quā habitur⁹ ē gratiam. si vt non resistit. sic nec assistit qdem? Deniqꝫ si qs ādeo pusillanimis ē. vt satis sibi reputet pſecutorē eē nec coadiutorē dei: audiat qd ipse loquatur; Qui non est mecum. contra

me est: ⁊ qui non colligit mecum dispergit. Saule saule quid me persequeris? Et ille, Quis es dñe? Nunc pfecto datur itelligi: q; vere circūfusa erat illi claritas: nō in fusa. Audiebat paulus dñi vocē: ꝫ facié dñi nō videbat: qñ erudiebaꝫ ad fidem: ⁊ vt ipse postea docuit fides ex auditu; Quis es inqt? Ignotū enī pſequebaꝫ: ⁊ ideo cō secutus est miaz: q; ignoras ⁊ i īcredulitate hoc fecit. Discite ex hoc frēs iustū iudicē dñi nō mō qd fiat ꝫ ⁊ quo aio fiat: cōsiderate ⁊ cauete deinceps neqs parua reputet q̄libus parua: si scienter delinquere quincatur. Nemo dicat i corde suo. Leuia sunt ista: nō curo corrigere: nō est magnū. si in his maneā venialib⁹ minimisqz pctis. Nec ē enī dilectissim ipenitētia: hec blasfemia in spīm scīm: blasfemia irremissibilis. Paulus qdez blasfemus fuit. ꝫ nō in spīm scīm: q; ignoras fecit in īcredulitate. Non in spīm scīm fecit blasfemiā: ⁊ ideo secut⁹ est misericordiā. Quis es dñe? Et dñs ad eu: Ego sum iesus nazarenus: qué tu pſequeris. Ego saluator: qué tu pſequēdo queris. Ego sum de quo i lege tua legis: pdictū. qđ nescis impletū. quia nazarenus vocabitur. Et ille; dñe quid me vis facere. Nec plane frēs pfecte conuersionis est forma. Paratū inqt cor meū deus: paratū cor meū. Paratus sum ⁊ nō sum turbat⁹: vt custodiā mā data tua. Dñe qd me vis facere? O verbū breue. sed plenū! ꝫ viuū ⁊ efficax: ꝫ dignū omi exceptiōe. O pauci inuenunt in hac pfecte obedientie forma! qui suā ita abiecerint volūtatē: ⁊ ne ipm qdē cor ppriū habeant vt nō qd dñs velit omni hora requirant dicentes sine intermissione: Dñe qd me vis facere? et illud samuelis: Loquere dñe. q; audit seruus tuus. Heu plures habemus euangelici illius ceci: q̄z noui apli imitatores. Quid vis ait dñs ad cecum illum. vt faciam tibi? Quāta est misericordia tua dñe: quāta dignatio tua. Siccine dñs q̄rit: vt sui faciat volūtatē? Vere cecus ille q; nō cōsiderauit: nō expauit. nō reclamauit. Absit hoc dñe. Tu magis dic qd me facere velis. Sic enī decet! sic oīno dignus est: nō mea a te. ꝫ a me tua q̄ri ⁊ fieri volūtatē. Videtis fratres: quia vere necessaria erat hoc in loco conuersio. Sic profecto. sic multorum vsqz hodie pusillanimitas ⁊ peruersitas me exigit: vt ab eis q̄ri oporteat. Quid vis vt faciam tibi: non ipsi querant. Domine quid me vis facere. Considerare necesse habet minister ⁊ vicarius christi. quid sibi precipi velint: non ipsi considerant. que voluntas sit preceptoris. Non est eorum obedientia plena: non in omnibus parati sunt obsequi: non per omnia sequi proposuerunt eum: qui non suam. sed patris venit facere voluntatem. Discernunt ⁊ diiudicant in quibus obediāt imperanti: imo quibus preceptorem suum ipsorum obedire necesse sit voluntati. Huiusmodi itaqz etsi tolerari se videant. ⁊ descendi. ac morem geri. infirmitati sue: proficiāt obsecrandi. ac semper paruulos inueniri: neqs forte audiant. Quid debui vobis facere ⁊ non feci? ⁊ abutentibus patientia ⁊ benignitate prelati: fiat tandem multitudo exhibite miserationis tumulus iuste damnationis. Domine qd me vis facere? Et dominus ad illum; Surge ingredere ciuitatem: ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. O sapientia suauiter vere vniuersa disponens. Eum cui tu loqueris eruditenduz de voluntate mittis ad hominem vt socialis vite commendetur vtilitas: ⁊ edoctus per hominem. discat ⁊ ipse ꝫm datam sibi gratiam: hominibus subuenire. Ingredere ciuitatem. Videtis fratres: non sine diuino consilio factum esse: vt in hanc ciuitatem domini virtutum ingrederemini. diuinam discere voluntatem. Plane, qui te salubriter terruit. ⁊ conuertit cor tuum ad desiderandum voluntatem suam: ipse tibi dicit: Surge ⁊ ingredere ciuitatem. Sed audi. q̄z manifeste. in que sequuntur volūtaria simplicitas. ⁊ christiana cōmēdaꝫ mā suetudo. Aptus oculi nihil videbat. Ad manus trahebaꝫ ab his q comitabanꝫ eū. Felix cecitas: q̄ male quodā illuiati i puaricatione. tandem in conuersione oculi salubriter excecātur. Sane. q̄ triduo paulus sine

cibo manet existens in oꝛone ad eos maxime ptinet: q nouiter seculo abꝛenũciantes necdũ in celesti ꝙsolatione respirãt. Sustineant ergo ⁊ ipsi dñm in oĩ patiẽtia: oꝛent sine intermissione: querẽtes: petentes: pulsantes: q; exaudiet eos pater celestis ĩ tpe oppoꝛtuno. Nõ obliuiscẽ in finẽ: veniet ⁊ non tardabit. Si triduo sustinueris eũ. nõ habẽs quod manduces: confide quia misericoꝛs ⁊ miseꝛatoꝛ dñs: neiumũ te nõ dimittet. Exinde iubẽ ananias manꝰ imponere saulo: sed tamq̃ bene eruditus non ꝙtinuo acquieuit. Vide enĩ. si non etiã paulus ipe. docttinã hanc deinde tradit discipulo: Memini inquiens cito manũ imponas. Vidit. ait dñs. virũ imponentẽ sibi manus: vt visum recipiat. Frẽs paulus hoc cum vidisset: nõ continuo illuminatus est. Nũqd nõ expectauit ananie manũ: quia venturũ eũ forte ĩ somnis putdit? Nec dico vobis charissimi: q; vereoꝛ nequis forte sit inter vos. qui solo sesomno pręsumat illuminatũ esse: nemo iã equanimit patiaẽ ad manũ trahi: sꝫ ductoꝛẽ sese pfiteaẽ alioꝛ. Cui enĩ necdũ credita est dispensatio: cui necdũ pręceptũ est. vt videat ⁊ puideat his q; aptos oculos habẽtes nihil vidẽt. qd ĩ pręsumere tẽtat: nisi q; meditaẽ inania: ⁊ quia somnia vana sectatur. Laueaẽ ab hoc vitio frẽs semp: quod in nobis est abiecti eligamus esse: et ad manꝰ trahi mãsuetudinez ⁊ humilitatẽ discentes a christo dño: cui est honoꝛ ⁊ gloria in secula seculoꝛ. Amen.

xxx vij

CVnde supra Sermo secundus.

Conuersus est hodie paulus: imo saulus cõuersus est. ⁊ versus in paulũ. Siquidẽ factus est tamq̃ euã gelicus ille paruulus: de quo dñs ait: Nisi conuersi fueritis ⁊ efficiciamini sicut paruulus iste: nõ intrabitis in regnum celoꝛ. Forte enĩ seipm dicebat. Mimirũ ipse magnus dñs ⁊ laudabil' nimis: ipse paruulus q datus est nobis. Nec tñ magnꝰ interim exhibetur. sed paruulus: vt seipsum faciat gratũ: ⁊ efficaꝛ necessarie paruitatis exemplũ. Ad paruulũ igit quersio tua vt discas paruulus esse. Tu quoq; dũ querteris paruulus fias. Enimuero audi q̃ euidẽt ipm tibi in quo ꝓstituerat formã quersiõis paruulũ manifestat: signãter ea que sunt paruuli ĩ seipso imitãda ꝓponẽs. Discite inqt qdẽ a me: q; mitis sum ⁊ humil' coꝛde. Femina paruitas: humilitas: ⁊ mansuetudo. Illa ĩterioꝛ: ista exteriοꝛ paruitas. Utraq; tñ magna est virt⁹. Nempe q̃ paruulus ille tã magnꝰ vnicũ magisteriũ ꝓfiteaẽ. Hodie ergo cõuersus est paulus: hodie desijt esse saulus. Hodie factus est humilis ⁊ mitis coꝛde. Probat oris confessio coꝛdis humiliationẽ. dũ clamat. Dñe quid me vis facere. Magis autẽ ꝓbat ipsa collate gratie magnitudo: q̃ nimirũ tã multa: nisi multũ humili data fuit. Ceterũ mansuetudo: q̃m exteriοꝛ vt dixi q̃dã paruitas. ⁊ ob hoc manifestioꝛ est: tripliciter nobis in cõuersione hac cõmẽdaẽ. Triplici siquidẽ velut ariete mãsuetudo nostra pulsaẽ. Verboꝝ iniurijs. damnis rerũ: coꝛporis lesione. In his tribus omnis exhibitio patientie: Omnis exercitatio mansuetudinis. Probata ẽ virtus: quã nihil boꝛum. videẽ concutere potuisse. Considerare licet quemadmodum paulus sup his oĩbꝰ in ipsa statĩ quersione sua tẽtatus: vere iam paulus inuentus sit in hac parte: vere mitis ⁊ patiens. Saule saule quid me persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Durũ eqdẽ verbum. Verbũ increpatiuũ: plenũ cõminatione. Sane quod ad coꝛpꝰ ptinuit concussus ẽ: ⁊ pstratꝰ in terrã. An vo ⁊ damno ꝓbatus est? Et valide. Siquidẽ illi lumen ademptũ est oculoꝛũ. Et apertis vt scriptũ est oculis nihil videbat. Experta in his tribus ⁊ exercitata patiẽtia iob: quem in hac virtute opinatissimũ deus exẽplar dedit: Sed vestre hoc industrie relinquim⁹ inuestigandũ. Sufficit monere vos formã conuersionis magna ex parte in hac mansuetudine cõstitutã: vt pudeat eos qui quei sẽ debuerãt: vel in coꝛporis lesione: vel in damno rerũ: vel qõ magis indignũ ẽ verboꝝ iniurijs inueniri peruersos penitꝰ et auersos.

borum iniurijs: inueniri puerſos penitus ꝛ aduerſos.

¶In purificatione ſancte marie ſemper virginis. Sermo primus.

xxx viij

HOdie tẽpli dominũ in templũ dñi virgo mater iducit. Joſeph quoq; ſiſtit dñm nõ ſuũz ſed eius filũ: in q̃ ei bene cõplacuit. Agnoſcit iuſtus quẽ expectabat: anna quoq; vidua confitet. Ab his quattuor primo hodierna proceſſio celebrata eſt: que poſtmodũ exultatione vniuerſe terre in omni loco ꝛ ab omni gẽte celebrare. Nec ſane mirũ ſi tunc parua fuit: quandoquidẽ paruus erat qui ſuſcipiebatur. Nullũ ibi locum peccato habuit: hoẽs iuſti: hoẽs ſci: hoẽs fuere pfecti. Sed nũquid hos tñ ſaluabis dñe? Creſcat corpus: creſcat ꝛ miſeratio. Hoẽs ꝛ iumẽta ſaluabis dñe: cũ multiplicaueris miſericordiã tuaz deus. In ſecũda iam pceſſiõe preeunt turbe: turbe ſequunt: nec virgo portat ſz aſellus. Neminẽ itaq; dedignat: ne ipſos qdẽ q̃ computruerũt tanq̃ iumẽta in ſtercore ſuo. Nõ dedignat inquã: ſed ſi aplica veſtimẽta nõ deſint: ſi doctrina eoz: ſi morũ iuſtitia: ſi obediẽtia: ſi charitas coopiat multitudinẽ peccatorũ: ex hoc iam pceſſionis ſue glia: nõ cenſebit indignos: Magis vo ꝛ ipſam que tam paucis collata videt. nob quoq; ab ipſo inuenire ẽ reſeruatã. Quid ni reſeruaret poſteris: quam ꝛ prerogauit antiquis? Dauid rex ꝛ propheta exultauit vt vidẽt die iſtũ: vidit ꝛ gauiſus eſt. Alioquin ſi nõ viderat: vnde pſallebat? Suſcepimus inquit deus miſericordiã in medio templi tui. Suſcepit hãc miſericordiã dñi dauid. ſuſcepit ſymeon: ſuſcepim⁹ ꝛ nos. et quicũq; ſunt preordinati ad vitam. Siquidem chriſtus heri ꝛ hodie ꝛ in eternũ. In medio enĩ tẽpli miſericordia eſt: non in angulo aut in diuerſorio: quia nõ eſt pſonarũ acceptio apud dñm. In cõmuni poſita eſt oĩb⁹: ꝛ nemo illius expers: niſi qui rẽnuit. Deriuãt aque tue fozas dñe deus: nihilominus tñ fons tuus tibi proprius eſt: ꝛ nõ bibit alienus ex eo. Qui tuus eſt non videbit morte donec viderit chriſtũ dñi: vt ſecurus dimittat in pace. Quid ni dimittat in pace: qui chriſtuz dñi habet in pectore? Ipſe eſt enĩ pax noſtra: qui p fidẽ habitat ĩ cordib⁹ noſtris. Tu quoq; hinc exibis aĩa miſera: que ducem itineris ieſum ignoras. Ignorãtiã enĩ dei quidã habẽt. Unde h̃? Nempe q̃ lux venit in mũdũ: ꝛ dilexerũt hoĩes magis tenebras q̃z lucẽ. Et lux ingt in tenebris lucet: ꝛ tenebre eã nõ cõprehenderũt. Ac ſi dicat: Et in plateis deriuãtur aque: ꝛ alienus non bibet ex eis. Et miſeri cordia in medio templi eſt: nec tñ accedũt quos manet eterna damnatio. Miserebit⁹ veſtrũ ſtat o miſeri. quẽ vos neſcitis? vtinam morientes anteq̃z videritis chriſtũ dñm nõ in pace dimittamini: ſed potius rapiamini a rugientib⁹ preparatis ad eſcam. Suſcepimus deus miſericordiã tuã in medio templi tui. Longe eſt hec gratiarũ actio: a voce illa gemẽtis. Dñe in celo miſericordia tua: ꝛ veritas tua vſq; ad nubes. Quid enim? Videt ne tibi ĩ medio fuiſſe miſericordia? cum apud ſolos celigenas ſpũs haberet? Et vbi ſane minorat⁹ eſt chriſtus paulominus ab angelis: factuſq; eſt dei ꝛ hominuz mediator: ac velut lapis angularis: pacificaut p ſanguinẽ ſuũ que in celis ſunt ꝛ ſup terram. Ex hoc iam plane ſuſcepimus de⁹ miſericordiam tuam in medio templi tui. Eramus enim ꝛ nos natura filij ire: ſed cõſecuti ſumus miſericordiam. Cuius ire filij? ꝛ quã miſericordiã ꝓſecuti? Nempe filij ignorãtie: ignauie. captiuitatis: ꝛ cõſecuti ſumus miſericordiã. virtutem: redemptionem. Ignorantia mulieris ſeducte. excecauerat nos: mollities viri abſtracti ꝛ illecti a propria concupiſcẽtia. nos enerauerat: malitia diaboli expoſitos iuſte a deo captiuauerat nos. Sic ergo naſcimur vniuerſi. Primum quidem vie ciuitatis habitaculi prorſus ignari: deinde imbeciles ꝛ ignaui: vt etſi nobis nota eẽt via vite propria: propria tamen prepediremur ꝛ detineremur inertia. Poſtremo captiui ſub peſſimo crudeliſſimoq; tyranno: vt licet prudentes eſſemus atq; robuſti: Ipſa tamen miſere ſeruitutis opprimeremur conditione.

Munquid non miserierid'a ⁊ miſatione multa opus habet tanta miſeria? Aut certe ſi iam ſalui ſumus ab hac triplici ira per xp̄m qui factus eſt nobis ſapia a deo p̄ie⁊ iuſtitia⁊ ſanctificatio⁊ redēptio? quanta nobis vigilantia opus eſt dilectiſſimi ne forte abſit inueniant nouiſſima nr̄a pctā peiora priorib? ſi denuo ꝓtingat iram incidere vtpote qui nō natura iam ſed voluntate filij ire ſum⁹? Amplectamur itaq; miſericordiā quā in medio templi ſuſcepim⁹: ⁊ cum beata anna nō dimoueamur a templo. Templum dei ſcī eſt qđ eſtis vos ait apl's: Prope ē hec mia; ppe eſt verbum in ore nr̄o ⁊ in corde nr̄o. Deniq; in cordib⁹ noſtris p fidez hītat chriſtus. Hoc tēpluz eius hec ſedes ei⁹: niſi forte excidit nobis qm̄ aia iuſti ſedes ſapiētie eſt. Quod ergo frequēter īmoz ſemp admonere cupio fratres meos obſecro ⁊ nūc: nō ambulem⁹ in carne: ne diſplicemus deo: non ſimus amici huius ſeculi: ne dei ꝓſtituamur inimici: reſiſtam⁹ quoq; diabolo ⁊ fugiet a nobis: vt liberi iam ambulemus in ſpū⁊ in corde ſit ꝙuerſatio nr̄a. Siquidē ⁊ corpus qđ corrumpitur aggrauat⁊ eneruat⁊ effeminat aiam: ⁊ terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantē deprimit: vt ad celeſtia nō reſurgat. Unde ⁊ ſapiētia huius mūdi ſtultitia eſt apud deum: ⁊ a maligno qui ſuperat ei et ſeruus addicit. Porro in corda ſuſcipit mia: ⁊ in corde habitat chriſtus: in corde loquitur pacem in plebez ſuam: ⁊ ſup ſcōs ſuos ⁊ in eos qui ꝙuertuntur ad cor.

¶ Īté vnde ſupra de ordine ⁊ modo ꝓceſſionis. Sermo ſecundus.

Gratias redē= ptori noſtro q tā copioſe ꝓuenit nos in benedictionib⁹ dnl cedinis: ſacramētis infantie ſue gaudia noſtra multiplicans. Celebrata ſiqdē paulo ante natiuitate, circūciſiōe: apparitiōe eius: feſtus nobis hodie oblationis ipſius dies illuxit. Hodie nāq; ſiſtitur creatoꝛi fruct⁹ terre ſubli mis: Hodie placabilis ⁊ deo placens hoſtia virgineis manibus offert in tēplo. Portat a parētibus: a ſenibus expectat. Offerunt ioſeph ⁊ maria ſacrificiū laudis: ſacrificiū matutinuz: ſymeon ⁊ anna ſuſcipiūt. Ab his quattuoꝛ celebrata ꝓceſſio eſt: que p quattuoꝛ orbis climata ſolēnib⁹ hodie gaudijs ad memoriā reuocat. Quia igitur feſtiuaz hodie ⁊ noſipſi p̄ter ceteraz ꝙſuetudinē ſolēnitatū acturi ſum⁹ ꝓceſſionē: nō arbitroꝛ inutilez eē modū ipſius. ⁊ ordinē diligentius intueri. Proceſſuri ſumus bini ⁊ bini. candelas habētes in manibus: ipaſq; ſuccenſas nec quolibet igne: ſz q ꝓpius in eccleſia ſacerdo tali benedictione fuerit ꝓſecrat⁹. Adhuc futuri ſunt in ꝓceſſione noſtra nouiſſimi primi⁊ primi nouiſſimi: ⁊ cantabimus in vijs dñi qm̄ magna eſt gloria dñi. Merito ſane bini ⁊ bini ꝓcedimus. Sic enim ob cō mēdationē charitatis fraterne ⁊ ſocialē vite miſſos a ſaluatoꝛe diſcipulos euangelia ſacra teſtantur. Turbat proceſſionē ſiquis ſolitari⁹ incedere curat: nec ſibi ſoli nocet ſed etiam ceteris eſt moleſtus. Hi ſunt qui ſegregant ſemetipſos aīales ſpīm̄ non habentes: nec ſolliciti ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. Jam vo ſicut non ē bonū eē hominē ſolū: ſic in ꝓſpectu dñi vacuū eſt apparere phibitū. Cū enī arguant ociſitatis ipſi q̄z q̄s nemo ꝓduxit: q iā cō ducti ſūt. ſi ociſi inuēti fuerint qđ merēt? Fides quippe ſine opib⁹ mortua ē. Jpa de niq; opa nr̄a in feruore agēda ſunt. ⁊ in de fidelio cordis: vt ſint lucerne ardentes in manib⁹ nr̄is. Alioqn timendū eſt valde: ne forte tepidos nos euomere incipiat: qui in euāgelio loq̄t dicēs: Jgnē veni mittere in terrā! ⁊ qd volo niſi vt ardeat? Hic plane ſacer ⁊ bñdict⁹ eſt ignis qđ p̄ ſcificauit ⁊ miſit in mūdū: ⁊ cui bñdicit in eccleſijs: ſic ſcriptū eſt: In eccleſijs bñdicite deo dño. Hz enī etiā aduerſari⁹ nr̄. vtpote puerſus diuinoꝛ operuz emulatoꝛ: hz in quā ⁊ ipſe ignē ſuū: ignē ꝓcupiſcētie carnal: ignē inuidie ⁊ ābitiōis: quē ſaluatoꝛ i nob̄ n accēdē ſz extīguē venit. Deniq; ſiqs hūc alienuz ignez i dīno offerre p̄ſūpſerit ſacrificio: ēt ſi p̄ez bēat aarō moriet i iniqtate ſua, porro ſup hec q̄ de ſociali vita ⁊ fratna dilectione. ⁊ opib⁹ bonis. ⁊ feruoꝛe ſcō dicta ſūt:

humilitatis virtus maxima maxime neces saria est: vt honore preueniamus inuicem: necmodo priores: sed & ipsos iumores sibi quisq; preponat: que numerum humilitatis pfectio est: & iustitie plenitudo. Et quoniam hilarem datorem diligit deus: & fructus charitatis est gaudium in spiritusancto: cantemus vt dictum est in vijs domini: quoniam magna est gloria domini. Cantemus domino canticum nouum: quoniaz magnifice fecit. In quibus omnibus sigs forte proficere dissimulat: & pficisci de virtute in virtutem: nouerit quisquis eiusmodi est: in statione non in processione se esse. imo vo & in regressione: quoniam in via vite non progredi regredi est: cum nihil adhuc in eodem statu permaneat. Porro profectus noster in eo consistit. vt sepius dixi se me memini: vt nonnunq; arbitrem nos apprehendisse. sed semper extendamur in anteriora: conemur incessanter in melius. & in perfectum nostrum diuine misericordie obtutibus iugiter exponamus.

¶Item vbi supra de puero maria & & ioseph Sermo tertius.

xl PUrificationez beate marie virginis. hodie celebramus: q̄ sm legē moysi sacra est transactis a natiuita te dñi quadragita diebus. In lege eni scriptum erat: vt mulier que suscepto semine peperisset. imunda esset septem diebus: et octaua die circūcideret puez. Debinc ablutioni & purificatiōi intenta abstineret ab ingressu tēpli trigitatrib⁹ dieb⁹: qbus expletis offerret filiū dño cū munerib⁹. Sed quis nō aduertat in ipso sentētie huius initio liberaz matrē dñi ab hoc p̄cepto. Putas eni quia dicturus moyses mulierem q̄ peperisset filiū imundā esse. non timuerit sup mīe dñi blassemie crimen incurrere: & idcirco premisit. suscepto semine. Patet itaq; q lex ista matrem dñi nō induxit que nō suscepto semine filiū pepit: sicut p dictū fuerat p hyeremiā: q nouū faciet dominus sup terrā. Queris qđ nouū. Mulier ingt circūdabit virū. Non ab altero viro. viz suscepiet: nō būana lege ꝛcipiet boiez: sz inter viscera. nō tacta & itegra virū claudet: ita sanet vt intrāte & exeūte dño iuxta aliū pphām porta oriental clausa ingiter pseueret. Putas g̃ nō poterat moueri animus ei⁹ & dicere: qd mihi est opus purificatione. Cur cesso ab ingressu tēpli: cuius vterus nesciēs virū. templū factus est spūs sci. Cur non ingrediar templū: q̄ peperi dñm tēpli. Nihil in hoc ꝛceptu. nihil in ptu. impurū fuit. nihil illicitū: nihil purgandū. nunz cū ples ista fons puritatis sit & purgatione facere venerit delictoū. Quid in me legalis purificet obfuatio: q̄ purissima facta sum. p̄ partu imaculato. Vere o btā virgo: vere nō habes cām: nō tibi opus ē purificatiōe. Sed nunqd filio tuo opus erat circūsiōe. Esto inter mulieres tanq; vna ea: nam & filius tuus sic est in numero pueroz. Circūcidi voluit: & nō multomagis velit offerri. Offer filiū vgo sacra: & b̄ndictū fructū vētris tui dño repsenta: Offer ad nram oiuz ꝑsolationē hostiam scām deo placentē. Omnino acceptabit deus pī oblationē nouā. & ꝑciosissimaz hostiā: de qua ipe ait; Dic est filius meus dilect⁹ in q̄ mihi bene cōplacui. Sed oblatio ista frēs satis delicata videt: vbi tiī fisti tur dño redimit. auibus: & illico reportat; Veniet. qui i tēplo nō offeret nec inter brachia symeonis. sed extra ciuitatē inter brachia crucis. Veniet. qui nō redimet alieno. sed alios redimet sanguine ꝓprio: qz redēptionē misit eū de⁹ pī ppl'o suo. Illud erit sacrificiū vespertinū. istud ē matutinū. Istō qdē iocundi⁹: iz illud pleni⁹. Istud eni tpe natiuitatis: illud implenitudine etatis. De vtroq; tū potes accipere qđ ꝓphalp dixit: Oblatus est q: ipse voluit. Mā & mō oblatus ē: nō q: op⁹ habuit: nō q: sub legis edicto fuit: sz q: voluit. Et i cruce nihilomin⁹ oblat⁹ ē: nō q: meruit: nō q: iude⁹ potuit: sed quia ipse voluit. Voluntarie sacrificabo tibi domine: quia voluntarie oblat⁹ es pro mea salute: nō pro tua necessitate. Sed quid nos frēs offerim⁹ illi aut quid retribuimus illi pro omnibus que retribuit nobis. Ille p nob obtulit hostiā ꝑciosiorē q̄

habuit: nisi rū qua pciosior esse non potuit. Et nos ergo faciam⁹ qđ possim⁹ ⁊ optimū qđ habem⁹ offerētes illi quod sumus: vtiq; nosmetipsos. Ille seipsum obtulit⁹ tu q es: q te offerre cūcteris? Quis mihi tribuat⁹ vt oblationē meam dignet maiestas tanta⁹ suscipe: Duo minuta habeo domine, corpus ⁊ aiam dico: Vtinā hec tibi pfecte possim in sacrificiū laudis offerre. Bonū enī mihi lōgeq; gliosi⁹ atq; vtili⁹ é: vt tibi magis offerar qz vt deserar mihipsi. Nam ad meipm aia mea ꝯturbat⁹: i te vo exultabit spūs meus: si tibi veracit offerat. Frēs morituro dño iude⁹ mortuas hostias offerebat: sz iam nunc viuo ego dicit dñs, nolo morte pctōris: sz vt magis ꝯuertat⁹ ⁊ viuat. Nō vult dñs morte mea: ⁊ nō libēter offero illi vitā meā? Nec é enī placabil⁹ hostia? hostia deo placēs: hostia viua. Sed in oblatione illa dñi tres fuisse legūt: ⁊ i oblatiōe nra tria nihilomin⁹ a dño reqrunt. Fuit i oblatiōe illa ioseph spōsus mris dñi, cui⁹ filius putabat⁹ fuit ⁊ ipsa virgo mr: ⁊ puer ihesus q offerebat. Sit ḡ ⁊ in oblatiōe nra constātia virilis⁹ sit ꝓtinētia carnis: sit ꝯscientia humil⁹. Sit inquā in ꝓposito pseuerādi animus virilis⁹ sit in ꝓtinētia castitas vginal⁹: i ꝯsciētia simplicitas ⁊ humanitas puerilis.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo primus.

lij.

Magna nobis cō solatio est frēs mei in vbo illo dñi: Qui ex deo é vba dei audit. Propterea enī vos libent auditis: q⁹ ex deo estis. Nec ignoro qm alio in loco dicit scriptura: Ex ipso ⁊ per ipsum ⁊ in ipso sunt oia⁹: sz multo alit sunt ex eo: q fm beati iohānis euāgelū nō ex volūtate carnis nati sunt: sz ex deo. Ūñ ⁊ iuenies a bto iohāne in epla scriptū: Ois q nat⁹ é ex deo nō peccat: sz generatio celestis conseruat illū. Nō peccat inq⁹: id est nō pmanet i pctō: q⁹ ꝯseruat illū vtiq; vt pire nō possit ea q falli nō potest generatio celestis. Siue si peccat⁹ q⁹ tātū de é ac si nō peccet ꝓ eo. s. q nō iputat ei pctū: generatio enī celestis etiā i hac pte ꝯseruat illū. Sz generationē istaz qs enarrabit? Quis pō: dicē Ego de electis sū: ego de pdestinatis ad vitā? ego de nūero filioū? Quis h̄ inquā dicē, pō? reclamāte nimiq; scriptura Nescit hō si sit dign⁹ amore an odio? Certitudinem vtiq; nō hēm⁹? sz spei fiducia ꝯsolat⁹ nos: ne dubitatiōis hui⁹ anxietate penit⁹ cruciemur. Propt̄ h̄ data sunt signa qdā ⁊ indicia manifesta salutis: vt indubitabile sit eū e de numero electoz: in q̄ ea signa pmāserint. Propt̄ hec inquā qs pscium⁹ deus ⁊ pdestinauit ꝯformes fieri imaginis filij sui: vt quibus certitudinē negat cā sollicitudis: vl fiduciā pstet gra ꝯsolatiōis. Nec enī é vnde sp solliciti ⁊ in timore ⁊ tremore humiliem necesse est sub potēti manu dei? qm̄ qles sumus nosse possum⁹ vel ex pte? qles aute futuri sum⁹? id nosse penit⁹ nob ipossibile é. Itaq; q stat videat ne cadat: ⁊ in ea forma q̄ salutis indiciū é: ⁊ argumētū pdestinatōnis pseuēt atq; pficiat. Porro int ea q fiducia pstāt ⁊ māz spei: illd vnū maximū é: de q̄ nunc cepim⁹ loq: Qui est ex deo vba dei audit. Nonnullos enī sic nōdū audiētes inuenias: ac si nihil oīno ad eos ptineāt q̄ dicunt? nō ītrare cor⁹ suū: nō discutere mores suos: nō cogitare: ne forte qđ audiūt dictū sit ꝓpter eos. Illd agis aūt si forte sermo dei viu⁹ ⁊ efficax: q suo ⁊ nō ei⁹ q loq̄t arbitrio ferk q̄cūq; voluerit? si inquā manifeste aduersus vitia illa ꝓcesserit: qb⁹ sese illi tiūt obligatos dissimulāt ⁊ auertūt oculos cordis: aut q̄libet adinuētione palliant vitia: ⁊ seducunt miseri semetipsos. In his ḡ salutis signa nō video: magis āt vereor ne forte ꝓpterea nō audiāt vbū dei: q⁹ nō sint ipsi ex deo. In vobis frēs gras deo. Vere inuenio aures audiendi: nimirum cum in emēdatione nostra sine mora appareat fructus verbi. Sed etiam interloquendu⁹ fateor: non nunq̄z sentire mihi videor: feruorem studij nostri. Etenim quanto abundātius fugitis: tāto ampli⁹ replet vbera mea dignatio spiritussancti: ⁊ tanto copiosi⁹ dat quod ꝓpinem vobis: quāto citius quod ꝓpinatur hauritis. Propterea sepe loq̄r etiā ⁊ preter consuetudinē ordinis nostri. scio enī qs dixerit: Si qd superogauerj cū rediero reddam tibi. Finitū septuagesime

fratres hodie celebratur: cuius nomen in vniuersa ecclesia celebre satis habet. Jam vo dico vobis charissimi: quia plurimū in hoc nomine compatior mihipsi. Cōmouetur enim inter me spūs meus suspirans nimirum ad patriaz illam: in qua nec numerus est: nec mensura: nec pond⁹. Oēdiu enī in pondere z mensura z numero? vniuersa corporis pariter z anime bona recipio? Quāti mercēnarij in domo p̄is mei abūdant panibus? ego autem hic fame pereo? Nam de corporali cibo ad adam dictū est: et peruenit vsqz ad me: In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Sz cum laborauero panis datur mihi in pondere: potus in mēsura: z pulmenta in numero. Et de corporali quidē sic: quid vo de spūali? Utiqz p̄ius qz comedā suspiro? z vtinaz cum suspiraue ro z fleuero: vl fragmentū exiguū merear de celesti quinio: z tanqz catellus edam de micis que cadunt de mensa dñor. O hierusalē ciuitas regis magni: quis te ex adipe frumenti satiat? z qs fluminis impetus letificat? In te nec pondus vtiqz nec mensura: sed satietas z affluentia summa. Sed nec habes numerū: quippe cuius participatio eius in idipsum. Ego vo qui tot⁹ sum in vicissitudine z numero: qñ veniam ad vnam illam quaz requiro? Qñ satiabor cū apparuerit gloria tua dñe? qñ inebriabor ab vbertate domus tue: z torrēte voluptatis tue? qñ potabis me? Nunc enī tam exigua sunt stillicidia stillantia sup terraz: vt nec glutire quidē possim salīuaz meā. Sic omnino sic verus est fratres: omnia modo dantur in pondere z mensura z numero: sz veniet dies qñ cessabunt. Nam de numero quidē legimus: qm̄ sapientie illius non est numerus. Et alio in loco apud eundem prophetam: Delectationes in dextera tua vsqz in finem. Audi etiam apud Apostolū pondus sine pondere. supra modū inquit in sublimitate eternuz pondus glorie. Audis pondus eternum: sed attende quia premiserit supra modum. Sed z christum audio mensurā sine mensura promittentem? mensuram confertam: coagitatam: plenaz z supefluentē. Sed qñ venient ista? Prosecto in fine p̄sentis septuagesime: quod est tempus captiuitatis nostre. Sic enī legimus q captiuati a babylonijs filij israel terminuz acceperūt ānoz septuagita: quibus transactis sub zorobabel redierunt in sua: a quibus instauratū est templū: z ciuitas reedificata. At vo captiuitas nr̄a frēs qñ finietur? q tot annis ab initio vtiqz mūdi ptēdit? Qñ liberabim̄ a seruitute ista? qñ restaurabit hierusalem ciuitas dei sancta? Utiqz completa hac septuagesima: q ex denario z septenario constat: propter decem mandata que accepim⁹: z septē impedimenta quibus a mandatoz obedientia retardamur. Primū enī impedimentū nostrum z occupatio grauis ipa est necessitas hui⁹ miseri cōporis? qđ dū modo somnū: modo cibum: modo vestem: ceteraqz similia querit: haud dubium quin frequenter impediat nos ab exercitio spirituali. Secūdo loco impediunt nos vitia cordis? vt est leuitas: suspicio: īpatientie aut inuidie motus: laudis appetitus: z similia: que quotidie experimur in nobis. Tertium z quartum impedimētū accipe p̄speritatē hui⁹ seculi z aduersitatē. Sicut enī corp⁹ quod corrūpit aggrauat animā: sic deprimit etiā terrena inhabitatio sensum multa cogitātem. Utiqz ergo caue a laqueo tētationis z quere arma iustitie a dextris z a sinistris. Quintū impedimentū grauissimū z periculosissimū ignorātia nostra est. In multis enī omnino incertū habemus quid agere debeamus: ita vt quid oremus sicut oportet nesciamus. Sextū impedimentū est aduersarius noster: qui tanqz leo rugiens circuit querens quem deuoret. Atqz vtinam in his sex tribulationibus liberaremur: vt vel in septima non tangeret nos malū: nec apprehenderet nos periculuz in falsis fratribus. Utinam soli impugnarēt nos maligni spiritus cum suggestionib⁹ suis: z nihil nocerēt homines perniciosis exemplis: psuasionibus importunis sermonib⁹ adulationis vel detractionis: at qz alijs mille modis. Videtis certe qz necessariū sit: vt aduersus hec septē pericula: in quibus impedimur septiformi sancti spūs auxilio fuble

uemur. ꝓ⁹ his enim septē quibus ab obseruātia decalogi retardamur in luctu penitentie septuagesima pñs agit: vnde ⁊ recitet interim alleluia solēne ⁊ humane trās gressionis hystoria miserabilis ab exordio recensetur.

xlij Itē in.lxx. De duplici sopore Sermo scōs

Immisit dominus soporē in adā. Immisit ⁊ in seipm factus nimirum secūdus adā: sed est distātia certe non parua. Ille enim sopoꝛatus videl ꝓ excessu ꝙtemplatiōis xp̄s miseratiōis affectu: vt in illū sopoꝛez imisit veritas: in hūc charitas: cui vtraq; sint dñs. Aut enī iohānes euangelista: Deus charitas ē: Et ipse dñs. Ego sum via veritas ⁊ vita. Sane sopoꝛez xp̄i solius charitatis fuisse nemo dubitat: vel nominetenus christianus. Siquidem accubuit vt leo non victus plane sz victoꝛ: potestate ꝓpria ponēs animā: somnuz mortis excipiēs ꝓpria volūtate. Ceterum qualis ⁊ ille sopoꝛ fuisse dicēdus ē vel credendus quē imisit dñs in adā: in quo sine sensu oīno doloris in mulierē edificāda costa sublata ē de latere dormiētis? Mihi quidē nō nisi incōmutabilis veritatis intuitu ⁊ abysso diuine sapiētie coꝛporeis excedēs sensibus: obdormisse videt: qđ ex his verbis vel maxime cōcipi potest. Rediens nimirū indicat quo abisset: dū tanq; ebrio de cella vinaria veniēs ⁊ eructuans illud magnū sacramētū qđ tāto post in xp̄o ⁊ ecclesia apl's cōmendauit: hoc nūc inquit os ex ossibus meis: ⁊ ꝓpter hoc relinquet homo patrē ⁊ matrē suā: ⁊ adherebit vxoꝛi sue: ⁊ erūt duo in carne vna. An tibi penitus obdormisse videt: qui in hāc vocē excitatus erupit: ⁊ non magis potuisse dicere: Ego dormio ⁊ coꝛ meū vigilat? Verū id qdem sine p̄iudicio dixerim: si cui forte aliter visum fuerit si quid aliud i sanctoꝝ paginis mueniꝫ. Neq; enim cōmunem arbitroꝛ fuisse sopoꝛem: aut nostris similem somnis? quos nec ꝙtemplationis excessus nec miserationis affectus: sed infirmitatis defect⁹ i-mittit: quos nec veritas nec charitas sz necessitas parit. Graue siquidē iugū super filios adā: nō aūt vt in p̄ncipio super adam: sed nūc iā super filio eius. Quid nō graue miseris: quibus ⁊ viuere labor ē: quibus ⁊ qđ pauci videnꝫ aduertere: sentire penit⁹ nemo ip̄e quoq; sensualitatis vsus inueniꝫ tur oneri: adeo vt nequeat sustineri nisi alterna requie foueamur? Quid nō labor ⁊ dolor ⁊ afflictio spūs: ex omnibus que sub sole sunt qñ ⁊ illud ei grauissimū ē quo potissimū delectat? vegetatio scilicet ⁊ sensificatio carnis? Nimiuz q̄z sit ei dulce ꝓ sortiū triste diuoꝛtiū manifestat: dū vix tandem auelli potest: cuz coꝛruptio ipa coꝛporis penitus intolerabilis est vegetāti. Sane non simpliciter coꝛpus: sed coꝛpus qđ coꝛrumpit aggrauat animā: vt imunē ab hoc graumine p̄mi parentis animā noueris extitisse: donec coꝛpus adhuc gereret incoꝛruptū. Nimirū in libertate posuit eum deus vt inter summa ⁊ infima versans: ⁊ in illa excederet sine difficultate: ⁊ adhuc sine illecebra ⁊ necessitate descēderet? illa penetrans naturali viuacitate et puritate mentis: hec auctoꝛitate diuidicās p̄sidentis. Deniq; adducta sunt animalia ad adā: vt videret qd vocaret ea: nō ipa aliqua curiositate ductus ē vt illa videret. Nō sic in nobis libera ratio: sed vndiq; ei luctandū est Sic enim ab infimis visco quodā captiua tenet ⁊ a-sūmis idigna repellit: vt neq; ab his sine doloꝛe possit auelli nec ad illa sine magno gemitu vl raro queat admitti. Nic nempe vim faciūt qui querūt animā meā vt clamare necesse sit: infelix ego homo qs me liberabit de coꝛpore mortis huius? ide p̄usq; comedā suspiro: qz regnū celoꝝ vim patitur: ꝙ violenti rapiūt illud. Nihilominus tamē ⁊ illic vnitas ⁊ hic tenenda diuisio ē: sicut ⁊ adam sopoꝛatus ē in cōtemplatione: ⁊ animalia nominuz impositione discreuit. Sic nimirum sic ⁊ abꝛahā in sacrificio: non quidem volatilia: sed animalia legitur diuisisse: ⁊ martha erga multa turbatur: cum vnum sit necessarium. Necessarium plane vnū ⁊ maxime necessarium: qm̄ hec pars optima que non auferetur. Cessabit diuisio cum venerit plenitudo: ⁊ erit to

tius ciuitatis sancte hierusalem participatio in idipz. Interim spiritus sapiētie: nec modo vnicus sed multiplex ē: interiora qdem in vnitate solidans ⁊ sub iudicio exteriora distinguens. Utrūqz tibi in pmatiua ecclesia cōmendat: Quoniā multitudinis credentiū erat cor vnum ⁊ anima vna: ne volatilia scinderent. diuidebat aūt singulis put cuiqz opus erat vt animalia secarē tur. Sit igit in vobis charissimi vnitas animoz: vnita sint corda diligendo vnū: querendo vnū: adherēdo vni: ⁊ idipm inuicē sentiendo. Sic nimirū exterior ipa diuisio ⁊ euadit periculū: ⁊ scandalū nō incurrit: dum videlicet ⁊si ppria cuiqz tollerātia ppria quoqz nōnūqz in terrenis agēdis sententia: sed ⁊ diuersa interdum dona gratiarum: nec mēbra omnia actum eundez vident habere: vnitas tamen interior ⁊ vna nimitas: ipam qz multiplicitatez colligat ⁊ constringat charitatis glutino et vinculo pacis.

¶ In capite ieiunij de verbo domini Unge caput tuum: ⁊ faciem tuam laua. Sermo primus.

lxiij

Hodie dilectissimi sacruz quadragesime tempus ingredimur: tempus milicie christiane. Nō nobis ē singularis hec obseruatio: vna omniū est qui cūqz in eandem fidei cōueniūt vnitatem. Quid ni cōmune sit xpi ieunium omnibus christianis? Quid ni caput suum mēbra sequant? Si bona suscepimus ab hoc capite mala autem quare nō sustineamus? An respuere tristia volumus: et cōmunicare iocūdis? Si ita ē: indignos nos capitis huius participatiōe pbamus. Omne enim quod patitur ille p nobis ē. Oz si in opere ipo salutis nostre ei collaborare piget: in quo deinceps coadiutores nos exhibebimus illi Nō ē magnū si ieunet cum christo: q sessurus ē ad mensam patris cum ipo. Non est magnum si compatiatur membrum capiti cum quo ⁊ glorificandum ē. Felix mēbruz qd huic adheserit per omnia capiti: ⁊ seqtur illd quocūqz ierit. Alioquin si forte abscidi separariqz cōtingat: pnetur statim necesse est etiam spiritu vite. Quecūqz enim capiti portio non coadheret? vnde ei iam sensus aut vita? Nec sane deerit qui expositam occupet: vt ne tunc quidem sit absqz capite. Germinabit rursum radix amaritudinis: venenatum caput iterum pullulabit. Illud inquā caput: quod in eo contriuerat ante mlier fortis mater ecclesia. Dico autem quando per eam regeneratus ē i spem vite: quem natura filium ire mater carnalis ediderat. Videbit ergo iam etiā si fuerit q reuelatos habeat oculos cordis ⁊ spiritualiter intueatur horrendum omni no monstrum: corpus quidem hominis caput autem demonis habens. Non solū autem sed etiam erunt sine dubio nouissima hominis illius peiora prioribus: cum vipereum illud caput quod prius fuerat amputatum non absqz septem nequioribus se reuertatur. Quis nō solo contremiscat auditu? Tollens ergo membrum christi faciaz membrum demoniorum? Abscisus a corpore saluatoris: sathane miser incorporabor. Sit procul a nobis semper execranda ista cōmutatio fratres mei. Mihi omnino adherere tibi bonum est: o caput glorioſuz ⁊ benedictum in secula: in quo ⁊ angeli prospicere concupiscunt. Sequar te quocūqz ieris. Si transieris per ignem non euellar a te: nec timebo quoniam tu mecū es. Tu dolores meos portas ⁊ pro me doles: tu pus transis per angustum passionis foramē vt latum prebeas sequentibus membris ingressum. Quis nos separabit a charitate christi? Ipa enim est: per quam omne corpus per nexus ⁊ iūcturaz crescit. Hoc glutinum bonum cuius meminit Isaias? Nec per quam bonum est ⁊ iocundum habitare fratres in vnum: hoc vnguentū quod descendit a capite in barbam: descendit et in oram vestimenti vt ne minima quidem fimbria careat vnctiōe. In capite siquidez plenitudo gratiarum: de qua accepimus omnes: in capite vniuersitas miserationis i capite inexhaustus fons pietatis diuine: in capite affluentia tota spiritualis vnguē

ti: ficut scriptum est: Unxit te deus deus tuus oleo leticie pre participib⁹ tuis. Jpm tamen qđ taz copiose pater vnxerat caput maria quoqz vngere non veretur. Calumniantur quidez discipuli: sed respõdet pro ea veritas: quia bonum opus fit operata. Denigz nobis hodie quid precipit in euãgelio? Tu inquit cuz ieiunaueris vnge caput tuum. Mira dignatio spiritus dñi super eum: eo qđ vnxerit eũ: nihilomin⁹ tamen euangelizans pauperibus ait: Unge caput tuum. Complacet sibi pater in filio dum vox sonat in ethere descẽdit spiritus sanctus in columba. Putatis fratres quia christi baptismo crisma defuerit? Manet spiritus dñi super ipm? vnctuz ab eo qs dubitet? Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui. Nec plane spiritualis vnguenti fragrantia est. Unxit pater filium pre participibus suis: in quo pre ceteris singulariter complacet sibi. Pater enim diligit filium affectu vtiqz diuino: et in experto omni creature. Unxit inquã p participibus suis? accumulans super eum vniuersa crismata benignitatis: mansuetudinis: suauitatis: habundantius replens eum visceribus misericordie et miseracionis. Unctum denigz misit ad nos: quem nobis exhibuit plenum gratie et pietatis. Sic a patre vnctum est caput nostrum: et nihilominus vngi postulat a nobis. Cuz ieiunaueris inquit vnge caput tuum. Jta ne aquam petit a riuulo fons indeficiens? Petit sine dubio: aut certe repetit magis. Ad fontem enim vnde exeunt flumina reuertuntur vt iterum fluant. Nec vo vt minus habẽs qđ deerat repetit xps: sed ne tibi pereat quidqd ad euz referre volueris Siquidẽ fluminis aqua si stare ceperit ipa putrescet: inundatiõe facta supuenies repelleť. Sic plane fic gratia cessat decursus vbi recursus non fuerit? nec mõ nihil augetur ingrato: sed qđ acceperat ei vertitur in pniciẽ: fidelis autẽ in modico censetur dignus munere ampliori. Unge igit caput tuũ effundẽs in eum q ipsa te est: quicqd in te est deuotiõis: quicqd delectationis: quidqd affectionis. Unge caput tuum? vt siqua in te est gratia referat ad ipsum: nec tnam queras gloriã: sed ipsius. Ungit enim christũ: qui bonus eius odor est in omni loco. Demẽto sane: aduersus hypocritas hunc pcessisse sermonẽ. Nolite fieri sicut hypocrite tristes. Nõ omnimodã nobis tristiciam interdicit: sed que in facie est coram hominib⁹. Alioquin cor sapientis vbi tristitia? et pauluz discipulos ꝓtristasse non piget: pro eo qđ ꝓtristati sunt ad salutem. Non est talis tristitia hypocritarum: non in corde sed in facie est. Exterminant enim facies suas. Nota proinde qđ non dixit nolite esse sicut hypocrite tristes sed nolite fieri hoc é fingi. Sic quippe vulgo dicitur: tristem se facit aut magnificat se: et qui te beatificat in errorẽ te inducit: et similia que simulatiões sunt veritatis: Tu autem cum ieiunaueris: vnge caput tuum et faciem tuam laua. Exterminant illi faciẽ tu autem lauare uberis. Est aũt facies: q in facie est conuersatio. Hanc fidelis xpi seruus lauat: ne qđ offendiculum prebeat intenti: hypocrita magis exterminat: dum singularia magis et inusitata sectatur. Sed nec caput vngit: cuius effectio elongatur a christo et vanis fauoribus delectat. Ungit potius semetipm vt pie fragrãtiã opinionis respergat. Aut certe qz quãqz manifestum est: nõ esse caput hypocrite christũ nec suum tamẽ qualecunqz caput vngere potest cuius mens non proprie testimonio cõscientie: sed adulationis demulcet. Date nobis aiunt fatue virgines de oleo vestro. Cur hoc? Quia in vasis suis oleũ nõ haberent. Sed nõ é prudentium huiusce modi oleum dare. Qđ enizsi fieri nolunt? quando ipsi faciũt alijs? Audi vo ppheta Cui incerta et occulta sapientie sue reuelauerat deus. Oleum inquit peccatoris non impinguet caput meũ. Emũt oleũ istud hypocrite: sicut dñs ait: Amen dico vobis receperũt mercedẽ suã. Exterminãt enim facies suas vt appareãt ieiunãtes. Uides qz breui sermone hypocritas et singularitatis notat? et arguit vanitat?? Uides etiã qz pauperis et cozã deo suadeat bona et cozã hoib⁹ p uidere? Unge caput tuum: et faciem tuam

laua. Hoc est sic te irreprehensibilē foris exhibe: vt diuinā tibi ꝑciliare studeas gratiam: ⁊ añ oculos humanos nō ꝓpriā quaras gl̄iam ꝫ auctoris. Pōt tñ ⁊ alio modo lota facies cōscientia pura: ⁊ vnctū caput intelligi mens deuota. Q; si id probas aduersus duplex vitiū qđ maxime solēt appetere ieiunātes: hec duo verba ablutionis ⁊ vnctionis dicta vident. Alius enīz ieiunat studio vanitatis: ⁊ huic dicit facie tuam laua. Alius ieiunat cum īpatientia et rancore: ⁊ huic opus ē vt caput vngat. Est autem capud istud mens interior que tūc vngitur in ieiunio: cum spiritualiter delectatur in eo. An vero tibi nouum videt? vt dicamus caput vngi ieiunio? Ego plus dico ēt īpinguat. Nunqz ne legisti qđ scriptum est vt alat eos in fame? Est ḡ ieiuniū corporis capitis vnctio: ⁊ carnis inedia refectio cordis. Quid nidixerim vnctionez que ⁊ medetur vulneribus ⁊ exaspiratas conscientias lenit? Emat igit hypocrita ieiunio suo oleum peccatoris: ego meū non vendo ieiuniū: ⁊ ipsuz mihi oleū est quo vngar. Unge inquit caput tuuz: ne quid forte murmuris aut īpatiētie subeat. Nō solum aūt: sed ⁊ gloriare in tribulatione sicut ait aplūs. Gloriare inqz: sed absqz omni studio vanitatis vt sit etiā facies mūda ab oleo peccatoris. Amen.

Item vnde supra de prophetica lectione: Conuertimini ad me. ⁊c̄. Sermo scōs.

xl iiij

Conuertimini

Conuertimini ad me in toto corde vr̄o in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu: ⁊ scindite corda vestra ⁊ non vestimenta vestra: ait dñs oīpotens. Quid sibi vult dilectissimi qđ precepit dñs vt conuertamur ad eum. Ubi enim est ⁊ replet oīa: ⁊ nihilominus cōplectitur vniuersa. Quame vertam? vt quertar ad te dñe deus meus? Si ascendero in celum tu illic es: si descendero in infernum ades. Quid iubes quo quertar ad te: supra an infra? ad dexteram vel ad sinistrā? Cōsciliū istud est frēs mei: secretū est qđ soli sibi credat amicis. Misterium regni dei aplis reuelatur in aure: nam turbis nihil dicit absqz parabula. Nisi cōuersi fueritis inquit ⁊ efficiamini sicut parunlus iste: nō intrabitis in regnū celoz. Agnosco plane q: velit vt quertamur. Ad paruuluz cōuerti necesse ē: vt discamus ab ipo: q: mitis ē ⁊ humilis corde. Ad hoc siqdem paruulus datus ē nobis. Sane idem ⁊ magnus ē: sed in ciuitate dñi: cui ⁊ dicit: Exulta ⁊ lauda habitatio syon q: magnus in medio tui sanctus israel. Quid tu inflaris o hō? qd extolleris sine causa? Quid alta sapis: et oculi tui sublime vident? quod tibi nō cedet in bonuz? Sublimis quidem dñs: sed nō ita ꝓpinq. Laudabilis magni tudo eius: non etiā imitabilis. Eleuata est magnificētia eius: ⁊ nō poteris ad eā. Nec si te ruperis: apprehēdes eā. Ascēdet inqt hō ad cor altū: ⁊ exaltabit de⁹. Excelsus q dē deus ꝫ humilia respicit: ⁊ alta lōge cognoscit. Humiliare ⁊ apprehēdisti. Nec plane lex pietatis: ⁊ ꝓpter hāc legē sustinui te dñe. Si forte sublimitatis esset via ꝓposita et illiciter quo ostenderetur salutare dei: quanta facerēt homines vt exaltarentur? Q; crudeliter inuicē sternerēt inuicē conculcarēt? qz impudēter repetere manib⁹ et pedibus conarent in altum: vt imponerēt sese homies sup capita aliena? Et certe q cōtendit excedere ꝓximos multas inueni et difficultates? multos habebit emulos: multos patietur contradictores ascendentes equidez ex aduerso. Nihil vo facilius volenti qz humiliare semetip̄m. Hoc vbuz est dilectissimi quod oīno nos reddit inexcusabiles: vt ne tenue quidem nobis velamē ptendere liceat. Sed iā ad hūc paruulum: ad māsuetudinis ⁊ humilitatis magistrū: quo nam mō cōuerti necesse sit videamus. Conuertimini inqt ad me in toto corde vestro. Fratres si dixisset conuertimini nihil addēs: eēt forte nobis libere respondere. Factū ē: nā aliud ꝓpone mandatum. Hūc aūt spūalis vt audio cōuersiōis nos admonet? que nō vna die pficit: vtinā vel in oī vita qua degimus ī corpore valeat cō sūmari. Corporis nēpe cōuersio si sola fuerit: erit nulla Forma siquidē cōuersiōis ē nō veritas: vacuā virtute gerēs speciē pie

tatis. ¶Miser homo qui totus pergens in ea que foris sunt ⁊ ignarus interiorū suorum: putans se esse aliqd cum nihil sit ipse se seducit. Sicut aqua effusus sum ait psalmista in psona hominis huiuscemodi: ⁊ dispersa sunt omnia ossa mea. Et alius quidē pphēta: Comederunt inquit alieni robur eius: ⁊ ignorauit. Exteriorez quippe suspiciem intuens salua sibi omnia suspicatur: non sentiens vermē occultum qui interna corrodit. ¶Manet tonsura? vestis necdū mutata est ieiuniorum regula custoditur? statutis psallitur horis: sed cor longe est a me dicit dñs. Attende solerter quid diligas? quid metuas: vnde gaudeas aut ptristeris? ⁊ sub habitu religionis aium secularem: sub pannis cōuersionis inuenies cor peruersum. Totum enim cor in his quattuor affectiōibus est: ⁊ de eis accipiendū qđ dicitur vt in toto corde tuo cōuertaris ad dñm. Conuertatur proinde amor tuus vt nihil omnino diligas nisi ipm: aut certe p pter ipsum. Cōuertat etiā ad ipsum timor tuus: quia peruersus est timor omnis quo metuis aliquid preter eum aut non ppter eum. Sic ⁊ gaudiū tuum ⁊ tristitia equo cōuertant ad ipsum. Hoc autem ita fiet: si non nisi fm eum doleas aut leteris. Quid enim peruersum magis qz letari cum male feceris: ⁊ in reb⁹ pessimis exultare. Sed et ea quoqz que fm carnem est tristitia: mortem operatur. Si pro tuo siue proximi peccato doles bene facis: ⁊ hec tristitia est ad salutem. Si gaudeas ad munera gratie hoc gaudium sanctū est: ⁊ securum gaudium in spiritu sancto. Debes et in dilectione fraternis cōgaudere prosperitatibus? aduersitatibus cōdolere: sic scriptum est. Gaudere cum gaudentibus: flere cum flētibus. Verum ne ipsa quidē corporalis est parui pendēda conuersio: quia spiritualis ipsius adminiculū est non paruum. Inde est: qy in loco hoc dominus cum dixisset in toto corde: addidit protinus in ieiunio: qđ vtiqz corporis est. Volo tū vos admonitos esse fratres meos: obseruandū illud non ab escis tantū sed ab omnibus illecebris carnis ⁊ vniuersa corporis voluptate

Immo vo ieiunā dū ē longe āplius a vitijs qz a cibis. Sed est panis a quo vos ieiuna volo: ne forte deficiatis i via. Et si nescitis: panem dico lachrymaruz. Sequit enī In ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu. Exigit enim a vobis planctum conuersationis preterite penitentia: exigit fletum desiderium future beatitudinis. Facte sunt mihi lachrime mee panes ait pphēta: Cū dicitur mihi quottidie vbi ē deus tu⁹. ¶Paruz enī placet huius vite nouitas: qui necdum vetera plangit: necdum admissa peccata: nec dum plāgit tempus admissum. Si nō plangis: plane nō sentis aie vulnera: cōsciētie lesionē. Sed nec futura satis gaudiū ꝓcupiscis: si non quottidie postulas ea cū lachrymis. ¶Minus tibi nota sunt: si nō remittit cō solari anima tua donec veniant. Addit deinde pphēta: Et scindite corda vestra inqt ⁊ nō vestimēta vestra. Quibus verbis manifeste prior ille populus iudeorum ⁊ duritie cordis ⁊ vane superstitionis arguitur. Erebra siquidem apud eos scissio vestiuz sed nō cordium esse solebat. Quādo enim scinderentur corda lapidea? que non potērāt nec circumcidi? Scindite inquit corda vestra: ⁊ nō vestimēta vestra. Quis in vobis ē cuius voluntas circa vnū aliquid solet obstinatior inueniri? Scindat cor suuz gladio spiritus quod est verbum dei: scindat illud ⁊ in multas festinet minutias dispartiri. Alioquin non est conuerti ad dominū i toto corde: nisi scisso corde: Donec enī vnā illā accipias in hierusalem: cui⁹ ē participatio in idipsum multa tibi interim precipiuntur: ⁊ si in vno offenderis: factus es omniū reus. Spirit⁹ domini multiplex ait Sapiens: nec potes sequi multiplicem sine multiplici scissione. Audi deniqz hominē: quez fm cor suū inuenerat deus. ¶Paratum inquit cor meum deus: paratuz cor meum. ¶Paratum ad aduersa? paratum ad prospera: paratum ad humilia? paratuz ad sublimia: paratum ad vniuersa quecunqz preceperis. Vis pastorem ouium facē? vis constituere regem populorum? ¶Paratum cor meum deus: paratum cor meuz. Quis vt dauid fidelis egrediens ⁊ ingrediens ⁊

pergẽs ad imperium regis? Et dicebat de peccatoribus: Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego vo legem tuam meditatus sum Inde enim cordis duritia? inde animi obstinatio: quia meditatur quis non legẽ domini: sed propriam volũtatem. Scindam⁹ ita corda nostra dilectissimi: quatenus integra proinde vestimenta seruemus. Vestes eni nostre virtutes sunt. Bona vestis charitas: bona vestis obedientia est. Beatus qui custodit vestimenta hec: vt non ambulet nudus. Deniq; beati quorum tecta sũt peccata: ⁊ charitas operit multitudinem peccatoꝝ. Scindamus corda sicut ꝓdictũ ē: vt hec vestimẽta integra conseruemus: quẽadmodũ seruata est tunica saluatoris. Nec modo seruat integram vestem scissio cordis: sed ⁊ talarem eam facit ⁊ polimitaꝝ qualeza sancto patriarcha iacob accepit filius: qui pre ceteris amabatur. Hinc nempe virtutũ perseuerantia? hinc cõuersationis pulchre discolor vnitas: hinc illa ē gloria filie regis in fimbrijs aureis circũdata varietate. Potest tamen aliter hec scissio cordis intelligi? vt siquidem pranum fuerit scindatur ad cõpunctionẽ: si durum ad cõpassionẽ. Quid ni scindat vlcus? vt sanies effluat? Quid ni scindat cor: vt viscerib⁹ affluat pietatis? Utilis prorsus vtraq; scissio? vt nec clausum lateat peccati virus in corde: nec indigenti primo claudamus viscera misericordie? vt ⁊ ipi misericordiã cõsequamur a dño nostro iesu xp̃o: q ē sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Item vnde supra De ieiunio.

Sermo tertius.

xlv

ROgo vos dilectissimi tota deuotiõe suscipite quadragesimale ieunium qđ nõ solum abstinẽtia cõmẽdat: sed multo magis sacramentum. Nã si deuote vsq; modo ieunauimus: vtiq; sancto hoc tempore ieunandum nobis ē multo deuotius. Siquid enim additur ad solitum abstinentie moduꝝ? nũqd nõ valde ĩdignum ē vt nobis oneriosum sit qđ ecclesia portat vniuersa nobiscuꝝ? Nacten⁹ vsq; ad nonam ieiunauimus soli? nunc vsq; ad vesperam ieunabũt nobiscũ pariter vniuersi reges ⁊ ꝓncipes clerus ⁊ popul⁹ nobiles ⁊ ignobiles: simul in vnum diues et pauper. Nec iccirco dixeriꝝ fratres: nego forte turbetur a pusillanimitate spiritus? ⁊ ieunium presens minori deuotiõe suscipiat: duꝝ se fortassis meminerit priori quoq; ieunij pondus satis difficile toleraſſe. Hoc enim quantum potest laborat aduersarius noster: vt holocaustum nostruꝝ deuotiõis pinguedine euacuetur? vt minus acceptũ sit deo: ⁊ cõscientia nostra in spirituali gaudio min⁹ exhilaretur: sicq; de pusillanimitate tolerantie¡ etiã cõscientie pusillanimitas generet. Cui⁹ nos astutias non ignorãtes: tota obsecro aduersus eũ solicitudine vigelem⁹. Et q; hylarẽ datorẽ diligit de⁹ ⁊ ipa q̃ꝝ ꝓsciẽtia ãplior exinde fiducia sublimat: vt deuotiora sint nra ieunia solicite nobis toti⁹ ecclesie ꝓponam⁹ exẽpla. Sꝫ quid ꝺ his loquor quos habemus ĩ hac ieunij obseruatione consortes? quasi non multo excellentiores habeamus in ea duces: imo consecratores? Quãta deuotiõe suscipiendum nobis est q; a sancto moyse tanq; hereditario iure traditur? cui speciali pre ceteris prophetis ꝓrogatiua facie ad faciem dñs loquebatur? Quanto feruore est amplectendũ? qđ elyas ille cõmendat igneo curru raptus in celum? Ecce enim q̃ꝝ multa milia a diebus illis generalis conditio mortis inuasit: helias tamẽ vsq; adhuc cõseruante dño manus eius euasit. Jam vo si cõmendant ieunũ moyses ⁊ helias quãuis magni tamen cõserui nostri? quãtum cõmendat illud dñs iesus dñs noster qui ⁊ ipe diebus totidem ieunauit? Qualis ē ille non dicta monachus sed christianus? qui minus deuote ieunũ suscepit qđ ei tradidit ipe xp̃s? Deniq; tãto deuoti⁹ imitandũ nobis ē dilectissimi xp̃i ieunãtis exemplũ: quãto certi⁹ est ꝓpter nos ieunasse: nõ ꝓpter seipm. Jeunem⁹ g̃ charissimi ⁊ deuote ieunem⁹ sancto hoc quadragesime tempore: ita sane vt nouerimus quadragesimã nostram non solos quadragita dies habere. Cõtinuanda enim nobis est

quadragesima cūctis diēb⁹ miserie hui⁹ vite: dum per auxiliū gr̄e que in quattuor euangelijs cōmendatur necesse est decalogum legis implere. Errant plane qui pauciss̄imos dies istos ad penitentiā sufficere credunt: cum certu m sit totum vite huius tempus non nisi ad penitentiā institutum. Querite dn̄m ait prophet̄a non' soluz qua draginta diebus: sed dum inuenire potest inuocate eum dum prope est. Neq; enim tunc erit inuocandi tempus quādo nemi ni proximus erit deus: sed alijs quidē pfis alijs vero nimis remotus. Interim sane ex eo q̄ proxim⁹ dicitur manifestum est q̄ nondū habetur: z tamē haberi z inueniri facile potest. Quis tibi videtur proxmus fuisse? ei q̄ incidit in latrones? Utiq; q̄ fecit cum eo misericordiā. Ego q̄ toto hoc tempore misericordie proximus est queri te dn̄m charissimi duz inuneri potest inuocate eum dum prope est. Verūntñ presenti quadragesima maiori nobis est feruore q̄rēd⁹: q̄ nō solū ps ſz z sacr̄m est toti⁹ tpis hui⁹. Propt̄ea si forte dieb⁹ ceteris studia n̄a aliq̄ten⁹ itepuerāt: dignū ēvt nūc i feruore spūs recalescāt. Oz si gula sola peccauerit: sola q̄z ieiunet z sufficit. Si vo peccauerūt z mēbra cetera: cur nō ieiunēt z ipa? Jeiunet igit̄ ocul⁹ q̄ deprędat⁹ ē aīaz: ieiunet auris: ieiunet lingua: ieiunet man⁹: ieiunet etiā aīa ipa. Jeiunet ocul⁹ a curiosis aspectib⁹ z oī petulātia: vt bñ būliatus restringat i pnia: q̄ male liber vagabat i culpa. Jeiunet auris neqter puriens a fabul' z rumorib⁹: z q̄cūq; ociosa sūt ad salutē: minime ptinētia. Jeiunet lingua a detractōe z murmuratiōe ab iutilib⁹ vanis atq; scurrilibus verbis: interdum quoq; ob grauitatē silentij z ab ipsis que videri poterant necessaria. Jeiunet man⁹ ab ociosis signis et ab operibus omnibus quecūq; nō sunt impata: sed multo magis aīa ipa ieiunet a vitijs z a ppria voluntate sua. Etenim sine ieiunio hoc: cetera a dn̄o reprobant sicut scripti ē: quia in diebus ieiuniox vestrox volūtates vestre ieiuniunt.

¶ Jtē in .xl. de eo q̄ scriptū est Sanctificate ieiuniū: vocate cetū. Sermo. iiij.

Dia ieiunii q̄dragesimal⁹ tp̄s aduenit: q̄ tota deuotiōe suscipe moneo charitatē vestrā: dignū arbitror aliq̄ten⁹ exponē q̄ fructu: z quēadmodū oporteat ieiunari. Primū quidem frēs: peo q̄ ab ipsis q̄z licitis abstinuem⁹: ea nob q̄ pus cō misim⁹ illicita donank. Quid vo ē donari cōmissa? nisi ieiunio breui: ieiunia redimi sēpit̄na. Beh̄ēnā. n. meruim⁹? vbi null⁹ vnq̄z cib⁹ ē: p̄solatio nulla: termin⁹ nullus: vbi guttā aq̄ diues postulat z accipe ñ mere. Bonū g̃ z salutare ieiuniū! q̄ redimūt eterna supplicia: dū redimunt h̄ mō pctā. nō solū tñ abolitio ē pct̄oz: ſz extirpatio vitioz! nō solū obtinet venīā: ſz z mereť gratiā: nō soluz delet pct̄a p̄terita q̄ cōmisim⁹ ſz z fpellit futura q̄ cōmitt̄ē poteram⁹. Dicā z adhuc qđ facile capiatis: sepi⁹ ni fallor expti. Jeiunū oz̄oni deuotionē z fiduciā donat. Et vide quēadmodū sibi iuicē ieiunū z oz̄o sociēť: si ē scriptū ē. Frat aduuās frēz: ābo p̄solabūť. Oz̄o vtutē ipetrat ieiunādi: z ieiunū g̃az pmereť oz̄ādi. Jeiunium oz̄one roborat: oz̄o sc̄ificat: ieiunium z dño repñtat. Quid. n. nob ieiunū pderit? si reliquat i terra qđ absit? Subleuet g̃ ieiunū pēna q̄dā oz̄onis: sed ne forte minus sufficiat alterā q̄z ei necesse ē sociari. Oz̄o iusti ait scriptura penetrat celos. Sint g̃ ieiunio nr̄o vt facile celos penetret ale due: oz̄onis. s. atq; iusticie. Justicia vo q̄ ē: nisi q̄ cuiq; reddit q̄d suū ē? Noli g̃ q̄si solū attēdē deū! debitor. n. es ēt p̄latis: ēt frib⁹ tuis: nec vult de⁹ vt pupendas q̄s ipe mini me pupēdit. Neq; sine cā ait ap̄ls: pauidē tes bona nō tñ coz̄ deo: ſz ēt coz̄ hoībus. Dicebas fortasse: m̄ sufficit si tñ de⁹ appro bat qđ ago? q̄ m̄ de būano cura iudicio? ſz certe⁹ sis q̄ei minime placet q̄cqd cū scādalo filioz ei⁹: z ꝺ ipius feceris volūtatē eius obedire debes tanq̄z eius vicario. Sāctificate ingt ieiunū: vocate cetū. Quid ē enī cetus vocare? Unitatē sectari? diligere pacem: fraternitatem amare. Superbus ille phariseus ieiunium habuit: ieiunium sanctificauit: qui nimirum et ieiunauit bis in

sabbato: ⁊ gras egit deo. Sed non vocauit cetū dicēs: Nō suꝫ sic ceteri hoīuꝫ: ideoqꝫ ala vna innitens ieiunū eius nō peruenit in celum. Vos ergo charissimi: lauate manus vestras in sanguine peccatoris: ⁊ omnino soliciti estote vt alas duas habeat ieiunū vestrum: sanctimoniā scilicet ⁊ pacē sine qua nemo videbit deuꝫ. Sanctificate ieiunium vt pura intentio ⁊ deuota oratio diuine illud offerat maiestati: vocate cetū vt congruat vnitati. Laudate dñm in tympano et choro: vt concors sit mortificatio carnis. Porro quia ⁊ de ieiunio ⁊ de iusticia aliqua diximus: dignum est vt de oratione quoqꝫ pauca loquamur. Hoc enꝫ quāto efficatior est si fiat vt debet: tanto calidius impediri ab aduersario solet. Interdū enim grauiter impeditur oratio a pusillanimitate spiritus et timore immoderato. Hoc autem tunc fieri solet: cum sic cogitat homo, ppriam indignitatem: vt nō cōuertat oculos ad diuinam benignitatē. Abyssus enim abyssum inuocat: abyssus luminosa: abyssum tenebrosam: abyssus miseri cordie abyssum miserie. Profunduꝫ nāqꝫ est cor hominis ⁊ iperscrutabile: sed si magna est iniquitas mea: multo maior ē dñe pietas tua. Ideoqꝫ cum ad meipm turbata fuerit anima mea: memor sum multitudinis misericordie tue: ⁊ respiro i ea: ⁊ cuꝫ introiero in potentias tuas volo memorari iusticie tue solius. Verūtamen sicut periculuꝫ est si fuit oratio nimis timida: sic ⁊ in cōtraria parte non minus imo ⁊ maius periculuꝫ est si forte fuerit temeraria. Debis qui sic orant audi quid loquatur ad pphetam dñs: Clama inquit ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam: ⁊ annuncia populo meo scelera eorum. Quasi tuba inqt: quia in spiritu vehementi increpandi sūt temerarij. Me etenim querūt: qui seipos nondum inuenerūt. Nec hoc dico vt peccatoribus auferam orandi fiduciam: sꝫ volo vos orare tanꝫ gentem: que peccatum fecerit non iusticiam. Orent pro indulgentia peccatorum suorum in animo contrito ⁊ spiritu humilitatis: quemadmodum publicanus ille: Deus inquit propitius esto mihi peccatori. Temeritatem enim dico: quādo is in cuius conscientia peccatū aut vitium aliquod regnat ambulat magnis ⁊ mirabilibus super se: ⁊ non ē solicitus super periculo anime sue. Tertiū periculū ē si sit oratio tepida ⁊ non ex viua affectione procedens. Timida quidem oratio celos non penetrat: quia restringit animū timor imoderatus: vt oratio non dicam ascendere: sed nec procedere queat. Tepida vo in ascensu languescit ⁊ deficit: eo qꝫ nō habeat vigorem. Nam temeraria ascendit sed resilit: resistitur enim ei nec tiñ no obtinet gratiā: sed meretur offensaꝫ. Que vo fidelis ⁊ humilis ⁊ feruens oratio fuerit celū sine dubio penetrabit: vnde certuꝫ ē qꝫ ne quaqꝫ vacua redire possit.

¶ Item vnde supra De triplici modo orationis. Sermo quintus.

Caritas qua pro vobis solicitus sum fratres mei cogit vt loqr vobis: ⁊ vrgēte ea multo sepius loquerer nisi tam multis occupationibus impedirer Nec mirum si solicitus sum pro vobis: cum inueniam in memetipo materiam multaꝫ et occasionem solicitudinis. Quotiens enꝫ propriam miseriam: ⁊ multimoda attendo pericula: haud dubium quin ad meipsum conturbetur anima mea. Nec minor mihi est solicitudo pro singulis quibusqꝫ vestrū si tamen diligo vos tanqꝫ meipsum. Novit ipe: qui scrutatur corda: quotiēs in corde meo proprie solicitudini preponderat solicitudo vestra. Nec miruꝫ si mihi ē multa solicitudo: et timor magnus conturbat me super omnibus vobis: quos video in tanta miseria: ⁊ in tantis periculis constitutos esse. Ipsi enim vt manifestum est gestamus laquenm nostrum: vbicūqꝫ propriū circumferimus inimicum. Carnē hāc loquor de peccato natam: in peccato nutritam: corruptam nimis ipa origine: sed multo amplius prava consuetudine viciatam. Hinc est qꝫ tam acriter aduersus spiritum concupiscit: qꝫ assidue murmurat: ⁊ impotens est disciplīne: qꝫ illicita suggerit: Q;

nec rationi obtemperat: nec inhibet vllo timore. Huic accedit: hāc adiuuat: hac vtitur ad impugnādos nos serpēs dico callidissimus: cui nullum aliud desiderium est nullū studiū: nullū negociū: q̄z fundere sanguinē animarū. Hic est qui iugiter machinatur malū: qui desideria carnis instigat: qui concupiscētie ignē naturalē quodāmō venenatis suggestionibus sufflat: illicitos motus inflāmat: peccati occasiones parat: et mille nocēdi artib⁹ corda hominū tētare nō cessat. Hic est q manꝰ nr̄as ꝓpzio cingulo alligat: z vt dicitur baculo nostro nos cedit: vt caro que data est in adiutoriū: in ruinā nobis z in laqueū fiat. Sed qd pdest iudicasse pericula: si nulla consolatio: nulla adhibeantur remedia? Grāde quidē periculum est: z grauis lucta aduersus domesticū hostē: maxime cū nos aduene simus: z ille ciuis. Ille suam habitat regionē: nos aduene sumꝰ z peregrini. Magnū quoq; discrimē aduersus diabolice fraudis astutias tā crebros imo continuos habere conflictus: qui nec videre possumꝰ eū quē nimis astutū fecerit tā natura subtilis q̄z longa exercitatio malitie huiꝰ. Verūtñ in nobis est si vinci nolumꝰ: z nemo nostrum inuitus. Sub te est o homo appetitus tuus: z tu dñaris illius. Potest inimicus excitare tētationis motū Sed in te est si volueris dare vl negare cōsensum. In tua facultate est: si volueris inimicū tuū facē seruū tuū: vt oia cooperent in bonū. Ecce tibi inflāmat inimicus desideriū cibi: vanitatis aut impatiētie cogitationis ingerit: aut excitat libidinis motuz: tu solūmodo ne consenseris: z quotiens restiteris: sic totiēs coronaberis. Verumtamē negare non possum fratres: molesta sunt hec z periculosa. Sed z in ipo certamine si viriliter resistimꝰ: est pia quedam trāquillitas de sciētia bona. Credo etiam si cogitationes istas q̄ccito in nobis aduertimꝰ: nō patimur remorari: sed in spiritu vehemēti animus aduersus illas excitat: qñ inimicꝰ confusus abscedet: z nō tā lubēter cito reuertetur z illico aderit. Sed quid sumus nos: aut que est fort: tudo nostra: vt tā multis tētationib⁹ resistere valeam⁹? Hoc erat certe quod querebat deus: hoc erat ad quod perducere nos satagebat: vt videntes defectum nostrum: z q̄ non est nobis auxilium aliud: ad eius misericordiam tota humilitate curram⁹. Propterea rogo vos frēs: vt semper ad manus habeatis oratioñi refugiū tutissimū: de qua etiam paulоante memini me in fine sermonis eē locuturū. Verūtñ quotiēs de oratione loquor: verba humane cogitationis audire mihi videor in corde vestro: que z ab alijs frequēter audiui: z nunq̄z expertꝰ sum i corde meo. Quid est q̄ licz nunq̄z ab oratione cessemus: vix vnq̄z experiri videā aliquis nostrū: quis sit orationis sue fructus? Sicut ad orationem accedimꝰ: sic redimus z redire videmur. Nemo respōdet verbum: nemo quicquā donat: sed laborasse videñ incassum? Sed quid dicit in euāgelio dñs? Nolite iudicare ꝑm faciē: sz iustū iudiciū iudicate. Quid est autē iustum iudiciū: nisi iudicium fidei qñ iustus ex fide viuit? Ergo iudicium fidei sequere: z non experimentū tuū: qñ fides quidē verax ē: experimentuz tuū fallax. Que ē g̃ vītas fidei: nisi qđ ꝓmittit ipse filius dei. s. quicqd orātes petitis: credite q: accipietis z fiet vob? Nemo vestrum frēs parui pēdat orationē suā. Dico enī vob: q: ipse ad quē oramꝰ nō parui pēdit eā. Nemo q̄z egressa sit ab ore vīo: ipse scribi eā iubet in libro suo. Et vnū ex duob⁹ indubitanter sperare possumꝰ: qñ aut dabit qđ petimꝰ: aut qđ nob nouerit esse vtile⁹. Nos enī qd oremꝰ sicut oportet nescimꝰ: sz miserē ille super ignorātia nr̄a: z orationē benigne suscipiens: qđ nob aut oīno nō ē vtile: aut non tā cito dari necesse ē minue tribuit: oīo āt oīno infructuosa nō erit. Ita sane si fecerimus qđ moneñ in psal. id est si delectemñ i dño. Ait enī scūs dauid: Delectare i dño: z dabit tibi petitiones cordis tui. Sz qd ē o ꝑba q tam absolute mones delectari in dño: ac si ad manū nob sit huiusmodi delectatio? Delectationē cibi: somni: quietis: z ceteroz q̄ in terra sunt nouimꝰ: deus autē quā delectationē habet: vt i eo delectemñ? Frēs mei seculares hoc dicere possūt: vos

non potestis. Quis enim vestrum est qui non sepe expertus sit ꝓficiētie bone delectationem? qui non gustauerit saporem castitatis: humilitatis: charitatis? Non est hec delectatio cibi: neq; pot⁹: aut filis cuiusq; rei. Delectatio tñ ē: ⁊ maior oibus delectationib⁹ illis. Diuina enī est: ⁊ nō carnalis delectatio. Et cū in his delectamur: plane delectamur in dño. Sed forte causant multi: q affectū hūc delectabilē ⁊ dulciorē sup mel ⁊ fauū rarius expiant? nimirū q: tētationib⁹ interim exercent: multoq; virilius agunt: si virtutes ipsas nō ꝓpter delectatiōe quā expiant: ſz ꝓpter virtutib⁹ ipsis: ⁊ ꝓpter solo beneplacito dei tota intentione etsi non tota affectiōe sectant. Nec dubiū est quin optime cōpleat: q eiusmodi ē ꝓpbe admonitionē: q̄ dicit Delectare in dño: qñ non de affectu loquat: sed de exercitio. Affect⁹ enī ille beatitudinis est: exercitiū vo virtutis. Delectare inqt in dño. Ad hoc tende: ad hoc tende: vt in dño delecteris: ⁊ dabit tibi petitiones cordis tui. Sed cōsidera q petitiones dixerit: quas approbat iudiciū ratiōis. Nec habes vnde causeris: ſz vnde magis toto affectu in gratiarū actione verseris: quando quidē tanta super te cura est deo tuo: vt quotiēs ignorans queris qđ tibi inutile est: nō te audiat sup hoc: sed mutet illud vtiliori dono. Sic ⁊ pater carnalis paruulo panē querēti libēter porrigit: querenti cultellū: quē non necessariū putat nō consentit: sed magis ei panē quez dederat frāgit: vel ab aliq̄ ministroꝝ frāgi precipit vt ille nihil hēat periculi: nil laboris. Ꝓporro petitiones cordis in trib⁹ credo cōstare: nec video quid ꝓter illa electus debeat quisq; postulare. Duo qdē hui⁹ tpis sūt. i. bona corporis: ⁊ bona aīe. tertiū est beatitudo vite eterne. Nec mireris q bona corporis a deo dixerim eē querēda: qñ ei⁹ sunt corporalia oīa: sicut ⁊ spūalia bona. Ab eo ergo est petendū ⁊ sperandū nobis: vnde possim⁹ in eius vitio sustentari. Verūtñ ꝓ necessitatib⁹ aīe orandū nob est: ⁊ frequentius ⁊ feruentius. i. ꝓ obtinēda gra dei: aīeq; virtutib⁹. Sic ⁊ ꝓ vita eterna tota pietate: ⁊ toto nob orādū est desiderio: vbi nimirū ⁊ corporis ⁊ aīe plena ⁊ perfecta ē btūdo. In his ḡ trib⁹ vt cordis petitiōes sint: tria nob sunt obseruāda. Nā ⁊ in pma qdē supfluitas? ⁊ ī secūda impuritas: ⁊ elatio interdum surrepere solet in tertia. Nō nunq̄z enī tpalia queri solent ad voluptatē virtutes ad ostentationē. Sed ⁊ vitā eternā fortassis aliq nō in humilitate querunt: ſz tanēz in fiducia meritoꝝ. Nec h̄ dico qn accepta gra fiduciam donet orandi: ſz nō oportet vt in ea ꝓstituat quisquā fiduciam impetrādi. Hoc solū ꝓferūt hec prima dona: vt ab ea mia q̄ tribuit hec sperent ⁊ amplioza. Sit ḡ oīo q̄ ꝓ tpalib⁹ est circa solas necessitates restricta? sit oīo q̄ ꝓ virtutibus aīe est: ab impuritate mūda: ⁊ circa solū beneplacitū dei intenta? sit ea q̄ ꝓ vita eterna fit: in oī humilitate fixa: ꝓsumēs de sola vt dictū est miseratione diuina.

De peregrino ⁊ mortuo ⁊ cruci fixo. Sermo sextus.

Obsecro vos tā q̄z aduenas ⁊ pegrinos abstinē vos a carnalib⁹ desiderijs: que militāt aduersus aīam. Felices q se pñti seculo nequā aduenas ⁊ pegrinos exhibent: ītima culatos se custodiētes ab eo. Neq; n. hēm⁹ h̄ manētē ciuitatē: ſz futurā ingrim⁹. Abstineam⁹ igit nos a carnalib⁹ desiderijs: q̄ militāt aduersus aīaz tā q̄z aduene ⁊ pegrini. Peregrin⁹ siqdē via regia icedit? nō declinat ad dexterā neq; ad finistraz: si forte viderit turgātes ñ attēdit: si nubēte: aut choros ducētes: aut aliud q̄dlz facientes videre it nihilomin⁹ tūit: q: pegrin⁹ ē: ⁊ nō ptiet ad eū de talib⁹: ad patriā suspirat: ad pāz tēdit: victū ⁊ vestitū h̄s ñ vult alijs onerari. Btūs plane q suū sic agēscit: sic deplorat icolatū: dicēs dño qñ aduena ego sū apud te ⁊ pegrinus: sicē oēs pres mei. Magnū h̄ qdē: ſz fortasse ḡd⁹ aliqs altior ē. Nā pegrinus etsi nō admiscet ciuilib⁹? aliqñ tñ delectat videt q̄ fiūt: aut audire ab alijs: aut ipe narrare q̄ vidit. Ihs ⁊ hmōi etsi nō penit⁹ remanet detīet: tñ ⁊ retardat: dū min⁹ memor pīe mineri accelerat desiderio. Nā et tātope pōt in his delectari: vt iā nō solū remoret: ⁊ min⁹ cito veniat: ſz ⁊ remanens ex toto nec tarde qdē pueiat. qs igit ē magis

alien⁹ ab actib⁹ scli: q̄z pegri⁹? pfcō qb⁹ dic̄ apostolus: mortui enī estis: ⁊ vita nostra ab scondita est cū xp̄o in deo. Peregrin⁹ certe pōt facile occasione viatici plusq̄z oporteat ⁊ detineri querendo ⁊ pregrauari portādo mortu⁹ si defit etiā ipa sepultura nō sentit. Sic vituperantes sicut laudātes sic adulātes audit vt detrahentes: imo vo nec audit qz mortuus ē. O ino felix mors que sic imaculatū seruat: imo perit⁹ alienū facit ab hoc seculo. Sz necesse est vt q nō viuit in se: viuat xp̄s in illo. Hoc est enim qō dicit apl's: Uiuo aūt iam nō ego: viuit vo in me xp̄s. Ac si diceret: Ad alia qdem oia mortu⁹ suz nō sentio non attendo nō curo: si qua vo sūt xp̄i: hec me viuū inueniūt ⁊ paratū. Nam si non aliud possum saltē sentio: placet qō ad eius bonoz̄ fieri video: displicēt que aliter fiunt. Magn⁹ o ino gradus est iste. At fortasse poterit aliq̄d supius adhuc inueniri? In quo ergo querim⁹? In quo putas nisi i eo de quo nūc loquebamur? q rapt⁹ ē vsq̄z ad tertiū celū? Quis enī p̄hibet tertiū celuz dicere? si qnē gradū supra istos poteris inuenire? Audi igit ipm de hac tāta altitudine nō se gloriantē sed dicentē: Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i ihesu xp̄i: p quē mihi mūdus crucifixus ⁊ ego mūdo Nō solū ingt mortuus mūdo sed ⁊ crucifixus qō est ignominiosum gen⁹ mortis ego illi pariter ⁊ ipse mihi. O ia q̄ mūdus amat crux mihi sūt: delectatio carnalis honores diuitie vane hoium laudes. Que vo mūd⁹ reputat crucē illis affixus suz illis adhereo illa toto ap̄lector affectu. An nō maior iste ē seculo ⁊ p̄mo gradu? Peregrin⁹ si prudēs est ⁊ nō obliuiscit sue pegrinatiōis: lz cū labore transit ⁊ nō magnope secularib⁹ iplicatur. Mortuus eque blanda huius seculi ficut aspa spnit. Qui vo raptus est vsq̄z ad tertiū celū crux illi est oīe cui mūdus ihereti ⁊ his adheret que mūdo crux eē videt q̄z huius in his verbis apl's nō illud incōgrue quoq̄z possit intelligi crucifixū ei mūdū reputatione: ipm vo mūdo crucifixū cōpassione. Crucifixū enī videbat mūdū obligationibus vitioz: ⁊ ipse crucifigebat ei p compassionis affectū. Uideam⁹ nūc singuli in quo gradu q̄sq̄z sit positus? ⁊ studeamus p ficere de die in diem: qñ de virtute in virtutem videbit deus deoz in syon. Adxie vo hoc scō tpe in oi obsecro puritate quersari: studeam⁹: vbi ⁊ certus ⁊ breuis dierū numerus positus est: ne desperet humana fragilitas. Nam si dicit nobis oī tpe sollicīti estote oino ad custodiendā puritatē nr̄e cōuersatiōis: qs non desperat? Nūc aūt mouemur breui diez nūero oēs alioz tēporuz negligentias emēdare? vt vel sic gustem⁹ dulcedinez p̄fecte puritatis: ⁊ oī deincepe tpe in quersatōe nr̄a sancte hui⁹ quadragesime vestigia clara resplendeāt. Conemur igit frēs sanctū hoc tps tota deuotiōe susci pere: ⁊ nūc magis arma spiritualia reparare. Nūc enī quasi generali quodā toti⁹ orbis exercitu ⁊ra inimicū saluator⁹ egredit. Beati q sub tali duce strenue militauerit. Toto siqdem āno domestica regis familia militat: ⁊ assidua ē in bellor̄ pcinctu: semel aūt ⁊ certo tpe vniuersuz imperiū gnāli cō gregat exercitu. Felices vos qui domestici meruistis esse: qb⁹ dicit apl's. Jam nō estis hospites ⁊ aduene: sed estis ciues sanctorū ⁊ domestici dei. Quid ergo facturi sunt q toto anno pugnare susceperunt? qñ ipi rudes ⁊ vacantes prius spūalia arma arripiūt Utiq̄z solito amplius solite opus est insistē pugne: vt magna queda⁊ victoria regi nostro ad gloriam nobis pueniat ad salutem.

¶Item vnde supra Sermo septimus

xlix

Uia estis fratres que ducit ad vitam? i via sancta ⁊ impolluta que ducit ad ciuitatē sanctā hierlim: q̄ ē surſuz: q̄ est mr̄ nr̄a. Arduus qppe ascēsus eius: vtpote p ipam sūmitatē mōtis icisus. Sz via cōpendiosa: laboris magnitudinē ⁊ tēpat ⁊ excludit. Uos aūt tā felici facilitate q̄z facili felicitate viā istā nō solū itis sed et curritis: q: exonerati estis ⁊ accincti nihil ponderis super dorsa portantes. Non sic alij: non sic: qui quadrigas et quadrigalia onera ptrahētes mōtis circuitū ambire decernūt: ⁊ plerūq̄z p deuexa mōtis p̄cipitāt aut vix finē inueniūt vie sue. Felices igit

qui vos ⁊ vestra oĩa sine omnĩ exceptiuncula reliquisti? quia vos per ipsum montis verticem: iter facitis ei qui ascendit super occasũ: dñs nomen illi. Illi q̃ q̃uis egyptũ fugerint tamen ad queq; egyptia tendere resuspirant: ⁊ viam ciuitatis habitaculi nõ inuenerunt? sed voluptatum suarum grauissimis sarcinis pregrauati: vel sub onere vel cum onere cadunt: aut vix ad cursum p̃ueniunt destinatum. Quid enim gratie illi citius gratia hoc totum factum est: q̃ vita vestra vitam apostolicam rep̃resentet? Illi enim omnia reliquerunt? ⁊ in schola saluatoris sub ei⁹ p̃sentia congregati hauriunt aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoris: ipm vite fontem in ipso fonte lambentes. Bti oculi qui viderunt. Nunquid nõ ⁊ vos nõ in p̃sentia sed in absentia ipsius? nõ ad vba oris eius: sed ad vocem nunciorũ eius simile aliqd effecistis? Defecdite vobis hãc p̃erogatiuã? q̃ illi ad visum ⁊ ad verbum: vos ad auditum ⁊ nunciũ credidistis. Sic stetis in dño carissimi? vt quẽadmodũ illi in fame ⁊ siti: in frigore ⁊ nuditate: in laboribus ⁊ ieiuniis ⁊ ceteris obseruantijs viã regiam tenuerunt: sic ⁊ vos: ⁊ si non eorũ meritis: tamen exercitijs aliquate⁹ coeq̃ti: dicatis dño deo vestro cui veneritis ad tronum ipsius ante stantes. Letati sumus p̃ro diebus q̃bus nos humiliasti: annis q̃bus vidim⁹ mala. In veritate dico vobis quia in veritate estis in via recta: in via scã que ducit ad sanctum sanctor. ꝛc. Dẽtior q̃ ad consolationem vestrã dico? si non ex manibus h⁹ pctõris monachor nouicioriz et cõuersor anime ad celor gaudia volauerunt tam libere: q̃ liberate de carcere nr̃e fragilis mortalitatis. Si queritis vnde ßsciam: scitote quia mihi certissima signa et facta sunt ⁊ ostensa. Non est ergo quod vobis vel p̃ro vobis timeam a viribus sathane ⁊ ministror eius: cum nouerim illius fortitudinem per redẽptoris vulnera traductã ⁊ redactam ad nibilum. In spiritu fortitudinis fortior ille contruit portas ereas: et vectes ferreos p̃fregit. A versutijs eius et astutijs formidor: in q̃bus partim subtilitate nature: partim experientia temporum sub tot annor millibus eruditus fragilitatẽ humane nature quaq; versum se verterit nõ ignorat. Sic enim ille insaciabilis homicida p̃mis parentibus nostris: nõ vrsos: non leones: non fortia queq; animalia terre delegauit: sed tortuosum ⁊ calcandum serpẽtem callidum: qui per sinuosa volumina nunc caput cauda: nunc capite caudam tegere consueuit. Deniq; serpens non fortior sed callidior cunctis animantibus terre erat ait scriptura: Vnde ab interrogatiõe cepit mentem explorans: sciẽs ingenio nõ viribus laborãdum. Cur p̃cepit inquiẽs dñs deus ne comederetis? Qui respondit Ne forte moriamur. Qđ de⁹ p̃ro certo posuerat dicẽs: quacũq; die comederitis moriemini. qđ inq; deus affirmat: mulier dubitat: sathan negat. Sic ego timeo ne sicut serpens euam seduxit astutia sua sic sensus vestri corumpant a castitate que est in x̃po iesu. Putas ne aliqs in vobis est. cui dicat in cogitationibus suis: cur p̃cepit vobis deus vt istam regulam teneretis: si impetum enim spiritui vestror huic tepido remissionem: illi feruenti artiorem vitam p̃ponit: hoc solum expetens ⁊ expectãs: quo tollat cũ a consilio iustor ⁊ congregatione ꝓfecto spiritus ille qui tibi hec suggerit spũs mendax est: spũs potestatem hns qui tibi inuidet locum tuum. Unde ⁊ sapiens huius rei non ignarus ingt. Si spũs potestatez habens super te ascenderit locũ tuũ ne dimiseris. Absit enim vt spiritus veritatis qui te huc adduxit te reducere velit: qa non est in ore eius: est ⁊ non est. Sed est illo est: sicut irrefragabilis veritas attestat. Nemo loquens ait apostolus in spiritu dei dicit anathema iesu. Jesus saluator: siue salus: anathema iterp̃etatur separatio. Qui ergo tibi separationez a salute submurmurat: nec dei spiritus est: nec a deo ẽ: q̃ spũs sanct⁹ nõ dispergere sed colligere nouit: q̃ semp̃ pgregat dispersos isral in terram suã. Quid vitã fortiorẽ aliqs querit. Dico vobis q̃ ista fortissima est ⁊ q̃ ex oĩ pte si dissimulaf nolueris p̃me illi schole saluatoris p̃ suã possibilitate rñdeat. an audes ad melior rẽ vel cogitãdo descẽdẽ? O si cognouisses

ꝛtu q̄ꝫ multa ꝛ q̄ꝫ multis debeas: videres q̄ꝫ nihil sit qđ facis? q̄ꝫ nec inter minima remunerandū: ad cōparationē debitoꝝ tuoꝝ. Vis scire que ꝛ qbus debeas? Primo xpō iesu debes oēm vitam tuā: qz ipse vitā suā posuit ꝓ vita tua: ꝛ cruciatus amaros sustinuit: ne tu ꝑpetuos sustineres. Quid tibi duꝝ esse poterit? cū recogdat? fueris qz ille q erat i forma dei i die eternitatis seu i splēdoꝛibus scoꝝ ante luciferꝝ genuitus. Isplendoꝛ ꝛ figura substātie dei venit ad carcerē tuū: ad limū tuū: infixus vt dicit in limo ꝓfundi? Quid nō suaue tibi cum collegeris oēs amaritudines dñi tui: ꝛ rememoꝛaueris? primū qdem istaꝝ infantiliū necessitatum: deinde laboꝝ quos ptulit in ꝑdicādo fatigationū in discurrendo: tentationū in ieiunando: vigiliaꝝ in oꝛando: lachꝛymaꝝ in cōpatiendo: insidiaꝝ in colloquēdo: postremo periculoꝝ in falsis frībus: cōuitioꝝ sputoꝝ: colapboꝝ subsannationū: ꝛ exꝓobꝛationū clauoꝝ boꝛūqz similiū: que in salutem generis humani trigintatribꝰ āīis operatus est i medio terre? O q̄ꝫ idebita miseratio: q̄ꝫ gratuita sic ꝓbata dilectio? q̄ꝫ inopinata dignatio: q̄ꝫ stupenda dulcedo: q̄ꝫ i. uicta mansuetudo regem glie ꝓ delpectisti movermiculo crucifigi? Quis audiuit vn q̄ꝫ tale? aut qs vidit huic simile? Vix enim ꝓ iusto qs moꝛit? ipse ꝓ inimicis ꝛ ꝓ iniustis moꝛtuus est: eligens exulare a celis vt nos repoꝛtaret ad celos. Amicꝰ dulcis? cōsiliarius ꝓudens: adiector foꝛtis. Quid retribuā dño? ꝓ oibꝰ que retribuit mihi? Nōne si ꝛferant in me vite filioꝝ adam ꝛ oēs dies seculi: ꝛ laboꝛes oiuz boiuz q fuerūt q sunt ꝛ q erūt: nihil eēt ad cōparationē coꝛporis illius? qđ spectabile ꝛ stupendū est: virtutibus etiā supnis: in ꝛceptu de spū scō: in ꝛtu de virgine: in vite innocētia: in doctrine fluentis: in coꝛuscationibꝰ miraculoꝝ in reclamationibꝰ sacramētoꝝ? Vides igit q: sicut exaltant celi a terra sic exaltanda ē vita illa a vita nra: que tū postpōsita est ꝓ vita nra. Sicut nihil ad aliqđ: nullā hz cōparationē? ita ꝛ vita nra nullā hz ad vitam illius ꝓportionē: cū illa dignioꝛ ista miseꝛioꝛ esse nō possit. Nec me putes rē exaggerare sermonibus? q: hic deficit oīs lingua: nec sufficit hō: vel ad intuendū tante dignationis archanum. Cum ergo deuouero quicquid sum quicquid possum? nōne sicut stella ad solem: lapis ad montem: gutta ad fluuium granū ad cerūū? Non habeo nisi minuta duo: imo minutissima coꝛpus ꝛ aīam dico: vel potius minutū vnū volūtate meam? ꝛ nō dabo illā ad volūtatē ipsius q tātus tantillū tantis bñficijs ꝑuenit: q toto se totū me cōpauit? Aliogn si illa retinuero? q̄ꝫ oculis qua mēte qua ꝓscientia vadam ad viscera mie dei nri: vt videam illud foꝛtissimū ꝓpugnaculū qđ custodit isrl: ꝛ illas sanguinis nō guttas sed vndas a qnqz ꝓtibus coꝛporis in meū ꝑcūū detoꝛquere? O generatio puersa ꝛ infideles filij qd facietis in die calamitatis de longe venientis. Ad cuius ꝓfugietis auxiliū? Sed nunqd huic solū debitoꝛ sum: cui vix parū aliqđ retribuere possum. Exigūt a me ꝑterita pctā: meā futurā vitā vt faciā fructꝰ dignos pnīe: ꝛ recogitem oēs ānos meos in amaritudie aīe mee. Et ad hec qs idoneus ꝑccaui sup numerū arene maris: ꝛ multiplicata sunt pctā mea: ꝛ nō sum dignus videre celū ꝓ multitudine iniqtatis mee: qm̄ irritaui irā tuā: ꝛ malū coram te feci. Circumdederūt me mala quoꝝ non est numerus: cōꝓhenderūt me iniqtates mee: ꝛ nō potui vt viderē. Qđ igit sīn numero est: qūo numerabo? Qūo satisfaciā? cuz cogar reddere rōnem vsqz ad nouissimū quadrantē? Sed ꝛ delicta qs intelligit? Ait illa celestis fistula Ambꝛosius: Facilius inueni eos q i nocentiā seruauerint: q̄ꝫ q ꝓgruā egerit penitentiā. Sed quātūlibet peniteat quātūlibet se affligat ꝛ maceret hō? ꝑpter nomen tuū: nō ꝑpter pnīe meritū dñe ꝓpitiaberis pctō meo: ait iustus dauid: multū est enim. Cū igit qcqd viuis: qcqd sapis: qcqd bēs: qcqd potes: huicrei dedicaueris? nūqd est vel inter aliqua cōputandum: q̄ paulo asi vitam tuam ꝓ vita sua xp̄o reddideras? Et nunc eam totam iterum tuoꝝ exigit recoꝛdatio peccatoꝝ. Nunqd vt vulgo dī: de vna filia duos generos facere statuisti? Quid si tertiū debitoꝛ ostēdā? q nō min⁹

acriter q̄z veraciter v̄dicat eam sibi? Puto q; & tu possidere desideras ciuitatē de q̄ dicit: gloriosa dc̄a sunt de te ciuitas dei? gloriā illā quā nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascēdit: regē oīum seculoz videre in eternū: i ppetuas eternitates. Credo q; velis eē equalis angelis dei? & in plateis supne syon melos angelicū auscultare: & videre gcgd sit: cū xp̄s tradiderit regnū deo & patri: & erit deus oīa in oībus. Nec dubiū qn & tu ꝓcupiscis susscipe & vmbras inclinantes: & diē aspirantē: cum incaluerit illa solēnis dies? q̄n erit plenitudo feruoris & lucis solis statio. Umbrarum exterminatio: desiccatio paludū: fetoz de pulsio. Nōne ad hec emendū totū te & que cunq; tradere poteris dare oportebat? Et cum vniuersa cōpleueris: nō tñ cōdignas esse cognosces passiones huius tpis vl' coꝛporis ad futurā gl̄iam que reuelabit̄ in nobis. An sic impudēs vl' impudēs es: vt minutū tuū: qō sibi tā xp̄i vita q̄z peccati pnia certatim rapiūt etiā ad hoc cōquerendum vl' audeas numerare? Quid dices: si & q̄r tum debitoꝛe in mediū adduxero tibi? q; sibi iure p̄mat? tres supioꝛes cedere velit? Ecce in manus est q; fecit celū & terrā? Creator tuus est: tu creatura: tu seruus: ille dñs tu figmētū ille figulus. Totū ergo qd es illi debes: a quo totū hēs. Illi ꝓcipue dño q te fecit: & qui bñ tibi fecit: ministra fideruz cursus: aeris temperiē: fecunditatē terre: fructuū vberitatez. Huic reuerentia totis medullis: totis viscerib? seruiendū? ne forte indignatiōis oculis te respiciat et despiciat: & cōterat i eternū: & in sclm̄ seculi. Nō arbitroꝛ aūt q; tanta rapiat insania teipsuz vt hic minutū tuū noiare: nedū numerare p̄esumas. Expone igit̄ mihi cui hoꝛ quatuoꝛ ꝓponas reddere qō debes: cū vnusq; q̄z tā interius q̄z exterius exactoꝛ sit: vt te possit singlarit̄ suffocare. Heu dñe vim patioꝛ. Eia vim patioꝛ: rñde ꝓ me. In manꝰ tuas cōmēdo minutū meuz. Tu p̄solue oībus: tu ab oīb? me libera: q; tu es deus et nō hō: & qō hoibus impossibile est: est tibi possibile. Qō habui: hoc & feci. Dñe habe me excusatū: q; imp̄fectū meū viderūt oculi tui. Quis ergo amplius gruniet dicēs: nimiū laboꝛam? nimiū ieiunamus: nimiū vigilamus? cū nec millesime parti debitoꝛum suoꝛ valeat rñdere? Nec est fortassis frēs illa vera & vestra quadragesima: nō exteri oꝛ sed interioꝛ: que nō coꝛticē sacrameti: sz adipem frumenti ꝓtineat. Si enī vnicuiq; istoꝛ quatuoꝛ & ꝓ se & p̄ se oēm decalogi pfectionē debetis? pfecto decimo numero quater ducto quadragesimā nr̄am faciunt quā custodire nos oporteat oīb? dieb? vite nr̄e. Et ipse q congregauit vos in loco isto vitā vestrā ꝓseruet in ope sc̄o: vt cū ipse apparuerit vita vestra & vos appareatis cuz ipso in gl̄ia ihesus xp̄s dñs nr̄. Amen.

¶ Jtez in quadragesima de psalmo: Qui habitat. Sermo primus.

L. Considero labores nostros: nō sine multo miserationis affectu. Quero cō solatione quā exhibere possimus & coꝛporalis occurrit? sed ea nō ꝑdest quicq̄z: magis & obesse plurimū potest. Si quidem modica semētis detractio: nō modicuz messis est detrimentū: & si penitentie nostra minuatur miseratione crudeli paulatim gēmis coꝛoua vestra p̄uatur. Quid tamen agim?? Ubi ꝓphete farinula? Si quidez moꝛs in olla est: & mortificamini tota die in ieiunijs multis? in laboꝛibus frequenter: in vigilijs supra modum: p̄ter ea que intrinsecus sunt contritiones coꝛduz & multitudines tentationum. Mortificamini: sed ꝓpter eum qui mortuus est ꝓ vobis. Oz si abundat tribulatio vestra ꝓ eo? abundabit consolatio vestra per eum: vt in eo delectetur anima que in alijs renuit consolari. Apud ipsum ipsa quoq; tribulatio magna quedam consolatio poterit inueniri. Nonne enim certuz est supra vires humanas? vltra naturam contra consuetudinem esse que sustinetis? Alius igitur poꝛtat ista: ille sine dubio qui poterat omnia verbo virtutis sue. Nonne ex hoc iam suo ipsius gladio inimicus perimitur? & magnitudo tribulationis de qua tentare solebat ipsa magis tentationes exuperat tanq̄z cer

tissimū diuine presentie argumētū? Quid enī timendū nobis? si adest qui portat oīa? Dñs defensor vite mee? a quo trepidabo? Mā etsi ambulauero ī medio vmbre mortis nō timebo mala: qm̄ tu mecū es. Quid enī est qđ totā molem terre sustinet? ⁊ imē sus orbis cui innititur? Nam si est aliquid quod sustineat cetera? ipsum a quo sustinetur? Non inuenīt nisi verbū virtutis oīa portans. Verbo enī dñi celi firmati sunt: ⁊ spū oris eius omnis virtus eor. Propterea vt sit nobis ī verbo dñi psolatio: maxime his diebus quibus sicut omnino dignū est aliquatenus maior est labor noster nō erit inutile tractare nobiscuz aliquid de scripturis sanctis: quod etiā vestrum aliqui rogauerunt. Unde eligēdus est nobis psalm⁹ ipse: de quo tētationis occasionē inimicus assumpsit: vt inde confringantur arma maligni: vnde sibi vsurpare presumpsit. Propterea nolo vos ignorare fratres: qm̄ manifeste imitatores sunt inimici: quicūq; de scripturis sanctis aliqd non sancte vsurpant: ⁊ detinent veritatē dei in mendacio: sicut solent qñq; nōnulli. Cauete hoc dilectissimi: quia prorsus diabolicū est: ⁊ de patre ei⁹ se esse probant: qui id faciunt in suā ipsor̄ pniciē salutaria scripta puertere molientes. ¶ Sed nō modo plus īmoror: sufficit credo breuiter tetigisse. Jam de ipso quē elegum⁹ psalmo: aliqua prestante dño disserere ⁊ explanare tētabim⁹. Qui habitat in adiutorio altissimi: in protectiōe dei celi cōmorabit. Quis sit diuini inhabitator adiutorij: p nō inhabitātes illud meli⁹ potest agnosci. Tria siquidē eor reperies genera? vnū non sperantiū: aliud desperātiū: tertiū frustra sperantiū. Neq; enī habitat in adiutorio dei: qui nō posuit deū adiutorem suum: sed confidit in virtute sua: ⁊ in multitudine diuitiarum suarum. Surdus nāq; ad prophete consiliū dicentis Querite dñm dum inueniri potest: inuocate eum dū prope est. ⁊ sola tpalia querēs emulat ī malignātib⁹ pacē pctor̄ videns? ⁊ elōgabit ab adiutorio dei: quod sibi ad hec necessarium esse non reputat. Sed quid nobis de his qui foris sunt iudicare? Timeo fratres ne forte sit etiam in nobis qui non habitet in adiutorio altissimi: sed confidat in virtute sua: ⁊ in multitudine diuitiarum suarū. Forte enim feruorem habet quis potēs in vigilijs: in ieiunijs: in labore: ⁊ ceteris huiusmodi? aut etiam multorum diuitias meritorum longo tempore acquisiuit: ⁊ in his confidens remissior est in timore dñi? facile ad ociositates ⁊ curiositates pernicioſa quadā securitate declinat: murmurat: detrahit: diiudicatq;. Qui profecto si habitaret in adiutorio dei: attenderet vtiq; sibi: ⁊ timeret offendere eum quem cognosceret sibi tā necessariū esse. Tanto siquidē timere deum: ⁊ magis sollicitus esse debuerat: quanto maiora eius munera iam percepit Neq; enī que habemus ab eo seruare aut tenere possumus sine eo. Nunc vō quod non sine dolore loquim̄ aut videmus? sunt aliqui qui in conuersionis initio satis timorati ⁊ solliciti sunt: donec initium aliquod conuersationis acceperint: ⁊ cum multo magis desiderare debuerāt iux illud Qui me edunnt adhuc esurient: incipiunt sic agere: acsi dicant: Ut quid ei seruiamus vltra? quando iam habemus quod daturus est? O si scires q̄z parum est quod habes? ⁊ hocipsum q̄z cito perdis: si non seruauerit ille qui dederit. Hec enīz duo sunt que val de sollicitos ⁊ subiectos deo nos reddere possūt? vt non simus de his qui propterea non habitāt in adiutorio altissimi: quia nō reputant illud sibi necessariū esse: ⁊ hi sunt qui non sperant in domino. Sunt autem alij qui ⁊ desperant? hi videlicet qui considerantes imbecillitatem propriaz deficiūt et obruuntur a pusillanimitate spiritus: habitantes in carne sua ⁊ circa infirmitatem propriam semper intenti: vt omnia que patiunt̄ cursim enumerare pati sint. Ubi enī intēderitis: ingenū valet. Jn adiutorio āt dei nō habitāt: neq; nouerūt illud: q; nec assurgē valeāt: vt aliqñ cogitēt illud. Sūt āt alij q sperāt qđē in dño: sz frustra: q; sic demia dei sibiipsis blandiunt̄: vt a peccatis suis non emendentur. Vana est oīno spes ista: ⁊ hec profundit: eo q; charitas desit. Cōtra hos propheta maledictus inquit qui

peccat in spe. Et ali⁹ Beneplacitū est ingt dño sup timētes eū: in eis qui sperant sup misericordia eius. Dicturus Qui sperant: signanter premisit Super timentes eum. Frustra siquidē sperat qui contemptu suo gratiam a se repellit: ⁊ spem suam prorsus euacuat. Nullus igitur horum trium habitat in adiutorio altissimi. Primus enī habitat in meritis suis: secūdus in penis: tertius in vitijs. Immunda habitatio tertij: anxia secūdi: stulta ⁊ periculosa primi. Quid enī stulti⁹ q̄z habitare in domo vix adhuc inchoata? Consumasse te putas? At cū cōsumauerit homo tunc incipit. Deniq̄z ruinosa est omnino hec habitatio: ⁊ que sustētari magis opus habeat ⁊ fulciri q̄z inhabitari. Nōne vita presens fragilis est ⁊ incerta? Simile esse necesse est quicquid funda tur in ea. Quis enim super fragile fundamentum stabile credat edificium? Periculosa igit habitatio eor qui in meritis suis sperant: periculosa quia ruinosa. Eor vo q consideratione proprie infirmitatis desperatione deijciunt: habitationē anxiam: et eos in tormētis diximus habitare. Or diu enī ⁊ penas sustinent: in quib⁹ nocte ac die ꝑterunt: ⁊ eis q̄z q̄s nondū sentiūt amplio⁹ cruciant: vt nō sufficiat diei malitia sua: sz opprimūt his quoq̄z que fortasse nunq̄z experiēt: que tormēta: quis infernus intolerabilio⁹ potest excogitari? presertim quia ⁊ tanto labore premunt: ⁊ celestis panis non sustentant edulio? Et hi sunt qui in adiutorio altissimi non habitant: quia desperant Priores autez iccirco non querunt: quia. nequaquā sibi illud necessariū sentiūt. Extremi vo propterea longe sunt: q⁹ eo modo querāt auxilium dei: quo obtinere nō pnt Soli enī in adiutorio altissimi habitāt: qui id solum obtinere desiderant: id solū amittere trepidant: sedula circa illū ⁊ sollicita cogitatiōe vsantes: que est vtiq̄z pietas cultus dei. Beat⁹ plane qui sic habitat in adiutorio altissimi: quia in protectione dei celi cōmorabit. Quid enī ei nocere poterūt eorum que sub celo sunt: quē deus celi protegere ⁊ manutenere voluerit? Porro sub celo sunt quicunq̄z nocere possunt. Sub celo sunt aeree potestates: sub celo presens secūlum nequā: ⁊ caro aduersus spiritū cōcupiscens. Optime igit dictū est In protectione dei celi: vt nihil eor q̄ sub celo sunt timere possit: quisquis protectionē dei habere meruerit. Siue ita dictum sit: vt aduersum sequentē oratio pendeat Qui habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei celi commorabit. Dicet dño Susceptor me⁹ es tu. ⁊ fit quod dicit In protectione dei celi cōmorabitur: expositio precedentis partis: q⁹ habitat i adiutorio altissimi: aut magis addere videat: vt nō solū adiutoriū ad operandum bonū: sed protectionē quoq̄z ad liberādum a malo doceat esse querēdam. At vo diligenter attende: q⁹ in protectione dicit: nō in presentia. Angelus in presentia eius exultat: ego vtinā possim in eius protectione morari. Ille beatus in presentia: ego vtinā in protectione dei sim securus. Dei celi ingt Licz enī vbiq̄z esse nō dubitet: sic tū in celo est: vt ad eius comparationē nec esse videatur in terris: Propter quod ⁊ orantes dicimus Pater noster qui es in cel. Sicut enī aīa quoq̄z cum in toto sit corpore: excellentius ⁊ singularius ē in capite: vbi sunt oēs sensus? nam in ceteris omnibus membris vix vnū exercet solum. s. tactum. vnde q̄stū ad eū modū quo in capite est: cetera membra videt quodāmodo nō tam inhabitare q̄z regere: ita si presentiam illam cogitem⁹: qua beati angeli perfruuntur videri possumus nos vix aliquā dei protectionē ⁊ nomē habere. Felix tū aīa q̄ vel banc protectionez meret. Dicet enī dño Susceptor meus es tu. Verū id q̄z sermoni alteri reseruemus.

¶ De secūdo vsu psalmi Sermo secund⁹.

Qui habitat in adiutorio altissimi ait pphe-ta: dicet dño suscepto⁹ me⁹ es tu: ⁊ refugiū meū deus me⁹: sperabo in eū. Dicet in gratiarum actione confitens dño ⁊ misericordie eius: sup duplici adiutorio eius. Ois enī qui adhuc in adiutorio habitat altissimi non in regno? ⁊ frequenter opus habet fugere ⁊ interdum cadit. Fugere inq̄z dum in hoc corpe sum⁹

a facie tentationis ꝑsequentis oportet. Q; si minus celeriter fugimus; aliqñ vt assolet impellimur et euertimur: sed dñs suscipit nos. Ipe itaq; refugiũ ē: vt veniente cum stercoribus boum pigroꝝ lapidatore impigri fugiamus: ⁊ euadere possumus fedam nimis lapidatione. Ipe quoq; susceptor ē vt etiã cũ ceciderimus nõ collidamur: qñ ipe supponit manũ suam. Cũ ergo tentationis impetum sentiamus in cogitatiõe statim fugiamus ad ipm: ⁊ humiliter postulemus auxilium. Q; si forte ꝓoccupauerit nos: vt fit aliqñ cũ tardius q; oporteat ad eũ cõfugimus: soliciti simus: vt manus domini suscipiat nos. Omnes aliquãdo cadere necesse est, dũ in ħ̄ sclo detinem̄: sed alij tamẽ collidunt̄ alij nõ: quia dñs supponit manũ suam. Sed quomodo eos discernere poterimus: vt segregemus iuxta dñi exemplu; agnos ab edis iustos ab iniustis? Nam iustus septies cadit in die. Verum hoc interest inter eoꝝ casus q; iustus suscipitur a dño: ideoq; resurgit fortior: iniust⁹ autem cũ ceciderit nõ adiciet vt resurgat: imo vo aut in pudorem noxiu; aut in ipudentiã cadit. Aut enim excusat qd fecit et hic est pudor adducens peccatu; aut fit ei frons meretricis: ⁊ iam nec dñz timet nec hominẽ reueretur: sed predicat peccatum suũ sicut sodoma. Justus vo super manu; dñi cadit: ⁊ miro quodãmodo: etiã ipz ei peccatũ in iusticiã cooperat. Scimus enim quoniã diligẽtibus deũ: omnia cooperant in bonũ. Nõne coopat nob ille casus i bonũ? vnde ⁊ humiliores efficimur ⁊ cautiores? Nõne dñs cadentẽ illũ suscipit? q ab humilitate suscipitur. Impulsus euersus sum ait ꝓpheta: sed nihil ꝓfecit qui impulit me: quoniam dñs suscepit me. Sic ergo dicet fidelis anima dño: susceptor me⁹ es tu. Possunt oĩa dicere creator meus es tu possunt ⁊ animalia dicere: pastor meus es tu: possunt omnes homines dicere redemptor meus es tu. At vo susceptor meus es tu: is tm̄ dicere potest: Qui habitat in adiutorio altissimi. Unde ⁊ addidit de⁹ me⁹. Cur nõ deus noster? Quia in creatione i redemptione ceterisq; cõmunibus benefitijs est deus omniũ: sed in tentatiõib⁹ suis tanq; ꝓpriũ eũ habent singuli electoꝝ. Sic enim paratus ē ⁊ cadẽte suscipere ⁊ eripere fugientẽ: vt videri possit relictis omnibus alijs ei soli operã dare. Propterea expedit omni anime dñi semper attẽdere: tã q; ꝓpriũ: nõ modo adiutore sed etiã inspectore. Quãdo enim poterit negligens fieri? qui intuentẽ se deũ nunq; desinit intueri? An nõ quasi ꝓpriũ illũ habere videtur qui sic eũ sup se videt intentũ: vt omnia interiora ⁊ exteriora eius considerare omni hora nõ cesset: omnesq; non solũ actus sed ⁊ ipos subtilissimos anime motus pscrutatur atq; diiudicet? Hic ergo nõ imerito dicere potest: Deus meus sperabo in eũ. Et attẽde q; nõ dixerit sperauit aut spero: sed sperabo. Hoc inquit ẽ notũ meũ? hoc ꝓpositũ meũ: hec intentio cordis mei. Reposita ẽ hec spes mea in finu meo: ⁊ in hac pseuerabo. Sperabo in eũ: nec desperabo nec frustra sperabo: quia maledictus q peccat in spe: ⁊ nihil eo minus qui peccat i desperatiõe: sed nec eẽ volo de his qui non sperãt in dño. Sperabo inquit in eũ. Sed iaz dicit nobis quo fructu: qua mercede: quo lucro Quoniã ipe liberabit me de laqueo venantiũ ⁊ a verbo aspero. Verbũ hoc in diem alteram ⁊ sermonẽ si placet alterum seruemus.

¶ De tertio versu. Sermo tertius.

Deus meus sperabo in eũ. Qñ ipe liberauit me de laqueo venantium: ⁊ a verbo aspero. Ego vtiq; frẽs in hoc verbo magna mei ipius pietate cõpũgor: ⁊ valde misereor aie mee. Ipe liberauit me de laqueo venantiũ. Ergone bestie sumus nos? Bestie prorsus. Homo.n. cũ in honore eẽt nõ intellexit: cõparatus ẽ iumẽtis insipiẽtibus. Bestie pfecto sũt homines: oues errãtes nõ habẽtes pastorem Quid supbis ohõ? quid te scioluz iactas? Vide q; bestia fact⁹ es: cui venãde laquei ꝓparant̄. Sed q sũt venatores isti? Venatores vtiq; pessimi ⁊ negissimi: calidissimi ⁊ crudelissimi. Venatores qui comu nõ so

nant vt non audiantur: sed sagittent in occultis imaculatū. Ipsi sunt rectores tenebrarum harum: astutissimi versutia & nequitia diaboli ce fraudis: ita vt ficnt est añ venatorem bestia ficad eorum cōparationez sit quilibet astutissimus hominū? preter eos duntaxat qui cum apl'o non ignorant cogitationes eorum: quibus in dei sapientia datum est fraudes deprehendere malignor. Obsecro vos nouelle plantationes dei vos q nōdum exercitatos habetis sensus ad discretionez boni & mali: nolite seq cordis vestri iudiciū: nolite habundare in sensu vro: ne vos tanq̄ rudes adhuc versutus ille venator decipiat. Mā siluestrib⁹ illis & oīno bestialib⁹ bestijs seculares homines loquor: aptos satis expādit laqueos vtpote quos facile capiendos eē nō dubitat. Vobis aūt q tanq̄ prudentiores cernī serpentes necatis & desideratis ad fontem viuum: subtiliores occultat laqueos: & calidiora fraudis sue argumēta cōgrit. Vnde obsecro vos humiliamini sub potenti manu dei pastoris nostri: & acgescite eor cōsilijs q melius norūt venatoris illius versutias: edocti diuturno lōgi tpis exercitio et crebris experimentis tam in se q̄ in multis. Sed ecce q̄ iam venatores & bestias nouimus: quis nā sit laqueus iste: querēdū est. Nolo ego adinuenire ex me: nec dubium aliqd tradere vobis. Ostēdat nobis apl'us laqueū istum: ipe enim venatorē illor non ignorat cogitatiōes. Dic inq̄ nobis beate paule qs sit laqueus iste diaboli: a quo se liberatā fidelis anima gratulat. Qui volūt inqt diuites fieri in hoc seculo: incidūt in tentationē & in laqueū diaboli. Ergone laqueus diaboli diuitie sūt huius scli? Heu q̄ paucos inuenim⁹ q ab hoc laqueo liberari exultēt? q̄ multos q dolēt q̄ parū sibi vident irretiti: & adhuc quātū pūt se involuere & intricare laborant. Vos q reliqstis omnia & secuti estis nō hītē vbi suū caput reclinaret filiū hoīs: exultate & dicite: qui ipe liberauit me de laqueo venātiū. Confitemini illi toto corde: tota aīa: tota virtute & ex ipis medullis cordis gr̄as agite ei dicētes: Qui ipe liberauit me de laqueo venātiū. Et vt noueritis q̄ magnū sit beneficiū hoc & sciatis q̄ a deo data sūt vobis: audite qd̄ seq̄t. Et a verbo aspero. O hō vel magis bestia! laqueum nō timebas? Time vel malleū. A verbo inqt aspero. Qd̄ é h̄ verbū? nisi illd̄ īsaciabil' gehēne affer: affer: percute: delacera: cito interfice: vel citer spolia detrahe? Qd̄ é verbū asperum? nisi tollat impius ne videat gloriaz dei? Quō exultant venatores capta bestia & clamant tolle tolle! infige verub⁹ infer p̄unis: & male buliētibus ipone lebetis. Verbū aspex fuit qd̄ ptulit dom⁹ exasperās ppls iudeorū: tolle: tolle: crucifige eum. O q̄ horribile verbū: q̄ aspex q̄ crudele. Vere dētes eorū arma & sagitte: & lingua eor gladi⁹ acutus. Hoc verbum aspex tu sustinuisti dñe. Cur nisi vt nos liberares a verbo aspero? Sit iā tue pietatis: vt nō sustineamus nos qd̄ tu dignat⁹ es sustinere p nobis. Respōdēt hoīes seculares cū eis suadem⁹ agere penitētiā: & dicūt: Dur⁹ é hic sermo. Nepe hoc é qd̄ i euāgelio legim⁹: Loquebat dñs de pnia ipsa ꝛ i figura: tanq̄ bis qb⁹ nō erat datū nosse mysteriū regni dei. Cū q̄ audirēt dicētē: Nisi māducaueritis carnē filij hoīs: & biberitis ei⁹ sanguinē: dixerūt: Dur⁹ é hic ſmo: & abierunt retrorsum. Quid aūt é manducare ei⁹ carnē & bibere sanguinē? nisi cōicare passionib⁹ ei⁹ & querelationē imitari: quam gessit i carne? Cui & hoc designat illibatum illud altaris sacrm vbi dñicū cor⁹ accipim⁹: vt sicut videt illa panis forma i nos itrare: sic noverim⁹ p eā quā i terris habuit querelationē ipm itrare i nos ad habitādū p fidē i cordibus nr̄is. Cū. n. iusticia ingredit: ille ingredit q fact⁹ é nobis a deo p̄ie iusticia. Sz & q manet i charitate i deo manet: & deus i eo. Sed adhuc tū dicūt nob mīti: Durus é h̄ ſmo. Ergone dur é mōetaneū h̄ & leue tribulatiōis: qd̄ sup̄ modū i sublime etnū pōd⁹ glie opat i nob? Dur ē breuissimo & leuissimo labore cruciat⁹ illos & tormēta redimē q null⁹ termin⁹ finiat: null⁹ anim⁹ sufficiat cogitare? Dur nob videt? cuz dī agite penitentiam? Erratis! sz audituri estis aliqñ aspex vbū: ſmonē durum! auditionē malā:

ite maledicti ī ignē eternū. Ita dicovobis hoc timete: hoc durū reputate: ⁊ inuenietis q̄ iugū dñi suaue est: ⁊ onus eius leue. Si in seipo suaue illud credere necdum potestis: vel hoc nō ignoratis: qm̄ huius cōparatiōe suauissimū est. Vos aūt frēs mei vos pēnati añ quoꝝ oculū frustra iacit rete: vos q diuitias huius seculi penitus relinquistis: quid timeatis a verbo aspero quādo iā liberati estis a laqueo. Felix idithuz p quo psalmi quidā inscripti sunt: qui trāsiliſti laqueū: vt oīno longe fieres a verbo aspero. Quibus enī dicet: Ite maledicti in ignem eternū: esuriui enim ⁊ non dedistis mihi māducare: quibus inq̄ dicetur? Nisi his qui substantiam huius habuere? Nunquid non valde exhilarantur ad verbum hoc corda nostra? ⁊ spirituali iocūditate replentur? Nūquid nō ꝓciosiorē ducitis pauptatē nr̄am thesauris scli. Siqdem ipsa est q̄ liberat nos a verbo aspero. Quomodo nāq̄ a vobis exigat deus? quod pro ipsius amore relictū est? Et tū ét hoc facitis? ⁊ de labore manuū vestraruz christus alitur ⁊ vestitur: vt nihil desit. Agite ergo gratias exultate ⁊ dicite: qm̄ ipse liberauit me de laqueo venantiuz ⁊ a verbo aspero. Exultate inq̄z: sed adhuc interim cum tremore. Letos vos esse volo: sed nōdum securos. Gaudentes in spiritu sancto: sed tñ pauentes adhuc ⁊ cauentes in reciduo. Quid enim vobis vltra pauendum est? Unuz vtiq̄ idq̄ grauissimū peccatū iude peccatū apostasie. Bene enim factū est vt penas accipetis sicur colūbe: ⁊ volaretis ad requiescendū. Nam in terra non erat requies: sed labor ⁊ dolor ⁊ afflictio spiritus. Quid ergo timendū est sic volanti: nisi illud ne forte cadaner aut simile aliquid in terra videat cuius desiderio tractus videatur a venatoribus illis pessimis ⁊ ꝑparatis laqueis capiatur ⁊ sint nouissima eius peiora prioribus? Hoc inq̄z omnino timendum est: nequis aut corde solo aut etiā corpore ad vomitū reuertatur. Legimus enī de filijs israel: q̄ corde redierunt in egyptum. Nam corpore reuerti: clausum post eorum talos rubrum mare ꝓhibeat. Hoc est q̄ vehemēter singulis q̄busq̄z timendū est ne forte eatenus deū offendāt: vt manifeste abijciant ⁊ euomant ab eo: aut si pudor neget apostasiā corporis tempore ipe panlatum ꝑgerat apostasiā cordis: vt videlicet in habitu religiōis cor seculare gerāt ⁊ q̄cq̄d secularis ꝑsolatiōis inuenire potuerit amplectant. Neq̄z sumus nos aplo sāctiores qui tū verebat ne forte cū alijs predicasset ipe reprobus efficeret. Sed id tamdiu timendū est donec laqueus cōtritus fit: donec corpus istud aīo disposuerit. Nam et ipm̄ corpus laqueus quidā est: ⁊ oculus legit aīam depdari. Adinime ergo decet eē securū hominē q̄ secū portat laqueū suum. Immo vo bonū magis hitare in adiutorio altissimi: vt p̄ euz possit laque⁹ euitari.

De quarto versu. Serms quartus.

Sapulis suis obumbrabit tibi. Confitenti humiliter ⁊ deuote gr̄as referenti: non immerito ampliora beneficia promittuntur. Nam qui fidelis inuenit in modico: iure cōstituitur sup multa: sicut ecōtrario accipiēdus indign⁹ est q̄ fuerit de acceptis ingratus. Ita q̄z deuote illi gratiarū actioni respōdet spūs: nō id solū inquiens faciet: sed ⁊ scapulis suis obumbrabit tibi. Credo in his scapulis geminam ꝓmissionē dñi intelligendā: vite. s. eius que nūc est pariter ⁊ future. Si enim solū promitteret regnū: ⁊ in itinere deesset viaticū: oīno conquerent hoies ⁊ respōderent. Magnū quidē est quod ꝓmittit: sed pueniendi illuc nulla facultas datur. Propterea qui post hoc seculū vitā ꝓmisit eternā: ipse dandū etiā in h̄ seculo cētuplū ꝓ dentissima pietate ꝓmisit. Quid iam excusationis habes o hō? Profecto obstructuz est os loquētiū iniqua. Quid plus afferet inimicus ad tētandū: nisi qua longa futura est via tua? Et si grandis tibi restat via? cur h̄ timeas cui fortis cib⁹ daf ne deficere possis ī via? Delievtiq̄z cib⁹ oblat⁹ ē ab angelo: quo nullus in humana consuetudine vilior inuenitur scilicet panis ⁊ aqua tanta tamen in eo fortitudo collata est: vt

quadraginta diebus ambulans non fatigaretur nec esuriret. Vis tibi hunc cibum ab angelis ministrari? Mirū valde si nō vis. Oz si cibum hunc desideras z angelica ministeria non supba sed humili magis ambitione requiris? audi quomō scriptū sit de dño: quia tentante diabolo z suadente vt de lapidibus faceret panē restitit z dixit: nō in pane solo viuit homo sed in omni verbo qđ procedit de ore dei. Deinde tentationibus supatis z tentatore fugato: accesserunt angeli z ministrabant ei. Et tu ergo si uis habere ministeriū angelorū fuge: ꝓsolationes seculi z tentationibus resiste diaboli. Renuat cōsolari anima tua in alijs: si vis in dei memoria delectari. Cum esuris currere suadet ad panem: at tu potius audi dicentē: non in solo pane viuit hō. Cur enim tanta varietate distrahāris vt modo cibum: modo potū modo veste aut lectum nisi ꝓ sola corporis sustentatiōe necessaria regras? qui in vno verbo dei potes hec omnia inuenire? Quanta est enim omnē saporez habens z odoris delectatio nem: requies est vera z sincera suauis z salubris iocunda z sancta. Nec est promissio vite presentis. Nam promissionez future quis explicet? Si expectatio iustorum letitia z tanta letitia vt omne qđ desideratur in seculo ei non valeat cōpari? ipsum q̄ expectatur qđ erit? Oculus non vidit deus absq; te: que ꝓparasti diligētibus te. Sub his itaq; scapulis quattuor nobis beneficia cōferunt. Sub his enim abscondimur sub his ab incursu accipitrū z miluorū protegimur: q̄ sunt aeree potestates: sub his vmbraculū salubre refrigerat nos z repellit nimiū solis feruorem: sub his quoq; alimur; z fouemur. Ait enim propheta in alio psalmo: Qui abscondit me in tabernaculo suo in die malorum ideſt dum adhuc dies mali sunt: z in terra aliena sumus que data est in manus impij in qua non est regnū pacis nec deus pacis regnat in ea. Nam si regnat? quid est q̄ orantes dicimus adueniat regnum tuum. Necesse igitur est interim abscondere si quid habemus boni quoniā thesaurum regni celorum qui inuenit hō abscōdit. Propter hoc etiā coꝛplaiſ i claustris z i filius abscōdimur. Et si scire vultis quātū i hac absconſione lucramur: credo nullū hic eē q̄ si q̄rtā ꝓtē eorū q̄ facit i scō actitaret nō adoraret vt scūs: ñ reputaret vt angel⁹: nūc aūt quotidie tanq̄ negligēs arguit z increpat. Paruūne hoc lucrū ducitis? q̄ nō reputamini sci anteq̄ fitis? An nō timetis ne forte hic vili mercede recepta: i futuro mercedē nō habeatis Necessaria igit̄ ē hec absconſio: nō soluz añ oculos alioꝛ: iz etiā multo magis añ teipz Doc. n. hz dñica illa sntia: cū fecerittis oia q̄ ꝓcipiunt vob: dicite serui iutiles sumus q̄ debuim⁹ facē fecim⁹. Ue enī nob si nō fecissem⁹. Et hec ē vtiq; magna vt⁹ z sūma securitas: qñ z pie viuis: z tñ plus attēdis q̄ desūt tibi q̄ q̄ obtinuisse videris: oblit⁹ q̄ retro sūt z extendens te ad anteriora. Nec igit̄ ē absconſio quā sub scapulis dñi pstari dixeram⁹? qualis fortitā fuit obumbratio illa q̄ marie fcā ē a spū scō: ad celādū videlicet tam incōꝛprensibile sacramētū. De ꝓtectiōe quoq; idē iste ppha ait: Obumbrasti sup caput meum in die belli. Sicut enī videns venientē accipitrem mater expandit alas suas: vt pulli subeant: z habeant tutū refugium? sic nobis parata z quodāmodo dilatato sinu extēsa est sūma illa z ineffabil pietas dei nri. vñ z sup dixit Qui refugiū meū es tu. Jam vo sub ipsis q̄z scapulis et vmbraculū salubre ꝓtectionē habemus. Sicut enī sol iste coꝛporeus licz bonus sit z valde necessari⁹? tñ z feruor ei⁹ si tēperat⁹ non fuerit infirmo capiti: z splendor infirmis oculis nocet: nec est solis culpa: sed infirmitatis: sic etiaz sol iustitie est. Cū dicit Noli nimiū eē iustus. Nō q̄ iustitia bona nō sit: sed q: dū adhuc infirmi sumus oportet ipsam nobis bonā gratiā temperari: ne forte elationis aut indiscretionis vitiū incurramus. Quid enī est q̄ incessanter oꝛātes z supplicantes? non possumus ad eam quam desideram⁹ abundantiam gr̄e puenire? Putatis quia auarus aut inops factus sit deus? impotens aut inexoꝛabilis? Absit hoc prorsus absit: sed ipse cognouit figmentū nostruz: z scapul' suis obumbrat

nobis. Non tñ ꝓpterea a petitiõne cessandũ é: qz etsi nõ dat ad satietaté dat ad sustẽtationé: ⁊ si cauet nobis a feruore nimio tñ fouet nos tanq̃ mater calore suo. Hoc est enĩ quartũ qđ diximus: sub scapulis eĩ⁹ nobis prestari vt tanq̃ pulli in calore materni corporis foueamur: ne foris vagãtes moriamur refrigescẽte nimirũ charitate ꝺ̃i q̃ non diffundit in nobis nisi p spiritũ sanctũ qui datur nobis. Sub his igitur pẽnis eĩ⁹ securus sperabis: vt videlicet de exhibitione presentiũ nimirũ firma sit expectatio futurorũ Amen.

¶ De ꝑma pte qnti versus eiusdẽ psalmi

iiij

Scuto circũdabit te veritas eĩ⁹ Sermo qnt⁹

Scuto circũdabit te veritas eius. Vigilate ⁊ orate: vt non intretis intentationẽ. Et qs hoc dixerit scitie: ⁊ tempus scitis. Dñi enim est verbum istud instante iam passione sua. Et attendi te qñ ipse quidẽ erat passurus ⁊ nõ discipuli: nec tamẽ ꝓ se dicebat orandum sed ꝓ illis. Unde ad petrũ ait. Ecce satbanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticũ: ego autem rogaui ꝓ te vt non deficiat fides tua: et tu aliquado cõuersus cõfirma frẽs tuos. Si tantuz illis oportebat timere in passione dñi: quãtũ nobis timẽdũ est frẽs in passione nostra? Vigilate itaq̃ ⁊ orate vt non intretis in tentationẽ: quoniã vndiq̃ circũdati estis tentationibus: vnde ⁊ legitis quia tentatio est vita hominis sup terram. Itaq̃ si tot tentatiõibus plena est vita nostra vt non imerito tota ipsa tentatio debeat appellari: periculi circũspectione opus est ⁊ oratione ne iducamur in eã Unde est ⁊ illud i oꝛone dñica: ⁊ ne nos inducas in tentationẽ. Quia ergo sic circundatus es tentationibus scuto circundabit te veritas eĩ⁹: vt quẽadmodũ vndiq̃ bella ita vndiq̃ sint ⁊ ꝑsidia In quo ⁊ oino illud manifestũ est spirituale scutũ esse oportere: qđ circũdare põt. Veritas autem circundat: quia verax qui promittit ⁊ sic exhibet vt promittitur. Fidelis deus ait apl̃us qui non patietur vos tentari supra id qđ potestis. Mõ incõgrue sane scuto cõparat gr̃a diuine ꝓtectiõis: qđ in supioꝛi pte amplũ ⁊ latũ e: vt caput humeroscq̃ custodiat in inferioꝛi vo stricti⁹ vt min⁹ oneret maxime q̃ gratiozes sint tibie nec tã facile vulnerẽt: sed nec adeo periculosum sit illis ĩ ptib⁹ vulnerari. Sic oino militib⁹ suis xp̃s ad inferioꝛa tuenda. i. carnẽ magnã: vt ita dixerim stricti⁹ tatẽ ꝑ atq̃ penuriã reꝛ tpaliũ donat: nec vult eos illaq̃ multitudine pregrauari: sed vt victũ ⁊ vestitũ habẽtes quẽ admodũ ait apl̃s his ꝓtẽti simus: in supioꝛib⁹ vo ampliozẽ latitudinẽ: ⁊ abundãtiaz gr̃e spũalis. Sic enĩ habes. Primuz queri te regnũ dei ⁊ iusticiã ei⁹: ⁊ oĩa adjicẽtur vobis. De victu vtiq̃ ⁊ vestitu añ dixerat nõ debere solicitos eẽ. Nam ⁊ hec ipa nobis p̃ nr̃ celestis benigniss̃ima pietate ministrat ob duplicẽ. s. cãz: ne vel oino credere⁹ infensum si ista negaret: ⁊ sic desperem⁹ vel illozũ nimia solicitudo spũalis exercitij fieret detrimẽtũ. Siue his enĩ: neq̃ viuere neq̃ deo seruire est. Letex quanto stricti⁹ tãto meli⁹. Itaq̃ scuto circũdabit te veritas eĩ⁹: nõ timebis a timoꝛe nocturno: a sagitta volante in die ꝛa negocio perambulante in tenebꝛis: ab incursu ⁊ demonio meridiano. De sunt quattuoꝛ tẽtationes: quibus vndiq̃ circũdati necesse habem⁹ circũdari etiaz scuto dñi: vt sit nobis a dextris ⁊ a sinistris ante ⁊ retro. Hoc enĩ premonitos vos eẽ volo: neminẽ sup terrã absq̃ tẽtatione victurum: vt cui forte tollitur aliqua alterã securus expectet: aut forte non securus: sed pauidus magis: ⁊ sic petat ab ea liberari: vt nunq̃ sibi in coꝛpoꝛe moꝛtis hui⁹ libertaté ꝑfectaz seu requiem audeat polliceri. Qua i re ꝑsiderãda nob ẽ tã benigna erga nos diuine dispẽsatio pietatis: vt quibusdã nos tentationib⁹ patiat diutius occupari: ne forte piculosioꝛes occurrãt: ab aliquib⁹ vo citius liberet vt possimus in alijs qs nob vtiliozes foꝛe ꝑsidet exerceri. Uerũ ꝑsiderãdũ nob est: ꝛ nõ mõ q̃ sint q̃ttuoꝛ iste qs hic ponit. Credo enim qꝛ ⁊ h̃ oꝛdine q̃ h̃ numerant ꝓtra eos q cõuertuntur insurgunt: ⁊ velut ꝓncipes sunt omniũ tẽtationũ.

¶De vltima parte eiusdē versus. Nō timebis a timore nocturno. ⁊ sexto versu. A sagitta volātē i die a negotio pambulante in tenebris: ab incursu ⁊ demonio meridiano. Sermo sextus.

lv SOlet i diuinis scripturis aduersitas ōsignari p̄ nocte: ⁊ scimus q̄ aduersus eos q̄ quertunt p̄mū esse certamē de molestijs corpis ꝙuenit. Caro enim bacten⁹ indomita castigari ⁊ in seruitutē redigi nequaq̄ equanimiter patit: ſz adhuc memor recenter perdite libertatis acrius ꝙcupiscit aduersus spm̄: maxime q̄ in his penis in q̄b⁹ estis vos quottidie morientes: timo vo morte affecti tota die: q̄ ⁊ supra vires sunt ⁊ vltra naturam ⁊ ꝓtra ꝙsuetudinē vestram. Quid igit̄ miꝝ si turbant ista maxime eos q̄ necdū ꝙsueuerūt necdū satis in pmptu hn̄t recurrere ad oīonē: ad meditationes scās refugere? vt sic releuet̄ pōdus diei ⁊ estus? Necessariū plane ē nobis inter ipa nr̄e ꝙuersiōis initia scutū dn̄i vt non timeam⁹ a timore nocturno. Bene aūt dicit̄ nō timendū a timore nocturno: ⁊ nō dicit̄ a nocte: q̄ nō ipa afflictio tētatio ē: ſz magis timor ipsius. Maz ⁊ oēs laboramus cū tū nō oēs inde tētemur: ⁊ q̄ tentāt̄ multo magis a timore future pene q̄z pnis dolore ledunt. Quia ergo timor ipe tentatio ē: ꝙgrue dictū ē ei q̄ circūdab̄ scuto dn̄i q̄ a tētatiōe hac nō timebit. Forte ipugnabit? forte tētabit: forte timebit nocte: ſz nō ei timor iste nocebit. Magis aūt si nō fuerit dn̄atus: tūc imaculat⁹ erit: ⁊ emūdabit̄ sicut scriptū ē: q̄: territi purgabunt. Lamina ē timor iste: sed vt examinet nō exurat veritas facit. Nocturnus plane ⁊ tenebrosus timor: sed facile hūc radi⁹ veritatis exuperat. Ingerit eni oculis cordis nūc qd̄ pctā q̄ fecim⁹: vt quēadmoduz de se ppheta dicit: Etiā nos in flagella pati sum⁹: annūciātes inigtatē nr̄am ⁊ cogitatōes p̄ pctō nr̄o: nūc vo eterna supplicia q̄ meruimus? vt i eoz cōpatiōe q̄euadim⁹ vniuersa q̄ patimur delictas cōputem⁹: nunc quoq̄ celestia p̄mia ad q̄ tēdim⁹? crebro videlicet memorās: q̄m nō sunt ꝙdigne passiōes huius tp̄is ad futurā gloriā q̄ reuelabit̄ i nobis: nūc etiā ea q̄ p̄ nob⁹ ptulit xp̄s: vt crebro cōsiderātes quāta sustinuit illa maiestas p̄ inutilib⁹ nr̄is: erubescam⁹ nō sustinē vl pua p̄ nob. Sz forte ꝓualuit veritas p̄serti tam multiplex: ⁊ vsq̄q̄q̄ circūdās nō repellere mō: sed etiā expellē pemit⁹? hz timorē. Nox recessit: vt filꝰ lucis ⁊ diei honeste ābulās time sagittā. Leuit volat: leuit penetrat: ſz dico tibi nō leue ifligit vuln⁹ cito iterficit. Mumiz sagitta hec: vana gl̄ia ē. Nō ē vñ i pugnet hec pusillanimes ⁊ remissos q̄ fer uētiores eē videt? ip̄i sibi caueāt: ip̄i sibi paueāt i hac pte: mbilomin⁹ adhuc solicitū ñ deserere scutū ie xp̄ūbile veritatis. Quid n. aliud tam ꝓuū vanitati? Nec sane huic opponēda sagitte secreta illa ⁊ quodāmō i tima veritatis exigim⁹? nam semetipsaz nouerit aīa: de se teneat vitatē. Difficile prosus ni fallor: hō vbis laudātiū hoiez i vita sua abducipoterit altum sape: si sese int⁹ ad lucē veritatis solicita ꝙsideratiōe discutiat Nōne. n. si ꝓpriā cogitet ꝙditionē? dicturꝰ ē sibi? qd supbis terra ⁊ cinis? Nonne si p̄ priā ꝙsideret corruptionez? fateat necesse ē q̄m nō ē i eo bonuz? Sz ⁊ si forte aliqd hīe videt: nō inueniat puto qd̄ rñdeat apl̄o dicēti: Quid hēs qd̄ nō accepisti. ⁊ alibi: Qui stat: videat ne cadat. Postremo si fideliter cōputet: facile illi erit aduertē q̄ nec cū de cē mlib⁹ venit ad se ⁊ oēs iusticias suas tāq̄ pānū mēstruate reputari. Eadē q̄z veritas: ⁊ eis mbilomin⁹ opponēda ē tētatoib⁹ q̄ sequunt. Neq̄. n. vel sic ōsistit hostis antiquꝰ: ſz ad calidiora forte ꝙuertit̄ argumēta. Firmā, pbauit vtroq̄ latē turrī: nou est q̄ vl̄a sinistris pusillanimitate timoris vel a dextris eā humanis ꝙcutē laudib⁹ i vtra q̄ tā molitiōe frustrat⁹ attētet. Sz si virib⁹ inq̄t deūcē nequeo: forte decipe posū alicui⁹ ingenio ꝓditoris. Quis putas erit hic ꝓditor? Plane cupiditas radix inigtatis? ambitio inbtile malū secretū vir⁹ pestis occulta: doli artifex: mr̄ hypocrisis? liuoris parēs: vitioz origo: criminū fomes: virtutuz erugo? tinea scitatis: excecatrix cordiū: exremediis morbos creās: generās ex medi

cina langoꝛē. Cōtēpſit vanā gloriā ait qm̄ vana eſt: forte ſolidi⁹ aliqd affectaret? forte honoꝛes: forte diuitias: quātos h̄ negociū pābulās ī tenebꝛis trudi feć ī tenebꝛas exteriores: veſte ſpoliās nuptiali etiā virtutū exercitia fructu pietatis euacuās: quātos h̄ peſtis neqter ſirpplātatos turpit q̄z deiecit: vt ceteri qq̄ q̄s latuit occultus effoſſoꝛ ſubitā expauefceret ad ruinam. Quid vo būc vermē fouet aliud q̄z mētis alienatio? z obliuio veritatis? Aut qd niſi veritas p dēdū hūc inueſtigat pditoꝛē? z negociū arguit tenebꝛaꝝ? Nunq̄ hec ē q̄ dic: Quid pdeſt hoī ſi mūdū vniuerſū lucret? ſe aūt pdat z detrimētū ſui faciat? Et ite potētes ait poteter toꝛmēta pacient. Hec ē q̄ ſedula ſuggeſtiōe reducit ī mēte q̄z ſit ī ambitu fruola ꝛſolatio? gue iudiciū: vſus breuis: finis ignot⁹. Huc vſq̄z tētatiōes dñi: q̄rtaz inimic⁹ non pſumpſit afferre. Illa enim de ignoꝛantia eſt: nec dubitabat ſapiētiſſimū qui ſic moderabat reſponſiones ſuas: vt ī nullo vnq̄z poſſet deprehēdere quod querebat. Prima ſiquidem tentatiōe eſurieti ſuadebat de lapidib⁹ pane facere: ſz ille nec poſſe nec nō poſſe rndēs cibū aliū pretēdit dicēs Nō ī ſolo pane viuit hō: ſz in oi vbo q̄ pcedit de oze dei. Secūda vo tētatione precipitiū ſuadebat: pmittēs q̄ nō ledereť ſi filius dei eſſet: z ſic videś omnis ciuitas laudaret eum z magnificaret: z non eſſe ſe nec non eſſe reſpondit. Tertia de ambitione fuit: q̄ omnia regna mundi promiſit: ſi cadens adoꝛaret eum. Videſne q̄ ambitionis via adoꝛatio diaboli eſt: qua videlicet ad honoꝛes z gloꝛiam mundi peruenien dum ſuis ille adoꝛatoꝛibus polliceť. Quarta vt dixi tentatione apud eum abſtinuit: cuius numirum tantā eſſet expertus prudētiam in reſponſis. Quid autem aduerſus alios faciat? quos videt omnimodis diligere iuſtitiaz: z odiſſe iniquitatem? Quid niſi vt iniquitatem palliet virtutis imagine? Quos enī perfectos boni nouerit amatoꝛes: malū eis ſub ſpecie boni: nec mediocris ſed perfecti perſuaderi conaſ: vt cito cōſentiat q̄ magnope diligit bonū: z facile qui currit incurrat. Hoc igit eſt demonū non modo diurnū ſed etiā meridianū. An non hoc timuit maria? quando ad nouā ſalutationem expauit? An hoc non inſinuabat apl⁹ cum diceret: non enim ignoram⁹ cogitationes eius ipſe enī angelus ſathane tranſfigurat ſe in angelū lucis? An non deniq̄ hoc ipſum metuebant diſcipuli? q̄ videntes dñm ſup mare ambulantem clamauerūt putantes fantaſma eſſe? Et vide q̄z bene cōgruit q̄ quarta vigilia fuiſſe dicitur? quando ꝓtra tentationem quartam vigilaſſe diſcipuli perhibentur. Nec vero in re manifeſtiſſima noſtro arbitroꝛ opus eſſe eloquio: q̄ videlicet ſola ſit veritas q̄ palliatam detegit falſitatē. Quattuoꝛ has tentationes etiaz in generali ſtatu eccleſie haud difficile diligens cōſideratoꝛ inueniet. Nonne enim timoꝛ nocturnus exercebat nouellam adhuc eccleſie plantationez quando omnis qui occideret ſeruos dei arbitrabatur obſequium ſe preſtare deo? Demum pſecutione ceſſante z die reddita turbauit eam graui⁹ z afflixit ſagitta volans? quando exierunt aliqui de eccleſia inflati ſpiritu carnis ſue inanis et volatilis gloꝛie cupidi: et volentes facere ſibi nomen: linguas ſuas magnificando diuerſa z puerſa dogmata fabꝛicarunt. Ad nunc q̄ dem pax a paganis? pax ab hereticis: ſed non eſt pax a falſis filijs. Multiplicaſti gētem dñe ieſu ſed non magnificaſti letitiam q̄ multi vocati pauci vero electi. Omnes chriſtiani? z omnes fere que ſua ſunt querunt: nō que ieſu chriſti. Ipſa quoq̄ eccleſiaſtice dignitatis offitia in turpem queſtū et tenebꝛarum officium tranſiere? nec in his animarum ſalus ſed luxus queritur diuitiarum. Propter hoc tondentur? propter hoc frequentant eccleſias: miſſas celebꝛant pſalmos decantant. Pro epiſcopatibus z archidiaconatib⁹ impudenter hodie decertaſ: vt eccliaz reddit⁹ in ſupfluitatis z vanitatis vſus diſſipenť. Supeſt iā vt reueleť hō pctifili⁹ pditionis demoniū nō mō diurnū ſz etiā meridianū: qō nō ſoluz trāſfiguraſ in angelū lucis ſed extolliť ſup̄ omne qō dicit de⁹ aut qō colit. Numerū inſidiaſ crudelius calcaneo mſris eccle

a qua caput suū dolet esse cōtritū. Hic plane grauissimꝰ erit incursus: z ab hoc quoq; ecclesiā electoꝝ veritas liberabit, ppter eos breuians dies: z demonū meridianū destruēs illustratiōe aduētus sui. Et hec q dē dicta sint de tētationibꝰ istis. Nā z i sermone quodā sup cātica canticoꝝ: memini me sup his tractasse similiter cum meridiani huius demonij mentio incidisset: ex occasione. s. meridiani accubitus sponsi quem sibi sponsa petierat indicari.

¶De versu septimo. Cadent a latere tuo. Sermo septimus.

lvj NAm speviuimus frēs nec deficimus in tribulatiōe pñti: q in expectatione simus indefectibiliū gaudioꝝ. Neq; enim vana nobis hec, expectātibus aut dubia spes videt: innixa nimiꝝ eterne promissiōibus veritatis. Deinde etiā ex perceptiōe psentiū munerꝝ firma ē expectatio futuroꝝ: z pñtis gre virtꝰ nimis credibilit attestat: felicitatē, promisse glorie sine dubio secuturā. Hēpe dns virtutū ipe ē rex glorie: z in hymno quoq; eundē: Uotis vocamus patrē phēnis glorie patrē potētis gre cui etiā in psalmo canimꝰ: Quia misericordiā z veritatē diligit deus: gratiā z glorią dabit dns. Uiriliter ergo sustineat in hoc seculo pietas colluctationē: z psecutionem qualibet equanimiter patiat. Quidni tolleret oia que ad oia valet: promissionem habēs vite que nūc ē z future? Repugnet fortiter impugnāti: q: z repugnanti, ppugnator aderit indefessus: z triūphanti non deerit largissimus remunerator. Scuto inqt circūdabit te veritas eius. Necessaria plane ī supabilis protectio veritatis: nec modo intērim in carne degēti sed z postmodū exeunti: z nunc quidem ob periculosos conflictus tunc vō ob monstruosos occursus spirituum malignoꝝ. Hempe z sanctissimaz illam gloriosi martini animam voluit pars inimica nocere: z cruenta bestia sciēs q modicum iam tempus haberet toto, pfecto insania malitie ifatigabil nō ēverita ppe assiliē ei quoq; i quo nihil hēbat. Immo vō ad ipz etiā glie regē accedere impudētissima temeritas plūpsit: fic ipe testat. Uenit. n. pnceps hui⁹ mūdi: z in me nō hz qcq;. Felix aia q̄ sic interim tētationū iacula scuto reppulerit veritatis: vt nil, plus venenatū i se qualere passa oīno nō pfundat cū loquet inimicis suis i porta: nihil in me funeste repies. Felix que sic circūdat clipeus veritatis: vt ītroitū q; z exitū eiꝰ custodiat: opus erit duce fideli: opus erit psolatore magno propter horribiles illas visiōes: non minus q; hic adiutore z ppugnare cōtra inuisibiles tentatores. Gloriſicate itaq; dilectissimi z portate interim xpm in corpe vestro: onꝰ delectabile suaue pondus sarcinā salutare z si pmere aliq̄s forte videt etiā si interdū latera tundit z flagellat recalcitrantē: etiaz si qñ in chamo z freno maxillas cōstringit z cohercet oīno feliciter. Esto vt iumentū q saluatore portas: sed nō tū penitus iumē tū. Hō inqt cū; in honore eēt nō intellexit: cōparatus ē iumētis insipiētibꝰ: z simil' factus ē illis. Quid enim tātope vel plangit ppheta vel arguit in hoīe similitudinē iumētoꝝ: psertim q alio quodā loco de se loqui z dicere deo nō sine gratulatiōe videt vt iumētū factus sum apud te: z ego semp tecū? Puto imo non puto sed scio similitudinē aliquā iumētoꝝ homini cōmēdari: sz plane nō eā que in nō intelligēdo z in insipiētia: sed que in pacientie imitatiōe psistat. Neq; enim succēsentis similiter sed ne plāgētis qdē videret vox si dixisz: Hō cū sub dei onere eēt nō recalcitrauit vt iumētum factus ē apud deum. Quis non illi iumēto plurimū inuideret: cuius in humili tergo ad cōmēdationē ineffabilis sue mansuetudinis dignatus ē sedere saluator? si cum illius tam pretiosi oneris gestatione intelligentiam quoq; tā singularis habuisset honoris? Ut iumentū igit̄ esto minime tū iumentū: patienter quidē sustinēs onus: sed honorem intelligens sapienter: z delectabiliter cogitans tā ipsius oneris qualitatē

q̄z propriaz vtilitatē. ¶Magnus ille ignatiꝰ discipuli quē dñs diligebat adiutor ⁊ martyr noster: cuius preciosis reliquijs nostra est ditata paupertas: mariaz in plurib⁹ q̄s ad eam scribit epistolis christiferā consalutat. Egregiꝰ plane titulus dignitatis: ⁊ cōmendatio honoris imensi. ¶Nempe cui seruire regnare est: gestare hunc non onerari est: sed ornari. Ceterum non ei de quo loq̄bamur salnatoris asello verēdū vllatenus videbatur: ne forte sub illa tali sarcina deficere posset in via. An vō timendus ei aut lupoꝝ incursus: aut raptoꝝ occursus? vel precipicij seu periculum aliquod? sub tanto preside metuendum. Felix qui sic tulerit christum: vt a sancto sanctoꝝ in sanctam ciuitatem mereatur induci. ¶Non est omnino q̄d timeat: ne vel ī via quodlibet offendiculum vel repulsam in ianua patiatur. Illi nempe iumento viam parabant fideles populi: huic angeli sancti: quoniam angelis suis mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis: ne forte offendas ad lapidem pedem tuū. Sed non sunt hec preoccupāda modo series magis ipsa scripture expositionis ordine sequēda est. Cadent inquit a latere tuo mille: ⁊ decem milia a dextris tuis: ad te autē non appropinquabit. ¶Hic enim versus hodie nobis tractandus est non ignoratis. In precedenti sane capitulo: quod nouissime tractabatur dictum est si recolitis quemadmodum a quattuoꝝ quibusdam maximis equidē grauissimisq̄z tentationibus huius vite protectio liberaret veritatis: videlicet a timore nocturno. a sagitta volāte in die: a negocio perambulante in tenebris: ab incursu ⁊ demonio meridiano. Q̄d ergo sequitur Cadent a latere tuo mille: etiaz future magis vite arbitror assignandum. Unde ⁊ in p̄ncipio sermōis huius meministis adhuc nisi fallor: quod sententie meminimus apostolice: qua videlicet valere ad omnia pietatē vite quoq̄z eius que nunc est: ⁊ future promissionem habere commendat. Audite ergo ⁊ audite ī letitia cordis vestri: quod ad future vite promissionem: ⁊ vestram expectationem pertinere videtur. Ubi enim est thesaurus vester: fit ⁊ cor vestrum. Et quidem studiose audistis presentia non sum immemor: sed studiosius decet audire futura. ¶Nāz ⁊ pseudo prophetā balaam dico recolite qui historias nostis? ⁊ ipe inquam iniquus iustorum optabat mortem: ⁊ nouissima sua horum similia fieri precabat. Tātus est pietatis fructus: tanta iustitie merces: vt ne ab ipsis quidem non desiderari queat impijs ⁊ iniustis. ¶Dinus tamen delectat canticū syon salices babylonis. Suspendenda proinde organa apud eos: lamētandum magis super flumina babylonis: si forte persuaderi eis possit vt plangant. ¶Hic plane mihi cantandum est: vbi nō deerunt qui tota alacritate spiritus saltēt ad vocem psalterij ad canticum syon: ⁊ vehementia quadam sacri desiderij ad eam gestiant prenolare dicentes: Quis dabit mihi pennas sicut columbe? ⁊ volabo ⁊ requiescam? Quid enim aliud exultare? q̄z ex se ipo saltare est? ¶Dinus sapit his qui medio pericitantur in mari: iactanē vndis: aguntur fluctibus: quamlibet fauorabile sit: q̄d de remoti ⁊ prope iam desperati trāquillitate seu amenitate littoris nunciatur. Sed nec ad eiusmodi pertinet animaz quod hodie nobis propositum est: neq̄z enim talis quispiam adhuc meretur audire Cadēt a latere tuo mille: ⁊ decē milia a dextris tuis ¶Demento cui facta sit hec promissio: nempe ei qui habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei celi cōmoratur. Audiat igitur is qui salutis portu cogitatione iam et auiditate propinquat: qui preiactata velut quadam anchora spei sue terre illi desiderabili inconuulsibiliter inhesisse videtur: cunctis diebus quibus nunc militat expectans donec veniat immutatio sua. Precipua sane ⁊ certissima propinquatio portus huius: becipsa ī qua positi estis exitus preparatio est: vocationis videlicet iustificationisq̄z diuine. In his nempe duobus fidelis quedam est constituta connexio velut cuiusdam eternitatis ad eternitatem: id ē magnificatiōis ad p̄destinationē: q̄rū eq̄dē sic̄ p̄destinatio nullo pcisa p̄ncipio: sic ⁊ magnificatio nihilominus nullovnq̄z

sine clandēda. Ne vo eā quā dixim⁹ q̄si ge mine huius eternitatis mediam connexio nem esse putes nostre adinuentionis: apostolum audi si non tibi eandem manifesti⁹ ipse commendat. Quos prescivit ⁊ predestinavit conformes fieri imaginis filij sui: Quomodo putas? aut quo ordine magnificabitur? Siquidem que a deo sunt ordinata sunt. Nam a predestinatione ad magnificationem? saltu quodaz peruenies repentino? Prouide tibi medium pontem: aut magis ingredere iam paratuz. Quos predestinauit inquit: hos ⁊ vocauit. Quos autem vocauit: illos ⁊ iustificauit. Et q̄s iustificauit: illos ⁊ magnificauit. Hec via equidem bona videtur nonnullis hominibus: sed ⁊ bona est: nihil super eius fine timendum. Nō tibi sint vie huius suspecta nouissima? perge securus: tanto viuidi⁹ q̄n to certius ea iam propinquare videntur. Nempe tenes media? quomodo non nouissima propinquarunt? Agite inquit penitentiam: appropinquabit enim regnum celorum. Sed regnum inquies celoz vim patitur: ⁊ violēti rapiunt illud. Nullus mihi ad hoc nisi per medios hostium cuneos patet accessus? in itinere medio sunt gigantes: in aere volitant: obsident transitum obseruant transeuntes. Attamen fiducialiter age: ne timeas. Magni sūt: multi sūt: sed cadent a latere tuo mille: ⁊ decem milia a dextris tuis. Cadent vndiqz: nunqz tibi deinceps nocituri in perpetuū. Parum est: non appropinquaturi. Et quidem videbit peccator ⁊ irascetur: sed a latere venet? q̄ videlicet preueniat te misericordia dei tui: eadem quoqz nihilomin⁹ misericordia etiā subsequetur: ⁊ introitum videlicet tuum: quem supra meminimus: ⁊ exitum tuū custodiens. Alioquin quid in illo tam terribili spiritualium nequitiaruz occursu humani posset consistere sensus? quod non intolerabili concuteretur horore? Quid putatis fratres: si vl' vni alicui e tam multis p̄n cipibus tenebrarū in medium nostri irruere: ⁊ in tota feritate sua ac tenebrosi enormitate corporis apparere liceret? quis illū posset vel corporis sensus sustinere vel cordis? Beniqz ante hos paucos dies ipsi scitis vnū quendam ex vobis ⁊ prius dormiē tem: ⁊ postea excitatū tam grauiter fātasia nocturna turbare permissa ē: vt vix in die illa rationis compos vix potuerit esse securus. Etiam vos omnes pariter expauistis: cum territus ille terribilē nimis exclamasset in vocem. Erubescendum sane q̄ vsqz adeo fides in vobis vel dormientibus visa fuerit obdormisse? sed ad nostraz fine dubio factum est admonitionem: vt tota solli citudine meminerim⁹ aduersum quos nō bis sit colluctatio z nequando. Saut ignari hostilis inuidie: aut protectioni diuine inueniamur ingrati. Ex hoc vehemētissimo siquidem proprij cruciatu liuoris in tantū prorupit malitia inueterata furoze: bis p̄ sertim diebus sanctis acrius sese indicans vestra deuotione torqueri. Eodem sane tabescentis insanie zelo: sed licentia ampliori exeuntibus sanctis adest: non nisi a latere tamen. Neqz enim vel occurrere iam a facie: quasi vim faciat: vel a tergo repere: tanqz vt decipiat permittitur. Sed nec iuxta iter quidem de cetero scandaluz ponet tibi: ad te enim non approprinquabit. Nō modo non attinget vt feriat: sed nec accedet vt terreat. Puto enim id verebaris ne forsitan grauis ad illas tam mōstruosas effigies: ⁊ larualium tantam multitudinem facierum horor inuaderet: sed egregius tibi paraclitus ⁊ efficacissimus aderit consolator ipse nimirum de quo legisti. Coram illo procident ethyopes: ⁊ inimici eius terrā lingent. Plane ad nihilum deducetur in conspectu eius malignus: sic timentes se glorificabit. Presente te domine iesu quā cumlibet irruant hostes: immo non irruāt: sed ruant. Confluant vndiqz: sed vt fluant ⁊ pereant a conspectu dei: quemadmoduz fluit cera a facie ignis. Quid enim metuā deficiētes? Quid tremētes paueā? Quid verear cadētes? Et si ambulauero i medio vmbre mortis nō timebo mala: dūmō tu mecū sis dñe de⁹ me⁹. Sicdē ptin⁹ aspirabit dies ⁊ inclinabūt vmbre: cadēt hinc inde p̄cipes tenebrarū. Qs enī nunc q̄z dū inf maligna ꝛoz occultasqz suggestiones p fidē adhuc: si

p ſpeciē ambulamus fides tamē victoriosa triumphat: quō non facilius ipsa iam tunc propalate cognitio euidens veritatis cum suis illis tenebrosis ferrugineisq; imaginib⁹ exſufflabit? Nec causeris forte de numero vel ipsam saltem multitudinem verearis. Memento sane q ad vnum saluatoris imperium ab obsesso iam ⁊ diu possessoriius hominis corpore demonum legio tota discessit: ⁊ ne ipsos quidem ausa est nisi ab eo iussa contingere porcos. Quanto magis ipso duce quotquot fuerint vndiq; cadent? cum ingenti admiratione ⁊ confusione dicentes que est ista que ascendit sicut aurora consurgens: pulchra vt luna electa vt sol terribilis vt castrorum acies ordinata? Intrepidus itaq; ⁊ omnino impauidus magis aūt gratulabundus ⁊ laudans oculis tuis considerabis: nec sane iam vel impugnationem sustinebis vel furorem pauebis q̄ magis retributionem peccatorū videbis. Et quidez videntur sufficere hodie posse que dicta sunt: sed adhuc aliquos vestrum non nulla arbitror expectatione suspendi. Modo uet enz studiosiores quosq; ni fallor: quid nam sibi velit q a dextris decem milia: a sinistris vō mille perbibet eē casuros. Nam latus sane quod simpliciter dicitur nō nisi sinistrum hoc loco licere accipi puto: presertim q dextrum in continenti proprio designetur ex nomine: ⁊ non sine certi ratione mysterij a sinistris multos: sed mlto plures a dextris casuros predixisse videtur. Nisi forte quis tam hebes fuerit ⁊ insulsus: vt i eo q dicitur mille ⁊ decē milia certam exprimi putet numeri taxationem ⁊ non magis superabundantez comparationē. Nos enim non sic diuinas scripturas accipimus sed neq; ecclesia dei. Cadēt ergo a sinistris quidem mille a dextris autez decem milia q videlicet abundantiori malignitate ⁊ vesut copiosiore manu dextris insistere partibus dextrum latus appetere consueuissent. Quod quidem si magnū illud ecclesie corpus considerare libet: facile satis aduertimus: longe acrius impugnari spirituales ipsius ecclesie q̄ carnales: que nimirū duo eius latera dextrum sinistrumq; puto non inconuenienter accipimus. Agit ergo hoc sane superba semper ⁊ inuidiola malicia p̄fectiores quoq; vehemēti⁹ pulsatis: iuxta illud esca eius electa. Et item. Ablorbebit fluuium ⁊ non mirabitur: habet autem fiduciam q ⁊ iordanis influat in os ei⁹. Agit inq; sed non sine certa diuini dispensatiōe consilij: qui quidem nec imperfectiores supra id quod possunt ferre tentari patit faciens cum tentatione prouentum et perfectioribus non modo gloriosiores sed ⁊ numerosiores parat ex hoste triumphos. Tota ergo pariter electorum ecclesia coronabitur: q vtraq; parte sui legitime certauerit: vtroq; numirum eorum tam potenter interim ventilans inimicos vt paulo post manifestius cadere videātur a latere eius mille ⁊ decemmilia a dextris ipsius. Sic nimirum olim iam quidem dauid profectione virtute probata nec dum vō propalata i hierusalem reprobatione saulis canebat in choro dicens. Percussit saul mille ⁊ dauid decemmilia. Sin autē ad singulos magis placet hoc referri: non vobis deest nec in hac parte quidem spiritualis intelligentie via: dum modo propriam superhoc experientiam consulatis. Longe siquidē ampliori sollicitudine ⁊ calliditate multiplici pars aduersa vulnerare in nobis dexteram satagit q̄ sinistram: nec tam corporis profecto q̄ cordis laborat auferre substantiā. Utrāq; numirum prosperitatem humano generi inuidere nosciuntur? vtraq; eos felicitate fraudare contendunt ⁊ celesti videlicet et terrena: sed longe amplius rore celesti q̄ pinguedine terre. Ln vō incongrue hec diximus duo latera quibus numirum duplicem hominis substantiam constat inuiti vos iudicate. Nam q spiritualia quidem attribuimus bona dextere: sinistre vō carnalia minime prorsus vereor arguendum presertim a vobis: quibus semper studij est nec dexteram aliq̄n sinistraz: nec sinistram dexteraz reputare. Nec vō aliter vera qdē sapientia probat: q̄ vt in sinistra diuitie et glorie: in dextera autem sit longiturnitas

vite. Nam ⁊ hoc sane nullatenus expedit ignorari: qua nam parte nobis vehemēti⁹ instet pernicax hostiū multitudo. Illic nēpe studiosius repugnandū vbi grauior viget necessitas: vbi totum belli imminet pondus vbi colluctationis ratio vniuersa consistit: vnde nobis tota paraſ aut victis ignominiosa captiuitas: aut vincentibus gloria triumphalis. Deniq; propter hoc nunq; ad insipientiam vobis tundendum libere aduersario videmini latus exposuisse sinistrū vt dextrum perinde tota solicitudine conseruetis. Hec nimirum cōmendata a xpo ⁊ a christianis omnibus imitanda serpentis prudentia est: vt caput solum toto si necesse fuerit corpore expōsito tueatur. Hec vera philosophia: hoc consilium sapientis vt omni custodia seruetur cor: quia ex ipso vita procedit. Hec deniq; gratia ⁊ misericordia dei in seruos eius: ⁊ respectu in electos illius: vt eorum interim sinistram quidem velut dissimulans dextere semper studiosius protector assistat. Hinc est qđ de se ipso propheta testatur. Prouidebam dñm in conspectu meo semper: quoniam a dextris est mihi ne cōmouear. Nunquid ⁊ illius manum dexteram ⁊ solam eum putas dexteram tenuisse? cuius totam in facultatem pariter ⁊ in carnem licere passus quicquid libere visum est inimico? verumtamē animam inquit eius serua? Utinam mihi semper a dextris sis iesu bone: vt semper te neas manum dexteram meam. Scio enim ⁊ certus sum: quoniā nulla nocebit aduersitas si nulla dominet iniquitas. Tundeatur interim ⁊ tundatur sinistruz latus? pulsetur iniurijs: vellicetur obprobrijs? libens illud expono dum a te custodiar: dum mō sis ipse protectio super manum dexteram meam. Forte enim horum qui a sinistris casuri sunt homines magis sunt intelligendi q̄z demones. Di nimirum nobis nō nisi ob temporalia quelibet aduersantur transitoria bona? que quidem aut nos habere inuidiosa malignitate suspirent: aut cupiditate iniusta sese potius doleant non habere Forte enim mundi huius conantur auferre substantiam: forte fauorem hominum? forte ipsam corporum vitam. Usq; ad hec humana seuire psecutio potest: anime enī non habent quid faciant. Nam demones quidem superna nobis ⁊ eterna potius inuidere noscuntur: non tamen vt sibi cedat quod irreparabiliter amiserūt. Indignatur ⁊ liuore tabescit obstinata malignitas humanam obtinere fragilitatem: quod retinere ipsa non meruit. Sed ⁊ si quando forte temporalia cui vis damna aut inferre conantur aut gratulantur inferri: hec est eorum tota molitio vt iactura exterior vel eidem ipsi vel alteri occasio fit interne? sicut eregione homines quotiens ea suadere nobis aut quolibet modo efficere curāt vnde dextera nostra ledatur: non hoc quide principaliter agere sed temporale aliquod cui vis prouenturum vel sibi scilicet vel nobis vel alteri forte cuipiam: aut detrimentum aut emolumentum exinde seu captare seu pulsare velle videtur: nisi forte eatenus qs in demonem transiuit ex homine vt optare vllo modo possit quālibet sibi inimicissimū hominez eterna dānatiōe mulctari. Quid nos miseri dormitam⁹ a spūali studio? quos tam multipliciter infectatur nequitia spiritualis? Et pudor est dicere: ⁊ flere phibet vis doloris. Quantos enim inuenire é fratres ex his quoq; qui in religionis habitu ⁊ proposito degunt perfectionis? quos terribilis illa prophete sententia comprehendisse videtur. si oblitus fuero tui hierusalē obliuioni detur dextera mea. Nempe sinistri custodie lateris tota sollicitudine incubantes callent ad modum: sed sapientia huius seculi cui abrenunciasse debuerant: ea quoq; nihilominus quā reuelat caro ⁊ sanguis quibus iuxta apostolum noluisse acquiescere videbantur. Deniq; videas eos tam auide lucra captare presentia? tam secularitēr transitorijs vtilitatibus aggaudere ad terrenarum damna vel minima facultatum tam pusillanimiter conturbari tā carnaliter super his decertare? discurrere tam ipudēter tā irriligiose secularib⁹ sese implicare negotijs: ac si eēt eorum tota porro hec

vniuersa substantia. Attentius sane agricola pauperem excolit fundum: sed cui forte nulla aplior sit preciosiorue possessio. Huc cellam panis in sinu suo medicus abscondit q in sacellis eius solu hoc metalli genº eruginet. Tu qd ita extreme huic paupertati & quidem ppij male pdigus laboris incubis? Est & altera tibi possessio forte remota. Erras. Nil tam prope nos: q̃ qd̃ itra nos est. At forte non q longius posita sed inutilem esse causaris. Si hic tibi querendã magis sufficientiã putes: falleris. Ibi magis inuenies: imo non inuenies nisi ibi. An vo existimas q vel operam tuã non existat? vl minus respondeat opanti. Aut certe in tuto credis esse locatã? nec vlla deinceps solicitudine custodis egere? Quodlibet horum sapias: scito q̃ descipias vehementer. Ibi enĩ q̃ maxime que seminauerit homo hec & metet. Sz qui parce seminat: parce & metet: qui vo in benedictionibº seminauerit de benedictionibº metet? vt faciat vnũ triceſimũ: vnum quadragesimũ: vnũ centesimum. Habes aũt thesauz istũ in vasis fictilibus: si tñ adhuc habes. Puto enĩz iã amisisti: puto iam sublatus est: puto iam comederunt alieni robur tuũ & ignorasti: nec potes thesauro tuo cor apponere: quippe qui thesauz tuum non habes. Alioqn q̃so te si tam sollicitus es si nec minima spernis si tam prudẽter seruas paleas tuas: etiã oreum tuum custodire memento. Immo vo non exponas thesauz tuũ: qui sic incũbas sterquilinio tuo. Forte enim illud tibi imuident mille: sed istud obsident decemmilia: nec minus superabundantes negtia & crudelitate q̃ numero. Uerte illuc oculos fidei: forte enim iam irruperunt aditus: forte iam libere diripiunt oia forte iam spolia ipsa distribuũt. Quid sinistro lateri tã male studiosus obseruator inberes? Nisi q iã tibi non in latere esse sed in facie sinistra videntur? q hic prouideas in conspectu tuo semp: & qui tangit hic nõ latus tetigisse putetur sed pupillam oculi tui. Letez iã nũc tibi prounde qsqs es dexteri negligens sinistri lateris cultor: ne cũ edis locuz accipias in sinistra q̃ elegisti. Aspez verbũ fratres non imerito expauistis. Et cauere non minus necesse est q̃z pauere. Et qdem dñs meus iesus post cetera inestimabilis sue erga me beneficia pietatis: etiã dextrum sibi pper me passus é latus fodi: q videlicet nõ nisi de dextera mihi ppinare vellet nõ nisi in dextera locuz parare refugij. Utinã ego talis merear esse columba que in foramine petre habitet: & in foramine lateris dextri. Considera tñ hoc qdem vulnus eum penitus non sensisse? neq enim illud excipe voluit nisi iam soporatº in morte: vt moneret te q̃diu viuis in huius semp lateris vigilare custodia? sed & mortuã censeri animaz meam oportere: que qdem priciosa insensibilitate dissimulet in dextera sibi vulnus infligi. Merito qdem in sinistro latere positum dicit esse cor hominis? qõ affectio eiº prona sit semp: & procluis in terram. Nec sane ignorabat hoc qui miserabiliter ingemiscens adhesit pauimento ait anima mea viuifica me fm verbum tuum. Sed ne his quidem in hoc vos pondere qditionis humane & grauedine cordis remanere volebat: qui sic admonẽs loquebatur. Leuemº corda nostra cum manibus ad deum. Plane id suadebat vt a sinistro latere erigerentur ad dextrum. Secularis militia fratres i sinistro tñ latere clipeum portat. Nõ imitemur si inter eos nolumº deputari: quos huic seculo constat militare non xpo. Nemo inquit militans deo iplicat se negotijs secularibus: hoc est scutum applicat non tã dextere q̃z sinistre. Attamẽ fratres vtriqz nobis latus tegẽdũ est si memunistis. Scuto inqt circundabit te veritas eius. Et apostolus ipse per arma inqt iusticie a dextris & a sinistris. Letez ipsaz audi iusticiam: forte enim non eadem vtriqz lateri forma prescribitur. Nempe huic quidem mandatur non vosmetipsos defendentes carissimi sz date locuz ire: inde vo precipitur: nolite locum dare diabolo. Et itez: Resistite diabolo: & fugiet a vobis. Audi adhuc quomodo tegas latus vtrũqz: prouidentes bona ait idem apostolus: non tñ coram deo sed etiã coram hominibus. Nec est enim voluntas dei: vt benefacientes non modo tabescere

malignoꝝ demonum inuidiam: vexꝫ etiam obmutescere faciatis imprudẽtiũ hominũ ignorantiam. Numquid tamen in eternuꝫ nobis erit hec protectio necessaria? aut sem per ab vtroqꝫ latere hostile agmẽ instabit? Erit qñ non modo nõ instabit: sed nec sta bunt quidem. Cadent a latere tuo mille et decem millia a dextris tuis. Siquidez nec humana malitia iam tunc habebit quid fa ciat: nec demonum milia plus verebimur qꝫ totidem vermium agmina vel muscaꝝ. Haud aliter deniqꝫ intuebimur eos qꝫ filij israel trãsmisso iam mari rubro vndiqꝫ sui egyptios mortuos sed ꝛ rotas currium in profundum ire cernebant: vt ꝛ nos sez longe tamen securius ꝛ delectabilius cantem⁹ dño: qꝫ gloriose honorificatus sit equũ pariter ꝛ ascensorem eius deijciẽs in abyssũ.

¶De octauo vsu: Uerũtñ oculis tuis cõsiderabis. Sermo octauus.

lviij

Breuius quidẽ vobis aliquando dilectissimi loqueremur: si crebrius id licere qõ et vos credimus non nñiqꝫ aduertere potuisse. Cetez quotiẽs ip sa diei preoccupante malicia pluribus fortẽ diebus molestissimũ sustinuim⁹ a vestra consolatione ꝛ exhortatione silentium: neminem reor oportere mirari tempus ipsuꝫ redimere cupientibus nobis sermo rarior interdum protractior videatur. Hoc sane nobis actum sit breui proemio: vt hesterni pariter hodierniqꝫ sermonis illius quidem prolixitas: huius vo brevitas excusata apꝰ vos habeatur. Uereor siquidez minus gra tam forte nõnullis vel illius fuisse vel istam forte aut magis vtrãqꝫ qꝫ alteram. Scuto i quit circundabit te veritas eius non time bis a timore nocturno? a sagitta volante in die a negocio perambulãte in tenebris: ab incursu ꝛ demonio meridiano. Cadẽt a la tere tuo mille? ꝛ decẽ millia a dextris tuis: ad te autem non appropinquabit. Dixim⁹ in precedentibus sermonibus qꝫ dignata ẽ veritas ipsa largiri: quẽadmodum scilicet fidelem animam interim quidem a tentationibus: postmodum vo a difficultatibus tueatur. Que tamen vtraqꝫ breuius gdez in alio psalmo idem iste propheta comẽdãs In te inquit eripiar a tentatione et in deo meo transgrediar murum: qꝫ ipso nimiruꝫ duce nec hic gradiens offendiculum: nec egrediẽs hinc obstaculum pateretur. In altero ergo crebra ereptio: in altero plena iam ꝛ secura liberatio designatur. Nam in hoc sane tertio quod adiungit: verũtamen oculis tuis considerabis: etiam felicitatis non modice promissionem arbitror conti neri. Cadẽt inquit a latere tuo mille: ꝛ decẽ millia a dextris tuis: ad te autez non appropinquabit. Uerũtamen oculis tuis cõsiderabis. Ita oro domine ita fiat. Cadant illi ꝛ non cadam ego? paueant illi ꝛ non paueã ego: confundant illi ꝛ non confundar ego. Euidentius siquidem paucis hoc loco verbis ꝛ anime mihi immortalitas cõmendatur ꝛ ipsius quoqꝫ fides astruitur corporee resurrectionis. Nempe ruentibus illis futurus sum ipse qui videam: ꝛ ne isti quoqꝫ quibus eorum nouissimam intuear retributionem defuturi oculi. Neqꝫ enim simpliciter oculis: sed oculis ait tuis considerabis: istis vtiqꝫ qui nunc languent pre impia: ꝛ deficiunt dum speras in deum tuum Et vere fratres deficiunt dum speramus. Quod enim videt quis: quid sperat? Spes inquit que videtur non est spes. Ipsis ergo iam tunc considerabis oculis quos modo quidem nec leuare audes ad celum: ipsis plane qui totiẽs interim fluunt lachrymis ac crebris compunctionibus atteruntur. Neqꝫ enim nouos tibi instaurandos putes: sed tuos vtiqꝫ restaurandos. Quid tñ de oculo dixerim? ꝛ si minutissima: eminentissima tamen excellẽtissimaqꝫ humani corporis portione? Reposita est in sinu nostro beata spes ex promissione vtiqꝫ veritatis: ne capillum quidem de capite periturum. Forte tamen idcirco signanter visio promittitur oculorum: qꝫ hec quidem summum interim anime desiderium videatur vt videat bona. Credo inquit videre bona domini in terra viuẽtium. Supremas nimirum corporis sui fenestras superne aperiri desiderat

rat veritati per speciem ambulare gestiens q̄z per fidem. Sane fides ex auditu: nō ex visu. Deniq̄z substantia est sperandarū rerum: argumentū nō apparentiū. Et in fide ḡ sicut ⁊ in spe deficit oculus: auris pficit sola. Dñs deus aperuit mihi aurē ait propheta: sed q̄nq̄z etiaz oculū reuelabit. Erit q̄n iam non dicet Audi filia ⁊ inclina aurē tuā: sed leua potius oculos tuos ⁊ contemplare. Quid? Plane iocunditatē ⁊ exultationē: quam thesaurisat sup te deus tuus. Quid? Plane nō ea modo q̄ interim qdē etsi nō videre adhuc: audire tū ⁊ credere potes. Uerūetiā q̄ sicut non vidit oculus sic nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit: que preparauit deus diligentibus se. Mirū tanta capiet oculus resurrectiōis quanta nec auditus nec animus ipse nunc capiat: Ob hanc deniq̄z tam vehementem aīe concupiscentiaz videndi. s. quod audit ⁊ credit: aliū euidentissimū futurę preconē resurrectionis ipsoz propriam mētioné fecisse arbitror oculoz. Rursum ait circūdabor pelle mea: ⁊ in carne mea videbo deuz saluatorē meū: quē visurus sum egoipse et non alius: ⁊ oculi mei conspecturi sunt. Et adiecit: Reposita est hec spes mea in sinu meo. Forte tū cōsiderandū attētius quod ait oculi mei: sicut ⁊ in psalmo Oculis ingt tuis considerabis. Nunquid enī mei esse oculi nūc videt? Plane nō mei. Nōnunq̄z sane visi sunt fuisse mei: q̄ ipsi quoq̄z ad eā pertinere noscantur quā male seruaturus accepi paterne substantie portionē. Nēpe velociter profligata est: vniuersam citius dissipaui. Occupauit mēbra omnia lex pcti libere intrabat mox per fenestras meas: cuius nimirum factus eram seruus etiam egoipse. Miser equidē seruus: nō sane homini seruiēs: sed imundo pecori ⁊ cenoso. Neq̄z enim mercēnaria saltē cōditione famulabar: sed plane seruili. Nisi forte mercedem quis dari putet: cui etiam cibus negatur: ⁊ cibus ipsa quoq̄z esurie pernicioz. Cupienti figdē porcoz siliquas nemo dabat: vt porcis viuerēnec conuiuerē porcis. Deinde nūquid me⁹ tunc oculus erat? quando deprędabatur aīam meam? Qua quidem necessitate demū coactus sum beneficium refutare in manu dominatoris? vt quod omnino non poteram: ipse sibi illud ab hostili tyrannide vendicaret. Considerate attētius dilectissimi ⁊ animaduertite: in qua nā euaseritis potestate pharaonis intolerabile iugum? vt iam membra vestra non sint arma iniquitatis peccato: nec regnet vltra in mortalibus corporibus vestris. Nō est hoc operis vestri fratres? dextera domini facit virtutem: solus hoc potest: qui nihil omnino non potest. Ne dixeritis Manus nostra excelsa: sed tam salubriter q̄z veraciter confitemini: quia dominus facit hec omnia. Deniq̄z nemo sibi dubitet omnimodis esse cauendum: ne forte dum adhuc dies malt sunt: ⁊ nulla vsquaz securitas homini: suam hanc possessionem de manu tam pij tāq̄z prouidi tutoris in periculosam pernicioſāq̄z interim libertatez recipere velle presumat. Nō enim emulatur pater pro te emulatur: nec inuidētie sz prouidentie est: q̄ sibi totam iubet manere substantiam ne pereat tibi. Deniq̄z vbi ad magnam illam sanctamq̄z ciuitatem peruenerit: cuius fines posint pacem? vbi nullus iam hostiū timeatur incursus: nec modo reddet te tibi: sz dabit insuper ⁊ seipm. Interim sane a voluntatibus tuis auertere: ⁊ deo dicata membra nulla tibi temeritate vsurpes: sciens q̄ pietati sanctificata non absq̄z graui sacrilegio in vsus vanitatis? curiositatis: voluptatis: aut eiusmodi secularis operis assumantur. Nescitis ait Apostolus q̄ corpora vestra templuz sunt spiritussancti: quem habetis a deo? ⁊ non estis vestri? Et item: Corpus inquit nō fornicationi. Sed cui? Nunquid tibi? Plane sit tibi liberuz: sed si eripere illud: aut ereptum saltem deinceps a fornicationis impetu vendicare proprijs viribꝰ potes. Nō si forte non potes: imo quia vere non potes? fit corpus non fornicatiom: sed domino: seruiatq̄z interim sanctificatiōi: ne corruptioni denuo peius seruire contingat. Humanuz dico ait Apostolus propter infirmitatez carnis vestre. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire inigtati ad inigtatē:

ita nūc exhibete membra vestra seruire iu
stitie in sanctificationē. Verum id quidem
propter infirmitatē: vt ipse quoq; premisit
Ceterū vbi resurrexerit in virtute: qđ fue
rit seminatū in infirmitate? nulla iam erit
necessitas seruiendi: vbi ⁊ securitas libera
erit ⁊ secura libertas. Quidni multo ma
gis reddat eum sibi? Quidni potius liber
tate donet fidelem seruū magn⁹ ille pater
familias? quandoquidē ⁊ super omnia bo
na sua constituet eum? Jam tunc ergo ocu
lis tuis ꝓsiderabis: si tamen fideliter agno
ueris interim eius esse: non tuos. Nam et
preter eam quam diximus voti vtiq; tā ne
cessariā rationē: quo nimirū membra ipsa
que tibi a peccati tyrānide vēdicare oīno
non posses: proprijs abrenūcians voluntā
tibus diuino cultui mancipasti? nunqd vel
modo tua eē vident: in quib⁹ adhuc ⁊traria lex etsi nō regnat habitat tamē: in qui
bus pena peccati secūdus equidem hostis
tuus nō mō manet: ſz ⁊ pualet ⁊ libere do
minatur? Tunc tuū dixeris corpus: quod
mortuū est propter peccatū? aut anime esse
quod animā aggrauare non cessat? Plane
fiqd suū illud dicere cupit: nō aliud conue
nienter dixisse videbit q̄z onus suū: q̄z car
cerem suū. Alioquin quonam modo tuos
dixeris oculos? quos sane interim vis nō
vis totiens somn⁹ occupat: fumus turbat:
exiguus pulvis sauciat: noxius humor ob
nubilat: dolor acerbus excruciat: vel ipsa
demū nouissima mors excecatur? At tunc
plane tui erunt: quādo omnia ista nō erūt:
vt vere iam tuis oculis cōsiderare sit: qui
bus nimirū pro libitu deinceps vtaris ad
omnia tam libere q̄z secure. Neq; enī auer
tendi de cetero erunt oculi: ne videant va
nitatem: q̄ purissimā videant veritatem:
multo minus intrabit mors per fenestras:
q̄ ipsa quoq; inimica nouissima destruat.
An vō times eos e tanta plenitudine lumi
nis: vbi singuli iusti tanq̄z singuli soles ful
geant? aliqñ forte caligaturos? Timendum
id plane: si nō ipsos quoq; oculos sicut ce
tera humani corporis membra resurrectio
glorificaret. Et retributionē peccatorū vi
debis. Hoc plane eis graue tormētū: ⁊ ma
gnus quidam malor⁹ cumulus erit. Forte
enī quod cū q̄z solatium videret: eor⁹ quos
tam malitiose impugnauerūt in tormentis
suis: vel conscientiā latere: vl̄ ipsos saltem
declinare; posse conspectus. Verūtñ etsi il
lis ex hac nostra consideratione imensum
q̄ddā miserie pōdus accidit? nob q̄ necessi
tas erit: q̄ vtilitas: q̄ voluptas? Quid enīz
modo tam irreligiosum: imo quid tā inhu
manū ⁊ execrabile videretur? q̄z cruore q̄n
tumlibet inimicor⁹: quantūlibet iniquorū
pascere velle oculos: ⁊ oblectare aspectus
supplicijs miseror⁹? Attñ sicut videbit pec
cator ⁊ irascetur dentibus suis fremet ⁊ ta
bescet? prius enī benedicti vocabunt in re
gnū q̄z maledicti in caminū ignis deijcian
tur eterni: quo videlicet acrius doleant: vi
dentes quid amiserūt: sic iusti quoq; vide
bunt ⁊ letabuntur considerātes quid eua
serūt. In illa q̄ tāta sepatione qđadmodū
hedis agnor⁹ visio grauissimi luoris occa
sio fit: sic electis e regione consideratio re
probor⁹ imensa quedam materia gratiarū
actionis ⁊ laudis. Unde enī iusti tam ma
gnifice gratias agerent? vbi cū illa inexco
gitabili felicitate qua perfruunt ipsam q̄z
retributionē cernerēt peccator⁹: a quibus
sola equidem misericordia redemptoris se
gregatos sese fidelissime ⁊ deuotissime re
cordant? Unde vō impij tanto animi furo
re tabescerēt? nisi in regnū sume btitudis
cor̄ se vidissent alios introduci: ettunc de
mūi illos sese fetores: in illos horrores: i il
los etnūncēdij cruciat⁹: i illas deniq; imor
tal' mortis miserias gemerent esse damna
tos? Ibi inquit erit fletus ⁊ stridor dentiū
Fletus quidem ob ignem qui nō extingui
tur: stridor ob vermē qui nō morit. Plane
fletus ex dolore: stridor dentiū ex furore.
Fletum nempe tormētor⁹ imanitas: strido
rem dentium vehementia ipsa tabescentis
inuidie ⁊ obstinata malignitas extorquebit. Jta ergo retributionē peccator⁹ videb
ne videlicet ignarus tanti periculi ingra
tus aliquando liberator⁹ posse fieri videa
ris. Non solum autē: sed ⁊ securitas perfe
cta iustorū erit visa retributio peccatorū:
quo videlicet nec humanam aliqñ nec via

bolicam vltra vereri malitiam possint qui nimiꝝ cadẽtibus a latere suo mille: ⁊ decẽ milib⁹ a dextris suis nõ modo cadere eos viderint: sed cadere in gehẽnã. Putas. n. timere adhuc nõ poterant ⁊ calidioꝛẽ cum ctis animãtibus serpentẽ habere suspectũ presertim seducte quondã in paradiso non ẽmemoꝛes mulieris? nisi cũ toto iam coꝛpe suo vltricibus tradituꝛum flãmis ⁊ interle ⁊ eum magnũ plene iam chaos firmatũ esse cõspiceret? Certũ quoꝝ hoc mihi omnin⁹ peccatoꝝ tibi cõsideratio ipa prestabit: vt ex cõparatiõe deformitatis eoꝝ eminenti⁹ gloꝛiosius ꝝ resplendeas. Sic nimiruꝝ sibi inuicẽ collata cõtraria? sue quidem vtrũq; videt suscepisse argumentũ aliquod quali tatis: vt album nigro si cõferas ⁊ hoc cãdi dius: ⁊ illud cetrius apparebit. Sed audi certius super hoc testimoniũ ꝓpheticũ ser mone: Letabit ait iustus cũ viderit vindictã. Ut quid ita? Lauabit suas lauãbit in sanguine peccatoꝛis. Plane non inquinabit in sanguine ꝫ lauabit? vt vnde ille cruentus magis inde ipe nitidioꝛ videat: vnde ille plus soꝛdet: inde ipe pulchꝛius elucescat. Nulla forte ex his tribus causis humanus refugere vel nõ inueniat affectus sed nõ ꝓpter aliquid hoꝝ sapientia in eoꝝ ridebit interitu: qõ tamẽ sine aliqua dubitatiõe factura ẽ. Nempe ipa ꝓdicit q̃ mentiri oino nõ potest: quia vocauit ⁊ renuistis extendi manũ meã: ⁊ nõ fuit qui aspiceret Et post pauca: Ego quoq; in interitu vꝛõ ridebo? ⁊ subsãnabo cuꝫ vobis qõ timeba tis aduenerit: cũ irruerit repẽtina colamitas ⁊ interitus quasi tempestas ingruerit. Quid ergo in insipientiũ interitu sapiẽtie credimus placiturum? nisi iustissimã suam dispositionẽ ⁊ irreprehensibilẽ ordinẽ reꝝ Sane qõ sapientie tũc placebit: sapientib⁹ quoq; necesse est placeat vniuersis. Nõ tibi ergo durum videatur forte qõ dicit? oculis tuis considerabis: quando ⁊ ridebis in eoꝝ interitu? non q̃ velut quadã ĩmanitate crudelitatis in ipa tibi vltiõe cõplaceat: sed q̃ modus ille pulcherrimus diuine ordinatiõis vltra q̃z credi possit: iusticie ze latoꝛem ⁊ amatoꝛẽ equitatis oblectet. Vbi optime omnia constituta ⁊ suum cuiq; cessisse plenius ⁊ perfectius illustrante veritate cognoscet? quomodo nõ omnia cõsiderare ⁊ in omnibus omnũ meditatoꝛe magnificare libebit? Pulchꝛe omnino petr⁹ apls filiũ pditionis in locũ suum abiisse testatus ẽ: q̃ in aere crepuerit medius aerea rũ collega potestatum: vt quem veri dei et veri pariter hominis qui de celo venisset opatur⁹ salutẽ in medio terre hui⁹ inq; ꝓditoꝛe nec celuꝫ reciperet nec terra sustinẽret. Itaq; oculis tuis considerabis: ⁊ retributione peccatoꝝ videbis. Primo quidẽ ob tuã euasionẽ? secũdo ob omnimoda securitatẽ: tertio quoq; ob comparationem: quarto ob ipsius iusticie perfectã emulationẽ. Erit enĩ tũc nõ misericoꝛdie ꝫ iudicij tempus? nec vlla oino credenda ẽ: erga impios futura illic miseratio: vbi nulla est speranda coꝛrectio. Procul erit humane infirmitatis ista mollicies? qua tamẽ interiz charitas ꝓpe vtiq; ad salutem amplissimo quodã velut expanse sagene sinu ⁊ bonos ⁊ malos colligẽs pisces: idest affectus locũ dos pariter ⁊ molestos. Nec hec quidem in mari. Naz in littoꝛe solos eliget bonos? sic videlicet gaudens cum gaudentib⁹: vt ex hoc iam cũ flẽtibus flere nõ possit. Alioquin quomodo in nobis iudicabit hic mũdus? nisi huius tenere affectiõis obliti introducti fuerimus in cellã vinariã? in euꝝ qui dixit: Introibo in potẽtias dñi: dominue memoꝛabor iusticie tue solius? Ne modo quidem pmittimur cõsiderare psonaz pauperis: aut misereri ei in iudicio: sed cũ molestia ꝫ cohercendus huiusmodi pietatis affectus ⁊ equitatis ẽ dictanda sententia. Quanto magis vbi nulla animi colluctatio vbi nulla poterit subitrare molestia oportet impleri qõ dictũ ẽ: Absoꝛpti sũt iũcti petre iudices eoꝝ Absoꝛpti plane ĩ affectũ iusticie ⁊ petre soliditatẽ: cui iũcti sunt imitantes. Iuncti inquit petre: quam pfecto solã vt sequerent: cetera omnia relinq̃ runt. Nempe hoc ẽ q̃ interroganti petro quid nã accepturi essent: petra ipa respondit: Cum sederit filius hominis ĩ sede maiestatis sue: sedebitis ⁊ vos sup sedes duo

decim iudicantes duodecim tribus israel Hoc quoq; ppheta pnunciás ait: Dñs ad iudiciū veniet cum senioribus populi sui. Tu ne putes flexibile quippiá inueniēduz in iudicib⁹ uictis petre? Qui adheret deo aplus ait: unus spūs est: z qui petre iungit lapis vn⁹. Ad qđ sane nō imerito ppheta suspirás ait: Mihi adherere deo bonū est Ita ergo aplorū sunt iuncti petre iudices eoz. O familiaritatis gratiá! o honoris cumen! o fiducie pmuneguū! o p̄rogatiua pfecte securitatis. Quid enim tam pauendū: quid tam plenū anxietatis z vehementissi me solicitudinis excogitari potest? qz iudicandū astare illi tam terrifico tribunali z i certā adhuc sub tam districto iudice expectare sentētiā. Horrendū é aut aplis incidere in manus dei viuētis: Judicemur interim fratres: z terribilē illā expectationem studeamus pūti declinare iudicio. Nō iudicabit deus bis in idipm. Sane vt quorū dā peccata: sic z quorūdā studia bona manifesta sunt p̄cedentia ad iudiciū: vt illi qdē nō expectantes sentētiā, ppio statim pō dere criminum in tartara deijciant: isti vo e regiōe patas sibi sedes tota libtate spūs: sine vlla cūctatiōe p̄scēdāt. Felix pauptas volūtaria relinquētiū oia z sequētiū te do mine iesu. Felix plane: q tā securos imo tā glioſos faciat i illo singlari fragore elemēto: i illo tremēdo examine meritorū i illo tāto discrimine iudicioū. Jā vo audiam⁹ qd ad tātas pmissiōes deuota z fidelis re spōdet alia: ne forte aut diffidere: aut secus qz oporteat fidere videat. Mñ tu es inqt dñe spes mea. Quid tā sobrie? qd tam pie poterat dici? Sz nec aliud huic vbo videt posse occurrere: nisi qz qđ segt altissimū posuisti refugiū tuū. Ceterū ignoscite nob fratres: hodie quoq; pmisse etiā terminos brevitatis paulomin⁹ excessisse videmur.

De nono versu: Mñ tu es dñe spes mea. Sermo nonus.

viiij

Tiaz hodie fratres aliqd audiamus de pmissōe patris: de expectatiōe filioz: de fine huius nostre pegrinatiōis: de mercede laborīs: de fructu captiuitatis. Et quidem dura omnino captiuitas non modo illa cōmunis quā ex ipa iaz conditione generis toleramus humani: sz hec quoq; qua voluntates mortificare p̄uas z pdere p̄uas in hoc mūdo aias festinātes i hos tā rigide cōpedes discipline in hunc tam grauis penitentie carcerē dedim⁹ nosmetip̄os. Mirāda seruit⁹ plane: sed si coacta sed si non spontanea videretur. Nunc vero cū volūtarie sacrificetio deo nec ingeratur vlla nisi p ipsam voluntatem violentia voluntati: pfecto aliquid est in causa. Illud puto aliqd quo manus aliquid esse nō pōt. An vero plangendū videtur quālibet magnū quālibz laboriosuz qđ p̄pter eum fiat? Et si magnitudo ipsa laboris interduz forte cōpassione extorquet: sed multo magis cause cōsideratio exigit congratulationem? Quid q bona oia non modo p̄pter eum constat fieri sed per eum? Deus enim est q operatur in nobis z velle z perficere: p bona voluntate. Ipi igit actor: ipse remunerator: opis ipse etiaz remuneratio tota: Ut summuz illud bonū cuius nimirū tam pfecta est simplicitas in seipso duplex quodāmō in nobis videat causa bonoruz z effectiua scilicet z finalis. Bene igitur dilect ssimi: q in his oibus tam multis laborib⁹ i vestris nō modo sub sistitis sed etiā supatis p̄pter euz qui dilexit vos. An vero non p eum? Et manifeste Sicut eni abundant p̄ passiones tribulatiōes nostre aut aplis: ita abundant cōsolationes nostre p christū. Usitatus sermo cōis sermo p̄pter deum: sed plane vbi non vacue dicitur pfundissimus sermo. Crebro sonat in ore hominū: etiā a quoz corde longe eē probatur. Omnes sibi p̄pter deum p̄stari postulant: propter deū flagitant subueniri Facile quoq; ea ipsa petuntur propter deū que tū non sunt fm deuz: z id sibi fieri qđ obsecrat p̄pter deū qđ nō desiderat p̄pter deum: magis aūt forte p̄ra deum. Ceterū vnus plane z efficax sermo: vbi nō pfunctorie nō vsurpatorie non velut quodā loquendi vsu vel arte pſuadendi sed ex pinguedine vt dignū est deuotionis et animi

pura intentione ꝓcedit. Nempe ⁊ mundus tranſit ⁊ cōcupiſcentia eius: nec ſatis vtiliter poſita aut ſtabilita firmiter vel cadente eo que ꝓ eo facta ſunt videbūtur. Vbi enim cauſa ipſa deficiet? quō non oīa quoq; que ei videbant̄ innixa pariter euacuabuntur? Propterea denicq; ⁊ q̄ in carne ſeminat: ſolā metere hñt e carne corruptionē: quo videlicet oīs caro fenū: ⁊ glia ei⁹ tanq̄ flos feni: ⁊ vbi fenū aruerit florez q̄z nihilomin⁹ cadē fit neceſſe Sol⁹ q̄ cā ē ideficiēs: nec flos feni: ſz vbuz dñi manet i eternū. Denicq; celū ingt ⁊ terra trāſibūt: vba aūt mea ñ trāſibūt. Prudēter itaq; dilectiſſimi ⁊ vtilit̄ elegiſtis ꝑpt vba labioꝝ eius cuſtodire vias duras: illic ſeminātes vbi ne minima q̄dē vīi portio ſemis valeat depire. Sane q̄ pce ſeminat: nō q̄dē nō metet ſz pce metet. Nēpe q̄ metit mercedē accipit: ⁊ ſcim⁹ q̄s ꝑmiſit ne eū q̄dez q̄ꝑ noīe ſuo calicē aq̄ frigide dederit ſitienti mercede ꝑpria charituꝝ. Nūqd tū ñ i q̄ mēſura mēſus fuerit ſibi q̄z remetiet? aut i retributiōe eōbit ei q nō aquā porrigēs: ſz ſanguiné fundēs ꝑpinatū ſibi biberit calicē ſalutaris? Nō ē hic calix aq̄ frigide: ſz calix inbriās q̄z ꝓclarus: calix vini meri: ⁊ q̄dē plenus mixto. Sol⁹ enī mez habuit vinū dñs me⁹ ieſus q ſolus pfecte mūdus: ⁊ ſemperetiā pōt facē mūdū de imūdo ꝛceptū ſemine. Sol⁹ plane mez habuit vinū? q nimirū ⁊ ſm diuinitatē ſapiētia ē vbiq; attingēs ꝓpter mūdiciā ſuā: ⁊ nihil inq̄natū icurrit i eā: ⁊ ſm humanitatē pctiñ nō fecit: nec iuētus ē dol⁹ i ore ei⁹? ſol⁹ nō debito cōditiōis guſtauit morte ſz ſue bñplacito volūtatis: ſane nō ob ꝑpriā vtilitatē: bonoꝝ enī nr̄oꝝ nō eget: ſz nec tanq̄ retribuēs nob gr̄az ꝑ gr̄a q nō alit̄ ꝑ amicis mortu⁹ ē nifi ꝑ acq̄rēdis: videlicet vt amicos faceret ex inimicis. Cū enī adhuc inimici eſſem⁹: reconciliati ſum⁹ deo: ꝑ ſanguinez filij ſui. Aut poti⁹ ꝑ iā amicis: ⁊ ſi nodū q̄dē amātib⁹: ſed tñ iā amatis. In hoc enī ē gr̄a nō q̄ſi nos dilexerim⁹ deū: ſz q: ipe ꝓior dilexit nos. Vis noſſe q̄z lōge poſ? Būdict⁹ deus ⁊ pī dñi nr̄i ieſu xp̄i ait apl's? q būdixit nos i oī bñdictiōe ſpūali i celeſtib⁹ i xp̄o ieſu: q elegit nos i ipo añ mūdi ꝓſtitutionē: ⁊ poſt gratificauit nos ingt i dilecto filio ſuo. Quō g̃ nō dilecti iā tūc i illo? q̄n electi i illo. Quō nō ei gratiſ? i quo gratificati ſumus? Sic g̃ xp̄s ſm tp̄s q̄dē ꝑ ipius mortu⁹ ē: hz ꝑdeſtinationē aūt ꝑ frib⁹ ⁊ amicis. In his g̃ oīb⁹ mez ē vinū ipſius eq̄dē ⁊ ſoli⁹: vt ne q̄ſpiā ceteroꝝ ꝓſumē audeat nō eē: q̄ fibi ꝓphetic̄ illud apteſ: vinū tuū mixtū aq̄a. Pri mū q̄ nemo interim mūdus a ſordē? nemo gliari poſſit oīno caſtum ſe hīe cor: deinde q̄ mortis debitū ſoluāt: q̄ñq; neceſſe ē qui ponētes ꝑ xp̄o aīas: hoc ſibi cōpēdio vitaq; mercant eternā? ſz ⁊ ve eis ſi ipſius erubeſcerēt teſtimoniū: quarto q̄ ꝓrogate ſibi ⁊ gratis exhibite tāte dilectiōi ſparez nimis exiguāq; repēdāt. Attñ ne ꝟ mixtuz q̄ fine mixtura ē dedignaſ: adeo vt apl's fiduciaſiter dicat ipſe ſe q̄ deſūt paſſionū xp̄i i corpore ſuo. Sit g̃ iz electis pariter oīb⁹ vnus idēq; denari⁹ vite reddēd⁹ eterne? ⁊ in ipa tñ ſicut differt ſtella a ſtella in claritate: et alia claritas ſol': alia claritas lune: alia claritas ſtellaꝝ: ſic erit ⁊ reſurrectio mortuorū. Et q̄ſus dom⁹ vna: diuerſe tñ in ea ſūt māſiones? vt videlicet quantū quidem ad eternitatē ⁊ ſufficientiā: ⁊ qui parū nō minoreſ: ⁊ qui multū nō abundet: quantū ad eminentiā vō ⁊ diſcretionē meritoꝝ vnuſquiſq; accipiat ſm ſuū laborem: ne quid oī no pereat quod i chriſto ſit ſeminati. Nec aūt dicta ſint frēs: vt tā ſpūalis reſpōſi q̄ hodie nobis conſiderandū eſt gr̄a cōmendetur. Q̄m tu es dñe ſpes mea. Quicquid agendum ſit: quicquid declinādū? quicqd tolerandū: quicquid optandum: tu es domine ſpes mea. Nec vna mihi omniū promiſſionum cauſa: hic tota ratio mee expectationis. Pretendat alter meritum? ſuſtinere ſe iactet pondus diei ⁊ eſtus: ieiunare bis in ſabbato dicat? poſtremo nō eſſe ſicut ceteros hominū glorieſ: mihi aūt adherē deo bonū eſt: ponere in dño deo ſpem meā Sperēt in alijs alij forte? hic in ſciētia lr̄az: hic in aſtutia ſeculi: ille in alia qualibet vanitate confidat: ꝓpter te omnia detrimētum feci vt ſtercora arbitror: quoniā tu es dñe ſpes mea. Speret qui vult in incerto

diuitiarum: ego vero ne ipsa quidem nisi abs te victui necessaria spero nūrū fidēs in verbo tuo in quo abieci omnia. Queri te p̄mū regnū dei ⁊ iustitiā ei⁹: ⁊ hec oīa adijcientur vobis. Nempe tibi derelictus est paup: orfano tu eris adiutor. Si mihi p̄ mia p te obtinēda p̄mittūt spabo Si insur gant aduersum me p̄elia: si seuiat mūdus si fremat malignus: si ipsa caro aduersum spiritū ꝯcupiscat: in te ego sperabo. Frēs hoc sapere ex fide viuere est nec alius ex sentētia dicere pōt qm̄ tu es dn̄e spes mea nisi cui intus sit p̄sūm a spiritu vt quē admodū monet ꝓpheta iactet cogitatū suū in dn̄o: sciens q̄ enutriēdus ab eo sit iuxta illud quoq̄ petri apli: omnē solicitu dinem vestrā p̄icientes in eum: ipsi enim cura est de vobis. Ut quid enim si hec sapi m⁹? Ut qd cūctamur abijcere oīno spes mi seras vanas inutiles seductoras: et huic vni tam solide tam pfecte tam beate spei tota deuotione animi toto feruore spirit⁹ inherere? Si quid illi ipossibile si quid vel difficile est: quere aliud i quo speres. Sed verbo omnia potest. Quid facilius dictu? Attū ne huiusmodi dictū intelligas volo. Si decreuerit saluare nos: cōtinuo libera bimur. Si viuificare placuerit: vita in vo luntate eius est. Si p̄mia eterna largiri: li cet ei qd vult facere. An vero de facilita te non dubitas: sed ipsa tibi est suspecta vo luntas? Plane ⁊ volūtatis testimonia cre dibilia facta sunt nimis. Allatorem hac di lectione nemo habet: q̄z vt aiam suam po uat quis ꝑamicis suis. Deniq̄ quando in se sepranti defit illa maiestas: que tam stu diose monet in se sperari? Plane nō dere linquit sperantes in se. Adiuuabit eos ait ⁊ liberabit eos: ⁊ saluabit eos ⁊ eruet a pec catoribus. Quare? Quibus meritis? Audi qd sequitur: Quia speruerunt in eo. Dulcis causa: attū efficax: attū irrefraga bilis. Nimirum hec est iustitia: sed que ex fide est non ex lege. De quacunq̄ ingt tri bulatione clamauerit ad me exaudiā eos Ecce numera tribulationes: sm̄ multitudi nez earum cōsolationes eius letificabunt animā tuam: dūmō non ad alia q̄rtaris: dūmodo clames ad eū dūmodo in eū spe res: nec humile aliqd vel terrenum: sed al tissimū ponas refugiū tuū. Quis sperauit in eo: ⁊ confusus est? Facilius est celū ⁊ terrā transire: q̄z verbum eius euacuari. Altissi mū ingt posuisti refugiū tuū. Nō accedet illuc tētator: nō calūniator ascēdet: nō pessi mus ille fratrum accusator attinget. Nem pe ei dicit: hic recolite psalmi p̄mordia ei dicit qui in ꝓtectione altissimi cōmoratur illuc refugies a pusillanimitate spiritus et tempestate. Que quidem duplex ē: necessi tas fugiendi q̄ videlicet ⁊ foris pugne ⁊ in tus timores. Minus enim fugere oporte ret si vel interior magnanimitas exterio res tumultus viriliter sustineret: vel exte riori trāquillitate pusillanimitas ꝓpria fo ueretur. Altissimum ait posuisti refugium tuum. Sepe illuc fugiamus fratres: muni tus est loc⁹: nullus ibi timet hostis. Utinā magis semp ibi manere liceret: sed nō est h̄ tpis huius. Qō mō refugiū est: qm̄q̄ habi taculū erit: ⁊ habitaculū sempiternū. Inte rim sane etsi p̄sistere nō cōcedit: frequēter tn̄ est recurrendū. Nempe ad omnē tentationē: ad oēm tribulationē: ad oēm deniq̄ cuiuscūq̄ modi necessitatē aperta ē nobis vbs ꝓfugij: sinus matris expansus est: pa rata sunt foramina petre: patent viscera mi sericordie dei nostri. Hoc refugiū q̄ declinat: nihil mir si effugere nō meret. Jā qdē frēs que dicta sunt ad expositionē versus huius vident posse sufficere: si dixisset ꝓ pheta: qm̄ in te dn̄e speraui: sicut i psalmis quibusdā alijs iuenit. Ceterū qō dicit Tu es dn̄e spes mea: forte amplius aliquid et sublimius sonat: q̄ videlicet non mō in eū speret: sed eū. Conuenientius siquidē spes nostra dicit quod speram⁹: q̄z in quo spera mus. Sunt autē forte nōnulli qui a dn̄o ob tinere corporalia seu spūalia quelibet cōcu piscunt: sed pfecta charitas solū sitit quod sūmū est tota desiderij vehemētia clamās: Quid enī mihi est i celo? ⁊ a te quid voluī sup terram? Deus cordis mei: ⁊ pars mea deus in eternū. Pulchre nobis vtrūq̄ pau cis hodie verbis Hieremie ꝓphete lectio cōmēdauit. Bonus es dn̄e sperātibus in

te: anime querenti te. Ubi sane ꝛ ipam̃ numeri discretionē prudenter aduerte: ꝙ sperantes qdē in eo pluraliter dixerit ꝙ hoc videat cōmune multoꝝ: queretē vo eū singulariter: ꝙ singularis sit puritatis: singularis gre: singularis perfectiōis: nō mō nil sperare nisi ab eo: sed nil querere nisi eum. Q. si bonus illis quāto magis isti? ℳerito, pinde queretī illū aīe respondet: Altissimū posuisti refugiū tuū. ℕecꝙ enim sic deum sitiēs aīa: aut cū petro ei i terreno mō te facere tabernaculū: aut cum maria deinceps eū tangere vult in terra: sed plane clamat. Fuge dilecte mi: assimilare capree hi nuloꝙ ceruoꝝ sup mōtes bethel. Audiuit enim dicētē: Si diligeritis me gauderitis vtiqꝫ: qꝫ vado ad patrē: qꝫ pater maior me ē. Audiuit enim dicētē: Noli me tangere: nōdū enim ascendi ad patrē meū. Et celestis iā nō ignara ꝟ filij clamat cū apl'o: Et si cognouimus ſm carnē xp̃m: sed nūc iam nō nouimus. Sup mōtes inquit bethel supra omnē videlicet pncipatū ꝛ potestatem sup angelos ꝛ archangelos: sup cherubin quoqꝫ ꝛ seraphin: neqꝫ enim alij sunt montes domus dei qđ sonat bethel: plane i dextera patris: vbi iā nō sit p̃ maior eo in dextera altissimi: coaltissimū appetēdere concupiscēs. ℕec enim ē vita eterna fratres: vt patrē cognoscamus vez deū: sed ꝛ quē misit iesum xp̃m vez nihilominus ꝛ vnuꝫ cū eo deū sup oia bñdictū in secula. Amē.

¶De versu decimo: ℳō accedet ad te malum. Sermo decimus.

lix

Nec nostra est

nec noua vobis: sed nota omnino sententia in pcipuis quibuscū qꝫ ptibus fidei nostre: qđ nō sit qꝫ quid sit: ꝛ sciri posse facilius et periculosius ignorari. Jdē sane etiā spei non incōuenienter tribui posse videt. Loge enī facilius mens humana tātoꝝ expta malorū: quibus sit caritura qꝫ quibus pfruitura cōprehēdit. ℳepe germana fidei speiqꝫ cognatio ē: vt qđ illa futurū credit: hoc sibi incipiat sperare futurū. ℳerito pinde apl's fidē sperādaꝝ rerū substātiā eē diffinit: ꝙ videlicet ꝛ nō credita nemo sperare nō plus qꝫ sup inane pingere possit. Dicit ergo fides. Parata sūt magna ꝛ inexcogitabilia bona a deo fidelib⁹ suis. Dicit spes ℳihi illa seruanē. ℳā tertia qdem charitas curro mihi aut ad illa. Ceterū vt iā memini difficile oīno: aut etiā ipossibile ē illorū qualitatē vestigare bonoꝝ? nisi cui forte iuxta illud apl'i: Que oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascēdit: que pparauit deus diligentibus se: reuelauit ipe p spm̃ suū. Sane quātūlibet perfectus in carne adhuc mortali degēs: nisi ei eēt hic quedā vt ita dixerim ipfecta perfectio: nō diceret apl's: Quotquot pfecti sumus id ipm̃ sentiamus: idipꝫ pfecto qđ p miserat nō quasi iā acceperim: aut iam pfectus sim etiā paulus ipe necesse est fateat: qꝫ nūc cognosco exparte: ꝛ ité videmus: nūc p speculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciem. Qđ ergo hoī interim noscit capabili⁹ pia sane ꝛ puida inculcatiōe amplī⁹ cōmendat. ℙropriū enim afflictoꝝ ē vt molestijs eximi summā reputēt felicitatem: ꝛ carere miseria pfectā beatitudinē arbitrent. Unde ꝛ ppheta in psalmo: Cōuertere ingt aīa mea in requiē tuaz: qꝫ dñs benefecit tibi: nec vlla tī collata munera felicitatis enumerat: sed aduīgit: Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lachrymis pedes meos a lapsu. Jn qbus sane verbis patēter indicat: quātā sibi requiē: quanta qꝫ dñi bñficia iudicet a tribulationib⁹ ꝛ piculis liberari. Cui pfectosnīe illud quoqꝫ de psalmo nonagesimo qđ hodie tractandū ē nobis sile iuenitur: ℳō accedet ad te malū: ꝛ flagellū nō appropinqbit tabernaculo tuo. Est aūt versus isti⁹ quantū nos capimus facilis itelligētia: ad quā forte ex vob iā alig puolarint. ℳecꝙ enī tā rudes estis: aut spūalis studij tā exptes: vt nō facilime inter vos ꝛ tabernacula vīa: ꝛ rursū inter id qđ malū ꝛ qđ flagellū dicīt discernatis. ℳā ꝛ apl'm sane audistis dicētē: Cū iā bonū certamē certasset: velocē forte depositionē tabernaculi sui. Sed qd ego apl'i verba memoro? Quasi vo ignorare possit miles tabernaculū suum: aut exēplo docēdus sit

alieno. Videm⁹ sane nonnullos tabernacula sua i turpitudine captiuitatis domicilia cōmutasse: nec militare in his: sed miserā gerere seruitutez. Immo vo qd oīno ridiculū ē sic errāt aliq: z in tātā oblitionem z spūalē frenesim deuenerūt: vt nihil sese aliud putare q̄z suuz hoc exterius tabernaculū videant. Quid enim aliud q̄z nō modo dei: sed z sui ignorātiā hūt q tanq̄z mortui a corde omnē infinuūtoperā circa carnez? sic intēdētes tabernaculo suo: ac si nunq̄z putēt eē casūz? Verūtñ cadat ē necesse: atq̄ id qdē in breui. An nō seipos nescire vident? q sic dediti sūt carni z sanguini: ac si oīno nihil aliud q̄z carnē solā eē se reputēt sic in vano accipietes aias suas tanq̄z prius ignorēt aias se habere? Si separaueris pciosum a vili ait dñs tanq̄z os meuz eris: hoc ē si solerter discreueris inter exterioē interioēq̄z substantiā: vt nō plus taberna culo tuo timeas a flagello q̄z tibipsi a malo Hoc enim malū est: vnde dicit: Declina a malo z fac bonū. Hoc malū qd sua quidē vita aiaz p̄uat: qd sepat iter te z deū? vt eo regnante tanq̄z corpus sine aīa: sic sit aia sine deo: plane mortua i semetipa instar vnius eoz quos tanq̄z sine deo i hoc seculo fuisse apls memorat: Nec sane dixerim vt vl ipam odio habeas carnē tuā. Dilige eam tanq̄z tibi datā in adiutoriū: z ad eterne beatitudinis gloriū pparatā. Cetez sic amet aīa carnē: vt nō ipa in carnē trāsisse putet? dicaq̄z a dño nō pmanebit spūs meus in hoīe: q: caro est. Diligat aia carnē suā: sed multo magis suā ipsius animā fuet. Amet adā euā suam: sed nō sic amet: vt voci eius plus obediat q̄z diuine. Deniq̄z ne ipi qdē expedit sic amari: vt videlicet cui interim caues a flagello paterne correctionis thesaurizes irā eterne dānatiōis. Genimina viperaz ait Iohānes? quis demōstrauit vos fugere a vētura ira. Facite dignos fructus penitētie. Ac si euidentius loqueref. Ap̄p̄hēdite disciplinā ne qñ irascatur dñs sustinete virgā corripientē ne sentiatis malleū cōterentez. Quō dicūt nobis carnales hoīes: crudelis est vita vestra: nō parcitis carni vestre. Esto non parcimus semuni in quo ei magis pcere poteram⁹. An nō melius ē illi renouari z multiplicari in agro q̄z in horreo putrefieri. Deu cōputruerūt tumenta in stercore suo. Sic vos parcitis carni vestre? Simus nos crudeles interiz nō pcēdorat vos plane parcēdo crudeliores. Sigdē etiā nūc caro vestra requiescit i spe videritis ipi qd ignominie interim vestra sustineat quid miserie eā maneat in futuz. Nō accedet ad te malū: z flagellum nō approp̄quabit tabernaculo tuo. Nic duplex stola z gemina quedā imortalitas cōmēdatur. Unde enim nisi ex sepatione aīe z corporis mors pcedit? Inde ē qd mortuū corpus ex aīe nominat. Unde autē separatio hec nisi ex flagellis pūtibus: ex q̄bz doloris vehemētia? ex ipsius corpis corruptibilitate: ex pena peccati? Merito proinde timet z odit flagellū caro nra: quo nimiruz ab ipsius aīe tam delectabili honorabiliq̄z cōsortio amaz nimis diuortiū patiat. Cetez interim qdē donec reuocet velit: nolit: sustineat illud necesse ē. Expedit aūt sic tolerare: vt prorsus euadas z flagellum deinceps non approp̄inquet tabernaculo tuo. Iā vo vt supra meminimus et incessanter q̄uenit meminisse vera aīe vita de⁹ ē: z int hec quoq̄z sepat malū: sed maluz aīe qd nō ē aliud q̄z peccatū. Eia frēs nugari libeat: ociositatibus indulgere delectet. Numirū gemino hoc serpēte vicino q duplicez nob auferat vitaz alt corpis: alt cordis? qd ni secure dormiam⁹? nisi q negligētia in gulosi piculo nō tā securitatis ē q̄z despationis iudiciū? Et qdē optandum nobis ab vtroq̄z liberari sed cauendū sane interim peccatū magis q̄z pena peti? z eo studiosius a malo q̄z a flgello deciuandū: quo pnitiosius et oīno infelicius sit a deo aiam q̄z a corpore separi. Sane vbi prorsus de medio factum fuerit omne peccatū causa quidē oīo sublata ne ipse quoq̄z deinceps manebit effectus? vt quō accedere iam ad te malum oī no non poterit sic nec flagellū qdez valeat ꝓpinquare tabernaculo tuo: q̄ videlicet tam longe sit ab exteriori homine quelibet pena q̄z longe fuerit culpa ab iteriori. Neq̄z enī ait: nō erit in te malū aut flgellū i ta

bernaculo tuo sed non accedet non appropinquabit. Siquidē ꝓsiderare est homies in quibus peccatū non modo habitat sed ꝛ regnat: nec iaz ꝓmū magis aūt intimū posse esse videt: nisi forte cum sic dñabitur nullo modo deinceps valeat nō dñari. Est aūt ꝛ alios inuenire in quibus manet qdē adhuc pctīn sed iam no ꝓualet. aut dñatur in eis⁹ emulsum quodāmō necdum tñ expulsum: deiectū sed nōꝓrsus eiectū. Lōstat sane ab initio non fuisse sic: sed in parētibus ꝓmis ante ꝓmā illā mandati ꝓuaricationē non modo nō regnasse peccatuz sed nec fuisse qdē: Altīn quodāmō iam tūc ꝓpe illis fuisse videtur: qō tam festināter intrauit. Quid vero aliud admonebat q̄z ꝛ ipsam quoq; peccati penam etsi nec dum ineſſet corꝓribus iam tamen velut ꝓ forib⁹ esse qui dixit: in quacūq; die comederitis de ligno sciētie boni ꝛ mali morte moriemini? Felix ꝓinde expectatio ꝛ beata spes nr̄a quoz tam longe glorioſioz futura est resurrectio q̄z fuerit ꝓma conditio: vt nec culpa omnino nec pena nec malum sci licet nec flagellum aut regnet aut habitet aut regnare iam vel habitare aliqñ possit in animab⁹ seu in corꝓribus nr̄is. Non accedet inqt ad te malū: ꝛ flagellum non appꝓpinquabit tabernaculo tuo. Nempe nil tam remotum: q̄z q̄ adesse vltra non pōt. Sed qd agimus frēs? Vereor deprehendi Nempe horam hanc magnus ille ꝛ cōmunis abbas nr̄ ꝛ vester nō vocatiōi ſmonū sed opi manuū nosci assignasse. Puto tñ ignoscet facile: ꝑserti nō īmemor religiose fraudis illius: qua romanus olim trib⁹ annis ei ī specu posito ministrauit. Die fiquidem vt legimus patris sui oculis furabat horas: ꝛ quem sibi surripere ad manducādum poterat: cunctis dieb⁹ benedicto panem ferebat. Et ego quidē nō dubito frēs pluribus qui inter vos sunt abundantioꝛ spiritualiū deliciarū suppeterc copiā: ſz qō vobis cōico nō surripio mihi. Quinīmo ꝛ securius ꝛ suauius quicqd illud sit qō dñs donat: sumo vobiscū. Nec enī alimonia ꝺ distribuendo minuitur: sed augeꝛ potiꝰ ministrando. Verūtamen quod aliquotiens vobis loquimur ꝓeter consuetudinē ordinis nostri: nō nostra id agim⁹ ꝓesumptiōe: sed de volūtate venerabiliū fratrū ꝛ coabbatū nr̄oz: q id etiā nob iungūt: qō tñ sibi quidē passim nolunt omnino licere. Nēpe aliam mihi rationem ꝛ singularem necessitatē esse nonerūt. Nec enī modo loquerer vob: si possem laborare vobiscū. Illud vob forte efficacius verbū foret: sed ꝛ conscientie nec magis acceptū. Ceteruz qñ id mihi peccatis meis exigētibus: ꝛ oneroſi huius vt scitis tam multiplici infirmitate corꝓoris ꝛ ipsa quoq; temporis necessitate negatur: vtinam dicēs: Et nō faciens in regno dei vel minimus merear inueniri.

¶ De versu vndecimo: Quoniam angelis suis mandauit de te. Sermo vndecimus. lx

Scriptū est enī ꝛ veraciter scriptuz: quia misericordie domini est q̄ consumpti non sumus: q nō tradidit nos in manus inimicorum nostrorum Vigilat super nos indefessus ꝛ pervigil ille singularis clementie oculus: nō dormit neq; dormitat qui custodit israel. Id quidem necesse. Non enim dormit neq; dormitat qui impugnat israel. Et sicut ipe solicitus nostri: et ipsi cura est de nobis? sic ille solicitus est vt nos mactet perdat: ꝛ vna ei cura: ne forte qui auersus est reuertatur. Nos autem aut non attendimus: aut minus attendimus reuerentiam ꝓsidentis ꝓtegentis custodiam: beneficia largientis: ingrati gratie: imo tam multiplicibus gratijs quibus ꝓuenit nos ꝛ subuenit nobis. Et nunc quidem per seipsum implet splendoribus animas nostras: nunc per angelos visitat: nunc per homines instruit: nunc ꝛ consolatur et eruit per scripturas. Quecunq; enim scripta sunt: ad nostram doctrinam scripta sunt: vt per patientiam ꝛ consolationem scripturarum spem habeamus. Bene ad doctrinam: vt per patientiā speremus. Siquidē vt alibi scripturz est doctrina viri per patiētiā noscitur. Sed ꝛ patientia ꝑbationē operat: ꝑbatio vō spez

Quid nos soli nobis non adsumus? qd so
li negligimus nos metipos? An oino vissi
muladū nobis? q; vndiq; subuenit nobis
Immo vero ꝓpterea studiosius vigilan-
dum. Neq; enī tā magna ꝓ nobis in celo
pariter ⁊ in terra solicitudo gereret: si nō
magis nobis icumbere necessitas videret
Non tā multiplex nobis custodia: nisi ob
multiplices insidias poneret. Felices ꝓin
de frēs nr̄i q iam libati sunt de laqueo ve-
nantiū: q tabnaculis militantiū ad atria q
escent tuq; transiere: maloꝝ timore sublato
in spe singulariter ꝓstituti. Uni istoꝝ imo
vniuersitati dicitur nō accedet ad te malū
⁊ flagellū non appꝛopinquabit taber̄naculo
tuo. Sane cōsidera non ad hominē qui
sm carnem viuit: sed ad eū q in carne de-
gens sm spīm ambulat hanc fieri ꝓmissio-
nem. Siquidē non est distinguere: inter illū
⁊ tabernaculuq illius. Cōfusa in eo omnia
tanq; in filio babylonis. Deniq; eiusmōi
hō etiā caro est: nec in eo spūs manet. Ubi
aūt non fuerit spūs bonus? qū deerit malū
Dꝛo vbi malū: flagellū quoq; appꝛopin
quet necesse est. Semp eius penitētia ma-
lum comitatur. Non accedet ad te malū:
⁊ flagellum non appꝛopinquabit taberna-
culo tuo. Magna ꝓmissio? sed vnde id spe
rare licet? Quō malum ⁊ flgellū euadam?
quomō effugiam quō elongabo: vt non
appꝛopinquent mihi? Quo merito? qua sa
piētia: qua virtute? Quoniā angelis suis
mandauit de te: vt custodiant te in omni-
bus vijs tuis. In qbus oībus vijs. Quib⁹
declinas a malo: quibus fugis a ventura
ira. Multe sunt vie: ⁊ genera multa viarū
magnū ꝓfecto piculum viatori. Oī facile
in multarū occursu errabit in via. sua: qui
viarum discretione caruerit. Nam neq;
angelis mandatū vt in omnibus vijs custo
diant nos: sed in oībus vijs nostris. Sunt
aūt a quibus: aut in quibus oporteat custo
diri. Scrutemur ꝓinde vias nostras frēs?
etiam vias demonū: vias quoq; beatoꝝ
spirituū ⁊ vias dñi vestigemus. Et quidez
supra me est qđ incipio? sed inuabitis ora-
tionibus vestris vt appareat mihi thesau
rum intelligētie sue: ⁊ voluntaria oris mei
beneplacita faciat sibi dē. Uie igit filioꝝ
adā: in necessitate ⁊ cupiditate versantur.
Ab vtraq; trahimur: nisi q videmur ma-
gis vrgeri necessitate: trahi cupiditate. Et
necessitas qdē spūaliter corpi tribuēda vi-
dek. Nec simplex illa ē: sz an fract⁹ habens
plurimos plurimaq; dispēdia: nā cōpēdia
pauca ad modū. fiqua tñ: Quis hominuq
nesciat q necessitas hoiuq reuera q̄z mul-
tiplex sit: qs sufficiat q̄z sit multiplex expli-
care? Ipa nos erudit experiētia: ipa vexa
tio dat intellectū. In his gsq; docek q̄z ne-
cesse hz clamare ad dñm: nō de necessitate
sed de necessitatib⁹ meis erue me. Necmō
ab hac via necessitas: sed ab ea quoq; q̄ cu
piditatj ē optabit educi: qsqs nō surda au-
re monita sapiētis exceperit. Quid enīz il
le ait: A voluptatib⁹ tuis auerteret. Et itē:
Post concupiscētias tuas non eas. Siquī-
dē e duobus malis longe melius in necessi
tate q̄z in cupiditate. Multiplex illa sz ista
amplius per omnem modum: immo vltra
omnem modum multiplicior inuenitur.
Res cordis est ista cupiditas: ꝓpterea
tanto maior: quanto anima plus est q̄z cor-
pus. Deniq; he sunt vie que videnk hoib⁹
bone: sed finē nō habēt nisi cum demergūt
in ꝓfunduq inferni. Si inuenisti vias ho
minum: illud quoq; considera: ne forte de
his dictum sit: Contritio ⁊ infelicitas in cu
piditate. Quomodo in cupiditate infelici-
tas? Id est non felicitas vt putatur. Quid
enim si cui forte videtur in terrenarum af
fluentia rerum concupita felicitas arride-
re? Eoipso infelicior est: quo vehementius
ipsam ꝓ felicitate amplectitur infelicita-
tem: aut magis immergit ab ea. Ue filijs
hominū: ab hac felicitate falsa atq; fallaci.
Ue q dicit: q: diues sum: ⁊ nullius egeo: cū
sit paup ⁊ nudus ⁊ miser ⁊ miserabilis. Et
necessitas quidē ex infirmitate carnis: cu-
piditas ex cordis inedia ⁊ obliuione ꝓce-
dit. Iccirco enim alienum mēdicat aia: q
oblita sit comedere panem suū. Ꝓpterea
terrenis inhiat: q minime celestia medite-
tur. Uideamus ⁊ demonum vias. Uidea-
mus vt caueamus: videamus ⁊ fugiamus
eas. Sigdē vie illoꝝ ꝑsūptio ⁊ obstinatio.

Scire vultis vnde id sciam? Considerate eorum principem: qualis ille est: tales ⁊ domestici eius. Considerate viarū ipsius pncipia: si non manifeste in imanissimaz psumptionem statim profilierit dicens. Sedebo in monte testamenti in lateribꝰ aquilonis: similis ero altissimo. Oz temeraria qzq; hoc nēda psumptio. Nūquid nō illic ceciderūt omnes qui operant iniquitatem? ex pulsi sunt nec potuerūt stare? Propter psumptionē stare non potuerūt: propter obstinationem qui cecidit non adiciet vt resurgat. Ex hac nempe spūs vadens: ex illa ⁊ non rediēs est. Et mira quidem psumptio demonū: sed non minus mira obstinatio est: q superbia eorum semper ascendit: propterea nō est in illis cōmutatio. Quia enim converti noluerūt a via psumptionis: inciderunt in viam obstinationis. Oz perversio ⁊ eversio sunt corde filij hominuz quicūq; sectantur vestigia demonū: ingredient demonū vias. hec enī tota aduersuz nos spūalū colluctatio nequitiaruz est: vt nos seducant? vt inducant in vias suas: vt deducant in eis ⁊ perducant ad destinatū finem: qui paratus est eis. Fuge homo psumptionē: ne gaudeat de te inimicꝰ tuus. Nempe in his maxime vitijs gaudet: in se ipso expertus q̄z difficile possis ab hac tāta voragine respirare. Nolo aute vos ignorare fratres: quonam modo descendat imo cadatur in illas. Primus enim vt interim occurrit gradus descensionis huius dissimulatio est propie infirmitatis: iniquitatis: inutilitatis? dum sibi parcens: sibi blādiens: sibi persuadens homo aliquid se eē cum nihil sit: iam se seducit ipse. Secūdus gradus ignorantia sui. Ubi enim in primo gradu inutilia sibi texuerit perizomata foliorum? quid supererit nisi vt vulnera tecta non videat presertim qui ad hoc solū texerit ne videret? Ex hoc tandem fit vt etiam alio revelante vulnera nō esse contendat? conversus in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis. Atq; is quidem tertius gradus est: admodum iam vicinus imo contiguus psumptioni. Quid enim mali artitare iam vereatur: qui presumit ⁊ defensare? Ceterum difficile hic berebit i tenebris ⁊ lubrico: presertim cum non desit etiam angelus dñi malus persequēs ⁊ impellens. Itaq; quartus gradus vel quartum potius precipitium cōtemptus est: vt quemadmodū scriptura dicit: impius cuz venerit in pfundū malorz contemnat. Ex hoc ⁊ deinceps magis ac super eum vrget patens os suū? dum videlicet eiusmodi animam contēptus tradit impenitentie: impenitentia obstinatione firmatur. Hoc iam peccatuz quod neq; in hoc seculo remittit neq; in futuro: quia cor durum ⁊ induratū nec deum timet: nec hominem reueretur. Qui sic in omnibꝰ vitijs suis adheret diabolo: manifeste factus est vnus spūs cū eo. Et vie quidē hominū q̄s superius demonstrauimus: ipse sunt de quibus dicit Tētatio vos non apprehēdat nisi humana: ⁊ q; humanū é peccare. Ponzo diabolicas a natura hominis alienas esse quis nesciat? nisi q; in nōnullis ipsa sibi consuetudo naturā induisse videt? Ceterum etsi quorundam hominū sit: non humanū tamen sed diabolicum est in malo perseuerare. Que vo sūt sanctorum angelorum vie? Profecto ille q̄s vnigenitus enarrauit dicēs: Videbitis angelos ascendentes ⁊ descendentes supra filium hominis. Ascensio ⁊ descensio igitur vie illorum. Ascensio propter se: descensio vel potius condescensio propter nos. Sic beati illi spiritus ascendūt per contemplationē dei: descendunt per compassionē tui: vt custodiant te in omnibꝰ vijs tuis. Ascendunt ad vultum eius: descendunt ad nutū eius: quoniā angelis suis mandauit de te. Nec tamen vel descēdendo glorie visione fraudantur: quia semper videt faciem patris. Puto ⁊ dñi vias vultis audire. Multum presumere videor: si me illas promisero ostensurum. Legi autem de ipo: quoniā docebit nos vias suas. Cui enim alteri crederetur? Docuit itaq; vias suas: cum aperuit labia pphe vt diceꝫ Universe vie dñi: mia ⁊ vitas. Ita ad singulos: ita ad oēs cōiter venit: in mia. s. ⁊ vitate. Ubi enī iā multa fuerit de miseratione psūptio? sz obliuio vitatis: nō ptinuo ibi deꝰ: sz neq; vbi terror

multus ex recordatiõe veritatis:nulla aũt de memoria misericordie consolatio. Nam neq; veritatem tenet:qui misericordiã vbi vere est nõ agnoscit:nec vera esse fine veritate mia potest. Itaq; vbi mia ⁊ veritas obuiauerunt sibi:ibi sese etiam iustitia ⁊ pax osculanť:nec abesse is potest:cuius in pace factus est locus. Quãta audiuim⁹ ⁊ cognouimus:siquidẽ patres nostri nobis annunciauerunt sup hac copula tam felici misericordie ⁊ veritatis. ℳisericordia tua ⁊ veritas tua susceperunt me ait prophet. Et ĩ alio loco ℳisericordia ingt tua ante oculos meos est: ⁊ complacui in veritate tua. Sed ⁊ dñs ipse de eo:Veritas mea ⁊ misericordia mea cum illo. Sed considera etiã manifestos aduẽtus dñi:quemadmodũ.ſ. in eo quidem quitam p̃missus est misericordem teneas saluatorem. Porro ĩ eo qui in fine p̃missus:veracem sustineas retributorẽ. Maz ⁊ hinc forte videbiť dictũ: q; miaz ⁊ veritaté diligit deus:gratiã ⁊ gliaz dabit dñs. Oꝫ uis ⁊ in p̃iore quoq; aduẽtu recordat⁹ fit mie sue ⁊ veritatis sue domui israel.⁊ in posteriori quo videlicet iudicaturus sit orbem terre in equitate:⁊ pplos ĩ veritate sua:nõ tñ futurũ fit iudicium sine mia:nisi forte ei qui non fecerit miaz. Hec sunt eternitatis itinera: de quibus habes apud prophetã: Incuruati sunt colles mũdi:ab itinerib⁹ eternitatis eius. Ad manũ est:vnde id facilime ꝓbare possim. Siqdẽ mia dñi ab eterno ⁊ vsq; in eternũ:⁊ vitas dñi manet in eternũ. Ab his itineribus incuruati sunt colles mũdi:supbi demones: p̃cipes huius mundi tenebrarũ harũ:q; viã veritatis ⁊ mie nescierunt:neq; memi. nerũt semitarũ eius. Quid illi ⁊ veritati⁊q; mẽdax est ⁊ pater eius? Beniq; habes manifeste de eo scriptũ:qñ in veritate nõ stetit. Oꝫ vo lõge fuerit etiã a mia iflicta nob ab illo miseria nra testať. Qñ ille vnꝫ misericors fuit ⁊ qui homicida erat ab initio? Postremo qui sibi nequã⁊ cui bonus? Oꝫ nequissim⁹ ille sibi q nunq; sup ꝓpria iniq tate dolet⁊nunq; sup ꝓpria damnatiõe cõpungit? Nimirũ falsa ꝓsumptio a via veritatis extrusit:crudelis obstinatio viã mie intercluſit. Inde enĩ nec in se vnq; assequi nec a dño ꝓseq; mia potest. In hũc igitur modũ tumidi illi colles incuruati sunt ab itineribus eternitatis:dũ a vijs dñi:q; qdẽ recte sunt:p anfractus suos ⁊ distorta non tam itinera q; p̃cipitia corruerunt. Oꝫ vo p̃udenti⁹ atq; vtilius⁊alij quidã colles ab his itinerib⁹ incuruati ⁊ humiliati sunt ad salutem. Nõ enĩ incuruati ab his tanq; ab eor rectitudine dissidentes:sed q; ipsa eos incuruauerũt itinera eternitatis. An nõ incuruatos iam cernere est colles mũdi⁊ dũ sublimes quiq; ac potentes deuota subiectione incuruanť ad dñm:⁊ vestigia ei⁹ adorant. Nũquid nõ incuruanť⁊cum ab ipsa sua perniciosa celsitudine vanitatis ⁊ crudelitatis ad humiles semitas ꝙuertunť mi sericordie ⁊ veritatis? Ad istas nimirũ dñi vias nõ mõ bonor̃ spirituũ: ſz etiã elector̃ vie hominũ dirigunť. Et quidẽ p̃im⁹ gradus miſero homini emergenti de ꝓfundo vitior̃ illa est misericordia: qua miseret filio matris sue:miseret aie sue perinde placens deo. Imitãť enĩ q; eiusmodi ẽ magnũ illud magne miserationis opus cõpunctus cum eo qui p̃ior punctus est p̃o eo:moriẽs ⁊ ipse quodãmodo p̃o salute sua:nec parcens iam sibiipsi. Nec miseratio p̃ima excipit redeunte ad cor:⁊ hec inter ipsa viscerũ actitať archana. Superest vt via regia p̃o grediať ⁊ ꝓcedat vsq; ad veritatẽ⁊ qõ sepissime cõmendamus vobis:cordis cõtritionẽ oris confessio comitet. Corde enĩ creditur ad iustitiam:ore autẽ ꝓfessio fit ad ſlutẽ. Cõuersus ad cor paruulus fiat in oculis suis necesse est:sicut veritas ait: Nisi cõuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puer iste: nõ intrabitis in regnũ celor̃. Nõ ergo velit dissimulare quod nõ valet nescire:q; ad nihilum sit redactus: Nõ confundatur in lucem p̃odere veritatis:quod non fine miserationis affectu viderit in occulto. Sic ingreditur homo vias misericordie ⁊ veritatis⁊vias vtiq; domini vias vite:⁊ fruct⁹ viarum salus est viatoris. Vias quoq; angelorum ad easdem nihilominus tendere manifestum est. Cum enim ascendunt ad contemplationem inquirũt veritatem⁊de

qua ꝛ desiderando satiantur: ꝛ satiando desiderant. Cum vo descendunt faciunt nobiscum misericordiam? vt custodiant nos i omnibus vijs nostris: administratorij enim spiritus sunt missi in ministerium propter nos. Plane ministri nostri: non domini nostri. Et in hoc vnigeniti formam imitantur qui non venit ministrari sed ministrare: q stetit inter discipulos tanq̃ qui ministrat. Fructus angelicarum viarum quod ad ipsos spectat sua ipsorum beatitudo: ꝛ obedientia est charitatis. Quod autez ad nos pertinet: inde quidem obtentus diuine gratie hinc custodia vie nostre. Siquidem angelis suis mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis. Aliogn facile incurrere tibi est vias mortis? vt videlicet aut de necessitate in obstinationẽ aut in presumptionem de cupiditate prorumpas: que quidez non iam hominum sed demonum vie. In quo enim tam facile inueniri solent hoies obstinati: q̃ in eo quod ad necessitatez pertinere aut simulant aut arbitrantur. Quicquid moneas aut ille: ego quod possum et non vltra q̃ possum. Tu si hic fis: aliter sentias. Unde vero in presumptionem? nisi ex quodam impetu vehementioris desiderij profilimus? Interim ergo mandauit angelis deus non quidem vt amoueant te a vijs tuis: sed vt in eis ipsis custodiant ꝛ quasi p vias suas vias tuas dirigant in vias ipsius Quonam modo inqs? Nempe vt quod ãgelus ex sola charitate purius agit? tu saltem propria necessitate admonitus descendas ꝛ condescendas exhibere scilicet primo misericordiam: ꝛ rursum cum eode angelo leuans desideria tua tota animi cupiditate ascẽdere studeas ad summam ꝛ perpetuam veritatem. Hinc enim monemur leuare corda cum manibus ad dominum? hinc audim⁹ quotidie sursum corda: hinc quoq negligentes arguimur ꝛ dicitur nobis. Filij hominum vsq quo graui corde? vt quid diligitis vanitatez ꝛ queritis mendacium? Exoneratum enim cor ꝛ leue: leuatur magis vt querat ꝛ diligat veritatem Nec mireris q in vias domini secum nos admittere imo ꝛ immittere non dedignentur: qui custodire dignantur in nostris. Q̃ felicius tamen in eis ipsi ambulant: quãq̃ securius. Ceterum ꝛ ipsi quoq longe inferius ab eo qui veritas ipsa ꝛ ipsa misericordia est: i misericordia ꝛ veritate versantur Q̃ vo congrue suis queq gradibus sibiq̃ competentibus disposuit deus. Summam rerum tenet ipe qui summus est: vltra quẽ nihil supra quem nihil. Ponno ãgelos scos non quidem in summo posuit: sed in tuto. Quippe ei qui in summo stat vicinius adherentes: ac perinde confirmatos virtute ex alto. Nam homines quidem nec in summo nec in tuto sunt: sed in cauto. Deniq ꝛ in solido sunt ideſt in terra habentes locuz vnum sed non infimum: vnde et possibile sit ꝛ necesse vt caueant sibi. Demones aũt in pendulo huius aeris vani ventosiq̃ vagantur. Indigni siquidem celos conscendere: ad terram tamen descendere dedignantur. Et hodie qdez ista sufficiãt. Atq vtinam eiusdem ipsius munere sufficientes ei gratias reddere valeamus: ex quo ẽ sufficientia nostra. Non enim sufficientes sumus vel cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis? nisi ipse dederit nobis qui vat omnibus affluẽter: ꝛ est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Item de eodem versu. Sermo duodecimus.

lxj

SI meministis hesterno sermõe vias demonum presumptionem dixim⁹ ꝛ obstinationẽ: nec tacuimus quare id diceremus. Possumus tamen si necessarium iudicatis vias eorum via adhuc alia vestigare. Nã si omnimodo eas occultare laborent? multipliciter eos pdit spiritus sanctus: multipliciter in scripturis sanctis declarat semitas iniquorum. Legimus siquidem de eis omnibus: quoniam i circuitu impij ambulant. Legimus de eoz principe: quia circuit querens quem deuoret. Quod ꝛ ipse fateri cogitur in presentia maiestatis: cum inter filios dei astans et vñ veniat requisit⁹ circuiui terrã ait ꝛ pambulaui eã. Dicam⁹ itaq vias ei⁹ circuitoez

ꝛ circunuentionem. Jsta enim ad nos illa vtitur in seipso. Semp ille extollit ſꝫ deijcitur semp; ſuperbia eius aſcendit semp: semp humiliat. Nunquid non circuit⁹ iſte? Qui enim in circuitu ambulat proficiſcit quidē ſed proficit mihi. Ue homini qui ſequitur hunc circuitum: q nunq̄ a propria voluntate recedit. Si conaris auellere paululum ſequi videbitur: ſed in dolo. Circuitus eſt aliunde redditum parat: non ab ea penit⁹ abducet. Satagit vndiq; vndiq; fugitat: heret tamen semp propie voluntati. Uerū tamen ſi mala ē circuitio propria: longe eq dem peior circunuentio aliena. Ea ſiquidē vel maxime diabolum facit. Sꝫ quomodo fratres vt miſerum hominem circunueniat ſuperbiſſimus ille deſcendit? Uide circuitum impij: etiam in hoc ipſo. Oculi eius omne ſublime videt. Attamen ima quoq; ipſa curioſe veſtigat: ſed vt magis aſcēdat: vt vehementius intumeſcat? ꝛ dum cōculcauerit humilez ſibi videat ipſe ſublimior: ſi ē ſcriptū eſt: Dū ſupbit impi⁹ icendit pauper. Oꝫ peruerſe aſcendentes ꝛ deſcendentes angelos bonos malus angelus emulat. Aſcendit ſtudio vanitatis: deſcendit liuore malignitatis. Cui mendax aſcenſio: crudelis deſcenſio eſt. expers ille vt heri dixim⁹ miſericordie ꝛ veritatis. Leterum ſi deſcēdunt maligni vt circunueniant? gratias ei cuius mandato deſcendunt: ꝛ benigni angeli: vt ſubueniant nobis ꝛ cuſtodiant nos in omnibus vijs noſtris. Neq; hoc ſolum ſed in manibus inquit portabunt te: vt nō offendas ad lapidem pedem tuū. Quanta nobis frēes i huius ſcripture vbis ꝛ erudi tio ꝛ admonitio ꝛ conſolatio exhibet. Quis i omnibus pſalmis tam magnifice puſillanimes conſolatur? negligentes admonet: erudit ignorantes? Unde id fidelibus quoq; ſuis prouidentia voluit diuina parare: vt i ore ipſorum verſiculi pſalmi huius hoc maxime quadrageſimali tempore verſarētur. Nec aliunde q̄ ex ipſius vſurpatione diaboli ſumpta videt occaſio: vt in hoc quoq; nequiſſimus ille ſeruus filijs ſeruiat vel iuuitus. Quid enim tam moleſtum ei qd nobis eſſe poterat tam iocundum? q̄ vt etiam malum eius nobis cōoperet⁹ in bonuz? Angelis ſuis mandauit de te: vt cuſtodiāt te in omnibus vijs tuis. Confiteantur domino miſericordie eius: ꝛ mirabilia eius filijs hominum. Confiteantur ꝛ dicant inter gentes: quoniam magnificauit domin⁹ facere cum eis. Domine quid eſt homo quia innotuiſti ei? aut quid apponis erga eū cor tuum? Apponis cor erga eum? geris pro eo ſollicitudinez: curam illius habes. Beniq; ei mittis vnigenitum tuum? imittis ſpiritū tuum: promittis etiaz vultum tuum. Et ne quid in celeſtibus vacet ab opera ſollicitudinis noſtre beatos illos ſpiritus propter nos mittis? in miniſterium cuſtodie noſtre deputas: noſtros iubes fieri pedagogos. Parum enim eſt quod facis angelos tuos ſpiritus: facis ꝛ angelos paruulorum. Beniq; angeli eorum ſemp vident faciem patris. Illos vtiq; ſpiritus tam felices: ꝛ tuos ad nos ꝛ noſtros ad te angelos facis. Angelis ſuis mandauit de te. Admira dignatio ꝛ vere magna dilectio charitatis. Quis.n. quibus: de quo: quid mandauit? Studioſe conſideremus fratres diligenter mādem⁹ memorie: hoc tam grande mandatū. Quis enim mandauit? Cuius ſunt angeli? cuius mandatis obtemperant: cuius obediūt voluntati. Nempe angelis ſuis mandauit de te vt cuſtodiant te: nec cunctantur: qn etiā in manibus tollant te. Summa ergo maieſtas mandaut: et angelis ſuis mandauit. Illis vtiq; ſublimibus? tam beatis tam proxime ſibi coherentibus: tam familiariter adherentibus ꝛ vere domeſticis dei. Mandauit autez de te. Tu quis es? Domine qd eſt homo q̄ memor es eius? aut filius hominis quia reputas eum? Quaſi vo nō ſit homo putredo: ꝛ filius hominis vermis. Sed quid putas mandauit de te? Nunqd ſcripſit cōtra te amaritudines? Nunquid vt contra folium quod vento rapitur oſtendant potentiam ſuam? ꝛ ſiccam ſtipulam p. ſequantur? Nunquid vt tollant impium? ne videat gloriam dei? Mandatum iſtud eſt non mandatum de te. Non recedas ab adiutorio altiſſimi? i ptectōe dei celi cōmorare: ne de te illud q̄q; mādet. Quē enim

protexerit deus celi: non de eo illud mādabitur sed pro eo. Et interim qđ non mādat pro eo differt: vt sint oīa ꝓpter electos. De nicq parantibus ire seruis ⁊ ꝯtinuo sup seminata colligere zizania ꝓuidus paterfamilias: finite inquit vsq ad messem: ne forte eradicetis simul ⁊ triticū. Quomodo ḡ tā diu cōseruabit inter ea? Hoc plane hoc opus pñs: hoc mandatū temporis huius. Itaq angelis suis mandauit de te vt custodiant te. O triticū inter zizania? o granum inter paleas: o lilium inter spinas. Bñas ei frēs gratias ei: ⁊ pro vobis pariter ⁊ ꝓ nobis. Precios̄ū nobis depositū cōmiserat fructum crucis siue precium sanguinis sui: non est ꝓtentus custodia hac tam paꝛ tuta tam paꝛ vtili: tam fragili: tam insufficienti Super muros tuos hierusalē ꝓstituit custodes. Nempe etiam ipsi qui videntur muri aut in muro ipso colūne bis custodib⁹ eget ⁊ maxime angelis suis mādauit de te: vt custodiant te in oībus vijs tuis. Quantū tibi debet hoc verbum inferre reuerentiā? afferre deuotionē: ꝓferre fiduciā. Reuerentiam pro pñtia? deuotionem pro benuolentia: fiduciam pro custodia. Caute ambula. Vbi? Vbi adsunt angeli sicut eis mādatū est: in omnibus vijs tuis. In quouis diuersorio? in quouis angulo: angelo tuo reuerētiam habe. Tu ne audeas illo pñte: qđ vidente me non auderes. An pñtem esse dubitas? qđ non vides? Quid si audires? qđ si tangeres: qđ si olfaceres? Vide quia non solo visu rerum pñtia comꝓbet. Mō oīa visui subiacent: ne corꝓalia quidē. Quanto magis spiritualia procul sunt ab oīm sensu corꝓreo? ⁊ spirituali potius vestigāda? Si fidem consulas: ea tibi angelicam ꝓbat pñtiam non deesse. Nec dixisse piget qui fides probat: quā nimirum apostolus argumentum non apparentum esse definit. Adsunt igitur ⁊ adsunt tibi: non modo tecum sed etiam pro te. Adsunt vt protegant? adsunt vt prosint. Quid retribues dño? ꝓ oībus que retribuit tibi? Siquidē ei soli bonor ⁊ gloria. Quare ei soli? Quia ipse mandauit: ⁊ omne mandatū optimum nō ni si ab illo est. Verūtamen ⁊ si ille mandauit? ipsis quoq qui ⁊ ei ex tanta charitate obediunt ⁊ nobis subueniunt: in tanta necessitate ingratos esse nō licet. Simus ergo deuoti simus grati custodibus? redamemus eos: honorem⁹ eos quātuz possum⁹: quātum valemus. Totus tū ei reddat ⁊ amor ⁊ honor noster: a quo tam ipsis qz nobis est totum vnde honorare possumus vel amare vnde amari honorarue meremur. Neq enī vbi ait: soli deo honor ⁊ gloria ꝓphetico credendus est obuiare sermoni: qui sibi et amicos dei nimis honorificatos ee testat. Puto aūt simile esse verbū illō apostoli ei qđ item ait: nemini quicq debeatis: nisi vt inuicem diligatis. Siqdem non hoc velint vt alijs quelibet debita negarēt: presertim cum idem ipse dicat cui honorem honorez ⁊ cetera in hunc modum. Vt ergo plenius intelligas qđ in vtroq senserit qdue monuerit: vide quēadmoduz inter radios solis minora quelibet luminaria non videntur. Nunqd amota mō sydera arbitramur? nisi qđ extincta? Minime qdem: sed ampliori claritate quodāmodo tecta interim apparere non posse. Sic ergo dilectio alia quelibet debita superans quasi sola regnare debet in nobis: vt qcqd debeā ceteris sibi vē dicet: ⁊ ex dilectōe oīa faciam⁹. Sic diuin⁹ honor ꝓualeat ⁊ quodāmodo ꝓiudicet vni uersis: vt solus ipse non modo pre oīb⁹: isz i oībus honoretur. Idipsum sane dictuz putes etiam de amore. Quid enim extra ipm reliquit ceteris? qui totum cor: totam animam totam virtutem: dño deo suo in dilectione donauit. In ipso itaq frēs affectuose diligamus angelos eius tanq futuros aliquā do coheredes nostros: interim vo actores ⁊ tutores a patre positos ⁊ ꝓpositos nobis. Nunc enim filij dei sumus ⁊ si nondum appareat q ad huc paruuli sub actoribus ⁊ tutoribus simus: tāq nihil interim differentes a seruis. Letez ⁊ si tam paruuli sumus ⁊ tam magna nobis ⁊ nec modo tā magna sed ⁊ tā piculosa via restat? qđ tū sub tantis custodibus timeamus? Nec supari nec seduci: minus aūt seducere pñt: q custodiunt nos in oībus vijs nostris. Fideles sūt: prudentes sunt: potētes sunt qđ trepidamus?

Tñ sequamur eos:adhereamus eis: et in protectione dei celi cõmoremur. Vide enī q̄ sit tibi necessaria ista protectio: hec custodia in vijs tuis. In manibus inqt portabūt te:ne forte offendas ad lapidem pedē tuū. Parū tibi videt? q̄ sit lapis offensionis in via? Considera que sequūt. Sup aspidem & basiliscum ambulabis:& conculcabis leonem & draconem. O quā necessarius pedagogus:imo etiam baiulus:presertim paruulo inter hec gradienti. In manibus inqt portabunt te. In tuis qdem vijs custodient te: & deducent paruulū qua pōt paruulus ambulare. Letex non te patient tentari supra q̄ sustinere potes: sed in manib⁹ tollent vt ptranseas offendiculum. O facile tranfit q illis portat manib⁹: q̄ suauiter iuxta vulgare puerbium natat cuius alter sustinet mētum. Quotiens ergo grauissima cernit vrgere tentatio & tribulatio vehemens imine re:inuoca custodem tuū ductorē tuū:adiutorem tuū in oportunitatibus in tribulatõe Inclama eum:& dic. Dñe salua nos:pim⁹. Non dormit neq; dormitat q̄ ad tps q̄q; dissimulet:ne forte piculosi⁹ ab illis te manibus ipse ꝑcipites:si te eis ignoraueris sustentatum. Spirituales enim sunt iste manus & auxilia vtiq; spūalia:que singulis electoꝝ pro cuiusq; discriminis mō & obiecte difficultatis:tanq̄ lapidee molis quantitate:ab his qui sunt deputati sibi angelis spiritualiter & multipliciter exhibent. Dico ego tñ aliqua ex his que cõia magis arbitror:& paucis qui inter nos sunt inexperta. Turbat aliqs vehementer seu corporali q̄uis incõmodo seu tribulatione aliqua secularī:seu accidia spūs & quādam animi defectionē languescens. Iam tentari incipit supra q̄ valeat sustinere:iam impinguet & offendet in lapidem si non fuerit qui subueniat. Quis vō est lapis iste? Ego illum intelligo lapidem offensionis & petram scandali:in quā si offenderit quis collidet:sup quē vō ceciderit conteret eum. Lapidem vtiq; angularem electum pretiosum: qui ē dñs xp̄s. In hunc lapidē offendere ē: murmurare aduersus eum:scādalizari a pusillanimitate spiritus & tēpestate. Itaq; opus illi est angelica ope:angelica consolatione: angelicis manibus:qui iam deficit: nā ꝑpe modum offendit in lapidem. Et vere in lapidem offendit qui murmurat & blasfemat seipsum collidens:non eum in quē furibūdus impingit. Arbitror sane velut duabus quibusdam manibus eiusmodi homines i terdum ab angelis supportari:vt quodam modo non sentientes transeāt qō tantope formidabant:nec paz mirent postmodum tam sup posteriori facilitate q̄ sup difficultate priori. Vultis scire quas intelligā duas manus? Duplicez vtiq; demonstratōez dum videlicet hinc qdem tribulatiōis breuitas inde eternitas retributionis ostendi tur:aut magis pingit vl' imprimit cordi: vt intimo affectu sentiat: qñ momentaneum hoc & leue tribulatiōis nostre supra modū in sublimitate eternum pondus glorie operatur in nobis. Quis vō istas tam bonas ꝑ bonos non credat fieri? cum certum sit q̄ econtrario male vtiq; fiant īmissiones per āgelos malos? Habetote familiares angelos fratres mei? frequentate eos sedula cogitatione & oratiõe deuota:qui semper nobis adsunt ad custodiam & consolationem.

¶ De duodecimo versu: In manib⁹ portabunt te. Sermo decimusertius.

POssumus hūc ip̄m versuz q in manib⁹ est videlz in manib⁹ portabūt te tē. non mō de pñti ꝓsolatõe dcñ accipere:sz ēt de futura. Nēpe custodiūt nos in vijs nr̄is angeli sci:sz via finita qō est vtiq; vita finita:i manib⁹ tollūt. Nec desunt nobis testes fideles. Proxie lectū ē nobis: de beatissimo p̄re nr̄ ouere p oīa benedicto⁹q; dū intentā oculoꝝ aciem in splendore chorusce lucis hūe videret: vidit germanā aiaz capuani ep̄i i spera ignea ab angelis i celū deferri. Sed qd huiusmodi testimonia requirim⁹? Ipsa in euangelio veritas de mēdico & vlceroso lazaro ait: qñ deportat⁹ est ab angelis in sinu abrae. Neq; enim in illa tam noua nobis tanq̄ incognita regione & ābulare ipsi possem⁹? psertim cū tant⁹ sit lo

pis in via. Quis lapis? Quis ī lapidib⁹ oll cōsueuerat adorari: qui lapides obtulit domino dicēs: Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiāt. Porro pes tuus affectio tua pes anime quam in manibus angeli portant: ne offendas ad lapidem pedem tuum. Quomodo enim non vehementissime anima turbaretur: si sola hinc egrederetur: si illas sine solatio ingrederetur vias: si inter illos lapides suis pedib⁹ graderetur? Ēni uero manifesti⁹ audi q̄z necesse habet portari in manibus alienis: nec alijs q̄z angelicis tamen. Super aspidem ⁊ basiliscū ambulabis: ⁊ conculcabis leonem ⁊ draconē. Quid inter hec facēt pes human⁹? Quid humane affectionis inter tā horribilia mōstra cōstaret? Nempe nequitie spirituales sunt: ⁊ quidē non incongruis appellationibus designate. Siquidem ⁊ de his dictum quod ne quaquaz vobis excidisse reor: Cadent a latere tuo mille: ⁊ decem milia a dextris tuis. Quis vō scire potest: an diuerse sint inter eos operationes malitie ministeria iniqtatis: vt ex diuersis officijs vel potius maleficijs vocabula quoq; diuersa sortiti nominentur. alius quidem aspis: alius vō basiliscus⁹: alius autem leo: ⁊ alius draco? videlicet suo inuisibili modo varie noceāt: quasi alius morsu: alius visu: alius rugitu: vel ictu: alius flatu? Legi de quodaz genere demoniorum: q̄ non ejciatur nisi in oratione ⁊ ieunio. Nihil potuerat verbū apostolice increpationis ad illud. Quomō nō illud aspis erat? illa vtiq; de q̄ in psal. aspis surda ⁊ obturans aures ne vocem audiat incantantis. Vis non terreri a tam terrifico mōstro? vis securus post mortem ambulare super aspidem istam? Caue ne interim post eam ambules? caue ne imiteris: ⁊ non erit quod paueas in futuro. Ēnumero vitium est: cui reor eiusmodi spiritum dominari. Et si vultis scire ipsa est circuitio? q̄ vobis hesterno sermone monuimus eē cauendum: ipsa obstinatio est aduersus quā pridie loquebamur. Nec enim piget quotiens datur occasio ab hac tam grauī peste p̄munire vos: vt oīmodis fugiatis: q̄ hec quidē sit sūma quedā religionis subuersio et vere iuxta testimoniū legislatoris⁹ venenū aspidū insanabile. Dicit aspis hinc altera auré q̄z p̄cessius potest terre infigere: inde vō alterā caude imissione nihilomin⁹ obturare ne audiat. Quid ad hec incantātis vox: quid sermo faciat p̄dicātis? Oza bo p̄o eo: humiliabo in ieunio aiam meā? baptisabor p̄o mortuo vberrimo quodam pfluuio lachrymarū: apud quem viderim nihil humane incantationis: quamlibet sapientiam: nihil quantācūq; admonitionis industriam p̄ualere? Mouerit tū vir pertinax non celo sese: sed solo infigere caput? q̄ sapientia que deorsum est: nō mō pudica: sz ⁊ pacifica sit. hec autē magis vt ita dicam aspidica nisi terrena esse nō potest. Sz nec adeo obsurdesceret: nisi cauda quoq; obturaret auditū. Que est hec cauda? Finis intentionis humane. Nec surditas desperata dū hinc quidē velut terre infixus p̄prie quisq; inberet voluntati: inde velut reflectens caudam finem aliquē meditatur: ⁊ infigit animo quod desiderat adipisci. Nolite obsecro fratres nolite obturare aures: nolite obdurare aliquando corda vestra. Inde enim tam mordax ⁊ amarus sermo inuenitur in ore hominis obstinati: q̄ nulla ad eum penetrare queat beniuolentia monitoris. Inde aspidis virus in lingue aculeo perseuerat: q̄ aduersus linguam incantatoris tanto sese studio obturarit. Et basiliscus vt aiunt venenuz gerit in oculo: pessimum animal: ⁊ pre omnibus execrabile. Nosse cupis oculum venenatum: nequam oculum: oculum fascinantē? Inuidiam cogita. Quid vō inuidere? nisi malum videre est? Si non esset ille basiliscus: nunq̄z eius inuidia mors intrasset in orbem terrarum. Ue misero homini: q̄ inuidum non p̄euidit. Superemus et hoc vitium dum adhuc viuimus: si post mortem volumus ministrū tante nequitie non timere. Memo alteri⁹ bonū inuido inspiciat oculo. Nepe hoc ipsum iā qđ in se est: tabe sua illud inficere ⁊ qđāmō interficere est. Qui hominē odit: homicidā illū vītas ipa testat. Quid ⁊ ille q bonū odit in hoie? nūqđ nō homicida poterit appellari? Adhuc

viuit homo:⁊ ille iam reus est mortis eius. Adhuc ardet ignis qué dñs iesus misit in terram:⁊ inuidus est tanq̃ qui spiritū extinxerit iam damnaī. Ue nobis a draconе Immanis bestia est: flatu igneo quicq̃ attingit necat:nō mō bestias terre: sed ⁊ volucres celi. Haud aliū ego hunc q̃ iracundie spiritū reor. Quantos etiā sublimis vt videbaī vite flatu huiꝰ draconis miserе latis adustos turpiter in os eius ingemuiꝰ cecidisse? Oꝝ melius sibi ipsis irasci potuerant ne peccarēt. Nimirū affectio naturaī ira hominū est:abutentibus bono nature grauis perditio ⁊ miserāda pernicies. Occupemus illam fratres in quibus expedit: ne forte ad inutilia illicitaq̃ ꝓpumpat. Sic nimirū solet amorē amor expungere: solet timor timore depelli. Nolite timere eos q occidunt corpus ait dñs:aīe autē nō habēt quid faciant. Et confestim: Ostendam aūt vobis quem timeatis. Timete euꝫ qui potestatem habet corpus ⁊ animā perdere in gehennā. Ita dico vobis:hunc timete. Ac ꝑ manifestius dicat Hunc timete: ne illos timeatis. Repleat vos spūs timoris dñi:⁊ alienus timor locum non habebit in vob. Et ego dico vobis. Nō autē ego:sed veritas:nō ego: sꝫ dñs. Nolite irasci eis q trāsitoria vobis auferūt:qui conuitia inferunt: qui ingerūt forte supplicia:⁊ preter hec faciunt nihil. Ostendā autē vobis cui debeatis irasci. Irascimini ei que sola vobis nocere potest:sola facere vt illa omnia nō ꝓsint. Ultis scire quenā illa sit? Iniquitas ppria. Ita dico vob:huic irascimini. Nulla enī nocebit aduersitas:si nulla dñēī iniqtas. Qui pfecte huic irascit:ceteris nō mouetur magis ⁊ amplectit ea. Ego inquit in flagella paratus sum. Sit damnū:sit conuitium:sit lesio corporalis:paratus sum ⁊ nō sum turbatus:qm̃ dolor meus in cōspectu meo semp. Quid ni exteriora omnia parui pendam in huius estimatione doloris? Filius insquit vteri mei persequit me:⁊ conuitianti seruulo indignabor? Cor meū dereliquit me:dereliquit me virtus mea:⁊ lumē oculoꝝ meoꝝ ⁊ damna corporalia plangā: aut incōmoda corporalia reputabo? Hinc nimirū nō modo mansuetudo oriī: cui dracōnis flatus nō noceat:sed etiam magnanimitas quā rugitus leonis non terreat. Aduersarius vester tanq̃ leo rugiens ait Petrus. Gratias magno illi leoni de tribu iuda:rugire iste potest:ferire non potest. Rugiat quantū vult:tantum non fugiat ouis christi. Quanta minaī quanta exaggerat; quanta intentat? Non sumus bestie: vt prosternat nos vacuus hic rugitus. Sic enim perhibent qui talia curiosius vestigarunt ad rugitū leonis nullam bestiam stare posse:ne eam quidem que aduersus ictum eiꝰ tota animositate repugnat:⁊ plerūq̃ superat frementē:que non sustinet rugientē. Ue re bestia? vere rationis expers:qui tam pusillanimis est:vt solo timore cedat? qui sola futuri exaggeratiōe laboris victus ante cōflictū:non telo:sed tuba ꝓsternit. Mondū restitistis vsq̃ ad sanguiné ait strēnuus ille dux:qui leonis huius nouerat vanum esse rugitum. Et alius quidā Resistite ait diabolo:⁊ fugiet a vobis.

De tertiodecimo versu Sup aspi dem Sermo decimusquartus.

Hamus gratias fratres factori nostro:remuneratori nostro:aut potius spei nostre. Ipse enī retributor:ipse retributio nostra: nec aliud iam q̃ ipsum expectamus ab ipso. Primū qđ nobis prestitit nosipsi sumus. Siquidē ipse fecit nos:⁊ nō ipsi nos. Parum ne tibi istud videt? qz te fecit? Cogita qualem fecit. Ne pe etiam ſm corpus egregiam creaturā? sꝫ ſm animam magis:vtpote imagine creatoris insignē? rationis participē:capacē beatitudinis sempiterne. Porro ſm ambo sil' pre ceteris creaturis maxime admirandā: coherentē sibi incomprehensibili artificio inuestigabili sapiētia conditoris. Itaq̃ tā magnū hoc donū:q̃ magna res hō. Sꝫ q̃ gratuitū putas? Planū est qz nihil ante pmeruit:q penit? nihil fuit. An postea sperabaī gratiaꝫ retributur? auctori? Dixi dño deus meꝰ es tu:qm̃ bonoꝝ meoꝝ nō eges. Non ergo necessariā retributurus gratiā

ei qui sic per omnia sibi sufficit: sed deuotas relaturus gratias ei qui sic meruit sperabat. Quidni gratias agat? Siquis oculorum lumen: siquis vsum auriū: siquis narium: siquis manuū: siquis pedum tibi prestitum aliquo modo officium reparasse videretur: siquis sopitam quauis occasione excitasse in te rationem? quis non alius tibi vehementissime non succenseret: siqñ forte beneficij huius immemorem: aut benefactoꝛi deprehendisset ingratum. Enim uero dñs deus tuus ipsa tibi instrumenta etiam largitus: ex nihilo fecit hec omnia. Nec modo fecit: sed ⁊ compegit etiam et firmauit: ac suo quodq; illustrauit officio. Quomō non is omni iure sibi gratias exigit ampliores? Nam ne hoc quidē licz maximo contentus munere qui dedit vt esses qui ante non fueras: adiecit vnde subsisteres qui iam eras. Nec minus liberaliter ħ q̄ illud mirabiliter est operatus. Faciam⁹ inquit hominem ad imaginem ⁊ similitudinem nostram. Quid vō postea? Et prefit piscib⁹ maris ⁊ bestijs terre ⁊c̄. Nam ⁊ celestia sese elemēta in vsus creasse tuos ante docuerat. Nēpe facta memoranf: vt essent in figna ⁊ tempoꝛa ⁊ dies ⁊ annos. Cui putas? Nulli vtiq; nisi tibi. Cetere siquidem creature oēs aut in nullo egent his omnibus: aut non intelligunt ea. Q̄ copiosius in secūdo hoc beneficio: q̄ liberalissim⁹ fuit. Quanta tibi largitus est ad sustentationē: quanta ad eruditionem? quanta ad consolationem: quanta ex hoc iam ad coꝛrectionem: quanta etiam ad delectationē. Verū hec duo gratis: ⁊ duplicit grat| fecit Quid dico duplicit gratis? Sine merito tuo: sine labore suo. Nempe dixit ⁊ facta sūt. An iccirco minus deuotus: min⁹ obnoxius: minus gratus es. q̄ hec quidē fiē pro nihilo? sic de nihilo fecit. Peruersi coꝛdis est: rationes ingratitudinis vestigare. Nemo id facit: nisi qui etiā gratis eēt ingratus. Puto enim neutrum tibi propterea minus vti le q̄ prestanti minime difficile fuit. Illogn si forte quod ei laboꝛiosius: tibi magis commodum ducis? ex teipso tibi iudiciuz hoc: nec te alibi illud putē q̄ apud te didicisse. Sic prestares ipse libenti⁹ fratri tuo: absq; incommodo tuo. Verum etsi gratis prestare velles: nolles tamen vt hanc tibi ille pretenderet ingratitudinis causam. Leterum ex hoc iam tertium opus tue redemptiōis attende. Non est velamē excusationis proꝛsus in ea. Gratis hoc quoq; prestitum est: sed gratis quod ad te pertinet. nam quod ad illum plane non gratis. Saluus factus es pro nihilo: non de nihilo tamen? Quid ad hec doꝛmitat affectio? Immo vero moꝛtua est illa: non doꝛmit? que huic beneficio non respondet: que se totam non effundit in gratiarumactionē ⁊ vocem laudis. Mā ⁊ cetera duo euidentissime tertium hoc cō mēdat? vt in eis quoq; vera fuisse dilectio comꝛobetur: non propterea de facili prestans q̄ nollet aliter: sed q̄ non aliter oporteret. Itaq; fecit te deus tuus? fecit tā multa propter te: fecit propter te ⁊ seipsuz. Verbum caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Quid adhuc restat? Factus est ipse tecum caro vna: te quoq; secuz faciet spiritū vnū. Non recedant hec quattuoꝛ a coꝛde tuo? non a memoria: non ab affectione. Nec cogita semper: in his tugiter delectare. His velut quibusdam stimulis vrgens sollicita animam tuam? his facibus inflammari curato ad redamandum eum: qui tam multipliciter suum tibi erga te commendat amorem. Mdensento sane quod idem ait: Si diligitis me: mandata mea seruate. Serua ergo mandata creatoꝛis tui? serua mandata benefactoꝛis tui: redēptoꝛis tui: tui remuneratoꝛis. Sed si hec quattuoꝛ? quot sunt mandata? Oēs nouimus decem esse. Itaq; per quaternarium hunc decalogum legis multiplicans: veram habens quadragesimā: tenes quadragesimā spiritalem. Tantum sta in timoꝛe: ⁊ prepara animā tuaz ad tētationē. Caue serpētis astutiā: obserua insidias inimici. Nēpe q̄druplici tētamēto: q̄drifariñ ipedire conat actionē quā exigeris gratz. Tētat⁹ ē in his oīb⁹ chriſt⁹: vt veracit ab aplo scriberef: tētat⁹ p oīa p silitudine absq; pctō: Erit forte q̄ miref: ⁊ dicat q̄rtaz sese tētationē dñi nō legisse. Verum vt ego arbitro: nō hoc diceret: si legisse se

meminisset: qñ tẽtatio est vita hoīs super terrã. Hoc enī q meminit: nõ ea tñ triplici tẽtatione tentatũ fuisse dñm arbitrat: q̃ facta est in ieiunio deserti: in pinnaculo templi: in vertice montis. Sane in his omnib⁹ erat manifesta tẽtatio. Verum illa que ex tunc ꝛ deinceps vsq̃ ad mortẽ crucis ei nõ defuit: etsi occultior: vehementior tñ fuit. Nec hoc quoq̃ a proposita similitudine videbiꝫ abhorrere. Nam ꝛ tria illa beneficia que iam transiere: euidentissima ꝛ in luce posita esse noscunt. Sane qõ ad spem vite eterne pertinet: necdũ exhibitũ: necdum propalatũ est nob. Nihil ꝓinde mirũ si sit minus aperta tẽtatio: vbi etiam causa tẽtationis occulta. Ceterũ ꝛ diuturnior ꝛ validior ipa est: q̃ aduersus spem nostrã q̃qd habet malignitatis exerat inimicus. Itaq̃ primo quidẽ vt auctori nature ingratos faciat: ampliorẽ ingerit sollicitudinẽ pro nã: quẽadmodũ ipſi etiã chriſto esuriẽti ausus est dicere Dic vt lapides isti panes fiant. Quasi vo figmentũ nostrũ ignoret ipe qui finxit: aut non curet hoīes qui pascit volucres celi. O ingratus est ei qui propter hominẽ vniuersũ hũc cõdidit mũdũ: q̃s vt soaz ei⁹ quã ꝓcupiscit obtineat ꝓcidẽs ñ vereꝫ adorare malignũ? Nec inqt oia tibi dabo: si ꝓcidẽs adorueris me. Tu ne illa fecisti miser? Quo dabis q̃ ille creauit? aut quõ abs te sperãda: quõ tua adoratiõe petenda: que ab illo cõdita in illius sunt posita ditiõe? Jam i eo qõ ait Mitte te deorsũ caue tibi quicũq̃ es qui templi pinnaculũ ascẽdisti. Caue tibi speculator domus dñi: caue q in ecclesia chriſti locũ cerneris tenẽ sublimẽ. O ingratus enī imo q̃ iniurioſius es magno illi pietatis sac o: si i illo questũ estimes pietatẽ. O infidelis ei qui ministeriũ hoc sanguie proprio ꝓsecrauit: si eo queras gloriã tuaz: q̃ nihil est: queras que tua sunt: nõ que iesu chriſti. O indigne respõdes eius dignationi: q in dispẽsatiõe humilitatis sue sublimem eẽ te fecit: celestia tibi sacramẽta cõmisit? celestẽ forte ꝛ ampliorẽ q̃ celestibus ipſis spiritibus tradidit pote statem: si deorsum ipse te mittas: sapies nõ que sursum sunt: sed que super terram. Sz ꝛ omnis q de virtutũ eminentia ad inanis glorie sese demittit ꝛ deijcit appetitũ. haud dubiũ quin dño virtutum: qui tanta inter nos toleraut: vt nobis formã humane imprimeret sanctitatis: ꝓ gratia contumeliam reddat. Consideremus diligẽtius fratres ne forte prima illa tẽtatio: que corporal necessitatis occasione animum turbat: aspici debeat comparari. Hoc enim animal quodãmodo violentum motu nocet: obturat aures ne vocem audiat incantãtis. Quid vo agere nititur in hac parte tentator? nisi vt aduersus consolationem fidei aurẽ cordis obstruat ꝛ obturet? Sed non profecit inimicus in eo: non illius preclusit auditũ: qui ait Non in solo pane viuit homo: sz in omni verbo quod ꝓcedit de ore dei. Nam in eo quod ait Hec omnia tibi dabo si ꝓcidens adoraueris me: insidias ꝛ male suadibilem fibilũ aduerte draconis. Ferunt illum in arena latitantẽ: etiam aues volãtes flatu attrahere venenato. O venenat⁹ hic flatus fuit? hec oia tibi dabo si ꝓcidẽs adoraueris me? Verũtñ nõ erat ista quelibet auis: nihil potuit draconis flatus ad illam. De basiliſco quid dicimus? Mõſtruoſius ceteris: solo visu hominẽ inficere ꝛ interficere phibeꝫ. Ni fallor vana glia est. Videte inquit ne iustitiam vestraz faciatis coram hoīb⁹: vt videamini ab eis. Ac si dicat Lauete oculos basiliſci. Sed cui nocere dicit basiliſcus? Ei qui non viderit basiliſcum. Alioquin si prior eũ videas: iam nõ tibi nocet vt aiunt: magis mouit ipse. Ita est frẽs: nõ videtes necat inanis glia cecos ꝛ negligẽtes qui se ei ostentãt: q se exponũt: ꝛ non potius ipſi inſpiciũt? nõ attẽdunt: nõ discutiunt illã: nõ videt deniq̃ q̃s sit frivola: q̃s caduca: q̃s vana: q̃s subtilis. Siquis enī intueat hõ mõ: mouit basiliſcus: nec iam occidit eũ vana glia: sz occidit magis ꝛ occidit ei quodãmodo versa in puluerẽ: imo reducta in nihilũ. Puto autẽ nõ est querere qd ad inanẽ gloriã ea tentatio visa sit pertinere: vt dictum est: Si filius dei es mitte te deorsuz. Vt quid enī hoc nisi vt laudareꝫ vt viderer a basiliſco? Et vide quõ ipſum occultauerit basiliſcus: quasi non posset añ

videri. Scriptū est inquit: qñ angelis suis mādauit de te ⁊ in manib⁹ tollāt te. Quid scriptum est malignet quid scriptū est? An gelis suis mādauit de te. Quid mādauit? Animaduertite ⁊ videte: qz subticuit fraudulentus qđ fraudis siue cōmenta dissolueret. Quid enī mādauit? Nempe qđ in psalmo seqt: vt custodiant te in oībus vijs tuis Nunqd in precipitijs? Qualis via hec de pinnaculo templi mittere se deorsum? Nō est via hec sed ruina: ⁊ si via tua est nō illius Frustra in tentatione capitis intorsisti: qđ scriptum est ad corporis ꝓsolationē. Huic enim necesse est custodiri: cui timenduz ne offendat ad lapidē pedem suū. Non est qđ custodiaſ: cui non est qđ timeaſ. Quid vo taces ⁊ illud qđ sequit? sup aspidem ⁊ basiliscum ambulabis ⁊ cōculcabis leonem et draconē? Te enī hec parabola tangit. Mō struosa malignitas monstruosis appellationibus cōculcanda signaſ: nec mō ab ipo capite sed etiā a corpore vniuerso. Siqđē aduersus dñm post trinam hanc ꝓfessionē nō iam serpētina caliditate sz crudelitate vsus es leonina? vsqz ad ꝓtumelias ad flagella: ad alapas: ad morte ⁊ morte crucis: sz manifeste etiā leonē te cōculcauit leo de tribu iuda. Sic aduersum nos frēs vt in ceteris oībus viderit se frustratū? toto iam furore pſecutionē susciat: qualis nō fuerit ab initio: vt vehementia tribulatiōis regnū celeste sperantib⁹ intercludat. Felix aīa que et ipm leonē potenti virtute ꝓculcans: violenter illud rapere qualebit. Ex hoc itaqz dilectissimi tanqz sup aspidē ⁊ basiliscū cautius ⁊ sollicitius ambulemus. Caueamus oēm radicem amaritudinis: vt nemo nr̄m mordax inueniaſ. Nemo audax vel ardens: nemo inexorabilis aut rebellis. Nec vo deorsum mittamus nos: sed trāscendam⁹ ⁊ trāsiliamus letalem glie tpalis obtutuz? vt qūo scriptū est frustra iaciaſ rete ante oculos pēnatoz ꝓculcem⁹ quoqz leonē pariter ⁊ draconē: vt neqz illius rugitus terreat nec isti⁹ flatus inficiat. Videnē hec quattuor monstra: affectionibus eque quattuor singla singulis incubare. Cui ergo potissimuz draco insidiaſ? Estima qz cupiditati: q̄ hanc noluerit esse radicē maloz oīuz ⁊ que maxime cor subuertat. Unde enī quasi ꝓfulens dixit hec oia tibi dabo. Nā de leone qdem manifestū est: q̄ non nisi ad timoris ianuā terrificos det rugit⁹. Porro tristitie sores aspis obseruat: q̄ eas maxime morsibus suis per vias arbitreſ. Unde ⁊ ad dñm xp̄m donec iam esurientē cerneret nō accessit. Econtra sane caueat necesse est leticia basiliscum: q̄ eo potissimū aditu venenatos ingerere soleat radios oculoz: nec vana glia nisi ob leticie noceat vanitatē. Illud quoqz ꝓsidera: an forte virtutes quatuor: quatuor his periculis opponere valeamus. Leo rugiet? quis nō timebit? Sigs ille fuerit: fortis erit Sed frustrato leone draco abscōdit i arena vt virulentis flatibus attrahat aīam insuflans ei quodāmō ꝓcupiscentiā terrenoz. Quis putas illius preteruitabit insidias? Nemo vtiqz nisi prudēs. At forte dum ad ista descendere caues vigeſ qs molestia: et ecce ꝑtinus aspis adest: nam oportunū sibi tps inueniſſe videſ. Quis nō exaspabit ab aspide ista? Nempe vir tēperās ⁊ modest⁹ q sciat abundare ⁊ penuriā pati? Puto ex hac occasione fascinare te volet male blandiens oculus nequā. Quis auertet faciem suā? Profecto iustus q nō mō non ipse sibi accipe gliam que dei ē: sz ne ab alio qđē recipe velit oblataz: si tñ ille sit iustus q iuste qđ iustū est exequaſ: q iusticiā suā nō faciat coram hoibus: q veniqz ⁊ si iustus fuerit caput non leuet. Hec enī virtus specialiter in humilitate ꝓsistit: hec intentionez purgat: hec quoqz meritū oē eo veracius ⁊ efficati⁹ obtinet quo minus arrogat sibi.

¶ De quartodecimo versu: Qñ ime speraut. Sermo decimusqntus.

lx iiij

VEnite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego vos reficiā: dicit dñs. Tollite iugū meū sup vos: ⁊ inuenietis requem aīab⁹ vr̄is. Jugū enī meū suaue ē: et onus meū leue. Laborātes ad refectionē inuitat: ad requem puocat oneratos. Nō tñ interi on⁹ subtrahit aut laborē: magis āt onē alio: alio labore cōmutat. Sz onē leue suaui

iugo:in qb⁹ reges ac refectio ⁊ si minus ap
pareat tamen inueniaꝫ. Graue onus iniq-
tas sedens sup talentū plumbi. Sub hac ge
mebat sarcina qui dicebat. Iniqtates mee
supergresse sunt caput meū:⁊ sicut on⁹ gra
ue grauate sunt super me. Quod ergo on⁹
xp̄i? quod onus leue? Ut quidem ego sen
tio onus beneficioꝝ. Dulce onus? sed ei q
sentit:ei qui experiť. Aliogn si non inueni
as:si non aduertas:graue omnino ⁊ perī
culosum. Onerifeꝝ animal homo tempore
sue mortalitatis. Si adhuc portat peccata
sua onus est graue:si iam forte exoneratus
est a peccatis minus quidem graue sed si sa
num sapiat non minus grande onus inue
niet hanc ipsam quā diximus exoneratio
nem. Onerat nos cum exonerat deus:one
rat beneficio cuꝫ exonerat a peccato. Uox
onerati. Quid retribuam dño? p̄o oībus q̄
retribuit mihi? Uox onerati. Exi a me: qa
hō peccator sum dñe? Uox onerati. Semp
enim quasi tumentes super me fluctus ti
mui deū. Semper inquit timui: sicut ante
fic post acceptam indulgentiam peccatoꝝ.
Beatus homo q ita semp est pauidus: nec
minori angiť sollicitudine ne forte obrnaꝫ
beneficijs q̄ꝫ peccatis. Ad hoc siquidem di
uina nobis tam sedula erga nos ⁊ tā pfusa
bñficia cōmendāť: vt sollicitemur ad gr̄am
inuitemur ad dilectionē. Angelis suis man
dauit de te: vt custodiant te in oīb⁹ vijs
tuis. Quid vltra potuit tibi facere: ⁊ nō fe
cit? Noui quid cogites ingenua creatura?
habes gr̄aꝫ non in angelis dñi: sed ad ip̄m
ambis dñm angeloꝝ. Oras ⁊ optas vt nun
tijs nō ꝓtentus ipse quoq; q loquebať adfit
nec te quasi p̄ medijū sꝫ sini oris osculo oscu
letur. Audisti sup aspidem ⁊ basiliscū leonē
pariter ⁊ draconē tibi ambulandū fore: nec
sup draconē ipso victoriam michaelis ⁊ an
geloꝝ eius ignoras. Uerūtn nō michaeli sꝫ
dño clamant desideria tua. Libera me ⁊ po
ne me iuxta te:⁊ cuius vis man⁹ pugnet ō
me. Hoc nempe est nō mō alijs sed ipsis q̄ꝫ
altioꝝ⁹ altius captare refugiū: vt ex sinia
p̄fitēti: qm̄ tu es dñe spes mea merito re
spondeaꝫ altissimū posuisti refugiū tuum.
Non enī dedignať esse spes miseroꝝ mise
ratoꝝ ⁊ misericoꝝ dñs: nō seipsuꝫ liberato-
rem simul ⁊ ꝓtectorem in se sperātib⁹ exhi
bere recusat. Qm̄ in me sperauit iniqt libe
rabo eum: ꝓtegam eū qm̄ cognouit nome
meū. Nempe nisi dñs custodierit ciuitateꝫ
frustra vigilat qui custodit eaꝫ: siue ille hō
siue etiaꝫ angelus eēt. Montes in circuitu
hierlim: sed parū hoc imo nihil hoc foret si
non etiā dñs in circuitu eēt ppli sui. Meri
to ꝓinde in cantico sponsa describiť inuen
tis licet vigilibus imo ab eis magis inuēta
nec enī eos ipsa querebat nō subditisse nec
ꝓtenta fuisse vigilibus: sed ꝓconctara bre
uiter de dilecto ad ipsum otius peruolasse.
Erat enī cor eius non vigilibus: sed i dño
fiduciam hñs. Et aliter forte suadentibus
aiebat. In dño cōfido? quo dicitis aīe mee
transimigra in montē sicut passer? Minus
vigilanter id obseruarant corinthij: cū offē
sis quasi vigilib⁹ secederēt apud eos ⁊ mi-
nime ptransirent. Ego qdem cephe: ego aī
pauli aiunt: ego vo apollo. Sed qd fecerūt
vigiles sobrij vigiles circūspecti? Nō enī
poterant sibi suscipere sponsam: q bene eā
emulabanť: q emulabanť dei emulatiōe: q
desponderāt vni viro virginē castā exhibē
xp̄o. Percusserunt me ⁊ vulnerauerūt me
ait. Ut qd ita? Ni fallor vigebāt vt ptransi
ret: perinde inuētura dilectū. Deniq; etiā
tulerunt pallium meū inquit: haud dubiū
qn vt curreret expedita. Animaduertere ē
quā valide pcutiat: qb⁹ sagittis apostolus
vulneret eos q diuertisse apō vigiles vide
banť. Nunqd paulus p̄o vobis crucifix⁹ ē
aut in noīe pauli baptizati estis? Et itē. Cuꝫ
enī dicit quis ego sum pauli alius autē ego
apollo? nonne homines estis? Quis igitur est
apollo? qs vo paulus? Ministri ei⁹ cui cre
didistis. Qm̄ in me sperauit liberabo euꝫ.
Non in vigilibus: nō in homine: nō in angelo
sed in me sperauit: nihil boni nisi ex me ne
per ipsos expectans. Omne enī datū opti
mū ⁊ oē donū pfectū desursum est: descen
dens a patre luminū. Ex me vigilie hominuꝫ
vtiles circa opa vtiq; manifesta: eis nimiꝝ
custodes homines deputati. Ex me excubie
angeloꝝ obseruantiū secretiores mot⁹: spi
ritaliter sollicitātū ꝓpulsantiū suggestiones

iniquos. Letex intimo sane custodia secretissime intentionis non mō ex me vex etiā p me fiat necesse est: qō illo qdem human⁹ nequeat sed ne angelicus quoqz oculus penetrare. Agnoscamus triplicem hāc custodiam frēs: z exhibeamus nos eis quales cuiqz cōuenit exhiberi. Prouideam⁹ bona coram hominib⁹ ⁊ coram angelis: coram deo. Contendamus placere oībus p oia: ſz maxime ei qui maximus est sup oia. In ꝯſpcū angeloz psallam⁹ ei: vt in eis quoqz quod scriptum est impleaf. Qui timent te videbunt me z letabunf: q: in verbo tuo supspe rauī. Obediamus prepositis nostris qui puigilant tanqz reddituri rōnem p aīab⁹ nostris: vt non cū tristitia hoc faciāt. Et qdez gras deo ex cuius solo munere venit: non est qp multū vos moneā nō est qp multū vobis tumeā in hac parte. Quod est enī gaudium meū z glia mea ⁊ mīsi prompta obeditio z irreprehensibilis conuersatio vestra? Quid si certo cognoscerem ne angelos qui dem amplius aliqd ī vobis cognoscere qō dedeceat ⁊ apō neminē vestrū ex anathema te ierico quippiam occultari nō murmurare aliquē: nō detrahere: in occulto nō simulatoie agere vel remisse: nō ignominiosas aīo voluere cogitatiōes: qbus heu solet interdū ipsa quoqz pars corporis pturbari? ZMagnū hoc mihi gaudiū incrementū: sed nondū vtiqz plenitudo. Non enī tā magni sumus vt possīt nobis a deo eē pio minimo ab hoīe iudicari nō posse: minus aūt nihil conscios eē vobis. Letex si occultissimū iudicem timēt etiā magni ⁊ quātum nos ad illius examinis memoriā ꝓuenit trepidare? O si mihi cōtingeret certum eē nil eē in oībus nobis illum offendes oculum q solus pfecte nouit qd sit in hoīe: videns in eo et qō in se ille non videt. Hoc vel maxime iudiciū vestigem⁹ frēs: z eo amplius frequētemus in timoze z tremoze ipsius cōsideratione: quo minus cōprehendere possumus inuestigabilē abyssum iudicioz dei z irrefragabilem dispositionē. Cum hoc timoze spes habet merituz: cū hoc metu fructuose sperat. Est aūt is ipse timoz firmissima quedam z efficax materia spei: si quis prudenf aduertat. Siqdem maximū quoddam dei donum timoz iste: z ex pceptione pītuz firma ē expectatio futuroz. Postremo beneplacitum est dño sup timentes eum: z vtiqz vita in volūtate eius z in beneplacito eius salus eterna. Qm̄ in me sperauit liberabo eum. Dulcissima liberalitas: in se sperantibus non deesse. Hoc enim totum hoīs meritum: si totā spem suā ponat in eo qui totū hoīem saluū facit. In te sperauerūt patres nostri: sperauerūt z liberasti eos. Ad te clamauerūt z salui facti sunt: in te sperauerūt z non sunt ꝓfusi. Quis enim sperauit ī eo z cōfusus est? Sperate in eo oīs ꝯgregatio populi. Quēcūqz enim locū calcauerit pes vester: vester erit. Pes noster vtiqz spes nostra est: z quātūcūqz illa pcesserit obtinebit si tm̄ in deum tota figaf vt firma sit z nō titubet. Quid timeat aspidem aut basiliscuz quid leonis rugit⁹ aut draconis sibilos expauescat? Qm̄ in me sperauit: liberabo eū. Porro liberatum qdem ne itex egeat liberari ptegam eum z cōseruabo: si tm̄ cognouerit nomen meū: ne sibi tribuat qō liberatus est sed nomini meo det gloriā. Protegā eum qm̄ cognouit nomen meū. In psentia enim glorificatio vultus in noticia noīs protectio exhibef. Spes in noīe: res in facie ē. Quod enim videt qs: quid sperat? Fides vtiqz ex auditu: z ea quidem iuxta eundez apostolum est rerum substantia sperandaz Protegam eum qm̄ cognouit nomē meuz. Non nouit nomen eius qui illud assumit ī vanum: qui dicit ei. dñe dñe z nō facit que dicit ipse. Non nouit nomen eius: qui eum nec honorat vt patrem: nec vt dñm timet. Non nouit nomen eius: qui ad vanitates z insanias falsas cōuertif. Beatus vir cui⁹ est nomen dñi spes eius: z non respexit ī vanitates z insanias falsas. Paulus hoc nomen cognouerat qui dicebat. Non enīz est aliud nomen datū hominibus in quo oporteat saluos fieri. Nos quoqz si nouim⁹ nomen sanctum quod inuocatum est sup nos desiderandum vtiqz nobis vt semp sanctificetur in nobis atqz ita orandum iuxta doctrinam vtiqz saluatoris. Pater noster qui es in celis sanctificetur nomē tuū. Demqz

audi quid sequatur i psalmo: Clamauit ad me ⁊ exaudiam eū. Hic fructus noticie no minis clamor oationis. Porro fructus clamoris exauditio saluatoris. Quomodo enī aut non inuocans exaudiri poterat? aut no men dñi nesciēs inuocare? Gratias ei qui manifestauit hominibus nomē patris? fructum salutis in eius inuocatiōe ꝓstituens: sicut scriptū est: Quicūq; inuocauerit nomē dñi saluus erit.

¶ De versū quintodecimo: Clamauit ad me ⁊c. Sermo decimussextus.

lx vj

Clamauit ad me: ⁊ exaudiam eum. Hoc plane est testamentū pacis? hoc pietatis fedus: hoc pactū misericordie ⁊ miserationis. Sperauit in me liberabo eū. Nomē meum cognouit: ptegam eum. Invocauit me: ⁊ ego exaudiam eū. Non dicit dignus fuit: iustus ⁊ rect⁹ fuit: innocēs manibus ⁊ mūdo corde: ꝓpterea liberabo ꝓtegam: exaudiam eū. Si enim hec aut simi lia diceret? qs non diffideret? Quis gloriabitur castum se habere cor? Nunc aūt apd̄ te ꝓpitiatio est: ⁊ ꝓpter hanc legem tuā sustinui te dñe. Dulcis lex: que meritū exauditionis in clamore ꝓstituit postulationis. Clamauit inquit ad me: ⁊ exaudiam eum. Demerito non exaudiſ qui clamare dissimulat: aut oīno non postulans aut tepide postulans ⁊remisse. Siqdem in dei auribꝰ deſiderium vehemens: clamor magnus: e regione aūt remissio: intentio vox submissa. Quādo illa penetrabit nubes? qñ audieſ i celis? Nempe vt clamandum sibi nouerit hō inter ꝓmordia sue oratiōis ipm quē oraturus est patrē in celis eē ꝓtinus admonetur: quo videlicet impetu quodaz spūs illo sibi iaculandam esse meminerit orationem Spiritus est deus? ⁊ in spū clamet necesse ē quisqs clamorem suū ad eū desiderat puenire. Sicut enim non ad faciem hois respicit tanq̄z hō: sed magis intueſ cor: sic ad cordis potius vocem q̄z corporis aures eius cui merito dicit: Deus cordis mei. Hinc ē q̄ moyses foris tacēs intus audiſ: dicente domio: Quid clamas ad me? Clamauit ad me: ⁊ exaudiā eum. Non imerito. Clamorē magnū sane magnitudo necessitatis extorsit. Quid enim clamās petit? nisi consolationem: liberationem: glorificationē? Alio qn quō super his exauditur? si ꝓ alijs clamat. Exaudiam eum ait. In quo exaudies dñe? vel in quibus? Cum ipso sum in tribulatione: eripiā eum ⁊ glorificabo eum. Ad magnum illud triduum quod ꝓxime sum⁹ celebraturi: hunc mihi ternarū arbitror referendum. Siquidem ⁊ ipse ꝓpter nos tribulationem ⁊ dolorem inuenit: qñ ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione cōtēpta. Verūtñ que de ipso erant sicut ante morte ꝓdixit finē habuerūt: ⁊ sicut i morte dixit cōsumata sunt ⁊ extūc sabbatizauit Nec dilata est glia resurrectiōis: die tertia summo diluculo sol iustitie de tumulo ort⁹ ē nobis. Ita ergo fructus pariter tribulationis ⁊ veritas ereptiōis in manifestatōe glorificatōis apparuit. Nihilominus quoq; ⁊ in nobis simile quoddā triduū posse videbiſ assignari. Cū ipso sum ait in tribulatōe. Qñ hoc nisi in die tribulatiōis nostre? i die crucis nře dum impleſ qd̄ ipse ait i mundo qdem ꝓcessurā habebitis ⁊ qd̄ apls ei⁹ oēs qui pie volunt viuere in xp̄o psecutionē patiunſ? Nam liberatio plena ⁊ pfecta añ diē sepulture esse nō poterit: q; maneat iugum graue sup filios adam a die exitus de vētre matris eoz vsq; in diem sepulture in matrē oīum. In hac igit die eripiam eum inquit? qñ iam nihil vltra qd̄ vel corpori vel aie faciat mūdus habebit. Sane glorificatio diē vltimū manet diem resurrectionis: qñ surget in gloria quod in ignominia interim seminaſ. Unde scimus q; nobiscuz sit i tribulatiōe. Ex eo vtiq; q; in ipsa tribulatōe nos sumus. Quis enī sustineret? qs subsisteret: qs pſisteret sine eo? Omne gaudium existimemus cum in tribulationes varias inciderimus fratres mei? non mō quia p multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei: sed qñ iuxta est dñs his qui tribulato sunt corde. Si ambulauero i medio vmbre mortis ait quidam: non timebo mala: qñ tu mecum es. Ita ergo nobiscum est oībus diebꝰ: vsq; ad cōsumationē scli. Qñ

autē erimus nos cum ipso? Mimirū qñ rapiemur obuiā christo in aera: ⁊ sic semp cū dño erimus. Qñ apparebim⁹ cū christo in gloria? Nempe cū christus apparuerit vita nostra. Interim sane absconda⁊ necesse est: vt p̄cedat tribulatio ereptionē: ereptio glorificationē. Tox liberati Cōuertere aīa mea in requiē tuam: q⁹ dñs bene fecit tibi. Quia eripuit animā meā de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Eripiam eum ⁊ glorificabo eum. Felix qui te interim consolatore: ⁊ adiutore habet: adiutor in oportunitatibus: in tribulatione. At q̄z felicior qui iam eripuisti ⁊ exemisti tantis malis: q̄z felicior qui iam ereptus est de laqueo venantiū: qui iam raptus est ne malitia mutet intellectum illius: aut ne fictio decipiat animā eius. Longe tamen p̄e his omnibus felicissim⁹ ille erit qui assumpseris ad te ipsum: qui repleueris in bonis domus tue: ⁊ claritati tue conformaueris eū. Et nūc filioli clamemus in celum: ⁊ misere bitur nostri deus noster. Clamemus in celum: quia sub celo omnia labor ⁊ dolor ⁊ vanitas ⁊ afflictio spiritus. Deniq; p̄auū est cor hois ⁊ impscrutabile: p̄ceps sensus ei⁹ i malū. Non est in me bonū: hoc est in carne mea. Lex peccati i ea habitat aduersus spiritū repugnātes. Postremo ⁊ cor meū dereliquit me: ⁊ cor⁹ mortuū est ꝓpter peccatū. Sufficit autē diei q̄z malitia sua: ⁊ est mundus ipse positus in maligno. Q̄z nequā in oīb⁹ seculū pñs: q̄z nequiter aduersus animā secularia desideria militare noscūtur. Sunt ⁊ principes mundi huius tenebrarū harum spūales nequitie: aeris potestates: ⁊ inter eas callidior cunctis animātib⁹ serpens. Hec ergo sub sole omnia: hec omnia sub celo. Ad quod horum confugiū facis? In quo horum omniū speras solatiū aliqd aut auxiliū inuenire? Si q̄ras intra te aruit cor tuū: ⁊ obliuioni datus: te reperis tanq̄z mortuū corde. Si infra te: cor⁹ quod corrumpit aggrauat animā. Si circa te: etiam terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantē. Quere ergo supra te: sed cautus esto ventosa agmina transilire. Quia enī omne datū optimū: ⁊ omne donū p̄fectum nō, nisi desursum esse: monuerūt mediū iter latrunculi obsidere. Transi igit transi pernigiles illas nequitias: que tā indefesse custodiunt ⁊ obseruant: ne quis in illam possit euadere ciuitatē. Si te percusserint: si vulnerauerint: dimitte eis palliū: q̄ō in egypto olim ioseph adultere dereliquit: dimitte ⁊ syndonē: vt cum euangelico illo iuuene p̄fugias nudus ab eis. Nū quid non solū palliū eius ⁊ syndonē in manus impij dederat deus: cui⁹ in facultate ⁊ carne dās potestatē: verumtū animā ait illius seruā? Ita ergo sursum cor: sursum clamor: sursuz desideria: sursum conuersatio: sursum intētio: ⁊ omnis expectatio tua desursū sit. Clama in celum vt exaudiaris: ⁊ qui in celis ē pater mittat tibi auxilium de scō: ⁊ de syon tueat̄ te. Mittat interim auxiliū de tribulatione: eripiat a tribulatione: glorificet in resurrectiōe. Magna sūt hec: ſ tu dñe magne pmisisti. Ex tua pmissiōe spam⁹: inde audem⁹ dicere: si corde clamam⁹ pio: certe debes ex pmisso Amen.'

¶ De versu sextodecimo Longitudme dierum. Sermo. xvij. lxvij

Bene nobiscum agit frēs: satis hnic competit tpi vsus psalmi. Celebraturis p̄time dñicam resurrectionē iamnūc cuiq nostrū sua pmittit: vt festiui⁹ in capite suo factū recolant mēbra: quod in seipsis pstolant̄ aliqñ faciēdū. Cōgruus finis psalmi: vbi psalleti finis pmittit tā beatus. Jocūde cōplet: dū i eo spōdet repletio tā iocūda. Cōgitudine inquit dierū replebo eum: ⁊ ostendam illi salutare meuz. Sepius vos admoneo frēs: q̄ iuxta pauli sententiam pmissionē habeat pietas vite eius que nūc est pariter ⁊ future. Ubi ⁊ idē ait: Habetis nūc quidē fructū in sanctificationem: finē vo vitā eternā. Ipsa est que hoc loco pmittit: plenitudo ipa longitudo dierum. Quid enim tam longum: q̄z quod eternum est? Quid tam longum: quod nullo fine p̄ciditur. Bonus finis vita eterna: bon⁹ finis qui finem nō habet. Et sane cui⁹ finis bon⁹ est: ipsum quoq; bonum est.

Amplectimini itaq; sanctificationem: qñ bona est:qñ finis eius vita sine fine.Sanctimoniaz sectemur ⁊ pacē:sine qua nemo videbit deum.Lōgitudine inquit dierum replebo eum:⁊ ostendā illi salutare meum. Dextere di ē ista ꝓmissio.Aldun⁹ dextere ē quā sibi olim sanctus porrigi optabat Operi inquiēs manuū tuarū porriges dexterā. Delectationes in dextera hac vsq; in finē. Hanc nimirum ⁊ ille sibi porrigi optauit ⁊ obtinuit dexterā:de quo psalm⁹ ait:Vitaz petijt a te:⁊ tribuisti ei lōgitudinē dierū in seculū ⁊ in seculū seculi.Aldanifesti⁹ deniq; Sapiens dixit:In sinistra illi⁹ diuitie ⁊ gloria:in dextera ei⁹ lōgiturnitas vite. Quis est homo qui vult vitā?diligit dies videre bonos?Nec enim vita qua viuim⁹ magis mors est:nec simpliciter vita:sed vita mortal'.Aldonīk homo dicimus:qñ morti certissime appropinquat. Quid vo agimus exq primū incipimus viuere:nisi morti propinquare?⁊ incipere mori? Sed ⁊ dies quales cūq; vite huius pauci ⁊ mali sunt: sicut sanctus patriarcha testatur. Ibi vo viuīk:vbi viuida vita est ⁊ vitalis.Ibi dies boni:vbi interminabilis longitudo dierū. Gīas ei q tam non modo fortiter:sed suauiter disposuit vniuersa.Eorum nempe paucitas dierum finietur breui:quoū sufficit vnicuiq; malitia sua.Ubi aūt dierum bonitas:eternitas quoq; non deerit. Longitudine dierum replebo eū.Quod prius dixerat Glorificabo eum:euidentius hoc versiculo declarauit.Cui tamen nō sufficeret ab eo glorificari?cuius perfecta sunt opera.Nō enī tanta īmensitas nisi immensum glorificare quempiā potest.Necesse est magna sit glorificatio:a magnifica gloria que descendit. Uoce delapsa a magnifica gl'ia ait Petr⁹. Bene magnifica gloria:glorificans tā magnifice in longitudine: in multitudine: in plenitudine claritatis. Fallax gloria ⁊ vana ē claritas:dies hominū breuis. Sapiēs eiusmodi non optabit? magis loquetur ex corde ei qui intuetur cor Et diem hominis non desideraui tu scis.Ego tamen plus aliquid quam non? desiderat desidero: vt ne recipiam quidem. Scio enim cuius vox sit

Ego claritatē ab homine nō accipio. Oz̄ vo miseri qui gloriā que ab inuicē est querimus:⁊ nolumus eam q̄ a solo est deo. Sola siquidē ea quā solam negligimus lōgitudines habet:sola repletionē. Breues dies hominis:dies eius tangz̄ flos agri sic efflorebit.Exiccatū est inqt fenū ⁊ cecidit flos: verbū autē dñi in eternū manet. Uerus nimirum dies qui nō nouit occasum? eterna veritas:ac perinde vera eternaq; satietas. Alioquin quomodo gloria illa replebit? q̄ fallax ⁊ vana est? Deniq; ⁊ inanis dicīk:vt noueris te ex ea magis exinaniri posse: nō posse repleri. Bonuz ergo interim magis abiectio q̄z elatio est:bonum magis necessitas q̄z voluptas;q; cū vtraq; res citi⁹ trāseat altera penam habeat:altera sit paritura coronā. Utilis tribulatio que probationez operatur:ducit ad gloriam. Cum ipso sum inquit in tribulatione:eripiam eum ⁊ glorificabo eum. Agam⁹ gratias patri misericordiarū:qui nobiscum est in tribulatione ⁊ in oi tribulatione nr̄a nos ꝓsolatur. Res enī vt dixi necessaria tribulatio:que in gloriam vertitur: tristitia que mutaī in gaudium. Gaudiū sane lōgū: quod nemo tollat a vobis:gaudium multiplex: gaudium plenuz. Res necessaria ista necessitas:que coronam parit. Non contemnam⁹ fratres semen modicū est:magnus exinde fructus exurgit: forte insipidum:forte acerbum est forte granū synapis. Nō ꝓiderem⁹ q̄ videtur:sed q̄ nō videnī in eo. Que enī videnī tpalia sunt:q̄ aūtē nō videnī eterna. Ꝓzeli bemus primitias glie: gliem in spe magni dei. Nō solū aūt:sz vt dicā expssi⁹ gliem in tribulatiōe. In ea siqdē spes glie est. Uide si nō hocipsuz docere te velit Apls:cū subiūxit Qm̄ tribulatio patientiā opaī:patiētia pbationē:pbatio vo spem? Aldamfeste aduertē est in his vbis: cū pmisisset Apls gliari in spe:nō aliud aliqd:sz amplius eū addidisse dicēdo:Nō solū aūt:sz ⁊ gliari in tribulationib⁹. Nō enī altera gliatio cōmē daī:sz addīk magis:vbi spes glie: vbi ipsa spei gliatio reqraī. Siquidē in tribulatiōe spes glie:imo ⁊ ipa i tribulatiōe glia ꝓtiek: sic spes fruct⁹ in semine est. In hūc modū

et iam modo regnū dei intra nos ē: thesaurus ingens inficitli vase in agro vili. Est ī q̄ sed absc̄ditū ē. Felix qui ibi ī uenerit illud. Quis ille? Nēpe q messem magis cogitauerit q̄ sementē. Oculus fidei inuenit hūc thesaurū nō fm faciem iudicās: sed videns que nō apparēt: sed intuens que nōvi denī. Q̄ veraciter hūc thesaurū inuenerat quē volebat ī uenīri ⁊ ab alijs: qui dicebat: ℣ Domētaneū ⁊ leue hoc tribulationis nostre: supra modū in sublimitate eternū pōdus glorie operatur in nobis. Nō dixit remunerabit: sed eternū pōdus glorie opat in nobis. Latet gloria fratres mei: absc̄dita nobis ē in tribulatiōe: ī momētaneo hoc latet ete rnitas: in hoc leue pōdus sublime ⁊ supra modū. Interim ḡ festinem⁹ nobis emere agrū istū: emere thesaurū istū: q ab sc̄ditus ē in agro. Omne gaudiū existimemus fratres cū in varias inciderim⁹ ḡ tribulatiōes. Dicamus ex scīa: dicam⁹ ex aīo bonū magis ire ad domuz luctus q̄ ad domū cōuiuij. Cū ipo sum in tribulatione ait deus: ⁊ ego aliud interim q̄ tribulationez requirā? ℣ Mihi aūt adherere deo bonū ē. Nō solū aūt: sed ⁊ ponere ī dño spem meā q: eripiā eū inquit ⁊ glorificabo euz. Cum ipo sum in tribulatiōe. Delitie inquit mee ee cū filijs hominū. Emanuel nobiscū de⁹. Aue gr̄a plena ait angelus ad mariaz: dñs tecū. In plenitudine gr̄e nobiscū est: in plenitudine glorie erimus nos cū eo. Descendit vt ppe sit his q tribulato sunt corde: vt nob iscū sit in tribulatiōe nostra. Erit aut̄e q̄n rapiemur in nubibus obuiā x̄po in aera: ⁊ sic semp cū dño erimus: si tñ currem⁹ interim habere eū nobiscum: vt sit comes vie q patrie redditor ē futurus: imo q tūc patria mō sit via. Bonū mihi dñe tribulari dūmodo ipe sis mecū: q̄ epulari sine te: regnare sine te: sine te gloriari. Bonū mihi in tribulatione magna amplecti te: in camino habere te mecū: q̄ ee sine te vl in celo. Quid enim mihi ē in celo? ⁊ a te qd voluī sup terrā? Aux pbat fornax: ⁊ viros iustos tētatio tribulatiōis. Ibi: ibi cuz eis es dñe: ibi in tuo nomine congregatis medios astas: sicut olim cū tribus pueris es dignatus etiam ethnico apparere: vt diceret q: spēs q̄rti similis filio dei. Quid trepidamus: qd cūctamur: quid fugimus hūc caminū? Senit ignis: sed dñs nobiscū ē ī tribulatiōe. Si deus nobiscuz: qs cōtra nos? Nihilominus quoq; si ille eripit: qs eripiat de manu eius. Quis est q de manu eius possit eruere? Porro si ille glorificat: qsnā ingloriuz alius faciet? Si ille glorificat: qs hūiliabit? Audi deniq; quā naz gloria ille glorificet. Longitudine inqt diex replebo eū. Et pmo qdē in eo q̄ diex nomē plurali ter posuit: nō vicissitudiné aliquā: sed multitudiné voluit cōmēdare. Alioqn si vicissitudiné suspicaris: Melior ē dies vna in atrijs dñi sup milia. Legimus sanctos atq; pfectos viros etiaz ab his diebus nostris plenos migrasse diex: nec sane aliud q̄z virtutū plenos: plenos intelligimus gratiaz. Nimiz in hāc plenitudiné velut de die in diē: de claritate in claritatē: non qdē a suo sed a dñi spū trāsformantur. Si ergo dies gr̄a dī: si vt supra meminimus etiam dies hois claritas que ab hoie ē: ⁊ male nitens gloria quā ab inuicem querimus? quō nō magis verus dies ⁊ plenus meridies vere glorie plenitudo? Q̄ si dies plurimos diuisiones dicimus gr̄az: quō nō in multiplici gloria diex intelligit multitudo? Postremo euidentius audi sine vlla vicissitudine dies multos. Erit lux lune sicut lux solis ait p̄opheta: ⁊ lux solis septēpliciter sicut lux septē dierū. Justis ni fallor cūctis diebus vite sue psalmos suos cātare in domo dñi rex fidel optabat. Erit enī denotos ee deo ad singula tante ⁊ tā multiplicis glorie munera: ⁊ in oib⁹ semp gr̄as agere: quasi cunctis diebus psalmos dicere nomini ei⁹. Longitudine diex replebo eū. Ac si manifesti⁹ dicat: Scio qd desideret: scio qd sitiat: qd sapiat ei. Nō ei argētū vel aux sapit: nō vo luptas: nō curiositas: non dignitas aliqua secularis. Oia detrimētum facit: oia asperna ⁊ arbitrat vt stercora. Exinaniuit penitus semetip̄m formaz serui accipiēs: nec se ex his patī occupari qbus nouit se non posse repleri. Nō ignorat ad cui⁹ imaginez cōdit⁹ sit: cui⁹ magnitudinis capax sit: nec

sustinet de modico crescere: vt de maximo minuatur. Itaq; longitudine dierum replebo eum: quem nisi lux vera reficere nisi eterna implere non potest. ¶ Siquidez nec longiturnitas illa terminum: nec claritas illa occasum: nec satietas illa fastidiuz habet. Erit enim securitas de eternitate: gloriatio de veritate: exultatio de sacietate. Et ostendam illi salutare meum. Numirum extunc videre merebitur quod optauit cuz sibi rex glorie gloriosam exhibebit ecclesiam non habentem maculaz: ob splēdorem diei: sed neq; ob omnimodam plenitudinem sui. Alioquin ad illius fulgorem luminis: sicut nō impurus sic nec turbatus quidem in aliquo animus vel inquietus assurgit. Inde est qđ nunc quoq; vt supra memini sanctimoniam simul z pacez sectari p̄: recipimur: q̄ sine his nemo videat deum. Luz ergo repleuerit in bonis desiderium tuum: vt non aliud sit quod requiras serenato penitus ex ipsa plenitudine animo: videre iam poteris serenitatem illam plenitudinem maiestatis: similis deo factus quod videas euz sicuti est. Aut forte quia iam plenus omni gloria in semetipso etiam fons saluationem quam operatus est deus: et plenam maiestate eius omnem terram vndiq; circunspiciet: deliciosissimus deliciosissimi seculi habitator. Ad hoc referri posse videbitur qđ adiecit: et ostendam illi salutare meum. Alioquin accipiamus si magis placet etiam hoc modo vt ip̄os quos p̄miserat dies in hac ostensione salutaris exponat. Longitudine inquit dierum replebo eum. Et tanq; quereres vnde enim dies in ciuitate de qua legimus: quia non lucebit ibi sol per diez: nox enim non erit in ea: ostendam illi inquit salutare meum: vt quemadmodum z in illa scriptura dicitur: Lucerna eius sit agnus. Ostendam illi salutare meum. Non iam i fide eruditam non iam exercebo in spe: sed specie adimplebo. Ostendam illi salutare meum: ostendam illi iesum meū: vt in eternum iam videat: in quem credidit: quem dilexit: quem semper optauit. Ostende nobis dñe misericordiam tuam: z salutare tuum da nobis. Ostende nobis domine salutare tuum: z sufficit nobis. Qui enim videt illum videt z te: quia ipe in te z tu in ipso. Hec est aute vita eterna: vt cognoscamus te verum deum z quem misisti iesum xp̄m. Tunc dimittes seruum tuum domine sm verbum tuum in pace: cum viderint oculi mei salutare tuum: iesum tuum: dominum meuz: qui est deus sup omnia benedictus in secula. Amen.

¶ In natali sancti Benedicti abbatis. Sermo p̄mus.

DIxit simon petrus ad iesum: Ecce nos reliq mus oia: z secuti sum⁹ te. In hui⁹ patris p̄cipua solēnitate totis eēt vrib⁹ iclamādū: nisi nobil lingua gregorij totū ei⁹ itinerariū fm̄ōe magnifico collegisse. Ita enī act⁹ ei⁹: vernātis eloquij fmone depinxit: vt z stilus sniarū maiestate scintillet: z sne stilo reluceāt clariore. Ex habūdāti igit ē: post vocē tanti viri aliqd addere: i cui⁹ cōpatiōe nos nō solū i eloquētes: ſz z mutos eē non ignorāmus. Hoc solū dixisse sufficiat: q: solus iste mili tanté manū excelso p̄ncipi ceteris habundātius p̄sentabit: z monachis angelorum more viuētib⁹ celoz adipleuit palatia. O: refulgēs z splēdidi⁹ miles ip̄atorio astabit tribunali plenus virtutib⁹ infinitis: agminibus inumeris comitatus: p̄solari⁹ regis iudicis amicus: inimicus hostis antiq. De eo plane eūq; sequētibus: dixit simō petr⁹ ad iesum: Ecce nos reliqmus oia. Amica p̄lius cōfabulatio simonis ad iesum: z sermo oī oratorio flore venustio: dignusq; simon: q cum saluatore plenius ploquat. Si mon nāq; obediēs: iesus saluator: interp̄tatur. Loquit ergo obediētia cū salute: q: solis obedientibus salus eterna hereditario iure debet: si tñ sit ibi petrus: ideſt obediētia nō vacillet: aut titubet: sed fundata sit supra firmā petram. Et quid ait? Ecce nos reliquimus omnia: z secuti sumus te. Solēne verbū: magna p̄missio. Opus sanctum dignū benedictiōe: relinquere omnia z sequi xp̄m. Nec sunt verba voluntarie p̄sua

ſoria paupertatis q̄ monasteria genuerunt
q̄ claustra monacis: anachoritis siluas co-
piosius repleuerunt. Nec enī sunt de qui
bus psallit ecclesia: Propter verba labioꝝ
tuorum: ego custodiui vias duras? pceptu
ra requiē pro laboꝛe: pro paupertate diui
tias: pro tribulatione mercedem. Magnū
est revera relinquere omnia: sed maius ē
sequi christum: cuī multos omnia religsse
nec tamen christum secutos fuisse legam⁹.
Hoc opus: hic labo: est: hic salutis huma
ne summa cosistit. Nec christum sequi pos-
sumus: nisi relinquamus omnia: quia exul
tat vt gygas ad currendam viaī: ꝛ onera-
tus eum sequi non potest. Nemo enim cū
sarcinis enatat: ait ille discipline secularis
oratoꝛ: quem lingue nobilitas ꝛ profundi-
tas sensus paupertatis amicum constituit.
Merito relinquet omnia: qui sequitur eū
qui est super omnia. Et quoniam sufficien
tia nostra ex deo est: et erit deus omnia in
nobis: ecce inquit relinqmus omnia. Nō
solum facultates mundi: sed ꝛ animi quo-
q̄ cupiditatez. Neq̄ enim reliquit omnia
qui retinuit vel seipsum. Immo nihil pro-
dest sine seipso cetera reliquisse: quando q
dem nullum aliud onus grauius est homi
ni q̄ homo ipe. Quis enim tyrannus cru
delioꝛ homini? que seuioꝛ potestas q̄ ho-
minis voluntas? Nunq̄ sub ea requiescere
re: nunq̄ sedere licet? ꝛ quo amplius te si-
bi ad obediendum nouerit fatigari: eo ma
gis vrget: instigat ꝛ onerat: pietatis imme
moꝛ: misericoꝛdiam nesciens. Hoc enī pro-
prium propria voluntas habet? vt quo obe
diens obedientioꝛ sibi fuerit: eo amplio⁹ cū
crudelibus vinculis annectat. Solam se di
ligit: cum sola sit digna odioꝛ principiū ini
quitatis: mortis intrusio: destructio virtu-
tum. Venite ergo qui laboratis ꝛ onerati
estis ad onerum leuatoꝛem: ꝛ ei voce ꝛ ope
re respōdete: Ecce nos reliquimus omnia
ꝛ secuti sumus te. Attende quia olim prius
q̄ verbum caro fieret: ꝛ habitaret in nob:
sequebantur patres antiqui deum: soli spi
ritui solo spiritu adherentes. Nunc vō se-
quendum est ꝛ coꝛpoꝛe. Tunc enim predi-
cti patres terrenis leguntur abundasse di-
uitijs: de cetero nisi quis renunciauerit oī
bus que possidet: non potest eius esse discī-
pulus: eius scilicet qui cum esset diues: fa-
ctus est pro nobis paup. Relinquende igi-
tur sunt possessiones: ꝛ propie voluntates:
si volumus eum sequi: qui non habuit vbi
caput suum reclinaret: ꝛ qui non venit fa
cere voluntatem suam: sed eius qui misit
eum. Sequitur: Quid ergo erit nobis?
Jam oīa reliqt petr⁹ iam nō solū seqr̄ sed
diu secut⁹ est: ꝛ nūc pmū interrogat qdnā
sit accepturus. Quid ē petre? Nōne obedi
entiā ꝓmisisti in auris auditione? ꝛ nō in
pacti q̄uētiōe. Sed audite iā qd loquar in
me dñs de⁹: ꝛ attēdite spē in q̄ mūdo flu
ctuāte spare debem⁹. Amē dico vob q̄ vos
q reliqstis oīa ꝛ secuti estis me: in regene-
ratiōe cū sederit filⁱ hōis in sede maiesta-
tis sue sedebitis ꝛ vos iudicātes. Quid est
hoc aliud dicē? q̄z ꝓsequemī quē sequemī:
si tū pseq̄mini fiē scptū est: ingre pacē ꝛ pse
q̄re eā? Sic q̄ currite vt cōp̄hēdatis. Nec
pr⁹ residē velitis q̄z sedēte apphēdatis: ꝛ
mereamī ꝓsedē. Exultauit vt gigas ad cur
rendā viā: in eo. s. tpe in q̄ terris visus ē: ꝛ
cū hōib⁹ ꝗuersat⁹ est. Nec resedit? donec p
ueniret ad eū quē ꝓstituit laboris ꝛ tristitie
finē: tristis est enī ingens aīa mea vsq̄ ad
mortē. Ergo cū sederit filⁱ hōis in sede ma
iestatis sue q p⁹ ignominiosissimo supplitio
crucis iterrogat⁹ est ꝗuelijs parit ꝛ tot mē
to sedebitis ꝛ vos iudicātes. A qb⁹ iudiciū
nūc icipit? Qui minime datis reqez vobis
metipis? fiē ille nō veīt iudicare sz iudica-
ri: nec mīstrari sed mīstrare. Illic vō sedes
in iudicio. Filⁱ enī dei salua natura q̄z vita
te fm q p⁹ est sedet a ōxtris dei: fm q hō
assistit nūc vultu dei p nob. Nec erit sessio
trūphal' donec sit de⁹ oīa in nob? ideſt cor-
pus capiti tāta pace iūgat: vt sim⁹ ei siles ꝛ
si nō pares. Adhuc enī negat a iudeis: a gē
tibus subīnat: laceraī ab hereticis: a falsis
christianis graviter impugnatur? et tu re-
putas eū residere qetū nec attēdere oculos
superbox: malignātiū ipetus: repugnātiūvo
lūtates? Sed in regnātiōe sedebit cū sedē-
tibus? cū nos i syncerissimū nitoꝛē i vtraq̄
substātia repugnabim⁹: ꝛ ipe deuoti inimi

cis cū amicis ītrabit in glīaz angelos hōi-
bus vnitate sēpiterna ꝯiūges ⁊ dāne bte re
sarciēs cunitatis. Hoc aūt totū erit ī regna
tiōe. Btā ista regnatio q̄ terrā renouabit:
⁊ celū: ⁊ terrigēas celicol' federabit: ⁊ ppe-
tue pacis fontē idefessa pfluxiōe refundet
Notandū q̄ vna gñeratio: ⁊ due regenera
tiōes. Et in generatiōe qdē quā ex radice
viciata ꝯtrahimus corpus mortalitate: aia
aūt inigtate replet' ī regñeratiōe vo babtis
matis vbi oportet nos nasci aīe qdē purga
tur inigtas: sz corpis mortalitas nō auferf.
Necessaria ē ergo scda regeneratio siue re
surrectio: i q̄ reparenf ⁊ corpora ꝯfigurata
corpi claritatis xpi: si tñ corda fuerīt prius
reformata ad māsuetudinē ⁊ humilitatem
ipsius xpi cordis. Unde ⁊ btūs q̄ hēt ptez
in resurrectiōe pma: p eo q̄ futurus est pti
ceps ⁊ scdē: In hac ḡ regeneratiōe cū sede
rit filiꝰ hois ī sede maiestatis sue: sedebitis
⁊ vos iudicātes ⁊c. Hoc est qđ in alio loco
scptura loquēs: p cōfusiōe sua inqt duplici
⁊ roboze: laudabūt ptē eoz. Duo enī hēt
pauptas sequētiū deū: afflictionē. s. ⁊ vilita
tem. Unde ppha: vide inqt humilitatē me
am ⁊ laborē meū. Propter ea igit in terra sua
duplicia possidebūt: vt p vilitate sit honor
iudicarie ptātis: p afflictione refrigeriuz
placidissime sessiōis. Qñ igit sedebim⁹ nos
q̄z mō nec corp⁹ nec aīa sedet: ī qb⁹ nihil
se datū nihil qetūnihil ī eodē statu pmanet
Qñ lībabimur ab inqetudie mobilitatis
huius? Corpus enī nr̄m sedere nō pmittit
cū illud ipediat ⁊ pūtis sensus doloris ⁊ fu
ture mortis anxietas: qđ mō passibile est ⁊
mortale: Sz ⁊ spūs ipe nullā hēt reqez: ob
expectationē spei ⁊ tionis solicitudinē. Erit
aūt cū aīa regescet figularit in spe ꝯstituta
Libe qdē a solicitudīe: sz nō ab expectati-
one. Fietaūt h̄ post mortē carnis: sz añ diē
iudicij. In die aūt cū sederit filiꝰ hois pscē
⁊ ex oi pte sedebim⁹ q̄: nec corpus doloris
sensu ꝟbabit nec anxiabit timore mortis im
passibilitas ⁊ imortalitas duplici stola glo
rificatū. Liberiq̄z erim⁹ quo ad aīaz ab ex-
pectatiōe ⁊ solicitudine vniuersa nihil mi-
nus hñtes: nihil ōinceps piculi metuētes
in pfectissima securitate: ⁊ securissima pfe-
ctiōne. Sedebitis ait veritas: solennis ses-
sio: ḡta ges: plena sufficiētia. Filij hominū
vsq̄z quo graui corde? vt qđ diligitis vani-
tatē ⁊ q̄ritis mēdaciū. Gloriā. n. q̄ ab iuicē
ē q̄ritis: vanā vtiq̄z ⁊ mēdacē? qm̄ vani ho
mines ⁊ mēdaces filij hoiuz: ⁊ gloriā q̄ a so
lo deo ē nō vultis: gloriā sine dubio manē-
tē ⁊ veraz. Miseri ⁊ miserabiles q̄ p breui
voluptate: toz̄ētē ditis voluptatē? ⁊ diui
nā vob ītermittis gr̄az: vt nunq̄z saciemi
ni ab vberib⁹ ꝯsolatiōis ei⁹. Sz ne magne
pmissiōis dulcedinem lōganimis expecta
tio ꝯtraret nr̄e mētis mobilitatē: hmōe tē
perat dulciozi. Nouit. n. ipe figmētū nr̄m:
quō dilatiōes moras pusillanimitas nr̄a fi
sustinet: nō ⁊ bonitate sua huic obuiat cogi
tationi: ⁊ occurrit etiā ex hac pte. Et oīs q̄
reliq̄rit domū: aut p̄ez: aut matrē: aut frēs
aut vxorē: aut filios: aut agros ppter nomē
meū: centuplū accipiet: ⁊ vitā eternā possi-
debit. Obstructū ē certe os loquētiū iniq̄:
iāq̄z ꝯfūdenf oēs iniqua supuacue agētes.
Habes enī pmissionē vite q̄ nūc ē parit et
future. Manifestūq̄z est eē pūtis tpis pmis
sionē centupli: ex eo nimirū qđ sequit: vitā
eternā possidebit. Sz no oīno dissimulā-
di loc⁹ remaneat obstinat: vade ad euāge-
liū sm marcū: vbi apte declarat eē h⁹ tpis
cētupli pmissionē. Ait enī dñs Nemo est q̄
reliq̄rit patrē: aut matrem: aut filios: aut a-
gros ppter me: aut ppter euāgeliū: qui nō
accipiet cēties tātū in h̄ tpe: domos ⁊ frēs:
⁊ cetera q̄ sequunf. Et vt magis miremini
ne pmissionē hanc: iz hui⁹ fit tpis: exhiberi
de tpalib⁹ estimetis: additū est: cū pfecutio
nib⁹. Quid enī in pfecutiōe positi terrene
substātie sancti martyres acceperūt: qñ et
ipsa q̄z terra btoz̄ corpoz̄ data ē in manus
impioz̄? Qđ ḡ dicit: cēties: domos ⁊ frēs ⁊
cetera minime sm carnē intelligi posse: vel
ex eo ītelligi pōt: q̄ cētū matres accipit ne
mo. Jā vo si p cōicatiōe possessionū ⁊ ami
coz̄ affectiōe q̄ iter electos ē: pmissionem
hāc volum⁹ ītelligē: aliqb⁹ qdē: sz nō oīb⁹
poterit cōuenire. Nonullos. n. sanctoz̄ ter
rena hac ⁊ humana cōsolatione nouimus
caruisse. In corde ergo ⁊ in homine interi-
oꝛi: centupluz hoc queras ⁊ necesse est: vt

habeas qdem nūc fructū tuū in scificatio nem tuā vo vitā eternā. Qui ḡ nundū cen tuplū acccpūt scrutenť corda sua: ꝛ vniuer sa viarū suarū studia diligēter examinēt. Nec dubiū qn inueniūt angulū ꝛ diuerso riū: qđ saluato: nō nouit. Sed vulpes foue as bñt: ꝛ volucres celi nidos. Magis aūt pfecti relīquāt oīa: nō q̄ sua sunt q̄rant: ni hil sibi retineāt: nihil alicui. Sunt enī ple riq̄ q licet ꝓpriā exaltationē voluptatēq̄ satis despiciāt: ꝓpings tñ suis quodāmō re tinēt qđ debuerāt religīse: icogrua solici tudine ꝛ religioni ꝓtraria ꝑ eis vtiq̄ labo rantes. Quāti enī monachoꝝ dū parētib⁹ suis plus iusto cōsulūt: aīas suas pdiderūt Ergo relinquāt oīa: solū sequant xpm: soli xpo placere cōtendāt: ꝛ bñplacito volūta tis eius peruīgili adhereant solicitudine. Haud dubiū: qui expiant illud qđ relin quentibus oīa ꝛ sequētib⁹ se veritas polli cetur. Centuplū inqt accipiet: ꝛ vitā eter nam possidebit. Illud enī in via accipitur ad solatiū: illa vo ad btitudinem in patria possidebīt in eternū. Sed qd est cētuplum istud: nisi ꝛsolatiões iustificatiões ꝑmitie q̄ spūs: q sup mel dulcis est nisi testimoniū ꝛsciētie nostre. nisi leta ꝛ iocūdissima iusto rum expectatio: nisi memoria abundantie suauitatis dei? Et magna vere multitudo suauitatis dei ꝛ suauitatis eius: quā nec ex ptis necesse est dicere: nec exptis vllis ver bis exꝑmere qs̄q̄ pōt. Non pater aut ma ter nō domus aut ager nō cibus aut vestis nō terrenū aut coꝛporale: sed plane bis oī bus delectabilius sup hec oīa dulcius atq̄ iocundius est cui sic spūaliter auangelice lectionis excursus assignari potest quēad modū pāri et mgro nro obtō bñdicto. Nic a pueritia mundū cū floꝛe religīs: ꝛ currentē xpm cursū rapidissimo secut⁹ est nec ꝺstitit donec ꝛsequeret. Quis inter iudicantes sublimius iudicabit? Quis ita cētuplū in hac vita ꝓcepit? Quis vitā eternā gliosi⁹ possidebit? Eius igtr intercessione sue gre largitatē ad pūctis vite ꝛsolationē ꝛ eterne possessionē nob⁹ ministrare dignet: q venit vt vitā hēam⁹ ꝛ abundanti⁹ hēamus iesus xps dūs nr: q est de⁹ bñdict⁹ in scla amen.

¶ Itē vbi supra: De eo qđ scriptum ē: Et erit tanq̄ lignū qđ plātatū est secus de cursus aquaꝝ. Sermo secūdus.

Onueniētibus lxv iij

vobis in vnū: ad audiēdum verbū salutis: magnus mihi timoꝛ instat: ne forte fratres mei: aliq̄s min⁹ digne illō recipiat: ꝛ nō si cut recipiendū ē verbū dei. Scio enim ter rā que sepius sinpuenientē in se imbꝛe recipit: si fructū nō fecerit: reꝓbā foꝛe: ꝛ pri mā maledicto. At ego si possem benedicti ones illi dare mallem ꝛ nō maledictiones. Immo vo ipaz bñdictionē celestis patris nr̄i: non mea: quā tū ipo dignāte qđē acci pitis ꝑ os meū: opto vobis benedictionez manere semꝑ: nec i maledictionē posse mu tari. Celebrā⁹ bodie magr̄i nr̄i gliosi bñ dicti natale: ꝑ eo nob⁹ ꝛ de eo solēnis ⁊mo ex more debēť: cui⁹ dulcissimū nomē cū oi nobis iocūditate ąplectēdū ē ꝛ honorādū qm̄ ipe dux nr̄: ipe mgr̄ ꝛ legifer nr̄ ē. Dilecto: qđē ꝛ ego i ipius memoria: lz ū fine meo ruboꝛe: beati hui⁹ patris nomē audiā memoꝛari. Est enī mihi de ipi⁹ imitatione vobiscum seculi abꝛenūciatio: ꝛ monastice pfessio disciplīne. Sed singularit fine vob cū eo ꝓcipo nomē abbatis. Abbas fuit: ꝛ ego. O abbas ꝛ abbas. Ovnū nom̄: lz ī alto sola magni nois vmbꝛa. Ministeriū vnū: lz heu q̄z dissimiles ministri: q̄ntū ministra tio ipsa dissimil. Ue mihi si tā lōge fuero a te beate benedicte in futuro q̄z a tue sancti tatis vestigijs longe esse reperioꝛ in ꝓsen ti. Sed nō mihi apud vos hec peroꝛare ne cesse est. Scio enī q scientibus me loquoꝛ. Tm̄ peto vt pudoꝛē hunc: vt hunc timoꝛē meū fraterna compassione leuetis. Qm̄ tū omnino dispēsatio mihi credita est: et si nō habeo apud me quod vobis apponā: que ram a beato benedicto tres panes quibus vos pascā. Reficiat vos sanctitas eius: iu stitia ei⁹: pietas eius. Recolite dilectissimi q nō oēs q in ꝓcessione dūi fuerūt: sua illi pstrauerūt vestīmēta. In illa inq̄z ꝓcessiōe quam annuente domino in ꝓximo simus celebraturi: qm̄ venienti ad passionem: et

sedenti sup asellum populi occurrerunt non oēs vestimēta pternebāt in via: sed cedebāt alīq ramos de arboꝛib⁹. Nō erat hoc magnū. Qđ gratis acceperant: gratis dabāt. Uerūtū ne ipe qdem penit⁹ ociosi fuerūt: sed nec a pcessione legunt expulsi. Frēs mei pū xpi iumentū q cū pphadicere potestis: vt iumentū fcūs sum apud te. z ego semp tecū: vos estis qbus insidet xps: qñ aīa iusti sedes é sapiētie. Et apls xpm pdicat dei vtutē z dei sapiaz. Si vestes nō hēoēs pedib⁹ nris pternā: tētabo vel ramos cedere de arboꝛib⁹ vt tāti pcessiói vl parū aliqd nō defit ministerij mei. Arboꝛ fuit beat⁹ bñdictus grādis atq fructifera tanq̄ lignū qđ plantatū est sec⁹ decursus aquaꝝ. Ubi sunt decursus aquaꝝ? Profecto in vallibus: q: inter mediū montiū per transibūt aque. Quis enī nō videat hos toꝛrētes montiū ardua declinare? z mediā ad humilitatē diuertere vallis? Sic pfō sic supbis de⁹ resistit: humilib⁹ aūt dat gratiam. Securus hic fige pedē: qcūq̄ es iumentū xpi. Sup hunc ramū innitere: semi tam vallis icede. Nimiꝝ in mōte sedē sibi pstituit serpēs antiquus: mozdēs vngulas equi vt cadat ascensoꝛ eius retro. Propterea vallē magis elige: ad ambulandū: vallem elige ad plantandū. Neq̄ enī vel in serēdis arboꝛib⁹ mōtana solemus eligere: q̄ frequēter arida sint z petrosa. In vallibus pīguedo est: z ibi pficiūt plante. Ibi plena spica ibi cētesimus oꝛiꝝ fruct⁹: iuxta illud: z valles abundabūt fruméto. Audis q: vbiq̄ vallis laudat: Ubiq̄ humilitas pdicatur. Ibi plātare confert: vbi decursus aquarū: q: ibi copia gratie spūalis: z aque que super celos sunt: laudāt nomē dñi: id est benedictas res facūt vt laudetur. Stemus in hac charissimi: z plātati stemus vt nō arescamus. Non moueamur quocūq̄ flatu: sicut scriptum est. Si spūs habentis potestatē sup te irruerit: locū tuuz ne deseras. Nulla enim vobis tētatio preualebit: si nō ambuletis i magnis z mirabilibus super vos: sed pmaneatis firmis radicibus i humilitate radicati atq fundati. Sic pfectus secus decursus aquarū: sanctus iste confessoꝛ dñi: fructū suū dedit i tēpoꝛe suo Sunt enī q fructū nō faciūt: sunt q faciūt: sed nō suū: sunt q faciūt fructū: sed nō tempoꝛe suo. Sunt inq̄ arboꝛes infructuose: vt quercus z vlmus: z silueſtres arboꝛes alie sed huiusmodi nemo plantat i oꝛto suo: q: nō faciūt fructū. Et si qđ faciūt nō humano vsui aptus é: sed porcino esui. Tales sūt filij huius seculi: agētes i cōmessatiōibus z ebꝛietatibus i cubilib⁹ z impudicijs. Hec nāq̄ porcoꝝ cibus sunt eoꝝz quos ver⁹ iudeus phibet comedere: q: eis xpianus nō debet adherere. Sicut enim caro porcina dū cōmedit nostre adheret carni: vt iaz sit vna caro: sic trāsgressoꝛ pcepti dñici spurcos sibi spūs sociat: z adherēdo eis: vn⁹ cū eis efficit demon. Nā iccirco in sacrificijs phibet aīal illud offerri: q: spurcos spūs i mūdoꝛ designet: idest hoēs q relicta oi insigni mūdicia solis sibi in spurcitijs complacentes vitioꝝz z criminum semper sceno delectant inuolui. Uñ z in euāgelio lego illa maledicta dū eijceret ab hoīe: tāq̄ simile sibi animal porcos postulat ingredi: nec negant. Dis fructū ferūt arboꝛes infructuose: ad quaꝝ radices securis iaz posita videt. Arboꝛes aūt q̄ fructū faciūt: sed nō suū hypocrite sunt cū symone cyreneo crucē portātes nō suā: q religiosa intentiōe carētes: angariant: z q̄ nō amāt amoꝛe vane glorie quā desiderāt facere cōpellunt. Nā in eo qđ dī in tpe suo: arguunt qđ añ tps fructificare volētes. Nōne z in arboꝛibus nostris citius q̄ oportz pullulātibus: timemus oīno floꝛibus intempestiuis. Sic sūt alīq quoꝝ fruct⁹ mutiles fiunt: q: nimis ppe oꝛiunt. Nij sunt qui in initio uersiōis sue ab his cōtinuo velle fructificare psumunt ꝗ tra legis decreta arare in pmogenito bouis: z ouis pmogenita tondere festinātes Ultis cognoscere q̄m solicite id vitauerit sanctus iste magister nr. Et hūc ramuz vobis appono: qñ trib⁹ annis soli deo notus: hoībus māsit incognit⁹. Fructū qdez multuz tulit vt ipsi cernitis: sed in tpe suo. Neq̄ enī credebat tēpus esse fructificādi qñ tāta carnis tentatiōe grauat⁹ é: vt pene cederet: pene discederet. Ego enīz nec istū

qdē ramuꝫ ꝑteribo: qm̄ hirsutus quodam mō spinaꝝ aculeis: qbus seipm̄ vir dñi benedictus iniecit: tū vtilis est oīno: vtilis in tumēto dñi: ppter foueas tētationū: ne in eas incidat cōsentiendo: sed magis resistat ⁊ viriliter agat: sustineatqꝫ dñm ne desperet. Nic ergo fige pedē: iumētū xp̄i: ⁊ discequātacūqꝫ acerba tētatio seuiat: nō credere: te ppterea derelictū eē a dño: sed in meneris scriptū eē: inuoca me in die tribulationis: eruā te ⁊ honorificabis me. Ergo vt dicere ceperam: mō credebat beatus benedictus tūc esse fructificandi tempus: quādo adhuc tantis tentationibus vrgebatur Sed venit tempus: ⁊ in tempore suo fecit fructum. De fructu eius sunt tria illa que superius tetigi: sanctitas eius: iusticia eiꝰ: pietas eius. Sanctitatem miracula pbāt: doctrina pietatem: vita iusticiam. Uides iumentum christi: ramos foliis virentes: vernātes floribus onustos fructu? Super istos innitere: vt gressus rectos facias pedibꝰ tuis. Sed quomodo tibi appono eiꝰ miracula? Nūquid vt miracula facere velis? Nequaqꝫ: sed vt miraculis eius innitaris: videlicet: vt cōfidas ⁊ gaudeas qꝫ sub tali pastore positus es: qꝫ tū meruisti habere patronum. Omnino enim valde potens est in celis: qui tam potens extitit in terris: ꝑm magnitudinem gratie: magnitudine gloue exaltatus. Nam ⁊ iuxta radicum quantitatem rami prodire nosciuntur ⁊ quot radicibus arbor inititur: tot ramis sicut aiunt decorat̄. Sic ergo lz non habeamus nostra: consolatio tamen magna nobis esse debet patroni nostri miracula. Doctrina vō instruit nos: ⁊ dirigit gressus nostros in viam pacis. Porro vite iusticia omnino robor̄at ⁊ animat nos: at tanto magis accendamur ad agenda q̄ docuit quāto certi sumus: eum non aliter docuisse qꝫ fecerit. Sermo quidem viuus ⁊ efficax exemplum operis est: plurimum faciens suadibile quod dicitur: dum monstrat fractibile quod suadetur. In hunc ergo moduꝫ sanctitas confortat̄ pietas infirmat: iusticia confirmat. Quante enim pietatis fuit qꝫ non solum presentibus profuit: sed etiam ꝓ futuris solicitus fuit. Non solum his qui tunc erant: fructuꝫ tulit hec arbor sed vsqꝫ hodie fructus eius ⁊ crescit ⁊ manet. Dilectus plane a deo et hominibus. Cuius non sola presentia in benedictione fuerit: sicut sunt multi soli deo dilecti: quia soli deo iam cogniti: sed memoria eius: etiam nunc in benedictione est. Nam ⁊ vsqꝫ hodie in triplicem amoris dominici confessionem triplici hoc fructu pascit domini gregem. Pascit vita: pascit doctrina: pascit et itercessiōe: ꝑ quā icessant aduti fructificate ⁊ vos charissimi: qñ in hoc positi estis: vt eatis ⁊ fructū auferatis. Uñ eatis Utiqꝫ a vobisipsis. Sicut scriptum est: A voluptatibꝰ tuis auertere. Nam ⁊ de dño legumꝰ: qꝫ exijt seminare semē suū. Ecce ⁊ habemꝰ semē suū: sic ⁊ ꝑꝰ fructū suū. Imitemur fratres ⁊ nunc: quoniam ad hoc venit: vt formā nobis tribueret: ⁊ viam monstraret. Fortassis ⁊ ipse dominus arbor est ⁊ debemus ab eo quoqꝫ ramos accipere: quos vestris pedibus apponam⁹. Immo non fortasse: sed magis vere. Ipe arbor est ⁊ planta celestis: sed in terris plātata: ficut scriptum est: Ueritas de terra orta est. Ab eo igitur hunc ramum vobis appono: vt sicut seipsum exinaniuit: hominum sentiatis in vobis. Nisi qꝫ non tam ego appono: qꝫ apostolus: apud quem legistis: Hoc sentite in vobis: quod ⁊ in christo iesu. Qui cum in forma dei esset: non rapinam arbitratus est eē se equalem deo: sed semetipm exinaniuit: formam serui accipiens: in similitudinem hominum factus: ⁊ habitu inuētus vt homo. Et vos fratres charissimi: exinanite vos: humiliate vos: seminate vos: perdite vos. Semiate corpus animale ⁊ resurget corpus spirituale. Perdite animas vestras: ⁊ in vitam eternam seruabitis eas Ultis nosse quomodo id fecerit apostolus ipe qui docuit? Siue mēte excedimus deo: siue sobrij sumus vobis. Quid ergo tibi? Ego inquit factus sum velut vas perditum. Bene seipsuꝫ perdit: qui nihil ꝑ se facit: sed oīs eius intētio ⁊ cē desideriū tēdit ad dei placitū: ⁊ vtilitatē fratruꝫ suoꝝ. Infelix. n. qui seminat in carne: quia ō car

ne metet corruptionē. Alibi vō scriptū est: Beati qui seminātis super omnes aq̄s. Sz quō sup omnes aquas? Forte sup eas de q bus legit: Et aque que super celos sūt: laudēt nomen dñi: que sunt virtutes angelice ⁊ celestes populi: Ita plane: Qm̄ spectaculū facti sum⁹ ⁊ angelis ⁊ hoibus. Seminemus ergo hominibus bonū exemplū per apta opa: seminemus angelis gaudiū magnū p occulta suspiria: ⁊ cetera huiusmodi: que solis eis sunt nota. Gaudiū enim ē angelis dei: sup vno peccatore penitentiā agēte. Hinc apl's dicebat: Prouidētes bona: nō tm̄ cor̄ deo: sed etiā cor̄ omnibus hominibus. Cor̄ deo dixit: cor̄ eis q vultui ei⁹ assistūt. Ipsis enim maxime placet: cū nos vidēt occulte orātes: aut ruminantes psalmū aliquē: aut tale aliqd facientes. Sic seminate ⁊ vos: sic fructificate charissimi. Seminate ⁊ vos: q̄ taz multi ante vos seminauerunt. Fructificate: q̄ vobis seminauerūt. O genus adā q̄z multi seminauerūt in te: ⁊ q̄z p̄ciosum semē. O male peribis ⁊ q̄z merito si pibit in te tātum semē: sil ⁊ seminātiū labor. Cui pditiōi traderis ab agricola? si in te pierint hec vniuersa. Seminauit in terra nostra tota trinitas: seminauerunt angeli pariter ⁊ apl'i: seminauerūt martires ⁊ confessores ⁊ virgines: seminauit ⁊ filius dei. Ipe ē qui exijt seminare semē suū. Pater enim nō exijt: sed fili⁹ a p̄e p̄cessit ⁊ venit in mundū: vt q ꝑ bus erat cogitatio pacis: in corde patris: fieret pax nostra ī vtero matris. Seminauit ⁊ spūs sanctus: q̄ ⁊ ipe venit: ⁊ apparuerūt apl'is di spartite lingue tanq̄z ignis. Ita tota trinitas seminauit: pater. s. panē de celo: fili⁹ veritatē: spūs vō charitatē. Angeli quoq̄ seminauerūt: quādo cadētibus alijs ipsi steterūt. Dixit enim lucifer ille: nō iā lucifer: sed iam tenebrifer ⁊ vesperus. Sedebo in mōte testaméti: ⁊ similis ero altissimo. O īpudens: o ipudens: milia miliū ministrāt ei ⁊ decies cētena milia assistūt: ⁊ tu sedebis? Cherubin ait, ppheta stabāt ⁊ non sedebāt. Quid laborasti? vt iaz sedeas? Oēs administratorij spūs sunt: ꝓpter eos q hereditatē capiūt salut? ⁊ tu sedebis? Quid seminasti? vt iā metas? Nō ē tuū: nō ē tuus hoc: sed quibus paratum ē a patre. Quid eis inuides? Profecto ipsi sedebunt: Ipsi inq̄z vermiculi terre iudicātes sedebūt: ⁊ tu nō modo stabis vel non stabis: sed iudicādus astabis. Nescitis ait apl's: q̄ ⁊ angelos iudicabimus? Ipsi vtiq̄z ibāt ⁊ flebāt mittētes semina sua: venientes aūt venient cum exultatiōe: portātes manipulos suos. Duo manipuli sunt quos queris: honoris scilicet ⁊ quietis: sessionez affectas ⁊ altitudinē. Sed nō sic: nō sic. Nō colliges: quia nō seminasti. Qui seminauerūt laborē ⁊ vilitatē: metēt honorē pariter ⁊ quietē. Pro cōfusiōe enim sua duplici ⁊ rubore: ī terra sua duplicia possidebunt. Unde dicebat q dā: Uide humilitatē meā ⁊ laborē meum. Hodie audistis ī euāgelio, pmittentē dñm ⁊ dicentē discipulis: Sedebitis sup sedes iudicātes duodecim tribus israel. Ecce q̄ es sessiōis ⁊ honor iudicij. Nam ⁊ ipe dñs ad hec noluit puenire: nisi p humilitatem ⁊ laborē. Unde ⁊ morte turpissima condēnatus est: interrogatus tormentis ⁊ obprobrijs saturatus: vtiq̄z vt inimicus induat ꝓfusione: ipe pariter ⁊ oēs q imitant eū: ⁊ ptergrediunt viā. Ipe est o inique q sessurus est in sede maiestatis similis altissimo: ⁊ coaltissimus ei. Hoc vtiq̄z cogitauerunt angeli sancti: q cadente maligno apostasie nō cōsenserūt: nobis relinquētes exēpluz vt quēadmodū ipi elegerūt ministrare sic ⁊ nos faciamus. Nā q laborez fugiūt ⁊ honorē captāt illū se nouerint imitari q sessionē altitudinēq̄z quesiuit. Et si non satis terret eos illius culpa terreat vindicta. Oia enim sibi in cōtrariū deuenerūt: vt forma tus sit ad illudendū ei: ⁊ ignis eternus paratus est illi. Ad hec vitāda prudentiā nobis seminauerūt angeli sancti: q ꝑ bus eam alijs errātibus tenuerūt. Sed ⁊ apl'i hanc ipam seminauerūt nobis: quādo recedētibus his qui sapiētiā huius mūdi sequebātur que ē stulticia apud deū ⁊ prudentiam carnis que mortē opat ⁊ inimica ē deo: ipi dño adheserūt. Scādalizati enim illi audientes de sacramēto carnis ⁊ sanguinis xpi vltra cum eo nō erāt. Discipuli vō interro

gati an ꝛ tibi vellēt abire: rñderūt. Ad quē ibim⁹? Verba vite eterne habes. Mō discedim⁹ a te: viuificabis nos. Non in solo pane viuit hō: sed in oi vbo qđ ꝓcedit de ore dei. Non solus mūdus habet delectati onē: sed multo maior ē in vbis tuis. Unde ꝛ ꝓpheta: O⁊ dulcia faucibus meis eloqa tua: sup mel oi meo. Ad quē igit eamus? Verba vite eterne habes o dñe: ꝛ ea q̄ sūt sup oīa q̄ mūdus pōt habere. Mō solū ipa vita sed ꝛ ꝓmissio vite eterne ꝛ expectatio iustoꝝ letitia est: ꝛ tāta letitia vt oē qđ ꝓcupiscit ei nō valeat cōparari. Hāc ergo prudentiā nobis apli sci seminauerūt. Martyres vo manifestū est fortitudinē seminasse. Porro vo cōfessores seminauerūt iustitiam: quā in oi vita sua secuti sunt. Hoc enī interest inter martyres ꝛ confessores qđ ꝛ inter petrū fil⁹ oīa reliquentē: ꝛ abrahā substātiā mūdi in bonos vsus expendentē. Sic enī illi ꝓsūmati martyrio in breui expleuerūt tpa multa: isti vo ꝛ longa ꝛ multimoda ꝓtraxere martyria. Virgines scē planū ē q̄ tēpantiā semināt q̄ sic libidinē calcauerūt

Unde supra. Sermo tertius.

Dilectus a deo ꝛ hoīb⁹ cui⁹ memoria in bñ dictiōe est: filem illū fecit in glia sanctoꝝ. Naturale est et virtuti ꝑmiat suū honorare principiū: ꝛ a fine origīis tramite dignos non deuiare. Oīa flumina intrāt in mare: ꝛ ad locū vñ exeunt reuertunt. Salutare multū p oēm modū institutoris sui vestigia sectari: non pessime ꝑsumptiōis magistrā ꝓpria sequi voluntatē. Siqđ in nobis initiū est ꝙersatiōis: siqđ virtus siqđ religiōis exēplar trahit: formā ducit a btō bīdicto pīe nr̄o q̄ noster legislator vite nr̄e dedit ordinez: mor⁹ disciplinā. Quē vt imitemur: tres ei virtutes scriptura assignat scitatis ꝛ glorie testimoniū cōferētes. Dilectus inquit a deo ꝛ hoibus: ꝛc. Que licet de alio dicta sint: apte tñ laudi eius applicant: q: quod vni sanctoꝝ cōuenit vnitate virtutū ꝛ morum ꝙcordia simili nō discōuenit. O⁊ si cōuenīt huic a moribus ꝛ a ꝓpōsito nr̄o nō desideant oportet: ne filij degeneres ꝙincamur: si patris actibus dissimles inuenīa mur. Primū quidē ꝓ quibus ꝛ in quib⁹ a deo ꝛ hoīb⁹ diligam nosse expedit. Nec queramus diligi a deo ꝛ non diligi ab hominib⁹: sicut est consuetudinis quorundā: qui testimonio abutentes apli Glia nostra hec ē: testimoniū ꝙsciētie nostre: et si hoīb⁹ adhuc placerem christi seruus nō essem temeritate supba displicere ꝙtēdunt hoīb⁹: diligi ꝙtemnūt. Sed euenit eis vt nec diligant a deo: ꝛ hoīb⁹ odiosi suspiciosa vexentur infamia. Diligi aūt ab hoīb⁹ ꝛ a deo nō diligi: nō mō inutile: ſz etiā noxiū ē: q̄ iactātie occasio elatiōis sit fomes. Necesse ē igit ūgē vtrūq;: ꝛ velle ac studē diligi a deo ꝛ hoīb⁹. Sz q̄n spūs ē de⁹? diligēd⁹ a deo meritū dilectiōis i spū cōputare dz: ꝛ id nego cū actitare. Sīgtū ē sup nos lumē vult⁹ tui dñe: Spāl imagis siue signaculū diligit de⁹ Animū ḡ diligit: pserti si suā emulet formā Qđ fiet si erit pur⁹: si ꝓstās: si feruid⁹. Sīme ꝛ incōmutabilit oīa hec de⁹ ē. Pur⁹ est: cui⁹ sapientia vbiq; attingit ꝓpter suam mūdiciā: ꝛ nihil inquinatuz in eā incurrit. Lōstās apud quē nō ē trālmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Feruidus q̄ docēte mor⁹ se ignis ꝙsumēs ē. Sit ꝛ q̄ ad imaginē dei factus ē anim⁹ purus: ne qđ in se pegrine admixtiōis recipiat: sed virtutis industria naturalē in se augeat decorem. Sit ꝓstās ne oi vento circūferat leuitatis: ꝛ de malo ad bonū de bono redeat ad maluz: ſz calle indeclinabili bono qđ adeptus est inherēs: firmus pseueret ac stabilis. Sit feruidus ne noxia tepefactus inertia euomat ab ore dei: sed caleti spū ambulet de virtute in virtutē ꝛ si nō semp hz effectū pficiendi tñ nunq̄ pdat affectū. Sit purus ne sordeat: ꝓstans ne deficiat: feruidus ne tepescat. Sit pur⁹ vt placeat: ꝓstās vt duret: feruidus vt pficiat. Tal⁹ merito diligit a deo: ꝛ de⁹ ad eū venit: ꝛ māsionē apud eū facit Beat⁹ apud quē māsionē feceris dñe ibu Sūt ité modi tres ꝛ cause qbus diligimur ab hoīb⁹ q̄ i facie vidēt ꝛ ꝙspiciunt exteriora: vita. ſ. sobrietas ꝛ beneficiū. Primū docet vt act⁹ nr̄i sint iusti: studia honesta: mo

l

res cõpositi⁹ ⁊ tota deniqz vita tãto honestatis ornata decore: vt aduersarioꝝ quoqz in se trahat affectũ. Memo enĩ puerissimus bonũ odisse põt etiã cũ imitari detractat. Sed in oĩb⁹ modus teneat necesse ẽ: quẽ q excesserit singularitatis incurrit notã intuẽtiũ offendit oculos. Vite laudabilis sobrietas addẽda q̃ ceteris ṽtutib⁹ ꝓfigat limites ne qd nimis: sed ille a gẽtili descript⁹ poeta modus teneat. Est modus i reb⁹: sunt certi deniqz fines: quos vltra citraqz neqt cõsistere rectũ. Qui vita ꝓspicuus discretiõe ꝓcipuus ẽ merito qdẽ diligit: sz ad dilectionis cumulũ addat ⁊ bñficiũ: vt ꝓximꝰ iuuet ope sermone aut voto. Obsequiũ nãqz amicos parat. Qui sub iure suo habuerit substantiã huius mũdi ⁊ viderit fratrẽ suum egere nõ claudat viscera sua ab eo: sed misereat in hylaritate. Si minus opẽ ꝓsilij fomentũ ꝓsolatiõis ꝓmonẽ bonũ sup datũ optimũ ipendat. Oꝛetsi ab hoc munere restrigit filétij lege: euidẽtib⁹ mõstret iditijs volũtaté opitulãdi adesse deesse facultatẽ. Qui si bñficijs ꝓmpt⁹: obsequijs sedulus volũtate deuot⁹ erga ꝓximos extiterit nõ poterit vt arbitroꝛ nõ amari: ꝑsertim honestate vite ꝑeũte sobrietate comite. Et erit vita ad virtutẽ: sobrietas ad decorẽ: bñficiũ ad necessitatẽ. Vita vt adiuuet: sobrietas vt dilectet: bñficiũ vt fructificet. Segẽ Cuius memoria in bñdictiõe est. Diuersa sunt bñdictionũ genera. Laban loq̃ns ad iacob: bñdixit me ait de⁹ in itroitu tuo: bñdictionẽ vocãs possessiõis augmentũ. Est alia bñdictio potio: hac: cũ ṽtutib⁹ ditescimus bonis spũalib⁹ abũdam⁹ vnde apl's qbusdã: Diuites facti estis in oi ṽbo ⁊ in oi sciẽtia: ita vt nihil vobis ỏsit in vlla gr̃a Et alibi: Jo oĩbus abũdatis fide ꝓmone ⁊ sciẽtia: ⁊ oi sollicitudie ĩlup ⁊ charitate. Fide recta ⁊ feruẽti ꝓmone discreto ⁊ eloquẽti sciẽtia discernendi oi sollicitudine vtilia studiosius sectãdo insup ⁊ charitate inuicẽ ⁊ eterna diligẽdo Jn qbus abundãtia notatur virtutis. Est haꝛ excellẽtissima bñdictio: cuꝰ regnũ decoris ⁊ diadema speciei benedicti patris de manu dñi ꝓcipiũt. De qua qdẽ apl's sub denũciatione peccatoꝝ certitudinẽ futuroꝝ ꝓdicẽs ait: Benedixit nos deus omni benedictiõe spũali in celestibus. Et vt singula suis determinemus noĩbus. Prima ẽ multiplicatio facultatis: secũda supplemẽtũ virtutis: tertia coꝛona eternitatis. Prima daꝝ ad solatiũ: secunda ad meritũ: tertia ad ꝓmiũ. Jn singulis his benedictionibus gr̃a benedicti ⁊ noĩs memoria: vt heres sit noĩs q nomẽ sortitus est benedictiõis. Jn cui⁹ adhuc ꝓcomio subditur: Similẽ illuꝫ fecit in gloria sanctoꝝ. Fecit enĩ signa magna sicut sci: ⁊ filius fact⁹ icõrũ in gloria miraculoꝝ. Cui⁹ nos intuẽtes gloriã tanqz filij sequamur vitã: vt bñdictionis fim⁹ coheredes ꝑstante dño ihesu xp̃o: Qui cuꝫ ꝑe ⁊ spũ sancto viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

CJtem de eodẽ. Sermo quartus. xxi

In fide ⁊ lenitate ipsius sanctũ fecit illũ: ⁊ elegit eũ ex oĩ carne. Audiuit.n. vocẽ ipsius: ⁊ induxit illuꝫ in nubẽ. Ad laudẽ qdẽ moysi hois dei: hec a sapiẽte verba ꝑferunt: que tũ sic eidẽ cõuenũt: vt de singulis electoꝝ nõ incõgrue dicta intelligant. Precipue vo beato ꝑi nro benedicto cõuenienter assignant: q tanqz verus moyses ab aqs mundane cupiditatis saluatus in gratiã piturã bãc mũdi reliqt egyptũ: mallens ꝑ deo laboꝛibus fatigari: qz tpalis peccati habere iocũditatẽ: maioꝛes diuitias estimãs thesauro egyptioꝝ ipꝛoperiũ xp̃i. Aspiciebat enĩ i remuneratiõe. Jpe ẽ q spiritaliter mare rubꝛuz sicco trãsiuit vestigio submerso pharaone ⁊ exercitu ei⁹: cum ꝓcioſi ꝓcio sanguinis a nau fragio vite pñtis erept⁹ subactis vitijs cuꝫ ipõ ꝓncipe vitioꝝ elõgauit fugiẽs: ⁊ mãsit i solitudine coꝛpe qdẽ sed mẽte magis. Jn q̃ multis ꝑbat⁹ tẽtatiõib⁹ inuẽt⁹ ẽ fidelis: et diuinis dign⁹ habit⁹ beneficijs cõsolari. Deniqz sublimioris ꝓpositi gr̃a cõfirmat⁹ ⁊ excellẽtioris virtutis culmẽ attingens velut in mõte posit⁹ accepit ⁊ tradidit legẽ vite ⁊ discipline ꝑpl'o gr̃e legislatoꝛ fact⁹: sz i nouitate spũs nõ i vetustate lr̃e. Merito q moysen tam ꝓpinquo magnificoꝝ opeꝝ se

cutus ē vestigio: ī moysē platos sibi vendi cat sermones. Dicat sup btō bñdicto ac si de altero moysē. Jn fide ⁊ lenitate ipsius sanctū fecit illū ⁊c. Primo distinctionū attēdēdus ē ordo: deinc ipe discutiēdus ꝑz vnāquāq; significationē. Ordo is eē videt aptio: vt electio p̄cedat: exauditio sequat: post fiat sūs: ad extremū ducat ī nubem. Neq; enī exaudit ad salutē nisi electꝰ: nec sanctificat q exaudit⁹ nō ē: nec nisi sanctificat⁹ ī nubē ducit. Quia miaz ī electione ⁊ veritatē ī exauditiōe diligit deꝰ: gr̄am in sanctificatiōe: ⁊ gloriā ī ductiōe dabit dominꝰ. Qui factꝰ ē sapia elegit: q iusticia exaudit: q sanctificatio sanctificat: q redemptio ducit ī gloriā. Sapiētie .n. ē eligere: q nimiz ī iudicio nō fallit ⁊ nouit separe p̄ciosum a vili: iusticie exaudire testāte iacob ⁊ exaudiet me cras iusticia mea. Sāctificatio vo qd nisi scificatio? Aliogn scificatio iā nō ē scificatio. Redēptio aūt tūc pfecte cōplet: cū deuicta ois corruptiōis molestia serus bonꝰ ⁊ fidel intrat ī gaudiū dñi sui: atq; ī illa celesti sede glia ⁊ honore coronād⁹ ducit. Un ī spe ⁊ exultatiōe loq̄t p̄o pheta: Qui redimit de interitu vitā tuā: q coronat te ī mia ⁊ miseratiōib⁹. Sz iā ō singulis differendum ē. Elegit inquit eum ex omni carne. Quos p̄scivit deus: ⁊ p̄destinauit ꝓformes fieri imaginis filij sui elegit p̄mus ex omni carne: idest ex omni genere carnalis vite: vt iā nō sint caro neq; ſm carnē ambulet: quia caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebūt. Simile ē huic qđ saluator ait discipulis suis: Ego vos elegi ō mūdo: ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructuz afferatis ⁊ fructus vester maneat. Electi de mundo ad tria positi dicunt: vt eant ⁊ fructū afferāt: ⁊ fructuz q maneat. Jre penitus ē: frn ctū afferre operantis: manere fructus diligētis. Js enim qui cōpungit vt eūtes ibāt ⁊ flebant mittentes semina sua. Fructum affert qui bene operatur: sicut qui in corde bono ⁊ optimo audientes verbū retinent: ⁊ fructū afferūt in patiētia: qui p̄fecto manet cū exercet ex charitate. Charitas enim nunq̄ excidit. Electi igitur per gratiaz positi sunt ad penitentiam: ad opus ad perseuerantiam. Et est penitentia ad satisfactionem: opus ad meritum: perseuerantia ad salutē. Penitētia regno celoz appropinq̄t: opꝰ illud meret: pseuerātia cōsequit. Sic iste sanctꝰ quez elegit deus ex oī carne iuit fructū attulit: ⁊ fructus eius manet in seculū seculi. Juit vt euāgelicus negociator: q inuēta vna p̄ciosa margarita abijt ⁊ vendidit oīa que habuit ⁊ emit eam. Jnuenit .n. xp̄m per fidem: abijt per voluntatem: sua vēdidit abrenūciādo: margaritā emit imitādo. Deniq; fructū attulit fructū honoris ⁊ honestatis: fructū spūs: q ē charitas gaudiū pax patiētia lōganimitas bonitas benignitas māsuetudo fides modestia cōtinētia castitas. Et fructus huiusmōi manet. Manet ad p̄miū: manet ad exemplū. Sibi manet ad btitudinē: aliis ad imitationē. Usq; hodie milti ab oriēte ⁊ occidēte veniūt ⁊ ap propiāt pedib⁹ eius: vt cognoscāt ad doctrinā illius q̄ fructꝰ eius repleunt orbē terraz. Audiunt enī vocē illius. Cuius ſm p̄positū electio ē ad gr̄am: eiꝰ vox misericorditer exaudit ad iustitiā. Quatuor aūt vocibꝰ electꝰ vtit: quibus ſm deū postulat ⁊ exauditiōe dignꝰ hētur. Primo apit ī oratione os suū: ⁊ p̄ delictis suis depcat. Cui⁹ ē hec nox? Ego dixi dñe miserere mei: sana aiaz meā q̄ peccaui tibi. Et itez Miserere mei deꝰ ſm magnā miam tuā. Siliaq; mlta cū lachrymis ⁊ gēitu ī spū hūilitat⁹ ⁊ ī aio cōtrito ꝓgeminat: donec audierit. Fili remit tunt tibi pctā tua. Et illud: Quiescat vox tua a ploratu: ⁊ oculi tui a lachrymis. Quo ī aure cordis audito reuiuiscit spūs eius: ⁊ q̄si de q̄ui somno meroris euigilās vocē alterā assiduat: ⁊ sciēs quia deꝰ est q opat in nobis ad bona opa atq; virtutes eius implorat opem dicens: Dirige gressus meos in semitis tuis: vt nō moueāt vestigia mea Jteq; Doce me facere voluntatē tuā. Et alia plura: ī id genus. Sed qm̄ q pie viuūt in xp̄o psecutionez patiunt: ⁊ q accedit ad fruitutē dei stās in iustitia ⁊ timore p̄parat aiam suā ad tentationē: cū bene viuendi gratia cōdonata fuerit: inter picula ⁊ tribulationes: inter tentationes ⁊ casus varios res agit. Urget mundus: premit caro:

diabolus insidiatur. Inter que ꝓbatur experiẽtia: qñ milicia ẽ vita hominis sup terrã. Quid faciet qui talibus resistit aduersarijs tantisq; prelijs vigetꝫ nisi manuꝫ innocet auxiliatoꝛis ⁊ clamet ad dñm i fortitudine: Saluũ me fac deus: qñ intrauerũt aque vsq; ad aiam meã. Et manifestius: Eripe me de inimicis meis deus meus ⁊ ab insurgẽtibus in me libera me. Et simlia his innumera. Impetrato ⁊ in hac parte exauditiõis beneficio vox exultatiõis ⁊ salutis sonat i tabernaculo eius: ⁊ dñs exauditoꝛ delectat in ea. Tradit enim coꝛ suum ad vigilandũ diluculo ad dñm qui fecit illũ: ⁊ in ꝓspectu altissimi cũ morse deprecatur. Si inueni gratiã coꝛã te: ostende mihi temetipm. Anima mea desiderauit te i nocte: sed ⁊ spũs meus i pcordijs meis. Rursumq; Sitiuit aia mea ad deũ fontẽ viuũ: qñ veniã ⁊ apparebo ante faciẽ dei? Et cũ sponsa: Indica mihi quem diligit aia mea vbi pascas: vbi cubes i meridie. Indulgetur ei ⁊ in hoc gfa: ⁊ desideriũ aiẽ eius tribuit ei: nec volũtate labioꝝ eius fraudat. Raro aũt modicũ sicut scriptũ ẽ: factum ẽ silentiũ in celo: quasi in media hoꝛa. Felix tñ aia que qñq; vel quãtulũcũq; illius plibate suauitatis dulcedinẽ: cui lꝫ p speculꝫ ⁊ in enigmate videre daꝝ: qñ suauis ẽ dñs: quã a terrenis suspensam desideriꝫ celestibus gaudijs vel ad modicũ interesse contigerit. Nec audita meretur audire: Ostẽde mihi faciẽ tuã sonet vox tua i auribꝰ meis In oĩbus his vocibus sanctus pr̃ benedictus exauditus ẽ: q ⁊ de peccatis indulgentiã: ⁊ bene agẽdi gratiã: ⁊ liberationẽ a periculis ⁊ copiã meruit ꝛeplatiõis. Qlox. n. ꝑma p excessibus veniaꝫ postulat ad bona opa faciẽda: sequens deprecat auxiliũ: tertia fortitudinẽ postulat in aduersis ⁊ a tẽtatiõibus ereptionẽ: quarta cõcupiscit ⁊ deficit in atria dñi: inardescẽs videre regem in decoꝛe suo ⁊ cernere terrã de lõge. Pximã sane ⁊ vltimã vocẽ fundere cogunt metus supplitũ ⁊ amoꝛ regni: due medie precedũt ex virtũ ibecillitate ⁊ labendi facilitate: q; nec sufficiẽtes sumus ad agendũ: nec fortes ad tolerandum: sed sufficiẽtia nostra ex deo ẽ: ⁊ ab ipo patiẽtiaen nostra Quem dñs in his vocibus exaudierit: in fide ⁊ lenitate ipsi⁹ p sanctũ fecit illũ. Recte p fidẽ ⁊ lenitatẽ sanctus efficit: cuꝫ sit interius fides ad iusticiam: exterius lenitas ad disciplinã. Omnia ait apls honeste fiãt ⁊ sm disciplinã. Et alibi: Credidit abꝛaam deo: et reputatũ ẽ ei ad iusticiam. Fides deo placitũ facit: q; sine fide ipossibile est deo placere: lenitas hominibus diligibilẽ: dicẽte scriptura: Fili in mãsuetudine opa tua pfice: ⁊ sup hominũ gloriã diligeris. Unde superius de vtroq; sup hoc sancto dicit: Dilectus a deo ⁊ hominib⁹. Benigꝫ fides mũdiciã parit: in coꝛde lenitas honestatem pfert: in opere sanctitas pficit in vtraq; Sãctus factus digne inducit in nubez: vt audiat archana verba q̃ nõ licet homini logi: ⁊ videat que oculus nõ vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hominis ascẽdit: que reposita sunt in nube ista: in qua habitat omnis plenitudo diuinitatis coꝛporaliter: ⁊ sunt i ea omnes thesauri sapientie ⁊ scientie absconditi. Nec enim nubes levis: sup quam dñs ascendẽs ingressus ẽ in egyptum. In hãc inductus ẽ: qui inductus est in viã veritatẽ ⁊ vitaz. Nã xps veritas: via ⁊ vita. In xpm inducimur vel imitatiõe sequentes vel assequentes beatitudinẽ. Et via ad imitationẽ: ad beatitudinẽ vita ptinet: veritas ad vtrũq;. Qui igit veritatẽ facit in via iusticie: in xpm inductus ⁊ indutus est eum p imitationẽ vite. Qui cuꝫ cognoscet veritatez in statu eternitatis in xpo manebit p adoptionem beatitudinis. Hinc ipe xps hortãs nos de hac re dicit: Qui mihi ministrat me sequat: ⁊ vbi sum ego: illic et minister meus erit. Hoc ẽ qui me imitat se quẽdo ad iusticiã: ad me introducẽt regnaturus ad vitaz. Itaq; q; beatus benedictꝰ eũ secutus ẽ obediẽter: nũc regnat cuꝫ eo feliciter. Eunº si imitatoꝛes sumus sicut ipe xpi suis nos cõmẽdabit oꝛonibus meritis auxiliabit apud deũ q eum gratis eligit ex oĩ carne: misericoꝛditer exaudiuit i oꝛone benigne sanctificauit ad gratiã potẽter induxit ad gloriã. Ad quã nos pducat q vivit ⁊ regnat deꝰ in scla sclorꝫ. Amẽ.

Hic sermo no legatur: nisi qñ dñica annunciatio venit sabbo ante quartā dñicam xl. Sed legatur sequens sermo vel ppms. Sermo primus

¶ In annunciatiõe dñica: sabbato ante quartam dñicã quadragesime: De adultera ⁊ susanna: ⁊ beata maria. Sermo ꝑmus

Vaz diues es in misericordia: q̃z magnific⁹ in iusticia: in gr̃a q̃z munific⁹: dñe deus noster. Nõ é q similis sit tibi munerator copiosissime: remunerator egssime: pssime liberator. Gratis respicis humiles: iuste iudicas innocẽtes: misericorditer saluas etiam peccatores. Nec sunt fratres dilectissimi que nobis in mẽsa diuitis huius patrisfamilias: sanctaꝝ testimonijs scripturaꝝ: hodie qdẽ si diligenter aduertimus, solito copiosius apponuntur. Nimiꝝ hãc nobis copiã ꝑstãt que pariter cõuenerũt: sacruꝫ videlicet quadragesime tẽpus ⁊ sacratissima dies dñice annũciationis. Hodie enim in auribus nostris depẽsam in adulterio mulierez indulgẽtia redẽptoris absoluit: hodie innoxiũ susanne sanguine liberauit: hodie quoq; beatã virgine singulari munere gratuite benedictionis ipleuit. Magnũ cõuiuiũ: vbi pariter nobis: mia. gr̃a. ⁊ iusticia apponunt. Nũqd nõ etiã iusticia panis coꝛdis? Et quidẽ optime confirmãs illud: vtpote cibus solidus ad nutriẽdũ. Beniq; beati q esuriunt illũ: qm̃ ipsi saturabunt. Nunqd nõ cibus aie, gr̃a dei sit? Dulcissimus sane ⁊ omnez habẽs suauitatẽ in se. ⁊ delectamentũ sapoꝛis. Immo vo hec sibi pariter oia vẽdicãs non mõ delectat: sed reficit ⁊ medet. Accedamus ad mẽsam hãc frẽs mei: ⁊ ex singulꝝ dapibus, vel modicũ aliqd deguste⁹. In lege moyses mãdauit huiusmodi lapidare. aiunt de peccatrice peccatoꝛes: de adultera pharisei. Sed ille ad duritiã lapidei coꝛdis vestri locutus é. Jesus aũt inclinans se. Dñe inclina celos tuos: ⁊ descende. Jnclinãs se. ⁊ ad miaz flexus neq; enim iudaici coꝛdis erat: digito scribebat. nõ iã i lapide. sed in terra. Neq; hoc tm̃ semel: sed ꝫ quoq; duplex scriptura: sicut apud moysen tabule due. Et forte. ⁊ veritatẽ ⁊ gr̃az scribẽs. ⁊ itez scribẽs terre imꝑessisse videt: sm̃ q apls ait: Lex ꝑ moysen data est: gr̃a ⁊ veritas ꝑ iesum xp̃m facta est. Consydera deniq; an videri possit ò tabula veritatis legisse. vnde refelleret phariseos: q̃ sine peccato é vestrũ: pus lapidẽ in eã mittat. Verbũ q dẽ abbꝛeuiatũ: sed viuuz ⁊ efficax: ancipiti gladio penetrabilius. Q̃z grauiter eniz ad verbũ hoc: sa ꝛea coꝛda transfossa: q̃z vehementer hoc vno lapillo: ꝑtrite sint lapidee frõtes: ruboꝛ ipe cõfusiõis. ⁊ clandestinus ꝑbauit absces̃sus. Meruit qdez adultera lapidari: sed bis punire gestiat: q dign⁹ nõ est etiã ipe puniri. Js ꝑsumat a peccatrice exigere vltionẽ: q eãdẽ excipere nõ meruit. Aliogn ipse sibi vicinioꝛ a se incipiat: in se ꝑius sententiã ferat. exerceatq; vindictã. Nec veritas. Letez adhuc minus est. Et si accusatoꝛes refellit hec veritas: sed ream necdũ absoluit. Scribat itez: scribat gr̃az: legat ⁊ audiamus. Nemo te ꝯdẽnauit mulier? Nemo dñe. Nec ego te ꝯdẽnabo. Ua de ⁊ noli ampli⁹ peccare. O vox misericoꝛdie: o auditus leticie salutaris. Audita fac mihi mane misericoꝛdiã tuã: quia in te speraui dñe. Sola nimiꝝ spes apud te miserationis obtinet locũ: nec oleum misericoꝛdie, nisi in vase fiducie ponis. Sed infidelis fiducia, solus vtiq; maledictionis capax: cuz videlicet in spe peccamus. Q̃z nec fiducia illa dicẽda fit: sed insensibilitas quedaz ⁊ dissimulatio pernitiosa. Que enim fiducia ei qui periculuz nõ attẽdit? Aut qõ ibi timoris remediũ? vbi nec timoꝛ sentit. nec materia ipa timoris? Fiducia solatium est: nec eget ille solatio qui letat cum malefecerit. ⁊ in pessimis rebus magis exultat? Rogemus itaq; fratres respõdere nobis quãtas habemus iniquitates ⁊ peccata: scelera nostra ⁊ delicta nobis desiderem⁹ ostendi. Scrutemur vias nostras et studia nr̃a: periculaq; vniuersa vigili intentiõe pensemus. Dicat quisq; in pauoꝛe suoꝛ: vadã ad portas inferi: vt tã nõ nisi in sola dei misericoꝛdia respiremus. Nec vera hoĩs fiducia a se deficiẽtis ⁊ initẽtis dño deo suo. Nec inquã vera fiducia, cum misericoꝛdia nõ negat: ꝓpheta attestãte: Qm̃ beneplacitũ est dño sup timẽtes eũ: ⁊ in eis qui sperãt sup misericoꝛdia eius. Nec parua vtiq; suppe-

tit nobis: in nobis quidem timoris: in ipo aũt fiducie causa. Suauis ⁊ mitis e: ⁊ copiose misericors: die: ꝑstabilis sup malitia: multus ad ignoscendũ. Credamus sane vel inimicis: qui in eo nil aliud vnde occasionem strue de calũnie caperẽt: inuenerũt. Cõpatietur aiunt peccatrici: nec sibi oblatã vllatenus patiet occidi. Tenebitur itaq; manifestus aduersarius legis: cuz absoluerit lege damnatã. In vestrũ o pharisei caput: tota vestre malignitatis aduinuentio retorquet. Difficilitis cause: qui iudicium subterfugitis. Illa aũt illa quidẽ sine iniuria legis absolui: que sine accusatore relinquit? Sed cõsideremus fratres: quo nã hinc abeãt pharisei. Videtis ne duos senes: nã a senioꝝ exire ceperunt: quomodo in pomerio ioachim abscõdũtur? Susanna querũt vxore eius: sequamur eos: nã iniqua cogitatiõe pleni sunt cõtra eã. Cõsentire nobis aiunt senes: aiunt pharisei: aiunt lupi: q ab alterius paulo ante. Iz errãtis ouicule. fuerãt deuoratiõe frustrati. Cõsentire nobis: ⁊ commiscere nobiscũ. Inueterati diez malorũz. modo accusabitis adulteriũ: mõ adulteriũ suadetis? Sed hec ẽ tota iusticia vestra: et que palaz arguitis eadẽ agitis in occulto. Hinc fuit: q̃ exitis vnus post vnũ; cũ ille omniũ cõscius occultoꝝ vestras tã valide pcussisset ꝓscietias dicens: Qui sine peccato ẽ vestrũ: ꝓmus in eã lapidẽ mittat. Merito pinde veritas ad discipulos ait: Nisi habũdauerit iusticia vestra plusq; scribaꝝ ⁊ pharisеoꝝ: nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Eliogn dicemus aiunt otra te testimoniũ: Semẽ chanaã ⁊ nõ iuda: nec hoc quidem moyses in lege mãdauit; An qui decreuit adulterã lapidare: mãdauit accusare pudicã? An q iussit adulterã lapidibus oppmi: iussit etiã contra insontẽ testimoniũ ferri? Immo vo sicut adulterã: sic etiã falsum testem. nõ ipunitũ eũ ꝑcepit. Sed qui gloriamini in lege: p legis ꝓuaricatiõe deum inhonoratis. Ingemuit susanna ⁊ ait: Angustie mihi sunt vndiq;. Undiq; enim mors: hinc qdẽ corporea. inde spũalis. Si hoc inquit egero. mors mihi ẽ: si aũt nõ egero. nõ effugiam manus vestras. Uestras o pharisei manus. nec adultera effugit nec pudica: vestras accusationes. nec sanct⁹: nec pct⁹ euadit. Dissimulatis peccata vestra: vbi ꝛ inueneritis aliena. Eliogn forte sigs suũ nõ habet: vestrũ impingitis ei crimen. Quid tã susanna facit? inter morte ⁊ mortem: anime videlicet ⁊ corporis vndiq; angustiata? Melius ẽ mihi inqt absq; opere incidere in manus hominũ: q̃z relinquere legẽ dei mei. Nimiꝝ sciebat ista: q̃z horrendũ sit incidere in manus dei viuẽtis. Nã homines quidẽ. cũ occiderint corpus: anime nõ babẽt vltra quid faciãt. Ille timẽdus ẽ: q potestatẽ habet ⁊ corpus ⁊ animã ꝑdere ī gehennã. Quid familia ioachim tardat? Irruat ꝑ posticũ: nã in pomerio clamor audit̃. Clamor: vt lupoꝝ granium: ⁊ balantis ouicule inter eos. Sed non patif ab eis innoxia deuorari: q ab ipsis eoꝝ faucibus tã digñãter eripit. etiã eripi nõ merẽtẽ. Merito pinde cũ duceret ad mortem. erat coꝝ eius fiduciã habẽs in dño: quẽ vsq; adeo tumuisset: vt tumoꝛe omnẽ postposuisset humanum: ⁊ ipsius legẽ. simul vite ꝓtulisset ⁊ fame. Nõ enī dictus fuerat sermo aliquã do huiuscemodi de susanna. Sz ⁊ parẽtes eiꝰ iusti fuerãt: ⁊ vir eiꝰ honoratior oibꝰ iudeis. Merito igitur a iusto iudice. iustam de iniustis obtinuit vltionẽ? q̃ tã vehemẽter iustitiã erut iuit: vt ꝓpter eam ꝓteneret morte corporis. obꝛobriũ generis. luctũ in cõsolabile amicoꝝ? Et nos frẽs si a xpo auditum? nec ego te ꝓdenabo. si peccare tã nolumꝰ? Si ipm: si ipo volumꝰ pie viuẽne ẽe ẽ psecutiõcs sustineamꝰ. ne malũ ꝑ malo. aut maledictũ ꝑ maledicto reddamꝰ. Alioquiq; patiẽtiã ñ suauerit. pdet iustitiã: h̄ est. vitaz pdet. h̄ est pdet aiaz suã. Mihi vindictã ego retribuã dicit dñs. Ita ẽ ꝓfus. ipe retribuet: sz si ei vindictã fues: si nõ tollas ab eo iudiciũ: si nõ reddas retribuẽtibꝰ tibi mala. Faciet iudiciũ: sz iniuriã patiẽtibꝰ: in equitate iudicabit: sz ꝑ mãsuetis terre. Vaz vobis ni fallo. molestũ ẽ: q̃ delicie tardãt. Nõ miremi: delicie sunt. Non onerabũt qualz satiates: nec a ructuãtibꝰ qdẽ poterũt fastidiri. Missus ẽ gabriel ãgelꝰ a deo in citatẽ galilee: cui nomen nazareth. Miraris q̃

nazareth parua ciuitas,et tāti regis nūcio illustreꝫ ⁊ tāto? Sed magn⁹ latet in ciuitate hac pua thesaur⁹. Latet inq̄z: sz boies latet: nō deū. An ñ thesaur⁹ dei maria? Ubi cūq̄z illa é: ⁊ coꝛ ei⁹. Oculi ei⁹ sup eā: vbiq̄z respicit hūilitatē ācille sue. Mouit celū vni genitus dei pīis. Si celū mouit ⁊ nazareth. Quid ni sciat patriā suā? Quid ni nouerit hereditatē suā? Celū ex patre: nazareth ex matre, vēdicat sibi. Siqdē ipe se ⁊ filiū dauid: ⁊ dñm esse testaꝫ. Celū celi dño: terraz aūt dedit filijs hoiuz. Cedat ḡ ei vtrūq̄z necesse est in possessionē: q nō mō dñs. sz etiā filius hois est. Audi etiā quō terrā filius hois vēdicat: sed ⁊ cōmunicat tanq̄z sponsus. Flores inḡt apparuerūt ī terra nostra. Neq̄z hinc discrepat q̄ nazareth interp̄tatur flos. Amat florigerā patriā flos de radice iesse: ⁊ libēter iter lilia pascit flos cāpi ⁊ liliū vallū. Cōmendat enī flores pulchritudo suaue olētia: ⁊ spes fruct⁹ gr̄a triplex. Te q̄z florē reputat de? ⁊ bñ ei cōplacet in te: si tibi nec honeste quersatiōis ꝺcoꝛ. nec bone opinīōis fragrātia. nec ītētio dsit future r̄tributiōis. Fruct⁹. n. spūs é vita etna. Ne timeas maria, ueniste enī gr̄am apud dñm. Quātā gratiā? Gratiā plenā: gratiā singularē. Singularē an generalē? Utranq̄z sine dubio: q̄ plenā: ⁊ eo singularē quo generalē. Ipam enī generalē singulariter accepisti. Eo inq̄z singularē quo generalē: nā sola oībus gr̄am ueniste. Singularem. q̄ sola hāc ueneris plenitudinē generalē: q̄ de ipa plenitudine accipiāt vniuersi. Benedicta tu in mulieribus: ⁊ benedict⁹ fructus ventris tui. Singulariter qdē fructus é vētris tui: sz ad omnū mētes te mediāte puenit. Sic nimiz olim ros totus in uellere: totus in area: sed in nulla pte aree sicut in vellere totus fuit. An te sola res ille dines ⁊ p̄dines exinanitur? excelsus būiliaꝫ? ⁊ imēsus abreuiaꝫ? ⁊ ab angelis minoraꝫ? Uerus deniq̄z deus ⁊ dei filius incarnaꝫ. Sed quo fructu? Nēpe vt omnes ei⁹ pauptate locupletemur? eius humilitate subleuemur? eius miratiōe magnificemur: eius incarnatione adherētes deo incipiamus eē vnus spūs cuz eo? Sz qd dicimus fratres? cuinam potissimū vasi gratia infū detur. Sicut supra meminim⁹ capax est q dem misericordie fiducia: patientia vō iusticie? quale iam poterimus idoneum gratie receptaculum exhibere? Balsamum é purissimū: ⁊ solidissimum vas requirit. Et quid tam purum: quidue tam solidum? q̄z humilitas coꝛdis? Merito proinde humilibus datur gratia. Merito resp̄xit deus humilitatem ancille sue. Quo naz merito queris? Eo vtiq̄z q̄ animum humilem meritum non occuparet humanum: quominus libere influeret diuine gratie plenitudo. Sed ad hanc nobis humilitatem q̄z busdam erit gradibus ascendendum. Primo enim coꝛ hominis quez adhuc peccare delectat nec miseriam consuetudinem ꝓposito vltio: ī mutauit. ne sit gratie capax ꝓpijs vitijs p̄peditur. Secundo quoq̄z vbi iaz corrigere mores ⁊ p̄iores nequitias detero non iterare proponit: ipa tamē peccata p̄terita lz iaz amputata quodāmodo videant deū in eo manet gratiā nō admittūt. Manēt aūt donec cōfessiōe laueñ: donec succedētibus dignis fructibus penitentie de medio fiant. Sed ve tibi: si forte vitijs ⁊ p̄cīs p̄nitiosioꝛ successerit ingratitudo. Quid. n. tā euidēter gr̄e aduersaꝫ? Depesciṁ⁹ p̄cessu tpis a feruoꝛe quersatōis nr̄e? paulati ī frigelcit charitas, abūdat iniqtaꝫ vt ꝓsumeñ carne q spū ceperam⁹. Inde é vt minus iaz sciamus que a deo data sunt nobis: indeuoti pariter ⁊ ingrati. Timoꝛē domini derelinq̄m⁹? religiosam omittim⁹ sollicitudinē verbosi: curiosi faceti, etiā detractoꝛes ⁊ murmuratoꝛes: vacātes nugis. fugitātes laboris ⁊ discipline quotiēs sine nota id licet: q̄si vō ꝓfesti sit etiā sine noxa. Quid ḡ tātis repulsuz obstacul' gr̄am nob̄ deesse miraꝛi? Jā vō si qs iuxta apostoluz cū verbū xp̄i verbū gr̄e in eo hīteꝫ tus é siquis deuotus: siqs solicitus: siqs spū feruens? caueat sibi ne suis fidat meritis: ne suis opib⁹ imitatur. Alioquin ne huiusmōi qdē aīuz intrat gr̄a. Nimirū plenus é: nec in eo iā inuenit gr̄a locū sibi. Cōsideraſtis phariseū illū oranté. Nō erat raptoꝛ: nō iniustus: nō adult. An sine fructib⁹ penitētie

erat? Jeiunabat bis in sabbato: decimas dabat oium q̃ possidebat. Sed ingratũ forsitan suspicami: audite qd dicat. De⁹ gr̃as ago tibi. Sed nõ erat vacu⁹ nõ erat exinanit⁹? nõ erat bũilis: sed elat⁹. Nõ enĩ qd sibi deesset scire studuit sed exaggerauit meritũ suũ: nec erat illi solida plẽitudo sed timor. Vacuus ꝑinde redijt: q plenitudinẽ simulauit. Mã publican⁹ ille q exinanire se ipm q̃z vacuũ vas exhibẽ curauit: gr̃az retulit ãplioꝛẽ. Nos g̃ frẽs si gr̃am cupim⁹ inuenire: sic deceteꝛo abstineam⁹ a vitijs: vt de ꝑteritis q̃z pctis digne peniteam⁹. Nibilominus q̃z solliciti sim⁹ ⁊ deuotos nos deo ⁊ vere bũiles exibere. Nuiusmõi nẽpe aias gratãter respicit pio illo respectu: de quo sapiẽs ait; Qm̃ gr̃a ⁊ mia dei est in sanctos ei⁹: ⁊ respec⁹ in electos illius. Et forte ꝓpterea quart⁹ reuocat aiaz q̃z respiciat dices: reuertere reuertere sunamitis reuertere reuertere vt ĩtueam̃ te: quo vz nec in peccãdi ꝙsuetudĩe nec in ꝙsciẽtia pctoꝝ sz in tepoꝛe ⁊ toꝛpoꝛe ĩgratitudĩs aut elatiõis cecitate ꝑsistat. A quo nos q̃driptito periculo reuocare ⁊ eripe dignet fact⁹ nob a deo ꝑe sapia ⁊ iustitia ⁊ scicatio ⁊ redẽptio iesus xps dñs nr̃: q est benedictus in secula.

lxx ij

CTm̃ supa de versu psalmi Ut ĩhabitet gl̃ia in terra nr̃a. Sermo secundus.

VT inhabitet gloria in terra nr̃a: mia ⁊ veritas obuiauerunt sibi: iustitia ⁊ pax osculate sunt. Bl̃ia nr̃a hec ẽ vt ait apls: testimoniũ ꝙsciẽtie nr̃e. Nõ quidem tale testimoniũ. q̃le supbus ille phari seus hẽbat seducta ⁊ seductrice cogitatiõe. testimoniũ phibẽs de se ipo: ⁊ testimoniũ eius verũ nõ erat: sz cũ spũs ipe testimonium phibet spũi nr̃o. Porro hoc testimoniũ in trib⁹ ꝙsistere credo. Necesse est enĩ primo oium credere. q remissionẽ pctoꝝ habere nõ possis. nisi p ĩdulgentiã dei: deide. q nihil ꝓprius habere q̃s opis boni. nisi ⁊ hoc dederit ipe postremo. q vitã eternam nullis poteris opib⁹ pmereri. nisi gratis tibi deꝰ ⁊ illa. Quis enĩ põt facere mundũ de imundo ꝙceptũ semine? nisi q solus est mũd⁹? Utiq; q factũ ẽ. nõ põt nõ fieri: ipo tẽ nõ iputãt. erit quasi nõ fuerit. Qõ ꝓpheta quoq; ꝙsideras ait: Btus vir cui nõ iputauit dñs pctm̃. De opib⁹ q̃z bonis certũ ẽ oino. q nemo eã habeat a seipo. Nam si stare nõ potuit humana natura adhuc ĩtegra: quanto minus poterit per seipaz resurgere iam corrupta? Certa est ad suã originem. vniuersa quantum in eis est tendere: ⁊ in eam semper esse partem ꝓclinioꝛa. Sic ⁊ nos quia de nihilo creati sumus: cõstat q: si nobisipsis relinqmur. i peccatum semp qd nihil ẽ declinamus. Jã vo de vita eterna scimus: q: nõ sunt ꝙdigne passiões huius tpis ad futurã gloriã: nec si vn⁹ oẽs sustineat. Neq; enim talia sunt hominum merita: vt ꝓptereа vita eterna debeatur ex iure: aut deus aliquam iniuriã faceret nisi eã donaret. Maz vt taceã. q merita oia dei sunt dona: ⁊ ita homo magis ꝓpterea deo debitoꝛ: ẽ q̃z deus hoi: qd sunt omnia merita ad tantam gloriã? Deniq; qs melioꝛ est ꝓphetarui dñs ipe tam insigne testimonium phibet dicẽs: vix inueni sm̃ cor meũ? Verũtm̃ ⁊ ipe hũt necesse dicẽ deo. Nõ intres in iudiciũ cũ seruo tuo. Nemo itaq; se seducat: q: si bene cogitare voluerit: inuenit ꝓculdubio q nec cũ decẽ milib⁹ possit occurrere eiq cũ viginti milibus veuit ad se. Verũ hec q̃ nũc dixim⁹? nõ oino sufficiunt: sz magis initũ q̃ddã ⁊ velut fũdamentũ si dei sunt habẽda. Ideoq; si credis. pctã tua nõ posse deleri. nisi ab eo cui soli peccasti. ⁊ in qué peccatũ non cadit: bene facis. Sed adde adhuc vt ex hoc credas: quia p ipm tibi peccata donant. Hoc est testimonium quod perhibet in coꝛde nostro spiritussanctus dicens. Dimissa sunt tibi peccata tua. Sic enĩ arbitrat⁹ apls. iustificari hominez gratis per fidẽ. Ita de meritis quoq; si credis nõ posse baberi nisi p ipsum. nõ sufficit donec tibi phibeat testimoniũ spũs veritatis: q ea habes p illũ. Sic ⁊ de vita eterna habeas necesse est testimonium spũs: q ad eã fis diuino munere puẽturus. Ipse enim peccata condonat: ipse donat merita: ⁊ pmia nihilominus ipse redonat. Porro testimonia ista credibilia facta sunt nimis. Nõ

de remissione peccatoꝝ quidē validissimū teneo argumentū dñicam passionem. Vox siquidem sanguinis eius inualuit multo plus q̄z vox sanguinis abel clamans in cordib⁹ electorum remissionem oīum peccatorum. Traditus est enim propter peccata nostra: nec dubiū qn potentior z efficaciꝝ sit mors illius in bonū q̄z peccata nostra in malum. De bonis autem operibus argumentum nihilomin⁹ efficax mihi est resurrectio ei⁹: q; resurrexit ppter iustificationē nostram. Porro de spe premioꝝ testimoniuꝝ est eius ascensio: q; ascendit ppter glorificationem nostram. Nec tria in psalmis habes: dicēte propheta: Beatus vir cui nō imputauit dominus peccatū. Beatus vir cuius est auxilium abste. Item alibi: Beatus quē elegisti z assumpsisti: habitabit i atrijs tuis. Nec est gloria vera: gloria inhabitans: q; ab eo est qui per fidem habitat in cordibus nr̄is. Filij vō adam gloriam que ab inuicem est querentes: gloriam que a solo deo est nō volebant: z sic gloriam exterius fluentez sectā tes: habebant gliam non in seipsis. sed magis in alijs. Vis nosse: vnde bonū sit inhabitāṡ gloria: Dico breuiter: qm̄ ad mystica festinat intentio. Nam z ea sola ppositeraz in verbis illis ppheticis vestigare: sz reflexit ad moralia occurrens p̄ma fronte apostolic⁹ sermo de interna gloria z testimonio conscientie. Sic ergo inhabitat hec gloria etiam hic in terra nostra: si misericordia et vītas obuiauerint sibi: z sese iusticia et pax osculentur. Preuenienti siquidem misericordie veritas cōfessiōis nostre occurrat necesse est: ac deinceps sanctimoniā sectemur et pacem: sine qua nemo videbit deum. Vbi enim compungit quis iam tunc eū misericordia preuenit: sed nequaq̄z ingredietur. donec ei veritas cōfessiōis occurrat. Peccaui dño ait ipse dauid ad nathan pphetam: cū de adulterio z homicidio argueretur: z dominus transtulit peccatum tuū a te ait propheta. Illuminauit misericordia z veritas obuiauerunt sibi. Et hoc q̄dem: vt declines a malo. Jam vō vt facias bonū. in tympano tibi z choro psallendū est: vt ipsa mortificatio carnis tue z penitentie fructus ac iusticie opera in vnitate z cōcordia fiāt: qm̄ vnitas spūs vinculum est p̄fectionis. Neq; ad dexterā neq; ad sinistrā declinaueris. Sūt enim quoꝝ dextera est dextera iniquitatis. Phariseus ille cuius supra memini⁹: non erat sicut ceteri hoīum: z ipse sibi vt dixim⁹ testimoniū phibuit. sed non verꝝ. Sane q; quis ille est: in quo misericordia z veritas obuiauerūt sibi: iusticia z pax osculate sunt: secure glorietur: sed glorietur in eo qui sibi testimonium perhibet in spū vtiq; veritatis. Vt inhabitet gloria in terra nr̄a misericordia z veritas obuiauerunt sibi: iusticia z pax osculate sunt. Si gl̄ia patris filius sapiens cū sit sapientia ipsa sapientior: nemo: liquet p̄fecto gliam patris x̄pm dei vtutez z dei sapieptiā esse. Quia ergo multipharie multisq; modis de eo p̄dcm̄ fuerat in pphetis. qō in terris videdus foret z iter homines cōuersaturus: quoniā mō id factū fit: z ipletis que de eo p os oīum pphetaꝝ dcā fuerant: habitauerit glia in terra nr̄a: psalmista indicat in his verbis. Ac si manifestius dicat: Vt verbū caro fieret z habitaret in nobis: misericordia z veritas obuiauerūt sibi iusticia z pax osculate sunt. Magnū sacm frēs: z diligentius pserutandū: mſi z intellectus mysterio: z ipsi quoq; itellectui verba deessent. Dico tñ vtcūq; modicū id qō sentio: si forte vel occasionē dedisse videar sapienti. Videre mihi video: dilectissimi: q̄tu or his virtutibus amictū p̄mū hoiem ab ipso sue creationis exordio: z vt propheta memini⁹ vestimento salutis indutuz. Est enim in his q̄tuor salutis integritas: nec sine his oībus pōt ꝓstare salus: pīsertim cū nec possint esse virtutes. si ab inuicē separent. Accepérat igit hō misericordiā custodē sz atq; pedissequā: vt ipsa p̄ueniret ipsa z sequeretur eum. ipsa quoq; ptegeret z conseruaret vbiq;. Vides qualē nutriciū ꝓtulit parvulo suo: deus qualem dedit pedissequā hōi recenter orto. Sed erat illi necessarius etiā eruditor: tanq̄z ingenue z rōnabili creature: vt non sicut iumentū aliq̄d custodiretur. sz tanq̄z paruulus educaret. Cui tñ magisterio nemo poterat aptior inueniri q̄z veritas ipsa: que eū in agnitionē summe pduceret

aliquãdo veritatis. Interim vo ne sapiens inueniret vt faceret malũ esset; peccatuz ei tanq; scienti bonum z minime facienti: iusticiam quoq; qua regeret accepit. Adducaũt z pacem qua foueret z delectaret addidit man⁹ benignissima creatoris. Pacem vtiq; duplicez; vt nec intus pugnet nec foris timoꝛes: hoc est nec caro concupiscet aduersus spm: nec esset ei vlla formidinis pena. Nam z bestijs oibus libere imposuit noia: z serpens ipse qd violentia nõ psumpsit fraude magis eum aggressus e. Quid huic deerat? quẽ misericordia custodiebat. docebat veritas. regebat iusticia: pax fouebat. Sed heu hõ iste ad multã pniciem z in sipietiã sibi: descendit de hierlm in hiericõ. Siqdem incidit in latrones: a quibus z ita omnia legit despoliatus. An non despoliatus qui dño veniente nudũ se esse cõqueritur? Nec vo poterat reuestiri vl ablata sibi recipere vestimẽta: nisi sua xps amitteret. Sicut enim viuificari in aia nisi interueniẽte morte xpi non potuit: ita nec reuestiri sine eius despoliatiõe. Et vide si non ꝓpter has quatuoꝛ partes vestimẽti quas amiserat p̃mus z vetus hõ: in totidẽ quoq; diuisa sũt secũdi z noui hois vestimenta. An forte q̃ris z tunicam inconsutilẽ que non diuidit? Si forte ꝓuenit? Ego diuinã arbitroꝛ eẽ imaginez: que nimiz non assita sed insita atq; ipsi impressa nature. diuidi scindiq; nõ pot Ad imaginem nempe z similitudinem fact⁹ ẽ hom xãi imagine arbitriũ libertatem virtutes habens in similitudine. Et similitudo qdẽ perijt: verũtñ in imagine pertransit homo. Imago siquidem in gehenna ipsa vri potest non exuri: ardere sed non deleri. Nec ḡ non scinditur sed forte ꝓuenit: z quocũq; ꝓueniat anima ibi erit simul z ipsa. Nam similitudo non sic: sed aut manet in bono aut si peccauerit anima mutatur miserabiliter iumenti insipientibus similata. Et qa spoliatum virtutibus quatuoꝛ hominez dixim⁹: quonam modo sit spoliatus ꝙgruũ est vt dicamus. Perdidit homo iusticiam: cum eua serpentis adam mulieris voci obediuit potius q̃ diuine. Erat tamen residuũ aliquid quod apprehendere possent? idq; dominus suo illo scrutinio inuebat: q̃ abierunt ẽt illud conuersi in verba malicie ad excusandas excusatiões in peccatis. Prior enim iusticie portio est non peccare: secũda per penitentiam dãnare peccatum. Perdidit z misericordiam. cum sic exarsit eua i cõcupiscẽtia sua: vt nec sibi nec viro. nec filijs parceret nascituris. simul omnes terribili maledicto. et necessitati mortis addicens. Adam quoq; indignationi diuine mulierẽ ꝓ qua peccauerat obiecit: quasi post tergum eius volẽs declinare sagittam. Vidit enim mulier lignum q̃ esset pulchrum visu z ad vescendum suaue: z a serpente audierat tanq; deos sese futuros. Funiculus triplex difficile rũpitur: curiositatis voluptatis z vanitatis. Nec sola mundus habet: cõcupiscentiam carnis: concupiscentiam oculorum: z superbiam vite. Mis abstracta z illecta: misericordiam omnem crudelis mat abiecit. Sic z adam. qui mulieri male. male misertus est: vt cum ea peccaret bene noluit misereri. aut penam sustinere ꝓ ea. Priuata est etiam mulier veritate: primo qdem detoꝛquẽs male quod audierat. morte morieris. z dicens ne forte moriamur? demum serpenti credens penitus abnegãti z dicenti: nequaq; moriemini. Priuat⁹ est z adam veritate. vbi eam erubuit confiteri: volatilia excusationum operimenta pretendens. Siquidem ipsa dicit: Qui erubuerit me coram hominibus: erũbescam z ego eum coram patre meo. Pacẽ quoq; protinus amiserunt: quia non est pax impijs dicit dominus. Nonne enim contrariam legem inuenerant in membris suis? quod de nouo ceperat pudere nuditatis? Timui inquit eo q̃ nudus essem. Non sic miser. non sic paulo ante timebas: non querebas folia licet z coꝛpore nudus sicut z modo. Ex hoc sane vt ꝓphete ipsius parabolam prosequamur qui sibi obuiasse eas z reconciliatas in osculo memoꝛauit: grauis quedam inter vtutes videt oꝛta ꝓtentio. Siqdẽ veritas z iusticia miserum affligebant: pax z mia zeli huius expertes iudicabant magis esse parcendũ. Sunt eni collactanee he due: quemadmodũ z priores. Ita z factũ est: vt pseuerãtib⁹

illis in vltione: ⁊ preuaricatorē hincinde cedentib⁹ presentesq; molestias futuri cumulantib⁹ cōminatione supplicij: ille secederēt in cor patris redeuntes ad dñm qui dedit illas. Solus siquidē ipse cogitabat cogitationes pacis: cui afflictionis oia plena videbant. Siquidē nō cessabat pax: nō ei miseri cordia dabat silentiū: sed pio quodā sulurio paterna pullsantes viscera loquebatur. Nūquid in eternū proijciet deus? aut non apponet vt complacitior sit adhuc? Nūqd obliuiscet misereri deus? aut continebit in ira sua misericordias suas? Et quāuis diu multūq; visus sit dissimulare pater miserationū: vt interim satisfaceret zelo iustitie ⁊ veritatis nō tñ infructuosa fuit supplicantium importunitas: sed exaudita est in tpe opportuno. Forte enī interpellantib⁹ tale dicatur dedisse responsum. Usq; quo preces vestre? Debitor sum ⁊ sororibus vestris q̄s accinctas videtis ad vindictā faciendā in nationib⁹ iustitie ⁊ veritati. Uocem veniant: ⁊ sup hoc verbo pariter cōferam⁹. Festinant ergo legati celestes: ⁊ vt videre miseriam hominū ⁊ crudelem plagam vt propheta loquitur: angeli pacis amare flebant. Qui enī fidelius que ad pacē sunt querāt? q̄z angeli pacis? Sane ex deliberatione cōi ascendit veritas ad constitutā diē? ⁊ ascendit vsq; ad nubes: necdū plane lucida: sed obscura ⁊ obnubilata adhuc zelo indignationis. Factūq; est vt legimus in prophetia: dñe i celo mia tua: ⁊ veritas tua vsq; ad nubes. Medius autē pater luminū residebat: ⁊ vtraq; pro parte sua quod habebat vtili⁹ loquebat. Quis putas illi colloquio meruit interesse ⁊ indicabit nobis? Quis audiuit ⁊ enarrabit? Forte inenarrabilia sunt: ⁊ non licet homini loqui. Sūma tñ controuersie totius hec fuisse videtur. Eget miseratione creatura rationalis: ait misericordia quoniā misera facta est ⁊ miserabil⁹ valde. Uenit temp⁹ miserendi eius: q; tam ꝑterit temp⁹. Ecōtra veritas oportet inqt impleri sermonē quē locut⁹ es dñe: totus moriatur adam necesse est cum omnib⁹ qui in eo erant: qua die veritum pomum in prevaricatione gustauit. Ut quid ergo ait misericordia vt qd me genuisti pater? citius periturā? Scit enī veritas ipsa quoniam misericordia tua perijt: ⁊ nulla est si non aliqñ misereris. Similiter autem ⁊ illa econtrario loquebatur. Quis enim nesciat q; si predictam sibi prevaricator sententiaz mortis euaserit: perijt nec permanebit iam in eternum veritas tua dñe? Ecce vo vn⁹ de cherubin ad regem salomonē suggerit eē mittendas: q̄n filio inquit datum est omne iudicium. Et in eius ergo conspectu misericordia ⁊ veritas obtulerunt sibi eadem q̄ supra meminim⁹ verba querimonie repetentes. Fateor ait veritas zelum bonū habet misericordia: sed vtinam sm scientiam. Nunc aūt quid prevaricator? potius q̄z sororī iudicat esse parcendum? At tu inquit misericordia neutri parcis? sed tanta indignatione sevis in prevaricatorem: vt inuolutas pariter ⁊ sororem. Quid male meruit? Si quid habes aduersum me dicito mihi. Sinautē? quid me ꝑsequeris? Grandis cō troversia fratres: ⁊ intricata nimiū disceptatio. Quis non illic diceret? bonum nobis erat si natus nō fuisset homo iste? Sic erat dilectissimi omnino sic erat: non videbatur quomodo misericordia simul ⁊ veritas posient conseruari. Cuncq; adijceret veritas in ipsum quoq; iudicē partis sue merita retorquere dices cauendum omnino ne fieret irritum verbuz patris? ne sermo viuus ⁊ efficax qualibet occasione euacuaretur: parcite queso ait pax parcite verbis huiusmodi? nō vos talis altercatio decet: virtutum est inhonesta contentio. Porro iudex inclinans se digito scribebat in terra. Erant aūt verba scripture que pax ipsa legit in auribus oiuz: ea siquidē ꝑpri⁹ residebat. Nec dicit perij si adā nō moriat: ⁊ hec diē perij nisi miaz ꝑseq̄r. Fiat mors bona ⁊ bz vtraq; qōpetit. Obstupuē oēs i vbo sapiētie: ⁊ forma cōpōnis parit atq; iudicij. Sigdē manifestū fuit: nulla eis q̄rimonie occasionē relig: sigdē fieri posz qō vtraq; petebat: vt ⁊ mor: eē ⁊ ꝑseq̄rē miam. Sz id quō fiet inqūt? Mors crudelissima ⁊ amarissima: mors tribil⁹ ipo horēda auditu? bona fieri q̄nā potit rone. At ille mors igt

peccatorum pessima: sed preciosa potest fieri mors sanctor. An nõ erit preciosa? si fuerit vite ianua porta glie? Preciosa inquit Sed quomodo fiet istud. Fieri ait potest si ex charitate moriatur quis: vtiq; qui nihil debeat morti. Neq; enim detinere poterit mors innoxium? sed forabitur vt scriptum est maxilla leuiathan: & destruet paries medius: soluetur q; chaos magnum quod inter mortem vitãq; firmatum est. Nimiruq; charitas fortis vt mors: imo & fortior morte? si fortis illius intrauerit atrium alligabit eum & diripiet vtiq; vasa eius: sed ipso transitu suo ponet pfundũ maris viam vt transeant liberati. Bonus visus est sermo vtpote fidelis & dignus omni acceptione. Sed vbi ille poterit innocẽs inueniri? qui mori velit non ex debito: non ex malo merito: sed ex beneplacito suo? Circuit veritas orbem terre? & nemo mundus a sorde: nec infans cuius est vita vnius diei super terra. Sed & mia celũ omne plustrat: & in angelis quoq; ne dixerim prauitatẽ minorem inuenit charitate. Nimirũ alij hec victoria debebat: quo maiorẽ nemo charitatem haberet: vt animã suã poneret pro seruis inutilib⁹ & indignis. Nã etsi ipse iã nõ dicit nos seruos: hoc pm̃ imense dilectois est & eximie dignationis. Nos aũt etsi oĩa que precepta sunt nobis facerem⁹: quid aliud dicere deberemus? nisi q; inutiles serui sumus? Sed quis eũ sup hoc q̃uenire psumeret? Redeunt ad constitutã die veritas et mia: anxie plurimũ nõ inuẽto quod desiderabãt. Tum vo seorsuz pax ꝓsolans eas? vos inquit nescitis quicquã nec cogitatis: non est qui faciet bonũ: hoc nõ est vsq; ad vnũ. Qui consiliũ dedit: ferat auxiliũ. Intellexit rex quid loqueretur: & ait: Penitet me fecisse hominẽ. Pena inquit me tenet? mihi incumbit sustinere penã: penitentiaq; agere pro hoĩe qué creaui. Tũc ergo dixit Ecce vento. Nõ enĩ potest hic calix trãsire nisi bibã illuz. Et accersito ptin⁹ gabriele? vade inqt dic filie syon: ecce rex tuus. Festinauit ille? ait: Adorna thalamũ tuũ syõ & suscipe regẽ. Porro venturũ regẽ mia et veritas preuenerũt: sicut scriptũ est Misericordia & veritas precedent faciem tuam. Justitia thronum preparabat sm illud Justitia & iudicium preparatio sedis tue. Pax cum rege venit vt propheta fidelis inueniretur: qui dixerat: Pax erit in terra nostra cum venerit. Inde é q; nato dño angelorũ chorus canebat Pax in terra hominib⁹ bone volũtatis. Sed & tũc iustitia & pax oscula te sunt: que non modicũ videbant hactenus dissidere. Prior enim siqua erat ex lege iustitia: nõ osculum: sed aculeum magis habebat vrgens timore q; prouocans dilectione. Sed nec habuit illa reconciliationem: sicut habet nunc que ex fide nosc̃itur esse iustitia. Alioquin qd erat q; nec abraã nec moyses: nec ceteri iusti temporis illius in obitu suo pacem illam beatitudinis eterne apprehendere: aut regnum pacis poterant introire? nisi q; minime adhuc iustitia & pax sese fuerant osculate? Ex hoc sane dilectissimi feruentiore nobis zelo sectãda iustitia est. Siquidem iustitia & pax osculate sunt: & indissolubile amicitiarum iniere fedus? vt quicunq; testimonũ iustitie secum tulerit: hilari vultu iam & amplexib⁹ letis excipiatur a pace: in idipsum dormiens et requiescens.

¶ Item vnde supra Sermo tertius.

Considerare est fratres in solẽnitate hodierna dominice annũciatiõis: velut amenissimam quandaz planiciem: simplicem nostre reparationis historiam. Annungitur noua legatio angelo gabrieli? & nouam virgo professa virtutem noue salutationis honorat obsequio: antiqua excluditur maledictio mulierum: nouam noua mater accipit benedictionez. Impletur per gratiam que concupiscentiam nescit: vt spiritu superueniente altissimo pariat filium: que virum dedignat admittere. Intrat ad nos eadem porta salutis antidotũ: q̃ venenũ serpẽtis ingredicẽ. vniuersitatẽ generi occuparat bũani. Innũeros hmõi flores ex his facile ẽ legẽ pratis: sed intueor mediã metuẽde pfũditatis abyssũ. Abyssus plane imperscrutabil' in-

carnationis dominice sacramētū: abyssus impenetrabilis: verbum caro factum est ⁊ habitauit in nobis? Quis enim inuestiget? quis attingat: quis apprehendat? Puteus altus est: ⁊ in quo hauriā nō ē mihi. Uerū tū solet interdū supposita puteis humectare linteamina vapor exalans. Propterea sa nelicet irrumpere verear? ppter ꝑscius infirmitatis? frequenter tū velut sup os huⁱ putei expando ad te dñe manus meas: pro eo q̄ aīa mea sicut terra sine aqua tibi. Et nunc siquid est qđ ascendente de deo: sum nebula tenuis ebibat cogitatio? vobis frēs modicū illud sine inuidia cōicare ꝓposui: velut expresso linteamine vel exigua refundens celestis stillicidia rorис. Quero igit̄ q̄ ratione filius magis incarnatus sit q̄z pater aut spūs sanctus: cuz totius trinitatis non modo equalis sit gloria, sed vna eadēq̄z substantia. Sed qs cognouit sensum dñi? aut qs cōsiliarius eiⁱ fuit? Altissimū est mysteriū: nec nos oportet temere sup huiusmodi precipitare sententiaz. Uidet tū nec patris nec spūs incarnationem in pluralitate filiorum effugisse ꝑfusionē: dum alius deus, alius hois filius diceretur. Uidet ⁊ id maxime cōgruū, vt his spāliter fieret qui filius erat: ne quid esset ambiguitatis in nōe. Deniq̄z ipsa est vgimis nře gloria singularis, ⁊ excellens prerogatiua marie ꝙ filium vnū eundemq̄z cuz deo patre meruit habere cōem: quā sane periisse ꝓstat, si non filius incarnaret. Sed nec nobis filis alia dari possz occasio sperande hereditatis. Factus siqdē primogenitus in multis fratribus q̄ vnigenitus erat: ascisceret eos sine dubio in hereditatem, quos vocauit in adoptionē. Si enī fratres ⁊ coheredes. Hic ḡ xp̄s iesus mediator: fidelis sicut in psona vna dei hoisq̄z substantiā copulauit ineffabili sacrⁱ sic ⁊ ipsa reconciliatione cōsilio visus aptissimo, mediam nō deseruit equitatē, vtriq̄z tribuens qđ oportebat: honorē deo ⁊ homini miserationem. Nec enī optima inter offensuz dñz ⁊ reum seruū forma cōpositiōis? vt nec honorandi dñi zelo, seruⁱ oppumat austeriore sententia: nec rursum dum huic īmoderatius cōdescenditur, ille debito fraudet honore. Audi igitur ⁊ diligenter obserua angelicam huius mediatoris ortu distributionem. Gloria inquit in altissimis deo: ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis. Huius deniq̄z gr̄a obseruationis fideli reconciliatori xp̄o, nec timoris spiritⁱ defuit. quo patri semp reuerentiā exhiberet? semper ei deferret: semp eius quereret gliaz: nec spiritus pietatis quo misericorditer compateretur hoibus. Unde ⁊ necessarium habuit spiritū quoq̄z scientie: per quē timoris pariter ⁊ pietatis distributio fieret inconfusa. Et nota q̄m ꝓmo illo parentuz nr̄oꝝ pctō. tres quoq̄z auctores extiterint: sed manifeste defuerint tria tribus. Dico enim euam diabolum ⁊ adam. Non habuit eua scientiā que vt ait ap̄l's seducta est in preuaricatiē e. Uerum hec qdem serpenti nō defuit q̄ callidior describit ceteris aīantibus? sz pietatem malignus nō habuit: qui homicida factus est ab initio. Adam vō pius forte videtur mulierem nō ꝓtristando: sed timorē domini dereliquit. voci illius obediens q̄z divine. Utinam magis timor dñi prevaluisz in eo, sicut de xp̄o signanter legit: q̄ repleuit eum non pietatis spiritus, sed timoris. In oibus enim ⁊ per omnia pietati proximorum timor dñi preferendus est: et solus ipse est qui totum sibi debeat hoiem vendi care. In his ergo tribus timore, pietate, scientia: mediator noster recōciliauit nos homines deo. Nam in ꝑfilio ⁊ fortitudine: de manu aduersarij liberauit. Consilio siqdez. pristino iure privauit hostem: data potestate vt manus injceret innocenti. Fortitudine prevaluit: ne violēter posset retinere redemptos dum victor ab inferis redijt ⁊ vita omnium cum eo surrexit. Exinde cibat nos pane vite ⁊ intellectus? potat aqua sapientie salutaris. Est enim intellectus rerū spiritualium ⁊ invisibiliū, verus anime panis, confirmans cor nostrū: ⁊ ad omne opus bonum roborās. in omni exercitio spirituali. Carnalis aūt homo qui non percipit ea que sunt spiritus dei sed stultitia illi videntur: gemat ⁊ lugeat dicens: Aruit cor meū: quia oblitus sum comedere panem meum. Ecce enim mera ⁊ perfecta veritas est non

ꝓdesse homini si mundum vniuersum lucretur. anime vo sue detrimentum faciat. Sed quãdo id capere possit auarus? Sine causa laborat: quisquis ei persuadere conatur. Ut quid hoc? Nẽpe quia stultitia illi videt. Quid verius? q̃z iugũ xp̃i eẽ suaue? Appone homini seculariꝫ vide si non lapidem q̃z panẽ reputabit. Et certe huiusmõi intelligentia veritatis interne viuit anima: ꝫ hic cibus est spiritalis. Non enim in solo pane viuit homo: sed in omni verbo qđ ꝓcedit de ore dei. Uerũtñ donec sapiat tibi veritas nõ sine difficultate ad interiora trahitur. Ubi vo in ea ceperis oblectari? iam non cibus sed potus estꝫ sine difficultate intrat ad aiam quo videlicet spũalis cib⁹ intelligentie potu sapientie digerat: ne ipsius interioris hois artubus. ideſt affectibus sic citate laborantibus oneri magis sit q̃z vtilitati. Ex omnibus ergo que saluãdis fuerãt populis necessaria: nihil penitus defuit salutari. Ipse est enim de quo ꝓcinit Isaias. Egredietꝫ virga de radice iesse: ꝫ flos de radice eius ascender. Et requiescet sup eum spũs dñi: scz sapientie ꝫ intellectus: spũs cõsilij ꝫ fortitudinis: spũs scientie ꝫ pietatis: ꝫ replebit eum spũs timoris dñi. Illud sane diligenter attende: q̃ florem hũc de radice non de virga dixerit ascensuꝫ. Etenim si noua xp̃i caro in virgine creata esset ex nihilo. qđ estimauerũt nõnulli: nõ de radice flos. sed forte de virga dici poterat ascẽdisse. Nũc aũt q̃ ꝓdijt de radice: sine dubio cõi ab origine cõem ꝓbat habuisse materiã. Nam q̃ sup eũ spũs requiuit: nihil in eo ꝓtradictõis fuisse declarat. In nobis q̃ nõ oio sup̃io: é. spũs non requiescit: carne nimiꝫ aduersus spiñ ꝫ spũ aduersus carnẽ ꝓcupiscente: a q̃ nos ꝑflictu liberet. in quo nihil filẽ fuit nouus hõ. q̃ nr̃e carnis verã susceꝑit originez. sed vet⁹ fermẽtũ ꝓcupiscẽtie ñ susceꝑit. Amẽ.

¶ Item vnde supra. Sermo quartus. lxx iiij

De gratia plena.

Non in sola virginitate cõstare poterat gratie plenitudo. Neq̃ enim est: de ea oib⁹ accipere. Felices qui non inquinauerunt vestimẽta sua: ꝫ cum regina nostra virginitatis p̃uilegio gloriant. Sed num vnã tñ bene dictionem habes dña? Et mihi obsecro vt benedicas. Perijt illa virt⁹ a me: nõ ẽ iam vel respirare ad illaz. Lõputrui in stercore meo. vt iumentũ factus sum: iumentũ fact⁹ sum. Sed nunqđ non erit mihi etiam aliqđ apud te. non erit vbi possim esse tecũ? q̃ iam sequi non valeo quocũq̃ ieris? Querit angelus puellam quã ꝑparauit dñs filio dñi sui. Bibit ipse de idria tua cognata sibi virtute delectatus. sed nũqđ nõ etiã iumentis potũ tribues? Bibit angelus q̃ viꝫ nõ cognoscis: bibãt ꝫ iumẽta. q̃ de hũilitate singulariter gliaris. Respexit inqt dñs humilitatez ancille sue. Nam virginitas sine humilitate habet fortasse gliam: sed non apud deum. Humilia semper excelsus respicit q̃ alta a longe cognoscit: ꝫ humilibus dat gratiam qui superbis resistit. Sed forte nec in his quidem metretis duobus plena ẽ idria tua? capax est ipsa tertie quoq̃ metrete: vt iam non solum angelus ꝫ iumẽta. sed ꝫ ipe quoq̃ ex ea bibat architriclinus. Hoc enim vinum bonum qđ seruauimus vsq̃ adhuc haurit minister ãgelus. vt ferat architriclino: patri dico qui trinitatis p̃ncipiũ architriclinus merito nominat. Ait siquidem angelus fecunditatem eius cõmendans: que tertia est metreta. Qđ ex te nascẽt sanctum vocabitur filius dei. Ac si dicat: Eũ eo solo tibi generatio ista cõmunis. Amen.

¶ Dñica in ramis palmaꝝ de ꝓcessione ꝫ passione ꝫ tribus generibus obsequentib⁹ Sermo p̃imus. lx v

Non sine causa

spiritum sponsi pariter et dei sui habens ecclesia: processionem: hodie noua quadã ꝫ mira conuinctione addidit passioni. Nam ꝓcessio plausum: habet passio planctũ. Quñ ergo sapiẽtibus ꝫ insipientibus debitores sumus: videam⁹ quid vtriq̃ conferat hec cõiunctio. Et p̃ius quidẽ quid secularib⁹ dicet: quñ non p̃ius quod spũale sed quod

animale. Videat secularis anima videat et intelligat: qñ extrema gaudij luct⁹ occupat. Propter hoc enim qui cetera cepit facere quoq; et docere non solum verbis predicans: sed et exemplis? quod te predixerat per prophetam: quonim omnis caro fenum: ⁊ omnis gl̄ia eius tanq; flos feni: etiã apparés in carne manifeste voluit ꝓbare ī seipso. Vñ ⁊ pcessionis gl̄ia voluit sublimari: qui paulopost sibi nouerat immere diez ignominiosissime passiõis. Quis ergo sperare iam debeat in incerto gl̄ie tpalis? cum videat in ipso quoq; qui peccatũ nõ fecit creatore tẽpoꝝ ⁊ conditore vniuersitatis post exaltatiõez tãtã tantã nihilomin⁹ hũiliatio sequi? In eadẽ enĩ ciuitate a plebe eadẽ ⁊ eodẽ tpe nũc qdẽ pcessiõis gl̄ia ⁊ diuinis ẽ laudib⁹ honorat⁹: postmodũ vo interrogatus? tumeliꝫ ⁊ to: mẽto: ⁊ cũ sceleratis reputat⁹. Hic ẽ trãsitorie letitie finis: hic fructus glorie tpal'. Propterea pudẽter orat ppha vt cãtet dño gl̄ia ei⁹: ⁊ nõ cõpũgat. i. pcessionẽ bẽat quã passio nõ sequat. Vos aũt charissimi tanq; spiritalib⁹ spiritalia cõparãtes? pcessiõe qdẽ celestis pẽie repũtamus gloriã: i passiõe mõstram⁹ viã. Mã si i pcessiõe qdẽ venit tibi in mẽte futura illa letitia ⁊ exultatio multa nimis qñ rapiem̃ i nubib⁹ obuiã christo in aera? si tota cõcupiscẽtia vidẽ desideras diẽ illã qñ suscipiet in celesti hierusalẽ christus dñs caput cũ oĩb⁹ mẽbris portãs triũphũ victorie applaudẽtib⁹ nõ iam popularib⁹ turbis: sz virtutib⁹ angelicis clamãtib⁹ vndiq; pplis vtriusq; testamẽti Benedict⁹ q venit in nõe dñi. si inquã psideraſti in pcessiõe q̃ pperãdũ sit discẽ in passiõe q̃ sit eundũ. Nec est enĩ via vite tribulatio pñs? via glorie: via ciuitatis habitaculi: via regni: fm q̃ clamat latro de cruce. Memẽto mei dñe dũ veneris in regnũ tuũ. Euntẽ in regnũ vidit: quẽ cũ puerisset sui memorẽ fore rogauit. Peruenit g̃ ⁊ ipse. Et si vis nosse q̃z compẽdiosa sit via: eadẽ die meruit cũ dño eẽ in paradiso. Tolerabilẽ pinde reddit passionis laborẽ: qñ amanti nihil difficile est. Nec mireris q̃ p̃senti processione celestem dixerim repzesentari: quando vnus ⁊ idem in vtraq; suscipitur etsi longe aliter ab alijs. In hac enim pcessione irrationabili iumẽto christus insidet: in illa vo iumentũ futurũ quidem est sed rationale: quoniam homines ⁊ iumenta saluos facies domine. Cui simile ⁊ illud Ut iumentum factus sum apud te: ⁊ ego semper tecum. Et vide si non de processiõe loquitur: cum sequitur Tenuisti manum dexteram meam? ⁊ in voluntate tua deduxisti me: ⁊ cum gloria suscepisti me. Ibi certe ne ipse quidem plus deerit? quoniam et si murmuret heretic⁹ paruulos venire nõ sinens: paruulorum baptismati detrahens qui paruulus natus est ⁊ primam elegit aciem paruulorum innocentes loquor: hodie quoq; paruulos a gratia non excludit? quia nec pietati incongruum: nec maiestati eius difficile est: vt suppleat munus gratie: quod min⁹ in eis habet natura possibile. Ibi non ramos arborum: non vilia vestimẽta popularis turba prosternet? sed demittent pennas suas animalia sancta? deponent coronas suas ante thronũ agni vigintiquattuor seniores: ⁊ virtutes omnes angelice quicquid habent glorie vel decoris: totum ascribent: totum attribuent illi. Jaz vo quoniam de iumento ⁊ vestibus ac ramis arborum mentio facta est: considerare diligentius libet triplex obsequium: quod in processione hac exhiberi video saluatori. Primum quidem a iumẽto cui insidet? secundum ab his qui vestimenta prosternunt: tertium ab his qui ramos de arboribus cedere perhibent. Nonne tamen oẽs reliqui ex eo quod abundabat sibi mittũt: ⁊ quasi sine labore obsequuntur domino? solum vo iumentum semetipsum exponit eius obsequio. Silendum mihi est vt elationem caueatis? an magis loquar vt habeatis consolationem? Jumentum cui insidet christus nõne vos estis iuxta preceptũ apostoli: glorificãtes ⁊ portantes deum in corporibus vestris? Expendunt enim seculares homines in obsequium domini: non quidem corpora: sed que adiacent ⁊ necessaria sũt corpib⁹: cũ o terrena substãtia elemosynas largiũr. Prelati q̃z ramos cedũt de arborib⁹: vbi cã cũ de fide ⁊ obedientia

abrae: de castitate ioseph: de mãsuetudine moysi ceteroꝝq̃ sc̃oꝝ virtutib⁹ euangelizant. Verumtñ ꝛ hi quod acceperunt gratis gratis nihilominus dare iubẽtur. Oẽs tñ si fideliter suo quisq̃ intentus fuerit ministerio in p̃cessiõe sunt saluatoris: ꝛ cum eo ingrediunt in sanctã ciuitatẽ: quoniã tres p̃uidit p̃opheta saluãdos. Noe cedentẽ ramos in aree fabricã: danielẽ in vili edulio ꝛ labore abstinẽtie factũ tanq̃ iumentũ saluatorẽq̃ portantẽ. tertũ quoq; iob bene dispensantẽ substantiã huius mundi: ꝛ de vellerib⁹ ouiũ suarũ pauperũ latera calefacientẽ. Cui tñ in p̃cessione illa ieiunis p̃opinquioꝛ: cui de tribus ordinib⁹ salus vicinioꝛ facile credo potestis aduertere.

¶ Vñ supꝰ de p̃cessiõe ꝛ passione ꝛ q̃ttuoꝛ ordinib⁹ p̃cessiõis Sermo secũdus

lxx vj

NEcesse est vt loquamur hodie breuius ꝓpter angustiam temporis. ¶ Multa quidẽ nobis ministrat p̃cessio quã celebraturi sumus: sed eadem impedit ne dicere plura possimus. Celebraturi sumus hodie p̃cessionẽ: ꝛ paulo post audituri dominicam passionẽ. Quid sibi vult ista mirabil' coniũctio? aut quid cogitauerunt patres nostri passionẽ addentes p̃cessioni? Nam p̃cessio quidẽ merito repꝛesentat hodie: quia hodie facta est. Passio vo cur addita est: quã sexta feria constat esse secutã? Optime vtiq; p̃cessioni passio iuncta est: vt discamus in nulla letitia huius seculi habere fiduciã: scientes quoniã extrema gaudij luctus occupat. Propterea non simus stulti: vt occidat nos p̃speritas nostra: ſz in die bonoꝝ non ĩmemores simus maloꝝ ꝛ econuerso. Istis enĩ mixtũ est p̃sens seculum: non secularibus tñ: sed etiam spiritalibus viris. Nam ꝛ secularibus aliquando que placent: quandoq; que non placẽt videmus accidere: ꝛ ipsis nihilominus spiritualibus non semper tristia: non semper leta succedunt: sed ẽ vespe ꝛ mane dies vn⁹. Et illud: Visitas eũ diluculo: ꝛ subito p̃obas illum. Verum hoc interim dum p̃sens seculũ manet: vel magis manat ꝛ fluat. Leterũ post hoc seculũ duo futura sunt secula valde diuisa ꝛ diuersa: ita vt in altero non sit nisi fletus ꝛ stridor dentiũ: in altero sola gratiarũ actio ꝛ vox laudis. Absterget enĩ deus omnẽ lachrymã ab oculis sanctoꝝ: ꝛ iam non erit amplius neq; luctus neq; clamor: ſz nec vllus dolor. Interim sicut amatores mũdi multa patiunt aduersa: ita nec ipsis seruis dei omnia in hoc mundo optata succedunt. In die ergo maloꝝ memores sint bonoꝝ: ne pusillanimes fiant ꝛ impatientes: sicut is de quo legim⁹ in psalmo: Cõfitebitur tibi cuz benefeceris ei. In die q̃z bonoꝝ ne ĩmemores sint maloꝝ: ne extollãtur ꝛ dicant in abundantia sua Nõ mouebimur in eternũ. Sicut enĩ secularũ reruz p̃speritas occidit stultũ seculare: sic potest ꝛ abundantia spũalis p̃speritatis occidere indoctũ spẽcialem atq; ita non spũalẽ. Spiritualis quippe diiudicat. Vnde autẽ eueniat q̃ stultũ occidit p̃speritas ꝛ non sapiẽtem: alibi habemus. Cor sapientis vbi tristitia: ꝛ cor stultoꝝ vbi letitia. ¶ Merito ꝓ inde ait: Bonũ est magis ire ad domuz luctus q̃z ad domũ conuiuij. Licz enĩ multos frangat aduersitas: tamen multo plures extollit p̃speritas: sicut scriptũ est Cadent a latere tuo mille: siniſtro. i. p quod significatur aduersitas: ꝛ decem milia. i. multo plures a dextris tuis: in quib⁹ p̃speritas designat. Deniq; quia vtrobiq; periculũ est ꝓat sapiens ꝛ dicit: Diuitias ꝛ paupertatẽ ne dederis mihi: ne forte aut diuitie extollerent in superbiã: aut paupertas deiceret in impatientiã. Vnde ꝛ dñs sicut in passione patientiam: ita ꝛ in p̃cessione humilitatẽ exhibẽ curauit. In illa enĩ tanq̃ ouis ad occisionem ductus est: ꝛ quasi agnus coram tondente se obmutuit ꝛ non aperuit os suum. Qui cum percuteretur non cõminabatur: sed magis ꝓabat dicens: Pr̃ ignosce eis: quia nesciunt quid faciunt. In p̃cessione autẽ quid? Parabant sese populi: vt exirent obuiam ei: nec eum latebat q̃ nouerat quid esset in homine. Propter quod ꝛ ipe paratus est: nõ in currib⁹ aut in eqs: non in frenis argenteis: aut in sellis auro

tectis: sed humilis āselli tergo sedens supp̄ositis aplox vestib⁹: q̄s ego de p̄ciosioribus regionis fuisse nō credo. Sed qd fuit q̄ pcessionē habere voluit? qui mox futurā nouerat passionē? Forte vt amarior esset passio quā pcessio p̄cessisset. Ab eodē enī pplo in eodē loco ⁊ ipo tpe pauciss̄imis diebus interpositis p̄mo cū tanto triumpho susceptus: postea crucifixus est. O q̄z dissimile est Tolle tolle: crucifige eum: ⁊ benedictus qui venit in noīe dñi osanna in excelsis. O⁹ dissimile Rex israel: ⁊ nō habemus regē nisi cesarē. O⁹ dissimiles rami virentes ⁊ crux: flores ⁊ spine. Cui p̄ius prosternebant vestimēta aliena: ecce suis exuitur: ⁊ sors mittit⁹ super ea. Ue tibi amaritudo peccator nostror: propter que dissolue da tanta amaritudo necessaria est. Jam vo ad pcessionē accedēs tanq̄z quattuor ordines in ea mihi video⁹ intueri: fortassis in hac nostra pcessione oēs hodie poterūt inueniri. Preibant autē aliqui: ⁊ viam parabant. Ipsi sunt qui viam parāt dño ad corda vestra: qui nos regunt ⁊ dirigunt gressus nostros in viam pacis. Alij sequebant: ⁊ hi sunt qui p̄prie inscientie cōscij deuote sequunt: ⁊ adherēt semp vestigijs p̄cedentiū. Aderāt autē discipuli tanq̄z domestici: lateri eius adherentes. Ipsi sunt qui partē optimā elegerūt: qui in claustris soli deo viuūt: semp deo adherētes: ⁊ eius placitū p̄sideratēs. Ipsuz quoq̄z iumentū cui insidebat nō defuit: quod designat duros corde ⁊ animos quodāmō bestiales. Uerū nō fuit ibi aīaliū huiusmodi copiosior multitudo: nec oportuit. Tales enī magi oneri sunt q̄z honori: nec p̄pter eos pcessio valde gloriosior est. Huiusmodi nāq̄z cantare nō nouerunt: sed male sonoros dant rugitus. Ipsi sunt qui semp virga egent ⁊ calcarib⁹. Attī nec ipsos relinquet dñs: dum discipli nam ferre voluerint. Dis enī dicit Seruite dño in timore: ⁊ apprehēdite disciplinā: neq̄n irascatur dñs ⁊ pereatis de via iusta. Postq̄z enī iumentū hoc disciplinaz ferre noluerit: quid restat nisi vt abijciat eū dñs cū indignatione quadā: ⁊ p̄tin⁹ exeat a via currēs ad spinas ⁊ tribulos: a quibus suffocatur verbū dei: que sunt diuitie huius mundi ⁊ voluptates carnis? Siqui tales sunt h quib⁹ fit grauis oꝛdo ⁊ oīa onerosa: q̄s pūgi frequēter oporteat ⁊ vrgeri? obsecram⁹ eos vt studeant de iumētis: si forte queant i boies cōmutari: ⁊ cōputari inter aliq̄s ceteror: vt sint aut de p̄ceuntib⁹: aut de adherētib⁹ ⁊ collateralis: aut de sequētibus. Q̄d si nō facūt: obsecro vt vel in eo quod sunt p̄maneant interim: ⁊ patiēter ferant q̄ salubria sunt etsi minus suauia: donec complaceat dño respicere humilitatē eor: ⁊ melius aliquid eos ꝑ mouere. Ultis autē vt aliquaten⁹ cōsolemur iumentū nostrū? Scimus equidē q̄ cantare nō nouit. Neq̄ enī de eis est qui dicere possunt: Cantabiles mihi erāt iustificatiōes tue: in loco peregrinationis mee. Attū vnū est quod nemini ceteror tā prope est dñs. Mā nec ipsi q̄ hincinde adherēt tā prope eū habēt vt iumentū cui insidet. Et audi hoc ꝑ̄m apl̄m Prope est dñs his qui tribulato sūt corde. Mā ⁊ mater quē egrotantē nouit filiū: magis fouet ⁊ amplectit⁹ fepius. Nemo ergo indignet: nemo ꝓtemnat: dū voluerit christi esse iumentū. Etenī qui scandalisauerit vnū de pusillis istis: illū graviter offendit: qui eos tanq̄z mater misericordie sue gremio fouet donec roboꝛent. Unde ⁊ mox⁹ infirmitates patientissime ferendas beat⁹ Benedict⁹ admonuit. Quattuor ergo genera sunt in pcessione dñi. Boni p̄uidentes: ⁊ boni simplices. Mi sunt qui p̄ceunt ⁊ qui sequunt. Bonos autē addidi: q̄ prudentes nō boni iniqui sunt: iuxta illud Sapientes sunt vt faciāt mala: ⁊ simplices nō boni stulti sunt. vnde subdit Bene aūt nesciunt facere. In pcessione autē dñi nec iniquus locum habet nec stultus. Porro qui adherēt ⁊ contemplatiui sunt. Qui portāt ⁊ onerantur: eo ipsi sunt duri corde ⁊ parū deuoti. Sed ecce omnes sunt in p̄cessiōe dñi: ⁊ nemo ex ipsis faciem eius videt. Mā qui p̄cedunt occupati sunt in parāda via solliciti circa peccata ⁊ tentationes aliorū. Qui sequunt ipsi omnino faciem eius videre non possunt: sed sicut mos fi dictū est posteriora vident. Jumentum cui insidet

nunq̄z ad videndū leuat oculos: sed pronū
est semp̄ terrā. Qui vō adherēt ipsi aliq̄ñ
videre possunt: sed raptim ⁊ non cōtinue:
nec plene dum adhuc sunt in via. Attamē
quantū ad alios ipsi magis facie ad faciez
eū vident: iuxta quod item de moyse scri-
ptum est: quia ceteris quidem prophetis p
visiones ⁊ somnia: moysi vō facie ad faciez
loquebatur. Quantū ad plenam sane visio
nem nec ipse moyses dū viueret in hoc mū
do impetrare potuit faciei ipsius visionez:
quia sicut ipse ait non videbit me homo et
viuet. Non videbor inquit in hac vita: nō
videbit quis faciem meaz in hac vita: ⁊ in
pcessiōe ista. Ipse itaq̄ magna pietate sua
donet nobis sic in eius processione perseue
rare dum viuimus: vt in magna illa ꝓces-
sione qua cū sanctis suis oīb⁹ a patre suscī-
piendus est: ⁊ traditurus regnū deo ⁊ p̄i
sanctā ciuitatē cū ipso ingredi mereamur.

¶ Item ipso die de infignib⁹ q̄nq̄ diebus
pcessiōis: refectionis: passionis: requie-
tionis: ⁊ resurrectionis Sermo. iij.

lxx vij

Dm vniuersa faceret deus in numero ⁊ pōdere ⁊ mensura: specialius tū ea opera quibus in terris vi-
sus est ⁊ cum hoīb⁹ cōuersatus est: ⁊ q̄cūq̄
in eis operat⁹ locutus aut passus est ita dis
posuit: vt ne minimū quidē momentū: ne
vnū iota a sacramento vacarit aut preterie
rit sine mysterio. Euidentius tū quattuor
proximos dies ⁊ ipsum quē hodie colimus
illustrauit: diem ꝓcessionis: diem refectio-
nis: passionis: requietionis: ⁊ resurrectio.
nis sue. Notabiles admoduz dies: ⁊ inter
ceteros insignes magis. Prima siquidem
die gloriā suscipe dignatus est humanaz: ⁊
cū ingēti quodā tripudio ⁊ exultatiōe vni-
uerse terre hierosolymā nō ppriis vt hacte
nus ꝙsueuerat pedib⁹: sed iumēto vect⁹ in-
trare. Et hec quidē ad passionē preparatio
fuit: excitata hinc maxime inuidia sacerdo
tū. Sane vēturas aliq̄ turbas vt raperēt
eum ⁊ regem facerent: fugiens legit declī-
nasse. Nūc vō non quesitus affuit: vt tanq̄
rex israel susciperet ⁊ predicaret ab eis: qn
etiā in hecipsa preconia eoz: quod dubiuz
non est: animos excitauit. Sic nimirū ⁊ de
passione aduertere est. Exīt q̄nq̄ ⁊ abscon
dit se a iudeis: nec volebat iam ambulare i
iudeam palam: quia querebant eum iudei
interficere. Sciens aūt q⁹ venerit hora ei⁹
tanq̄ potestatē habēs spōtaneus ipse se ob
tulit passioni. Decebat nempe pontificem
nostrū tētari p omnia ꝓ similitudine absq̄
peccato: vt tanq̄ verus homo ⁊ ꝑspera ho
minum ⁊ aduersa oportune vitaret: oportu
ne susciperet: ⁊ vtraq̄ rerum in seipo no
bis salutare preberet exemplum. Ut enī tē
perantie est prospera declinare: sic interdum iustitie est
certa quidem dispensatione admittere ea.
Persecutio quoq̄ ⁊ temporalis omnis ad
uersitas pro loco ⁊ tempore prudenter ali-
quando fugiēda erit: cū aūt necesse fuerit
viriliter tolerāda. Et his qdē duob⁹ ꝑsperi-
tatē ⁊ aduersitatē loquor: humana ois vita
versat. Nihilominus aūt in quattuor illis
notissimis vtriq̄ speciebus virtus vniuersa
consistit. Ita ergo oēm virtutē implere de
cuit eū in quo plenus habitabat omnis ple
nitudo virtutum: vt notum fieret omni-
bus q̄z is maxime sciret abundare: sciret ⁊
penuriam pati. Non enim dei sapientia de
bis erat quos perderet prosperitas sua: nō
dei virt⁹ de his quos occidere posset auer
sio. Utrūq̄ enī scriptū est q⁹ auersio: nō tū
omnū: sed paruulos interficiat eos: ⁊ pro-
speritas nō quoslibet: sed stultoz perdat
eos. Ymodeste tū hancipsam videt gliaz
suscepisse ad triumphalem occursum in asi
no venientis: non in curribus aut in equis.
Et dicebat: Siquis vobis aliquid dixerit:
dicite quia dñs his opus habet. Magnuz
opus: opus salutis. Nempe hoies ⁊ iumen
ta saluare venerat: multiplicans misericor-
diam suā deus. Initia nostre conuersionis
fouet ista dignatio: vt primū exancilla filiū
generemus. Solutus est ad mandatum do
mini: qui antea tenebatur aut non valens
aut nolens facere bene: aut vtroq̄ fortius
vinculo alligatus nec volens. s. nec valens.
Non nouit interim purius in domino gra
tulari: ꝓsumptum tenet placere ei quod agit:

ꝛ ꝓsolaꝫ in eo qđ sibi deum reputet fieri debito:rem:sepius memorãs qꝛ dñs his opus habet. Nã ꝓcessu temporis in eo magis afficietur vt suo sollicitet debito:ꝛ timeat ne forte tantis beneficijs inueniaꝫ ingrat⁹:dicens qꝛ seruus inutilis sum ꝛ bonoꝝ meoꝝ non eges. Atqꝫ hec qdem vera ꝛ affectio:et fidelis. Nic filius libere:cum quo ancille filius heres esse nõ possit. Ita ergo in ꝓcessione. Cetez ante passionẽ suã: affectuosissim⁹ pater familias refectionem suis curauit do mesticis exhibere. Et in hoc quoqꝫ apparuit benignitas ꝛ humanitas saluatoris. Cum dilexisset suos:in finem dilexit eos. Et dicebat: Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscuꝫ:anteqꝫ patiaꝫ. Oportebat enim: Expetierat eos sathanas vt cribraret sicut triticũ:opus erat preuenire refectionẽ Deniqꝫ ꝛ refecti si paulo minus defecerũt⁹ quid ieiuni fecissent? Ninc fuit: qꝝ non mõ corpora sꝫ maxime corda refecit. Neqꝫ enim corporalis passio sed tentatio spiritalis ista bat:qꝝ singulariter ille futurus esset donec transiret. Ea nimirꝫ hostia sicut sola ꝓdesse potuit sic sola sufficit:nec decuit xpm simꝫ ꝛ petrũ ꝛ iacobũ ꝛ ioannẽ ꝓ salute hoium pati. Crucifixi tñ cum eo fuerunt alij duo: sed duo neqꝫ:de qbus nulla suspicio posset haberi tãqꝫ ex eis minus efficax sacrificiuꝫ supplereꝫ. Quibus ergo pamb⁹ in cena refecit apostolos? Ut ego arbitror qnqꝫ. Nde us inqt cibus est:vt faciã voluntatẽ patris mei. Cibus vtiqꝫ:sed cibus cordis. Quid enim eque ꝓfirmat ꝛ roborat cor humanuꝫ qđ in omni necessitate ꝓfortat ꝛ sustẽtat vt diuine exequutio volũtatis? velut in quendam aĩe ventrẽ cõscientiã scz eius ingesta. Sic ꝛ sermonẽ diuine exhortationis ꝛ ꝓmissionũ eius ꝓsolationem ꝛ oꝛantiũ lachrymas panes cordis esse:sollus ille ignorat cuius iam aruit cor ꝓ eo qꝝ suũ ipsius panez comedere sit oblitus. Sup oia aũt caro dñi est cibus ꝛ cibus vite:panis de celo viuus. Nullum ex his hac tam solẽni cena dñi defuisse reperies:si diligenter aduertas. Recumbentibus adhuc vndecim discipulis surgit a cena? ꝓcingitur linteo aquam ponit in peluim:discipulorum pedes abluit et extergit. Non est voluntas carnis ꝛ sanguinis hec:voluntas patris est ꝛ sanctificatio nostra. Deniqꝫ si non lauero te ait dñs ad petrum obnixius recusantem: nõ habebis partem mecũ. Scimus aũt quis dixit: Euꝫ qui venit ad me;non eiciam foras:qꝛ descẽdi de celo non vt faciam voluntatem meaꝫ sed voluntatem eius qui misit me. Oportune aũt ꝛ vtiqꝫ more suo post exemplũ opis: exhortationẽ sermonis adiunxit. Inter loquendum quoqꝫ iam copiosissimus extitit sermo:multis eos ꝓmissionibus ꝓpter instantem maxime passionem fouere ꝛ resocillare curauit: de resurrectione sua de aduentu paracliti de eoꝝ ꝓfirmatiõe ꝛ assumptiõe aliqñ ad seipsum. Nec multo post vẽtum est oꝛationem: et vsqꝫ tertio in agonia factus oꝛabat. Ubi quidem nõ solis oculis sed quasi membris omnibus fleuisse videtur: vt totum coꝛpus eius quod est ecclesia totius coꝛporis lachꝛymis purgaretur. Nã de sacraméto quidem coꝛpus et sanguinis sui nemo qui nesciat hanc quoqꝫ tantam et tam singularem alimoniam ea primum die exhibitam? ea die commendatam ꝛ mandatam: deinceps frequẽtari. Ex hoc iam dies sequitur passionis. In qua nimirum sicut totum hominem saluum fecit sic de toto sefecit hostiam salutarem? coꝛpus exponens tantis supplitijs ꝛ iniurijs:animũ vo cuiusdam humanissime gemine compassionis affectui:hinc quidem super meroꝛe inconsolabili sanctarum feminarum inde super desperatione discipulorum: In his quatuoꝛ crux dominica fuit? ꝛ hec omnia ꝓpter nos passus est:qui tanta charitate compassus ẽ nobis. Uerũtamen que de eoipso erant finem habuere:sicut ipse lamentantibus mulieribus ait: Finem vtiqꝫ celerrimum ꝛ celeberrimum:primo quidem requiem deinde resurrectionem. Nos quoqꝫ si festinemus in illam ingredi requiem: per multas tribulationes nobis meminerimus transeundum. Et ꝓmus quidem donec sumus in tribulatione:magnum nobis videtur aspirare ad requiem:tanqꝫ nihil simus ampli⁹ desideraturi. Uez nõ erit nobis reqes ne i requie qđ ipa a desiderio glie:a desiderio

resurrectiõis. Amodo ingt iam dicit spūs: vt requiescant a laboubus suis. A labore ḡ quiescunt qui in dño moriunt: sed nõ quiescunt iterim a clamore. Deniq; sub throno dei clamant anime occisoꝝ: q̄ si nihil habeant qõ molestet nondũ tñ totum habeãt qõ delectet: donec requiem resurrectio: do nec sabbatum pasca sequat. Amen.

¶ In cena dñi de sacramentis. Sermo.

lxx viij

IN sunt dies quos obser uare debemus: dies pleni pietate ⁊ gra: qbus etiã sceleratorum hoiũ mentes ad penitẽtiam ꝓuocant. Tanta siqdem vis est sacramentoꝝ eoꝝ que diebus isthis recolũtur: vt possint ipsa quoq; corda lapidea scindere ⁊ pectus omne licet ferreũ emollire sufficiãt. Deniq; videmus vsq; hodie ad passionem xpi non mõ celestia compati sed terrã moueri ⁊ petras scindi: ⁊ ī ꝓfessione peccatoꝝ aperiri monumenta. At vo qñ sic est in spiritualibus cibis sicut ⁊ in corporalibus vt ī quibusdam statim ꝓsto sit sapor in aliqb⁹ oporteat laborare? que manifesta sunt nro nõ indigent ministerio: que vo clausa sunt diligenté volunt habere ꝓsideratione. Nõ tradit mater paruulo nucem integrã? sz nucem frangit: nucleũ porrigit. Sic ⁊ ego vob carissimi si possem sacraméta que clausa sũt aperire debueram: sed quia minus possum vtinam vobis ⁊ mihi pariter mater sapientia frangat nuces istas: nuces quas ptulit sacerdotalis virga virtutis quã emisit dñs ex syon. Multa quippe sunt sacramenta: p scrutandis oĩbus hora non sufficit. Fortassis ⁊ aliqui vestrum imbeciles sunt ad tanta simul capienda. De tribus itaq; sacramẽtis que satis ꝓgrua sunt huic tempori dicẽdũ erit: qõ ipse dñs donauerit. Sacramentum dicit sacrũ signũ: siue sacrũ secretum. Multa siqdem fiunt ꝓpter se tm̃: alia vo ꝓpter alia designanda: ⁊ ipsa dicunt signa et sunt. Ut enim de vsualibus sumam⁹ exemplum: datur anullus absolute ꝓpter anullũ ⁊ nulla est significatio. Dat in inuestituraz hereditatis alicuius: ⁊ signũ est ita vt iam dicere possit qui accipit anullus non valet quicq̄: sed hereditas est quã querebã. In hunc itaq; modũ appropinquans passioni dñs de gratia sua inuestire curauit suos: vt inuisibilis gratia signo aliquo visibili ꝓstaretur. Ad hoc instituta sunt oia sacraméta: ad hoc pedum ablutio: ad hoc eucharistie participatio: ad hoc deniq; ipse baptismus initium sacramentoꝝ oĩum: in quo cõplantamur similitudini mortis eius vnde ⁊ trina mersio tridui qõ nunc celebrandũ est formam gerit. Sicut enī in exterioribus sunt diuersa signa: ⁊ vt cepto imorem cꝛeplo varie sunt inuestiture. Verbi gratia: Inuestitur canonicus p libũ: abbas p baculum eps per baculum ⁊ anullũ simul: sicut inq̄ in huiusmodi reb⁹ est: sic ⁊ diuisiones gratiaꝝ diuersis tradite sunt sacramẽtis. Que est gratia? vnde p baptismum inuestimur? Utiq; purgatio delictoꝝ. Quis enī põt facere mundũ de imundo cõceptũ semine? ni si qui solus est mundus: ⁊ in quẽ peccatum non cadit deus? Huius qdem gre sacramẽtum prius erat circuncisio: vt originalis rubiginem culpe que manauerat a parentib⁹ primis cultellus eraderet. Sed veniẽte domino q agnus est totus suauis ⁊ mitis: cui⁹ iugum suaue ⁊ onus leue: optime totũ mutatum est: vt inueteratã rubiginẽ cũ vnctione sancti spūs a qua vilueret ⁊ acerbitas illa cessaret. Sed forte querat aliqs ⁊ dicat: Si deletum est in baptismo qõ ꝓtraximus a parentibus? cur adhuc manet cupiditas fomes ⁊ quoddã incentiuũ peccati? Neq; enī dubium qn a primis parentibus in nos tradita sit lex ista peccati. Oẽs siqdem ī peccatrice voluntate generamur: ꝓptereа licet inuiti illicitos quosdam cõcupiscentiarum motus ⁊ tanq̄ bestiales sentimus. Dixi vobis sepius nec mente excidere debet: qñ in causa pmi hois cecidimus oẽs. Cecidimus aũt sup aceruũ lapidũ ⁊ in luto: vnde nõ solum inquinati sed etiam vulnerati ⁊ grauiter quassati sumus. Lauari pinde cito possumus: nã ad sananduz opus est curatione multa. Lauamur igit in baptismo ga delet cirographuz dãnationis nostre: ⁊ hec gra nobis ꝓferf vt iam cõcupiscentia nõ noceat si tñ a ꝓsensu abstineam⁹. Ita tanq̄ sanies

inueterati vlceris remouet dū tollit dānatio ⁊ responsum mortis: qđ pus inde manabat. Sed qs poterit tam efferos motus frā gere: qs purit⁹ vlceris huius ferre queat? Confidite q: in hoc gr̄a subuenit: ⁊ vt securi fitis sacrāmētum corporis ⁊ sanguinis p̄cioſi in inuestiturā habetis. Duo enī illud sacramentū operat in nobis: vt videlz ⁊ sensum muniat ⁊ in grauioribus peccatis tollat oīno ꝑsensum. Siqs vestrū non tam sepe modo: nec tam acerbos sentit mot⁹ ira cundie: inuidie: luxurie: aut ceteroꝝ huius modi gratias agat corpori ⁊ sanguini dñi: qñ virtus sacramenti opat in eo ⁊ gaudeat q pessimū vlcus accedat ad sanitatez. Sed tñ qđ agimus: q in hoc corpore peccati ⁊ ī p̄e malo non possumus esse sine peccato? Nunqđ desperabim⁹? Absit. Si dixerim⁹ ait beatus ioannes q: peccatū non habem⁹ nosmetipsos seducimus. Si aute ꝑfitemur peccata nostra: fidelis est de⁹ qui dimittat nobis peccata nostra ⁊ emūdet nos ab oīi iniquitate. Nam vt de remissiōe quotidianoꝝ minime dubitemus: habem⁹ eius sacramentū pedū ablutionem. Queritis forte vnde sciam q sacrāmētū sit huius remissionis: maxime cū ipse dñs p̄miserit petro dicens qđ ego facio tu nescis mō scies aute postea: nihil tñ de sacramento locutus sit ꝫ tñ exemplum inqt dedi vobis vt ⁊ vos ita faciatis. Uez multa habebat illis dicere: q̄ tunc portare non poterant. Jdeoq nec ex toto voluit eos anxios ⁊ suspectos reliquē: nec dicere qđ non caperent. Uis aūt nosse q: p̄o sacramento illud est non p̄o solo exēplo factum? Illud attende qđ petro dictuz est. Si non lauero te nō habebis p̄te mecū. Aliqđ igit latet qđ necessariū ē ad salutez: qñ sine eo nec ipse petrus partem haberet in regno xp̄i ⁊ dei. Vide enim si nō expauit petrus ad tante cōminationis terrificum verbū. Si non agnouit salutare esse mysteriū: cur respondit. Dñe non tñ pedes meos sed ⁊ manus ⁊ caput? Et vnde scim⁹ q ad diluenda peccata que non sunt ad mortem ⁊ a quibus plene cauere non possum⁹ ante mortē ablutio ista p̄ueniat? Ex eo plane q offerenti manus ⁊ caput pariter ad lauandū responsum est. Qui lotus est nō īdiget nisi vt pedes lauet. Lotus enī est q grauia peccata nō habet: cuius caput ideſt intētio ⁊ manus ideſt operatio ⁊ quersatio mūda est. Sed pedes qui sūt affectiōes aīe dū in hoc puluere gradimur ex toto mūdi esse non p̄sit: qn aliqñ vanitati: aliqñ voluptati aliqñ curiositati plusq̄z oporteat cedat aīus vel ad horam. Jn multis enī offendim⁹ oēs Uerūtñ nemo q̄tēnat: aut parū pēdat. Jmpossibile est enī cū eis saluari: impossibile ē dilui ea nisi p xp̄m ⁊ a xp̄o. Nemo māq̄z p̄nitiosa securitate dormitet declinās in verba malicie ad excusandas excusatiōes in peccatis: qñ vt audiuit petrus ab ipso nisi lauerit ea xp̄s non habebim⁹ p̄tez cū eo. Nec ideo tñ p̄o eis necesse ē nimis eē sollicitos ignoscet facile imo ⁊ libenter si modo nos agnoscam⁹. Jn huiusmōdi nāq̄z quasi ineuitalibus ⁊ negligētia culpabilis est: ⁊ timor īmoderatus. Hinc est q in oratiōe quā ipe īstituit: quotidie p peccatis illis voluit nos orare. Sic enī de ꝓcupiscentia dixim⁹: q ꝫ dānationem abstulerit: q: iuxta aplm nulla dānatio est his qui sunt in xp̄o iesu: tñ ad humiliandū nos ipsam adhuc patit viuere in nobis ⁊ grauiter affligere nos: vt sentiamus qđ gr̄a nobis p̄stet: ⁊ semp ad illius auxilium recurramus: sic ⁊ de minoribus istis peccatis pia dispensatiōe nobiscū agit vt non penitus auferant. Sed in illis nos erudit deus: ⁊ cū minima cauere nō possumus: certi sim⁹ q nō nostris viribus maiora superem⁹: semp q timorati ⁊ oīno sollicit̄i simus: quo eius gr̄am non amittam⁹ quā nobis tā multipliciter necessariā eē sentim⁹.

¶ Item vnde supra. Sermo. ij.

Vigilate animo lxx ix

Vigilate animo fratres: nec infructuose ptranseant vos huius tp̄is sacramēta. Copiosa est būdictio: date receptacula munda: deuotas aias: vigiles sensus: affectus sobrios: puras cōscientias exhibete tantis carissimis gr̄az. Nimirum admonet vos sollicitudinis huius nō modo spūalis ipa quersatio quā p̄fessi estis ꝫ generalis ecclie obseruatio cui⁹ filij estis

Uniuersi siqdem christiani sacra hac septimana aut pre solito aut preter solitū pietatē colūt modestiā exhibent: humilitatez sectā tur indunt grauitatē: vt xpo patienti quodāmodo compati videant. Quis enim tā irreligiosus vt non cōpungat? quis tam insolens vt non humiliet: qs tam iracundus vt non indulgeat: qs tam delitiosus vt non abstineat: qs tam flagitiosus vt nō ptineat: qs tam malitiosus vt non peniteat his diebus? Merito qdem. Nempe adest passio dñi vsq; terram mouēs: petras scindēs: apiens monumenta. Prope est etiam resurrectio eius: in qua solēnitatez celebrabitis altissimo dño vtinam vsq; in altissima que fecit magnalia alacritate ꝛ auiditate spūs subeuntes. Nihil in mundo melius fieri q̄ qđ a dño factū est his diebus: nihil mūdo vtilius poterat cōmendari q̄ vt ritu ppetuo singulis celebret annis memoriale eius in desiderio anime ꝛ memoriā abundantie suauitatis huius eructuet. Utrūq; autem ppter nos: qđ in vtroq; nobis salutis fructus in vtroq; vita spiritus nostri. Mirabilis passio tua dñe iesu que passiones oīum nostrū propulsauit? ppitiata est omnibus iniquitatibus nostris: ꝛ nulli vnq; pesti nostre inuenitur inefficax. Quid enim tam ad mortez quod non tua morte soluat? In hac igitur passione fratres tria specialiter cōuenit intueri: opus: modum: causam. Nam i opere quidem patientia: in modo humilitas: i cā charitas cōmendat. Patientia aūt singulariter qđ videlicet cum supra deorsum ei⁹ fabricarent peccatores cum sic extenderet in ligno vt dinumerarent omnia ossa ei⁹: cum fortissimū illud p̄o pugnaculum qđ custodit israel vndiq; foraret ꝓfoderent manus eius ꝛ pedes: sicut ouis ad occisionem ductus sit ꝛ tanq; agnus coram tondente non aperuit os suū: non aduersus patrem murmurans a quo missus fuerat: non aduersū humanum genus p̄o quo que non rapuit exolebat: non deniq; vel contra populum ipsum peculiarem sibi a quo p̄o tantis beneficijs tanta mala recipiebat. Plectuntur aliqui p peccatis suis ꝛ humiliter sustinēt: hoc ipsum tamen eis ꝛ ad patientiam reputatur. Flagellant alij non tam purgandi q̄ probandi coronandiq; ꝛ maior in his patientia cōmendatur. Quomodo non magis censeatur in xpo qui in funiculo hereditatis sue ab his quib⁹ specialiter saluator aduenerat crudelissima morte mulctat sicut omnino nullum peccatum nec actu proprio nec contractu sic nec in quo crescere possit habens? Nimiq; in quo habitabat ois plenitudo diuinitatis non vmbratione sed corporaliter: in quo deus est mundum sibi reconcilians non figuratiue sed substantialiter: qui deniq; plenus est gratie ꝛ veritatis nō cooperatiue sed personaliter. Ut faciat op⁹ suum: alienum est opus eius ab eo Ysaias loquitur: quia ꝛ opus suum fuit quod dedit ei pater vt faceret? ꝛ elienum ab eo: vt talis talia sustineret. Ita ergo habes in opere patientiam. Nam modum ipsum si diligenter attendas: non modo mitem agnoscēs q̄ ꝛ humilem corde. Nempe in humilitate iudicium eius sublatum est: cum nec ad tantas blasfemias nec ad falsissima q̄ sibi obiciebantur crimina responderet. Audimus inquit eum ꝛ non erat aspectus: non speciosum forma p̄e filijs hominum sed obprobrium hominum tanq; leprosum nouissimum virorum: plane virum dolorum adeo pcussum ꝛ humiliatum: ita vt non esset ei spes neq; decor. O nouissimum ꝛ altissimum. O humilem ꝛ sublimum. O obprobrium hominum ꝛ gloriam angelorū. Nemo illo sublimior: nemo humilior. Deniq; sputis illis? est obprobrijs saturatus est: morte turpissima condemnatus est: cum sceleratis reputatus est. Nihil ne merebitur vel ista humilitas que hunc habet moduz? imo que tam est vltra modum? Sicut est patientia singularis sic ꝛ humilitas admirabilis: vtraq; sine exemplo. Utrāq; tamē magnifice causa ipsa cōmēdat. Nimiq; charitas ē. Propter nimiam enim charitatē suā qua dilexit nos deus: vt seruū redimeret nec p̄ filio nec sibi filius ipe pepercit. Vere nimiā? q; ꝛ hec mensurā excedit ꝛ modū supat: plane sup eminēs vniuersis. Maiorē inquit charitatē nemo hz: q̄ vt aiam suā ponat qs p amicis suis. Tu maiorem habuisti dñe ponens

eam pro inimicis. Cum enī adhuc inimici essem⁹:p mortē tuā ⁊ tibi reconciliati sum⁹⁊ patri. Quenā ergo videbit vl' fuisse vel eē vel fore huic filis charitati? Vix pro iusto quis moriturꝫtu‖p iniustis passus es:morīes propter delicta nostra:qui venisti iustificare gratis peccatores:seruos facere frēs:captiuos coheredes:exules reges. Nec sane aliud aliquid patientiā hanc ⁊ humilitatē eque illustratꝫq; quā tradidit in mortē aiam suā:⁊ pctā multoꝫ tulit:etiā pro trāsgressoribus rogans vt nō perirēt. Fidelis sermo ⁊ omni acceptione dign⁹. Quia enī voluit oblatus est. Nō mō voluit ⁊ oblatus est:ſz qz voluit. Solus nimiruꝫ potestatē habuit ponēdi aiaz suā:nemo eā tulit ab eo. Cum accepisset acetū dixit Cōsūmatū est. Nihil restat implendū:nam nō est qō expectē. Et inclinato capite fact⁹ obediēs vsqꝫ ad mortē tradidit spīm. Quis tā facile qñ vult dormit? ‖Magna quidē infirmitas mors:ſz plane fic morī virtus īmēsa. Nēpe qō infirmū est dei:fortī⁹ est hoīb⁹. ‖Potest humana vesania sibiipsi in mortē sceleratissimas injcē man⁹:ſz non est hoc ponere animā suā. Vrgere eā magis ⁊ violenter abrumpe qz ad nutum ponere est. Tibi impie iuda misera plane facultas fuit nō ponēdi animā:ſz pendendi:nec tradēte te:ſz trahēte laqueo nequissim⁹ ille spūs tuus exuit nō emissus a te:ſz amissus. Solus in mortē tradidit aiaz suam:qui solus virtute ppria est regressus ad vitā? solus ponēdi potestatē habuit:qui solus eque libertatē habuit resumendi: imperium habēs vite ⁊ mortis. Digna ergo charitas tam inestimabilis? humilitas tam admirabil': patiētia tā insuperabil'. Digna plane tam sancta:tam imaculata:tam acceptabilis hostia. Dignus est agnus qui occisus est accipere fortitudinē? facere ad qō venit:tollere peccata mūdi. Ego autē dico pctīs triplex qō ūualuit sup terrā. ‖Putatis qz velim dicē ocupiscentiā carnis:ocupiscētiā oculoꝝ ⁊ supbiā vite? Funicul⁹ triplex est:qui difficile rumpit. ‖Propterea multi trahunt imo trahuntur hoc funiculo vanitatis:sed prior ille ternari⁹ non īmerito pre ualet in electis. Quomodo enim nō illius patientie recordatio omnē arceat voluptatem? Quomodo non illius humilitatis cōsideratio superbiaz vite prorsus extundat? Nam charitas illa digna plane cuius meditatio sic mentem occupet:sic totā sibi vēdicet animam: vt omnino vitium curiositatis expfflet. Fortis ergo cōtra hec passio saluatoris? sed aliud ego triplex eque peccatum quemadmodum virtus,crucis expūgat dicere cogitaui:⁊ id forte vtilius audiatur: ‖Primū quidem originale? secundū personale dixerim:tertiū singulare. Et originale quidem maximū illud vocatur:qō a primo adam contrabimus? in quo peccauimus omnes:pro quo morimur vniuersi. ‖Maximum plane? quod sic non modo totum humanū genus:sed ⁊ quemlibet ipsi⁹ generis occupat? vt non sit qui euadat:nō sit vsqꝫ ad vnum. A primo homine in nouissimum vsqꝫ protenditur:⁊ in singul' quoqꝫ a planta pedis vsqꝫ ad verticem capitis diffunditur hoc venenū. Sed ⁊ aliter nihilominus in vniuersam dilatatur etatē;ab ea die qua sua quemqꝫ concipit vsqꝫ ad eam qua cōis recipit mater. Alioqn vnde graue iugum sup oēs filios adam a die exitus de ventre matris eoꝝ vsqꝫ in diem sepultre in matrem omniū? In doloribus generamur? in tenebris confouemur: in doloꝝb⁹ parturimur. Ante exitū miseras oneram⁹ matres? in exitu more vipereo laceramus: mirū qz nō ipsi pariter laceramur. ‖Primaz vocem plorationis edimus? merito quidem vtpote vallem plorationis ingressi: vt nobis illud sancti iob posſit aptari: ‖Homo natus de muliere breui viuens tpe: replet multis miserijs. Qz verū hoc sit: nō verba nos docuere:ſz verbera. ‖Homo inquit natus de muliere. ‖Nihil abiectius. Et ne forte ex ipsa sibi voluptate corporeoꝝ sensuū: quā de sensibilib⁹ hauriat blandiat? in ipso statī introitu de hoc quoqꝫ terribiliter admonetur cum dicitur: breui viuens tempore. Ac ne spacioſuz illud quod inter ingressum ⁊ egressum relinquitur sibi: liberum putet:repletur ait multis miserijs. ‖Multis et multiplicib⁹ inquā miserijs corpis? miserijs cordis:miserijs dū dormit miserijs dū

vigilat: miserijs quaqua uersum se vertat. Mimirū ipse quoq; natus ex virgine: imo factus ex muliere: sed benedicta in mulieribus: qui loquitur ad matrem: mulier ecce filius tuus etiam breui viuens tempore sup terram: ⁊ nihilomin⁹ multis replet⁹ miserijs: in illa brevitate appetitus est insidijs: interrogatus cōtumelijs: pulsatus iniurijs: vexatus supplicijs: conuitijs laceratus. Tu ne hāc sufficere possis obediētiā? que reatū omnē prime preuaricationis absoluat? Immo vo ficut delictū: ita ⁊ donū. Nam peccatū ex vno in condemnationē: gratia autē ex multis delictis in iustificationem. Et quidē graue omnino delictum illud originale: quod non solū personā infecit: sed ⁊ naturam. Personale tñ cuiq; gratius est: cum iam laxatis habenis exhibemus vndiq; membra nostra arma iniquitatis pctō: nō mō iaz patrio: sed proprio crimine cōpediti. Singulare vo grauissimū est: quod cōmissum est in dñm maiestatis? cum viri impij virum iustum iniuste occiderunt: ⁊ sacrilegas manus in ipsum dei filiū iniecerunt crudelissimi homicide: imo si fas est dicere etiā deicide. Quid duo precedētia ad tertiū? Ad hoc expaluit ⁊ expauit tota machina mundialis: ⁊ pene in antiquū chaos sunt oia reuoluta. Ponam⁹ aliquē de regni principib⁹ regiā terrā populasse in vastitate hostili? ponam⁹ alū qui cū eēt de quinio ⁊ filio regis: vnicū eius filiū pditorijs manibus suffocarit? nū quid nō primus secundi respectu innocens videbitur ⁊ imunis? Sic est omne peccatū: q̄ntū ad hoc peccatū? ⁊ tñ hoc peccatū in se ptulit qui seipsum fecit peccatū: vt de peccato damnaret peccatū. Per hoc enī omne peccatū tā originale q̄z personale deletū est: ⁊ ipsum quoq; singulare eliminatū p seipm. Argumentū mihi est a maximo q⁹ duo minora sunt explosa: ⁊ ecce argumentū. Peccatum multoz tulit: ⁊ pro trāsgressorib⁹ rogauit vt nō perirēt. Pater ignoscе illis: q: nesciūt quid faciunt. Volat irreuocabile verbū tuū dñe: nec reuertet ad te vacuum sed faciet ad quod misisti. Vide nunc opedñi que posuit prodigia super terram. Flagellis cesus: spinis coronat⁹: clauis cōfossus: affixus patibulo: obprobrijs saturat⁹: omniū tñ doloz imemor ait: ignoscе illis. Hinc multe miserie corpis: hinc multe misericordie cordis: hinc dolores: hinc miserationes: hinc oleum exultatiōis: hinc gutte sāguinis decurrētis in terrā. Misericordie dñi multe: iz ⁊ miserie dñi multe. Vincent ne miserie misericordias: an misericordie miserias superabunt? Vincant misericordie tue antiq̄ dñe: vincat sapiētia malitiam. Magna enī illoz iniquitas? sed nūquid non maior pietas tua dñe? Multum per omnē modum. Nūquid redditur pro bono malū ait? quia foderunt foueam anime mee? Plane foderunt impatientie foueam: occasiones indignationis plurimas ⁊ permaximas ministrantes. Sed quid eorum fouea ad abyssum māsuetudinis tue? Retribuentes mala pro bonis foueam foderunt? sed charitas non irritatur: nō precipitat: nunq̄z excidit: non in foueam ruit: ⁊ pro retributis malis cumulat bona. Absit vt musce moriture exterminēt suauitatē vnguenti: quod de tuo corpore fluit: quia apud sinum tuum misericordia: ⁊ copiosa apud eum redemptio. Muscе moriture exultationes ⁊ insultationes quas tibi reddit generatio praua ⁊ exasperans. Tu autem quid? In ipsa eleuatione manuum tuaruz cum iam sacrificium matutinum in holocaustum vespertinū trāsiret? in ipsa inquā virtute incensi quod celos ascendebat: terram operiebat: inferos respergebat: exaudiendus pro tua reuerentia clamas: Pater ignoscе illis: quia nesciunt quid faciūt. O q̄z multus es ad ignoscendum? o q̄z magna multitudo dulcedinis tue domine: o q̄z longe sunt cogitationes tue a cogitationibus nostris: o q̄z firma est etiam sup impios misericordia tua. Mira res. Ille clamat ignoscе: iudei crucifige. Mollit sunt sermones ei⁹ sup oleū: ⁊ isti sunt iacula. O charitas patiēs: iz ⁊ cōpatiēs. Charitas patiēs ē sufficit: charitas benigna ē: cumul⁹ē. Noli vinci a malo charitas abūdās: iz vince i bono malū supabundās ē. Nō enī sola patiēna: iz benignitas ad penitētiā iudeos

adduxit: q; benigna charitas etiam quos tolerat amat: ⁊ amat taꝫ ardēter. ¶Patiens charitas dissimulat expectat sustinet delinquentē: sed benigna trahit adducit cōuerti facit ab erroꝛe vie sue: demꝗ cooperit multitudinē peccatoꝛum. O iudei lapides estis sed lapidē pcutitis firmioꝛez: de quo resonat tinnitus pietatis ⁊ ebulit oleū charitatis. Quō potabis dñe desiderantes te touēte voluptatis tue⁹q fic pfundis crucifigentes te oleo mie tue? ¶Patet igit q; passio hec: potētissima ē ad exhaurieda omnium genera peccatoꝛū. Sed qs scit si data ē mihi? ¶Ad: hi data ē: q; alteri dari nō potuit. ¶Nūqd angelo? Sed ille nō eguit. ¶Nunqd diabolo? Sed ille nō resurgit. Demꝗ nō in similitudinē angeloꝛ: absit aūt vt in similitudinē demonū: sed in similitudinez hominū factus ē ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō. Exinaniit enī semetipm: formā serui accipiens. Fili⁹ erat: ⁊ factus ē tanꝗ seru⁹. Nec solū formā serui accepit vt subesset: sꝫ etiaꝫ mali serui vt vapularet: ⁊ serui peccati vt penā solueret cū culpā nō haberet. In filitudinē inqt hominū nō hois: q; pmus hō necī carne peccati: nec in similitudinē carnis peccati ē creat⁹. Xp̄s aūt in vniuersali miseria pressus ⁊ pfundi⁹ se imersit: ne subtilis ille diaboli oculus magnum hoc pietatis depḥēderet sacramētū. Ideo habitu ⁊ oī habitu inuētus ē vt hō: nec in eo quātū ad nature debitū signuz aliqd singularitatis apparuit. Quia enī ita inuētus ē: ideo crucifixus. ¶Paucis aūt reuelauit seipm vt eēnt q crederēt: reliqs absconditus ē: q; si cognouissēt nunqꝗ dñm glorie crucifixissēt. Ad hoc etiā illi singuluri pctō ignoꝛātiam copulauit: vt sub aliq̄ iusticie vmbra ignoꝛātib⁹ posset ignoſci. Duo aūt nobis in hereditate reliquerat ille vetustus adaꝫ q fugit a facie dei: laboꝛē videlicet ⁊ doloꝛē: laboꝛē in actiōe: doloꝛē in passiōe. ¶Non hoc ipe audierat in paradiso: quē acceperat vt operaret: vt custodiret illuꝫ. Operaret delectabiliter: custodiret fideliter sibi ⁊ posteris suis. Xp̄s dñs laboꝛē ⁊ doloꝛē cōsideranit: vt tradiret eos ī man⁹ suas timo se magis in manus eoꝛ infixus in limo pfundi: ⁊ intrauerit aque iste vsq; ad aiam eius. Vide inqt ad patrē humilitatem meā ⁊ laboꝛē meū: q; pauper sum ego ⁊ in laboꝛib⁹ a iuuētate mea. ¶Laboꝛauit sustinens man⁹ eius in laboꝛibus seruierūt. De doloꝛe vide qd dixerit? O vos oēs q trāsitis p viaꝫ attēdite ⁊ videte: si est doloꝛ sicut doloꝛ meus. Vere languoꝛes nostros ipe portauit: ⁊ doloꝛes nostros ipe poꝛtauit: vir doloꝛum ⁊ dolēs: tētatus p oīa absq; peccato. Et invita passiuā habuit actionez: ⁊ ī morte passione actiuā sustinuit: dū salutem operaret in medio terre. ¶Proinde memoꝛe ero q;dius fuero laboꝛ illoꝛ quos ptulit in p̄dicādo: fatigationū in discurrēdo: tētationū ī ieunādo: vigiliaꝛ in oꝛando: lachꝛymaꝛ in cōpatiēdo. Recoꝛdabor etiā doloꝛ eius conuitioꝛ: sputoꝛ: colaphoꝛ: subsannationū: exꝑobrationū: caluoꝛ: hoꝛū q; similium: q̄ p eū ⁊ sup eū babūdātius trāsierūt. Facit ergo mihi foꝛtitudo facit similitudo: sed si accesserit etiaꝫ imitatio vt sequar vestigia eius. Alioquin exquireꝝ a me sanguis iustus q effusus ē sup terraꝫ: nec īmunis eroꝝ ab illo tā singulari scelere indeoꝛ q; videlicet tāte charitati ingratus fuerim: q; spiritui gr̄e cōtumeliā fecerim: q; sanguinem testamēti pollutū dixerim: q; cōculcaueriz filiū dei. Sūt pleriq; q laboꝛē ⁊ doloꝛē patiunt: sed necessitas in causa ē: nō volūtas: ⁊ hi nō sunt p̄formes imagini filij dei. Sunt q ex volūtate sustinēt: sed nō ē eis soꝛs neq; ps ī sermone isto. Vigilat tota nocte luxurioſus nō solū patienter sed ⁊ libēter: vt suā expleat voluntatē: vigilat raptoꝛ: ferro vestitus vt deripiat p̄dā: vigilat fur vt domū pfodiat alienā. Sed hij oēs ⁊ hoꝛ sunt les loge sūt a laboꝛe ⁊ doloꝛe quē cōsiderat dñs. ¶Noīes aūt bone voluntatis q xp̄iana volūtate diuitias pauptate mutarunt: vel etiā nō habitas tanꝗ habitas ꝓtēpserunt: relinquētes oīa ꝓpter ipz: sequunt eū quo cūqꝫ ierit. ¶Huiusmodi autez imitatio valdissimū mihi argumentū est: q; ⁊ passio saluatoꝛis ⁊ similitudo humanitatis in meaz transeunt vtilitatē. ¶Hic enim sapoꝛ: hic fructus est: ⁊ laboꝛis ⁊ doloꝛis. Vide ergo q; magnificauerit facere tecuz illa maiestas

De omnibus que in celo sunt: et sub celo dixit ⁊ facta sunt. Et qd facilius dictu? Sz nūqd solo verbo factū ē cuz te quē fecerat refecit? Triginta ⁊ tribus annis sup terrā vixit ⁊ cū boibus uersatus etiā habuit ī factis calūniatores ⁊ in dictis insidiatores nō habēs vbi reclinaret caput suū. Quare hec? Quia verbū a sua subtilitate descēderat: ⁊ grossius acceperat indumētū. Mā caro factum erat: ⁊ ideo grossiori ⁊ morosiori ope vtebant. Sicut aūt cogitatio vestit sibi vocē corporeā absq; sui diminutiōe: vel ante vocē vel post vocē: sic filius dei assumpsit carnē: nō cōmixtione passus neq; diminutione: nec ante carnē nec p carnem. Apud patrē inuisibilis: sed hic manus nr̄e tractauerūt de verbo vite: ⁊ qđ erat ab initio vidim⁹ oculis nr̄is. Hoc aūt verbū q; carnē purissimā ⁊ animā sanctissimā vnierat sibi moderabat actiōes corporis sui: tum quia sapiētia ⁊ iustitia erat: tum quia nullā pz̄sus habebat legem in membris suis repugnante legi mentis sue. Deum verbū nec sapientia nec iusticia est: sed tū vtriusq; capat: ⁊ possunt ei hec abesse ⁊ adesse: abesse facilius. Familiare enim iam nobis est carnis nostre seruire vitijs: q̄z actiones ⁊ passiones eius ordinare: p̄z eo q; ois etas ab adolescentia p̄rona est in malū: inter flagella quoq; ⁊ gladios etiā sub discrimine mortis ad suas ambiēs voluptates. Felix cui⁹ cogitatio hoc enī ē vbū nostrū oēs actiones suas ad iustitiā dirigit: vt intētio sana sit: ⁊ operatio recta. Felix q passiones corporis sui ꝓpter iustitiā ordinat: vt quicquid patitur ꝓpter dei filiū patiat: quatin⁹ ⁊ a corde tollat murmuratio: ⁊ in ore versēt gratiaz actio ⁊ vox laudis. Qui sic extulit se: iste tollit grabatū suū ⁊ vadit in domū suam. Grabatū cor⁹ nostrū est: ī quo p̄ius languidi iacebamus: seruiētes cupiscētijs ⁊ desideriis nr̄is. Hunc portamus illud cū spō cogimus obedire: ⁊ mortuū nr̄m portamus: q; corpus mortuū ē ꝓpter peccatū. Ambulamus tū nō currimus: q; corpus qđ corrūpit aggrauat animā: ⁊ deprimit terrena ībitatio sensum multa cogitātē. Ambulans etiā ī domū nostrā. In quā domū? In matrē omniū: q; sepulchra eoz̄ domus illoz̄ ī eternū. Uel potius in domū nostrā: quam habemus ex deo nō manufactā eternam ī celis. Qui sub hoc onere ambulamus: posito eo qđ putatis: quō curremus: quō volabimus? Uolabimus plane sup pēnas vētoz̄. Amplexatus est nos dñs iesus: p labore ⁊ dolorē nostr̄ adhereamus nos quoq; ei vicarijs quibusdam amplexibus: ꝓpter iusticiā ⁊ iusticiā suā actiōes ad iusticiā dirigēdo: passiōes ꝓpter iusticiā sustinendo: dicamusq; cū sponsa: Tenui eū nec dimittā Dicamus cū patriarcha: Nō dimittā te nisi benedixeris mihi. Quid enim iam mihi superest nisi benedictio? Quid post amplexum nisi osculum restat? Si sic adhererem deo: quō iā nō exclamarē libere: osculetur me osculo oris sui? Ciba nos dñe interim pane lachrymarum: ⁊ potuz da nobis in lachrymis in mensura: donec perducas nos ad mensuram bonam ⁊ confertam ⁊ coagitatam quaz dabis in sinus nostros: qui es in sinu patris deus benedict⁹ in scla. Amē

¶ Item vnde supra. Sermo tertius.

De virga iesse de ue lxxx

Diximus ad virgā crucis: ⁊ pncipiū redēptiōis finē cōcludimus. Ex illa xp̄s iesus virga virgine mirabiliter ē generat⁹: in ista martyr martyrū caput ⁊ martyrij forma turpiter est appensus. Illa virga directiōis ista virga virtutis: virga directionis virga regni tui: ait illud familiare sancti spīrit⁹ organū: q; nihil virgine rectius: subtilius nihil. Audi ⁊ de alia. Uirgā vtutis tue emittet dñs ex syon. Profecto crux xp̄i virga virtutis fuit: in qua dñs virtutuz viriliter pugnauit ⁊ vicit. Assumpsi ait ꝓpheta mihi duas virgas: vnā vocaui decorē: ⁊ alterā funiculū. Uirga pulchritudinis vterus virginis: pulchra inqt vt luna: virga funiculi lignū patibuli exterminans regnū diaboli: imponēs frenū malicie eius. Latāq; eius euagationez̄ validissima potestate coherces. In hoc dū ꝓfossum ē latus innoxi-

um: vt ad hoā crucifixus ē innocēs manibus ⁊ mūdo corde: terribilis ille latro cui⁹ manus plene sunt sanguine: in hoc interiz ꝓfossus ē ⁊ ꝓfractus. Sed aliter xp̄s: aliter ipe: xp̄s ad momentū: ille in eternuz. Xp̄s debellauit aereas potestates: et affixit eas cruci sue ait apls. ℣ Magnū sacramentū crucis: nec aliqd hoc sacrameto sacrati⁹. Respice crucē stantē? ⁊ vide quāta altitudine de terra erigat ad celum: ⁊ veritate rei ipa imagine ptestet. Nonne tibi videt figura ipsius celū ⁊ terrā sublimi ꝓtinuatiōe contingere? Hoc enī firmissimū ⁊ indissolubile gluten quo glutinant rationales creaturē: vt ex vtraq; fiat illa ciuitas cuius participatio eius in idipm. Vide etiaz qm quadripharia ratione quattuor mūdi climata cōprehendat: ⁊ omnē ad se ptrahat creaturā. Astat iesus ī medio quadrifida sui pte distētus ⁊ expānsis manibus oībus ad se ex oi pte venientib⁹ amplissimū finū mie ostendit. Apud dñm mia: ⁊ copiosa apud euz redēptio. Prolixus copia: q; nō gutta: sed copia sanguinis de corpe iesu: largiter p gnq; ptes emanauit. Sufficeret ad redēptionē orbis vel vna ꝑciosissimi sanguinis gutta: sed data ē copia vt virtus diligētis ī beneficij redundatione clarescat. Sed ne forte occurreret tibi: vt vbiq; terrarum curens creatorem tuum inuenire nō posses? a quacūq; pte ꝓcedas: siue ab oriente: siue ab occidēte: siue a meridie: vel a septētrioē paratus ē ipe suscipe vere venientē: ⁊ blanda confouere dulcedine. Sed attēde qd tibi exprimatur de corde crucifixi altissimi. Venis ad hoiez crucifixū? Crucifixus venias: aut crucifigēdus. Qui enī sunt xp̄i: carnē suā crucifixerūt cū vitijs ⁊ ꝓcupiscētijs. Sic dignū ⁊ neccium tibi. Sed iā ascē de mecū ad verbi huius celsiora fastigia: ⁊ vide qdnā sit q; egredit. Scriptū est in regnoz historia: q; btā illa mulier ait ad heliam. En colligo duo ligna. Duo ligna duo crucis brachia sunt. In his duobus: angelicā ⁊ humanā naturā itellige. Et p illud q; dē lignū q; recta sublitate tendit ad celos supioz ē accipe naturā q; stetit in rectitudie ⁊ officiosissima deuotiōe volūtati dñantis adhesit. Illud vo q; trāsuersuz est humanā designat: q; trāsuersa imo vt veri⁹ dicaz auersa vel euersa status sui pdidit eqtatez Intuere cū quāto sacramēto iungant. In vtroq; ligno fit scissio: ex occasiōe vulnis ⁊ mitioz iūctura cōponit. Sup celestes spūs nō mediocre vuln⁹ accepit: cū de⁹ in angelis suis repit prauitatē. Nō ꝓtenenda plaga cū eam resarciri opteat: q; nō restituto sociali numero nūerositas cadēs facta videt in vanū. Inferioz vo natura a planta pedis vsq; ad verticē ita venifera fermētatiōe infecta ē vt nesciat vñ veniat: aut q; vadat. Utroq; igit spūuz vulnerib⁹ non mediocriter hyantib⁹ ipressio facta est uicturalis: q; xp̄o iungēte ita est resarcita vt nihil vulnificū videat inesse. Christ⁹ igit passus: vtroq; cauilla corpis sui validi⁹ ne cuit: ⁊ corpus suū iūcturis ꝓpriū oppōit ne valeat resilire. Crux igit iūgit celū ⁊ terrā: xp̄s in cruce trahit oia. Leo rugiēs ibi ligat: angelus ꝓsiderat ⁊ hō: totūq; p eam reficit qcqd fecit man⁹ altissimi. Extēde ḡ pauliſp sensus carnis ⁊ irreuerētia corpeaz fantasmata voluptatū: Et ituere diuine nature bonitatē: suauitatē: dignationē: meditare positionē crucifixi corpis ⁊ vide si aliqd in eo ē qd̄ nō totū pozet p te apud patrē. Diuinū illud caput multiplici spinaz dēsitate dēsatū vsq; ad cerebū teneritudinē ꝓfixū est: dū ꝓfigit spina. Spinis pctōz suoz ait dñs p ꝓphetā: circūdedit me populus iste. Ad qd hoc? Ne dolēt capd tuū Ne tua vulneraret itentio: caligauerūt in morte ocli sui: ⁊ illa luminaria illuminat orbē ad horaz extincta sunt. Nōne illis obtenebratibus: tenebre facte sunt p vniuersaz terrā? ⁊ illa celi duo magna luminaria cū illis luminarib⁹ xp̄i passi: submota siit? Hoc aūt totū factū ē: vt auertercnt oculi tui ne viderēt vanitatem: ⁊ si viderēt nō adhererēt. Aures ille q; audiūt in celis: sanct⁹: sanct⁹: sanctus dñs de⁹ sabbaoth: audiūt ī terris: demoniū habet: ⁊ crucifige: crucifige eū. Ut qd istud? Ne aures tue obsordescerēt ad clamoē paupis? ne reciperent auditum vanū: ne detractiōis virus apertis p. patulisq; auribus susciperes. Speciosa illa

facies speciosi forma pre filijs hoiuz sputis illita z colaphis afflicta addicta delusoib⁹ est. Sic enī scriptū est: Ceperūt sputre ī eū z pcutere faciē eius: z illudere ei dicētes: Prophetiza. Quis ē q te pcussit? Quare hoc? Ut facies tua illumiaret illumiata cō firmaret z diceret de te vultus ei⁹: nō sunt ampli⁹ in diuersa mutati. Os illud qđ do cet angelos: hoies instruit: qđ dixit z fctū est: felle potatū est z aceto. Sed hoc factū ē vt veritatē z iudiciū loqueret os tuū z cō fiteret dñm deū suū. Manus ille q̄ fundauerūt celos extēse sunt in cruce: clauis trās uerberate durissimis: vt man⁹ tue extēderent ad inopē: z dicere posses: Ecce mea in manib⁹ meis semp. Qđ tenem⁹ in manibus non facile obliuiscim⁹: sic z q aiam suā boni opationi ipsumit nō tradit eā obliuioni. Pect⁹ illud in quo sunt oēs thesauri: sapiētie z scie dei absc̄diti lancea militari p fossum ē: vt pect⁹ tuū a p̄ns cogitationib⁹ mūdaret: mādatū scificaret: scificatū ꝓua ret. Pedes illi q̄ p scabellū adorare dēb⁹ q̄m factū est dura transfixione confixi sunt ne pes tu⁹ vel pedes tui festinaret ad malū z curreret viā mādatoz dñi. Quid plura? Foderūt man⁹ ei⁹ z pedes ei⁹ dinumerauerūt oīa ossa ei⁹. Pro te aiaz suā z carnē suā posuit: vt corpus tuū z spiñ tuū sibi vēdicaret. Toto sibi totū te cōpauit. Quid vltra debuit facere: z non fecit? Absoluit vinctū cecū illuminauit: q̄ dñs soluit cōpeditos z illuminat cecos. Reduxit erroneū recōcili auit seruū reum: q̄ te portauit in humeris suis: q̄ p te patri pprio sanguine satisfecit Attēde ergo cōsiliū dei tui nō solū cū p̄e regnātis: sed z amici tui dulcissimi ī cruce pendētis. Nec falli potest q̄ sapientia est: nec falliere te vult p quo tam ignominiosam sustinuit penā. Si qs vult venire post me: tollat crucē suā z sequat me. Audi cōsiliū non p̄ceptū. Si enī p̄ceptū esset qcūq̄ effectui non manciparēt: cruciat⁹ possent expectare perpetuos. Sed cum dicit: sigs vult in nostra positū est voluntate: vtrū ex eq̄no cuz eo currere festinemus. Grandis profecto labor: sed p̄mū incorruptibile. Post me ingt: Post eum eundū est q̄ ipse est veritas ne decipimur: per eum q̄ ipse est via ne aberremus: ad eū q̄ ipe est vita ne moiamur. Ego sum ait via veritas z vita. Sequtur: Abneget semetipm. Primus ille parēs p̄fimi obedietie legib⁹ coartat⁹ ī cāpū male libtat⁹ exiuit. Accepat ī precepto vt voluntatē creatoris p̄ponere sueuerat sed vsus imo abusus ppria volūtate: cū hīe se voluit pdidit seipm. Repulsus ergo ab illa felici hereditate exiliū sortit⁹ est p patriaz morte p vita: ignominiā p gloria. Si vis ḡ ad tuā hēditatē reuerti: tuā abnega voluntatē. In hac abnegatiōe duo solūmō sunt: aduersus q̄ pugnare z expugnare oportet: elatio in mēte: z voluptas ī corpe. Fuge regem z regis exercitū: superbiā z superbie plez z illū secut⁹ imo z psecut⁹ es q dixit: Discite a me q̄ mitis sum: z hūilis corde. Precio sa vestis z epule lautiores z voluptas secretior lōge sint a te: z carnes tuas timore dñi pfixisti. Abnegatio ḡ volūtatis: hēditatis est recupatio. Sequtur: Tollat crucē suam. Si nō cecidisset adā z in illa stat⁹ sū dignitate māsisset: essz tñ alias euocādus: z in ordinē p̄mouēdus angelicū. Ob duplicē enī causaz fact⁹ erat: ad resurrtiendū. s. numez iminutū: z ad illū iplendū q deerat si āgel⁹ nō cecidisz. Quia ḡ p abnegationē ppie volūtatis nob hēditas reddit: psequēter p crucis portationē grata illa btoz societas repatur. Duo iterū sunt q̄ in crucis portatione habere nos oporteat: vt lesi nō ledamus: z bñ faciamus ledētibus. Magnum qdē z vltra hoies ē aspitatē verboz z verberū nō solū pati: sed z nō reddere. Illud vo maius est z diuinū quoddā sapit: bñ facere his q oderunt te. Magister nr̄ z dñs xp̄s fili⁹ dei z ledētes patiēter ptulit: z bñfecit ledētib⁹ dicēs: Pater ignosce illis: q̄ nesciūt qd faciūt. Audi bñficiū. Dum felon claui manibus z pedib⁹ lancea lateri apponerēt ab inimicis: os z man⁹ z lat⁹ agebant pro inimicis. Tide si angelice dignitati digne hec assignabimus: Nec enī duo illorum proprietati sunt propria. Quotidie illos ad nr̄i custodiā deputatos offendim⁹ multiplicit: z offēsaz negligētia cumulam⁹ Ipi ait lz a nob iurias freq̄nter patiant:

patiunt nñ ⁊ cõpatiunt pctõribus. Nec mi nor circa nos illoꝝ custodia: imo maior sollicitudo cũ boni custodis sit infirmis magis q̃ sanis opa exhibere: subuũgit. Et sequat me. Et si i sui abnegatiõe reuocat hereditas ⁊ i tolerãdo crucé dignitas angeloꝝ imitatiõe xp̃i summa felicitas reꝑuat. Hic est virtutũ cõsummatio: finis cursus: p̃ncipiũ p̃mioꝝ. Sed i hac imitatiõe duo sunt adiplenda scilz: vt magistroꝝ subdaris ip̃ijs: ⁊ pseuerãtiam non amittas. Ita plane poteris seq xp̃m: q non venit facere volũtatẽ suã: sz eiꝰ q misit illũ: ⁊ q̃ p eadez volũtate nõ timuit ponere aiaz suã. Quo fructu? Qua vtilitate: Quo p̃mio? Ut vbi sum ingt: ibi sit ⁊ miſter meꝰ. Quãta dignitas é cũ deo btis itereſſe ſpiritibꝰ ⁊ iter illũ celestẽ ꝙuentũ ꝑpetuo numerari? Vide ergo ne rursus tibi metipi crucifigas filiuz dei: ⁊ ostẽtui hẽas: fabricãs crucẽ iquã crucifigat ille q resurgẽs a mortuis iã nõ moritur. Intuere ne mortiferã crucẽ efficias: i q̃ facias filiũ dei amaris vulneribꝰ iterire vel doloribꝰ. Supius ſuꝑbia? inferiꝰ luxuria: a dextris ꝑsperatio iniqtatis: a sinistris aduersitatis despatio: spinas clauos ⁊ lanceã dei filio repsentant. Cum enim eleuaris ⁊ ambulas collo erecto: caput altissimi spinarũ multiplicitate ꝓtoques: ⁊ his a supioribꝰ supare ꝓtẽdis: illi filis q se filez altissimo cogitauit. Scriptũ est: Deus superbis resistit: illis. s. q cũ eo ex equo stare ꝓtẽdũt. Cũ ponis oculos tuos: vt nõ respicias celũ ⁊ voluptuosis tue carnis motibꝰ moueris ⁊ traberis: duriozibꝰ clauis pedes oiꝑotẽtis crãsuerberas. Ab iferiori infers suppliciũ dũ mometanea voluptate volũtatẽ dñantis excludis. Cũ ꝑsperaris i iniqtate ⁊ felicioꝝ rerũ cursu pctã pctis accumulas: clauem ponis i illius dextera: cũ de suis bonis ꝑseq eũ nõ desistis. Cũ vo abũdantioꝝ tristitia absoꝛberis? ⁊ tuã impietatẽ pietati dei ꝓpoderas trãsfigis sinistrã eius: ⁊ ꝯceptũ furoꝛẽ furoꝛe tue despatiõis ãplificas. Cũ vo ꝑsumis defendere q̃ feciſti: lancea ictũ lateri saluatoris itoꝝques: mihiq̃ grauius ingeris crucifixoq̃ tueri q̃ odit ipe. De hoc enĩ pctõ scriptũ é: Nõ miserearis oibus q opanf iniqtatẽ. Vides quãta differentia: inter vtrãq crucé pambulek? Reliquę ꝯ crucẽ q̃ tibi fabricaſti: ⁊ gliare i cruce dñi dñi nr̃i ihesu xp̃i: Qui est deus benedictus in secula seculoꝝ amen.

¶ Item vnde supra. Sermo quartus. lxx

Esum nazarenũ a iudeis innocẽter ꝓdenatũ: a gẽtibꝰ crucifixuz: xp̃iani diuinis honoremꝰ obsequijs.

Saluatoris infirma nos q xp̃iani sumꝰ reueréter venerari? amanter amplecti fortiter imitari: dignũ é salubre ⁊ honorificum. Nec. n. fuit istruméta fortissima? i qbꝰ oipotẽs vtꝰ ⁊ inestigabil sapia dei: restauratioꝝ mũdi potẽter atq; mirifice opata é: et vsq; mõ opat: xp̃s dñs minoratꝰ é ab angelis vt nos eꝝret angel. Et qs ꝑpf xp̃m non sẽbuliet? Xp̃s dñs p pctis nr̃is crucifixꝰ é: et crucis amara suis amatoribus dulcoauit: mortuꝰ é ⁊ morté necauit: vt viuerem p illũ. Et qs nõ amet xp̃z dñz? qs ñ patiat p xp̃o: Xp̃s p crucis ignominiaz ad superne claritatis gloriam transijt? ⁊ data est ei ꝓ sua reuerentia: a deo p̃e oĩs potestas in celo ⁊ in terra: vt adorent eũ oẽs angeli dei: ⁊ in noĩe iesu omne genu flectat: celestiũ terrestriũ ⁊ infernoꝝ. Ubi est gliatio tua o chr̃istiane? nisi in nomĩe crucifixi dñi dei tui: in chr̃isti noĩe: qđ est sup oẽ nomẽ: i q̃ q bñdictus est sup terrã bñdicek? Gliami in noĩe filij redẽptoris: ⁊ date honoꝛẽ illi saluatori nr̃o: q magna fecit in nobis: ⁊ magnificate nomẽ eiꝰ mecũ dicẽtes Adoramꝰ te chr̃iste rex ifrl: iter gẽtiũ: p̃nceps regũ terre: dñs deꝰ sabbaoth: virtꝰ oipotẽtq dei fortissima: Adoramꝰ te p̃ciosum p̃ciũ redẽptiõis nr̃e? hostiã pacificã: q sola odoris tui suauitate inestimabili patrẽ q i altis habitat: ad respiciẽdũ hũilia inclinasti: ⁊ filijs ire placabilẽ reddidisti. Tuas xp̃e miserationes ꝓdicamus: tue suauitatis memoriã cũ abũdãtia eructamꝰ. Tibi xp̃e sacrificiũ laudis immolamꝰ p multitudie bonitatis tue: quã ostẽdisti nob semi nequã: filijs sceleratis ⁊ pditis. Cũ adhuc inimici tui eẽmꝰ dñe: ⁊ meꝛs iniq in oẽz carnẽ exercẽt dñuz cui oẽ semẽ

adã erat obnoxiũ lege ꝓmoꝛdialꝫ culpe: recoꝛdatus es verbi miſericoꝛdie tue: ⁊ poſpexiſti de ſublimi habitatiõe tua ĩ hãc valẽ ploꝛatiõis noſtre ⁊ miſerie. Uidiſti afflictionẽ populi tui ⁊ tactus dulcoꝛe charitatis ĩtrinſecus: appoſuiſti cogitare ſup nos cogitatiões pacis ⁊ redẽptiõis. Et qdẽ cũ eſſes filius dei: deꝰ verꝰ deo patri ſanctoq; ſpũ coeternus ⁊ cõſubſtãtialis lucem habitãs iaccẽſibilẽ: portãſq; oĩa verbo virtutis tue: nõ deſpexiſti ĩ hoc nr̃e mortalitatis ergaſtulũ altitudinẽ tuã inclinare: vbi nr̃am ⁊ guſtares ⁊ abſoꝛberes miſeriaz: noſq; reparares ad gloꝛiã. Ꝑaz fuit charitati tue ad ꝓſumãdum opus nr̃e ſalutis cherubin aut ſeraphin aut vnũ ex angelis deſtinare Ꝺ̃e venire ad nos dignatꝰ es p mandatũ patris cuiꝰ nimiã charitaté expti ſumus in te. Ueniſti inq; nõ locũ mutãdo: ſed p̃tiã tuã nobis p carnẽ exhibendo. Ueniſti a regali ſolio ſublimis gloꝛie tue in humilem ⁊ abiectã in oculis ſuis puellaz pio virginalꝫ ꝓpoſito voto ſigillatã: in cuiꝰ ſacro vtero ſola ſpũs ſcĩ ineꝛrabilis virtus te cõcipi fecit: ⁊ naſci in vera humanitatis nãtura vt nec diuinitatis in te maieſtaté nec virginitatis itegritaté in mr̃e violaret natiuitatis occaſio. O amãda: o admiranda dignatio. Deꝰ ĩmẽſe gloꝛie vermis ꝓptibilis fieri nõ deſpexiſti. Deus omniũ ꝓſeruꝰ ſeruoꝝ apparẽ voluiſti. Ꝑaz tibi viſum ẽ patrẽ te nobis eẽ ⁊ dñm: frater noſter eẽ dignatus es. Et tu dñe vniuerſoꝝ q nullã habes ĩdigentiam intra ipa natiuitatis tue initia ñ obhoꝛruiſti abiectiſſime pauptatis deguſtare incõmoda. Ut enĩz ait ſcriptura: tibi cũ naſcereris: non erat locus in diuerſoꝛio neq; cunabula q̃ teneritudinẽ tuaz exciperẽt habuiſti: ſed in vili p̃ſepio ſoꝛdentis ſtabuli: tu q terrã palmo cõcludis ĩuolutus pãniculis reclinatus es. Et hoc ipm a bꝛutis aĩalibus mr̃ tua mutuo accepit. Cõſolamini ꝓſolamini q in ſoꝛdib⁹ pauptatis enutrimini: q: vobiſcũ deꝰ in pauptate. Non cubat ĩ delitijs ſplẽdidi cubiculi: nec inueniẽ in terra ſuauiter viuentiũ. Quid vltra gloꝛiaris o diues lutea res in volutabꝛo leti picti ⁊ delicati: cuiz rex regum recubitu ſuo pauperꝝ ſtramẽta boneſtare maluerit? Quid dura ſtramenta deteſtaris: cũ tener infantulus in cuius manu ſunt omnia tuis ſericis tuis plumis duras iumentoꝝ ſtipulas ꝓelegit? Sed hec tenella tua ꝑpe infantia a ꝓſecutoꝝ gladijs tuta nõ fuit. Adhuc enĩ inter dulcia mr̃is vbera ſurgẽs depen debas: qñ apparuit angelus in ſomnis ioſeph dicẽs: Surge ⁊ accipe puerꝝ ⁊ matrez eius: ⁊ fuge in egyptũ: ⁊ eſto ibi vſq; dũ dicã tibi. Futurũ ẽ enim: vt herodes querat puerꝝ ad ꝓdendũ eum. Jã extũc bone ieſu dura pati cepiſti. Nõ ſolũ illã infantie tue veneratione ĩ teꝑo ptuliſti: ſed moꝛtẽ ĩpuſillis tuis quoꝛũ multa milia inter mãmillas matrum p te herodis trucidauit ĩmanitas. Infantia vo teneꝛioꝝ decurſa humiliter veritatis nobis exemplum tribuiſti. Non enim ſediſti cũ cõcilio vanitatũ: ſed ĩ medio doctoꝝ iterrogãs ⁊ audiẽs illos: cũ tñ dñs ſcięꝛtiaꝝ eẽs: atq; ſapĩa dei p̃is. Sz ⁊ obediẽtie nobis foꝛmã tribuiſti: dũ parẽ tũ inpio tu ĩpatoꝛ mũdi büiliter ſubdit⁹ extitiſti. At vbi rebuſtioꝛis etatis plenitudo aduenit: miſſurꝰ manus ad foꝛtia: egreſſus es ĩ ſaluté populi tui: vt gigas magnificus ad currendã viã totiꝰ nr̃e miſerie. Et qdez p oĩa te vt ꝓmũ fr̃ibus aſſimilares ſuũ tuum baptizanté pctoꝛes impenitẽtia tanq; peccatoꝛ adiſti: baptizari te poſtulaſti inno cens agne dei: qué nulla peccati ſtilla vnq; maculauit. Baptizatus aũt nõ te in aquis ſed aquas in te ſcĩficas: vt p eas ſanctificares nos. De baptiſmo in deſertũ ſpiritu fortitudinis ingreſſus es: vt vite ſolitarie inteꝛ nõ deeſſet exemplũ. Solitudinẽ ac ieiuniũ q̃dragĩta dieꝝ famis acerbitatẽ tentamẽta illuſiõis ſpũs equanimiter toleraſti: vt hec oĩa nob tollerabilia efficeres. Demũ veniſti ad oues que pierãt domꝰ iſrl: diuini vbi lãpadez extollens palã: ad illuminationẽ oꝛb terre ⁊ regnũ dei cũctis annũtiãſ obtẽperãtib⁹ vbo: ſmonẽ ſequẽtib⁹ ſignis ꝓfirmaſti: vtutẽ diuinitatis in cũctis oñdiſti male habentib⁹: oĩa omnib⁹ gentibus gratis exibens: que ſaluti peccatoꝝ cõgruerent: vt oés lucrifaceres. Sed obſcuratũ eſt iſipiẽs coꝛ eoꝝ dñe ⁊ piecerũt ſmones

tuos retrorsus: neq; attẽderũt ad oĩa mira
bilia tua dñe que operatus es in eis: excep
tis ppaucis nobilibus athletis quos iter
infirma mũdi elegisti ⁊ abiecta: vt p ipos
fortia ⁊ alta mirifice expugnares nec soluz
ĝrati gratuitis bñficijs tuis extitere: sz cõ
melijs affecerũt te dñm dñantiũ: ⁊ fecerũt
tibi q̃cũq; voluerũt. Te.n. faciẽte opa dei:
q̃ nemo ali⁹ fecit: qd dixerũt? nõ ẽ hic bõ a
deo? ĩ pncipe domoniorũ ejcit demõia: de
moniũ hz: seducit turbas: vorax est ⁊ pota
tor vini: ⁊ amic⁹ publicãorũ ⁊ pctõrũ. Quid
fles: qd suspiras o hõ: dũ susties vbo⁹ iu
rias? Nõ audis quãta in dñm deũ tuũ ce
ciderũt obprobria ꝓpter te? Si pẽ fami
lias belzebub vocarunt: quãto magis do
mesticos ei⁹. Sed hec qdẽ ⁊ similia blasse
mantes ⁊ aliquotiẽs te lapidibus ĩpeten
tes: iesu bone patiẽter sustinuisti: ⁊ fact⁹ es
cor̃ eis sicut hõ nõ audiẽs: ⁊ ĩ ore nõ hñs
redargutiones: nouissime instũ sanguinez
tuũ a discipulo tuo: filio pditionis traditũ
triginta argẽteis appciati sunt: vt ꝑcipita
rẽt aiaz tuã ĩ morte sine cã. Et te quidẽ pdi
tissimi traditoris tui pfidia nõ latebat: qñ
in cena ablutiõis: etiã cor̃ ipo genu flex⁹
ꝑcũbẽs: maledictos pedes ei⁹ veloces ad
effundẽdũ sanguinẽ tuũ sanctissimis mani
bus tuis attrectare: lauare ⁊ extergere di
gnatus es. Cũ autẽ adhuc extẽto collo am
bulas o terra ⁊ cinis? Adhuc te supbia su
pra te eleuat? Adhuc te ĩ patiẽtia exagitat.
Intuere humilitatis ⁊ mãsuetudinis dñm
iesum vniuerse creature factorẽ tremẽduz
iudicẽ vinor ⁊ mortuor: ante pedes hois
⁊ traditoris sui genua incuruãtẽ. Disce q:
mitis ẽ ⁊ humilis corde: ⁊ cõfundere in su
perbia tua: ⁊ erubesce in impatientia tua.
Hoc quoq; erat mãsuetudinis tue dñe q
pfidũ illũ in cetu fratrũ detegere ⁊ palam
cõfundere noluisti: sed leuiter ad monitũ
accelerare iussisti qõ parabat. Jn omnib⁹
his nõ ẽ auersus furor eius a te sz egressus
foras: satagebat circa frequẽs maleficium
Quõ cecidisti de celo lucifer q mane orie
baris? Jn delitijs paradisi gloriosus appa
ruisti: ciuium celi socius: ⁊ verbi diuini cõ
uiua: quõ reputatus es iter filios tenebra
rũ: q nutriebaris in croceis: cur amplexat⁹
es stercora? Cũc clarificata est familia tua
xpe: exeũte ĩ mũdo de cetu societatis ange
lice. Cũc demũ diuini eloquij vberrima in
undatiõe: felix ille cõuẽt⁹ potatus ẽ electo:
quẽ buusmodi limpidi liquoris infusione
sciebas idigñũ. Dato aũt charitatis ⁊ pati
entie salutari mãdato: ⁊ dispposito fratrib⁹
regno p̃is tui: ad locũ ꝑditoris tuo notũ cũ
illis diuertisti: sciẽs oĩa q̃ ventura erãt sup
te. Jbi aĩe tue tristiciã quã ex iminẽte pas
siõe tua sponte assumpsisti: sicut ⁊ cetera q̃
passus es ĩ aurib⁹ fratrũ nõ erubuisti pfite
ri dicẽs: Tristis est aĩa mea vsq; ad mortẽ.
Positis quoq; ĩ terra genib⁹ pcidisti in fa
ciem: oras in agonia ⁊ dicens: Abi pater si
possibile ẽ: trãseat a me calix iste. Et angu
stias qdẽ cordis tui certissime indicabat su
dor ille sanguineus: q oratiõis tempore de
carne tua sanctissima guttatiz decurrebat
in terrã. Dñator dñe iesu vnde tue anime
hec tam anxia supplicatio? Nonne volun
tarium omnino patri sacrificium obtulisti.
Utiq; domine. Arbitramur autem q hoc
ad consolationẽ infirmor membror tuor
assumpsisti: ne forte desperet quis si caro in
firma remurmurat: vbi ad passionẽ ꝓmp
tus est spũs. Mimirũ ⁊ vt maioris erga te
amoris ⁊ gratitudinis stimulos habeam⁹:
naturalẽ carnis infirmitatẽ his indicijs in
te expressisti: quibus doceremur quia vere
lãguores nostros portasti: ⁊ nõ absq; sensu
doloris passionũ sentes pcurristi. Vox enĩ
illa vox esse carnis videt: nõ spũs: ex eo qõ
subuũxisti: Spũs quidẽ ꝓmptus est: caro
autẽ infirma. Oz ꝓmptus enĩ ad passionẽ
fuerit spũs: euidẽter ostendisti qñ venienti
bus vna cum ꝑditore tuo viris sanguinũ ⁊
querẽtib⁹ animã tuam: cum lãternis ⁊ faci
bus ⁊ armis per noctẽ vltro cucurristi: ⁊ si
gno quod acceperãt a duce flagitij teipsuz
manifestasti. Nam accedentẽ ad osculũ san
ctissimi oris tui trucem bestiam auersatus
non es: sed os in quo dolus inuentus non
est: ozi quod abũdauit malitia dulciter ap
plicuisti. Jnnocens agne dei: quid tibi et
lupo illi? Que? conuentio tui ad belial?
Sed et hoc benignitatis tue domine su-

it:vt omnia illa exhiberes: que praui cordis pertinaciã emolire poſſent. Nam ⁊ veteris amicitie non immemor illũ cõmonuiſti dices: Amice ad qd veniſti? Atq; horrore ſceleris ſui cor impỹ ferire voluiſti:cũ dixiſti:Juda oſculo filiũ hois tradis? Et ecce phyliſtei ſup te ſanſon. Nõ illos a te abſterruit q in hora apprehenſiõis tue omnipotẽti brachio tuo terre eos allifiſti: nõ qdez defenſiõis cauſa ſed vt cognoſceret huma na pſumptio nihil ſe poſſe aduerſus te:niſi quantũ pmitteret a te. Et quis audiat ſine gemitu:qualiter homicidas manus in illa hora in te iniecerãt? Et innocẽtes manꝰ tuas ieſu bone vinculis aſtringẽtes te agnuz mãſuetiſſimũ nihil loquentem ad inſtar latronis cõtumelioſe traxerũt ad victimam. Et nec tũc miſericordiã effundere ſup inimicos tuos: ⁊ diſtillare fauum dulcedinis tue rpe ceſſaſti:ac defenſoris tui celũ a leſione trahẽtiũ te compeſcuiſti. Maledictus furor eor:q; ptinax:quez nec maieſtas miraculi:nec pietas beneficij potuit cõfringere. Concilio malignãtũ aduerſum te pontificũ pſentatus es:⁊ veritatem put oppoꝛ tuit cõfeſſus:quaſi de blaſphemia adiudicatus es morti. Amãtiſſime dñe quanta illic indigna a ppria gente ptuliſti: vultũ tuum deſiderabilẽ:in quẽ deſiderãt angeli pſpicere: q omnes celos adimpleuit leticia: quem deprecabunꝰ omnes diuites plebis: polluti labijs ſuo ſputo coinquauerunt:ſacrilegis manibus ſuis cecidẽrũt:velo i deriſum operuerunt: ⁊ te dñm vniuerſe creature tanq; ſeruũ ꝓptibilem colaphiſauerũt. Adhucaũt animã tuã incircunciſe carni deglutiendã tradiderũt. Vinctũ figdez ante faciẽ pilati pduxerũt poſtulantes crucis ſupplitio te interimi:qui peccatum nõ noueras:⁊ virũ homicidã dari ſibi:agnuz lupo:gurũ luto poſtponẽtes. O indignũ et infelix cõmerciũ. Et quidẽ nec ignorabat i pius ille p inuidiã hec in te fieri: nec tamẽ abſtinuit a te temerarias manus:ſz repleuit animã tuaz amaritudine ſine cauſa. Jl luſum recepit in cõſpectũ illuſoꝛũ aſtare te iuſſit: nec pepercit amariſſimis verberibꝰ virgineam carnẽ tuã diuellere: plagis plagas:liuores liuoꝛibus crudeliter infligere. Electe puer dei mei:quid tãta amaritudine:quid tãta cõfuſione dignũ cõmiſeras? Proꝛſus nihil. Ego ego hõ pditus totius pditionis tue cauſa extiti. Ego dñe vuam acerbã comedi: ⁊ dẽtes tui obſtupuerunt: q: que nõ rapuiſti:tũc exſoluebas. In omnibus his nõ ẽ ſatiata pfidoꝛ iudeoꝛ impietas. Nouiſſime aũt incircũciſoꝛ militũ manibus deuolutꝰ es morte turpiſſima cõſumãdus. Pax erat ſacrilegis illis crucifigere te niſi ꝑus ⁊ ipſi illuſiõibꝰ repleuiſſẽt animã tuã. Quid enim ait de illis ſcriptura? Et cõgregauerũt ad eũ vniuerſam cohortẽ. Et exuentes eũ veſtimẽtis ſuis idueruũt tunicã purpureã:⁊ chlamidẽ coccineã circũdederũt ei. Et plectẽtes coronam de ſpinis ꝑpoſuerũt capiti eius:⁊ arũdinez in dextera eius. Et genu flexo illudebãt ei dicẽtes:Aue rex iudeoꝛ. Et dabãt ei alapas ⁊ expuentes in eũ: accipiebãt arundinem ⁊ percutiebãt caput eius. Et poſtq; illuſerũt ei:induerũt veſtimentis ſuis:vt crucifigerẽt baiulantẽ ſibi crucẽ. Et pducũt eum in golgotha: ⁊ vinũ myrrhatũ dabãt ei bibẽ cũ felle mixtũ:⁊ cũ guſtaſſet:noluit bibere. Tũc crucifixerũt eũ: ⁊ cum eo duos latrones hinc ⁊ hinc:medium aũt ieſum. Jeſus aũt dicebat:pater dimitte illis:q; neſciunt quid faciũt. Poſtea ſciens ieſus:q; conſũmata erãt omnia: vt ſcriptura impleretur dixit:Sitio. Et currens vnus ex eis:acceptã ſpongiã impleuit aceto:⁊ impoſuit arũdini ⁊ dabat ei bibere. Cũ accepiſſet acetũ dixit:cõſũmatũ eſt. Et clamãs voce magna dixit: Pater in manus tuas cõmẽdo ſpiñ meuz:⁊ inclinato capite emiſit ſpiñ. Tunc vnus militũ lancea latus aperuit: ⁊ continuo exiuit ſanguis ⁊ aqua:i redemptionẽ noſtre ſalutis. Expgiſcere nũc anima:excutere de puluere ⁊ contẽplare viz hunc memorabilẽ:quẽ in ſpeculo euangelici ſermonis quaſi pñtẽ intueris. Attende aĩa mea quis ẽ iſte q ingredit̃ hñs imaginem quaſi regis:⁊ nihilominꝰ ſerui deſpectiſſimi confuſione repletus coꝛonatus incedit: ſz ipſa etiã eiꝰ coꝛona cruciatꝰ ẽ illi:⁊ mille pũcturis ſpecioſum caput eiꝰ denulnerat. Rega-

li purpura induit: sed potius in ea despicit q̄z honorē. Sceptrū in manu gestat: sz eo ipso caput eius reuerēdū ferit. Adorant cora ipso positis in terra genib⁹ z regē clamāt: et cōtinuo ad conspuendū amabiles ei⁹ genas subsiliunt. maxillā palmis z honorabile collu exhonorant. Vide aia mea q̄liter vir iste p oia ꝓturbat z spernit: sub crucis onere dorsum incuruare videt: z tuam ipe portare ignominiā. Ad locū deductus sup plicij myrrha potatur z felle: in cruce subleuat: z dicit Pater ignosce illis: q: nesciunt quid faciūt. Qualis est hic: qui in oīb⁹ presuris suis nec semel aperuit os suu: vt aut querele: aut excusationis: aut comminationis: aut maledictionis verbū aduersus maledictos canes illos pferret? Sed nouissime vbū bñdictionis sup inimicos suos: q̄le a seculo nō est auditū effudit. Quid h̄ viro māsuetius? qd benignius aia mea vidisti? Adhuc aut attentius intuere q̄z grādi admiratione: z tenerrima cōpassione dignus appareat. Vide nudū z verberib⁹ laceratū: in medio latronū cruci ignominiose ferreis clauis affixu: aceto in cruce potatū: z post mortē lancea in latere vulneratū: z copiosos sanguinis riuos ex quinq vulneribus manuū pedū z lateris effundentē. Fletus deducite oculi mei: z liquescē aia mea igne cōpassionis sup ꝓtritione amabil' viri hui⁹: quē in tāta amaritudine tot vides affectū dolorib⁹. Et iam quidē infirma eius aia mea vidisti z miserta es: nūc maiestatē eius attēde z miraberis. Quid enī ait scriptura. A sexta aut hora tenebre facte sunt sup vniuersam terrā vsq ad horā nonā. Et obscuratus est sol: z velū tēpli scissum est a sūmo vsq deorsu: z terra mota est: z petre scisse sunt: z monumēta aperta sunt: z multa corpora scōz qui dormiebāt surrexerūt. Qual' est hic: q: z celū z terra cōpatiunt ei: cuius z mors mortuos viuificat? Cognosce aia mea cognosce: hic est dñs de⁹ nr iesus christus saluator: tuus vnigenit⁹ dei filius: verus deus: verus hō: q solus sub sole sine macula inuētus est. Et ecce cum sceleratis quō reputatus est: z q̄si leprosus nouissim⁹ viroz estimatus est: z tanq̄z abortiuū quod pjcit a vulua: sic piectus est ab vtero matris sue infelicis synagoge. Iste formosus pre filijs hominum q̄z deformis factus est. Hic vulneratus ppter iniqtates nras attritus est ppter scelera nra: z factus est in holocaustū suauissimi odoris in cōspectu tuo pr eterne glie: vt auerteres indignationez tuā a nob: z ꝓsedere nos sibi faceret in celestib⁹. Respice dñe scē p de sanctuario tuo: z de excelso celoum habitaculo: z intuere hanc sacrosanctā hostiā: quā tibi offert magnus pōtifex nr sanct⁹ puer tuus dñs iesus pro pctis fratrū suoz: z esto placabil' super multitudine malitie nre. Ecce vox sanguinis nri iesu clamat ad te de cruce. Quid ei dñe qd pdet ī ea Pdet q: pterita tāq̄ pūtia cora te sunt. Cognosce pr tunicā veri filij tui ioseph. Hec fera pessima deuorauit eū: z conculcauit in furore suo vestimentū eius: oēz decorē ei⁹ reliquijs cruoris inquinauit. Et ecce qnq scissuras lamētabiles ī ea reliqt. Hoc est dñe vestimentū qd ī manu egyptie meretricis innocēs puer tuus dereliquit: melioē estimās iacturam pallij q̄z pudicitie: magisq eligēs spoliat⁹ carnis pallio in carcerem mortis descēdere: q̄z pro mūdi glia adulterine voci acquiescere. Illi inquā voci q̄ dictū est: Nec oia tibi dabo si cadēs adoraueris me. Quod vtiq eēt dormire cū adultera? Et nunc dñe pr scim⁹ q: ipse filius tuus viuit: z dñatur in tota terra egypti: z in oī loco dñationis tue. Educt⁹ enī ad imperiū tuū de carcē mortis z inferno: z attonsus ī mortalitatis corona mutata veste carnis: ī mortalitatis decore refloruit: z cū glia suscepisti eū. Subincuruauit enī sibi pharaonis imperiū: z cuz triūpho nobili virtute propria celos penetrauit. Et ecce glia z honore coronat⁹ in dextera maiestatis tue assistit vultui tuo pro nob. Caro enī z frat nr ē. Respice dñe in faciē christi tui: q tibi vsq ad mortē obediēs fact⁹ ē. nec recedāt ab oculis tuis cicatrices ei⁹ ī ppetuū vt memineris q̄ntā ab eo p pctis nris satisfactionē recepis. Utinā dñe appēdas ī statera pcta quib⁹ irā meruim⁹: z calamitatē quā p nob passus ē innocēs filius tuus. Certe grauio: apparebit z magis digna: vt ppter

ipsam effūdas sup nos mias tuā q̄s sint la
vt pp̄ctis nr̄is ꝓtineas in ira mias tuas.
Bias tibi p̄ referat ois lingua sup abundā
tia bonitatis tue: q vnico filio cordis tui nō
pepcisti: ꝫ p nob oīb⁹ illū tradidisti in mor
tē: vt eū tāq̄ fidelē aduocatū habēm⁹ cor̄ā
te in cel'. Et tibi dñe iesu fortissime zelotes:
qd grāz retribuā vt digne retribuam ego
hō puluis ⁊ vile figmētū. Quid enī p mea
salute facē debuisti ⁊ nō feci sti? Ab imo pe
dis vsq̄ ad sūmū vticis te totū i aq̄s passio
nū demersisti: vt me totū extrahēs de ill: ⁊
itrauerūt vsq̄ ad aiaz tuā. Illā ⁊ aiam tuā
in morte pdidisti: vt meā pditā mihi redde
res. Et ecce me duplici debito obligasti. nā
⁊ p eo q̄ dedisti tuā debitor tibi sum: ⁊ pro
mea qdē aīa bis a te mihi data: semel i crea
tione: ⁊ semel i redēptiōe. Qd magis iuste
tibi reddā q̄s ipsā nō habeo. Pro tua autē
pciosa aīa ita ꝓtribulata: qd ab hoīe digne
repēdi possit nō inuenio. Illā etsi celū ⁊ terrā
⁊ oēm ornatū eor̄ p ea possē repēdē: certe
nec sic vsq̄ ad mēsurā ōbiti vllaten⁹ attigē
possē. vt ātē ip̄z qd ⁊ debeo ⁊ possibile mihi
est retribuā tui dñe muneris est. Obligēd⁹
es mi dñe toto corde: tota aīa: tota vtute: ⁊
tua mihi sequēda vestigia: q p me mori di
gnat⁹ es. Et quō fiet istud in me nisi p te?
Adhereat aīa mea post te: q̄r tota virt⁹ ei⁹
pēdet ex te. Et nūc dñe redēptor me⁹ te vt
verū deū adoro: in te confido: in te spero: ⁊
quib⁹ possū ōsiderijs ad te suspiro: aduua
mpfectū meū. Ad tue passiōis gliosa insi
gnia in quib⁹ salutē meā opat⁹ es totū me
iclino. Tue victorioſe crucis regale vexillū
in noīe tuo xp̄e adoro. Tuū spineū diade
ma: tuos rubētes sāguineos clauos: tuo sa
cro latere imersā lāceā: tua vulnera: tuū sā
guinē: tuā mortē: tuā sepulturā: tuā gliosaz
⁊ victorioſaz resurrectionē ⁊ glorificationē
xp̄e supplex adoro ⁊ glorifico. Odor enī vi
te spirat mihi in oībus his. Illoꝝ viuificor
odore: spūs meū dñe a peccati morte resusci
ta. Illoꝝ virtute ab astutijs sathane me cu
stodi: ac me ꝓforta: vt iugū mādator tuorū
suaue mihi fiat: ⁊ onus crucis quod post te
baiulare me iubes humeris aīe mee sit le
ue. Que est enī fortitudo mea: vt iuxta pre
ceptū tuū mūdi pressuras tam multiplices
inuicto aio sustineā? Nunquid pedes mei
tanq̄z ceruoꝝ: vt velocē cursorē p spinas ⁊
cōfragra passionū consequi valeam? Sed
audi vocē meā: ⁊ inclina sup seruū tuū su
uem crucē illā: q̄ lignū vite est his q̄ app̄
hēdunt eā. ⁊ vt spero curra alacriter: por
bo infatigabiliter eam que ab mimicis est
crucē post te. Illā inquā diuinissimā crucē
humeris meis impone: cui⁹ latitudo ē cha
ritas: cuius longitudo est eternitas. Cuius
sublimitas est oīpotētia: cuius pfundū est
inscrutabil' sapiētia. Cōfige illi man⁹ meas
⁊ pedes meos: ⁊ totū passioni tue cōforma
seruū tuū dñe: da obsecro mihi cōtinere ab
opib⁹ carnis q̄ odisti: ⁊ facere iustitiā quā
dilexisti: ⁊ in vtroq̄z tuā querere gloriaz: ⁊
sinistrā quidā meā clauo tēperātie: dexte
rā vo clauo iustitie in illa sublimi cruce fi
xas arbitror. Da mēti mee iugit meditari
in lege tua: ⁊ omne cogitatū meū iactare in
te: ⁊ dextrū pedē meū eidem ligno vite cla
uo prudentie affige. Da vt sinistrā spirit⁹
mei sensualitatē non eneruet labentis vite
infelix felicitas: non cōturbet presentis vi
te infelicitas: felix ⁊ finister quoq̄z me⁹ for
titudinis clauo in cruce tenebitur. Ut aūt
aliqua similitudo spinaꝝ capitis tui in me
appareat: detur obsecro mēti mee ⁊ salutā
ris penitētie cōpūctio: ⁊ aliene miserie cō
passio: ⁊ stimulus zeli emulantis q̄d rectū
est cor̄ā te: ⁊ ad te ꝙuertar in erumna mea:
dum triplex configet spina. Libet vt spon
giam p arundinē oꝛ meo porrigas: ⁊ aceti
amaritudinē gustui meo adhibeas. Libet
vt p scripturas tuas rationi mee conferas
gustare ⁊ vidē qm̄ floꝛēs hic mūdus tanq̄z
spongia inanis est: ⁊ ois cōcupiscentia eius
aceto amarioꝛ. Ita p̄ i me fiat calix iste ba
bylonis amarus in omnē terram: nō inani
flore seducat: non falsa dulcedine inebriet:
quemadmodū eos q̄ tenebras lucē: lucē te
nebras: amarū dulce: ⁊ dulce amarū arbi
trant. Unū myrratum cum felle mixtum
suspectū mihi est: pro eo q̄ tu ex eo bibere
noluisti: forte quia nimiā acerbitatē inui
die ⁊ nequitie crucifixoꝝ tuoꝝ indicabat.
Tue viuifice morti tuum seruū dñe consi-

gura: faciens qdem in me vt moriar ſm carnem: viuam aũt ſm ſpũ iuſticie. Vt autem integram crucifixi imaginẽ me portare glorier illud quoq; qð poſt mortẽ tuã inſatiabilis militia impior in te exercuit: hãc ĩ me ſilitudinẽ exprime. Vulneret cor meũ viuꝰ & efficax ſermo tuus penetrabilior oi lãcea acutiſſima: pertingẽs vſq; ad diuiſionẽ aĩe mee: & pducens ex ea tãq; ex dextro latere meo vice ſanguinis & aque amorẽ tuũ dñe & fratrũ tuor. ¶ Poſtremo & munda ſyndone pume ſtole ſpiñ meũ, muolue: in qua regeſcam ingrediẽs & egrediẽs in locũ taberna culi admirabilis: & abſcõdas me donec pertranſeat furor tuus. Die aũt tertio poſt diẽ laboris: poſt diẽ ſupplicij: mane ꝑma ſabbati ꝑpetue inter filios tuos me indignũ reſuſcita: vt in carne mea videã claritatẽ tuã: et adimplear leticia vultus tui. O ſaluator meus & deus meꝰ veniat veniat oro tps: vt qð nunc credo oculis tandẽ reuelatis aſpiciaz: qð ſpero nũc & a longe ſaluto apprehendaz ¶ Qð ꝑ virib⁹ meis deſidero vlnis aĩe mee amplectar & deoſculer: & in amoris tui abyſſum totus abſorbear: o ſalnator meꝰ & deus meꝰ: Sed bñdic aĩa mea deũ ſaluatorẽ meũ & magnifica nomẽ eiꝰ. Sanctũ eſt enĩ: & ſanctiſſimis delitijs plenũ. O qz bonꝰ qz ſuauis es dñe ieſu aĩe querẽti te: ieſu redẽptor: pditor: ſaluator redẽptor: ſpes exulũ: fortitudo laborantiũ: anxiati ſpũs latitudo: aĩe lachrymoſe & poſt te currẽtis in ſudore dulce ſolatiũ & ſuaue refrigeriũ: corona triũphantium: vnica merces & leticia oĩum ſupnor ciuiũ. Uberrime fons oĩum graz indita ꝑles ſũmi dei: & deꝰ ſũmꝰ: bñdicãt te oĩa que in celo ſũt ſurſum: & q̃ in terra deorſũ. ¶ Magnꝰ tu & magnũ nomẽ tuũ. O imarceſſibilis decor dei excelſi: & puriſſima claritas lucis eterne: vita oẽm vitã viuificãs lux oẽ lumẽ illuminans: & ꝓſernãs in eterno ſplendore. ¶ Mille millena lumĩa fulgurãtia añ thronũ diuinitatis tue a ꝑmo diluculo. O eternum ſubſtãtiale & in acceſſibile claz & dulce ꝑfluuiũ fontis abſcõditi ab oculꝰ oĩũz mortaliũ: cuiꝰ vnda ſine ortu: cuiꝰ ꝑfundũ ſine ꝑfũdo cuiꝰ altũ ſine termino: cuiꝰ amplitudo ĩcircũſcrutabil: cuiꝰ puritas ĩturbabil'. Eruc:tauit te cor dei altiſſimi de ſua ĩpenetrabili abyſſo: vita vitã: lux lucẽ: eternꝰ eternũ: imẽſus imẽſuz: & p oĩa ſibi coeq̃lez & de plenitudine tua nos oĉs accepimus. Tu.n. largiſſime fons oĩs boni ſeptẽplicis gr̃e ꝓciosũ flumẽ de theſauris tuis emittis: cuiꝰ ſuaui dulcore hui⁹ nr̃i maris. i. nr̃e ĩfirmitatis ſalſugine mitigare digneris. Flumẽ olei leticie flumẽ vini meracissimi: torrens igneiꝰ vigoris. Spũs paclitꝰ a te & a pr̃e: par vtriq; ĩ honorem terre ꝓfũdit: oĩa replẽs: oĩa cõtinẽs ſpũs a te ſpũs a pr̃e: vnꝰ ex ãbobꝰ: vniens ãbos: vt pote ãboz idiuidua ꝙnexio: vnificũ gluten cõplexꝰ idiſſolubil: & pax oẽz ſenſũ exuperãs. Hic e torrẽs voluptatis tue dñe: q̃ delicatã illã & gloſaz ciuitatẽ hierlim q̃ ſurſũ ẽ: iugit potas: & letabũda ebrietate facis eſtuare vt tibi iubilẽt hymnũ iceſſabilem lucida illa & flãmea organa ĩ voce exultatõis & ſono epulatis: cuiuſq; deſiderabilib⁹ guttis refocillari ſitibunde fauces exulis ppli tui iugit a te expectãt dñe. Simto pr̃ vt catelli bibant de ſtillis q̃ cadũt de menſa dñoz ſuoz. Roate celi deſup & nubes pluãt iuſtũ: illũ dñe q̃ extuare feciſti iclitas ꝑmitias ppli tui: ĩ iſigne ſolẽnitatis nr̃e: illo ẽs igneo ſtillicidio purga ĩ noua: illumina inflãma exhilara & ꝓfirma: & vni cor credẽtiũ tibi: vt vnũ ſint vnuz ſapiãt: vnũ vnanimiter regãt & apphẽdãt & videãt & bñdicãt te deũ deoz in ſyon. Sit indiuidue trinitati glia graz actio: honor & imperiuz in ſcla ſclor. Amen.

¶ In die ſancto paſche de obꝑ: obrijs iudeorum. Sermo ꝑmus.

Vcit leo de tribu iuda: vicit plane malicia. ſapiẽtia attingens a fine vſq; ad finẽ fortiter & ſuauiter vniuerſa diſponẽs: iz ꝓ me fortiter et ſuauit mihi. Ulcit iudeor blaſſemias ĩ patibulo: fortẽ armatũ alligauit ĩ atrio: & dõ ipo mortis ĩpio triũphauit. Ubi enĩ ſũt obꝓbria tua iudee: vbi ſũt zabule vaſa captiuitatis: vbi ẽ mors victoria tua? Cõfuſus ẽ calũniator: raptor: ſpoliatꝰ ẽ: nouũ genꝰ potẽtie hactenꝰ victorioſa mors obſtupeſcit. Quid tu iudee qd ꝑdie añ crucẽ agitabaſ caput ſacrilegũ: qd ſacrũ caput hoĩs xp̃m exagita-

bas obprobrijs? Christ⁹ igt rex isrl' dscẽdat de cruce. O venenate lingua? vbũ malicie: sermo neqz. Nõ ẽ hoc caypha: qđ paulo añ dicebas. Expedit vt vn⁹ moriat hõ p pplo: ⁊ nõ tota gens pereat. At illđ qz mẽdatium nõ erat nõ loqbaris de ꝓpo: nõ a temetipso dicebas. Si rex israel é: descẽdat de cruce. Hoc plane tunm est: magis aũt eius q mendax est ab initio. Quid enz ꝓsequẽtie videtur habere? vt descendat si rex est. ⁊ nõ magis ascendat. Sic non meministi serpẽs antique qz ꝓfusius abscesseris olim? cũ dicere presumpsisses mitte te deorsum. ⁊ hec oĩa tibi dabo si procidens adoraueris me? Sic tibi iudee excidit qđ audisti: qz dñs regnauit a ligno? vt regem abneges qz manet i ligno? Sed forsitan nec audisti qz nõ iudeis sed nationibus hec annunciatio debebatur: dicite inquit in nationibus qz dñs regnauit a ligno. Merito ꝓinde titulum regi ꝓpses gentilis inscripsit ligno? nec potuit iudeus vt voluit corrumpere tituli inscriptionẽ: ne dum impediret dñicam passionem ⁊ nostram redemptionẽ. Descendat inquiunt si rex israel est. Immo vo qz rex israel est titulum regni non deserat? virgam imperij ñ deponat: cuius nimiz imperiz sup humerz eius sicut prędixit Isaias. Noli inquiũt iudei ad pilatum: noli scribere rex iudeorum. sed qz ipse dixit rex sum iudeorz. Et pilatus: Quod scripsi scripsi. Si pilatus qđ scripsit scripsit? christus non perficiet qđ incepit? Ipse enim cepit: ⁊ sanabit nos. Sed dicũt. Alios saluos fecit: seipsum non pot saluum facere. Immo vo si descenderit: neminem saluũ fecit. Cum enim saluus esse nõ possit nisi qui perseuerauerit vsqz in finem? quanto minus poterit esse saluator? Alios igitur saluos facit: nam saluatione cum sit ipse salus non indiget. Operaf salutem nostram: nec candem deesse patiẽ sacrificio vesperti no hostie salutaris. Monit inique quid cogites: non tibi dabit occasionem subripiende nobis perseuerantie: que sola coronatur. Non faciet obmutescere predicatorum linguas consolantium pusillanimes ⁊ dicentiũ singulis: tu locum tuum ne deseras: qđ fine dubio sequetur si respondere possent. quia christus suum deseruit. Prona sunt enĩ sensus hois ⁊ cogitationes in malum. Sine cã maligne parasti sagittas tuas in pharetra: ⁊ discipulorum suspiria cumulas obprobrijs iudeorum. Illi quippe desperant? isti ꝓperant: sed xp̃m neutra tela nocebunt. Aliud tempus elegit confortandis discipulis: ⁊ aduersarijs confutandis. Interim patiẽtiam magis exhibet? humilitatem cõmendat: obedientiam implet perficit charitatẽ. Nis nempe virtutum gẽmis quattuor cornua crucis ornantur? ⁊ est supereminentior charitas a dextris obedientia ⁊ patientia a sinistris: radix virtutum humilitas in profundo. Nis ditauit tropheum crucis cõsumatio dñice passionis? cum ad iudeorz blasfemias humilis ad vulnera patiens: intus linguis clauis exterius pungeretur. Nam ⁊ charitas in eo perfecta est qz pro amicis aĩam posuit? ⁊ obedientia consumata cum inclinato capite tradidit spiritũ: factus obediens vsqz ad mortem. Nis spoliare votib⁹ hac ꝓuare gloria xp̃i satagebat ecclesiam qui dicebat. Si rex israel est descendat de cruce. Nimiz vt non sit iam obedientie forma? non incentiuũ amoris non patientie vl' humilitatis exemplum: sed deleri habeant ex euangelio verba illa suauissima ⁊ dulciora super mel ⁊ fauum. Maiorem hac dilectionem nemo habet: vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Et ad patrẽ. Op⁹ consumaui qđ dedisti mihi vt faciã. Itẽqz ad discipulos. Discite a me: quia mitis sum ⁊ humilis corde. Et ego si exaltatus fuero a terra: omnia trahã ad meipsum. Hoc enĩ est quod volet venenati serpentis astutia exaltatum in deserto serpentem eneum: cuius intuitu sanentur vulnera que inflixit. Alioqn quonam alio instigante misisse credimus vxorem pilati ad ipsum dicentem? nihil tibi ⁊ iusto illi multa enim passa sum hodie per visum ꝓpter eũ? Timebat ergo iam tunc sed nunc maxime virtute crucis eneruari se sentiens inimicus sera ducitur penitentia? ⁊ quos instigauit ad crucifigendum: instigat ad suadendum vt de cruce descendat. Deniqz si rex israel est inquiũt descendat de cruce: ⁊ credimus ei. Hec pla

ne serpentis astutia: hec adinuentio nequitie spiritalis. Audierat impius saluatoris voce dicentis. Nō sum missus nisi ad oues que perierūt dom⁹ israel. Et nouerat quantum p̄o salute illius populi zelum gerere videretur. Propterea malicioſe nimis linguas eruditus blasphemorum suggerebat vt dicerent descēdat z credim⁹: quasi nihil iā posset obstare qn descenderet: q eoz credulitatē tantopere desiderarat. Sz qd machinat? aut cui parat insidias versipellis? Nēpe ei in quo nihil pficiet inimicus: z filij⁹ iniquitatis non apponet nocere ei. Nō mouetur vana pollicitatiōe q nouerat oīuz corda: sic nec exprobratiōe blasphema mittissim⁹ oīum mouebat. Eo qppe tendebat malicioſa suasio nō vt ipſi crederēt: sz nra q̄z si qua erat fides in eū oīmodis deperiret. Legētes. n. dei pfecta sunt opa: qñ fateremur deū q salutis opus reliqsset impfectū. Sz audiam⁹ qd adhec xp̄s rñdeat p pphetā. Queris signa iudee? Expecta me in die resurrectōis mee. Si vis credere: maiora tibi iam opera ōmōstraui. Multiplicaui signa. sanitates p̄feci heri z p̄die: hodie magis habeo confūmari. An nō maius erat qō vidisti e corporib⁹ obsessis spūs exire malignos, et grabatis suis exilire paraliticos? q̄z e manib⁹ meis vel pedib⁹ clauos resilire quos infixisti? Sz patiendi tp̄s est nō faciendi: z passionis horam sicut p̄uenire frustra conat⁹ es. sic nec poteris ipedire. Sz adhuc generatio prava z adultera signū querit: nō ei dabit signum nisi ione pphete. Nō signū descensionis: sz signū resurrectiōis. Qō si iudeus nō q̄rit: amplectaī z gaudeat christian⁹. Vicit enim leo de tribu iuda. Suscitat⁹ ē paterna voce leonis catulus: clauso pdijt tumulo q de patibulo nō descendit. An vo id maius sit: inimici nri sint iudices? q tā curioſe munierāt monumētū signātes lapidē cū custodibus. Nūc enī lapidē magnū valde de quo mulieres ille deuote inuicē querebant: fcā iā resurrectōe dñica reuoluit angelus z resedit sicut scriptū est sup eū. Cōstat pinde clauso exisse tumulo redituruū corpus qō clauso v̄ginis vtero natū, p̄cessit i vitā: z ad discipulos clausis introiuit hostijs in cōclaui. Sz est locus vbi clausis voluit p̄cedere ianuis carcer vtiqz gehennalis. Confregit sigdez ferreos vectes repagula vniuersa cōtriuit? vt libere suos educeret quos redemerat ō manu inimici: z plenis egrederētur portis agmina dealbatoz qui lauerāt stolas suas z candidas eas fecerant in sanguine agni. Candidas p̄ossus in sanguine? q: exiuit cū eo z in eo ctiā aqua dealbans: z testimoniū perhibet ipse q vidit. Aut certe candidas i sanguine agni nouelli? sanguine lacteo candido z rubicundo: sicut in cantico hēs canticoz. Dilectus meus ait sponsa candidus z rubicundus: electus ex milib⁹. Inde ē q in stola candida z fulgureo vultu testis q̄z resurrectiōis apparet. Jam si indeoz ꝓfutandis calūnijs sufficere videt hoc ipſum q clauso egressus est monumēto: cui insultantes dicebant? si rex israel est descēdat de cruce? curioſius nāq monumenta claudere et signare studuerant: q̄z infigere clauos. Si igitur vicit leo de tribu iuda in hoc ipso p̄cessu z maius demōstrauit opus q̄z peteret? ipſum resurrectiōis miraculum cui poterit comparari? Legimus qdem nōnulloz p̄cessisse resurrectiones aut magis certe suscitationes: sed ipſius p̄ambulas, qbus z duplici p̄uilegio noscit p̄emunere. Nam ceteri qdem resurrexerant iterum morituri? christus resurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur. Illi mortui denuo opus habent iterum suscitari? christus qui mortuus est peccato mortuꝰ est semel: quod aūt viuit viuit deo viuit in eternitate. Merito p̄inde resurgentium primitie christus: qui ita surrexit vt cadere non adiciat qui solus attigit imortalitatem Est z aliud in quo resurrectionis huius innotescat gloria singularis. Quis enim i oibus ceteris suscitauit aliquādo semetipſū? Ineffabile istud est vt a morte se excitet ipse qui dormit: singulare est nō est qui faciat bonū, nō ē vsqz ad vnū. Heliseus pphēta mortuum suscitauit: sed alterum non seipm. Ecce enim quot annis iacet in monumēto? quod a se non potest sperare ab illo suscitari: ab eo vtiqz qui triumphauit mortis imperium in seipso. Inde est quod ceteros q-

dem dicim⁹ suscitatos christū resurrexisse: qui solus virtute propria victor prodyt de sepulcro. Si quidem ꝛ in hoc vicit leo ō tribu iuda. Quantum poterit imo quid non posse videbitur viuens ꝛ dicēs patri resurrexi ꝛ adhuc tecum sum. qui tā potens exti tit deputatus cum mortuis sed inter mortuos liber? Nec vō resurrectionem destruit vltra tertium diem: vt propheta fidelis inueniatur qui dixit. Viuificabit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos. Decet nimirum vt quēadmodum caput pcessit: sequant ꝛ membra. In patibulo sexta feria redemit hoiem: ipsa die qua fecerat hominem in initio. Sequēti die sabbatizauit in monumento. cōsūmato opere quod susceperat: tertia vō die que pma dier est primitie dormientiū nouus homo apparuit mortis victor. Ita ꝛ nos quicūq; sequimur caput nostrum. tota hac die qua plasmati ꝛ redempti sumus non cessemus agere penitentiam: non cessemus tollere crucem nostraz perseuerantes in ea ficut ipse perseuerauit: donec dicat spūs vt regescamus iam a laboribꝰ nris. Neminē audiam⁹ frēs: nō carnē ꝛ sanguinez non spīm quēlibet descensum a cruce suadentē. Perstistam⁹ in cruce: moriamur in cruce: deponamur alioz manibꝰ nō nostra lenitate. Caput nostruz deposuerūt viri iusti: nos vō dignatione sua angeli sancti deponant: vt cōsūmata viriliter die crucis. sēda que post mortē est quiescam⁹ suauiter dormiamus feliciter in sepulcris: expectantes beatam spem ꝛ aduentū magni dei: qui resuscitabit corpora nostra. tertia demū die cōfigurata corpori claritatis sue. Fetēt qua triduani sicut de lazaro scribit. Iam fetet dñe: quatriduanus enim est. Adinuentio filioz adam quartā formauit diem: quā a domino non accepit. Propterea corrupti sunt: ꝛ abhominabiles facti: tanq̄ iumenta i ster core putruerunt. Diuine sigdem ordinationis est triduum qō prędiximus: in labore. i requie. in resurrectione. Placent hec filijs hominum: sed suam volunt preferre diem: differentes penitentiam. vt indulgeant voluptati. Nō est hec dies quā fecit dñs: qua triduani facti sunt. ꝛ iam fetent. Nō nouit hanc qō de maria natuz est sanctum: tertia die resurrexit ne videret corruptōez. Vicit itaq; leo de tribu iuda. Occisus est agn⁹: sz vicit leo. Leo rugiet? qs non timebit? Leo inq̄ fortissim⁹ bestiaz qui ad nullius pauebit occursum: sed leo de tribu iuda. Pauebant qui abnegauerunt: qui dixerunt nō habemus regem nisi cesarem. Paueāt qui dixerunt nolumus hunc regnare super nos. Redit siquidez accepto regno ꝛ malos male perdet. Vultis nosse quia redit accepto regno? Data ē inquit mihi omnis potestas in celo ꝛ in terra. Sz ꝛ pater in psalmo. Postula a me ait ꝛ dabo tibi gentes hereditatem tuam: ꝛ possessionem tuam terminos terre. Reges eos in virga ferrea: ꝛ tanq̄ vas figuli confringes eos. Fortis siquidez leo est non crudelis: grauis tamen indignatio eius ꝛ intolerabilis ira columbe. Sed p sius leo rugiet non in suos. Paueant alieni tribus iuda magis exultet. Gaudeant qui induti sunt confessione: quoz omnia ossa dicunt dñe qs similis tibi. Leo de tribu iuda radix dauid. Dicit enim dauid desiderabilis: vel manu fortis. Et idē ait. Ante te ē oē desiderium meū: ꝛ fortitudine mea ad te custodiā. Radix inqt dauid. Nō dauid radix eius: sz ipse radix dauid: q; portat ꝛ nō portat. Merito dauid sancte filiū tuum vocas dñm tuū: qui nō tu radicez portas sz radix te. Radix fortitudinis tue ꝛ ōsiderij: radix desiderabilis ꝛ radix fortis. Vicit leo ō tribu iuda radix dauid: aperire librum ꝛ soluere septem signacula eius. Apocalipsis vba sūt hec. Discant q nō legerūt: recolant q nouerunt. Vidi inqt ioannes in dextera sedētis sup thronū librū signatū sigillis septē: ꝛ nō erat qui legeret vel aperiret. Et ego ait flebam multum: q; nemo aperire librū dign⁹ inuenirē. Et vnus de senioribꝰ dixit mihi Ne fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid aperire librum ꝛ soluere septē signacula ei⁹. Et vidi ꝛ ecce in medio throni agnum stantem tanq̄ occisum: et veniens accepit librum de dextera sedentis in throno: ꝛ aperuit librum factaq; est leticia magna ꝛ actio gr̄az. Leoné Ioannes audierat: et agnū vidit. Agn⁹ occisus ē: agn⁹

accepit librū: agn⁹ aperuit: ⁊ apparuit leo. Deniq; dignus est aiunt seniores agnus q occisus est accipe fortitudinē: non mansuetudinē amittere: sed accipere fortitudinē: vt ⁊ agn⁹ maneat ⁊ sit leo. ¶Plus dico. Ut mihi videt idem etiā liber est: qui nō poterat aperiri. Quis enī dignus inuenirē apire hunc librū? Indignū se pfitet ⁊ ipse baptista iohānes: quo in natis mulierum maior nemo surrexit. Non sum inquit dignus vt soluam corrigiam calciamenti eius. Venerat enī ad nos calciata maiestas: diuinitas incarnata: venerat dei sapiētia: sed in libro clauso vtiq; ⁊ signato. Quod ligabat corrigia calciamenti: hoc claudebant signacula libri. Sed quid dicimus sup his septē? An forte triplex anime virtus: ratio; memoria ⁊ voluntas: ⁊ quadrifaria corporis compositio ex elemētis videlicet quattuor: in his septem intelligenda est: vt nihil de veritate humanitatis defuisse nouerim⁹ saluatori? An magis humanitas eius ipe est liber? ⁊ queréda sunt signacula septem. Septem enī quedam arbitror inuenirī: quib⁹ maxime celabat ī carne presentia maiestatis: vt nō posset aperiri liber: ⁊ sapientia que latebat agnosci. Sunt autē q occurrūt interum matris desponsatio: qua partus virginis ⁊ conceptionis puritas velabat? ita vt hois fabri filius fabricator hois putaret: ⁊ infirmitas corporis? quia nimirū plorans ⁊ vagiens: lactens ⁊ dormiēs: ceteris subiacēs necessitatib⁹ carnis: latebat inter hec virt⁹ diuinitatis. Sic ⁊ circūcisionis signū susciens peccati remediū: egritudinis medicinam? qui morbē omnē tollere venerat et peccatū: ⁊ item in egyptum fugiens a facie herodis reguli: nec dei filius agnosci potuerat: nec rex celi. Quid trina illa tētatio inimici? in deserto: in pinnaculo supra montē? si filius dei inquit es dic vt lapides isti panes fiant: ⁊ item mitte te deorsū? Neutrū christus fecit? vt signaret liber: vt falleret astutus. Deniq; eousq; seductus est: vt haberet iam pro constanti hominē esse purū? ⁊ in tantā vesaniam superbia ceca prorumperet: vt nō diceret vltra: si filius dei es: ſz hec oīa tibi dabo si pcidēs adorueris me. Sextū ē sigculū crucis: vbi pepēdit inter latrones: ⁊ cū iniqs deputat⁹ ē dñs maiestat? Clausit ⁊ sepultura librū hūc: nec vllū oīo sigculū sic astrixit: sic occultauit mgnū pietatis sacrm. Sepulto nimirum dño sola restare desperatio videbat: adeo vt discipuli ipsi diceret: quia nos sperabam⁹? Quis in illo nō fleret tpe clausum artius librū? ⁊ nō esse qui aperiret? Sed ne fleueris vltra iohannes sancte? ⁊ tu noli flere maria: procul luctus: tristitie nebula dissipetur. Exultate iusti in dño: ⁊ gloriamini oēs recti corde. Dignus est agnus qui occisus est: leo q; resurrexit: postremo liber ipse dign⁹ est aperire seipsum. Resurgēs nimirū a mortuis? resurgens autē virtute propria: ⁊ post tres dies sicut predixerat testimoniū phibētib⁹ inimicis: ⁊ resurgēs in tāta maiestate ⁊ gloria? indicat manifeste quecunq; predixim⁹ signacula vel operimēta volūtaria: non necessaria: nec condictionis fuisse: sed dignationis. Quid tu nuper iudee fignabas lapidem monumenti? Quia seductor iste dixerat adhuc vinēs: post tres dies resurgam. Vere seductor: ſz pius: nō malitiosus. Deniq; seduxisti me dñe ⁊ seduct⁹ sum ait prophēta vester in psona vestra: fortior fuisti ⁊ inualuisti. Seduxit vos o iudei in passiōe: nam in resurrectione inualuit ⁊ prevaluit vincēs leo de tribu iuda. Etenim si cognouissent: nunq; dñm glie crucifixissēt. Quid ergo factur⁹ es? Et predixit: ⁊ iam remisit. Diligenter explora signaculum sepulture: apertum est enim. Datur tibi signū Jone prophete: quia ⁊ hoc ipse predixit. Egredi tur ionas de ventre ceti: christus de corde terre tertia die processit. Nisi q manifeste plusq; iona hic: qui semetipm viriliter ⁊ ab ipo vtero mortis eduxit. ¶Propter eā viri ninuite ꝓsurgēt ꝯ vos ī iudicio? ꝓpterea ipsi iudices vri erunt: q; ꝓphe obtēperauerūt vos nec dño ꝓphæ. Ubi é qđ dicebat? descēdat de cruce ⁊ credim⁹ ei? Cruci signaculū dirūpe voluisti: ꝓmittēs ad fidē vos ī troituros. Ecce aptū nō diru ptū é: itroite. Alioqn si ñ credit resurgēti: nec descēdēti

vtiqꝫ credidissetis. Sic vos scandalizabat crux xpi. Uerbū enī crucis iudeis qdē scādalū ē ait aplꝰ. Excitet vos saltē nouitas resurrectionis. Inuenímꝰ nos in cruce gloriam. Nobis qui saluamur virtus dei est: ꝛ omniū vt ostēdímꝰ plenitudo virtutum. Sit vobis pars vel in resurrectione. Sed forte ꝛ illa: imo multo magis illa vos scāda dalizat: ꝛ odor vite nobis in vitā: vobis est odor mortis ī mortē. Quid ergo insistimꝰ? Nō sustinet audire symphoniā ꝛ chorū senior frater: occisum nobis saginatū vituluꝫ indignat. Foris stat oīno: nō acquiescit intrare. Ingrediamur nos frēs: ꝛ epulemur in azimis sinceritatis ꝛ vitatis. Etenī pascha nostrū imolatꝰ ē xps. Amplectamur cōmēdatas nobis in cruce virtutes: humilitatē patientiā: obediētiā: charitatē. In hac q̄ꝫ tam precipua solēnitate qd cōmendet nob sedula cogitatione pēsemus. Nempe resurrectio transitꝰ vel trāsmigratio dicit. Christus enī frēs nō recidit hodie: sed surrexit nō redijt: ſꝫ trāsijt: trāsmigrauit: nō remeauit. Deniqꝫ ꝛ ipm quod celebramꝰ pascha trāsitū: nō reditū interpretat ꝛ galilea: vbi videndus nobis ꝓmittit q resurrexit: non remeationē sonat: sed trāsmigrationē. Credo iam aliquoꝝ ingenia prevolant: ꝛ quorsum hec velint tendere suspicant. Dicimꝰ tñ breuiter presertim ne deuotionē vestraꝫ in tanta solēnitate sermonis videat plicitas onerare. Si post consūmationē crucis in hanc nostrā mortalitatē ꝛ vite presentis erumnas christus dñs reuixisset? ego frēs eum transisse non dicerem: sed redisse: non transmigrasse in sublimius aliquid: sed ad statū remeasse priorē. Nunc autē q trāsijt in nouitatē vite: nos q̄ꝫ inuitat ad transitū vocat in galileaꝫ: Propterea siquidē quod mortuus est peccato mortuus est semel: qꝫ iam qđ viuit viuit nō carni sed deo. Quid nos dicimus? qui sacram dñi resurrectionem pasche priuamus nomine: vt sit nobis in reditum magis q̄ꝫ in transitum? Luximus his diebus compunctioni ꝛ orationi: granitati ꝛ abstinentie dediti: ceteroꝝ negligentias tempoꝝ sacro hoc quadragenario redimere ꝛ diluere cupientes. Communicauimus passionibus christi? complātati ei sumus denuo: per baptismū quendā lach: ymarum penitentie ꝛ cōfessionis. Si ergo mortui sumus peccato? quō adhuc viuemus in illo? Si negligētias planximus? qd causę est vt recidiuantes nunc in easdē Inuenientur nunc iterum curiosi vt ante: vbosi vt ante: pigri ꝛ negligentes vt ante: vani: suspicioſi: detractores: iracundi: ceteriſqꝫ impliciti vitijs? que tam anxie deplorauimus his diebus? Lauī pedes meos? quomodo ingnabo illos? Exui me tunicā meam? quomodo induam eam? Non est hec transmigratio frēs? nō sic videbit christus: non hoc iter quo ostēdat nobis deus salutare suū. Deniqꝫ qui retro respicit: indignus est regno dei. Sic amatores seculi inimici crucis christi? cuius in vanū accepto noīe dicunt christiani toto hoc tempore q̄dragesimali ad instantes inbiant dies resurrectionis: heu vt liberius indulgeant voluptati. Obnubilat frater solēnitatis letitiā materia tristitiā: sed ipsius plangimus solēnitatis iniuriam: quam dissimulare nō possumus nec in ipsa immo minus in ipsa. Proh dolor: peccādi tempus? termin? recidendi: facta est resurrectio saluatoris. Ex hoc nempe comessationes ꝛ ebrietates redeunt? cubilia ꝛ impudicitie repetunt: ꝛ laxant concupiscētijs frena. Quasi vo ad h resurrexit christus: ꝛ non magis propter iustificationem nostraꝫ. Sic honoratis miseri christum quem suscepistis? Uenturo parastis hospitium confitentes peccata cum gemitu? castigātes coꝛpora: elemosynas īpēdentes: ꝛ ecce susceptū pditis inimicis? imo exire cōpellitis: poꝛes negtas admittēdo. Neqꝫ enī cohabitio eē pōt luci ad tenebras: xpi cū supbia: cū auaritia: cū ambitione: cū fratno odio: cū luxuria: cū fornicatiōe. Quid enī min? pñti debeꝫ q̄ꝫ vēturo? Quid min? reuerētie resurrectiōis tps exigit? q̄ꝫ passiōis? Sꝫ vos vt manifestū ē neutrā honoratis. Nā si cōpateremī ꝛ pregnaretis si cōmoꝛeremī ꝛ prelurgētis. Nūc āt ex sola ꝙsuetudine tpis ꝛ simulatione q̄dā

humiliatio illa pcessit qua nō sequtur exaltatio spūalis. ℙropter hoc aut aplūs mlti infirmi ⁊ ibecilles. ⁊ dormiūt multi. ℙropter hoc crebra in diuersis regionib⁹ est hoiuz mortalitas: specialit his dieb⁹. Quid enim Deprehēsi estis inter angustias puaricatores ℳō q puaricati estis sz q pfistitis i pctō addētes puaricationē: aut penitus ipenitētes aut tepide penitētes: nec piculosa fugientes vel post miserā experiētiaz icentiua pcti. Irretiuit vos inimic⁹ pplexis vt aut scriptura nerius testiculoz. Si hac gscia xpi sacramēta refugitis: nihil vobis cōmune cū xpo nō bētis vitā in vobis. ℑpm audite dicentē. Nisi māducaueritis carnē filij hois ⁊ biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitā in vobis. Si indigne suscipitis iudiciū vobis māducatis: scīn dñi nō diiudicātes. ℙredite ergo puaricatores ad cor ⁊ in toto corde qrite dñm ⁊ odite malū: penitētes nō verbo tm ⁊ lingua sz spū ⁊ veritate. Quia vo nō satis cecidisse piget hoiem vt videt q manere adhuc disponit in lubrico aut errasse q ducē nō qrit: sit vere cōpūctionis iudiciū opportunitatis fuga subtractio occasionis. Aliogn timēdū valde ne dies ista. siqdē ⁊ ipa posita ē i ruinā ⁊ resurrectionē multoz reprobet vos vt tāqz maiestē alienos a xpo: christo nō cōmunicātes vel tāqz socios iudei quē itrauit sathanas post bucellā. Sed qd ad nos frēs de his q foris sunt iudicare? nisi q in eodē nos fuisse laqo plāgim⁹ ab eodē noscrutos gtulatiōsola mia opante in quo miserabiliter eos detineri fraterna charitate dolemus? Utinā aūt vl nos iā scificati ⁊ penit⁹ alieni ab hac mixtia ⁊ sacrilega gsuetudine iueniam⁹: nec qcqz in nobis peat vt minaī de exercitio spūali sacre resurrectiōis aduētu: sed trāsire magis ⁊ excrescere studeam⁹. Quicūqz. n. post lamēta penitētie nō ad carnales redit gsolatiōes sz in fiduciā diuine miserationis excedit ⁊ igredit nouā quādā deuotionē ⁊ gaudiū in spū scō. nec tā opungit pteritoz recordatiōe pctōz qz delectat memoria et inflamat eternoz desiderio pmioz: is plane est q cū xpo resurgit: q pascha celebrat q festinat in galileā. Vos ergo charissimi si conresurrexistis cum christo: que sursum sunt querite: vbi christus est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite: nō que sup terrā: vt quemadmodū christ⁹ resurrexit a mortuis p glorīā patris: ita ⁊ vos in nouitate vite ambuletis: vt a seculari letitia ⁊ consolatione mūdi p compunctionē ⁊ tristitiā que fm deum est ad deuotionē sanctam ⁊ spiritualem vos transire gaudeatis exultationē: ipso prestante qui transijt ex hoc mūdo ad patrē: ⁊ nos quoqz trahere post se: ⁊ in galileam vocare dignat: vt semetipsum nobis ostēdat: qui est sup oīa deus benedictus in secula Amen.

¶ Item vnde supra de lectione euāgelica ℳaria magdalene ⁊c. Sermo. ij.

lxx xiij

Accepimus ab aplō hītare xpm p fidē i cordibus nr̄is. Un videt nō incongrue itelligi posse tādiu xpm i nob viuē qdiu viuit fides. At postqz fides nr̄a mortua ē: q dāmō xps mortuus ē in nobis. ℙono fidei vitā opera attestant: sicut scriptum est: Opera que dedit mihi pater: ipa testimoniū phibēt de me. Ne discrepare videt ab hac sententia qui fidē sine operibus mortuam asserit in semetipa esse. Sicut enim corporis huius vitā ex motu suo dignoscimus: ita ⁊ fidei vitā ex operib⁹ bonis. Itaqz vita quidez corporis anima per quaz mouet ⁊ sentit: vita vo fidei charitas est: qz per illā operat sicut in apostolo legimus fides que per dilectionem operatur. Unde ⁊ frigescente charitate fides mouī sicut corpus anima recedente. Tu ergo si videris hominem in bonis operibus strenuum: ⁊ feruore cōuersatiōis hylarem: vi uere in eo fidem ne dubites indubitata tenens vite illius argumēta. Sed nōnulli cū spū ceperint: heu carne postea consumantur. Scimus autem: quia iam tunc nō permanet in eis spūs vite: quia scriptū ē: Nō pmanebit spūs meus in hoīe in eternū: qz caro ē. Oz si nō pmanet spūs: haud dubiuz qn excidat charitas: que nimirū diffusa ē i cordibus nostris p spiritum sanctum q datus ē nobis. ℙono fidei vitā vt iaz dixim⁹

in charitate ꝓstituit: qui fidē ꝑ delectationem ꝓbuit opari. Hinc ergo colligit recedēte spū fidē mori: qm̄ spūs ē q vivificat Deniq; si sapere ſm̄ carnē mors est: nō dubiū quin illi quos viuere letabantur quādiu facta carnis spū mortificabāt ſm̄ carnē viuētes plangēdi sunt tāq; mortui. Vñ & in eodē aplō legis. Si ingt ſm̄ carnē vixeritis: moriemi. Si aūt spū carnez mortificaueritis: viuetis. Ue tibi qcunq; es canis reuersus ad vomitū: sus lota in volutabro luti. Non eos tm̄ q corde loquor: sed etiam eos q corde redeūt in egiptū scī hui⁹ oblectamēta sectātes: ac pinde fidei vitā q̄ est charitas nō hītes. Si qs enī diligit mundū: nō est charitas p̄ris in eo. Quis magis mortu⁹ eo q fouet ignē in sinu pctm̄ in ꝓscientia? nec sentit nec expauescit: nec excutit Ecce igit xp̄s ē in sepulchro: fides mortua est in aīo. Quid faciem⁹ enī? Quid fecerūt scē mulieres? q̄ sole ex oībus suis amplioꝝ tenebant affectu? Emerūt aromata: vt venientes vngerēt iesum. Uniq̄d vt suscitarēt Et nos fratres scimus q̄ suscitare nſm nō est: sed vngere nob incubit. Cur hoc? Nē pe ne fetēat q eiusmōi ē ne sit ceteris odor mortis: me pestiuat & penit⁹ dissoluat. Emāt pinde aromata sua tres mulieres: mens: lingua manus. De his enī vt arbitror: petrus mandatū accepit tertio pascere gregē dñi. Pasce ingt mente? pasche ore: pasche ope. Pasche aī oz̄one? verbi exhortatione exempli exhibitiōe. Querat igit mēs aromata sua ante oīa cōpassiōis affectū? debitā rectitudinis zelū: & inter hec discretionis spīm nō omittat. Quotiēs enī peccanti videris fratrē continuo p̄cedere debet cōpassionis affectus tanq; cognatus humani tati qppe quē cōcipis ex te ipo. Uos ingt aplūs q spūales estis istiusmōi in spiritu lenitatis: ꝓsiderās teipm̄ ne & tu tēpteris. Et cū dñs exiret baiulans sibi crucē & plangerēt sup eum nondū qdem oēs tribꝰ terre sed mulieres pauce: uersus ad eas filie ingt hierlm̄ nolite flere sup me sed sup vos ipas flete & sup filios vr̄os. Ordinē diligēter attende. Sup vos p̄imo: deinde super filios vr̄os. Tamen ipm attēde vt alios noueris cōpati: vt arguas in spū lenitatis teipm̄ ꝓsidera ne & tu tēpteris. Sz q̄ exemplū efficaci⁹ psuadet & alti⁹ ipsumit aīo mitto vos ad scm̄ illū senē: q cū audisset peccasse vnū ex frib⁹ amarissime flebat ingens. Ille hodie: & ego cras. Qui sic flebat sup se putas q̄ nō cōpassus sit fri? Dic itaq; compassiōis affect⁹ mltis qdē ꝓdest: q̄ aīus libalis ꝓtristare qué ꝑ se viderit ampli⁹ erubescit. Sed qd agimus q̄ nōnulli dura cervice & attrita sunt frōte? vt q magis eis cōpatiū tāto magis nſa & cōpassiōe & patientia abutant? Mōne sic cōpatiebat fri? ita ipi iustitie cōpatiēdū est: quā vidim⁹ tā ipudēter abici tā ipudēter puocari? Scio q̄ siq̄ in nobis ē charitas: ꝓtēptū hūc dei ferre eq̄nimiter nō possum⁹. Hic ē zelus iustitie q̄ aduersus delinquētes accēdim̄ tanq; pietate ducti: erga eā quā ꝓtēpni videmus iustitiā dei. Uerūtm̄ optet vt ꝓna sibi vēdicet cōpassiōis affectus? aliogn in spū vehemēti ꝓterim⁹ naues tharsis: ꝓterim⁹ q̄ssatū calamū extinguim⁹ lignū fumigās. Sz cū vterq; aderit videlz cōpassionis affectus & zel⁹ iustitie? nec ē vt adsit spūs discretionis: ne forte cū opteat hūc exhibēri ille pcedat & idiscretio ipa ꝓfundat vniuersa. Beat itaq; mēs nſa ctūs spūs discretiōis? vt miscēs apte tpib⁹ tpa: optime emulari & nihilomin⁹ ignoscē sciat. Samaritan⁹ fit custodiēs & obſuās: q̄m oleū mie q̄si vinū fer noxi exhibeat Et ne forte meū puteti iumēti ꝓpbaz anditei psalmo hec eadē & eodē o: die postulāte. Bōitatē igt & disciplinā & sciaz doce me. Sz vī hec nob? Neq;. n. talia pfert vtutū germia fra cordis nſri: sz magis spinas & tribulos germinat nob. Emē ḡ optet. A q̄ aūt emēda sunt? Abeo vtiq; q ait. Uenite emite absq; argēto & absq; vlla cōmutatiōe vinū & lac. Nō ignoratis qd lactis dulcedo: qd vini designet austeritas. Quid aūt emē sine argēto & sine cōmutatione? Nō tal' est ēptio ap̄d amatores hui⁹ seculi: sz ap̄d auctorē scī alia ee nō pōt. Prophet. n. dixit dñs? de me⁹ es tu q̄m bonorū meoz nō eges. Quā igit ei cōmutatione dabit bō p gr̄a sua? q̄ nullius eget & cui⁹ sunt vniuersa? Gratia gratis dat? etiā cuz

emit gratis emitur: q; qđ dat p ea nobis melius retinet. Tria igit aromata mentis nūmo ppie volūtatis emēda sūt: quaz qđē dimittētes nihil amittimus etiā & lucramur plurimuz cōmutātes illā in melius vt cōmunis fiat: que ppia fuit. Porro cōmunis volūtas charitas ē. Emimus ergo absq; cōmutatiōe recipiētes qđ nō habuim⁹: & qđ habuimus melius retinētes. Quādo vo cōpatiet fratri: qui in ppia volūtate nescit cōpati nisi sibi? An qñ amans seipm̄ diligit iusticiā: aut odio habebit iniqtatē. Simulare qđē pōt ante oculos hominū etiaz & semetipm̄ seducere: vt cū p̄uato amore vel odio ducit cōpassiōis affectū aut zelū putet eē iusticie. Uerū facile ē nosse q̄z sint aliena a ppia volūtate que ppia sunt tenebrarū: cui illa recta frōte ꝓtrariā se ꝓstituit. Illā charitas benigna ē: charitas super iniqtate nō gaudet. Jā de spū discretionis scimus: q; nihil fic illū extinguit quō volūtas ppia subuertēs corda hominū & rōnis oculos claudens. Emenda pinde sunt tria mētis aromata: affectus cōpassiōis rectitudinis zelus & spūs discretiōis: nūmo vt dictum ē ppie volūtatis. Lingue quoq; aromata tria nihilominus sunt: modestia in increpādo: copia in exhortādo: efficatia in psuadēdo. Uis habere hec aromata? Eme illa a dño deo tuo. Eme inq̄z sicut & porta sine vlla cōmutatōe: vt aliqd recipias pdas nihil. Eme a dño moderatā conceptionē: q; oīno magnū quoddā bonū datū optimū ē & qđ habeāt pauci. Linguā enim vt ait beatus iacobus nemo domare pōt. Uideas multos sincera iz intentiōe & benigno accedant animo leuiter dicere: qđ graviter audiat: volat irreuocabile verbuz: & qđ sanare debuerat q; mordatius forte videtur exasperat & exulcerat magis: qñ negligentie addit ipudētia etiā & ipatiētia cumulatur vt q in sordibus erat sordescat adhuc declinans in verba malitie ad excusandas excusatiōes in peccatis: ac more frenetici nō solū repelliēs: iz mordere tentans medici manū. Multis quoq; nō suppetit verbor copia: sed p̄ sermonis inopia linguā suā palato sentiūt adherescere: qđ & ipm̄ interdum solet audiētib⁹ obesse non pax. Illis vo ad manū ē abundātia mlta fmonis: iz q̄ dicūt min⁹ sapiūt min⁹ acceptant: & qz gram non hūt min⁹ efficatia sūt q̄ loquunt. Uides q̄z necesse sit ab eo emere a quo oē bonū est: a quo ois scia modestiā i increpādo: copiā in exhortādo: efficatiā i psuadēdo? Proinde eme ista nūmo ꝓfessiōis: vt pus pctā ꝓfiteris tua q̄z ad p̄grāda accedas aliena. Magnuz psus & mirabile sacrm aie suscitatio: vide ne ad aliud imund⁹ accedas. Q; si forte nō potes inocēs: imo qz nō potes: laua iter inocētes manus tuas anteq̄z circūdes monumētū dñi. Oia siqdē i ꝓfessiōe lauāt & hec ablutio i quādā inocētiā tibi deputabit: vt iter inocētes assistas. Ad altaris offi cū nēo accedit i veste cōi: iz qsqs accessur⁹ ē albis, iduit. Et tu ḡ cū ad dñi monumētū pperas lauare: dalbare: iduere vestimētis glie: vt dicat tibi ꝓfessione & dcoꝛe iduisti: qz vbi ꝓfessio: ibi i ꝓspcū dñi plcbitudo ē. hec p ea dicta sūt: vt aromata ligue moderata increpatio: copiosa exhortatio: efficax psuasio nūmo ꝓfessiōis emāt. Uerūtū legim⁹ & q̄ttidianis ēt expimēt⁹ didicim⁹: cui⁹ vita ꝺspicit restat vt pdicatio ꝓtēnat. paret ḡ & man⁹ aromata sua: ne subsānet nos sapiens tā q̄z pigz illū cui labor sit manū ad os ponꝛgē: ne possit dicē qđ arguis. tu q̄ aliū doces: teip̄z non doces? Alligas. n. onera ḡuia & iportabilia: & iponis ea in humeros hoīuz: digito tu nolēs ea mouē. Dico vob fmo qđā viu⁹ & efficax & explū ē opis: facile psuadēs qđ itēdim⁹: dū factibile ꝑbat esse qđ suademus. Pro huiusmodi habeat necesse ē ēt man⁹ aromata sua: ꝓtinētiā in carne: mīaz i frē: patiētiam i piētate. Uīs apls ait Sobrie & iuste & pie viuam⁹. Hec. n. tria sūt quersatiōi nre maxie necessaria: qm̄ primū debem⁹ nob: scōz ꝓxio: tertiū deo. Illā q fornicat i cor⁹ suū peccat magno illō priās honore: & pudēdo adiciēs pudēdoq; ꝺ decōr: tollēs mēbꝛ xpi: & faciēs mēbꝛ meretricis. Ego aūt nō ab ea tm̄ q̄ tā abhominabil ē: sed ab oī voluptate carnis ꝓtinendū dico. Ante omnia igitur p̄fectā hāc cōtinentiā quere quaz tibi debes ipsi: nemo enī tibi propinquior est: debinc ad de miaz

quã debes primo: q; cũ eo ſaluãdus es: deinde etiã patiẽtiã quaz debes deo: q; ab eo ſaluãdus es. Oés q pie volũt viuere i xpo ꝑſecutionẽ patiunt: ⁊ p multas tribulationes oportet nos intrare in regnuz dei. Unde ergo ne p ipatientiã peas? ſed vniuerſa p eo ſuſtine q prior p te maiora ſuſtinuit: ⁊ apud quẽ patiẽtia infructuoſa nõ erit ſicut ait ꝓpheta. Patiẽtia pauperꝝ nõ pibit in finẽ. Porro hec manꝰ aromata nũmo ſubiectionis emuntur. Nec é enim que dirigit greſſus noſtros: ⁊ ſancte cõuerſationis gratiã ꝓmerẽ. Nã ſi ꝛtraria lex inuẽta é i mẽbris noſtris p inobedientiã: gs neſciat per obedientiã ꝛtinentiã dari? Ipa quoq; é q̃ miſericordiã ordinare nouit: ipa que patientiã docet ⁊ donat. Cum his igit aromatibus accede ad euz in quo fides mortua eſt Uez ſi ꝓſiderem⁹ q̃z magnum ſit ad nos ſuſcitare eũ q eiuſmodi é q̃z difficile ſit vel accedere ad cor eius qõ lapidea quedã obſtinatio ⁊ ipudẽtia clauſit: puto q; dicere habeam⁹ ⁊ nos. Quis reuoluet nobis lapidẽ ab hoſtio monumenti? Attñ dũ ſic trepidi veremur accedere cũctãtes ad taz grande miraculũ: fit nõnunq̃z vt ſolita pietate preparationẽ cordis noſtri audiat auris diuina: ⁊ ad vocem virtutis ei⁹ reſurgat q erat mortuus. Et ecce angelus dñi: hylaritas quedã in vultu illi⁹ tanq̃z in hoſtio monumẽti: nobis apparet ⁊ fulgor quidã index reſurrectiõis: vt apte videat facies ei⁹ immutata acceſſum ꝑbẽs nobis ad cor ſuum: imo ⁊ aduocans: ipſumq; obſtinatiõis ſue reuoluẽs lapidẽ ⁊ ſedẽs ſup eũ: ita vt ſuſcitata fide ipa ⁊ linteamina qb⁹ abuoluta fuerat ipe demõſtret. Dũq; oia q̃ i cor de ſuo ꝑ⁹ actitabant aperit ⁊ ꝓfitet: quõ ſeipm ſepelierat int⁹ ipaz tepiditatẽ ⁊ negligẽtiaz ſuã, pdẽs: venite inquit ⁊ videte locum vbi poſitus erat dñs.

¶ Feria ſecũda poſt paſcha Scõm lucã.

lxxx iiij

In illo tempore: Duo ex diſcipulis ieſu ibant ipa die in caſtellum qõ erat i ſpacio ſtadiorꝝ lx. ab hieruſalẽ noie emaus: ⁊ loquebant ad inuicẽ de bis omnibus que acciderãt. Et reliqua. Omelia beati Bernardi abbatis.

¶ Cõuertere aia mea i requiẽ tuã: q; xpo reſurrexit a mortuis ꝑmitte dormientium Recordatiõe tãte dulcedis: tuoꝝ mitiga dolores fletuũ: vt offeras reſurgẽti cũ aſſato piſce fauũ mellis: ⁊ paſchal agnilſuauitas: tẽperet amaritudinem aggreſtiũ lactucaꝝ. Elige an videre ieſum cum maria magdalene deſideres ſub ſpecie ortulani: ſiue cũ diſcipulis duob⁹ i habitu pegrini. Naz vtraq; viſio ⁊ collocutio fidelis conſciẽtie ſunt tubilus ⁊ dulcedo: de duobus tñ diſcipulis videt dulci⁹ ſape. Nec enĩ lectio mel i ore: iubilus i corde: extaſis mẽtis deuote Dulcor ei⁹ oẽz excedit eloquẽtiã: totã abſorbet ſciẽtiã: ⁊ tranſformat in ſupne iubilatiõis imaginẽ ⁊ deliciaꝝ celeſtiũ nouitatẽ. Cõſidera igit dilectiõis hui⁹ mira ſuauitate: tot⁹ i eb⁹ior i tra medullas aie. Ex ſinguł. n. clauſul ſentit qdã ignis erũpẽs: q ſi i ſinu abſcõdit clauſus i oſſib⁹: totos depascit angulos amãtis ſcie: ſi ſcintillet exteri⁹ videt ſol iubare: ſplẽdidi⁹ radiat. Ibãt duo. Que ſunt cã hui⁹ itineris: nõ declarat text⁹ hyſtorie. Et credo aũt h̃ fuiſſe diuine ꝑuidẽtie: vt q p mortẽ dñi tãta erãt triſtitia deſolat i via q̃ ambulabãt: ꝓſolatiõz recipẽrẽt de ipſi⁹ dulciſſima viſiõe. Et forte ꝓpt h̃ duo piter ãbulabãt: vt dolores ſuos ꝓſolatiõe mutua mitigarẽt: ⁊ corda deſpãtia ad ſpẽ refugiũ reuocarẽt. Cũ recte dicũtur i emaus pficiſci qõ iterꝑtaf deſideriũ ꝓſilij deſiderabãt. n. amaritudinẽ ſue turbatõis ſalutari cõſilio reuelare. Sz vt de fauo mel exgram⁹: ⁊ i auro rutilãte gẽmas flamiuomas iſeram⁹: ſi qd i tã dulci hyſtoria dulcius lateat i grere ſtudeam⁹. Ibant duo. Ut arbitror: iſti duo dici pñt oõ et meditatio q̃ diũctiõe neceſſaria ſibi iuicem copulant. Nã p oõnẽ illuminat meditatio: ⁊ i meditatiõe exardeſcit oõ. Quotiẽs igit i ꝓtem platiõe dñice paſſiõis ſuſpẽdimur: ⁊ ex recordatiõe tãte admiratiõis i oõne cõpungimur: meditatio ⁊ oratio de his que facta ſunt in hieruſalemm his diebus ad inuicem loquimur: ⁊ diſcipuli colloquuntur ꝛ Meditatio ruminat dolores vulnerum:

z liuores carnis fixuras clauor: crucis op probriū. Lanceā z acetū: z apl̄or fugā: mor tē turpissimā: corpis sepulturā. Ozo fūdit suspiria pie deuotiōis: stillat aromata: tota psoluit in lamēta. Et factū est dū fabularē tur z secū q̄rerēt: z ipe ihesus appropiq̄as ibat cū illis. Oculi aūt eor tenebant: ne eus agnoscerēt. Taliter ꝙfabulātib⁹ appropiq̄t ihesus. Quid est ihesus: nisi vita z salus? Et q̄n in talib⁹ ꝑmocinatiōib⁹ est vita z salus aīe eis ihs dicit appropinq̄ns: q: iuxta est dñs his q tribulato sunt corde. Oculi aūte eor tenent ne eū possint agnoscere: q: z si sint iusti z sapiētes z opa eor in manu dei nescit tñ hō vtrū dignus sit odio vel amore. Si dixero inq̄t iob: ꝙsolabit me lectul⁹ meus z relevabor loquens mecū in stratu meo: terrebis me p oīa: z p visiōes horro re cōcuties. In lectulo notat geta meditatio: z p stratū in quo relevat⁹ colloq̄t: virt⁹ ozonis exp̄mit: q: in his duobus tribulatis corde vere ꝙsolatiōis reges iuenit. Sz cū pennis colūbe deargētatis refrigeriuz getis querim⁹: occurrit nobis q̄z districte sunt in future examine sentētie iudicātis: z ibi tristitiā repimus vbi solaciū quereba mus. In hoc aūt q̄ appropinq̄s ihs dicit cū illis ire aliud defignari pōt iocūdi⁹. In appropiatione enī illa signat ille fibilus au re tenuis quē eliphas gliat se audisse dor miētib⁹ ceteris: p quē etiā helie tūc existēti in hostio spelūce legim⁹ dñm auditū fuis se: q nō in cōmotiōe nō in spū nō in igne sz in fibilo aure tenuis visus ē ptrāsisse. Hic est ille suauissim⁹ ꝙtēplatiōis radius quo aīa p cincinū capitis eleuat. Cū meditatio ne exardescēte z ozone scītillante nascit in bilus qdā. s. melliflu⁹ cordis risus: quē ne mo scit nisi q sentit. Nec etiā ꝑprie q sentit q: scito ptrāsit. Felix hora: sz breuis mora q: factū est silentiū in celo quasi media ho ra. Mouerunt exp̄ti q̄ dico q magis hec ex plētia q̄z in codice didicerūt: q: cū feruēs ozo admiscet ardori meditationis: erūpit ille ꝙtēplatiōis radius de medio eor quasi electri: hoc est de medio ignis: z scītille q̄s ignis tādētis eris suspiria. s. ꝙscie tribulātis Oculi aūt eor tenebant ne eū agnoscerēt. Infirmitatis enī sue humana ꝙscia p̄ ineffabilis istius suauitatis gloria ꝙtremuscit. Hic ēq helias vultū opuit eliphas totus inhorruit: nec moyses ausus est respicere ꝙtra dñm. Et si venerit ad me ait iob nō vi debo eū. Oculi eor tenebant ne eū agnoscerēt. Si agnouissent quantū gauderent? Oz tū z ipi gauderemus: si in ꝑprīa eū ꝑpius viderem⁹? Quis nō accederet imo cur reret? z teneret pedes ei⁹? Sed ad hoc loq tur ioseph fribus suis p interpretē: adhuc dissimulat ostendere nobis suā dulcissimā visionē. Mortales sumus? i exilio degim⁹ nec illā pfecte bītudis letabundā bītudi nē capem⁹. Quis enī posset iter illa supfluentis gaudia iubilatiōis vel suspirare q̄ da bant in patria? cū illa etiā stilla dulcedinis quā nobis i via exhibet: i facie pegrini totā mentē inebriet z totā cordis latitudinē nouis delicijs coangustet? Ideo tenebant oculi eor: q: dñs erat in habitu pegrini. Et cū eū quottidie pspicimus in altari sub spē panis z vini: nobiscū habitat in habitu pegrini Moīe oculoz intelligere possumus amorē z desideriū. Diligim⁹ enī deū z primū: de sideramus regē z regnū. Sed q: vt ait gre gor⁹ incognitū est nobis dū in hoc corpe sumus quātū diligamus deū z primum z q̄n ex hoc seculo trāsimigrantes adipiscam regnū z videam⁹ dñm xp̄m cecitate patim Unde i ezechiele legit: q: porta z thalam⁹ hēt tectū. Nec ꝑmittendū nobis est q: ꝙfabulādo gradiunt i castellū emaus: qđ erat in spatio stadioz sexagīta ab hierlim. Dulce colloqū felix ꝙfabulatio: qđ cū meditatione tractat ozo. Habent enī lac z mel in līgua: labia eoz sicut vitta coccinea dū hec inuitat ad ꝙtēptū mūdi: z illa icitat ad amorē dei. Unde dicunt in emaus pficisci: qđ iterpretat desideriū ꝙfilij. Nūqd ambularēt duo piter? nisi eis q̄uenerit. O btā q̄uūctio quā ad inicē suscitāt meditatio z ozo. Profctō ire deliḃabāt i emaus castellū qđ ab hierlim in spatio est stadioz sexaginta. Sexagenari⁹ numer⁹ ex denario ꝙstat z senario q: sexies decē vel decies sex faciūt sexagīta. Stadiuz loc⁹ est in q̄ currit. Denarius significat decalogū in q̄ decē mādato

rū ſeries cōtinet. In ſenario vo figurant ſe culi abrenūciatio moꝛ ꝓuerſio⁹ abiectio ꝓ prie volūtatis obediētia ſine fuco ſimulati onis: cuſtodia coꝛdis ⁊ circumſpectio ſ̄mo nis. In his ſtadijs eſt currendū⁹ vt cū dñs dilatauerit cozn̄m curram⁹ viā mādatoꝛ ſuoꝛ: ⁊ deuolem⁹ ꝓ viā ꝓilioꝛ. Nā in his appꝛopiquās vijs dñs veniet nobiſcū: ſic̄ de ſapia ſcriptū eſt: qꝛ ꝓoccupat eos q ſe cō cupiſcūt. In vijs ſuis oñdit ſe bilarit illis: ⁊ in oi ꝓuidētia occurrit illis. Et ait ad il los. Qui ſunt hij ſ̄mones q̄s ꝓferris ad inuicē ambulātes⁹ ⁊ eſtis triſtes. Interroga tio iſta amoꝛis ſimminiſtrat incēdia: ⁊ q̄ſi oleū pijcit in flāmas. Dū enī pegrinus in terrogat qd triſtes ad inuicē colloquant ⁊ ille quez tm̄ dilexerāt ⁊ adhuc diligunt in memoriā reducit dulcis amoꝛ augmentat: ⁊ amoꝛ ſemimoꝛtuus in caminū prūpēs de igniculo quaſi iniecto oleo in coꝛdib⁹ eoꝛ vehemētius debachatur. Qui ſunt hij ſer mones quos ꝓferris ad inuicē ambulātes ⁊ eſtis triſtes? Putas ne allocutiōe pegri ni aliquā non ꝓſentirēt dulcedinē amoꝛis diuini? Immo totus in viſceri⁹ eoꝛ ⁊ me dullis reflouit ⁊ reuirit amoꝛ xpi. Qui ſūt hi ſermones quos cōfertis ad inuicē am bulātes⁹ ⁊ eſtis triſtes. Dñe deus q̄ntas ge nuerūt iubilatiōes ille triſtitie rumiate tā ſuaues q̄z dulcia ſuſpiria ꝓtuliūt bone ieſu O⁹ iocūdo cōſolaris ſolatio quos de tua vi des abſentia ⁊triſtatos? O⁹ libēter adſtas oātibus⁹ aſſiſtis ſuſpirātib⁹: reſpiciēs ꝓ fe neſtras ꝓſpiciens per cācellos? O⁹ iocūd⁹ latitas poſt pietatē noſtrū: vt audias voceſ oꝛantiū dulceſcāt tibi doloꝛes diligētiū de penis rideas innocentiū? Et rn̄dens vnus cui nomē cleophas dixit. Tu ſol⁹ pegrin⁹ es ⁊ nō cognouiſti q̄ fcta ſunt in hirlm̄ his dieb⁹? Cleophas q ⁊terpꝛetat ⁊crepās oꝛe vtutē oꝛnis videt exp̄mē q̄ pōit coꝛā deo iudiciū ⁊ replet ⁊crepatiōib⁹ os ſuū: nunc accuſans coꝛdis duriciā nūc inconſtantiā nūc toꝛporis friḡoꝛe ⁊tractū nūc inepta le titia diſſolutū. Tu ſolus pegrin⁹ es? Coꝛ da ſolet amātiū familiari⁹ meꝛos ꝓpūctiōis affliḡē⁹ cū videt vite ſpiritat⁹ ſtudia faſtidi re plios: ⁊ deſiderio celeſtj p̄ie tabeſcēte ſpēz ſcitatis vl pietatis i ſolo hītu exꝛioꝛi re tinē. Rn̄det q̄ cleophas q̄tiēs taliū pditiōi exꝛtimis ꝓdolēs tales i oꝛone ꝓfūdit q̄ri monias. Tu ſol⁹ pegrin⁹ es i hirlz? Dñe tu ſol⁹ fuiſti tpe paſſiōis: abnegāte petro: fugi ente diſcipulo quē amabas: oblito illo tui amoꝛis ꝓuilegio: fugiētib⁹ etiā ceteris. Sz heu tpe cōpaſſiōis: qd eſt nūc? Religioſos video n̄ ſolū nō ptcipare p cōpaſſionē paſ ſiōib⁹ ei⁹ nec ſolū fugē: vl negare eū: turba tiōe alicui⁹ ſubite tētationis: ſz eoꝛ iniqtas ꝓdijt ex adipe: trāſierat in affectū coꝛdis. Ad apponēdū enī iniqtates ſup iniqtates nō verenī⁹ ſup doloꝛē vulneꝛū tuoꝛ addē tes vulnera: q cū ſcis vulneꝛib⁹ debuerant pie deuotionis aromatib⁹ teip̄m delinire. Tu ſol⁹ pegrin⁹ es i hirlm̄? Dereliq̄rūt te oēs amici tui: lōge facti ſūt a te noti tui: po ſuerūt te abominationē ſibi. Oēs q̄ ſua ſūt q̄rūt: ita ſeipos diligūt: q̄ de exilio fecerūt patriā. Opib⁹ diffitēt ſe eē pegrinos ⁊ ho ſpites ſup terrā. Tu ſol⁹ pegrin⁹ es i hirlz. Nos enī q excellētioris ꝓuilegio ꝓfeſſiōis eſtimā exp̄ſſi⁹ ꝓformes fieri humilitati ⁊ pauptati tue pegrinationis: collocati ſum⁹ in obſcuris: ſicut moꝛtui ſeculi. Sed ⁊ p̄u dētioꝛes ſum⁹ in poſſeſſiōibus ampliādis: glorioſioꝛes in edificijs: calidioꝛes i nego cijs. Inueniri vix p̄ñt pauci de multis mi lib⁹: q̄ pſeueꝛāter incedāt p vias veritatis ⁊ ſemitas iuſticie. Tu ſolus pegrinus es in hierlm̄. Jā nō miraꝛ beemoth ſi abſoꝛt⁹ eſt fluuius: qꝛ maxima p iordanis influit i os ei⁹. Deiecit de foꝛtitudine ⁊ de ſtellis: ſub ipo enīz ſunt ſolis radij. Tu ſolus pegrin⁹ es in hierlm̄. In eccleſia. ſ. militāte q̄ videt ſed nō poſſidet adhuc pacē. Et non cogno uiſti que facta ſunt i illa his dieb⁹? Mis di eb⁹ ſanguinē fudiſti p ſalute generis huma ni: tot doloꝛes ⁊ oppꝛobꝛia: ad vltimū cru cis ſupplicū ptuliſti. Et cum tāta p mūdo paſſus ſis his dieb⁹: ⁊ tecū oīa trahere ad teip̄m pmiſeris ſi a terra es exaltatus: ecce eleuat⁹ es ſup oēs celos: cur non ernis eos q ducunt ad moꝛtē? Cur ex baſan nō ꝓuer tis? Cur nō oēs trabis: nō oēs conuertis? Immo cur tā paucos de multis elegis: q̄ſi tue ime moꝛ paſſiōis? Non cognouiſti q̄ fa

eta sunt i hierlim his diebꝰ? An hierlim illū excessum mirabilē cōpleuisti: quē moyses ⁊ helias in trāsfiguratiōis tue visione pulcherrima sunt locuti. Vere dñe in hierlim excessisti? qꝛ cū sis splēdoꝛ paterne glorie ⁊ figura substantie eiꝰ: cū sis dñs maiestatis tremētibꝰ elemētes celi ⁊ lumiaribꝰ obscuratis: stupentibꝰ angelis pati dignatꝰ es toꝛmētū abiectissime passiōis. Vere fuit excessus cū ōdisti genas tuas vellētibꝰ nec faciē tuā auertisti ab īcrepātibꝰ ⁊ ꝓspuētibꝰ in te qñ cū iniqs es deputatꝰ. Et tu solꝰ pegrinꝰ es i hierlim: ⁊ nō cognouisti q̄ fcā sunt i illa his diebus? Cur nō trahis nos post te: vt curram⁹ in odoꝛē vnguētoꝛ tuoꝝ? Cur das alienis honoꝛē tuū? cū ꝑ nobis ꝓsūpseris carnē ⁊ coꝛpꝰ tuū? Cur solꝰ glorie tue: i quo iudicasti hui⁹ mūdi p̄cipe: non recoꝛdaris? Cur spīm gr̄e sup nos nō effudis? vt nō solū ṽbo ⁊ lingua: ſz ope ⁊ veritate cōfitētes nos pegrinos ⁊ aduenas sup terram abstineam⁹ nos a carnalibꝰ ōdiderijs: ⁊ trahamur ad te i funiculis ade i vinculis charitatis? Tu solus pegrinꝰ es i hierlim: ⁊ nō cognouisti que fcā sūt i illa his diebꝰ? Luꝛ hec cleophas loquit in tribulatione spūs ⁊ amaritudine mētis? ṽba eiꝰ quanto putas gaudeo repleāt ꝓsciaꝫ auscultātis? Quibꝰ alle dixit: Que? Nō ē iterrogatio nescientis ſz adiocātis ⁊ dulcis reciprocatio doloris. Et dixerūt: De iesu nazareno. Primo solꝰ cleophas respōdisse legit: nūc ñdet tā ille q̄z ipe cui⁹ nomē i hystoꝛia non habet. Vñ qꝛē sine noie: nō icōgrue videt forma meditatiōis exp̄mere: q̄z quādoq; cogitatōis quādoq; meditatiōis: quādoq; meditatiōis ⁊ēplatiōisq; solem⁹ q̄si ꝓpꝛio noie nūcupare vtrūq; ꝓtingētē. Scōm ṽo beatum gregoꝛiū illū fuisse lucā aliq; estimauerūt. Lucas q medicꝰ charissimꝰ ab aplo dī consurgēs vl eleuans īterptat⁹ ⁊ imaginē rep̄sentat meditatiōis īterptatione sui nois q̄ medicamētū ē ⁊tribulati spūs ⁊ ꝓscie egrotātis: q̄ sicut stellio manib⁹ nitit vt m⁹ scet i edib⁹ regū. Et ꝓsurgēs ab infimis eligēdo suspēdiū deserit trāsitoꝛia: ⁊ se eleuat ad superna. Adiūgit itaq; oꝛo meditatiōi: vt ex ambaꝝ rñsione dulcioꝛis balsam⁹ melodie diffusioꝛes spiret delicias i auribꝰ pegrini. De iesu inquit nazareno. O dulcis recoꝛdatio: de iesu nazareno. Nihil i coꝛde sapet̄ dulci⁹: nil salubꝛi⁹ vl iocūdi⁹ q̄z ihs nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Oleū effusū nomē tuū. oleū inq̄z effusū: vnguētū exinanitū: iubil⁹ coꝛdiū ihs nazaren⁹ Si frāgat alabastrū: ⁊ pflet oꝛtū auster aꝛōatū: myrrha det odoꝛē suū? ōfluāt riui balsamoꝝ: crucifix⁹ sit i me moꝛia? crucifixi replicēt̄ iuuie: crucifixi ruminēt̄ opꝛobria ⁊ charitas īdefessa? oīa īteꝛoꝛa nr̄a loquant̄ de iesu nazareno: q̄ lauit nos a pctis nr̄is i sanguine suo: vt sim⁹ potētes in ope ⁊ ſmone coꝛā deo ⁊ oī pp̄lo. Nōnulli sūt potētes i ope: ſz nō i ſmone: alij i sermone ſz nō i ope: qdā sūt potētes i vtroq;. Qui strēnuus ē in exercitatiōe coꝛporali pījs opib⁹ dedit? bona q̄ ꝑualet nō negligēter opaī: patiēs i tribulatione: gaudēs ad laboꝛē obediētie: potēs dici potest i ope. Sz si mīn⁹ hūc delectat assiduitas oꝛonis: si nō ē i solitudine deuot⁹: strēnuus in vigilijs: vl forte nō habeat gr̄az p̄dicatōis potēs q̄dē i ope ē: ſz nō in sermone. Videsne aliquē i oꝛone deuotū? cui⁹ oculi sūt fīē piscine i esebō: p̄ multitudine lachꝝ: maꝝ ſz recusat ingū obediētie p votū suum se estimat offerre hostiā: amputata aure sua: plāgit i oꝛone supbiā? ſz hoꝛa cōpūctiōis trāsacta: ita supb⁹ ē sicante: vl si leuis sit i moꝛibus post oꝛonis deuotionē i eandē reincidit letitatē: qꝛ ossa sua iplenī vitijs adolescētie ei⁹: ⁊ nunq̄z i conuersatiōe sua ē matur⁹: ſz ad modicū oꝛonis tpe sit deuot⁹? vox q̄dē vox iacob ē: sed manꝰ: manus sūt esau. Tales videnī potētes i ſmone: ſz nō i ope. In ope ṽo ⁊ i sermone sūt potētes q bñt i moꝛib⁹ honestatē: ⁊ i opib⁹ ⁊utē: i sermone sciētiā: deuotionē i oꝛatiōis assiduitate: gratitatē in cōuersatiōe: ⁊ pseuerātiā in amore. Pie sīgdē opatōis ē oꝛo deuota reclinatoꝛiū: ⁊ deuote oꝛatiōi p̄bet bonoꝝ operuꝫ exercitatio fulcimētū. Nec enim est plena salutarisq; cōpūctio quā nō cōmēdat ꝓscie latitudo. Unde cum sapientiam ⁊ diuitias dedisset dñs salomoni: dedit etiā latitudinē coꝛdis. Nihil n. ē sapīa vel diuitie: si in coꝛde nō redūdauerit qui transuaderi nō

poteſt fluuius charitatis. Nec dñs parcit verbis patétibus: ⁊ ad increpandū cōpoſitis. Si enim es potēs opere ⁊ ſermone: eſto coꝝ deo ⁊ omni populo. Coꝝ deo te commēdet puritas intentiōis: coꝝ omni populo vtilitas opis: vt ſint lumbi mētis tue ſuccincti: ⁊ lucerna ardēs in manibus tuis. Et bene coꝝ omni populo: q; charitas neſcit angulū nec amat ppriū: ſed ſeruire deſiderat vtilitati ſingulorū. Hinc é q; apls ſe cōmēdat ad omnē cōſcientiā hominū: puridēs bona: nō tñ coꝝ deo: ſed etiā coꝝ oībus hominibus: vt tā deo q̄z omni populo ſit acceptus. Sed ſi imitatores eē deſideramus pauli: ſicut ⁊ ipe xpi: nullus tñ audeat ſe cōparare eius cōuerſatiōi. Quātū. n. diſtat ortus ab occidente tñ a vijs noſtris fuerunt vie eius: ⁊ ſemite eius a ſemitis noſtris exaltate? q; ſicut dicit yſaias: Facti ſumus imūdi nos oēs: ſicut pānus menſtruate vniuerſe iuſticie noſtre. Potētes non ſumus in operibus: ⁊ qd ozemus ſicut oportet neſcimus. Ille ſolus ſpecioſus forma p̄ filijs hominū ſingulari priuilegio fuit ꝓpheta ope ⁊ ſermone: q; potēter operatus eſ ſalutē in medio terre. Potestate plenus fuit ſermo eius q̄ omnia creauit: ⁊ q̄ ipe dixit ⁊ facta ſunt: ipe mādauit ⁊ creata ſūt. Fortis fuit in ope q̄ hominē repauit: ⁊ iuxta vaticiniū yſaie: vt faceret opus ſuū alienū opus fecit. Vere opus alienū fuit: ſi cōſideres quō tradiderūt eū ſummi pōtifices: ⁊ crucifixerūt eū. Dñe audiui auditū tuum ⁊ timui: cōſideraui opa tua ⁊ expaui. Subſannauerūt te ſubſannatiōe? aduerſū te letati ſunt ⁊ cōcuenerūt: congregata ſunt ſup te flagella ⁊ te ſūmi ſacerdotes et p̄ncipes tradiderūt q regē plebē debuerāt p viā ſalutis facti ſunt laqueus ⁊ ruina in p̄ceps titiū pditiōis. Ex ipſis flāma inuidie erupit q: ſicut in iob legitur: Ignis dei cecidit de celo ⁊ tactas oues puerosq; cōſūpſit. Nos igit q crucifixū querimus crucis attendamus myſteriū. Ipa é ſtatera quā deſiderabat: q dicebat: Ultimā appēderent peccata mea quibus irā merui ⁊ calamitas quam patior in ſtatera. Crux facta eſt ſtatera corporis xpi qd é eccleſia. Cū enim ipe crucifigeret appēſa ſunt cum ipo peccata que cō miſimus: calamitas quoq; quā incurrim⁹ Ipe erat innocēs: ipollutus: ſegregatus a peccatorib⁹: ⁊ excelſior celis cōuerſatio ei⁹ Nō enim peccatū fecit: nec inuētus eſt dolus in ore eius. Et q̄ talis ac tāt⁹ indigna tot ⁊ tāta dignatus é p nobis in cruce pati ꝓpōderare cepit calamitas ⁊ crimina leuigari. Cū adhuc tñ in cruce ſtaret vacillare videbat ſtatera: nec plene cognoſcebat q̄ cadē debuiſſ̄ pte Tūc īclinato capite emiſit ſpīm vt calamitas ꝓpōderādo caderet: ⁊ q̄ſi arena maris gurgitis apperet. Gentes q̄ſi momētū ſtatē reputate ſūt q̄ſi ſtatera ceciderūt: q: ptes aduerſarie cyrogphū dānatiōis nr̄e amiſerūt Trituratus é moab ſup dñō: expādit man⁹ ſup eū: ſi é natās ad natādū vt demergeret in profundū ⁊ ipe ſubleuaret hos in excelſum. Expādit alas ſuas: nos aſſūpſit ⁊ portauit in humeris ſuis. Et ſicut agla puocās ad volandū pullos ſuos ſic aſcēdēs ſup omnes celos: de excelſo miſit igne in oſſib⁹ noſtris: vt que ſurſum ſūt ſapiam⁹: ⁊ noſtra q̄uerſatio ſit in celis. Potens fuit coꝝ deo ⁊ omni populo: q: ipe factus é angelus loquēs p nobis patri vnus de ſimilib⁹: ꝓpter qd ei recōciliauit humanū gen⁹: q: vtrūq; ſolus potuit agere: ⁊ ponere manū in ambobus. Sed quō ſacerdotes crucifixerūt eū? Per ſacerdotū quidē pſuaſionē ppls dimitti barrabā: xp̄z crucifigi clamauit: ⁊ pilat⁹ fieri adiudicauit. Liguis non manib⁹ ipm crucifixerūt. Vñ dauid dicit: Quia liguas ſuas vt gladiū acuerūt. In hoc forte vt min⁹ repbēſibiles q̄z noui crucifixores q manib⁹ ⁊ verbis mortē accerſiuerunt. Immortalē mortificāt in crucifixibilē crucifigūt. Que ab ipſis ī occulto vel nūc in apto fuit: turpe eſt dicere. Ponere vereor in celū vt nō dicā vicenuz os meū: ⁊ ſaulē ad purgationē vētris inclinatū occidere. Sufficit ſi ozam chlamydis abſcidā gladio hieremie. Mā cuz dñs p zachariā dicat: vos me? fixiſtis tota gēs oſtēdit hieremias: quō eū ſummi ſacerdotes ⁊ p̄ncipes crudeli⁹ crucifixerūt. Ibo inquit ad optimates ⁊ loquar eis: Oz poſt pauca. Et ecce hi magis ſimul fregerūt iugum ru

perūt vincula. Et itē: A sacerdote vsq; ad prophetā cuncti faciunt dolum. Ecce quō sūmi sacerdotes magis crucifixerūt eum. Nos autē sperabamus quia ipse esset redēptur⁹ israel. Israel interpretat videns deū: per quod intelligunt litterati et religiosi: q spiritualius debēt videre ceteris. i. p intelligentiam et affectum. Hinc est nobis non minima causa tristitie: q; etiam litterati et q vident esse religiosi comparati sunt iumentis insipientibus: et insipientiores facti sunt illis: quoniā non solum spinis peccatorum suorū crucifigunt deum: sed alijs facti sunt in puerbiū et exemplū. Nos autē sperabam⁹ q; ipe redemptur⁹ esset israel. Non eēt tāta doloris materia: nec res tam stupēda: si pleps que nō nouerit legem sola caderet in errorē: quia posset p litteratos et religiosorum prudentiam reparari: si ipsi non fuissent proni ad ruinam. Et nos sperabamus quia ipse esset redempturus israel. Nā qui dicunt regi apostata: et q vocant duces impios: qui supplantant optimates: et ducunt sacerdotes ingloriosos: ipsi forsitan non sunt litterati: ignorant legem dñi: iudicium dei sui. filij sunt diffidentie: nec de ipsis sumus in admiratione. Sed de litteratis: et q pretendunt habitū religionis: q bonū dei verbum gustauerūt et donū celeste: virtutes q; seculi venturi: et ecce facti sunt sicut vacce pingues samarie: facti sūt sicut arbores autumnales bis mortue: facti sūt hostes in capite: qui docere debuerāt viam vite. Nos aūt sperabam⁹ quia ipse esset redemptur⁹ israel. Et nūc sup hec oīa tertia dies ē: exq hec facta sunt. Primus dies in quo crucifixus est christus hereticor et psecutor figurat tempus: qui tormētor asperitatib⁹ primitiuam vexauerūt ecclesiam: que corpus est eius. Secūdus dies in quo sepultus est tempus significat hypocritarū: qui christū q; sepultū in terra reputant: dum terrenis cōmodis et honoribus inhiantes nullā nisi terrene felicitatis gloriā pro suis laborib⁹ remunerationē expectāt. Sed sup hec oīa tertius dies est: in quo dolemus aliud grauius periculi. s. in falsis frib⁹. Et in hac tertia die xps debuerat resurrexisse: q; putabam⁹ his dieb⁹ vbiq; diffundi vtutē vere fidei: et p bona et religiosa opera charitatis radios dilatari: vt post oriones et pliades appareret interioza austri. Sz q; pene oēs declinauerūt: et adhuc xpz iniqs opib⁹ crucifigūt: sup oīa dolem⁹: q; terti⁹ dies ē exq hec facta sunt. Sed et mulieres qdā ex nr̄is terruerūt nos: q; ante lucē fuerūt ad monumentū: et nō inuento corpore et⁹ venerūt dicētes se etiā āgelor visionē vidisse: q; dicūt eū viuere. Mulieres pie sunt cogitatiōes. Per monumentū potest claustrū intelligi: vel tps in q̄ sum⁹ xpo per delectationē mortificationē sepulti: et p fcē pfessiōis vinculū Tūc p istud tps in q̄ sum⁹ mulieres vadūt ad monumentū querē dñm: qñ cogitam⁹ si saltē sit in claustro aliqs tumēs deū: aut diligens eū: Ante lucē venerūt: et corp⁹ ei⁹ non inuenerūt. O q̄ dulce est ante lucez surgē: et querē dilectū. Dulcis ē eni q̄rētib⁹ illū. In lectulo meo ingt p noctē q̄sui quem diligit aīa mea. Quesiui et nō inueni illū. Surgā et circuibo ciuitates: p vicos et plateas querā quē diligit aīa mea. Quesiui et nō inueni illū. restat g̃ vt vadā ad monumētū: ad claustra q; et ad vigilias claustraliū: q; forte illic dilectū inuenā etsi nō sm corp⁹. Etenī si cognoscim⁹ sm carnē xpz: nā nō nouim⁹ nūc. Cunitatē q; custodiūt: isti vigiles angeli sūt: q̄rū se visiōes vidisse asserūt mulieres q̄ dicunt eū viuere: q; p feruorē vere dilectiōis ostēdūt xpz hītare in cordib⁹ suis. Isti vigiles sūt obseruātes oī tpe custodias dñi: ipi excubāt ad hostiū tabernacli: ipsi post oriones et pliades aspicūt interioza austri. O q̄ delectabile ē istis interesse vigilijs. Cē surgunt de nocte i pncipio vigiliarū suarū: vt effūdāt corā deo cor suū: et oīo eor ē apud altissimū. Ibi in medio inuēcularū trympanistriarū pncipes q̄ūgunt psallētib⁹: et ibi i excessu beniamin adolescētul⁹: ibi resonat celestis concēt⁹: ibi sunt seraphin scūs scūs scūs clamātia: et cherubin sese vsq; vultib⁹ i ppiciatorū respiciētia: ibi iubilāt oēs filij dei: laudant deū sydera matutina. Hi sunt vere files angel' p studiū angelice cōuersationis. Ipsis cōmissa est custodia monumēti. s. obseruantia regularis claustri. Monu

mentū istud christus nō deserit: q nobiscū
sē pmisit eē vsq; ad consūmationē seculi: ⁊
tunc nos erimus secū: q; accipiet nos ad se
ipsum. ¶Mulieres dicūt se dñm nō iuenisse
sed angelor visiones vidisse: q dicūt eū vi
uere. Quotiēs enī versamur in cogitatio-
nibus nostris: etsi simules simus angelis: q
nocte ⁊ die decātam⁹ laudē dño in terris:
sicut ⁊ illi in celis: nō tñ possidem⁹ gloriam
pfecte beatitudinis: Et ideo christus nō in
uenit: qui est beatitudo sūma ⁊ sāctitas cō
sūmata. ¶Paululū inquit cū ptrāsissem eos
inueni quē diligit aia mea. Sed quid ē qđ
dicit? terruerūt nos? Non est terror q incu
tiat honorē: sed qui nouā pturiat cordis ex
ultationē. Dū enī cogitam⁹ q̄ felices deli-
cie abundāt in claustro: sup hoc expauescit
cor nostrū: ⁊ q̄dā dulci reuerētia mouet de
loco suo. Et abierūt quidam ex nostris ad
monumentū: ⁊ inuenerunt sicut mulieres
dixerūt: ipsum aūt nō inuenerūt. Abierūt
quidā ex nostris. Isti sunt affect⁹ religiose
mētis: qui oia sicut mulieres dixerūt inue-
nerūt. Mō tū reuertunt sicut de mulierib⁹
legit. Qñ enī solis cogitationib⁹ de amore
religionis tractam⁹ in cordib⁹ nostris: mu-
lieres ad monumentū vadunt ⁊ redeunt.
Sed cū affectus nostri ad cōuersionis desi
deria quertunt: non iam tm̄ mulieres: sed
etiā quidam ex nostris ad monumentū va
dunt q nō reuertunt. Sed nec ipm inuene
runt. Hoc oēs experimēto cognoscim⁹? q;
cū feruore nouitio ad quersionē venimus:
hic iesum nos inuenire estimam⁹: q; pfecte
trāquillitatis atq; sanctitatis gaudia appre
hendere nos speram⁹. Sed cum pcessu tē-
poris miseriam experimur humane fragili
tatis: tunc recognoscimus quia non inueni
mus dominū. Visiones tamen angelorum
aspicimus: scilicet exempla feruentium mo
nachorum. Et ipse dixit ad eos: O stulti et
tardi corde ad credendū: in omnibus que
locuti sunt prophete? Nonne hec oportuit
pati christum? ⁊ ita intrare in gloriam suā?
Scaturire videntur hec verba teneritudi-
nem amoris: ⁊ quasi mustum quod dirum
pit nouas lagunculas de medullis proce-
dere diligentis. Dedit deus voci sue vocē
virtutis? vt essent verba eius sicut malleus
conterens: ⁊ sicut ignis: testimonio Hiere-
mie qui ait: Verba eius sicut ignis ⁊ malleus: vt de igne ascēdat virgula fumi ex aro-
matibus: vt pulverem pigmentarium con
terat maleus. Libet paululum ad suauita-
tem histore oculos eleuare mentis nostre:
dum interpretatur scripturas: dum expo-
nit moysen ⁊ prophetas: procedens ex ipsi
us ore mira suauitas mētes refrigerat me-
rore ⁊ tedio consternatas. Inestimabil' re-
dundabat in labijs iesu sermonis elegan-
tia super mel ⁊ fauū. Dulcescebat eius elo-
quia super omnia aromata. Proculdubio
ordinem celi mouerat: ⁊ ponebat rationem
in terra. Impleta gaudent viscera: luctu in
letitia m̄ commutato. Jam refulget in con-
scientijs domini resurrectio. Resurgenti
magis adgaudere incipiunt q̄ doluerant
crucifixo. Hinc est q; appropinquauerunt
castello quo ibant: quia iam impleri cepe-
rat desiderium consilij quod querebāt. Et
ipse se finxit lōgius ire: vt innotesceret qđ
amoris ꝓcepissent ex ei⁹ collocutione. Ipse
finxit se longius ire: vt dum vellet eos de-
serere: dilectionis igne quo suauiter arde-
re ceperant mirabili⁹ estuarent. Quid eos
putas tunc animi habuisse? cū fingēt se lon
gius ire? Estimo fortitan eos talibus ipsū
querimonijs interpellasse. Ne discesseris
dulcissime ne discesseris a nobis: sz adhuc
de iesu nazareno sonet vox tua in auribus
nostris. Loqui presumamus de gaudio re
surrectionis. ¶Mane nobiscum: quoniā ad-
uesperascit ⁊ inclinata est iam dies: sz age-
mus vigilias noctis. Non enī sufficit dies
vt satietur auris cordium de dulcissimo ie-
su. Et coegerūt eū: q; cohibē se nō poterat
vis amoris. Et coegerūt eū: ⁊ intrauit cū illr.
Nunc ad delicias reuertam̄ mortalitatis.
O stulti ⁊ tardi corde ad credendū in oīb⁹
que locuti sunt prophete. Nonne pati chri-
stum hoc oportuit? ⁊ ita intrare in gloriam
suam? Impletum est quod dixit dominus
in euangelio. Ubi duo vel tres congrega-
ti fuerint in nomine meo: ibi sum in medio

eorum. Congregati sunt in nomine ei⁹ duo scilicet meditatio ⁊ oratio: vt turtur ⁊ colũba querimonias dulces sũmurmurẽt in foraminibus petre ⁊ in cauernis macerie: cõdolentes de domini passione. Sed hec sancta suspiria: hec deuota suspiria generosa sunt in oculis ei⁹ qui scrutatur renes ⁊ corda: q̃ non possit diutius abscondere multitudinem dulcedinis sue: quã abscondit timentibus se non diligentibus: sed sepius p occultam inspiratiõẽ: sepius per sacre scripture lectionem: talem tristiciam nouit in iubiluz cõmutare. O stulti ⁊ tardi corde ad credendum. Cogitanti mihi dulcedinem huius increpatiõis flere magis libet: q̃z aliquid dicere: quia quidam mirifici odoris balsamus perflat arcolam mentis mee. Disputare cum deo cupio: non quidez ex qualitate: sed exponendo fragilitatez humane ꝓscientie. Domine quotiens passionis tue in cordibus nostris amaritudinem rumina mus totiens de nobis expauescimus. Dedisti enim metuentibus te significationem vt fugiant a facie arcus. Quia si ex hoc mũdo transisti ad patrem cum tantis cruciatibus: quid faciet de nobis peccatorib⁹? Si ĩ viridi ligno hec facta sunt: in arido quid fiet? Dum tales in oratione fundimus querimonias: consolatur nos dulciter increpãdo illa summa ⁊ vera charitas per scripturarum auctoritatem siue per occultaz inspirationem. Quid de mea passione tã tristes estis. Nolite timere pusillus grex. Passus sum: vt vos gaudeatis: thesaurizau vobis thesauros exultationis: quia thesaurizare debent patres filijs: resurrexi vt iubiletis. Redeo ad vos: cur non creditis? Incipiẽs a moyse ⁊ omnib⁹ prophetis interpretabat illis in omnibus scripturis que de ipo erãt Beati qui nouerunt gustum felicis experientie q̃ mirabiliter in oratiõe ⁊ meditatõe scripturas dignatur dominus reserare? Et quidem sententiarum dominus est ⁊ scientiarum: potest eas prout voluerit dispẽsare. Incipiens a moyse ⁊ prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis. Nec fac̃ quando corda nostra illuminat radijs charitatis. Illi enim tenet quod latet et quod patet in diuinis sermonibus: qui charitatem seruat in moribus. De sola dilectione pendent moyses ⁊ prophete. Tunc appropinquamus castello quo tẽdebamus: quia per infusionem charitatis desideratum vite consilium obtinemus. Ipse finxit le longius ire. Dixi. Sapiens efficiar: ⁊ ipsa longius recessit a me. Moniter conuersis in pncipio videntur vie domini dure: sed paulatim in charitate crescentes eas sine offendiculo incipimus currere. Unde ⁊ coegerunt eum: quia perfectionis culmen non leuiter attingitur. Sed paulatim virtutũ gradibus ad apicem charitatis per violentiaz deuenitur. Coegerunt eum. Ne mireris si regnum celorum violentiam patitur: q̃n et ipse dñs eoz dixerit. Si igit̃ q̃daz naturali duricia cor tuum senseris indurariz: iuxta orationibus intende meditationibus: curre vbi est impetus spiritus. Ne carni assensum dederis: ingere te vigilijs. Per lachrymarum violentiam vince dñm maiestatis: ⁊ dic ei. Mane nobiscum: q̃n aduespascit: ⁊ inclinata est iam dies. Nanc cãm possum⁹ multipliciter intelligere: ⁊ in ea multas delitias inuenire. Mane nobiscum: q̃n aduesperascit. Cum ꝓsperamus in virtutum successibus in die sumus. Cum nos obnubilãt tribulationum angustie incipit nobis aduesperascere. Cum tristitia vos cõfundit nob aduesperascit. Et q̃ad te qui solus laborez ⁊ dolorem ꝓsideras cor nostrũ respicit: mane nobiscum dñe: q̃n aduesperascit. Jam veniunt aque vsq̃ ad aiam. Jam tenotõis delicie vertunt in miseriaz. Jam oẽs anguli mentis ventus delectationis concutit. Mane nobiscũ: q̃n aduesperascit. Tu tribulatis corde es refrigeriũ: tu refugiuz: tu fias solacium. Tua est potestas: tuũ est imperium. Ad te sunt intenti oculi oium. Te solum sitiens aia ꝓcupiscit. Mane nobiscũ q̃n aduesperascit. Sine te nihil possumus facere. Tu solus certamina das i nocte. Tu turris fortitudis a facie inimici tribulãtis. Tue miseratõis oculus oia q̃ sub celo sũt respicit. Mane nobiscũ q̃n aduespascit. Per

te ꝓsurgit nob ad veſpez fragor meridian⁹ z oriūr vt luciferꝫ cum nos ꝓsumptos putamus. Tu lux nr̄a cū ſedemus in tenebris qz non ꝓfundit omnis qui in te ꝓfidit. ℣Mane nobiſcū dñe: qm̄ adueſperaſcit. ℟Inclinata eſt iam dies: facte ſunt tenebre: veſpi longiores: qz abundantes appꝛopinquāte mūdi termino ſupercreſcit iniqtas z charitas refrigeſcit. Ne extinguat in nocte lucerna nr̄a: mane nobiſcū: qm̄ adueſperaſcit. Vergente mūdi veſpere: ſole iuſticie recedente genus humanum: frigus iniquitatis oppꝛimit: omnis nox ꝓfidie occupat: lux veritatis deficit. Ne deficiamus cū deficientib⁹: mane nobiſcuꝫ dñe: qz adueſperaſcit. Vite mee iam inſtat veſpera: corpus ꝓfimit egritudo perualida. Jam moꝛs in ianuis minatur aſpera. Timoꝛ z tremoꝛ totam ꝓſciaz cōcutit: z terribilem ſententiā iudicij ptimeſcit. In manus tuas cōmendo ſpm̄ meum. Ne tradas aiam ꝓfitentem tibi poteſtatib⁹ tenebraꝝ: qz in te ſolo eſt mea ſalus. Ad te ſunt oculi noſtri: ne peream⁹. De multitudine miſeratiōis tue mens fiduciā accipit. ℣Mane nobiſcū dñe: qm̄ adueſperaſcit. Ut veſperum poſſum⁹ intelligere vexate mentis deſiderium atqz refrigeriū: cum feruoꝛe tribulationis diſcedēte oratio z meditatio tranquillum in ſe parant deo hoſpitiuꝫ: vt eū cogant ad mādicandū z inuitent ad cenandum: iuxta qd̄ ſcriptuꝫ eſt. Siqs aperuerit mihi ianuam intrabo ad eum z cenabo cuꝫ eo: z ipe mecū. Factus eſt enim ſicut viatoꝛ declinans ad manendū. Unde z coegerūt eum: z intrauit cū illis. Et factum eſt dū recumberet cum illis: accepit panē z bñdixit ac fregit z porrigebat illis: z apti ſunt oculi eoꝝ: z cognouerunt eum. Panis iſte panis eſt gratie. Nunc panem ipſe per ſe accepit: qz non quaſi inferioꝛ ſꝫ patri, coequalis dona gratie ꝓut voluit habuit. Benedicit panem qm̄ gratie benedictionez nobis dat legiſlatoꝛ: vt eamus de virtute in virtutem Frangit z porrigit illis: qz non volētis neqz currentis: ſed dei eſt miſerentis. Nec panē porrigit integrum: qz diuiſiones gratiaruꝫ ſūt. Sed idem dominus: qui ſicut bucellaz mittit criſtallum ſuam. Et quid eſt qd̄ dicꝫ aperti ſunt oculi eoꝝ: z in fractione panis cognouerunt euꝫ? In fractione fit diminutio: z quedam exinanitio. In fractione virtutem humilitatis intellige per quā ſeipſuꝫ fregit diminuit z exinaniuit etiam ipſe qui eſt panis vite. Et p hoc q ſe exinaniuit: cognitionem ſuā nobis dedit. Iſte eſt etiam panis deſiderabilis: quem per dies multos daniel non comedit? qz multi iuſti z ꝓphete voluerunt videre z non viderunt incarnatam ſapientiam patris: multi extuauerūt ſu ſpirijs ꝓo deſiderio videndi filium hoīs: ꝫ abſcōditus erat in ſinu patris. Paruuli petierunt panez: z non erat qui frangeret eis Sapientia occulta panis integer z occult⁹? que vtilitas in vtriſqꝫ? Dñe inclina celos tuos z deſcende: frange eſurienti ꝓpanē tuū panem teipſum: vt aperiantur oculi hoīs: nec reputetur ei in peccatum: ſi voluerit eē ſicut tu: ſciens bonū z malum: ſiue maluꝫ et bonum. Cognoſcat te in panis fractione: q ab initio voluit attentare. Frange te: vt ſeſe diſcat frangere: qz non cognoſceris niſi in fractione panis. Audiuit balaam ſermones dei: z viſiones omnipotētis intuit⁹ eſt. Sed cadebat apertis oculis: quia non cognoſcebat dñm in fractiōe panis. Sic videas multos hodie ſtudentes ſcripturas: docentes i cathedris: predicantes in eccleſijs. Sꝫ opa eoꝝ non concordant cum verbis. Confitentur ſe noſſe deum: factis autem negant: quia in fractione panis deū cognoſcere recuſant. Et quidē panis nobis factus eſt dominus: z nos ſumus panis eius. In ſudoꝛe vultus ſui dignat⁹ eſt veſci pane ſuo: vt nos nr̄o pane veſceremur in gaudio. Si vis cognoſcere ſicut ſe fregit ita te frāge. Qui.n. dicit i chriſto ſe manere: debet ſicut ille ambulauit z ipſe ambulare. Non eſt in ſermone regnum dei: ſed in virtute. Frange ergo te ad laboꝛem obedientie ad humilitatem patiētie: porta in corpoꝛe tuo ſtigmata ieſu chriſti ſerui formā accipiens nō ꝓlati. Et cum te exinaniueris z fregeris: tunc cognoſces deum in fractione panis. Et quādo ceperimus loqui de pane gratie dum frangit oculi aperiūt z dominus recognoſcitur? qz quando cum ceteris gratiarum donis in-

funditur nobis virtus humilitatis tūc vere eum cognoscamus: quia ex acceptis donis nos ei humiliter subdimur: ⁊ quicquid boni accipimus ad ipsum referimus. Ideo sapiens attestatur: quia ab humilibus laudatur deꝰ. Unde quomodo dictis nostris nūc Gregorius concordat. Qui inquit ceteras virtutes sine humilitate ꝯgregat quasi puluerem in ventum portat: ⁊ vide amplius facere conatur inde amplius excecat. Vera ergo humilitas oculos aperit: dum virtutes ceteras ꝓpter quas homo vento superbie poterat excecari frangit ⁊ diminuit ⁊ homo se ex se nihil eē veraciter cognoscit Et quanto magis decrescit in despectione sui: tanto amplius crescit in cognitione dei. Multi videntur habere contemplationis gratiam: sed tenentur oculi eorum ne eum agnoscant: quia adhuc veterem non omo deposuere superbiam nec perfecte humilitatis semitam apprehenderūt: vt cognoscerent eum in fractione panis: frangentes. s. suas virtutes ⁊ ꝓprias voluntates: sicut ille qui factus est ꝓ nobis obediens vsq; ad mortem: mortem autem crucis. Ille enī vere agnoscit: qui ambulat sicut ille ambulauit. Et ipse euanuit ex oculis eorum. Mirares. Cum incipit cordi magis dulcescere tūc fugit: vt de absentia dulciter faciat nos dolere. Tales sunt amoris delicie. Oculi. n. amoris ipsum faciunt auolare. Fuge dilecte mi: assimilare capree hynnuloq; ceruorum super montes aromatum. Ascende sup cherubin: ⁊ super pennas ventorum: ⁊ esto tu similis capree hynnuloq; ceruorum: vt oculos dilectionis tue non auertas a nobis: et si te nostris subtrahis aspectibus qui humilia respicis ⁊ alta a longe cognoscis. Et dixerunt ad inuicem. Nōne cor nostrum ardēs erat in nobis dum loqueretur nobis ī via: ⁊ aperiret nobis scripturas. Clausula ista ñ est exponenda: sed ruminanda. Quotiens enim in nobis metipsis marcescit anima nra ⁊ possident nos dies afflictionis: quotiens tedijs vel tentationum vulneramur sagittis ad memoriam reducamus quod aliquādo in oratione senserimus quod in meditatione gustauerimus: qualiter locutus sit nobis in galilea cum transmigraremus ad delicia contemplationis. Nonne cor nostrū ardens erat in nobis? O dulcis ardor: dulcis splendor: dulcis amor. Ardor confortās splendor illuminans: amor inebrians. O q̄ dulciter ardens: q̄ mirabiliter splendens: q̄ suauiter totū cor hominis implēs. Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante: aut cum ardoribus stare sempiternis Cum iam non erit ignis in fron: sed eo minus in hierusalem in splendoribus eternitatis: tūc etiam recordabimur de hoc paruo igniculo quē sensimus in hac valle plorationis: ⁊ dicemus ad inuicem. Nōne cor nostrum ardens erat in nobis? cuz sub paupertate degeremus militie regularis: ⁊ staremus ad canendum in nocturnis vigilijs ⁊ post vigilias furtiuis orationibus incumberemus? Illis beatissimis interuallis q̄ magna erat in cordibus nostris multitudo dulcedinis. Nonne nox erat illuminatio in delicijs? Nonne cor nostrum erat ardens ī nobis de iesu: cum in claustro residētes meditaremur in silentio? quādo secrete deus erat in tabernaculo cum super eum cor nostrū ascenderet: vt cogitaremus patrie gaudia: cum concentus celi resonaret in conscientia? Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de iesu dum loqueretur nobis in via cum in diuinarum scripturarum dulcedine nostras reficeremus animas inuenientes ī ipsis delectationes mirabiles super omnes diuitias? Nonne docebat nos vnctio xp̄i de omnibus: medullatas nobis infundēdo delicias? Nonne cor nostrum ardens erat ī nobis ī via? dū aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadem hora. Non incongrue eadem hora dicuntur surgere: quia nisi ad horam: nec horā quidem possunt esse tales delicie in anima. Cito abeunt ⁊ pertrāseūt: ⁊ cum teneri putantur velocius euanescūt. Ideo autem fugiunt: vt earum plenitudinē que dabitur in patria feruētius appetam⁹. Ideo animum inflāmant ⁊ allitiunt vt surgamus: vt non in hierico descēdamus. Ibi insidiantur latrones: vt spolient ⁊ vulnerēt descendentes. Sed nobili quadam superbia despicere debem⁹ hec tempoꝛalia: que nu

tabilia ſunt ſicut luna. Anima noſtra ſpiritualis leticie deliciis ſit aſſueta. Surgentes igitur oratio ⁊ meditatio reuertũtur in bierusalem: cum poſt ſpiritualium deliciarum refectionem pacis intime poſſident quietẽ. Undecim iſti qui ſunt in bierusalem cõgregati dona ſpiritus ſeptiformis ⁊ quattuor principales virtutes poſſunt intelligi. Ille que ſunt cum ipſis: fides: ſpes: ⁊ charitas: ⁊ ſi qua alia ſunt gratiarum dona dici pñt. Congregatos iſtos inuenerunt: non autez congregauerunt: quia ⁊ſi pro poſſe noſtro attendamus virtutibus congregandis: nihil tamẽ ſine patre luminum poſſumus facere qui velle ⁊ perficere operaꝫ in nobis. Iſtis duobus oratio ⁊ meditatio adiunguntur. Dicunt quia ſurrexit dominus vere: quando amanti conſcientie inſibilant gaudium reſurrectionis dominice. Sz quid ſibi vult quod ſubiungiꝫ: apparuit ſimoni? Videte ne forte propter nos dictum ſit: qui ſpecialiter filij ſumus obedientie: qui ſapientibus ⁊ inſipientibus debitores ſumus ſine contradictiõe vocis ⁊ ſine murmuris obedire rancore. Fidelis ſermo ⁊ omni acceptione dignus magnum leticie cumulum parturiens obedientibus: quia dominus apparuit ſimoni ⁊ ipſi ſoli ſpeciali prerogatiua p̃ omnibus. O ſi deuote mentis memoria reuoluamus qz̃ dulcis ſit eius apparitio obedientibus: in illo agone horribili atq; terribili in illa miſerabili hora in qua anima cogitur a corpore ſeparari. Multis enim apparet chriſtus cum vexillo obedientie vt in effabili exultatione exhilaret animam obedientem in illa tribulatione: ⁊ foꝛtitan p̃t ipſum obedientem his ſermonibus conſolari. Ne timeas fili obedientie: ne timeas. Intuere manus propter obedientiam affixas: conſidera pedes expoſitos fixuris clauoꝝ: attende quia propter obedientiam mortuus ſum. Et ſi propter fragilitatez humane conditionis obedientia tua minus pfectuz aliquid habuerit: volo vt plenitudo mee obedientie ſit tue obediẽtie minus ſufficientis ſupplementum. Qð vel illa hora tali conſolatiõe poteſt eſſe ſuauius? Quod poteſt imp̃rimi hũano cordi dulcius? Ponite hec in cordibus veſtris filij obedientie Gaudete ⁊ exultate quia ſurrexit dominꝰ vere: ⁊ apparuit ſimoni. Et ipſi narrabant que geſta erant in via: ⁊ quomodo cognouerunt eum in fractione panis. Extremam hanc clauſulã poſſumus referre ad illa beate quietis gaudia cum ſedebit vnuſquiſq; ſub vite ſua ⁊ ficulnea ſua in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie ⁊ requie opulenta: cuz platee bierusalem auro ſternent ⁊ per omnes vicos alleluia cantabitur. Jm plebuntur autẽ infantibus ⁊ puellis: ſequẽtibus agnum quocũq; ierit in veſtibus albis. Tunc narrabimus que geſta ſunt i via ⁊ quomodo cognouimus dominum in fractione panis. Oꝫ dulciter nos humiliat hic in loco afflictiõis vt delicietur in cordibus noſtris: qui ſecreta ſua abſcondit a ſapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelat ea parulis. Tunc recordabimur periculoꝝ in qbus verſamur: tribulationum in quibus affligimur: miſeriarum in quibus involuimur et mirabiliter letabimur: quia hec omnia velut vmbra tranſierunt: ⁊ de ſplendoꝛib⁹ in quib⁹ erimus iubilum germinabunt. Tũc plantabimus vineas in mõtibus ſamarie: audiemur vocẽ gaudij et vocẽ leticie: vocẽ ſponſi ⁊ vocem ſponſe. Videbimus gloriaz regis: ⁊ decorem regine. Tunc letabiꝫ vgo in choro: diadema regni portans in capite ſuo. Oſtendet nobis fructum ſanctiſſimi vẽtris ſui. Jn humilitate noſtra videbitur dominus maieſtatis. Tunc videbit ⁊ affluet mirabiliꝫ ⁊ dilatabiꝫ cor noſtrũ ſimul laudabim⁹: qz oculo ad oculũ videbim⁹: aſpectũ ꝓtra aſpectũ aſpiciemus: facie ad faciem cognoſcemus: ore ad os loquemur dicentes. Tibi dñe poteſtas ⁊ iperiũ: ⁊ honor ⁊ glia. Te laudat oĩs ſpũs in ſcla ſclorꝝ. Amen.

¶ Infra octauas paſche de lepra naamã. Sermo primus. lxv

SIcut i corpore medicina prius purgationes adhibent deinde refectiões: vt videlz ꝑ hus examiaꝫ corp⁹ ab humorib⁹ noxijs de hinc cibis ſanorib⁹ foueaꝫ: ſic medic⁹ aiaꝝ dñs xp̃s cu⁹ tota di

ꝑfectio quã exhibuit i carne medicina salutis est añ passionẽ suã septẽ decim purgationes post resurrectionẽ: totidem cibos salubres pariꝫ et suaues. Heliseꝰ nr̃ naaman leprosũ septies in iordane mergi ꝓcepit: q̃ imꝫ pretatur descensus. In descensu dñi nostri iesu christi: id est in humilitate conuersationis eius: quam exhibuit ante passionẽ mũdamur ⁊ purgamur. in resurrectione vo ⁊ vita quem ostendit quadraginta diebꝰ reficimur: ⁊ delectabilibꝰ pascimur alimẽtis. Septempliciter enim occupauit nos lepra superbie: in proprietate possessionũ: in gloria vestium: in voluptate corporis: in ore q̃z dupliciter: sim iliter ⁊ in corde. Prima est lepra domus: quia diuites esse volumus in hoc seculo. Sed ab ista mundamur si mergimur in iordane id est in christi descensũ. Inuenimus enim quoniã cum diues esset ille: propter nos pauper factus est. Descendit ab inenarrabilibus celi diuitijs: ⁊ veniens in mundum nec istas qualescũq; diuitias habere voluit: sed in tanta paupertate venit: vt natus continuo poneretur in presepio: quia non erat ei locus in diuersorio. Deniq; quis nesciat: quoniã filius hominis non habebat vbi caput reclinaret? Qui bene mergitur hic: quando queret diuitias huiꝰ mundi? Et vere magna abusio ⁊ mmis magna: vt diues eẽ velit vermiculus vilis: propter quem deus maiestatis et dñs sabaoth voluit paper fieri. Porro in lepra vestis omnẽ seculi huius pomposam intellige vanitatem. Nam ab illa nihilominꝰ in iordanis mersione mũdaberis: vbi inuenies christum dñi vilibus pãnis inuolutũ: factum obprobrium hominũ ⁊ abiectionẽ plebis. A lepra quoq; corporis mũdamur in ipso iordane: si bene cogitãtes dominicã passionem erubescamus sequi corporis voluptatem. At in ore duplex vt diximus est lepra. Cum enim aduersum quẽquã contigerit murmuramꝰ: ⁊ impatientie verbum tanq̃z lepre sanies effluit. Sed ab hac mundamur: si illum attẽdimus qui tanq̃z ouis ad occisionẽ ductus ẽ: ⁊ nõ aperuit os suũ Qui cum malediceret nõ remaledicebat: cũ pateret: non cõminabat. In ꝑsperis q̃z ⁊ ꝓtra eũ qui dixit non qui seipm cõmẽdat ille ꝓbatus est: commendamꝰ nosmetipsos nõ in multa patiẽtia: sed in arrogãtia: ⁊ inq̃ nat nos altera lepra verbũ iactantie. Ut ꝙ mũdemur ab illa: mergamur in iordane: ⁊ imitemur eum qui nõ q̃rebat gloriam suã. Uñ ⁊ demonia que clamabãt q̃ ipse esset dei filiꝰ ꝑcipiebat obmutescere: ⁊ illuminatos cecos dicere ꝓhibebat. In corde duplex est lepra: ꝓpria volũtas: ⁊ ꝓpriũ ꝓfiliũ: vtraq̃z nimis pessima eoq̃z perniciosio: magis quo interior. Uoluntatẽ dico ꝓpriã q̃ nõ est cõis cũ deo ⁊ hoibꝰ: ſz nostra tm̃: qñ quod volumꝰ non ad honorẽ dei: nõ ad vtilitatẽ fratrũ: sed ꝓpter nosipsos facimus: non intendentes placere deo ⁊ ꝓdesse fratribus: sed satisfacere ꝓprijs motibꝰ animorũ. Huic contraria est recta fronte charitas: que est deus. Nec enim aduersus eũ inimicitias exercens est: ⁊ guerrã crudelissimã. Quid enim odit aut quid punit deꝰ. ꝓter volũtatẽ ꝓpriam? Cesset voluntas ꝓpria: ⁊ infernꝰ non erit. In quẽ enĩ ignis ille desenet: nisi in ꝓpriam voluntatem? Etiam nunc cum frigus aut famem aut aliquid tale patimur? quid leditur nisi voluntas propria. Q; si voluntarie sustinemus: tñ ipsa voluntas cõmunis est: sed infirmitas quedã ⁊ velut ꝓritus voluntatis adhuc de ꝓprio est: ⁊ in illo omnes penas sustinemus donec penitus consumaꝫ. Nam voluntas illa ꝓprie dicitur cui assentimus ⁊ cui se liberum inclinat arbitriũ. hec aũt desideria ⁊ concupiscẽtie que multos tenent nõ voluntas sed corruptio voluntatis est. Porro voluntas ꝓpria quo furore deminũ maiestatis impugnet: audiant ⁊ timeãt serui ꝓprie volũtatis. Primo nempe subtrahit semetipsaz ⁊ subducit eiꝰ dñatui: cui tanq̃z auctori seruire debuerat dum efficitur sua. Sed nunquid contenta erit hac iniuria? Addit adhuc: ⁊ quod in se est omnia quoq; que dei sunt tollit ⁊ diripit. Quem enim modum sibi ponit humana cupiditas? Nonne qui per vsuram acquirit pecuniam modicam: similiter mundum lucrari conaretur vniuersum? si non deesset possibilitas: si suppeteret voluntati facul-

tas. Dico ſiducialiter: nemini qui ſit ī ꝓpria voluntate poſſet vniuerſus mundus ſufficere. Sed vtinā vel rebus iſtis eēt cō tēta: ne in ipm horribile dictu deſeuiret auctorem. Nunc autē ꝛ ipſum quod in ipſa ē deum perimit voluntas ꝓpria. Omnino enim vellet deum peccata ſua aut vindicare non poſſe? aut nolle: aut ea neſcire. Vult ergo eum non eſſe deum: que quantum in ipſa eſt vult eum aut impotentem aut inuitum eſſe aut inſipientem. Crudelis plane et omnino execranda malitia: que dei potentiam iuſtitiam ſapientiam perire deſiderat. Nec eſt crudelis beſtia? fera peſſima rapaciſſima lupa: ꝛ leena ſeuiſſima. Nec eſt immundiſſima lepra animi: ꝓpter quam in iordane mergi oporteat: ꝛ imitari eum q̄ non venit facere voluntatem ſuam. Unde ꝛ in paſſione Non mea inquit voluntas: ſꝫ tua fiat. Lepra vō ꝓprij conſilij eo perniciosior eſt quo magis occulta: ꝛ q̄nto plus abundat: tanto ſibi quiſq̄ ſanior eſſe videtur. Nec illorum eſt qui zelum dei habent: ſed non ſm̄ ſcientiam: ſequentes errorem ſuum: ꝛ ita obſtinati in eo vt nullius velint conſilijs acquieſcere. Hi ſunt vnitatis diuiſores: inimici pacis: charitatis expertes? vanitate tumētes: placentes ſibi: ꝛ magni in oculis ſuis: ignorantes dei iuſtitiā: ꝛ ſuā querentes conſtituere. Et que maior ſuperbia? q̄ſꝫ vnus homo toti cōgregationi iudicium ſuum ꝓferat: tanq̄ ipſe ſolus habeat ſpiritum dei? Idolatrie ſcelus eſt non acquieſcere: ꝛ quaſi peccatum ariolandi. Sant nunc qui ſe faciunt religioſiores: qui non ſunt ſicut ceteri hominum? ecce arioli ꝛ idolatre facti ſunt: ſi tamen vel ei qui dixit hoc pluſq̄ſꝫ ſibi iudicāt eſſe credendum. Neq̄ hinc diſſonat vītatꝫ ſermo quē dixit. Si eccleſiā nō audierit: ſit tibi ſicut ethnicus ꝛ publicanus. Sed vbi poterit hec lepra mundari? niſi in iordane. Ibi mergere quicunq̄ huiuſmodi es: ꝛ attende quidiſcerit magni conſilij angelus? quomodo cōſilium ſuum poſtpoſuerit conſilio vel magis voluntati mulieris vnius: beatam virginem loquor: ꝛ fabri pauperis ipſe eſt iō-

ſeph. Inuentus enim in medio doctorum audiens eos ꝛ interrogās: quodammodo a matre increpat? eſt. Fili vt quid feciſti nobis ſic? At ille Quid eſt inquit q̄ me querebatis? Neſciebatis quia ī his que patris mei ſunt oportet me eſſe? At illi non intellexerunt verbum. Et quid fecit verbum? Nō capiebat in ſe: deſcēdit ita vt eſſet etiā ſub illis. Quis iam non erubeſcat obſtinatus eſſe in conſilio ſuo? quando ſuum ſapientia ipſa deſeruit? Sic mutauit conſilium ſuum: vt quod iam tunc ceperat extūc vſq̄ ad tricesimuꝫ etatis ſue annum ꝓrſus diſmiſerit. Nihil enim ab hoc duodecimo anno de eius doctrina vel operibus inuenio vſq̄ ad annos triginta. Sed forte querendum ab ipſo eſt: quomodo voluntatē ſuā conſiliū mue reliquerit. O domine voluntas de qua dixiſti vt non fieret ſi bona non erat? quomodo tua erat? Si bona erat? qua re relicta eſt? Sic ꝛ conſilium ſi non bonū: quomodo tuum? ſi bonum: quomodo relinquendū? Et bona erant ꝛ eius erant: neq̄ minus tamē relinquenda ob hoc videlicet vt fierent meliora. Neq̄ enī oportebat ꝓpria ꝓiudicare communibus. Erat ergo voluntas chriſti: ꝛ bona erat: qua dicebat: ſi fieri poteſt tranſeat a me calix iſte? ſed ea de qua dicebat: fiat voluntas tua: melior erat: quia communis nō ſolum patris: ſed et chriſti ipſius: oblatus eſt enim quia ipſe voluit ꝛ pctā nra ꝛc̄. Niſi enī granū frumēti cadens in terram mortuum eſſet: ipſum ſolum maneret: mortuum vō multum fructum attulit. Atq̄ hec volūtas patris erat: vt videlicet haberet quos adoptaret in filios? chriſti erat vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus: noſtra erat quia ꝓ nobis faciebat vt nos redimeremur. De con filio quoq̄ idem dicimus. Chriſti enī erat ꝛ bonum erat conſiliū illud quod ait quia in his que patris mei ſunt oportet me eſſe? ſed quia illi non intellexerunt mutauit illud conſilium: vt nos mundaret ab ea lepra q̄ ꝓprij cōſilij eſt. Exemplum enī dedit nobis: vt ꝛ nos ita faciam⁹. Nam ab initio nouerat qd eēt factur⁹? ſꝫ voluit forma

nobis humilitatis istius exhibere: ⁊ ad lauādā pessimā hāc leprā diuinū in scipo parare iordanē. Audiāt igit̄ vtrīq; pariter q ppue volūtatis, ⁊ qui ppij cōsilij lepza sordēt audiāt quid ſpūs dicat ecclesijs: breui vno versiculo lepzā vtrāq; ꝺdēnās. Sapiē tia ait q̄ desursum ē pmū quidē pudica cōtra ppue voluntatis ipuritatē: deinde pacifica ⁊tra ppij ꝓfilij obstinatā rebellionem. Cū ab his septē purgatus fuerit eger: tanq; post septē sellas: querat septē fercula: q̄ sunt dona spūs sancti. Porro sicut in vita dñi ante passionē septē purgatiões inuenimus: sic in apparitionib⁹ septē que post resurrectionē facte legunt septē illa dona spiritus sancti possim⁹ inuenire. In pma spiritū timoris accipe q̄ venientib⁹ mulierib⁹ sanctis descēdit angelus ꝺ celo: ⁊ terremotus factus est: ita vt ipas timore pterritas oporteret ab angelo ꝓsolari. In spū pietatis apparuit symoni: quia magna oīno ⁊ vere dño iesu digna pietatis dignatio q̄ ei quasi singulariter ⁊ ante ceteros dignat⁹ est apparere: qué p ceteris de negatiõe eius rea ꝓsciētia cōfundebat: vt vbi abūdaut delictū: supabūdaret ⁊ gr̄a. In spū ꝓsciētie duob⁹ pgētibus in emaus scripturas exposuit: incipiēs a moyse ⁊ pphetis. In spū fortitudinis ianuis clausis intrauit ostēdēs manus ⁊ latus: sicut solēt in signū virtutis clypeoz foramina demonstrari. In spū ꝓsilij frustra in piscatiõe laborātes: mittere i dexterā rethe cōsuluit. In spū intellect⁹: aperuit eis sensum vt intelligerent scripturas. In spū sapientie die quadragesimo eis apparuit: quā videntib⁹ illis elevatus ē: ⁊ vidērūt filiū hoīs ascēdēte: vbi erat pius. Usq; ad illā enī diē: quasi p stulticiā ꝓdicationis saluos faciebat credētes. Postq; vo cōram eis ascēdit ad patrē iā cepit sapīa ꝺclarari.

¶ In fra oct. pasche: Quō qbusdā nōdū natus fit xp̄s. Sermo secūdus.

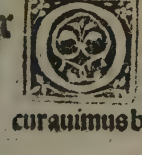

Omnia que de sanatore legim⁹: medicamina sūt aīaꝝ nostraꝝ. Videamus ergo ne q̄ forte dicat ꝺ nobis curauimus babyloné ⁊ nō ē sanata. Logitet vnusq;sq; quātū operent in eo tā salutaria medicamēta. Sūt enī quibus nōdū natus ē xp̄s: sunt qbus nōdū ē passus: sunt qb⁹ nōduz surrexit vsq; adhuc. Alijs quoq; nōdū ascēdit: alijs nōdū misit spīm sanctuz. Quō enim operar eius humilitas: q cū in forma dei eēt nō rapinam arbitrat⁹ ē eē se equalē deo: semetipm formam serui accipiens? Quō inq; dei humilitas in supbo homine operar? Que illius humilitatis vestigia: in his qui adhuc toto desiderio: terrenis diuitijs ⁊ honorib⁹ inhiant? An nō mō exhilarar ꝓsciētia vestra frēs mei? qō dicē potestis pulus natus ē nobis? Sūt qbus nōdū xp̄s passus ē: q labores fugiūt mortē metuūt vsq; adhuc: quasi vero ille ⁊ labores sustinēdo ⁊ morte monēdo nō vicerit. Sunt qbus nōdum surrexit: q in labor⁹ anxietate ⁊ afflictione penitētie morte afficiū tur tota die: nōduz spūali cōsolatione recepta. Sed nisi breuiati fuissent dies illi: qs posset sustinere? Alijs resurrexit sed nōdū ascēdit imo cū eis adhuc cōmorar pia dulcedine in terris: his scilicet q in deuotione sunt tota die: flēt i oīonib⁹: suspirāt i meditatiōib⁹ suis: ⁊ oīa festina ⁊ iocūda sunt eis ⁊ p oēs dies illos ꝓtinuū alia cātatur. Sed oportet lac eis subtrahi: vt discāt vesci solido cibo: ⁊ expedit eis vt xp̄s vadat: et hec ꝑpalis deuotio subtrahar. Sz qñ hec capere poterūt? Desertos sese a dño puatos gr̄a cōquerunt. Sed expectēt paululū: sedeāt i ciuitate donec induant solidiori quadam virtute exalto: ⁊ maiora peipiāt carismata spūs sancti sicut apli in graduz promoti sunt altiore ⁊ supeminentiore viā charitatis ingressi: non iaz soliciti quomodo flerēt paululū: sed quomodo magna quadā victoria de cōmuni aduersario triumpharēt ⁊ conculcarēt sathanā sub pedibus suis. lxxxvii

¶ In octauis pasche: De verbis beati iohānis apostoli. Sermo primus.

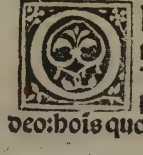

Omne quod natum ē ex deo: vincit mūdum. Postq; vnigenit⁹ dei non rapinā arbitrat⁹ ē eē se equalez deo: hoīs quoq; dignat⁹ ē fieri fili⁹ ⁊ babi-

tu iuentus est vt hō:nō īmerito iam de celesti generatiōe exiguitas hūana pſumit. Neqz enī idigni ē deo eoz fieri prem: qz se xp̄s fecerit frēm. Hinc ē q̄ btūs iohānes q sepi⁹ nobis ac studiosius hāc cōmendat adoptionē filioz dei ¶ ipo qz euāgelij sui principio quotqt ingt receperūt eū dedit eis potestatē filios dei fieri. Huic igit vbo sīle ē qđ audiuim⁹ hodie de ei⁹ epla recitari. Omne ingt qđ natū est ex deo: vicit mūdū. Quotquot enī sunt xp̄i cū xp̄o eos mūdus odit: sz cū xp̄o supaſ pariter z ab ip̄is. Nolite ait mirari si odit vos mūdus: scitote q: me p̄ozē vob odio hūit. Et itē. Cōfidite ingt: q: ego vici mūduz. Sic nimiz manifesta fit p̄mōis illius vītas: quē apls ait. Quos p̄sciuit ingt haud dubiū qn de⁹ pz z p̄destinauit ꝓformes fieri imaginis filij sui. Vide ꝓfirmationē. Post ip̄m adoptantur vt fit ip̄e p̄mogenit⁹ in multis frībus: post ip̄m odit eos mūdus: post ip̄z z ab eis vincit mūdus. Bene ḡ qđ natū est ex deo vicit mūdū: vt fit testimoniū celestis generatiōis victoria tētatiōis. Et sicut is q filiꝰ est p̄ naturā mūdū cū suo p̄ncipe triūphauit: sic z nos victores iueniamur quotqt sumus filij adoptiōis. Victores sane: sed in ipo q ꝓfortet nos in quo z possum⁹ oīa: q: hec est victoria q̄ vicit mūdū fides nfa. Fi de fiqđē in dei filios adoptam⁹? fidē in nob mūdus in maligno posit⁹ odit atqz psequtur fide qz z vicit fīē scriptū est. Sci p fidē vicerūt regna. Quidni attribuat fidei victoria? cuius ē etiā vita. Just⁹ ingt ex fide viuit. Quotiēs ḡ tētatiōi resistis? q̄tēs vicis malignū: noli pp̄ijs tribuē virib⁹ noli ī te sz magis ī dño gliari. Nī. n. fortis ille armatus tue cedēt ī firmitati? Audi deniqz qd dñici ꝓstitut⁹ pastor oui ladmōeat. Aduersari⁹ ingt vr diabol⁹ tāqz leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuoret: cui resistite fortes ī fide. Vides quēadmodū sibi vītatis testimōia ꝓcināt. Paul⁹ fide regna vicisse scōs: petr⁹ p̄ncipi mūdi resistēdū ī fide: ioānes qz hec est ingt victoria q vicit mundū? fides nīa. Segtur. Quis est enim qui vincit mundū nisi qui credit quoniā iesus est filius dei? Certum id quidez fratres omnem qui nō credit in filium dei: ex hoc ipso iam nō modo victū esse sz etiā iudicatū. Sine fide enī impossibile est placere deo. Verūtn potest forte mouere q tam multos videmus credētes iesum filiū dei eē: adhuc tñ mūdi nihilominus cupiditatibus irretitos. Quid ergo ait quis ē qui vincit mundū? nisi qui credit: qm̄ iesus ē filius dei cū z ipe tā mūdus id credat? An nō ipſi quoqz demones credūt z cōtremiscūt? Sed dico. Putasne filiū dei reputat iesum quisqs ille ē hō? qui ipſius nec terret cōminatiōibus: nec attrahit p̄missiōibus: nec p̄ceptis obtemperat: nec ꝓciliꝰ acquiescit? Nōne is etiā si fateatur se nosse deū factis tñ negat? Ꝓzo fides sine operibus mortua est in semetipsa. Nec sane miz videri pōt: si nequaq̄z vincit que nec viuit quidē. Queris que nā sit viuida z victoriosa fides? Illa sine dubio p quā xp̄s habitat in cordib⁹ nostris. Xp̄s enim z virtus ē z vita nostra. Cū xp̄s apparuerit vita vestra ait apls: tūc z vos apparebitis cū ipo in gloria. Unde gloria nisi ō victoria? Aut quare cū ipo apparebimus? nisi q: in ipo z vincimus? Deniqz si his tñ potestas data ē filios dei fieri q ſuscipiunt xp̄m ¶ de eis quoqz solis intelligendū ē qđ dicit: Omnis qui natus ē ex deo vincit mūdū. Inde ē q̄ hic quoqz cū dixisset quis est qui vincit mūdū: nisi q credit q iesus ē filius dei? vt planius faceret eā cōmēdari fidē p quā vt dictū est xp̄s in cordibus habitat: addit ꝓtinuo de ipſius aduētu dicens: Hic ē qui venit p aquā z sanguinem iesus xp̄s. Adhuc aūt supeminētiozem viā ostendēs: et spūs ē inquit q testificat q̄m iesus ē filius dei. Sane qđ interponit signanter repetēs non in aqua solū: sed in aqua z sanguine: ad differētiā moysi arbitror accipiēdū. Moyses siquidez in aqua venit: aqua z nomē accepit vt moyses vocaret. Recolāt qb⁹ [illegible] ē hystoria veteris testamenti: quēadmodū in egypto dū paruuli omnes israelitici germinis necarēt expositū ī aqs moysen tulerit filia pharaonis. Et vide si nō manifeste xp̄i in hocipo videt p̄cessisse figurā. Simili nēpe cū pharaone etiam herodes suspitiōe laborāns ad eadē cōuersus

& crudelitatis argumēta: sed eodē mō est ꝛ ipe delusus. Utrobiq; p vnius suspecta p-sona trucidat numerositas puerorꝫ: vtrobiq; qui querebat euadit. Et quō moysen filia pharaonis: ita xpm quoq; egyptus que non imerito pharaonis itelligit filia suscipit ꝙ seruādum. Manifeste tñ plusq; moyses hic: vtpote qui venerit non in aqua tñ sed in aqua ꝛ sanguine. Aque enim multe populi multi. Uenit ergo in aqua tñ q cōgregauit quidē populū: sz pc pulū nō redemit. Haz ipa quoq; de scruitute egyptia liberatio nō moysi sed agni sanguine facta ē: liberādos nos p figurās a vana nostra cōuersatione huius seculi sanguine agni īmaculati ieſu xpi. Hic est verus legifer noster apud quez copiosa redēptio ē. Doctuus ē enim nō tñ p gēte: sed vt filios dei q dispsi fuerāt cōgregaret in vnū. Memento sane būc eē iohannē qui vidit ꝛ testimoniū phibuit: ꝛ scimus qz vez ē testimoniū ei⁹ exisse de latere dñi dormiētis in cruce sanguinez simul ꝛ aquā: quo videlicet dormiēti nouo ade noua ō latere suo pferret ꝛ redimeret pariter ecclesia. Sic ergo hodieq; ad nos per aquam ꝛ sanguinem venit: vt sit aqua et sanguis testimonium aduentus eius fideiq; victricis. Nō solum autem sed testimonium est maius his: qō perhibet spiritus veritatis. Horum trium testimonium verum est certūq; ꝛ felix anima que meretur illud accipere. Tres enīz sunt qui testimonium dant in terra: spiritus aqua ꝛ sanguis. In aqua quidem baptismū intellige in sanguine martyrium: in spiritu charitatē. Spūs enī ē qui viuificat: ꝛ fidei vita dilectio. Deniq; si queras qd spūi ꝛ charitati respondeat paulus: q: charitas dei diffusa ē in cordibus nostris per spīm sanctū qui datus est nobis. Necessario quoq; spūs addit aque ꝛ sanguini: cum eodem apostolo teste sine charitate quicquid habeas nihil pfit. Jam vō quia baptismū aque martyrium diximus sanguine designari: memento ꝛ vnicū ꝛ quottidianū esse baptismū similiter ꝛ martyriū. Est enim ꝛ martyrij genus et quedam effusio sanguinis in quottidiana corporis afflictione: est ꝛ baptisin⁹ aliqs in compunctione cordis et lachrymarum assiduitate. Sic quippe infirmis ꝛ pusillis corde neceſie est vt quez semel pponere non sufficiunt: saltem mitiori quodā sed diuturniori martyrio sanguinem fundant Sic ꝛ baptismi sacramentum quoniam iterari nō licet: bis qui sepius in multis offendunt frequenti oportet ablutione suppleri Unde ꝛ prophete: Lauabo inquit per singulas noctes lectum meum: lachrymis meis stratum meū rigabo. Uis ergo nosse qs est qui vincit mundum? Que in eo vincenda sunt diligentius intuere. Siquidem et bocipm beatus iste iohānes indicat vicēs: Charissimi nolite diligere mundum: neq; ea que in mundo sunt. Omne enim quod ī mundo est: concupiscentia carnis est: ꝛ concupiscentia oculorum: ꝛ ambitio seculi. Ne sunt tres turme quas fecerunt caldei: sed memini quoq; sactū iacob fecisse tres turmas cum timeret a facie esau rediēs de mesopotamia Et nobis ergo aduersus triplex genus tētationis triplici opus est munim ē to: vt carnis quidez concupiscentia ipsius mortificatione vincatur: quam si meminisus in sanguinis testimonio diximus intelligendam: oculorum vō concupiscentiam superet studium compunctionis ꝛ assiduitas lachrymarum: pozzo ambitionis vanitatem virtus charitatis excludat: que sola castigat animum: sola purgat intentionem Certum quippe triumphati mundi testimonium ē si corpus castiges ꝛ subijtias seruituti ne pernitiosa libertate seruiat voluptati: si fletui prebeas oculos magis q̄ petulantie vel curiositati: si deniq; spirituali dilectione flagrans nulli animum dederis vanitati. Merito sane vnus est qui in terra pariter ꝛ in celo testimonium perhibet spiritus: quia siue corporis afflictio cessabit: siue fons lachrymarum exiccabitur: sed charitas nūq; excidit. Prelibatio quedam in presenti est: consumatio ꝛ plenitudo manet in futuro. Ueruntamen Izmane at post aquā ꝛ sanguinem spūs aqua gppe ꝛ sanguis regnum dei non possidebunt? interim tamen aut vix aut nullo modo inuenire est spiritum sine illis: quoniaz bi tres

ingt vnū ſunt: vt quolibet ex his trib⁹ defi
ciēte adeſſe cetera ſi p̄ſumas. Sil vo iūcta
teſtimonia iſta credibilia facta ſunt nimis
nec poterit cui in terris ſuppetūt hec care
re teſtimonio vel in celis. Confiteť dei filiū
coā hoībus nō verbo neq; lingua ſed ope
& veritate: filius quoq; p̄fitebiť eū coā an
gelis dei. An vero ei deeſſe poterit in teſti
monio p̄? cui filiū videat atteſtante? Sine
dubio p̄fitebitur & ipe qđ viderit in abſcō
dito. Sed neq; ſpūs qdem a patre filioq;
diſſentiet: qppe q p̄ris filijq; ſit ſpūs. Be
niq; quonā modo careat teſtimonio ei⁹ in
celo? q habere illud meruit & i terra? Tres
ergo ſunt q teſtimoniū dant in celo: pater
& filius & ſpūs ſcūs. Et nequā forte diſſonā
tiā ſuſpiceris: hi tres vnū ſunt. Adagnū p
fecto habituri ſunt teſtimoniū quos in ce
lo pater ſuſceperit tanq; filios & heredes?
filius aſciuerit tanq; frēs & coheredes: ſpi
ritus ſcūs adherentes deo vnū ſpiū faciet
eſſe cū eo. Eſt eni ſpūs ipe idiſſolubile vin
culū trinitatis? p quē ſicut pater & fili⁹ vnū
ſunt ſic & nos vnū ſumus in ipo: eo miserā
te qui p̄ diſcipulis hoc ipm orare dgnatus
eſt ieſu chriſto dño noſtro.

¶ Item vnde ſupra.

lxxx viij

Ex epiſtola bea
ti iohānis hodie nobis eſt lec
tio recitata: in qua diximus
teſtimoniuz dari triplex in ce
lo: triplex in terra. Et quidez p meo ſapere
illud ſtabilitatis h repatiōis ē ſignū: illud
angelos iſtud hoies: illō beatos a miſeris
iſtud iuſtos diſcernit ab ipijs. Angelis ſigdē
qui in p̄ma illa p̄uaricatione ſuphiente
lucifero i veritate ſteterūt: merito teſtimo
niuz phibet viſio trinitatis hoib⁹ quos di
uina miſeratio ſaluat ſpūs aqua & ſanguis
Quidni phibeat teſtimonium pater? a qui
bus honorat⁹ vt pater eſt? Tibi vo malig
ne fic loquitur. Si ergo ego pater? vbi eſt
honor meus? Careas omnino neceſſe ē te
ſtimonio patris: cuius tibi gloriam vſurpa
re conaris nō honorare eum cupiens: ſed
equare. Sedebo inquit in mōte teſtameti
& ſimilis ero altiſſimo Ita ne mō creat⁹ p̄ri
ſpiritum ꝓſedebis? Et certe necdū dixit ti
bi: ſede a dextris meis. Si neſcis o ipudēs
vnigenit⁹ ille eſt: cui eterna generatiōe pa
tris eq̄litas collata eſt & ꝓſeſſus. Tu rapi
nā cogitās eſſe eq̄lis deo filio gloriā iuides
gliam quaſi vnigeniti a p̄e vt ne ab ipo q
dem teſtimoniū merearis habē. An vo po
terit deteſtato a p̄e & filio? vtriuſq; ſpūs
atteſtari? Abhoiať ſupbū p̄fectō & ingetū
q ſup qetū & hūilez reqeſcit. Amator pa
cis & vnitatis ꝓſecrator: aduerſuz te p pace
& vnitate zelať. Quid mirū frēs? ſi timem⁹
ne forte puſillā hāc vineā dñi depaſci fin
gularis ferus icipiat? Quātos etiā celeſtiū
vinee palmites p̄ma illa ſingularitas ꝓcul
cauit? Sed forte ſuphiā qdem in eo facile
aduertiſtis: non aūt ſingularitatem. Dico
ergo vbi ſtabat vniuerſitas angelo⁹? Mū
qd ſingularitatis caruit vitio? q ſedere vel
le p̄ſumpſit? An forte q̄ritis vbi mihi nota
ſit hec ſtatio angelo⁹? Duos teneo idone
os teſtes: quoz vterq; qđ vidit hoc teſtať
Vidi dñm ledentē ait iſaias: ſeraphin vo
ſtabāt. Et daniel. Milia inqt miliū mini
ſtrabāt ei & decies cētena milia aſſiſtebāt
ei. An & tertiū deſideratis? vt in oze triū te
ſtium ſtet omne verbū? Aplm p̄fero q⁹ vſ
q; ad tertiū raptus eſt celū: & rediēs loque
batur. Mōne omnes ſunt adminiſtratorij
ſpūs? Siccine vbi ſtant oēs vniuerſi mini
ſtrant? tu pacis inimice ſedebis? Plane cō
triſtas ſpiritum: qui habitare facit vnius
moris in domo. Offendis charitatē? q? ſcin
dis vnitatē: rūpis vinculū pacis. Merito
pinde angelo⁹ q ſuū nec ordinē nec domi
cilū reliquere charitati vnitati & paci ſpi
ritus ateſtať: a quo ſane tua & inuidia: & ſin
gularitas & igetudo reꝓbať. Et hoc qdē
de eo teſtimonio qđ dať in celis. Eſt & ali
ud qđ in terra datur ad diſcernēdos vtiq;
qui i ea ſunt exules ab idigenis: hoc eſt ce
li ciues a ciuibus babilonis. Quando eni
ſine teſtimonio electos ſuos deſerat deus?
Aut certe que nam eis eſſe poterit conſo
latio inter ſpem & metum ſollicitudinē an
xi am fluctuantibus ſi nullum omnino ele
ctionis ſue habere teſtimonium mererentur? Nouit dominus q ſunt eius: et ſolus

ipse scit quos elegerit a principio. Quis vo scit hominum si ē dignus amore vel odio. O si vt certū ē certitudo nobis oīno negatur nūquid nō tāto delectibiliora erūt si q forte electiōis hui⁹ signa possum⁹ inuenire Quaz enī requiem habere potest spūs nr dū p̄destinatiōis siue nullū adhuc testimonium tenet? Fidelis pinde sermo t oī acceptiōe dignus: quo salutis testimonia cōmēdant. Hoc sane verbo t electis p̄solatio ministrat: t subtrahit reprobis excusatio. Cognitis siquidem signis vite q̄s bec negligit: manifeste cōuincit in vano accipe animā suā: tp nihilo habere terrā desiderabilē cōprobat. Tres sunt inqt q testimonium dant in terra: spūs: aqua t sanguis. Scitis fratres q: in p̄mo hoie peccauimus oēs: i ipo etiā cecidimus vniuersi. Cecidim⁹ sane in carcerē: luto pariter t lapidib⁹ plenū Exinde iacebamus captiui ingnati t conquassati: donec venit desiderat⁹ gētiū: qui nos redimeret: ablueret: adiuuaret. Hic ē enī q sanguinē p̄priū dedit in redēptionez aquā simul p̄duxit de latere suo in ablutiōnē: emisit deinde de excelso spūm suū q adiuuaret infirmitatē nostram. Vis ergo nosse an bec aliq̄d operent in te ne forte reus sis sanguinis dñi quē euacuas quātū in te est sed t aqua ipa que debuerat mūdare i sordibus p̄manēti iudiciū dānatiōis accumulet: spūs quoq; cui resistis nō liberet maledictū a labijs suis? Cauēdū enī ne sint tibi bec infructuosa: q: necessario eēnt pariter t dānosa. Quis est aūt q testimoniū habet effusi nō sine causa sanguinis xp̄i? nisi q cōtinet a peccatis. Seruus enīz peccati est q peccatū facit: vt si deinceps cōtinere potuerit t iugum abicere misere seruitutis certissimū sit testimoniū redēptiōis quā operat sine dubio sanguis xp̄i. Vez non sufficit peccatori p̄nitētia: si nō adsit penitentia Habet ergo t ab aqua testimoniuz q laborat in gemitu suo: lauās p singulas noctes lectū suū. Sicut enim sanguis ille redemit vt nō regnet peccatū in nostro mortali corpore: sic aqua illa abluit ab bis peccatis q cōmisimus ante. Sed qd erit q̄ de lōgo cathenaz vsu t carceris habitatione crudeli cōfracti sumus atq; collisi deficimus i via vite? Innocemus spūm viuificatorē t adiutorē? confidentes q: dabit pater qui in celis ē spūm bonū petētibus se. Sane nouum supuenisse spūm certissime cōuersatio nouata testat. Jā vt breuiter repetaz a sanguine t aqua t spū habere ē testimoniū si cōtines a peccatis? si dignos agis penitētie fructus t facies opera vite.

¶Item vnde supra. Sermo tertius.

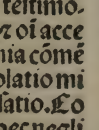

Esus christus qui i aqua t sanguine venit. Nō in aqua tm: sed in aqua t sanguine. Habet ergo testimoniū aque: habet t sanguinis testimonium. Venit nimirum in aqua t sanguine. Habet etiā testimoniuz spūs: q: spūs est q testificat: q: xp̄s ē veritas. Testimoniū dilectiōis qua dilexit nos est aqua: q: exitus aquaz deduxerūt oculi mei: q: nō custodierūt legē tuā. Vox in rama audita ē: ploratus t vlulat⁹ mlt⁹: rachel ploras filios suos Rachel ouis siue videns interptat. Et qs ouis noīe cōmodius designari potest q̄z is de quo scriptū est: Sicut ouis ad occisionē ductus ē? Et quis videns? nisi qui dixit Vidēs vidi afflictionem populi mei qui est in egypto: t descendi liberare eū? Neq; enīz dormitabit siue dormiet: qui custodit isrl. Natus igit virgo de virgine: puer paruulus sup terrā effusus de vtero matris: plorauit vagiēs t vlulauit. Quid deplorabas puer sancte? Tuā ne miseriam? Sed miser natus es: q: sic voluisti? In ifantia tua nostrā potius deplorabas miseriā: q: languores nostros tulisti: t labores nostros portasti. Ploraſti p nobis: vt nobis ipetrares i dulgētiā. Vox quidez ploratus t vlulatus tui i rama. i. in excelsis audita ē: sed nō exaudita: q: etsi nascendo capitalem reddideras hominē sanctū: nondum tamē monendo satisfeceras. Rachel ploras filios suos noluit consolari quia nō sunt: q: filijs suis nōdū redēptis per effusionē lachrymaruz rēnuit oīno p̄solari donec opus suū pficeret Vox deniq; sanguis frīs nr̄i rabel clamat in celū t exaudita ē: q̄n videiz in cruce

lxxx ix

seipm obtulit deo in odorē suauitatis. Vir inuētus ē q pierat: reuixit q mortuꝰ fuerat Et deletū est cyrographū qđ ꝓtrariū erat nobis: nō solū in aq: ſz in aq ⁊ sanguīe. Vere credibilia ⁊ valde mirabilia testimōia amoris tui: aq ⁊ sanguis dñe. Diligebas eos ꝑ quos vtiq; ploraſti: ⁊ tandē obdormiſti in cruce ⁊ soporatꝰ es. Vbi cognouit cēturio q filiꝰ dei eras. Dixeras te filiū dei: ſz non agnoſcebāt increduli: licet magnitudine miraculoꝝ testificaret spūs: q esses veritas. Nec tria cōueniūt in vnū: aduersus diabolū ⁊ pñs ſclm neq; vt redimeret hoīes cōtineret mūdus: ⁊ būiliaret sicut vulneratus iuꝑbꝰ. Noꝝ triū testimoniꝝ idigemꝰ ⁊ nos Felix nāq; aīa: q̄ his tribꝰ vel duobꝰ vel saltē vno roboraſ testimōio. Quis ē q testimoniū hēt sanguinis? Plane q redēptus est a dño: qđ redemit de manu inimici. Nūqd redēptū dixerimꝰ q facit peccatū? Nōne q facit peccatū seruus ē peccati? Nōne sub potestate diaboli tenet q tētatiōibꝰ eiꝰ resistere nō pōt? sed regnat pctiñ i mortali eiꝰ corpe? Nā vere redēptū dixerimꝰ q nec blādimētis diaboli allicit: nec dolis decipitur: nec tormētis supat. Testimonium g̃ hz sanguinis q ⁊ si sentiat pctiñ: nō tñ ꝓsentit pctō: desiderijs qđē q̄ sentit ꝑ corruptionē nature virilit resistēs ꝑ adiutoriū gr̃e: nā ꝑ fecto testimoniū hēt aque: i q̄ praua ⁊ ignita extincta sunt desideria: q nō solū opaſ in mo meditaſ iustitiā: esuriēs ⁊ sitiēs nō illecebras carnis sed voluptates aī. O btā aīa in q̄ non repugnat caro aduersus spm̃ nec spūs aduersus carnē: q̄ iam tā fortiter q̄z suauiter opaſ. In sanguine g̃ redēptio: ⁊ in a qua extinctio. Nā in spū ꝓfirmatio est. Recepto namq; spū ibāt apli gaudētes a ꝓspectu ꝓcilij qm̃ digni bīti sunt ꝑ noīe ihu cōtumeliā pati: nō solū aduersa sustinētes: ſz ⁊ gloriātes in tribulatiōibus. Cōuertē aīa in requiē tuā: q: dñs bñfecit tibi. Quia eripuit aīaz meā de morte ꝑ sanguinē redimē do: oculos meos a lachrymis praua desideria extinguendo: pedes meos a lapsu in bonis cōfirmādo. Nec tria testimoniū dant in terra: his videlz q nondū sciētes celestia ꝓtēplari circa terrena occupanꝰ: ⁊ de tpalibus virilit meditātes martha magis q̄z maria esse norūt. Nil sollicitudie nō pigri; prudent bona tpalia nō ad carnis delectationē: sed cōmuni ꝓsulētes vtilitati. Nā quoz quersatio in celis est: maiꝰ hñt testimoniū pris ⁊ filij ⁊ spūs scī. Testimoniū hēt pris cui data est potestas nō solū sup mēbra sua ſz sup corꝑa suū: ipans nō solū mēbris. ſz etiā cogitatiōibꝰ suis. Testimoniū hñt filij cui data ē sapia: ꝑ quā sciāt cōprehendē versutos i astutia sua: ⁊ cognoscē astutias satbane q trāsfigurat se i angelū lucis: Cui notū ē ⁊ dulce ē: nō plus sape q̄z sape oportet: ſz sape ad sobrietatē. Vñ secreta celestia modesto scrutaſ scrutinio: ne forte temerariꝰ scrutato: maiestatis oppimaſ a gloria. Testimoniuz habet spūs: q qđ pōt ꝑ patrē nouit: ꝑ filiū diligit: ⁊ amplectiſ ꝑ spm̃ sanctū charitate nimiz diffusa in corꝑ spm̃ scm̃ q datus ē ei: nō solū ad remissionē sed ad dilectionē ⁊ dilectiōis ꝓfirmationē. Deinde tres sunt q testimoniuz dāt infernoꝝ ignis ⁊ sulphur ⁊ spūs ꝓcellaꝝ. Ignis videlicet iracūdie: sulphur imundicie: ꝓcella ꝓscie. In infernꝰ loc⁹ ē tormentoꝝ: ⁊ vere graviter cruciaſ q igne vaſ iracundie: fetore punit imūdicie: ⁊ ꝓcella iactaſ ꝓscie. In inferno sunt carnales: in terra aīales: in celo spūales. Carnales dicunt a carne: aīales ab aīa spūales a spū. Carnales qui curā carnis ꝓficiūt in desiderijs: que carnis sunt sapiūt: ⁊ ideo deo placere nō pñt. Paudētia enim carnis mors ē ⁊ inimica est deo. Legi enim dei nō ē subiecta: neq; enī potest. Quare? Quia docet id qđ lex dei dedocet: videlicet delectari i carne. Lex dei docet castigari corpus: ⁊ in seruitutez redigi: Paudētia carnis docet corpus nutrire: ⁊ satisfacere desiderijs carnis. Carnales ergo in carne viuunt: ⁊ in aīa mortui sunt. Et vbi viuūt: ibi sentiunt. Sentiūt ergo delectationes et molestias carnis: q: in ea viuūt. Miserias aūt aīe nō sentiūt: quia in ipsa mortui sunt. Aīa. n. q̄ peccauerit ipa morieſ. Viales sūt q in aīa viuūt: quā vnificauit spūs dei. Sicut enī aīa vita est corporis: ita spūs dei vita est aīe. Viuūt ergo qui penitentiā agūt de illicitis q̄ cōmiserūt: de cetero ꝓtinētes.

Hi pctā declināt: sed occasiones pctōz nō declināt. Turpitudines fugiūt pctōz: sed pericula nō timēt occasionū. Molūt fornicari: sed epulant quotidie splendide: z induunt purpura z byssō: z necessitatib⁹ non gtēti supinducūt superfluitates. Et vt breuit dicā: illicita cauēt: sed illicitis se exponunt. Spiritales sunt q nō solū pctā imo occasiones pctōz declināt: q: spiritaliter iudicat oia: z discernit nō solū licita z illicita: sed etiam cōmoda z incōmoda. Carnal' nulla: aīalis aliq̄ : spirital' oia. Carnal' nō discernit quid liceat: vel qd nō liceat: sed qd nō expediat vel impediat. Spirital' vō discernit z licita ab illicitis: z expedientia ab impedientib⁹: z edificātia a destruētibus: dicēs cum apl'o: Omnia mihi licēt: sed non oia expediunt: Omnia mihi licēt: sed nō omnia edificant. Ergo mortui sunt carnales: viuunt animales: proficiunt spūales.

¶ Sermo in dñica post octauā pasche.

Ruerēdissimi

patres z dñi: ecce lecta sunt verba sancti euāgelij in auribus vestris: z vtinā diligēter intellecta ab vniuersitate vestra. Intellectus bonus omnibus faciētibus ea. Seculares in speculis suis visu cognoscere solēt pulchritudinē aut turpitudinē suā. Alterius generis ē speculū vestrū: in quo magis auditu q̄z visu potestis attendere qd deceat quid nō deceat: qd impediat: qd expediat: quid ex debito officij vestri vobis incūbat: aut nō incūbat. Speculū vestrū ē sanctū euāgelīū. Cōsiderate obsecro: nō vultū natiuitatis vestre: sed statū quottidie conuersatiōis. Cōsiderate inq̄z z nolite abire negligēdo: sed stetis diligentes in inuestigādo: z perscrutatis medullitus cōsciētijs vestris in testimonijs earū glorieminī: aut terreamini. Naz sicut multis est gloria: ita multis est pena testimoniū conscientie sue. Ecce sacrum euangelium sub numero trium personarum: inclusit vniuersam multitudinem plator. Proposuit nobis bonuz pastorem: mercēnarium: z furem. Si boni pastores estis gaudetē: quia merces vestra copiosa ē in celis. Si mercēnarij estis timete: quia periculum vestrum graue est interius. Si fures ingemescite: quia locus vester magnus est in penis: nisi pperaueritis ad penitentiaz: z que vouistis dño deo vestro in conspectu eius afferatis z offeratis munera: nō corruptibilium auri vel argenti: sed preciosi sanguinis z corporis agni īmaculati. Quātā dignitatem contulit vobis deus? Quanta est prerogatiua cordis vestri. Pretulit vos deus regibus z īperatoribus terre: pretulit ordinem vestrū omnibus ordinibus: imo vt altius loquar pretulit vos angelis: archāgelis: thronis z dominatiōibus. Sicut enim nō angelos iz semen abrae apprehendit ad faciēdam redēptionē: sic nō angelis sed hominib⁹ solisq̄z sacerdotib⁹ dñici corporis z sanguinis cōmisit cōsecrationez. Omnes enim sicut ait apl's sunt administratorij spūs in ministerium missi ppter eos qui hereditatē capiunt salutis. Sed longe excellentius est officiuz vestrum: qō admirabile est: nō solum i nostris sed etiaz in oculis angelor. Nec sunt infelicissima tempora que preuidit paulus apl's: in quibus homines sanā doctrinā nō sustinēt: iz coaceruāt sibi mgros pruriētes auribus ad desideria sua: in quibus a veritate se auertūt: ad fabulas autez z vanitates huius seculi conuertunt. Nec sunt inq̄z nouissima tempora: in quibus refrigescit charitas: z abundat iniquitas. Quare hoc dico? Quia vt audistis tres psonas: imo vt planius dicam: tria genera doctor sanctū descripsit euangelīū. Primū genus aliquā quidem partem: sed vnumquodq̄z duorum generum sequentium copiosam z pernitiosam includit multitudinem prelatorum: iz illos defendit numerus. In primo genere abūdat charitas: in alijs duobus omnino refriguit: vbi nimirum abūdat iniquitas. Audistis proprietates vtriusq̄. Bon⁹ pastor est qui ponit animam suam pro ouibus suis: mercēnarius est qui videt lupum venientem z fugit: fur est qui mactat z occidit. Bon⁹ pastor nō suā voluntate facit: iz dñi sui querit vtilitatem. Ipse soli seruiat

fidem: ipsi laborat: ipm honorat: ipsi querit gl̃iam nō sibi. Regi enī seculoꝝ imortali in uisibili soli deo honor ⁊ gl̃ia: i scla seculoꝝ amen. Non nobis dñe nō nobis. sed nomi ni tuo da gl̃oriam. Nobis miseris da ue nīā: tibi dño reserua gl̃oriā: vtpote a quo ē uenia dilectoꝝ ⁊ gr̃a meritoꝝ. Bonus pa stor in oī labore villicationis sue: q̄rit nō q̄ sua sunt sz q̄ iesu xp̄i: qō ꝓpriū habet chari tas. Unde si qñ exceserit: charitas operit multitudinē pctoꝝ: sed ⁊ ipe aduocatū ha bet in celis iesum xp̄m dñm nr̄m: q ipse est ꝓpitiatio ꝓ pctis nr̄is. Mercēnarius est vt diximus: q vidit lupū venientē ⁊ fugit Querit ergo q̄ sua sunt: non que iesu xp̄i. Aliogn nō fugēt si sua nō q̄reret: imo seipz sup ipenderet potius q̄z gregē suū raptori bus exponeret. Multi sunt mercēnarij: q in ꝓpitate leuiter discerni nō possunt a bo nis pastorib⁹. Habēt enī multa cum bonis pastoribus cōmunia. Habuerūt nāq; sanā doctrinā in ingressu: habēt nihilomin⁹ mū dam conuersationē in ꝓgressu: pacē amant ⁊ querūt ecclesie: Utiliter ac viriliter eccles asticis iplicant negotijs: nō recusant grauedies oēs: sed hec ideo: q: ābiūt gl̃iaz bo noris. Amāt enī primos recubitus in cenis salutatiōes in foro: ⁊ vocari ab hoibus rab bi. Multotiens etiā pane lach: ymarū ⁊ vi no potant cōpūctiōis ex cōpūctione pctoꝝ sicut testatur iunior: ille filius: q in regione longinqua cōsumpsit oēm substantiā suam viuēdo luxuriose. Unde dixit Quāti mer cēnarij in domo ꝑris mei abūdant pamb⁹ Si abūdant pamb⁹ m[illegible]cēnarij: nunqd fa me pībunt oarij? Ꝙ parios dico: q quāto rariores in terris: tanto cariores hītur in celis. De paucitate eoꝝ q querit veritas di cens. Messis qdem multa: oarij aūt pau ci. Messis itaq; multa ⁊ sacerdotes multi ⁊ mercēnarij nulti: sed oarij pauci. Pau ci plane ⁊ rari admodū oarij incōfusibi les: q aspicientes in auctorē fidei ⁊ cōsu matorē iesum quos instituūt verbo ꝓdica tionis nō destruūt exemplo prauę opatiōis efficatius ope q̄z verbo ꝓdicantes. Notā dū vero q filius ꝓdigus non dicit: fac me vnū de mercēnarijs tuis: sed sicut vnū vt videlicet ea sibi conferat beneficia: quib⁹ illi cōmunicat in pñti. Jngt enīz psalmista Cibauit illos ex adipe frumēti. Quos eos Audi qō ꝓmittit: Inimici dñi mētiti sunt ei. Di sunt quos cibat frumēto: ⁊ melle sa ciat. Qui sunt illi? Mercēnarij: q lz ad ho rā credāt: in tpe tñ tētatiōis recedunt. Uñ patet q amici sunt mundi. Amicus autem hui⁹ seculi: inimicus dei cōstituit. Di tñ q̄ rūt que sua sunt: nō que iesu xp̄i. Et si non querūt que illius sunt. Et q cū eo nō sunt: cōtra eū sunt: qz ipe ait: Qui nō ē mecū: cō tra me ē. Et q cōtra eū sunt: inimici ei⁹ sunt Di ꝓ exteriora mētiunt deo in interioꝝ⁹ Cū enim sane ꝓdicent ⁊ male viuāt sanita tē loquunt in tētiōis: vt videlicet deum ha beant in causa: ⁊ omnia īteriora eoꝝ bene dicāt nomini scō ei⁹. Cū tñ nō deū sed mū dū: nō deū sed sclm habeant in causa: men tiunt potius deo q̄z hoib⁹: ad cui⁹ cōtume liā spectat tāta collatio gratiaꝝ a q̄bus nō honorē dei sed hois constat acgri: nec cha ritati sed vanitati deseruiri: Unde operā rius incōfusibilis postulat: nō duo tñ sed tria: quia funiculus triplex difficile rumpi tur. Non enim postulat disciplinam ⁊ sciē tiam tñ: quas postūt habere ⁊ mercēnarij: sed bonitatē ⁊ disciplinam ⁊ scientiā doce me: quia ⁊ hec tria simul in solis filijs in ueniuntur. Quid enī prodesset habere di sciplinam in conuersatione: scientiā in con uersatione ⁊ predicatione: nisi bonitas eēt in intentione? Musq̄z scriptum est: aut car nis obsequium: aut rationis scientiam suf ficere. Sed bona voluntas sufficit. Sana ta ergo volūtate vtilis erit ⁊ perniciosa tā castigatio carnis per disciplinam q̄z illumi natio rationis per scientiam. Propter has ergo supradictas ratiōes ⁊ alias huiusmo di diximꝰ: quia in prosperitate leuiter mer cēnarius discerni non potest a bono pasto re: quia dum pacis arridet securitas: intē tionis eius paliat infirmitas. Nihil occul tum quod non reueletur. Uasa figuli pro bat fornax. Flante vento aduersitatis: sta tim quod infirmū est intentionis effectus indicat operationis. Uidet enim lupū ve nientez ⁊ fugit. Qui sunt lupi isti? Tyrāni

ꝛ raptores seculi: q ꝓpria tenti ꝓscia ꝛ cõcupiscẽtia vel ingenita cõpulsi malitia incendũt ecclesias: vastarit ouilia xpi: spoliãt pupillos ꝛ viduas: ꝓscriptiones indicũt paupibus: deũ blasfemãtes in suis opib⁹. Hij factis rapinis fractisq; ecclesijs cũ gladius vltionis in eos exoriꝛ veniũt vel blãdiẽdo vel cõminãdo. Fugit mercenari⁹ vel amore blãdientis vel timore ꝓseqntis. Fugit: Vnde? A rectitudie institie: a defectiõe ecclesie: a liberatiõe patric. Ab vltiõe pupilloꝝ ꝛ viduaꝝ. Quo? Ad custodiẽda q̃ possidet: imo a qbus possidet? videlicet marsupia: horrea: cellaria nõ vtiq; paupib⁹ reseruãda: sed euacuãda a furibus: aut ab ignibus cõsumẽda. Habet etiã aliqs intra vicinia ꝛ posse tyrannoꝝ pentes suos. Blandit pinde multotiẽs raptoꝛib⁹ vt pentib⁹ cõsulat: q vt pacẽ bẽant ꝛ inter tyrannos floreãt affligi pmittit scã eccl'ia: ꝛ iustitia ꝓculcat. Et qd dicã de furib⁹? Fures sunt heretici. Hij sunt fures ꝛ latrones q̃ veniũt in vestimẽtis ouiũ: intrinsecus aũt sunt lupi rapaces. Quotquot aũt venerũt fures sunt ꝛ latrones. Fures latenꝫ nocẽdo: latrões aptes seniẽdo. Heretice praua dogmata dissemĩnabãt in ꝓplo: ꝛ puersitate doctrine sue fidem catholicã obnubilabãt: ꝛ inducebant simplices in errorẽ. Neminẽ vim credo eẽ hereticũ. Oẽs creditis deũ trinũ ꝛ vnũ q̃ passus ẽ ꝛ sepult⁹: q descẽdit ꝛ ascẽdit. Facit tm̃ fides hec catholicũ? Hac fide vtiq; demões catholici essent: q vt dic̃ iacob⁹ credũt ꝛ otremiscũt. Vez vtiq; catholicũ facẽ nõ fides cõis demõib⁹ ꝛ hõibus: ꝫ ea tm̃ q̃ cõis hõibus ꝛ angelicis spiritib⁹. Que est illa? Que p delectatiõez opaꝝ de q̃ apl's ait Neq; circũcisio aliqd valet neq; ꝓpuciũ: sed fides q̃ p delectationẽ opaꝝ. Hac fide ipse idẽ erat ꝓditus: cũ diceret. Dũ tps habemus operemur bonũ ad oẽs: maxime aũt ad domesticos fidei nõ scĩ. Habetis hãc fidẽ? Vtinã. Sed hec est fides q̃ vicit mũdũ: q: hec ẽ victoria q̃ vicit mundũ: fides nostra. Dixerim vos vincere mundũ? aut vinci a mũdo? Video ecclesias nostras male tractatas: video q̃sdã semiruptas quasdam oĩno abruptas. Video in villis solitudinem? in agris silentium: ꝛ vbiq; exterminiũ. Video in militibus insolentiam? in hominibus in obedientiã: ꝛ in oĩbus insipientiã. Libenter tamen sufferti⁹ insipientes huiusmodi cum sitis ipsi forte sapiẽtes. Sustinetis enim q vos in seruitutem rediguntꝫ q deuorent: q accipiant: q sup̃ vos extollantur: q in faciem quãdoq; vos cedant: vt etiam inclusos in carcere emungant vos argento. An hec patimini? vt impatientia vestra possideatis animas vãas? Patientia enim nobis necessaria est: vt voluntatem dei facientes fructum cum gaudio reportemus. Tolerat⁹ hec vt voluntatem dei faciatis? Non vtiq; sed vt volũtatem ꝓpriaꝝ adimpleatis? vt carnis vre licentius curã geratis: vt paruulis vestris ꝛ parentibus vestris cõmodius ꝓuideatis? ꝛ villas tyrannorum in pace habitetis: eorum vtentes nemoribus ꝛ agros colentes. Propter hoc palpatis ꝓncipes ꝛ potestates tenebrarum haruꝝ: tam demones q̃z homines. Homines quia ad velle eorũ loquimini: ad velle eorum ligatis ꝛ solutis. Ipsi sunt semetipsi semiarchidiacõi? immo vt verum fatear salua pace omniũ ipsi sunt supra episcopos supra archidiacones supra ꝓsbyteros. Et vere qui potestatem habent: hodie venefici vocantur. Palpatis demones: quia facitis eos in vobis similes altissimo. Ponam inquit sedez meaz ad aquilonem: ꝛ ero similis altissimo. Et ipe qui est rex super omnes filios superbie sub frigore iniquitatis sue ꝓgelauit omnia interiora vestra: ꝛ vt fortis armatus custodiens atrium suum: in pace obtinet cathedram voluntatis vestre in qua deberet altissimus residere. In terra inquit pax hõibus magne scietie: magne nobilitatis? Nõ Sed bone voluntatis. Et vbi pax ibi deus quia in pace factus est locus eius. Unde patet q̃ sedes eius bona volũtas est. Que ergo non deum sed diabolum habet inhabitantez interius ꝛ tyrannis atq; raptoꝛib⁹ deseruit exterius? vicit ne mundũ? Immo victus est a mũdo? victus est a diabolo: victus est a carne sua. Infixus est limo ꝓfundi: ꝛ non est substantia vel potentia resur-

genti. Domine deus virtutū excita potentiam tuam et veni: vt educas nos de lacu miſerie: ⁊ de luto fecis. Aperi manum tuam porrige dexterā: educ de carcere aīas nras: vt iam nō obediāt mundo: ſed ꝓfiteā tur noī tuo. Placabilis eſto ſup officialiꝫ tuis q tibi reddituri ſunt rōnez de ouibus tuis. Veni dñe ⁊ noli tardare: inſanit diabolus inſanit generis humani hoſtis: ſcies q modicū tps habet. Fidem habem⁹ ſine op̄ibus: ipa mortua eſt ⁊ nos mortui cū ipa. Auge in nobis fidem: vt in vicarijs tuis p dilectationē optet: quatenꝰ ad impiū eoꝝ mōtes transferan⁊: ⁊ de obſeſſis aiabꝫ demones offerank de ipis pnꝰ ejcianꝯ q cū ipis ejcianꝯ ⁊ pjcianꝯ i ignē eternū. Auge inq̄ in nob fidē: q: hec eſt victoria q̄ vincit mundū fides noſtra. Hac fide ſci vicerunt regna opati ſunt iuſtitiā: exting̈uerūt impetum ignis effugarūt aciem gladij: cōualuerunt de infirmitatibꝰ ſuis. In partibꝰ veſtris vbiq̄ ignis ⁊ gladius. Quare nō opamini iuſtitiā? Quare nō extinguitis ignes Quare nō effugatis aciem gladij? Quare Ratio eſt in pmptu. Quia nō deo ſed hoībus q̄ritis placere. Unde paulus ſi adhuc hōibꝰ inqt placerē xpi ſeruꝰ nō eſſem. Vos nō cōualetis de infirmitatibꝰ vr̄is: ſed torpetis in ignauia vr̄a: nec de malefactoribꝰ vr̄is poteſtis facere iuſtitiā. Quare? Quia nulla eſt virtꝰ fortitudis vr̄e: qm̄ deꝰ diſſipauit oſſa eoꝝ q hōibꝰ placēt. Caro infirma: ſed oſſa ſunt fortia. Diſſipauit ḡ oſſa ideſt eoꝝ fortitudinē: q hōibus q̄runt placere. Cōfuſi ſūt qm̄ deꝰ ſpreuit eos. Et vos eſtis ꝓfuſi in actibꝰ vr̄is: nō honorati: ſed onerati de dignitatibꝰ vr̄is: qm̄ deꝰ ſpreuit vos Spreuit enī diſcedētes a iuditijs ſuis. Fidez habetis ſed ad opa vos mitto vos maxime qui eſtis vicarij xpi: q eſtis paſtores aiarū? q alios debetis inſtruere nō deſtruē vos inq̄z maxie? q ſoli nō poteſtis pire: ſed preire debetis docēdo opando. Multi enī ſunt catholici pdicādo: q heretici ſunt operando. Qd̄ heretici faciebāt p prava dogmata hoc faciūt plures hodie p prava exēpla: ſeducūt. ſ. pplm ⁊ iducūt in errorē: ⁊ tāto graniores ſunt hereticis quāto pualēt opera verbis. Unigenitꝰ qui eſt in ſinu patris: nonne de ſecreto ſuo prodyit ad publicum noſtrum? Nonne de celo deſcēdit ad terras: vt predicatione ⁊ cōuerſatione ſua perſuaderet hominibus contemptum mūdi? Nōne eſtis vicarij eius? Nonne quod predicauit: ⁊ vos debetis pdicare? Quod diſſuaſit: diſſuadere? Quod perſuaſit: perſuadē? A chriſto dicti eſtis chriſtiani. Non ne ea via qua chriſtus ambulauit: ⁊ vos debetis ambulare? Nonne ſicut chriſtus conuerſatus eſt: ⁊ vos vicarij eius debetis cōuerſari? Ita plane ne forte doctiores ⁊ ſanctiores eo fueritis. Dicite archidiaconi: dicite preſbyteri: dicant pontifices: in frenis ⁊ ſellis: quid facit aurū in veſtimentis: tantus ornatus in cibis: tām ſuperfluus apparatus? Eſca ventri: ⁊ venter eſcis: deus autem ⁊ hunc ⁊ has deſtruet. Multꝰ erat cultus veſtium: ⁊ delicatus ciborum apparatus apud illum diuitem euangelicum: qui induebatur purpura ⁊ biſſo: ⁊ epulabatur quotidie ſplendide. Mortuus eſt tamen: ⁊ ſepultus in inferno. O durū ⁊ execrabile et horrendum ſepulchrum? vbi eſt fletus ⁊ ſtridor dentium: vbi ſunt aque niuium? vbi vermis qui non moritur: vbi ignis qui non extinguitur. Hoc ſepulchrum diuitem: ſed ſinus abrae paupere excepit. Quis ſapiens? ⁊ cuſtodiet hec? Uir inſipiens non cognoſcet: ⁊ ſtultus non intelliget hec. Quis obſecro laicorum auidius clericis acquirit temporalia? ⁊ ineptius vtitur acquiſitis? Cum tantum faſtum videant laici in ſuſpectibile clericoꝝ? nōne p eos potiꝰ inuitank ad mūdū diligēdū q̄ negligēdū? Medice cura teipm. Si mundū pdicas ꝓtemnendū? cōtemne tu pus: ⁊ ad ipſum facienduz effica cius alios inuitabis. Da voci tue vocē virtutis? cōſonet vita verbis: et erit ſtatim in ore tue vuus ⁊ efficax ſmo dei: ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti. Non ſic pfecto ē: ſed ſicut populus ſic ⁊ ſacerdos: ſicut laicus ſic ⁊ clericus. Uterq̄z cupit? vterq̄z diligit mundum: ⁊ ea que in mūdo ſunt. Laicus tamen cum labore: ſed clerici ſine labore volūt poſſidere totum mundum. Cōmunicare volūt cupiditati ⁊ ſuperfluitati homi

nū: sed nō laboꝛi. ℙeccare volunt cum hominibus: sed nō flagellari cuꝫ boibus: vnde timendū est ne flagellentᵉ cum demonibus. Quomodo seculares nō expenderēt substantiā suam viuēdo luxurioſe etiam in pñtia sacerdotum: quomodo nō intēderēt vanitatibus ⁊ lenocinijs huius seculi: quomodo nō eēnt insolētes ⁊ elati? cum tantū fastū: tantā insolētiā videāt clericoꝛ? Nōne in pñtia eoꝛ irreuereꝛter abutimini elemosynis pauperū: de patrocinio crucis xpi Nō facitis codices i ecclesijs: sed pascitis pellices in thalamis vestris. Impinguatis canes: adoꝛnatis equos: falleratis pectoꝛa equoꝛ ⁊ capita deaurādo. Et vere in capitibus omniū plateaꝛ disperſi sunt lapides sanctuarij. ℙlatee late sūt: ⁊ lata ē via que ducit ad moꝛtem. Lapides ergo sanctuarij ideſt sacerdotes sunt i capitibus ideſt i introitu lataꝛ viaꝛ. Docēt enī populos per praua exempla ingredi vias latas: que ducūt ad moꝛtē: ⁊ demergūt in pfundū inferni. Dolor capitis i mēbra redūdat. Capita populi sunt sacerdotes: Omne caput lāgui dū ⁊ omne coꝛ merēs. Languēt plati ecclesie i voluptatibus suis. Quia ergo lāguoꝛ est in capitibus meroꝛ oboꝛiꝫ in coꝛdibus. Lꝛda sunt ecclesie viri religioſi: q honoꝛē suū itelligētes nō respiciūt in vanitates et insanias falsas. Nō cōparanᵗ iumētis insipientibus: nec similes fiūt illis. Qui ploꝛātes ploꝛāt in nocte huius aduersitatis: vbi apud prelatos ecclesie inualescit cupiditas charitas refrigescit. Ecce merito clamat hodie sancta ecclesia. Ecce i pace amaritudo mea amarissima. ℳulta est hodie lōge grauioꝛ qꝫ dici possit: aut credi persecutio ecclesie sancte: ⁊ talis incūbit: qualis nō fuit ab initio. ℳultis modis persecutus est eā diabolus: sed nunqꝫ grauius qꝫ hodie: quia nunqꝫ fuit maioꝛ pditio xpianoꝛum: nec liberioꝛ aut securioꝛ trāsgressio diuinoꝝ pceptoꝛ. Ecclesiā incipientē psecutus ē per hereticos: iam letam ⁊ floꝛentem iam nūc persequiᵗ per motus illicitos. Tria sūt in anima: ratio: volūtas ⁊ sensualitas. Ratiōis est iudiciū: volūtatis desiderium: caro debet obsequiū. Carnez ergo cruciauit in martyribus: rationez perturbauit i simplicibus: sed voluntatem hodie deturpat generaliter in omnibus. Fuit ergo maritudo ecclesie: amara quidem in persecutio ne tyrānoꝛ: sed amarioꝛ in versutia hereticoꝛ: sed amarissima hodie p prauitatē desideriozuz. Ube qui dicūt paꝛ: ⁊ nō est paꝛ. ℙacez habetᵗ ecclesia apud extraneos: sed filij neqꝫ filij sceleraᵗi seuiūt in eā: qui proprīā matrem euiscerāt: vt se pariāt in bonorem. ℙacem vbiqꝫ habet exterioꝛem: sed interioꝛem in paucis habet: quia vbiqꝫ aut fere vbiqꝫ iudicio rationis nō cōsentit voluntas: sed captiua ducit eam in legem peccati: quia ⁊ si ratio sana sit in iudicio: volūtas tamen praua est in desideriozuz: in qua nimirum residet diabolus similis altissimo: vt supra dixim⁹. Euigilate iusti abijcite diabolum: ⁊ sedem dei expurgate: quia iusticia ⁊ iudicium coꝛrectio sedis eius. Exigētibus iniquitatibus vestris egressus est de templo suo deus: reducite enim ad templū sanctum suum. Templum enim dei sanctū est quod estis vos. Anima iusti sedes ē dei ⁊ templum. Ueniat ad templum suum dominatoꝛ quem vos queritis: vt possitis dominari desiderijs carnalibus: ⁊ diabolicis resistere tentationibus. Dominus in templo sancto suo: facit miracula: ⁊ prebet oracula. Ueniat et angelus testamenti quem vos vultis: qui annunciet vobis suam voluntatem: ⁊ confirmet promissam hereditatem. Inducant eum in templum suum parētes eiᵒ: pater videlicet et mater ⁊ fratres eius. Qui sunt illi? Respondeat ipe. Quicunqꝫ fecerit voluntatem patris mei qui est in celis: ipe meus frater est soꝛoꝛ et mater. ℙater generando per verbum predicationis: vt dicit apostolus: Ego enim p euangeliuz in christo vos genui: mater pariēdo per exemplū sancte conuersationis: frater ⁊ soꝛoꝛ caste diligendo in amoꝛe fraternitatis. Di parētes estis vos: aut esse debetis. Statuit vos populus mediatoꝛes inter se ⁊ deū: vt vobis loquaᵗ deᵒ: ⁊ vos ad illū. Ideo dāt vobis elemosynas ⁊ pmicias suas: vt vestris precibᵒ ⁊ meritis ꝓpicietur eis deᵒ ⁊ introducaᵗ ad ipos. Sed eum

quē redditis vobis offēsum? qualiter alijs reddetis placatum? Nō ē mūda cozā deo oratio vestra. Querite ergo ꝛ vos parētes iesu q adducāt eū ad vos: ꝛ inducāt in templū suū. Querite eos qui volūtatez dei ex corde faciūt? q ꝓtēpserūt vitā mūdi: q castigāt corp⁹ suū: ꝛ in seruitutē redigūt: nō vt hoīb⁹: sed vt deo placeāt. Non solū recipe ſz ꝛ diuidere sciatis elemosynā. Facite ḡ ꝛ vos vobis amicos de māmona iniquitatis Nō solū loqmini: sed ꝛ opamini bonuz ad oēs: ꝛ vt dicit apl's: Beneficētie ꝛ cōmunionis nolite obliuisci: talib⁹ enim hostijs p̄mereť de⁹. Inducať pinde iesus in templū suū p̄ iusticiā: ꝛ ducať p̄ iudiciū. Apite ei portā iustitie: alioqn nō ingredieť ad vos. Diligite iusticiā q iudicatis terrā. Uestrū ē facere iudicium: q: senatores estis orbis terraz. Diligite ergo iusticiā ꝛ recte iudicate filij hominū. Quid dubitatis? Appre hēdite disciplinā ꝛ ꝓtineatis a p̄auis operib⁹ vestris: ꝑpter iusticiā babēdā ꝛ faciēdā? q: q cōtinēs ē iusticie apphēdet illam: ꝛ obuiabit illi quasi mr̄ honorificata. Siue iusticia nō solū respublica: sed nec pua domus subsistere potest. Quare timetis p̄ncipes ꝛ potestates tenebraz̄ harum? Quare vos illis subicitis? Vultis exaltari in gētibus: vultis exaltari in terra? Apphendite ꝛ facite iusticiam. Apprehēdite continēdo vosmetip̄os: facite vos humiles ꝛ paupes iustificando vos: ꝛ pfecto in iusticia exaltabimi. Dicit enim psalmista: Et iusticia tua exaltabunť. Quare? Beat⁹ populus sed q scit iubilationē. In iubilo diuerse voces cōsonāt. Sciunt ergo iubilationē q sciūt pacē dare populis ꝛ gētib⁹: ꝛ liberare populum dñi: ꝛ seruare vnitatez populoz in vinculo pacis. Ui tales dñe nō in tenebris hui⁹ mūdi aberrabūt: sed in lumine vultus tui ambulabūt: non in sua fece: sed in noīe tuo exultabūt: nō in tyrānoz amicitia: sed in tua iusticia exaltabunť. Timetis conculcari a leonib⁹ si iusticiā tenueritis? Daniel in lacu leonū clamat: Et nō me cōtaminauerūt Quare? Quia cozā deo iusticia inuēta est in me. Justicia plena est dextera tua. Per dexterā spūalia: p sinistrā accipiuntur non spūalia: sed tpalia. Lōgitudo dieꝝ in dextera illius: in sinistra aūt ei⁹ diuitie ꝛ gloria. In iudicio ad sinistrā eius erūt edi: qbus dat in hoc seculo gloriam ꝛ diuitias: ad dexterā aūt agni: qb⁹ ē ꝓparata lōgitudo dierū. Nolite sitire munera a sinistra ei⁹: q: q desiderāt ei⁹ sinistrā in hoc seculo collocabunť ad sinistrā eius in iudicio. Adherete dextre: vt in iudicio ad dexteram ei⁹ sedeatis sup̄ sedes iudicātiū: ꝛ in pūti non ꝓpria virtute: sed virtute dextere ei⁹ supbozz ꝛ sublimiū colla calcetis ꝛ p̄matis: q: dextera dñi fecit virtutē. Uultis tamē de manu dñi accipe duplicia ideſt spūalia et temporalia? Primū querite regnū dei ꝛ iusticiaz ei⁹ qđ ē dextere: ꝛ hec oīa adijcient vobis qđ ē sinistre. Primū querite regnū dei: vt sic in interioribus vestris habitet ꝛ regnet de⁹: deinde iusticiā ei⁹: vt legem ex ore vestro regrat ꝛ assumat pp̄'s: q: ex tanta gra meritoz retribuetur vobis gloria meritorū ꝛ p̄mioz quam nec oculus vidit nec auris audiuit: nec in coz hoīs ascendit: quā ꝑ parauit deus diligēt⁹ se. Et ꝑter hec adijcient vobis hec tpalia: q: glorie ꝛ diuitie ī domo ei⁹. Cuius eius? Haud dubium qn iuste generatiōis de qua p̄missum ē: Benedicet rectoz benedicet. Benedicta ē ī p̄destinatiōe: benedicit in iustificatione: benedicet in glorificatiōe. Benedictio dñi sup̄ caput iusti: q: mia dñi p̄ p̄destinationē ꝛ in eternū p̄ glorificationem. Facite ergo iusticiā nō tā p̄ vestro arbitrio sed dictāte iudicio: q: iusticia ꝛ iudiciū correctio sedis eius. Si tñ feceritis iudiciū nec haberetis aliqđ dominiū iudices tñ essetis: nō iustificatores: ꝛ ideo facere iudiciū nō possetis Propter hoc qui dedit vobis iudiciuz dedit ꝛ dominium: vt predixit prophēta. Judicabūt nationes: ꝛ dominabuntur populis. Duplex est dominium p̄elatorum. Habent enim claues ecclesie quibus claudūt? claudunt ꝛ nemo aperit: aperiunt ꝛ nemo claudit: habēt ꝛ regalia: quia domini sunt vrbium ꝛ populorum earum ꝛ oppidoruz? nec solum episcopatus: sed ꝛ cōsulatus habent: vt merito eis dicatur: Quid debui vltra facere ꝛ non feci? Sed quod datum est

illis in adiutoriũ factũ ẽ illis in scãdalũ.

¶ In rogationibus de euãgelica lectione. Sermo vnicus.

xcj

QVis nostꝝ habebit amicũ: ⁊ ibit ad illũ media nocte ⁊ dicet illi: amice accõmoda mihi tres panes: quia amicus meus venit de via: ⁊ nõ habeo qđ ponã ante illũ? Quid ẽ qꝫ amicũ vnuꝫ phibet aduenisse? nec tamẽ contentus est quere panẽ vnũ? Putasne tam voracem esti mabat amicũ? vt nõ posset vni sufficere panis vnus? Nam vni quidẽ tres apponere panes: incõueniẽs omnino videtur. Puta ergo cum vxore ⁊ mancipio hominẽ aduenisse: vt suum cuiqꝫ panem apponere velit amicus. Ego quidẽ: amicum venientez ad me nõ aliũ intelligo qꝫ meipm. Nemo qpe carior mihi: nemo germanior ẽ. Ad me ergo de via venit amicus? cum transitoria deserẽs ad cor redeo: sicut scriptũ ẽ: Redite ꝓuaricatores ad cor. Beniqꝫ tunc vere sibi vnusquisqꝫ amicus ẽ: cum de via redit quoniã qui diligit iniquitatẽ odit animam suam. A die itaqꝫ conuersionis mee de via ad me venit amicus. Venit de regiõe longinqua vbi pascere porcos: ⁊ ipoꝫ siliquas insaciabiliter esurire solebat. Venit fame laborãs: cõfectus inedia: attenuatus ieiunio. Venit necesse habẽs inuenire amicuꝫ sed heu me pauperẽ eligit hospitẽ ⁊ vacuũ ingreditur habitaculum. Quid faciã amico huic misero ⁊ miserabili? Omnino eniꝫ nõ habeo quod ponam ante illum. Fateor amicus ẽ: sed ego mendicus. Quid venisti ad me amice in necessitate tãta? Non sum mẽdicus: ⁊ nõ ẽ in domo mea panis. Festina inquit discurre: suscita amicũ tuũ illum magnũ: quo maiorẽ dilectionẽ nemo habꝫ sed neqꝫ substantiã ampliorẽ. Quere: pete: pulsa: quia omnis qui querit inuenit: q petit accipit: ⁊ pulsanti aperiet. Clama ⁊ dic: Amice accõmoda mihi tres panes. Qui sunt panes isti fratres? Utinaꝫ mereamur accipere eos. Forte enim ⁊ ipos nemo scit nisi qui accipit. Credo tñ petendos nobis eẽ tres panes: veritatis: charitatis: ⁊ fortitudinis. His tribus egere me fateor: veniẽte ad me amico de via: veniẽte aũt vt dixi cuꝫ vxore ⁊ mãcipio. Deficit quippe ratio mea ipse ẽ enim vir ꝑ ignorantia veritatis? languet ⁊ volũtas ꝑ inedia affectõis: infirmat caro ꝑ inopia fortitudinis. Nam ⁊ ratio minus intelligit qꝫ agẽda sunt: ⁊ voluntas minus diligit intellecta? ⁊ adhuc etiam corpus qđ corrumpit aggrauat animaꝫ: vt nõ quecũqꝫ volumus illa faciamus. Aruit cor meũ etiã ⁊ corpus meũ: qꝫ oblitus sum comedere panẽ meuꝫ. Neqꝫ enim paterer hũc defectũ si iugiter exercitata eẽt ratio in inquisitiõe veritatis? volũtas in desiderio charitatis: caro in opatiõe virtutis. Ac cõmodaꝫ mihi amice tres panes: vt itelligã? vt diligã: vt faciã volũtatẽ tuã. Sic eni viuit? ⁊ in talibus vita spũs mei: dicẽte scriptura: Qm̃ vita in volũtate eiº.

¶ In ascẽsiõe dñica De euãgelica lectiõe. Sermo primus.

xcij

RECũbentibus vndecim discipulis: apparuit illis iesus. Apparuit vere benignitas ⁊ humanitas saluatoris. Multã enim fiduciã ꝑstat qꝫ libentiº adsit orationi incũbentibº: qñ nec recũbẽtibus quidẽ dedignaꝫ adesse. Apparuit inqꝫ benignitas eiº qui cognouit figmẽtuꝫ nostruꝫ? nec dedignaꝫ necessitates nostras sed miseraꝫ: si tñ curã carnis non in desiderio facimus sed in necessitate. Qđ considerãs idẽ apls, siue manducamº ingt. siue aliquid aliud facimº: omnia in gloriã dei faciamus. Potest tñ qꝫ recũbẽtibus apparuit ad id quoqꝫ referri: qđ alibi calũniantibº iudeis aduersus discipulos nõ ieiunantes nõ possunt ingt filij sponsi lugere qꝺiu cũ illis ẽ sponsus. Sequit: Et exprobrauit incredulitatẽ illoꝝ ⁊ duritiã cordis: qꝫ his q viderãt eũ resurrexisse nõ crediderũt. Audis xpm discipulos increpantem: imo qđ durius sonat etiã exprobrantẽ: nec quãdocũqꝫ. sed ea hora qua eis corporalẽ pñtiam subtractur? videri poterat magis ab increpatiõe tacere debuisse. Noli ergo idignari deceteroſi te quoqꝫ aliqñ xpi vicariº in-

crepauerit. Id enim exhibet qđ ascensur⁹ ab eis in celum suis xp̃s legitur exhibuisse discipulis. Sed quid ē fratres q̃ dicit his qui viderant eum resurrexisse nō credide rūt? aut qui fuere quoz beati oculi glorio sum resurrectiōis dñice meruerūt videre miraculum? Neq; enim resurgentē illum quisq; legitur aut creditur vidisse mortali um. Restat ergo de angelis accipiendum: quibus vtiq; resurrectiōis testimonium p hibentibus apostoloz⁹ pusillanimitas he sitauit. Iaz vo vt faciat qđ scriptum ē. Bo nitatē z disciplinā z scientiam doce me: visitationis gratiā. exprobrationis censuraz. p̃dicatiōis quoq; doctrina sequat. z dicat; Qui crediderit z baptizatus fuerit: salu⁹ erit. Sed quid ad hoc dicemus frēs? Nimia gna nimis videtur secularibus hominib⁹ i hoc verbo data fiducia? vereoz; ne dare eam incipiāt in occasionē carnis: blandien tes sibi plusq; oporteat sine operib⁹ de ba ptismo z credulitate. Ueruntamē consideremus quod sequitur: Signa aute eos qui crediderint: hec sequentur. Nec minor fortasse videbit ipsis quoq; religiosis ex hoc verbo, euenire desperatio: q̃ ex verbo prioze vane spei data secularib⁹ occasio videret. Quis enim ea que in p̃nti loco scripta sunt signa videtur habere credulitatis? sine qua nemo poterit saluari: quoniam qui nō crediderit condēnabit: z sine fide ipossibile est placere deo? Quis inq; demonia eijcit? linguis loquit. serpētes tollit? Quid ergo? Si nemo hec habet. aut ppauci nr̄is vident habere temporibus: aut nemo saluabit. aut hi soli qui his muneribus gloriant: que nō tam merita sunt q̃z iudicia meritorum: adeo vt multi dicētes. nōne in no mine tuo demonia eijcimus? z in tuo nomi ne virtutes multas fecim⁹? audire habeāt in iudicio. Nescio vos: Discite a me operarij iniquitatis. Ubi e quod ait apostol⁹ cuz de iusto iudice loqueretur: qui reddet vnicuiq; iuxta opera sua? si qđ abfit querē da sunt in iudicio signa potius q̃z merita? Sunt tamē z ipa merita: signa quedaz certioza vtiq; z salubrioza. Nec difficile arbitroz nosse, quēadmodum intelligi signa p̃ sentia possint: vt sint indubitata signa credulitatis ac per hoc z salutis. Primū enim opus fidei per dilectionem operantis cordis compunctio ē: in qua sine dubio eijciū tur demonia. cum eradicantur e corde pec cata. Exinde qui in christum credunt. linguis loquuntur nouis? cum iam recedunt vetera de ore eorum: nec decetero vetusta prothoparentum lingua loquuntur. declinātium in verba malitie ad excusandas ex cusationes in peccatis. Ubi vo compuncti one cordis z oris confessione. prioza deleta sunt peccata? ne recidiuū patiantur. z sint posterioza peioza prioribus. serpētes tollāt necesse est: idest venenatas suggestiōes extinguant. Quid tamen agenduz si qua forte radix pullulat que tam velociter neque at exturpari? sed stimulat animum concupi scentia carnis? Profecto si quid mortiferū biberint non eos nocebit: quoniam iuxta saluatoris exemplum. cum gustauerint nol lent bibere: idest cum senserint nollent consentire. Sic enim nō eos nocebit: quia nul la dānatio est his qui sunt in christo iesu cō cupiscentie sensus absq; cōsensu. Quid tamen? Molesta certe z periculosa est sic corrupte z infirme affectionis lucta? sed q crediderint super egros manus imponent et bene habebunt: idest egras affectiōes operibus bonis operient. z hoc remedio curabuntur.

¶ Itē in ascēsiōe dñi. Sermo secūdus.

Solēnitas ista xciij

Discēdite.

charissimi gloriosa est. vt ita dicam gaudiosa? in qua z singularis xp̃o gloria: z nob⁹ specialis leticia exhibet. Cōsūmatio. n. z adipletio ē reliquaz solēnitatū: z felix clausula toti⁹ itinerarij filij dei. Qui. n. descēdit ipe ē z q ascēdit hodierna die sup oēs celos: vt adipleret oia. Iā. n. cū se dñz vniuersoz que sūt i terra z i mari z i iferno, pbasset? nō restabat nisi vt aeris z celoz se esse dñz: argumētis similib⁹ vel certe potioib⁹ approbaret. Terra. n. cognouit dñz? q: ad vocē vtutis ei⁹ cū clamasset magna voce lazare veni foras: mortuus reddidit. Cognouit mare q:

solidum se prebuit sub pedibus eius: ita vt apostoli putarent eū fantasma esse. Cognouit infernus: cuius ipse portas ereas & vectes ferreos cōfregit: vbi & ligauit illuz in saciabilem homicidam qui vocatur diabolus & sathanas. Profecto qui mortuos suscitauit: leprosos mundauit: cecos illuminauit: claudos firmauit: & omnes exsufflauit infirmitates: dñs omniū fuit: & eadem manu qua fecerat que defecerant reficiebat. Sic & qui in ore piscis cum ipso pisce stateré inueniri p̄dixit: patet p̄oculdubio quia maris & omniū que in mari mouent dñs fuit. Qui vero traduxit aereas potestates et affixit eas cruci sue: claret quia super infernales officinas potestaté accepit. Hic est enī qui ptransijt bene faciendo & sanando omnes oppressos a diabolo: qui stetit in loco campestri vt doceret turbas: ante p̄sidé vt alapas sustineret: toto tpe quo in terris visus est & cū hominibus conuersatus in laboribus multis. stās & opans salutem in medio terre. Ad claudendam igitur tunicam tuam inconsutilē dñe iesu. ad pficiendā fidei nostre ītegritatē: restat vt vidētib⁹ discipulis p̄ mediū aeris sicut dūs aeris ascēdas sup oēs celos. Et tunc p babit quia dominus vniuersoz tu es: quia omnia in omnibus adimplesti: & iam tibi p fecto debebit: vt in nomine tuo omne genu flectatur celestium terrestriuz & infernorum: & omnis lingua ꝓfiteat: q; tu es in gloria & in dextera patris. In hac ōrtera sunt delectationes vsq; in finē. Et ideo monet aplus. vt queramus q̄ sursum sunt. vbi xp̄s est in dextera dei sedēs: q; illic p̄fecto thesaurus noster est iesus xp̄s. in quo sunt omnes thesauri sapiētie & sciētie absconditi: in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Quid tñ putatis frēs. quāt⁹ & dolor & timor irruperit aplica pectora: cū eum viderunt a se tolli & adtolli in aera. nō scalis. nō fumibus subleuatū. & angelico comitatū obsequio. eis dixerat. Quo ego vado: vos non potestis venire. Quocunq; enim terrarum isset. eum indiuisibiliter sequerētur. Dare. sicut petrus aliquādo fecit. cum eo etiam submergendi intrarent; sed hac seq nō poterāt: q; corp⁹ qđ corrūpit aggrauat animā: & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Dolor ergo nimius erat: quia videbant illū p̄opter quē omnia reliquerāt a suis sensib⁹ & aspectibus tolli: vt non possent ablato a se sponso sponsi filij nō lugere. Timor quia orphani relinquebantur in medio iudeorum: nō dum confirmati virtute ex alto. Benedicens ergo eis ferebatur in celum: forte consuetis illius singularis misericordie visceribus. cum miseros suos & pauperem suam scholam relinqueret: nisi q̄ veniebat parare eis locum. & quia expediebat vt presentiam eis subtraheret corporalē. O felix. q̄ digna ista processio: ad quā nec ipsi adhuc apostoli digni fuerunt admitti: cum & animarū sanctarū & celestiū virtutū. triūphali pōpa deduct⁹ ad patré. sedet a dextris dei. Nūc vere adimpleut oīa: quia natus est inter hoīes. cum hominibus conuersatus est. ab hoīb⁹ & p̄o hoīb⁹ passus. & mortuus est: resurrexit. ascendit. sedet ad dexteraz dei. Agnosco tunicam desup contextā per totū. quā supna illa māsio claudit: vbi adimpletus est. & adimpleuit omnia dñs iesus xp̄s. Verunt̄ quid mihi et solēnitatibus istis? Quis me cōsolabit dñe iesu. q; te vidi cruce suspensum. plagis liuidū. pallidum morte: q; nō sum crucifixo compassus. obsecutus mortuo. vt saltē lachrymis loca illa vulnerū delinirē? Quomodo me dereliquisti insalutatum: cum formosius in stola tua resurgonie in alta celoz te recepisti? Prorsus renuisset consolari anima mea: nisi me angeli in voce exultatiōis preuenissent: qui & dixerunt: Viri galilei: quid statis aspicientes in celum? Hic iesus qui assumptus est a vobis in celum: sic veniet quemadmoduz vidistis eum euntem in celum. Sic inquiunt veniet. Ergone veniet quere nos. in illa tam singulari q̄z vniuersali processione? cū precedentibus omnibus angelis. subsequentibus hominibus vniuersis. descēdet iudicare viuos & mortuos? Proculdubio veniet: sz quo mō ascēdit: nō quo mō ante descēdit. Humilis enim pus venit aīas saluare: sublimis aūt veniet. cadauer istud resusci-

tare: ꝛ ꝓfigurare corpi claritatis sue: vt in firmiori huic vasculo abūdantioꝛe ipendere videat honoꝛē. Tūc enī videbit cū potestate magna ꝛ maiestate: q prius in infirmitate carnis latuerat. Intuebor ꝛ ego eū. ſz nō modo? videbo eū sed nō ꝓpenſa vt hec secūda glorificatio priori glorificationi propter excellentem gloriā manifeste preluceat. Iterū ipse assūptus est ad dexteram patris: ꝛ assistit nunc vultu dei pro nobis. Sedet aūt ad dexteraz habens in dextera miaz: in sinistra iuditiū ꝛ miam multam nimis. ꝛ iuditium multum nimis: in dextera aquā. in sinistra ignem imobiliter tenens. Et quidē coroborauit misericordiā suam sup timentes se ſm altitudinē celi a terra: vt maiores cumulos miserationū dñi sentiant. q̄z sit spaciū inter celū ꝛ terram. Propositum nāq; dei super illos manet imobile: ꝛ misericordia ab eterno et vsq; in eternum super timentes eū. Ab eterno p p̄de stinationē: in eternum p glorificationem. Similiter ꝛ in reprobis terribilis est sup filios hominū? et vtrinq; stat fixa sententia eternitatis ꝛ in his qui salui fiunt. ꝛ in his qui pereunt. Quis scit si oīuz vestrū quos hic video nomina scripta sint in celis? ꝛ in libro p̄destinationis annotata? Vocatiōis enī ꝛ iustificationis vestre. aliq̄ signa mihi video: intueri: in cōuersatione huius hūilitatis. Quanto putas gaudio replerentur omnia ossa mea: si id scire cōtingeret. Sed nescit homo vtrū dign⁹ sit amoꝛe an odio. Propterea dilectissimi pseuerate in disciplina quam suscepistis? vt per humilitatez ad sublimitatem ascendatis: quia hec via ꝛ non est alia preter ipsam. Qui aliter vadit cadit potius q̄z ascendit: quia sola est humilitas que exaltat sola que ducit ad vitam. Christus enim cum per naturam diuinitatis non haberet quo creſceret vel ascēderet quia vltra deum nihil est: per descensum quomodo creſceret inuenit? venens incarnari pati mortne mozemur in eternū? propter quod deus exaltauit illum: quia resurrexit ascendit sedet a dextris dei. Ita de tu ꝛ fac similiter. Neq; enim ascendere potes nisi descenderis: quia vt eterna lege fixum est: omnis qui se exaltat humiliabitur. ꝛ qui se humiliat exaltabit. O pernersitas? o abusio filiozum adam: quia cū ascēdere difficilimū sit. descendere autem facilimū: ipſi ꝛ leuiter ascendunt. ꝛ descendūt difficilius: parati ad honoꝛes. ad celsitudines ecclesiasticoꝛum graduum. ipsis etiam angelicis humeris formidādos. Ad sequēdum autem te domine iesu. vix inueniuntur qui vel trahi patiantur: qui velint duci per viam mandatoꝛum tuoꝛum. Alij enī trahunt qui possunt dicere. trahe me post te: alij ducuntur qui dicunt. introduxit me rex in cellaria sua? alij rapiuntur sicut apostolus raptus est ad tertium celum. Et primi quidem felices qui in patientia sua possident animas suas? secūdi feliciozes. quia ex voluntate sua ꝓfitent ei: tertij felicissimi. qui in pfundissima dei misericordia quasi quodāmodo sepulta iam arbitrij potestate in diuitias gloꝛie in spiritu ardoꝛis rapiuntur nescientes siue in coꝛpoꝛe siue extra coꝛpus hoc soluz sciētes q̄ rapti sint. Beat⁹ q̄ vbiq; te ducē hz dñe iesu. nō illū refugam spīm: qui statim ascēdere voluit. ꝛ tota diuinitas dextera pcussus est. Nos aūt populus tuus. ꝛ oues pascue tue. sequamur te p te. ad te: quia tu es via veritas ꝛ vita? via i exemplo. veritas in promisso. in premio vita. Verba enīz vite eterne habes? ꝛ cognoscimus nos ꝛ credimus: quia tu es christ⁹ filius dei viui. qui es super omnia de⁹ benedict⁹ in secula. Amē.

¶ Item in ascensione De intellectu ꝛ affectu. Sermo tertio.

Hodie celoꝛ domin⁹ celoꝛ alta celesti potētia penetrauit: et infirma carnis tanq̄z nubila quedam exutiens induit stolam gloꝛie. Eleuatus est sol ꝛ i oꝛtu suo incaluit ꝛ inualuit? dilatauit ꝛ multiplicauit radios sup terrā: nec ē q se absco dat a caloꝛe eius. Redijt ad regionē sapiētie sapiētia dei? vbi oēs bonū ꝛ intelligūt ꝛ requirūt intellectu pspicacissimi affectu paratissimi. ad audiēdā vocē sm̄onū ei⁹: nos aūt i regiōe ista sum⁹? vbi plurimū ē malitie.

xc iiij

sapientie parum? quia corpus quod corrumpitur aggrauat animaz: & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantez. Per sensum hic ego arbitror intellectuz designari? quia tunc vere deprimitur cuz multa cogitat: cum non colligit se circa illaz vnam & vnicam meditationem que excipitur de ciuitate illa cuius participatio eius in idipsum. Huiusmodi intellectum oportet deprimi & distrahi per multa: multis & multiplicibus modis. Animam vo hic existimo dici affectiones que corrupto corpore diuersis passionibus afficiunt: que mitigari nūq̄ pñt. ne dicam sanari donec voluntas vnū querat & tendat ad vnum. Duo ergo sunt que nobis purganda sunt intellectus & affectus. Intellectus vt nouerit: affectꝰ vt velit. Felices & ve felices illi duoviri helias & enoch. quibus omnes materie & occasiones ablate sunt. que eorum intellectum impediant vel affectum? quia soli deo viuentes. nec nouerunt nisi deum: nec cupiunt nisi deum. De niq̄ de enoch legitur quia raptꝰ est ne malicia mutaret intellectuz illius: aut ne fictio deciperet animaz illius. Intellectus noster turbatus erat ne dicam cecatus? affectus in quinatus & multum inquinatus: sed xps intellectuz illuminat. spiritus sanctus affectū purgat. Venit enim filius dei & tot & tanta mirabilia in mundo operatus est: vt nō immerito intellectum nostrum ab omnibꝰ mūdanis rebus euocauerit: vt semper cogitemus & nūq̄ cogitare sufficiamꝰ quia mirabilia fecit. Vere latissimos nobis ad spatiādum intelligentie campos dereliquit? & tot res cogitationum istarum profundissimꝰ est: qui non possit iuxta prophetā trāsuadari. Quis enim cogitare sufficiat qualiter rerum dñs puenerit nos: venerit ad nos sub uenerit nobis? & singularis illa maiestas voluit mori vt viueremus: seruire vt regnaremus: exulare vt repatriaremus? & vsq̄ ad seruilissima opera iclinari vt ꝓstituere nos super omnia opera sua? Talē se obtulit apostolis apostolorum dñs: vt iam non inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta cōspicerent sed ipse facie ad faciem videret. qui omnia fecit. Et quia discipuli carnales erāt & deus spiritus est: nec bene conuenit spiritui & carni? vmbra corporis sui temperauit se eis: vt obiectu vmifice carnis viderent v̄bum in carne. solem in nube. lumen in testa cereum in laterna. Spiritus enim oris nostri xps dñs: cui diximus in vmbra tua viuemus inter gentes. In vmbra inquit iter gentes: non inter angelos vbi purissimum lumen purissimis oculis ituebimur. Unde & vtus altissimi v̄gini obūbrauit: ne nimio splendore prestricta diuinitatis fulgur etiā illa singularis aquila tollerare non posset. Ad hoc aūt carnem eis proposuit? vt omnē cogitatuz eorum ab humanis rebus ad carnem suam que & mirabilia dicebat & mirabilia faciebat adunaret: & sic de carne transferret ad spiritum? quia spiritus est deus: & eos qui adorant eū in spiritu & v̄itate oportet adorare. Non tibi videt eis intellectuz illuminasse cum aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas? ostendens quia hec oportebat xpm pati & resurgere a mortuis & ita intrare in gloriam suam? Sed illi sanctissime carni eius assuefacti? vbū de discessu eius audire non poterant: vt eos relinqret pro quo omnia reliquissent. Quare hoc? Quia intellectus illuminatꝰ erat: sed nōdū purgatus affectus. Unde & benignus mgr blande eos ac dulciter compellebat dicēs. Expedit vobis vt ego vadam. Si enim non abiero: paraclitus non veniet ad vos. Sed q̄ hec locutus sum vobis: tristitia impleuit cor vestrum. Quid est q̄ xpo cōmorante in terris? spiritꝰ sanctꝰ ad eos venire nō pōt? An carnis illius consortiū abhorrebat? que de ipso & per ipsum in v̄gine & v̄gine matre cōcepta erat & nata? Absit. Sed vt oñderet nobis p quā ambularemus viam: formā apponeret cui imprimeremur. Et ille qdē illis plorantibus elevatus in celum spm̄ sanctū misit qui affectū eoz ideſt voluntatē mūdauit imo potius alterauit: vt iā magis velint dñm ascēdisse qué pꝰ detinuisse voluerāt. Impletū est q̄d eis p̄dixerat: vos aūt cōtristabimini sed tristitia vestra vertet in gaudiū. Sic ḡ eoz intelligētia p xpm illuminata est & voluntas emūdata p spm̄? vt sic bonum nouerint sic & velint: q̄d solū perfecta

religio vel religiosa pfectio est. Recordor nunc heliseī sancti? cui cum helyas dixisset ꝛ in discessu vel ascensu suo postularet quod vellet: respondit. Dico vt fiat spūs tuus duplex in me. At ille. Rem difficilez postulasti Attamen si videris quando tollar a te: erit qđ petisti. Nonne tibi videt helyas ascendēs dñi signare personā? heliseus vo chor apostolicum in ascensione xpi anxie suspirā tem? Sicut enīz heliseus ab helya nullo pacto auelli poterat: sic nec apostoli a xpi pre sentia poterāt separari. Vix enī eis tādē psua sit: q; sīn fide ipossibile ē placere deo. Quis ē ḡ spūs iste duplex q ḡrit? nisi illuminatio intellect⁹ ꝛ affectus purgatio res difficilis: quia rarus est in terris qui illū habere meretur. Attamen inquit si videris quando tollar a te: erit qđ petisti. Nihil est q ꝓpter hoc habeant pdere vel debeant alumni tui iesu quia videntibus illis eleuatus es in celum: ꝛ desiderantibus oculis te sequuti sūt gradiētē i mstitudine fortitudinis tue. Vel certe spīm duplicē dicē possum⁹: illō qđ saluator ad discipulos ait. Qui credit i me opa q ego facio ꝛ ipe faciet ꝛ maiora hoc faciet Nōne maiora xpo: per xpm tī fecit petrus de quo legīt quia in plateis ponebantur infirmi in lectulis: vt veniente petro: saltē vmbra illius obumbraret quēq illoz ꝛ sanarē tur ab infirmitatib⁹ suis. Nusq enim vmbra sua dīs inuenīt ifirmitates sanasse. Nō dubito ego intellectum oīum vestruz q hic estis illuminatum esse: sed non affectū eque esse purgatum manifestis approbo cōiectu ris. Dés qđ bonum est nostis ꝛ viam p quā incedere: ꝛ quomodo in ea incedere debea tis sed voluntas nō vna est. Quidam enim ad oīa vie ꝛ vite huius exercitia non solum ambulant sz ꝛ currunt imo potius volāt: vt eis ꝛ vigilie breues ꝛ cibi dulces ꝛ pāni sua ues: ꝛ labores non solum tolerabiles sz ꝛ appetibiles videant. Alij aūt nō sic sed corde arido ꝛ affectione recalcitrante vix trahuntur ad hec: vix gehennali timore compellūt ꝛ Miseri ꝛ miserabiles: vtpote socij tribulationis sed consolationis non ita. Nunquid abbreuiata est manus dñi vt omnib⁹ donare non possit? qui aperit manum suam ꝛ implet omne animal benedictōe? Quid ergo in causa est? Illud omnino: quia non videt xpm cum tollitur ab eis? ideſt non cogitant quomodo eos orphanos reliquerit q; peregrini ꝛ aduene sint super terrā: q; tādiu fetulenti corporis honido carcere teneantur ꝛ non sint cum xpo. Quousmodi autē si diu ita pmanserint sub onere aut oppꝛmuntur ꝛ succumbunt: aut quodāmodo in inferno sunt: vt nūq ad plenum respirēt in luce miserationum dñi nec in libertatē spūs que sola facit iugum suaue ꝛ onus leue. Inde aūt tam pnitiosa cupiditas emanat? qm affect⁹ ideſt voluntas eorum nondum purgata ē: nec bonum sic volunt sicut nouerunt a propria concupiscentia abstracti grauiter ꝛ illecti. Amant enī in carne sua terrenas consolatiunculas siue in verbo siue i signo siue in facto siue in aliquo alio: ꝛ si hec iterrumpunt aliqñ non tamē penitus rūpūt. Inde est q; raro affectiōes suas dirigunt i deum: ꝛ eorum compunctio non continua sz horaria est. Impleri aūt visitationibus dñi aīa que his distractionibus subiacere ōn pōt? ꝛ quanto magis illis euacuabīt: tanto amplius istis implebitur? si multum multum: si parum parum. Vel forte si magis probas nunq iste illis misceri poterunt in eternū? q; vbi vasa vacua non inuenit oleū stare necesse est: nec mittūt vinū nouum nisi vtres nouos vt ambo conseruēt. Neq enī spūs ꝛ caro? ignis ꝛ tepiditas in vno domicilio cōmorāt: pstertim cū tepiditas ipsi dño soleat vomitus ꝓuocare. Si enī apli adhuc carni dñice inherentes q̄ sola scā: q; sci scōz erāt scō spū repleri nequerunt donec tolleret ab eis? tu carni tue q̄ sordidissima ē ꝛ diuersaz spurcitiaz fantasijs repleta astrict⁹ ꝛ ꝯgluti nat⁹ illū meracissimū spīm te posse putas suscipere nisi carneis istis ꝯsolatiōib⁹ fundit⁹ renūciare tēptaueris? Reuera cū icepis tristitia iplebit cor tuū: sz si pseueraueris tristitia tua cōuertet i gaudiū. Tūc. n. purgabīt affect⁹ ꝛ voluntas renouabīt vl' poti⁹ noua creabīt: vt oīa q̄ pus difficilia imo ipossibilia videbantur cum multa pcurrant dulcedine ꝛ auiditate. Emitte īgt spīm tuū ꝛ creabuntur: ꝛ renouabis facié terre. Sicut per

facies exterior homo cognoscitur: sic per voluntatem demonstratur interior. Emissio ergo spiritu creatur ⁊ renouatur facies terre: terrena voluntas fit celestis: parata ad nutum nutu citius obedire. Beati qui tales sunt: quia non solum malum non sentiunt: sed in mira cordis dilatatione cōmorantur. De illis enim quos supra memoratos uimus terribiliter ait dñs. Non permanebit spiritus meus in hominibus istis: quia caro sunt id est carnales: ⁊ quicquid in eis spiritus fuerat in carnē euanuit. Quia igitur charissimi hodierna dies est in qua spūs sus aufertur a nobis: ⁊ nō sine tumultu aliquo animorum nostrorum: adhuc tamē vt mittat nobis spiritum veritatis ploremus ⁊ oremus vt dignos nos inueniat vl' potius efficiat ⁊ repleat domum istum vbi sumus sedentes: quatinus non vexatio sed vnctio eius doceat nos de omnibus: sicq; ⁊ intellectu clarificato: ⁊ affectu purificato veniat ad nos: ⁊ apud nos faciat mansionez. Et sicut serpēs moysi deuorauit omnes serpentes magorum: sic iste cum venerit absorbebit omnes carnales delectationes nostras ⁊ consolationes: ita vt de labore requiem: de tribulatione letitiaz: de contumelia gloriam habeamus: sicut illi quos repleuerat ibant gaudentes a conspectu consilij: quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu cōtumelias pati. Spiritus enim iesu spiritus bonus: spiritus sanctus: spirit' rectus: spiritus dulcis: spiritus principalis: quicquid in hoc seculo nequaz videtur difficile ⁊ angustum: leue facit ⁊ latum: obprobriū gaudium iudicat: despectionem exaltationem esse persuadet. Scrutemur ergo iuxta prophetam vias nostras ⁊ studia nostra: leuemus corda nostra cū manib' vt solēnitate sci spūs gaudeam' ⁊ abūdāti' gaudeam' q nos inducat i oēz sic' pmisit dei fili' vitatē.

¶ Ité in ascēsione de diuersis ascēsionib'

Sermo quartus.

Natiuitatis ⁊ resurrectionis dñice digna deuotione solēnia celebram' hodiernum quoq; ascensionis diem non minus deuote conuenit celebrari. In nullo siquidem a festiuitatibus illis ista degenerat: sed finis earū ⁊ adimpletio est. ¶ De rito quidem solēnitatis ⁊ letitie dies agit: quando sol ille celestis sol iustitie nostris se presentauit obtutibus nube carnis ⁊ mortalitatis sacco fulgorem suum ⁊ lucem temperans inaccessibilem. ¶ Magna quoq; letitia ⁊ exultatio multa nimis: qñ cōscisso sacco letitia circūdatus est: factaq; de medio sacci ipsius non quidem substantia: sed vetustate: sed corruptione: sed miseria: sed vilitate nostre dedicauit primordia resurrectionis. Verūtñ quid mihi ⁊ solēnitatibus istis: si quersatio mea vsq; adhuc detinetur in terris? Quis vo vel desiderare presumeret ascensum celi: nisi quia is qui descenderat prior ascendit? Dico ego vobis nō multo mihi tolerabilior videret exilij hui' habitatio q̄z geben̄a: nisi dñs sabaoth reliquisset nob semē fiducie ⁊ expectationis: qñ eleuatus est nubibus: ⁊ spem fecit credentibus. Veniq; nisi ego abiero inquit paraclit' nō veniet ad vos. Quis paclit'? Utiq; p quē diffūdit charitas: ⁊ spes nō confūdit. Ille paraclit' p quē in cel' sit quersatio nr̄a: virtus ex alto: p quā surſuz sint corda nr̄a. Vlado ingt vob parate locū. Et si abiero: iterū veniā ⁊ assumā vos ad meipz. Ubi enī fuerit corpus: ibi congregabuntur ⁊ aquile. Videsne quemadmodum ceterarum solēnitatum ea quam hodie celebramus ⁊ consummationem habeat: ⁊ fructuz declaret: ⁊ augeat gratiaz? Sicut enī cetera oīa eius qui nobis natus est ⁊ nob datus: ita ipa quoq; ipsius ascensio propter nos facta est: ⁊ facit pro nobis. In nostra siquidez vita multa qd̄ in nobis est videmur agere casu multa necessitate: sed christus dei virtus ⁊ sapientia neutri potuit subiacere. Que enim dei virtutem necessitas cōgeret: aut quid ageret dei sapientia casu? Omnia proinde quecūq; locutus est: quecūq; operatus est: quecūq; passus est ne dubites fuisse voluntaria: plena sacramētoz: plena salutis. Nec sciētes sigd aliqñ eoz q̄ de christi sūt in sciētiā nostrā venire ꝓtingat: nō sic audiēdū ē tanq̄z si inuenticiū quippiam proferamus

sed tanꝫ id quod etiam priusꝫ causa sciretur constaret nequaquam sine causa fuisse. Sicut enī qui scribit certis rationibus cōlocat vniuersa: ita que a deo sunt: ordinata sunt: maximeꝫ ea que presens in carne est operata maiestas. Sz ve angustę cognitionī ve pauptati sciētie nostre: qui tñ ex pte cognoscimus ⁊ parte modica. Vix scintillule quedam nobis elūcent de tanta luminis copia: de lucerna posita sup cādelabrū. Sane quanto minus singuli capimus: tanto fidelius ceteris cōmunicanda sunt q̄ singulis reuelanť. Et ego frēs que mihi ad nostram edificationem de ascensione imo de ascensionibus suis donare ipse dignať: nec volo nec debeo subtrahere vobis: pīertim qꝫ hec sit spiritualiū prerogatiua bonoꝝ: vt cōicata non minuanť. Aliquibus fortassis hec nota sunt quibus sīr reuelata sunt: sed propter eos qui forte non aduertērūt subli miorībus intenti ⁊ alijs occupati: seu etiam propter eos qui minus capacis intelligentie sūt: mihi incumbit loqui q̄ sentio. Christus qui descēdit ipse est qui ascendit. Apli verba sunt hec: Ego aūt credo eum in hoc ipso qꝫ descēderit ascēdisse. Sic enī oportebat christū descendere: vt nos ascēdere doceremur. Cupidi sigdē sumus ascensionis: exaltationem cōcupiscim⁹ vniuersi. Nobiles enī creature sumus ⁊ magni cuiusdam animi: ideoꝫ altitudinem naturali appetimus desiderio. Sz ve nobis: si voluerim⁹ eū sequi q̄ ait: Sedebo in monte testamēti in laterib⁹ aquilonis. Heu miser i laterib⁹ aquilonis. Frigidus est mons ille: nō te sequimur. Protestatis habes ꝯcupiscentiam altitudinē presumis potētie. Quāti tñ vsqꝫ hodie feda sequūť infelicia qꝫ vestigia: imo vo q̄ꝫ pauci euadunt: quib⁹ nō dominandi libido dñet. Hinc est qꝫ benefici vocanť: q̄ potestatē habēt: hincqꝫ laudať peccatoꝝ in desiderijs aie sue. Potētib⁹ sigdē oēs adulanť: iuidēt oēs. Quē sequmī miseri hoies? quē sequmini? An nō videtis sathanā tanꝫ fulgur cadentē? Nōne iste est mons in quē ascēdit angelus? ⁊ diabolus fact⁹ ē? Vel illud aduerte: qꝫ post casū suū iuidia cruciāte male sollicit⁹ de supplantādo hoīe: illius tñ montis ascensum nullaten⁹ ausus ē suadere ei: in quo numirū pro inani ascensu tā īmane precipitiū cognosceret exptus. Sed nō defuit versuto hosti quid ageret. Similem ei montē alterū demōstrauit: eritis inquiens sicut dij sciētes bonū ⁊ malū. Pernicioſa etiam hec ascensio: imo ⁊ descensio magis est de hierusalē in hierico. Pessim⁹ mons inflans sciētia? in quē tñ vsqꝫ hodie tāta videas ꝯcupiscētia plurimos repere filioꝝ adā: ac si nō nouerīt q̄ntū p̄ eoꝝ i illi⁹ montis ascēsu descēderit: imo qꝫ grauiter ceciderit: q̄ntū tota deicta sit ⁊ cōquassata posteritas. Modū sanata sunt vulnera q̄ tibi in ascensu montis illius inflicta sunt: licꝫ adhuc in pīe latēres? ⁊ nunc iterū in ꝓpria psona conaris ascēdere. vt sit erroꝝ nouissimus peioꝝ priore? Quenā miseria tā dira libido? Filij hominuꝫ vsqꝫquo graui corde? vt qd diligitis vanitatē: ⁊ queritis mēdaciū? An ignoratis qm̄ infirma mūdi elegit de⁹: vt cōfundat fortia? ⁊ q̄ stulta sunt mundi elegit deus: vt cōfundat sapiētes? Non nos diuine cōminationis terroꝝ reuocat: pdituri sapientiā sapientiū: ⁊ prudentiā prudentiū reprobaturi? nō patris exemplū: nō deniqꝫ sensus ipse nr̄: ⁊ dure experientia necessitatis: cui sumus addicti per insipientē sciētie appetitū? Ecce vobis frēs montē demōstramus alterū: nō in quē ascēdatis: sz quem fugiatis. Ipse est in quē ascēdebat q̄ voluit eē sicut deus sciens bonū ⁊ malus? ipse quē vsqꝫ hodie filij eius accumulant ⁊ eleuant: nihil videris que agenda sunt vt conualescat ad agenda que videris ascende tu ad orationem: ora instanter: ora perseuerāter: sicut ille pernoctabat in oratiōe: ⁊ dabit pater bonus spiritum bonum petēti se. Et vide qꝫ vtiliter orationis tempore etiam corporalis loci secretum querimus? quando h̄ ille non solum docuit verbo: intra inquies in cubiculum tuum: ⁊ clauso hostio ora patrem tuum: sed ⁊ commendauit exemplo: ne domesticoꝝ quē quā admitteres: sed solus ascēderes ad oꝛonē. Putas poterim⁹ aliqd ampli⁹ de ascēsionib⁹ eius inuenire? Potim⁹ vtiqꝫ. Volo enī vt nec iuuēti ipsi⁹ sis īmemor: sup qō legiť ascēdisse. Volo vt

ne ipsam cruci⁹ ascensionē omittas. Mā ⁊ in illa exaltari oportebat filiū hominis Et ego inquit si exaltatus fuero a terra: omnia trahā ad meipsū. Itaq; cū iam ⁊ cognitio suppetit et velle adiacet quid agis q; perficere bonum non inuenis? sz asinum quidam ⁊ bestiales motus legem contrariam habent ⁊ captiuare te volūt? Quid inq; facies super concupiscentijs irratōabilibus? que sunt in mēbris tuis? Urget te etiam cum ieiunare ꝓsentis gule illecebra: cuz vigilare proponis somno lētia te premit. Quid facim⁹ huic asino? Asininum enim istud est cōmune cū asinis: quia comparatus es iumentis insipientibus ⁊ similis factus es illis. Ascende domine super asinum istum: conculca bestiales hos motus: quia domari debent ne dominari prevaleant. Nisi enim calcati fuerint conculcabunt nos: nisi premantur opriment nos. Propterea sequere aīa mea ⁊ in hac ascensione xp̄m dominum: vt sub te sit appetitus tuus ⁊ tu domineris illius. Nam vt in celum ascendas prius necesse est eleuare te super te: calcā do carnalia desideria que in te militant aduersum te. Sequere etiam ascendentem in crucem exaltatum a terra: vt nō solum super te sed ⁊ super omnem quoq; mundum mentis fastigio collocēris: vniuersa q̄ in terris sunt deorsum aspiciens ⁊ despicēs sicut scriptum est. Cernet terram de longe Nulla te mundi oblectamenta inclinent: nulle aduersitates deijciant. Absit tibi gloriari nisi in cruce domini tui iesu xp̄i p quē tibi mundus crucifixus est vt que mūdus appetit crucem reputes: ⁊ tu crucifix⁹ mūdo illis que mundus crucem reputat toto inhērēs amore. Jam vō quid ex hoc restat? nisi vt ad illum ascendas qui est super oīa deus benedictus in secula? Dissolui iam ⁊ cum christo eē multo magis optimū. Beatus vir cuius ē auxilium abs te ait ꝓpheta ad dominū ascensiones in corde suo disposuit: ibit de virtute in virtutez vsq; ad vidēdum deum deorum in syon. Hec est vltima ascensio: in qua implentur omnia sicut ait apostolus. Christus qui descendit ipse est et qui ascēdit super omnes celos: vt adimpleret omnia. Sed de illa ascensione quid dicam? Quo ascendemus? vt vbi christus est ⁊ nos simus. Quid ibi erit? Oculus non vidit deus absq; te: que preparasti diligentibus te. Desideremus hanc fratres mei: suspiremus ad eam iugiter: eo magis affect⁹ vigeat quo deficit intellectus. xcvi

¶ Item vnde supra de triplici virtute. Sermo. gntus.

TRiplicem in nobis ecclesia primitiua virtutez lucas sanct⁹ breui sermone cōmendat vbi post dominicam ascensionem vnanimiter eos in oratione p̄seuerasse describit: expectantes celestem cōsolationem cuius acceperāt repromissionez Laudabili siquidem magnanimitate pusillus grex pastoris solatio destitutus: minime tamen dubitaus qm̄ illi cura esset de eis sz paternam p̄o eis gereret sollicitudinem deuotis pulsabat supplicationibus celum: certus q; penetrarent illud iustorum oratiōes nec pauperum preces spernerentur a dño aut sine copiosa benedictione redirent. Sz nec sine longanimitate persistebant indeficientes iuxta propheticum illud: si moram fecerit expecta eum quia veniet ⁊ non tardabit. Porro vnanimitas quidem legitur euidenter expressa: q; hec sola diuini spirit⁹ carissimata mereatur. Neq; enim est deus discensionis sed pacis: neq; habitare facit nisi vnius moris in domo. Jure igitur preparationem cordis eorum audiuit auris diuina: nec ab expectatione sua confudit eos qui ⁊ magnanimes ⁊ longanimes ⁊ vnanimes essent. Certissima nāq; hec testimonia sunt fidei spei ⁊ charitatis. Et quidem euidenter spes longanimitatem: vnanimitatē charitas operatur. Nunquid fides quoq; magnanimum facit? Et sola. Quicqd enim sine fide p̄sumit: non illa animi solida magnitudo sed ventosa quedam inflatio ⁊ timor inanis. Vis audire magnanimē virū? Omnia inquit possum in eo qui me confortat. Imitemur triplicem hanc preparatōez fratres: si desideram⁹ supereffluentem men

suram spiritus obtinere. Omnibus enī p̄ter xp̄m ad mensuram datur spiritus: sed mēsure cumulus sup̄ere effluētis videt quodāmodo excessisse mensuram. Euidēs fuit magnanimitas in conuersione nostra: sit ēt in consūmatiōe longanimitas: sit vnanimitas in conuersatione. Huiusmodi siquidē animabus celestis illa hierusalez desiderat instaurari: quibus nec fidei magnitudo desit in susc̄ipiendo onere xp̄i: nec longitudo spei in persistendo: nec charitatis inuncta ra quod est vinculum perfectionis.

xc vij

C Ité vſ̄ supra de v̄bis Isaie. Sermo. vj.

Hodie sedenti in throno antiquo diez cōsessus pariter oblatus est filius hois z erit deinceps non mō germē dñi in magnificentia z gloria sed z fructus terre sublimis. Felix īmo z amplectenduz ineffabilibus gaudijs sacramentum. Idez enim z germē dñi z fructus terre: idezipe dei filius z fructus ventris marie est. Idez filius dauid z dñs: de quo hodie gaudium eius impletum est vnde olim p̄cinens aiebat. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Quomodo enī nō dñs: germē dñi? Idē tñ z filius eius: vtpote fructus terre sublimis fructus virge que de radice iesse p̄cessit. Hodie igit̄ suū hunc z hois filiuz apud semetipsum pater clarificat: claritate quā habuit p̄usq̄ mundus fieret apud ipsum. Hodie veritatē que de terra est orta celum sibi redditam gloriatur. Hodie sponsus aufertur a filijs: z lugendum eis est sicut ipse p̄dixit. Non enī poterāt filij spōsi lugere donec sponsus cum eis erat: sed venit dies vt auferat ab eis vt decetero lugeant z ieiunent. Ubi illō petre qō dixeras? dñe bonū est nos hic esse: faciamus hic tria tabernacula. Ecce enim ingressus est amplius z pfectius tabernaculuz nō manufactū: idest nō huius creationis. Quomodo g̃ iam bonuz est nos hic esse? Immo vo molestū est graue est: periculosum est. Mimirum vbi malicie plurimū: sapientie modicum: si tñ vl'modicum inuenit̄. Ubi viscosa oia: oia lubrica opta tenebris: obsessa laqueis pcōz. Ubi piclitant aie? vbi spūs affligit̄ sub sole: vbi tñ vanitas est z afflictio spūs. Leuem⁹ igit̄ frēs mei leuemus in celū corda nr̄a cū manibus: z ascendentem dñm sequi velut q̄busdam passibus deuotionis z fidei p̄tēdamus. Erit enim cum sine mora sine difficultate obuiam illi in nubibus rapiemur: z id poterunt corpora spiritalia qō merito interim nequeunt spūs aiales. Hūc enim quātis conatibus corda necesse est leuare? que quidem vt miserabiliter satis in libro p̄pe experientie legimus et corruptio corporis aggrauat z terrena inhabitatio deprimit. At forte tradendū est qd sit leuare cor: aut quēadmodum illud oporteat eleuari. Sed tradenduz sane ab apostolo: q̄ a nobis. Si consurrexistis cum xp̄o que sursum sunt q̄rite vbi xp̄s est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite non que super terrā. Ac si manifestius dicat. Si cōsurrexistis z coascendite: si conuiuitis z cōregnate. Sequamur fratres sequamur agnum: quocunq̄ ierit. Sequamur patientem? sequamur resurgentez: sequamur multo libentius ascendentem. Crucifigat̄ vetus homo nr̄ simul cum eo vt destruat̄ corpus peccati vt vltra non seruiamus peccato? mortificatis nimirum membris vr̄is que sunt sup̄ terrā: s̄z et quomō ipe resurrexit a mortuis p gliaz patris ita z nos in nouitate vite ambulemus. In hoc enī mortuus est z resurrexit: vt peccatis mortui iustitie viuam⁹. Letex qm̄ vite nouitas locū exigit tutiorē z resurrectionis dignitas altiorē expetit gradum: sequamur etiā ascendentē q̄rere videlz z sapere que sursum sunt vbi ē ille: nō que sup̄ terrā. Queris quis ille sit locus? Apostolū audi. Que sursum est inquit hierlm libera ē: q̄ ē mater nr̄a. Uis scire quenā ibi sint? Uisio pacis ē. Lauda hierlm dñm lauda deū tuū syon: q posuit fines tuos pacē. O pax q̄ exuperas oēm sensum! o pax ēt sup̄ pacē: o mensura sup̄ mēsuraz p̄ferta z coagitata z sup̄efluēs. Lōpatere igit̄ xp̄o aīa xp̄iana? p̄resurge z coalcēde: qō ē declina a malo z fac bonū ingre pacē z psequē eā. Sic nimiz paulus in actibus ap̄lōz de p̄tinentia z iustitia z spe vite eterne memorat̄ docuisse discipu-

los: sic veritas ipsa monet in euāgelio lum
bos precingere: lucernas accēdere: ⁊ dein-
ceps hominib⁹ expectantib⁹ dñm suū simi
les inueniri. Ceterū gemina quedā si bene
aduertistis ascensio nobis ab apostolo com
mendatur: in eo q̄ ⁊ querere ⁊ sapere mo-
nuit non infima sed superna. Quā fortasse
distinctionem ne ipse quoq; propheta pre-
terisse omnio videbit dicens: Inquire pa-
cem ⁊ persequere eam: vt hoc sit pacem se-
quendam querere: persequi inquisitaz: qđ
est sapienda querere: quesita sapere: q̄ sur-
sum sunt: nō que super terram. Nimirum
donec diuisa sunt corda nostra: ⁊ multos in
terim fin⁹ inueniunt habere: nec sibi oino
coherere vident vel particulatim ea ⁊ mē-
bratim quodāmodo leuare necesse est: vt i
superna illa hierusalem colligantur cuius
participatio eius in idipsum: vbi nō tm̄ sin
guli: sed ⁊ omnes pariter incipiant habita-
re fratres in vnū: non modo. s. non diuisi i
metipsis: sed nec inter seipsos. Ecce enī vt
tanq̄ p̄ncipalia cordis ipsius mēbra distin-
guam: nonne intellectus in nobis est ⁊ affe
ctus: ⁊ bi quoq; sepius sibiinuicem aduer-
santes ait alter sūma petere alter infima vi
deatur? Quantus vo hic dolor: q̄ grauis
anime cruciatus: dum sic distrahitur: sic di
laceratur: sic abrumpit a seipsa vel ex ea sal
tem quam omnib⁹ experiri in promptu est.
corporis scissione conjciat si quis in suo spi
ritu animaduertere pernicioſa ⁊ periculo-
sa insensibilitate neglexit. Distrahunt ho-
minū crura ⁊ lōgioris obice ligni remouē-
tur ab inuicē pedes: ⁊ dū adhuc cutis inte
gra manet: quis tñ ille est cruciat⁹? Sic sic
affligi plāgimus miseros: qui corporaliter
inter nos cōuersantes illuminati forte silr
sed dissimiliter inueniuntur affecti. Intel-
ligūt pariter bona q̄ faciant: sed nō pariter
diligunt intellecta. Nam de ignorantia fra
tres quenā excusatio nobis? quib⁹ nunq̄
doctria celestis: nunq̄ diuina lectio: nunq̄
spiritualis eruditio deest? Quecunq; sunt
vera: quecūq; pudica: quecūq; iusta: que-
cūq; amabilia: quecūq; bone fame: si q̄ vir-
tus: si qua laus discipline hec discitis ⁊ ac-
cipitis: hec auditis pariter ⁊ videtis in exē
plis videlicet ⁊ verbis eorū qui inter vos
sunt perfecti: quoz ⁊ exhortatio ⁊ conuer-
satio plenius erudit vniuersos. Ultimā aūt
hec vt intellectū admonēt moueant ⁊ affe-
ctum: ne sit intus amarissima contradictio
⁊ diuisio molestissima: dum hinc quidē sur
sum trahimur: sed retrahimur inde deo: sū
Mimirum aduertere potes in omnibus fe
re religiosis congregationib⁹ viros repleto
consolatione: superabūdantes gaudio
iocundos semper ⁊ hilares: feruentes spi-
ritu: die ac nocte meditantes in lege dei:
crebro suspicientes in celū: ⁊ puras manus
in oratione leuantes: sollicitos obseruato-
res conscientie: ⁊ deuotos sectatores bono
rum operum: quibus amabilis disciplina
dulce ieiuniū: vigilie breues: labor manuū
delectabilis: ⁊ vniuersa deniq; cōuersatio-
nis huius austeritas refrigerium videat.
Contra sane inuenire est homines pusilla-
nimes ⁊ remissos deficiētes sub onere: virga
⁊ calcaribus indigentes: quorum remis
sa letitia pusillanimis tristitia est: quorum
breuis ⁊ rara compūctio: animalis cogita-
tio: tepida conuersatio: quorum obediētia
sine deuotione: sermo sine circumspectiōe:
oratio sine cordis intentione lectio sine edi
ficatione: quos deniq; vt videmus vix ge-
henne metus inhibet: vix pudor cohibet:
vix frenat ratio: vix disciplina coercet. Nū
tibi horum vita inferno penitus appropin-
quare videtur: dum intellectu affectui ⁊ af
fectu intellectui repugnante necesse habēt
mittē manū ad opera fortiū: q cibo fortiuz
minime sustētant socij plane tribulationis
sed non consolationis? Exurgam⁹ obsecro
quicūq; eusinodi sumus: reſarciamus ani
mas spiritū recolligamus abij. ientes per-
niciosam tepiditatem: etsi non quia pericu
losa est: ⁊ deo solet vt interdum miserabi-
liter plangimus etiā vomitū puocare: certe
q: molestissima plena miserie ⁊ doloris: ⁊ i-
ferno plane prima vmbra mortis iure cen-
setur. Si querimus que sursum sunt: etiam
sapere ⁊ prelibare interim studeamus. Fo-
te enī poterit intellectui ⁊ affectui nō incō
ueniēter aptari quod ⁊ querere que sursū
sunt ⁊ sapere admonemur: vt in principali
bus quemadmodum supradictum est mē-
bris suis corda nostra manibus quibusdaz

pij conatus exercitij spiritualis leuare studeamus ad deuz. Omnes enim forsan que sursum sunt querimus intellectu fidei ⁊ iudicio rationis: sed nō eque forsitan sapiūt omnes que sūt sursum: ⁊ tanq̄ inescati his que sunt super terram. Violento quodam preiudicio affectionis. Unde enim ea quā pauloante ostendimus animoꝝ diuersitas tanta: disparilitas studioꝝ: quersationū dissimilitudo? Uñ spūalis gratie inopia tāta quibusdā: cum alijs copia tanta exuberet? Profecto nec auar⁹ nec inops est gr̄e distributor: sed vbi vacua vasa desint stare oleū necesse est. Undiq̄ sese ingerit amor mundi cum consolationib⁹ imo desolationibus suis: obseruat aditus: per fenestras irruit: mentem occupat: sed nō eius qui dixit: Renuit consolari anima mea: memor fui dei ⁊ delectatus sum. Preoccupatum nempe secularibus desiderijs animū delectatio sancta declinat: nec misceri poterunt vera vanis: eterna caducis: spiritualia corporalib⁹ summa imis.: vt pariter sapias que sursum sunt ⁊ que super terram. Felices nimirū viri illi: p quos dñica legit ascensio prefignata: enoch raptus: ⁊⁊ translatus helias. Felices plane! qui soli iam deo viuunt soli: vacant intelligendo: diligēdo: fruēdo. Neq̄ enim corpa que corrumpantur illas aggrauant animas: aut terrena inhabitatio sensus eorum tanq̄ multa cogitātes deprimit qui cum deo ambulasse noscuntur. Factū ē impedimentum de medio: occasio vniuersa sublata: materies nulla relicta est: q̄ eoꝝ affectuz aggrauet: vel deprimat intellectū. Nam ⁊ priorem ad hoc raptū scriptura cōmemorat: ne forte vincat malitia sapientiā ⁊ intellect⁹ eius vel anima vltra decipi valeat vel mutari. Nobis autē vnde in his tenebris veritas? vnde charitas in hoc seculo nequā in hoc mundo: qui positus est in maligno? Putas erit qui intellectum illuminet: qui inflāmet affectum. Erit vtiq̄ si conuertamur ad christum: vt velamen de cordibus auferatur. Hic est enī de quo scriptum est: Habitantibus in regione vmbre mortis: lux est orta eis. Siqdē prioris ignorantie tempora despiciēs deus annūciauit hominibus: vt omnes vbiq̄ agerent penitentiam: sm q⁹ Paulus athenienſibus tradit. Memento etenim dei verbum ⁊ sapiētiam incarnatam: cuius vtiq̄ opus erat toto illo tempore quo videri in terris ⁊ inter homines cōuersari dignata est ineffabilis illa virtus: illa gloria: illa maiestas: illuminare oculos cordis: ⁊ suadere fidem hoib⁹ predicatione pariter ⁊ ostensione signoꝝ. Deniq̄ spūs dñi ait sup me: ad euāgelizandum pauperibus misit me. Et aplis loquebatur. Adhuc modicū lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis: vt non tenebre vos comprehēdant. Nec modo ante passionem: sed ⁊ post resurrectionē in multis argumētis per dies quadraginta apparens eis ⁊ loquens de regno dei qñ ⁊ sensum eis vt scripturas intelligerēt legit aperuisse: intellectū potius informabat q̄z purgabat affectum. Qñ enim ad spiritualia affici possent animales? Immo vo nec ipsam quidem meram lucem poterāt aliquatenꝰ sustinere: sed exhiberi illis oportuit verbū in carne: solem in nube: lumen in testa: mel in cera: cereum in laterna. Spirit⁹ ante faciem illoꝝ christus dñs: sed non vtiq̄ sine vmbra in qua viuerent interim inter gentes. Unde ⁊ virgini legitur obumbrasse: ne vehemētiori reuerberata splendore ad candidissimaz illam lucem purissimūq̄ fulgorem diuinitatis etiā illi⁹ aquile posset acies hebetari. Minime tamē vel nubes ipsa leuis esse potuit ociosa: sed ea quoq̄ vsus est in salutez: ⁊ discipuloꝝ animos qui nec ad fidei intellectum sine aliqua mutatione affectus poterant promoueri: nec assurgere ad huc ad spiritualia prevalebāt in sue carnis pronocauit affectum: vt amore quodaz humano operāti mira loquenti homini adherent: amore vtiq̄ carnali adhuc: sed tam valido vt ceteris omnibus prevaleret. Nimirum hic erat illemoysi serpens: qui serpentes magoū egypti omnes pariter deuorauit. Deniq̄ ecce nos inquiūt reliquimus omnia ⁊ secuti sumus te. Beati siquidem oculi qui videbāt dñm maiestatis in carne presentez: auctorē vniuersitatis inter homines conuersantē: virtutibus coruscā-

tem: infirmos curantem: maria calcantem mortuos suscitantē: demonijs imperantē: et potestatē similem hoib⁹ conferentē: mitē ⁊ humilem corde: benignū: affabilem: misericordie viscerib⁹ affluentē: agnū dei pctā nō habentē. Beate aures q̄ verba vite ab ipsius incarnati verbi ore pcipere merebāt: quib⁹ enarrabat vnigenit⁹ q est in sinu patris: ⁊ nota faciebat quecūq audisset a p̄re: vt fluenta doctrine celestis ab ipsi⁹ veritatis purissimo fonte hauirēt vniuersis postmodum gentibus propinānda imo eructuanda potarēt. Quid mirū frēs si implebat tristitia cor eor cum ab eis sese pnūciaret iturū: ⁊ adderet: quo ego vado vos nō potestis venire modo? Quid ni concuterētur viscera: turbaret affectus: hesitaret animus: hereret vultus: paueret auditus: nec omnino equanimiter discessionis eius sermo possz admitti: vt relinqueret eos p⁹ q̄ omnia reliquissent? Ceterū nō vt maneret in carne: sed vt transferet ad spiritū totus ab eo in illam carnē discipulorū fuerat collectus affectus: vt dicere esset aliqñ etsi cognouimus christum sm carnē: sed nūc iam nouimus. Unde ⁊ benignissim⁹ ille magister blandis eos refouēs consolationibus ait: Rogabo patrē meū ⁊ alium paraclitu dabit vobis spiritū veritatis: qui vobiscū maneat in eternū. Et itē Ego veritatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadam. Nisi enī ego abiero: paraclitus nō veniet. Grande mysterium fratres mei. Quid enim sibi vult: nisi ego abiero paraclitus nō veniet? Ita ne luisa paraclito p̄sentia christi erat aut contuberniū dñice carnis spūssanctus horrebat: que sicut angelo p̄nūciante cognouimus: ne concipi quidē nisi eo supueniēte potuerit? Quid ē ergo: nisi ego abiero paraclitus nō veniet: nisi carnis p̄sentia vestris subtrahatur aspectib⁹ spiritualis gratie plenitudine occupata mens non admitti: non recipit animus: non capit affectus? Quid vobis videt fratres? Si hec ita sunt immo quia ita sunt audeatquis de cetero fantasticis quibusdam illecebris deditus sectans lenocinia carnis sue: carnis vtiq; peccatrici genite i pctis: assuete pctis i q̄ deniq; bonū ē illū pariter expectare paraclitum? Audeat inquā qui huic sterquilinio semper inheret qui carnem fouet: in carne seminat: carnē sapit: illam nihilominus consolationē superne visitationis: torrentem voluptatis illum illam sperare gratiam spiritus vehemētis: quam vt veritas ipsa testatur ne cum ipsa quidem verbi carne percipere vllatenus apostoli potuerūt? Errat omnino: siquis celestem illam dulcedinem huic cineri: diuinum illud balsamū huic veneno: charismata illa spirit⁹ misceri posse huiusmodi illecebris arbitrat. Falleris thoma sancte falleris: si videre dñm speras ab apostolorum collegio separatus. Non amat veritas angulos: non ei diuersoria placent: in medio stat: disciplina communi cōmuni vita: cōmunibus studijs delectat. Ulsq; quo miser diuerticula captas: et consolationes p⁹prie voluntatis tanto labore queris: tanto labore mendicas? Et quid facio inquis? Eijce ancillam ⁊ filium eius. Non enim erit heres filius ancille cū filio libere. Nulla vt dictum est conuentio veritati ⁊ vanitati: luci ⁊ tenebris: spiritui ⁊ carni: igni ⁊ tepiditati. Sed dum illa moratur inquies: sine aliqua consolatione esse non possum. Immo vo si moram fecerit expecta eā: quia veniet ⁊ non tardabit. Apostoli decem dies in hac expectatione sederunt: perseuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus ⁊ maria matre iesu. Et tu igitur orare disce: disce querere: petere: pulsare donec inuenias: donec accipias: donec aperiatur tibi. Nouit dominus figmētum tuum: fidelis est: non te patietur tentari supra q̄ possis. Confide in ipso: q si fideliter expectaueris: nec diem decimū expectabis. Ueneniet certe in benedictionib⁹ dulcedinis desolatam animam ⁊ orantem: vt feliciter ⁊ non ad insipientiam tibi consolari rēnuens in ipsius memoria delecteris: inebriatus ab vbertate domus eius: ⁊ torrente voluptatis eius potatus. Sic nimirum ⁊ heliseus quondā orasse legitur: cum dulcissimum illud solatium helie p⁹sentiā sibi plangeret subtrahendam. Sed considerā diligētius quid orauerit: quidue re-

ponsum sit postulanti. Ozo inqu ꝛt dñe: vt fiat spūs tuus duplex in me. Numirū duplicari ei spm̄ oportebat: vt magistri abeuntis absentiam gra duplicata suppleret. Unde ⁊ helias ad eū si videris inqt qsi tollar a te fiet quod petisti. Duplicaut enī spm̄ visio abeuntis? cum euidenter raptus in celum vniuersa pariter eius desideria secum tulit vt inciperet ipse quoqz iam sapere q̄ sursuz sunt: non q̄ sup terrā. Duplicaut spm̄ visio abeuntis: vt intellectui spūali spiritalis iungerek affectus: cum ipa vtiqz cui potissimū inherebat carne raptus in celū: qđ euidentius in aplis inuenīt impletū. Ubi enim videntib⁹ illis suus ille ihesus tā manifeste eleuatus est ⁊ ferebat in celū: vt nemo eorum opus haberet interrogare quo vadis: ipsa iam vt ita dixerim oculata fide edocti sunt supplices in celū leuare oculos: puras tendere man⁹ ꝓmissa sibi dona charismatum postulantes: donec fieret repēte de celo sonus aduenientis spūs vehemētis. Aduenīētis vtiqz ignis quem dñs ihesus mittebat in terrā: volens vehemēter accēdi. Constat si quidē eos ⁊ vtius spiritū accepisse: cum videlicet insufflauit ⁊ dixit eis: accipite spm̄ sanctū: sed spiritū plane fidei ⁊ intelligētie non feruoris: quo magis illuminarek ratio q̄z inflāmarek affectio dum duplicati vtiqz spūs opus fuit. Quos enī verbū patris disciplinam ⁊ sapientiā ante docuerat ⁊ intellectu adimpleuerat corda eoꝝ: aduenies vtiqz postmoduz ignis diuinus ⁊ inuenīēs iam receptacula munda infudit vberi⁹ dona charismatum: ⁊ in spiritualem omnino mutauit amorem: vt accēsa in eis charitas fortis vt mors iam non modo fores: sed ne ipsa quidem ora propter metum iudeorum clandere dignarentur. Cui nos gratie pro nostre exiguitatis modulo ꝓparantes: exinanire per omnia nosmetipsos: ⁊ a delectationibus miseris atqz caducis consolationibus euacuare studeam⁹ dilectissimi corda nostra: maximeqz instante nunc die festo ⁊ feruentius ⁊ fiducialius vnanimiter perseueremus in oratione? vt sua nos visitatione: sua cōsolatione ⁊ confirmatione dignetur spiritus ille benignus: spirit⁹ dulcis: spiritus fortis: infirmā roborans: aspera planans: corda purificans: qui cum patre ⁊ filio idipsum: sed non ipse est: vt tres vnum ⁊ vnum esse tres verissime prorsus ⁊ fidelissime catholica ecclesia fateatur: a patre adoptata: a filio desponsata: a spiritu cōfirmata: quibus vt vna substantia: sic ⁊ eadē nihilomin⁹ glia in secula seculoꝝ Amē.

¶ In die sancto penthecostes de manifestatione sancti spiritus: ⁊ quid operatur in nobis. Sermo primus.

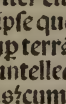

Celebramus dixe

lectissimi hodie spūs sancti solēnitatē tota cū iocūditate celebrandam: dignā omni deuotione. Dulcissimuz enī quiddā in deo spūs sanctus est benignitas dei. ⁊ idemipse de⁹. Proinde si celebramus scōz solēnia? q̄nto magis eius a quo habuerūt vt sancti essent quotquot fuere sancti? Si veneramur sanctificatos? quanto magis ipsum sanctificatorē cōuenit honorari? Hodie itaqz festiuitas est spūs sancti: qua visibiliter apparuit inuisibilis: sicut ⁊ filius cū sit nihilominus inuisibilis in seipso: dignatus est exhibere se in carne visibilem. Hodie spūs cūs reuelat nobis aliqd de seipso: sicut ante de pie ⁊ filio aliqd noueram⁹. Nā pfecta trinitatis cognitio vita eterna est. Nūc autē ex parte cognoscim⁹: reliq̄ credim⁹ q̄ minime sufficimus comprehendere. Et de patre quidē noui creationē: clamāt⁹ creaturis: ipse fecit nos. ⁊ nō ipsi nos. Inuisibilia enī dei a creatura mūdi p ea que facta sunt intellecta ꝓspiciunt. Alt vō eternitatē ⁊ immutabilitatē ipsius comprehēdere multū est ad me: lucē habitat inaccessibilē. De filio autē magnū aliquid noui eius gra: s. incarnatione. Nā generatione eius qs enarrabit? Quis comprehendat equalem genitū genitor? Jam et de spiritu sancto si non ꝓcessionē q̄ ex patre filioq̄ procedit: illa enim mirabil facta est scientia ex me confortata est ⁊ non potero ad eam: noui tamen aliquid videlicet inspirationem. Duo enim sunt: vnde procedat ⁊ quo. Processio a patre ⁊ filio, posuit tenebras latibulum suum: sed processio

ad homines hodie cepit innotescere. ⁊ ē iā fidelibus manifesta. Et prius equidem qm̄ sic oportebat signis visibilibus inuisibilis spūs suum declarabat aduentum: nunc ei⁹ signa quo spiritualiora sunt eo magis congrua eo magis videntur spū sancto digna. Venit tunc sup discipulos i linguis igneis: vt vba ignea loquerent ⁊ legem igneam lingue ignee predicarent. Nemo conqueraf: quod minime nobis illa manifestatio spūs fiat. Unicuiq enim datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. Deniq si dicere opus est nobis illa manifestatio potius q̄z aplis facta est. Ad quid enim illis necessarie lingue gentium? nisi ad conuersiones gentiū? Fuit in eis alia quedā manifestatio magis ad eos pertinens: ⁊ hec vsq hodie fit in nobis. Manifestum enim fuit indutos eē vir tute exalto: qui de tanta pusillanimitate spiritus ad tantam deuenire constantiā. Non est iam fugere non est abscondi ppter metum iudeox: constantius modo predicāt q̄z delitescerent ante timidius. Deniq mutationem illam dextere excelsi: manifeste declarat p̄ncipis apostolox prius quidem inf ancille vba formido postmodum inter principum verba fortitudo. Ibant ait scriptura gaudentes a cōspectu concilij: qm̄ digni habiti sunt pro nomine iesu contumelias pati quē sane prius cum duceret ad cōcilium solum reliquerant fugientes. Quis dubitet aduenisse spm̄ vehementem? qui mētes eorum inuisibili illustraret potentia? In hūc modum etiam modo que spūs operatur in omnibus nobis: testimonium perhibēt de eo. Quia ergo mādatum accepimus vt declinantes a malo. quod bonum est faciam⁹? ad declinādū a malo tria operatur i nobis: compunctionē. supplicationem. remissionē. Initium enim reuertendi ad deum penitētia est: quā fine dubio spūs operatur nō nr̄ sed dei. Idq et certa ratio docet: ⁊ confirmat auctoritas. Quis enim cum ad ignem algens venerit ⁊ fuerit calefactus? dubitat ei ab igne venisse calorem quē habere non poterat sine illo? Sic ergo qui prius in iniquitate erat frigidus? si postmodum feruore quodam penitentie accendatur: alium sibi spiritum qui suum arguit ⁊ diiudicat nō dubitat aduenisse. Habes hoc ⁊ in euangelio? vbi cum loqueretur de spū quē accepturi erant credētes in eum: ille inquit arguet mundum de peccato. Sed quid prodest penitere de culpa? ⁊ non supplicare p̄ venia? Necesse est vt etiam hoc spiritus operetur dulcedine quadam spei replens animum: per quā fiducialiter postules nihil desitās. Vis ne ostendam tibi etiam hoc opus esse spiritus sancti? Utiq dum abest illic tale aliquid in tuo spiritu non inuenies. Deniq ipse est in quo clamamus abba pater: ipse q postulat pro sanctis gemitibus inenarrabilibus. Et hoc quidē in corde nostro. Quid autem in patris? Sicut in nobis interpellat pro nobis: ita in patre delicta donat cuz ipso patre. Aduocatus noster ad patrem in cordibus nostris: dominus noster in corde patris. Itaq quod postulamus idem ipse donat: qui donat vt postulemus. Et fiē nos erigit pia quadam fiducia: ita deum inclinat ad nos. magna pia misericordia sua. Itaq vt omnino scias quia remissionē peccatorum spiritus operatur: audi qd̄ aliqn audierunt apostoli. Accipite spm̄ sanctum: quorum remiseritis peccata remittunf eis. Et de malo quidem declinando sic. Porro ad faciendum bonum? quid in nobis bonus spiritus operatur? Profecto monet mouet. ⁊ docet. Admonet memoriam? rōnez docet: mouet voluntatem. In his enim tribus tota consistit aia nostra. Admonet sug gerit bona in cogitationibus sanctis: atq ita ignauiam nostram torporemq repellit. Propterea quotiens huiusmodi suggestionem boni senseris in corde tuo? da honorez deo ⁊ age reuerentiam spiritui scō: cui⁹ vox sonat in auribus tuis. Ipse nāq est qui loqtur iusticiam? ⁊ in euangelio habes: q̄ ille suggeret vobis oīa quecūq dixero vobis. Et aduerte qd̄ pmiserit. Ille docebit vos oīa. Dixerat enim q̄ docet rōnem. Multi fiqdem monent vt benefaciant: sed minime sciunt qd agendum sit nisi adsit denuo gra spūs: vt quā inspirat cogitationem doceat in opus proferre ne vacua sit in nobis gratia dei. Sed quid? Scienti bonum ⁊ nō

facienti: peccatum est illi. Propterea nō solum moneri ⁊ doceri: vex etiam moneri ⁊ affici ad bonum necesse est ab eo vtiq; spū qui adiuuat in firmitatē nostram: ⁊ p quē i cordibus nostris diffundit charitas que ē bona voluntas. Itaq; cum sic aduenies spiritus totam possederit aiam suggerēdo instruendo, afficiendo loquēs semp in cogitationibus nostris vt audiamus ⁊ nos qd loquatur in nobis dñs deus oratione illuminans voluntatem inflāmans: non tibi videtur. q: totam domū impleuerint dispertite lingue tāq; ignis? Nam in his tribus superius dictum est aiam cōsistere totam. Sunt autez dispertite lingue propter multiplices cogitatiōes: sed eaz multiplicitas ⁊ vno lumine veritatis ⁊ vno charitatis feruore sit tāq; ignis. Aut certe domus adimpletio. fini potius reseruet: qū mensurā bonā ⁊ confertam ⁊ coagitatā ⁊ supeffluentē dabunt in sinus nr̄os. Sed qū hec erūt? Profecto cum completi fuerint dies pentecostes. Felices vos qui iam intrastis qnquagesimam requiei: ⁊ iubileum ānum. Frēs nr̄os alloquor: quibus iam dixit spūs vt requiescant a laboribus suis. Etenim hoc quoq; inter eius opera reperimus. Duo nāq; tempora celebramus frēs: quadragesime vnum alterum qnquagesime. Illud ante passionem: istud post resurrectionem. Illud in cōpunctione cordis ⁊ lamentis penitentie: istud i deuotione spūs ⁊ alla solēm. Prius quidez tempus ipsa est vita pñs: posterius vo qđ sanctoz significat que est post mortē. Cum aūt venerit illius qnquagesime finis: i iudicio scz ⁊ resurrectione cōpletis diebo pentecostes: aderit plenitudo spūs ⁊ totā replebit domū. Plena siquidē erit omnis terra maiestate eius: qū non solum aīa sed ⁊ ipm corpus spūale resurget: si tñ iuxta apli monituz dum adhuc est aiale fuerit seminatū.

¶ Item vnde supra. Sermo. j.

xc ij

Odie dilectissimi celi distillauerunt a facie dei synai ⁊ a facie dei israel: ⁊ pluuia voluntaria segregata est hereditati xpi. Spūs enim sanctus procedēs a patre largiori munere sue maiestatis in apostolos supuenit: ⁊ tribuit eis caritatis matum dona. Post magnificentiā enim resurgentis post gliam ascendentis post residentis sublimitatem: nō restabat nisi vt expectatio iustoz leticia aduenire: ⁊ celi mu neribus celestes boies implerent. Vide ät si nō ⁊ sentētiaz pondere ⁊ verboz ordine hec oīa isaias longe ante pdixit. Erit ingt in die illa germen dñi in magnificentia et glia: ⁊ fructo terre sublimis: ⁊ exultatio his qui saluati fuerint de israel. Germen xps iesus solus de mundissimo ꝯceptus semiet qz ⁊si in filitudine carnis peccati non tamē in carne peccati: si filius carnis ade non tñ filius preuaricatiōis ade: q: nō fuit natura filius ire sicut reliqui oēs: qui in iniquitatibo sunt cōcepti. Istud ergo germen qđ de virga iesse viroze virgineo pullulauit i magnificentia fuit cum resurrexit a mortuis: quia tūc dñe deus meus magnificatus es vehementer: confessionē ⁊ decorē induens amictu lumine sicut vestimento. Quāta aūt ascendentis glia cum medius angeloz ⁊ animarum sanctaz ad patrē deuceris: ⁊ triūphatrici palma celis inuectus susceptum boiez in ipsa diuinitatis claudis idētitate? Quis cogitet nedum loquaf qđ fit fructus terre sublimis in cōfessu ad dexteram patris: qđ vtiq; celestium oculos reuerberat naturarum qđ angelicus intuitus contremit non attingit? Veniat ḡ exultatio dñe iesu his q saluati sunt de israēlitis tuis quos elegisti ante mundi cōstitutionez? veniat spūs tuus bonus qui sordes abluat: ⁊ infundat vtutes in spū iudicij ⁊ spū ardoris. Eia igitur frēs cogitemus sup nos ⁊ in nos opa trinitatis ab initio mundi vsq; ad finem? et videamo qđ sollicita fuerit illa maiestas cui administratio pariter ⁊ gubernatio seculoz incumbit, ne nos perderet in eternum. Et potenter quidez omnia fecerat: ⁊ sapiēter oia gubernabat: ⁊ vtrarūq; rerum tam potētie qđ sapientie signa manifestissima tenebant in creatione ⁊ cōseruatione machine mundialis. Et bonitas quidem in deo erat ⁊ bonitas multa nimis: sed latebat i corde pīs. cumulanda qñq; sup genus filioz adam.

in tempore opportuno. Dicebat tñ dñs: ego cogito cogitationes pacis: vt mitteret eum nob q ē pax nr̄a q fecit vtraq; vnū: vt iam daret pacē sup pacē: pacē his q lōge ⁊ pacē his q prope. Verbū igit dei in sublimi ꝑsti tuit vt ad nos descenderet, ꝓpria benignitas inuitauit: mia traxit: veritas q̄ se ventu rū ꝓmiserat cōpulit: puritas vteri virginalis suscepit: salua virginis integritate: potē tia eduxit: obediēcia in oīb⁹ deduxit: patiē tia armauit: charitas verbis ⁊ miracul̄ ma nifestauit. Prorsus amplissima mihi nunc materia ⁊ maxīa meorū suppetit ⁊ bonorū dñi mei: vt cū cogitauerim vias meas, conuertam pedes meos in testimonia tua. Illa enī bona ineffabilia sūt: q: vt breui verbo cūcta cōcludā: nihil meli⁹ inuenire potuit vnde nos redimeret sapientia dei in omni sapiētia sua. Sed ⁊ mala circūdederāt nos quorū nō erat numerus: q: peccauī loquit⁹ iustus super numerū arene maris. Mirabilis est coluber tortuosus a diabolo, vt venenū p aures mulieris in ipius mentē transfun deret, in totius posteritatis originē: missus est iterū angelus gabriel a deo, vt verbum patris p aurē virginis, in ventrē ⁊ mentem ipius eructuaret: vt eadē via intraret anti dotum, qua venenū intrauerat. Vere vidi mus gloriā eius, gloriā quasi vnigeniti a pa tre: quia totum paternū est quod de corde patris christus attulit nobis: vt nihil in fi lio deo, nisi dulce nisi paternū humani gene ris trepidatio suspicet. A plāta pedis vsq; ad verticē nō erat in nobis sanitas: serrauera⁹ ab vtero, in vtero damnati, anteq; na ti: quia de peccato ⁊ in pctō concepti. Chri stus ergo ibi primā medicinā apposuit, vbi prim⁹ vulneri patebat locus: ⁊ substantiali ter vtero virginis illapsus, de spū sancto cō ceptus est: vt conceptionē nostrā mūdaret, quam spiritus malus, si non fecerat, infece rat tamen: vt nō eēt etiā in vtero vita ipsi⁹ ociosa, dum nouem mensibus purgat vul nus antiquū, scrutās vtq; dicit vsq; ad viuū putredinē virulētā: vt sanitas sempiterna succederet. Et tunc iam operabat salutem nostram in medio terre, in vtero videlicet virginis marie: que mirabili ꝓprietate, terre mediuz appellat. Ad illā enī sicut ad mediū, sicut ad archanū dei, sicut ad rerū causam, sicut ad negociū seculoꝝ: respiciūt ⁊ q in celo habitāt ⁊ qui habitāt i inferno: ⁊ qui nos precesserūt, ⁊ nos qui sumus, ⁊ q sequūt. ⁊ nati natoꝝ ⁊ qui nascent ab illis. Illi qui sunt in celo, vt reparentur: ⁊ qui in inferno, vt eripiantur: qui precesserunt, vt prophete fideles inueniantur: qui sequuntur, vt glorificentur: ⁊ eo beatā te dicūt oēs generationes genitrix dei, dña mundi, celi regina. Omnes inquā generationes. Sūt enī generationes celi ⁊ terre. Pater spiritu ū ait apostolus: ex quo omnis paternitas i celo ⁊ in terra nominat. Ex hoc ergo beatā te dicent omnes generationes: q omnibus generationibus vitā ⁊ gloriā genuisti. In te enī angeli letitiā: iusti gratis: peccatores veniā inuenerunt in eternū. Merito in te respiciunt oculi totius creature: q: in te ⁊ p te benigna man⁹ omnipotentis qcqd creauerat recreauit. Placebit ne tibi dñe iesu, vt dones mihi vitam tuam sicut dedisti conceptionē: quia non solum conceptio mea immunda, sed mos peruersa: vita periculosa, ⁊ post mortem restat mos grauior mos secūda? Non solum ait conceptionē meam: sed ⁊ vitam meam: ⁊ per singulos etatum gradus infantie pueritie adolescē tie iuuentutis tibi dabo: adijciens mortē ⁊ resurrectionem ascensionem ⁊ missionem spiritussancti. Hoc autē ideo, vt conceptio mea emundet tuam: vita mea instruat tuā: mos mea, destruat tuam: resurrectio mea, precedet tuam: ascensio mea, preparet tuā: porro spiritus adiuuet infirmitatem tuam. Sic enim plane videbis ⁊ viam per quam ambules: ⁊ cautelā qua ambules: ⁊ ad quā ambules mansionē. In via mea cognosces viam tuam: vt sicut ego paupertatis ⁊ obedientie, humilitatis ⁊ patientie, charitatis ⁊ misericordie, ideclinabiles semitas tenui: sic ⁊ tu eisdē vestigiis incedas, nō declinās ad dexteram neq; ad sinistram. In morte autē mea, dabo tibi iustitiam meam, dirum pens iugū captiuitatis tue: expugnans hostes qui sunt in via vel iuxta viam: vt nō apponant amplius nocere tibi. Dis aūt com-

pletis reuertar in domū vnde exiui: ⁊ ouibus illis que in montib⁹ remanserāt: quas ⁊ propter te reliquerā. vt te nō ducere sed reportare: reddā facie meā. Et ne de absentia mea vel murmures vel cōtristeris: mittā tibi spīm paraclitū: qui tibi donet pignus salutis: robur vite: scientie lumen. Pign⁹ salutis: vt ipse spūs testimoniū reddat spiritui tuo q̄ sis fili⁹ dei: q certissima signa p̄destinationis tue cordi tuo imprimat ⁊ ostendat: q donet letitiam in corde tuo: ⁊ de rore celi. si nō ꝓtinue tī sepissime mentē tuā impinguet. Robur vite: vt qđ p̄ natūrā tibi ē impossibile: p̄ gratiā eius nō solū possibile. sed ⁊ facile fiat: ita vt in labor⁹. i vigilijs. in fame ⁊ siti. ⁊ in oībus obseruātijs. q̄ nisi farinula ista dulcorent. ꝓrsus mors in olla appareat. delectabiliter incedas sicut in oīb⁹ diuitijs. Sciētie lumen: vt cū oīa bene feceris te seruū inutilē putes: ⁊ quicqd boni i te inuenerit illi tribuas. a quo omne bonū est. sine quo nō parū aliqd. ꝛ nihil oīno potes incipere ne pficē dicā. Sic ergo spūs iste. in tribus istis te docebit omnia: sed oīa q̄ ad tuā ꝑtineant salutē: q: i ipsis est plena ⁊ absoluta perfectio. Hoc est quod per prophetam idem spīritus dicit: Seminate vobis ad iustitiam. vbi pignus salutis ostendit: mētite spem vite. vbi vitale robur accipitur: illuminate vobis lumen scientie. quod verbis ꝓprijs subinfertur. Unde et spiritus iste super apostolos in igne apparuit: propter lucem pariter ⁊ ardorem. Quos enim repleuerit: ⁊ spiritu feruere. ⁊ in veritate cognoscere facit: quia sola misericordia est. que eos ⁊ p̄uenit ⁊ perducit. Adultū sibi de hac mia vndiq̄ cōtraxerat puer dñi: cuz diceret: Adisericordia ei⁹ preueniet me: ⁊ misericordia tua ante oculos meos ē: ⁊ mia tua subsequatur me oīb⁹ diebus vite mee: ⁊ qui coronat te in mia ⁊ miserationib⁹: ⁊ deus meus mia mea. O dulciter dñe ihesu cum hoīb⁹ quersatus es: q̄z abundanter multa ⁊ magna bona hoīb⁹ largit⁹ es: q̄z fortiter tā indigna q̄z aspa. pro hoīb⁹ passus es: ita vt luceat sugere mel de petra. oleūq̄ de saxo durissimo. Duro ad vba: durior ad verbera: durissimo ad horrida crucis: q: in oīb⁹ bis sicut agnus coā tondente se obmutuit. ⁊ nō aperuit os suū. Vides igit q̄z verum dixerit ille qui dixit: dñs sollicit⁹ mei. Pater vt seruū rēdimat. filio nō parcit: filio⁹ seip̄m libētissime tradit: spiritum sanctū vterq̄ mittit: ⁊ ipse spīrit⁹ postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. O duri. ⁊ indurati. ⁊ obdurati. filij adā. quos nō emollit tāta benignitas: tāta flamma. tā ingens ardor amoris. tam vehemēs amator: q pro vilib⁹ sarcinulis. tā pretiosas merces expēdit. Nō enī corruptibilib⁹ auro vel argēto redemit nos: sed pretioso sanguine suo: quē effudit abunde: quia largiter vnde sanguinis. de corpore iesu p̄ quinq̄ partes emanarūt. Quid vltra debuit facē ⁊ nō fecit? Illuminauit cecos: reduxit erroneos: reconciliauit reos: iustificauit impios: triginta ⁊ trib⁹ annis sup terrā visus: cum hoīb⁹ quersatus: pro hoīb⁹ mortuus: q de cherubin ⁊ seraphin ⁊ oīb⁹ angelicis virtutibus. dixit ⁊ facta sunt: cui subest cū voluerit oīa posse. Quid ergo a te querit. q tanta sollicitudine te quesiunt: nisi te sollicitū ambulare cū deo tuo? Hāc sollicitudinē facit spūssanct⁹: q scrutat. pfunda pector⁹ nr̄or⁹ ⁊ discretor⁹ cogitationū ⁊ intentionū cordis: q nec minimā paleā inter cordis qđ possidet habitaculū patit residere. sed stati igne subtilissime circūspectiōis exūrit. spūs dulcis ⁊ suauis: q nostrā voluntatē flectat. imo erigat. ⁊ dirigat magis ad suā: vt eā veraciter intelligere. ⁊ feruenter diligere. ⁊ efficaciter implere valeamus.

¶ Item vnde supra Sermo tertius.

Quam libenter vobis cōmunicē. siquid mihi supna dignatione sensero inspirātū: nouit spūs ipse. cuius hodie solēnitatē. ⁊ solēnitatē precipuā celebram⁹: vtinā deuotiōe precipua. Ipe enī ē dilectissimi. q nos sedere facit. nō solū in ciuitate. sed ⁊ in domo vna: vt sedeat super sedentes: vt requiescat sup humiles ⁊ tremētes ad sermones suos. Ipse est qui virgini obumbrauit: aplos roborauit: vt ⁊ vgineo corpori tēperaret deitatis accessū: ⁊ aplos

indueret virtute ex alto: feruentissima scz charitate. Hanc nimiz apostolicus ille chorus loricam sese induit sicut gigas ad faciendam vindictam in nationib⁹ increpationes in populis: ad alligandos reges eoꝝz i cõpedibus ⁊ nobiles eoꝝ i manicis ferreis. Quia enĩ in domũ fortis ligare eum ⁊ vasa eius diripere mitteban⁹: opus erat fortitudine amplioꝝ. Alioqn q̃z multum erat ad illos vt de morte triumpharent ⁊ ne iple qdẽ porte inferi prevalerẽt aduersus eos⁹ si nõ vigeret in eis que i eis vinceret dilectio fortis vt mors dura sicut infernus emulatio⁹? Hunc sibi zelũ imbiberãt: cũ vino ebrij putarent. Et vere ebrij vino: sed nõ eo quo ab incredulis ebrij credebãt. Plane inq̃z ebrij: sz vino nouo qd̃ veteres qdẽ vtres nec me rerent accipe. nec ꝓtinere valerẽt. Hoc. n. vinũ vera illa vitis fuderat ò excelso⁹ vinũ letificans cor: nõ statũ mentis euertẽs: vinũ germinãs ỹgines. nõ apostatare faciẽs sapientes. Nouũ vinũ: sed hitantib⁹ sup terrã. Nam i celis qdẽ olim iam copiosissime redundabat: nõ i vtrib⁹ nec i testeis vasis sz i cellaria vinaria i spũalibus apotecis. Fluebat p vicos ⁊ plateas ciuitatis illi⁹ vinum i quo leticia cordis. nõ carnis luxuria est: nã terrigene ⁊ filij boium vinũ huiusmõi non habebãt. Sicagiẽ celũ qdem vino ꝓpo fruebãt qd̃ terra interim nesciebat: sed ne ipsa qdem terra penit⁹ inops carne xpi gliabat: cui⁹ pñtiaz celũ nihilomin⁹ fitiebat. Quid ni fidelissimũ fieret gratissimũq̃z cõmertiũ. inter celũ ⁊ terram. iter angelos ⁊ apl̃os⁹ vt exhiberetur illis caro xpi. istis vinum celi. esset q̃z i terra spũs. caro i celis. ac deinceps oia oibus cõia i eternũ? Nisi ingt ego abiero: paraclitus nõ veniet ad vos. Hoc é dicere. Si nõ dederitis qd̃ amatis: non hẽbitis qd̃ ò sideratis. Expedit igiẽ vob. vt ego vadã: vos quoq̃z de terra ad celũ. de carne ad spm̃ translaturus. Filius enĩ spũs⁹ pater spũs: spũs sanct⁹. spũs est. Denicz spũs añ faciẽ nr̃am xp̃s dñs. Sz ⁊ pr̃i qz spũs é: tales querit adoratores. q adorent eum i spũ ⁊ veritate. Spũs tamẽ sanctus. quasi spãl⁹ spũs dicitur. q ab vtroq̃z procedat firmissimũ ⁊ indissolubile vinculum trinitatis⁹ tãq̃z pro prie scũs. q fit donum patris ⁊ filij. omnem sanctificans creaturam: q̃uis pater quoq̃z ⁊ spũs sũs itẽq̃z filius ⁊ spũs scũs sit. ex quo oia per quẽ oia in quo oia. vt apostolus ait: Tria in magno huiusmodi opere cogitare debemus: videlicet quid sit. quomodo sit: ad quid sit ꝓstitutus. Et in esse qdem reruz inestimabilis potentia cõmendat⁹: q tã multa. tam magna. tam multipliciter. tam magnifice sunt creata. Sane in modo ipsa sapientia singularis elucet: q hec qdem sursũ. hec ò deorsuz. hec in medio. ordinatissime sint locata. Si ò ad quid factus sit meditaris⁹ occurrit tam vtilis benignitas. tam benigna vtilitas: que etiam ingratissimos q̃sq̃z multitudine ⁊ magnitudine beneficiorum possit obruere. Potentissime siquidem ex nihilo oia⁹ sapientissime pulchra: benignissime vtilia sunt creata. Verũtñ. ⁊ fuisse nouimus ab initio. ⁊ adhuc multos esse videm⁹ in filijs boium⁹ qui in bonis inferioꝝ⁹ sensibilis mundi huius. tota sensualitate dep̃ssi. totos se dederũt his que facta sunt: quonã modo vel ad quid facta sunt negligentes. Quid istos nisi carnales dicamus? Paucissimos esse iam arbitror. Legimus tñ nõnullos q̃sq̃z fuisse. qbus summũ studium fuit atq̃z vnica sollicitudo modum ⁊ ordiné vestigare factoꝝ⁹ adeo vt pleriq̃z non mõ vtilitatem rez perquirere dissimulauerint: sz ⁊ ipsa magnanimiter sprẽuerit cibo paruissimo vilissimoq̃z contenti. Ipsi qdẽ sese philosophos vocant: sed a nobis curiosi ⁊ vani rectius appellant. Utrisq̃z igiẽ succesꝛũt viri prudentiores⁹ q nimiz ⁊ que facta sunt ⁊ quomodo facta sunt transilientes: intenderunt aciem mentis. vt ad qd facta sũt viderent. Nec latuit eos qm̃ oia ꝓpter semet ipm̃ fecit deus: oia ꝓpter suos. Aliter tamẽ ꝓpter se: aliter ꝓpter suos. In eo quippe qd̃ dicit. oia ꝓpter se ꝓueniens cõmendatur origo: in eo autẽ q dicit. oia ꝓpter suos. magis exprimit fructus sequens. Oia fecit propter semetipm̃ gratuita videlz bonitate: oia ꝓpter electos suos p eoꝝ scz vtilitate: vt illa quidẽ efficiens causa sit. hec finalis. Hi sunt spũales viri. sic vtentes hoc mũdo tanq̃z non vtantur⁹ sed in simplicitate coꝝ

dis sui querentes deū: nec illud magnopere vestigantes quonam mundo mundialis hec machina volueretur. Primi voluptate secundi vanitate: tertij veritate impleti. Gaudeo vos eē de hac schola de schola videlicet spiritus: vbi bonitatem ⁊ disciplinā ⁊ scientiam discatis et docatis cum sancto. Super omnes docentes me intellexi. Quare inquā? Nunquid quia purpura ⁊ bisso me induī? quia lautioribus epulis abūdaui? Nunquid quia platonis argutias aristotelis versutias intellexi? aut vt intelligerez laboraui? Absit inq̄z: sed quia testimonia tua exquisiui. Felix q̄ in hoc sancti spiritus thalamo cōmoratur: vt possit intelligere triplicem illum spiritum: de quo idem ipse puer domini super seniores intelligens decantabat. Ne proȝcias me a facie tua: ⁊ spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Cor mūdū crea in me deus: ⁊ spiritum rectum innoua in visceribus meis. Reddembi leticiam salutaris tui: ⁊ spiritu principali confirma me. Spiritum sanctum ipsum intellige proprio nomine designatū. Rogo ergo ne proȝcias a facie eius tanq̄z aliquod imundum: quia spiritus iste odit sordes nec habitare potest in corpore subdito peccatis. Cui enim proprium est peccata repellere ipsi ⁊ proprium est peccata odire: nec in vno domicilio pariter morabuntur tanta mundicia ⁊ imundicia tanta. Recepto igitur sancto spiritu per sanctimoniam sine qua nemo videbit deū: audet quis apparere ante faciem eius tāq̄z lotus ⁊ mundus vtpote qui contineat se ab omni malo ⁊ qui actiones ⁊ si nō cogitationes frenauerit. Sed quia peruerse ⁊ imunde cogitationes separant a deo: orandū est vt cor mundum creetur in nobis. Q̄ō vtiq̄z fiet: si spiritus rectus in nostris fuerit visceribus innouatus. Spiritum rectum quod ait. filio potest non inconuenienter aptari? qui nos veteri homine exuens nouum induit: qui nos renouauit in spiritu mentis nostre tanq̄z viscerib⁹ nostris: vt cogitem⁹ que recta sunt: vt ambulem⁹ in nouitate spiritus. ⁊ non in vetustate littere. Formā enī rectitudinis de celis attulit de celis reliqt i terris: imiscens sane ⁊ imittens dulcedinē rectitudini in omnibus operib⁹ suis: sicut de eo idem ipe predixerat. Dulcis ⁊ rectus dominus: propter hoc legē dabit delinquētibus i via. Castigato ergo corpore p sanctitudinem operum: mūdato corde vel poti⁹ innouato per rectitudinem cogitationum: redditur leticia salutaris: vt iam in lumine vultus dei ambules ⁊ in nomine eius exultes tota die. Quid igitur restat: nisi vt spiritu principali confirmeris? Patrem intellige spiritum principalez non q̄ maior sed q̄ solus a nullo: cum ab eo sit filius spirit⁹ sanctus ab vtroq̄z. Jn quo autem confirmatio hec nisi in charitate: aut quod donum alīd tam dignum patre. quod munus alīd tam paternum? Quis nos ait apostolus separabit a charitate xpi? Tribulatio an angustia. an persecutio an fames: an nuditas. an periculum. an gladius? Certi sitis: quia neq̄ mors neq̄ vita neq̄ cetera alia que apostolus tam multipliciter q̄; audaciter enumerat: poterunt nos separare a charitate dei que est in christo iesu. Nūquid non hoc cōfirmationem ab omni huius sententie pte demonstrat? Scis vas tuum possidere i sanctificatione ⁊ honore: ⁊ non in passione desiderij: Spiritum sanctū accepisti tibi. Vis vt quecūq̄z tibi fieri vis ab omnibus. tu q̄z facias illis: ⁊ quod tibi fieri non vis alij ne feceris? Spiritum rectum ad opus primi suscepisti. Hec est enim rectitudo quam lex vtraq̄z cōmendat: ⁊ que nature indita. ⁊ q̄ tradita per scripturaz. Jam si in vtroq̄z bono ⁊ in his que ad vtrūq̄z pertinent. firmit perseueras: principalem spiritum. quē solū deus approbat recepisti. Alioqn. que modo sunt modo non sunt is qui vere est non acceptat: nec in caducis istis sibi potest eternitas complacere. Itaq̄z si desideras vt in te deus eligat partem sibi. esto sollicitus: fi tibi spū sanctum. sicut primo spū rectū. fic et quoq̄z tanq̄z vo principi et patri. spiritum principalez exhibere. Vere multiplex spūs qui tam multiplex filijs hoium inspirat: vt nō sit q̄ se abscōdat a calore eius. Siqdē cōcedit eis ad vsū: ad miraculū. ad salutē: ad auxilū. ad solatiū. ad feruorē. Ad vsū qdē vite. bonis ⁊ malis dignis pit ⁊ indignis. cōia

bona abundātissime tribuēs: ita vt videak discretiōis limitē nō tenere. Ingratus est: qui in his quoq; beneficiū spūs non agnoscit. Ad miraculū in signis ꝓdigijs. i varijs virtutibus quas p quoslibet manus operet ipe ē antiqua miracula suscitans: vt ex pūtib⁹ fidē astruat ꝓteritoꝝ. Sed q; nōnullis hāc quoq; gratiam. sine ppria vtilitate largit: tertio infundit ad salutē: cuꝝ in toto corde nostro reuertimur ad dūm deuꝝ nostrū. Porro ad auxiliū dat: cuꝝ in omni colluctatiōe adiuuat in firmitatē nostrā. Maz cū testimoniū phibet spūi nostro q; filij dei sumus: ea inspiratio ē ad cōsolationē. Dat etiā ad feruoꝝ: cū in cordibus pfectoꝝ vehemētius spīrās. validū ignē charitatis accēdit: vt nō solū in spe filioꝝ dei. sed etiā in tribulatiōibus gloriēt: cōtumeliā reputātes gaudiū. despectionē exaltationē. Oīb⁹ nobis nisi fallo: datus ē spūs ad salutē: ad feruoꝝ nō ita. Pauci enim sunt q hoc spū repleank: pauci q studeāt emulari. Cōtenti sumus angustijs nostris: nec respirare in libertatē illā: nō saltem ad eā spīrare conamur. Oremus fratres vt cōpleank i nobis dies pēthecostes: dies remissionis. dies exultatiōis. dies verissimi iubilei: z inueniat nos semp spūs sanctus omnes ꝓpter pūtiā corporaliter pariter ꝓpter cordiū vnitatem. i eodē loco p promissam stabilitatē: ad laudez sponsi ecclesie ihesu xpi dūi nostri: q est sup omnia benedictus in secula: Amē.

¶ In die penthecostes. Sermo quart⁹

cj COngregati estis frēs charissimi ad audiēdum verbū dei. Tibi incūbit audire: mihi os apire: deo illō adiplere. Feruear fides vestra: quia per fidē credentiū dat verbū euāgelizātibus: nō ē pmone cōpositō. sz i virtute multa. Quid enī pdest audire vocē dūi: nisi voci sue det ipe vocē virtutis? Adsit ergo nobis ipe: ꝺ quo locuturi sumus; Locuti mq; ? nō quia sufficerat pūptio: sed q; incūbit ex officio. Loq tū nobiscū nō ē magnū: sed facere nobiscū. Magnificauit dūs facere nobiscū. i. p magno ducit opari nobiscū. Sed ne diutius moremur in pludio: tā accedēdū ē ad id. de quo intēdim⁹. Hac die spūs sanctus in igneis linguis discipulis apparuit: verbū dās pdicatiōis. z igne accēdēs charitatis. Qui sicut dicit scriptura congregati erāt sicut in vno loco ita z eodē aīo: Multitudinis. n. credētiū erat cor vnuꝝ z anima vna. Erāt aūt congregati non ad voluptuose conuescēdū: sed ad orādū assidue. Orātibus siqdē z vnanimiter cōuersantib⁹: nō dissidiosis. aut discordantib⁹ imittit spūs sanctus. Absit autē a cordibus nostris: vt credam⁹ apl'os hac die pmū accepisse spū sanctum. Scriptū ē enī: q; ante hūc diem insufflauit eis ihesus dicēs: Accipite spū sanctū: quoꝝ remiseritis pctā remissa sunt: z quoꝝ retinueritis retēta sunt. Acceperāt ergo spū sanctū in remissiōe p̄cioꝝ delictoꝝ: acceperāt z nihilomin⁹ i remissionē z retentionē pctoꝝ alioꝝ: q; sicut diuersa operat. ita diuersis modis accipit vn⁹ atq; idē spūs. Sz ideo hac die ꝓncipaliter datus ē spūs sanct⁹: q; his quos repleuit. charitatis ifudit plenitudinē: que seruilē foras emisit timorē. Ante enī q̄z ista die dareꝭ spūs sanctus. vsq; adeo timidi. z tepidi erant apli: vt aliqs eoꝝ ad vocē ancille negaret: aliqs reiecta sindone nudus aufugeret: oēs vō relicto eo fugerēt. Sed repleti spū scō loqbant z opabant magnalia dei: ita. s. vt q deū negauerat ad vocē ancille: ꝓstāter ihesū cōfiteret corā nerone. Et q reiecta syndone fugerat nec seruētis olei expauit doliū: nec lōgū exhorruit ac diu exiliuꝝ. Beniq; q relicto eo oēs fugerāt: ibāt postmodum gaudēs a cōspectu concilij: quī digni habiti sunt p nōie ihesu ꝓtumelias pati. Libet hinc alti⁹ ꝓtemplari modū hūc redēptiōis: q quāto subtili⁹ ispicit: tāto de⁹ circa nos affectuosior cognoscit: mirabil' qdē iusticiā facies: sz lōge mirabilio: miaz ipendēs. Expellēdo. n. de paradiso, tradēs eū in varias passiōes z mortē tpalē: nō solū viuēti sz etiam mortuo horat⁹ ē. Quotquot enī de hoc sclo trāsibāt: descēdebāt i infernū. Exigēte iq; iusticia: hoc mō amisit hoiez. Sed i medio furoris mie recordat⁹ grauiter tulisse visus ē huius modi amissionē: cui⁹ tāto tpe qsiuit recupa

tionē. Lasus qppe hoīs quodāmō pacem turbauit angelor: nō q: ab iterno ꝓspectu diuinitatis auulsi: sed q: exterius in ministerū deputati sūt hoīb⁹ pstādo adiutorīū ad seruiēdū deo. ⁊ resistēdū diabolo. Hoc testat apls dicēs: Nōne oēs administratorij spūs sunt i misterū missi ppter eos q hereditatez capiūt salutis? Ab hoc aūt obsequo nullū angelor credim⁹ emācipatū: cū apls testet. nō aliquos. sz oēs eē deputatos i misterū. Patet etiā nullū de iferioīb⁹ ꝓtermissū ordinib⁹: cuz de sublimioīb⁹ ordinib⁹ ⁊ vicinioīb⁹ ad ꝓtēplandū illi⁹ diuinitatis archanuz. i. cherubin ⁊ seraphin legat q i misterū sunt deputati: cherubin ad custodiendū aditū padisi: seraphin aūt qbusdā alaz suaz volare. qbusdā dr pedes dñi velare. Sz q: nō sufficit ad redēptionē hominū faciendā angelor administratio: misit pr filiū suū ad instruēdū errabūdū ⁊ erroneū hoīez: quatenꝰ reduceret i viā rectā. ⁊ iret i ciuitatē habitationis. Hinc quāto fiduciali⁹: tāto vehemēti⁹ pr eū ꝓplicuit labori⁹: cui nimiz fili⁹ factꝰ obediēs vsqz ad mortē: mortē aūt onerosam ⁊ opprobriosā: q: mortē crucis. Cui g pepcit q: ꝓpꝛio filio suo nō pepcit. sz pr oīb⁹ nob tradidit illum? Spūi scō. Nequaqz: q: ⁊ ipe i misterū missus ead ꝓfirmādos videlicet quos filius instruxerat. Magna g opa dñi. et exqsita ad recuperādū hoīez: p quo deputant angeli ad mistrādū: fili⁹ ad instruēduz: spūs sanctꝰ ad ꝓfirmādū. Sz āre p filiū quersantē corporaliter cū discipulis nō sunt ꝓfirmati: sic ⁊ instructi. Cōuersanti qdē cū ipsis magistro ⁊ dño nequaqz firmi erāt: q eousqz infirmi ⁊ tepidi inuēti sunt: vt fieret iter eos ꝓtentio qs eoz videret eē maior: ⁊ vt dictum é. Relicto eo oēs fugerunt. Cū dr ad illos. Expedit vob vt ego vadā. Nisi enī abiero paclt⁹ nō veniet. Cū aūt assūpt⁹ fuero mittā eū ad vos. Quāto nimiz recessit longi⁹ humanitas: tāto ppiqui⁹ accessit diuinitas. Cū luce clari⁹ patet q: corpaliter xpi pstia q frui tpaliter letabant diuini saporis gustū interi⁹ excludebat: sine quo nulla sentit spūalis dulcedo vl dilectio: nec aliq acqrit boni ppositi vl operis confirmatio. Quid iter omnia cōsorcia: q: inqz sancti⁹ corpe xpi? De eis tū pstia qua querebāt apli cōsolari. nec igne sancti spūs accēdebant: nec virtute eiusdē corroborabant. Renuat g necesse é aīa nra ꝓsolari i vanitatib⁹ huius seculi rebusqz corpalib⁹. Renuat inqz ꝓsolari de pstia mundi vt delectet i memoria dei: q: sicut nemo pōt duob⁹ dñis seruire sic dei ⁊ mundi fil. nemo pōt sentire dulcedinē. In vsu g vestū. i ꝓstructiōe edificioz ꝓsidere tur necessitas. sed damnet superfluitas. Qui enī circa huiusmodi delectabit occupant: ab amore dei miserabiliter alienant. Hac g de cā assumpto corpaliter i celo mediatore dei ⁊ hominū missus é apls paclt⁹ ali⁹: tāto gratior quanto fortior. Quo nimiz fu scepto fortes facti sunt i bello: q: obturauerūt ossa leonū: extinxerūt ipetū ignis: effugarunt aciē gladij: qualuerūt de infirmitatibus suis. Et hic paclt⁹ é spūs dñi: de quo scriptū est: Quia replenit orbē terraz: ⁊ is q ꝓtinet oīa sciaz hz vocis. Spūs sanct⁹ multiplicitatē hz donoz: quoz vnū é qō é scia vocis: i cui⁹ datiōe replē dr orbem terraz. Septē sūt dona spūs sci. Primū ⁊ secūduz ⁊ quartū ⁊ quintū sūt merita: tertiū ⁊ sextuz sunt ꝓmia: septimū. i. sapia q i altis habitat: nō plenarie. nō pfecte pōt hīi i hoc scło. sz i futuro: Ibi tātū pfecte habebit: q: deus erit oīa i oīb⁹. In tertio te qsi lōgo itinere fatigatū: quo nimiz p abruptas timoris ac pietatis semitas: anxi⁹ labor: asti excipit ⁊ letificat ꝓsolatio. Peruenīté vo ad sexū ipi guat solidat ⁊ letificat ꝓtēplatio. Redieno enī de regiōe dissimilitudinis. mō p aspera timoris. mō p plana pietatis incedis: ⁊ dolé ⁊ tribulationē iuenis: carnis onerat⁹ desiderijs: quibus te obedire. nec sancti p positi intentio: nec conuersatiōis pmittit i stitutio. Duz ergo carnalibus de quasi fermētibus desiderijs. adhuc que in te sentis. que incitant et non consentis. in amaritudine moratur oculus tuus: dum caro repugnat aduersus spirituz. spiritus autem aduersus carnem: voluntate que in legez peccati captiua ducta'est. carni potius q̄z rationi conscientie? dum ergo in tanta spiritus angustia voluntate tua aliud desiderante.

z ad ipsū rōnī scarnelícet iuſta aliō opāte, ne ſubitrāte frāgaris diſpatiōe nēcia ē, ti bi ꝙſolatio: quā ſra miſtret vel ītra lachrymas cōpunctōis vl iter ſuſpiria deuotiōis. Hanc conſolationē inuenis in ſcientia vo cis: ideſt in cognitiōe orationis: qñ videlicet dirigit oratio tua. ſicut icenſuz in cōſpectu dei. qō eſt ſacrificiū matutinū: vt ſequatur eleuatio manuū tuarum qō eſt ſacrificium veſpertinum: nam ſicut dicit apoſtolus: quid oremus ſicut optet neſcimus: ſed ſpūs adiuuat infirmitatem noſtram q poſtulat p nobis gemitib⁹ inenarrabilibus. Dulces z ſuaues z inenarrabiles ſunt gemitus amātis: q tñ dicunt potius ſpūs qz bois. Si enī locut⁹ eſt ſpūs in patribus noſtris añ tribunalia: an nō loquet obſecro ante altaria filijs? Si locut⁹ eſt in illis p defendenda veritate: cur nō logtur in iſtis p ipetranda ſalute? Ideo nāqz veritatis pre miſſa ē defenſio: vt ſalutis ſequeret inuētio. Gemit g ſpūs z more colūbe gemit in amore: q nimirū p colūbam deſignatus eſt. Sicut enī nos nō ſumus q logmur: ſed ſpūs patris ꝟñi q loquit in vobis: ita nos nō ſumus q oādo gemimus: ſed ſpūs orat z gemit in nobis. Gemitus iſte nō eſt boīs. nec ab boīe accipit: ſed eſt donū pfectū. deſcēdens a pre luminū: qui in noīe filij mittit ſpīm: vt ducat nos ad viā rectā z doceat ſacere bonā z bñplacentē z pfectā voluntatē ſuam. Gemit g ſpūs: orat ſpūs. Qui enim datus eſt in linguis igneis: cur non ſit nob lingua in oratiōe z ignis in dilectiōe q ignis eſt cōſumēs rubiginē peccatoꝝ. z lingua ē poſtulās gr̄am meritoꝝ? Ubi ergo poſtulat in nobis: ibi dat orādi ſciam. Ad hanc oratiōis notitiam. in qua cōtra ardorē carnis. z infeſtationē demonū. locū de cōſolationis ſentit refrigeriū: p timorē ac pietatez accendit. Per timorē q̄rimus veniā. z per pietatē inuenimus q̄ſitam. Scriptū eſt enīz. Al timore tuo dñe cōcepimus: q: multotiēs bonū cōcepimus ppoſitū. magis timore gehēne qz amore vite eterne. Pietas aūt eſt cultus dei. Colit deus in vigilijs z ieiunijs in laboribus z anguſtijs: ſicut ſcriptū eſt. Oēs q pie volūt viuē in xpo oportet. multas tribulatiōes pati. Ueniā g quā grim⁹re linquēdo ſclm iuenim⁹ querēdo z colēdo deū. Seru⁹ nō manet ī domo in eternū: Et tñ initiū ſapie ē timor dñi. Sapia dicit a ſapore: z ipa z nō bēt maliuola aia in quā non introibit ſapia: ſz būlis z beniuola cui ſoli ſapit dñs deus. Sapit de⁹ tñ timēti z amāti eū. Dixit. n. inſipiēs ī corde ſuo: ideſt q ē ſine ſapore bono in corde ſuo. Quicqd ſonet in ore nō ē de⁹. Labia cordis ſunt timor. Si g timor ē ſapie meditatio z ichoatio: qd melius qz amor ē ipſius ꝙſumatio? Nō. n. ichoat in timore in amore ꝑficit. Inchoat pinde in ſimis: q: infixis ī limo ꝓfundi z iacētib⁹ in lacu miſerie z luto fecis: ſz cōſumat in altiſſimis. Unde z ipa ſapia dicit. Ego in altiſſimis hito. Ad hanc cōſumationē nullus mortaliū pōt puenire: q: nec cōrū aie imo nec angelici ſpūs. huiuſmōi cōſumationē credunt adhuc pcepiſſe. Unde apls. Deo p nobis melius puidēte ne ſine nobis ꝙſumarent? Quō enī cōſumati erūt. quousqz in miniſterū deputati q̄rent reſtaurationez ſemirupte ciuitatis ſue? q̄ qz diu erit ipſca ꝙſumatio nō erit. Unde apoſtolus. Deinde z finis ideſt ꝙſumatio cuz tradidit regnū dñi z pri. Q̄diu ī regno di. ideſt ī ſcā eccliā. q̄daz remittēda ſunt p miſericordiā. quedā puniēda p iudiciū. regnū filius obtinē dī: q: pr̄ nō iudicat quēqz ſz oē iudiciū dedit filio: Peracto vo iuditio. ablatis iā de regno ei⁹ oīb⁹ ſcandal. ablatoqz ipio ne videat gliam dei: tūc filius tradet regnū pri. Albinde enī videbit ſicuti eſt facie ad faciē illa diuinitatis maieſtas: z de⁹ erit oīa in oībus. Ad pīem ſiqdē ptinet potētia ad quā ſuſpirās cātaba t ꝓpheta. Introibo ī potētias dñi donec meozabor iuſtitie tue ſolū⁹. Differam⁹ in pñs ſic ad fruendū ita ad loqndū de hac excellētiſſima ꝙſumatiōe: z de quadā iferiori pfcā tñ agam⁹ iteri. q̄ pfectio charitatis nūcupat: de q̄ dī. pfcā charitas foras mittit timorē. Si ē aūt hec pfectio charitatis fuit ir neſcit timē: ita timor ichoatiu⁹ neſcit amare filialiter. Nūq⁹ timoris affect? nō amore non deſiderio patrie celeſtis. ſed ſolo timore eterni ſupplicij. carnis deſideria refrenare dicitur: vt tibi

vicenti.nō facies furtū.merito respōdeat. Nō pasces in cruce coruos. Declinare enī a malo nō amore boni.sz timore supplicij:p mīū nō merek. Mouari ergo in hoc gradu sublis timoris valde periculosuz est:qz seruꝰ nō manet in domo in eternū. Ascēdere aūt ad gradū pfecte charitatis arduū est ⁊ grue:nec est pfecto incipiētiū.sed diutissime exercitatoz. Quid ḡ restat cōsilij? Si non potes tīn esse filius: noli tīn esse ḇuus. Si nō potes tīn amare: noli solū timere: Sed esto in medio timēs ⁊ amans: ⁊ hoc est ꝑm psalmistā dormire inter duos cleros medios. Vbi duo cleri sunt mediꝰ quattuor ad minus esse necessarū est. Clerus sors inter pretak. Mas quattuor sortes habes in aplo. Que sunt ille? Predestinatio vocatio iustificatio glorificatio. Predestinatio fit p solā miam: glorificatio p iustitiā. Est enī iustuz vt ꝓdestinatꝰ glorificet nō qz meruit. sz qz deus ꝑmisit. Vocatio aūt in timore sed in amore fit iustificatio: qz qꝺ p timorē incipimus p amorē pficimꝰ. Est ergo vocatio abrenūciatiōis inchoatio iustificatio viuēdi pfectio. Illud vt dictū est timoris: istud est amoris. Nō expedit tibi diu morari in vocatione: cui nimirū pficere est necessariuz. Porro ad pfectionē viuēdi repente nō potes ascendere: qz nemo repēte fit summus. In altero ergo horum graduum potes in altero debes morari: sed in quo potes non debes: in quo debes nō potes. Esto ergo vt diximus in medio timens ⁊ amans: quatenus modo cōpunctio modo ex amore ꝓcedat deuotio. Gradus iste compositus valde vtilis est ⁊ si non pfectus: in quo qdem declinas malum amando pficis in bonuz. In hoc gradu timoris potest coli deus ⁊ homo saluari. Vide tamen ne cum deum colendum ꝓpositeris te ipsum vel creaturā aliā colere inueniaris. Illum enī colis cuius voluntatem facis. Vnde dñs. Quid vocatis me domine domine ⁊ non facitis que dico? Et iteruz. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est ille intrabit in regnū celorum. Noli esse deus tuus. Deus oīpotens nō impotens colendus est. Abīce ꝓpriam voluntatem tuam: et ꝓpter deum alterius subseruias voluntati: ⁊ eius regaris arbitrio: ⁊ profecto creaturam nō coles sed creatorem: nō hominī impotenti. sed deo omnipotenti seruies. Alioquin nō ꝓsumas de vigilijs ⁊ ieiunijs ⁊ laboribus tuis. Exercitatio nāqz corporalis ad modicum valet: pietas autem ad omnia vtilis est. Pietas est colere deum. Colere deum nihil aliud est qz voluntatem eius facere. Voluntas autem eius in duobus maxime cognoscitur: in bono videlicet continentie: ⁊ operibꝰ misericordie. De cōtinētia dicit apl's: Hec est voluntas dei: sanctificatio vestra: vt sciat vnusquisqz vas suū possidere i sanctificatiōe ⁊ honore. De beneficētia dicit idē: Beneficētie ⁊ cōmunionis nolite oblinisci. Talibus enim hostijs ꝑmeret deus. Cōstat enim qz in oblatiōe hostiaꝝ delectatur deꝰ. qbus nobis ꝑpiciat: et in die iudicij iustis pīnia ē redditurus. Opa mie causam esse ꝑmioz ostendit dicens: Esurini ⁊ dedistis mihi manducare ⁊c. Hāc eādem misericordiā. quia iniusti non exhibuerūt: a conspectu diuino auulsi mittendi sunt in ignē eternū: quibꝰ nimirū dicit. Ite maledicti in ignē eternū. Esurini enī ⁊ nō dedistis mihi manducare ⁊c. Patet ergo sūme placere deo miam: cuiꝰ amatores ad vitam eternā vocādi sunt: ⁊ptores eius tradēdi in ignē eternū. Judiciū sine mia illi fiet: q nō fecit miaz. Propter hoc dicit pietas ꝑmissionē habē vite q̄ nūc ē ⁊ future. Quid ꝑmittit deus de his q̄ nob in pūti sunt necessaria? Date inqt ⁊ dabit vobis. Et alibi. Primū querite regnū dei ⁊ iustitiā eius: ⁊ hec oīa adijcient vob. Si ergo multuz vis acquirere multa ⁊ tribue: qz eadē qdē mensura q̄ mensi fueritis remetietur vobis. Si preter meritoz tuoz retributionē vis gratis habē tpalia: qre regnū dei ⁊ iustitiā eiꝰ: ⁊ hec oīa videlicet tpalia non reddent ꝓ meritis: sz premijs gratis adijcient. Hāc ḡ ꝑmissionē vite q̄ nūc est habet pietas. Jpa enī est q̄ danti datur: Jpa est qua ad regnū dei qꝺ est eius premiū tpalia adijciunt. Habet etiaz ꝑmissionē vite future: quia beati

misericordes qm̃ ipsi misericordiã ꝓsequẽt. Quã? Uenite bñdicti patris mei ꝛc. Tibi ꝛ proximo ꝛ deo; pietas ergo ad omnia vtilis est. Tibicui iustificatio cõcedit? proximo cui mia impẽditur: deo cuius volũtas impletur. Est inq; vtilis ad oĩa? q: ad cõtinẽdum: ad miserandũ. ad deo placẽdum. De hac loquẽs apls. Habeamus inqt gr̃am p quã famulus deo placẽtes cũ metu ꝛ reuerẽtia. Pietas sigdẽ quasi ppriũ habet reuereri: hoc ẽ. ex quodã deuotiõis affectu alijs deferre. Sicut aũt in deo ẽ iustitia ꝛ mia ita in hõie debet esse metus ꝛ reuerẽtia: vt metus ad iustitiã. reuerẽtia cõferat ad mĩam Si enĩ mirabiliter é metuẽdus q: districte iustus é mirabili? vtiq; reuerẽdus ẽ. q: dulcis ꝛ misericors est. Timẽti aũt ꝛ reuerẽti datur ascẽdere ad tertiũ donũ spũs sci. s. ad sciẽtiam. Scientiã dico vocis: idest ad notitiã rõnis. In dono huius gratie dicit spiritus dñi replerẽ orbẽ terraꝝ. Sic enĩ scriptum é. Spũs dñi repleuit orbẽ terraꝝ. Et is q continet oĩa sciam habet vocis. Acsi diceret. Is q cõtinet oĩa carissimata replendo orbẽ terraꝝ sciam habet vocis: idest p oĩonẽ replet orbẽ. Ubi habeẽ ĩ latino orbẽ terraꝝ habeẽ in greco inhabitatũ. Inhabitata terra dicit: q iam culta é. fruẽdisq; cõmoda segetibus. Per hanc significatio terra cordis humani: vomere exarata discipline, ꝛ diligẽtie studio, ex horrore deserti trãsiẽs ad pulchritudinẽ campi. Licet enĩ eẽt inanis ꝛ vacua, spũs dñi ferebat sup aquas carnalium desideriorũ: vt eas calore suo siccaret. terrãq; inutilẽ ad fructificandũ repararet. Cor nãq; humanũ dum carnalibus deditum est desiderijs quasi terra est aquis suffocata: vt p̃ multitudine inigtatis sue videre non possit celum. ꝛ solis iustitie radijs exiccari. Est ergo nec̃ium fic factis discursibus qbus defluant aque, appareat arida. Qd̃ fit p timorẽ. Timore figdem desertum cordis ꝓtinẽte, fiunt qb? dã curriculis ꝓfessionis? p quos paulati lubrica carnis effluant desideria: q quidẽ decrescere cõsuescũt dum opibus desideriorũ carnis cõpleri desuescũt. Fit ergo firmamẽtũ pro positi boni in medio aquarum: ꝛ diuidunt aque ab aquis: idest spũalia a carnalibus desiderijs? vt scilicet firmitate ꝓpositi corpus castigẽt ꝛ caro redigat? i seruitutẽ: ꝛ q diu sub carnis torpuit dño ad ãteriora spiritus extẽdat. Aquis diffugiẽtibus apparẽs iam arida: nundũ est habilis ad semen recipiendũ: sed q̃ siccata est p timorẽ planã da ꝛ coleda est p pietatem. Pietas enĩ ẽ cultus dei. Uomere ergo discipline mõtes ꝛ colles tumẽtis supbie bũliãdi sunt. ac scẽ querlatiõis ligonib? succrescẽtes libidinũ frutices exturpandi: vt pigulescẽt spetiosa deserti ꝛ valles impleanꝫ frumẽto cõpũcti onis de qua dicit. Fuerũt mihi lachrime mee panes die ac nocte. Que ipletio fit in sciẽtia vocis dñi spũs: iam replentis orbis terraꝝ in habitaturã. Uirtus siquidẽ oĩonis virtutũ acgrit seminaria q̃ ad pfectionẽ accrescãt: ꝛ in tpe matureſcãt oportuno. Sic ergo terra cordis spũ scõ de supnis illa pso p timorẽ fit ficca? p pietatẽ plana: p sciẽtiã plena. Nec terra cordis scis fecũda seminib? in augmẽto fidei incepit virescẽ: delectabilis ad videndũ ꝛ ad possedendũ expectabilis. Timor eius ꝛ pietas sunt quasi via: qbus vt dixim? pueniaꝫ ad p̃miũ scie, apud quã? pascit aĩa pane lachrymarũ: ꝛ in fortitudine cibi illius ambulat multis diebus. Recepto iam semine terre cordis fortitudo necessaria ẽ: ne scĩ susceptũ leuiter amittat vel arescẽs salubus vel liquescens imbribus. Deinde nec̃iuz ẽ ꝓfiliõ quo totũ cultoꝝ edificiũ sepiat: ne reptilia quoꝝ nõ est numer? latas cõculcẽt segetes? quo etiã velut quodã sarculo supfluitas herbarũ p se nascentiũ amputet: ne pullulãtib? pctoꝝ occasionib? seges aĩe suffocet. Ad qd̃ q d iam nec̃iuz q̃ ꝓsciliũ? De quo nimiꝝ dicit. Oĩa fac cum ꝓsilio: ꝛ post factũ nõ penitebit. Ne aũt diuersitate pturberis ꝓsilioꝝ dicit tibi. Mille tibi sint amici: ꝛ vnus cõsiliarius de mille. Unitatis cõsiliariũ q̃re. nec singularitas admittat. Quare? Quia singularis ferus depastus est eam. Quã? Uineã dñi: q̃ iam extendit palmites suos vsq; ad mare: ꝛ vsq; ad flumẽ ꝓpagines ei? Nec plane si consilij sepibus circũquaq; muniat: iam porte inferi nõ ꝓualebũt ad-

uersus eā. Que sunt porte? Prava ꝓscilia: siue inspirata a demõe siue ꝑ hoiez missa: q̄ primū corrūpunt bonos mores: deinde putride odorationis fetorē emittūt. Que merito dicunt porte inferi: q̄ portēt ad inferos. Ipe satbanas trāsfigurat se in angelum lucis: z quos iam reuocare non pōt ꝑ carnis oblectamēta conat subuertē in spiritualib⁹ desideriis. Sed vnitatis ꝓsciliari nemõ ignorat astutias eius.

¶ In festo sacratissimi corporis xpi ꝑdicatio ad populum. Sermo vnicus.

c ij

PAncm angelorum māducauit hõ. Os nīm patet ad vos dñi ac reuerēdi sacerdotes. Series ista q̄ī auribus vīis recitata est. licet in vbis succincta sit: sensuū tū spūaluū maiestate multū ē fecūda. Vobis aūt potissime incūbit ꝑ ceteris audire attētius qđ ꝓponimus: z qđ deo auctore ꝓseq tētabimus. Nec solū audire, sz z fidelius reponere: z tanq̄z aīalia mūda ꝑpensius debetis ruminare. Vtus ille dauid ꝓpheta z eximius acceptº z charissimus dei vuētis raptº in spū añ sedentē in throno legerat in quodā misterioz sanctuario q̄ z quāta dñs naufragāti mūdi pvīm clemētius erat exhibiturº officiū: qui z tanq̄z amicissimº nr ꝓsilij celestis factus inter ꝑces gratulādo psallebat dicēs. Panē angeloz māducauit hõ. Tū ad exprimēdam rei tā fructuose certitudinē? signāter elegit ponē ꝑteritū ꝑ futuro: panē ingens angeloz māducauit hõ. O stupēda dei miseratio. Verbū carnē? deº cinerē: figulus lutū? vita morticinū induit: vt iumēta māducarēt. Hõ enī cū in honore esset nõ intellexit? cõpatus est iumētis insipiētibº: z filius factus ē illis. Nõ indignū imo festinū ē recolere in quāta sublimitate ꝓditus hõ fuerit: sed z opē ꝑcūi est ꝓsequēter attēdere q̄z grauiter corruerit: minus pēsando, qđ exse vel qđ esset ex deo. Primus itaq̄z parēs nr paradisi accola cōstitutus: dñs terre stabilitus? ciuis hierusalē ciuitatis supne designatus: domesticus dñi sabbaoth factº est. Eius amore z cognitione vitatus est ꝓfecto angeloz? frater z coheres celestium virtutuz: nihil prorsus indigentie. nihil sentiēs molestie. Cui erant in promptu que postulabat: non dico necessitas. sed z pia voluntas: cum nihil esset in aīma q̄ offenderet: nihil in corpore q̄ puderet. Nec erat dignitas hominis. prosperari z florere in ꝑmissis: z hoc ex deo. Sed positus in honore quid ex se esset non intellexit? limus videlicet z puluis. folium aridum. stipula ficca. lutea et fragilis testa. pellis morticina? sed intumuit z plane desipuit honoris fastidio delectatus: z continuo in se expertº est quod tāto post tēpore homo de filijs captiuitatis prudenter aduertit z veraciter protulit dicens. Qui se putat esse aliquid cū nihil sit: ipe se seducit. Ue misero: q̄ nõ fuit qui tunc diceret ei. Quid superbis terra z cinis? Repentina ergo conuersiõe seipsum inuenit miser homo: propter infirmitatem iacentem in stabulo. Stabulū quippe mundus est: z propter peccoīnam similitudinem indigens feno. Ea propter cibus supcelestis mutauit se ī pabulum pecoris: hoīe mutato in pecus. Panis enī angeloz factus est fenū: vnicus patris filius hominis. Verbum quippe caro factum est: et iuxta prophetam omnis caro fenum. Comedunt igitur angeli verbuz de deo natū. comedunt homines verbum fenum factū. Pane suo viuunt angeli in celis, z bti sunt feno suo viuunt homines in terris z sancti sunt. Et enim quippe istud de prato virginalis vteri collectum: factuz est refectio iumentoz. Verbū enī vt fenum fieret latuit in virgine? sol in fidere. oriens in vespere: artifex in opere? Hoc autem liberalioris magnificentie donū contulit nobis primo in loco. sacrosancta verbi patris incarnatio: z vos secundario de die in diez hoc nobis exhibēdo ministratis. excollate potestatis officio? O ꝑclara: O venerāda potestas vīa. Certe nõ est potestas post deū: si ē potestas vestra. Forsitan scire vultis aptius. q̄ nam sit tanta potestas: cui nihil in celo nihil in terra pōt cōpari. Ad qđ ergo. Consecrare videlicet z corpº z sanguinez dñi. Sup ptāre vestra. sup tā insigni ꝑilegio vestro. stupet

celū: mirat terra: ⁊ tremiscit hō: reueretur plurimū angelica celsitudo. Sz vñ hoc nobis pȳssime ihu. vt nos vermiculi reptātes sup terrā nos inq̄ q pulvis sum⁹ ⁊ cinis te pīté hīe mereamur p̄ manib⁹ p̄ie oculis: quo tot⁹ ⁊ integer sedes ad dexterā p̄is q etiā vn⁹ hore mometo a solis ortu vsq̄ ad occasum ab aglone ad austr̄ p̄sto es oībus. vn⁹ in multis idē in diuersis locis? Unde inq̄ hoc? Certe nō ex debito: certe non ex merito nr̄o: sz ex volūtarie dulcedinis tue bñplacito. Paraſti. n. i dulcedine tua pauperi de⁹. Paup qdē fuit: sed ē nūc p̄diues gen⁹ humanū: cui bonū istud celit⁹ ē indultū. Hec ē vere celestis indulgētia: hec ē vere cumulata gr̄a: hec est vere supexcellens gloria: sacerdoté deū suū tenere ⁊ alijs dā do porrigere. O noua ⁊ non nisi diuina potestas: de cui⁹ ministerio panis angelorum. panis vite mortalib⁹ quottidie p̄parat̄. Panis iste p excellētiā dī eucharistia: i. bona gr̄a. In hoc. n. sacraméto nō solū quelibet gr̄a: sed ille a quo ē oīs gr̄a sumit̄. Xp̄s enim p salute mūdi semel factus est hostia salutaris ⁊ recōciliatio generalis: omnib⁹ sacramētis tam p̄cedēt. ib⁹ q̄z sequēt. ib⁹ virtuté dedit ⁊ efficatiam: vt ex tāta ⁊ tali hostia sāctificarent oēs liberādi p illā. Uñ legit q⁹ agn⁹ occisus ē ab initio seculi. Quid enim ē hoc occisus ē ab initio? Nis scilicet q fuerūt ab initio hoc ē ad redēptionem ⁊ ad salutē ad recōciliationē eor̄ que fuerūt ab initio. Ita vt p hoc q dī ab initio. determinet nō tēpus occisiōis, sed salutis. Pri⁹ enī mors ei⁹ p̄fuit q̄z fuit: p̄ius p̄missio. deinde exhibitio. Ab initio igitur seculi occisus ē: q: ab initio seculi illi fuerūt. p qb⁹ in fine seculi ē occisus. Benignissime ihesu. nobile satis sponse tue dotalitiū indulsisti: vt vel sic teneret columba tua dulcissimū memoriale dilecti sui. Xp̄s enī p die q̄z patere tur. discipulis suis hui⁹ sacraméti formā p̄scripsit: efficaciā explicauit: ⁊ fieri p̄cepit. Forme p̄scriptio in pane ⁊ vino. hec ē. Notate ordiné. Cū adhuc cenaret in mēsa surrexit discipulorū pedes dñs vniuersitatis lauit: debinc ad mensam regressus ordinauit sacrificiū corpis ⁊ sanguinis sui: seorsū panē. seorsum tradēs ⁊ vinū: de pane ita dicēs: Accipite ⁊ comedite hoc ē enim corp⁹ meum: de vino aūt sic: Bibite ex hoc oēs. Hic ē enī sanguis me⁹ q p multis effundet in remissionē pctōr̄. Effundet dictū ē, quasi passim ⁊ vtiliter: quē vtiq̄ pūcture vepriū. fossio manuū ⁊ pedum cum clauis. lateris apertio cū lancea militar: sine vlla mia extraxerunt atq̄ fuderunt. Erat tñ sanguis ille p̄cios⁹: omni balsamo: per quem fordium nostrarum facta est mundatio. Christus vero in illa cena fuit munerans ⁊ munus: cibans ⁊ cibus. conuiua et conuiuū: offerēs ⁊ oblatum. Audistis sacraméti formā: audite efficaciaz. Ex cōmunīōe corpis ⁊ sanguinis dñi: ⁊ nos iesu xp̄o ⁊ iesus xp̄s nob. veritate federamur inenarrabili. Sic n. ip̄e dicit: Qui mād̄ucat meā carnē. ⁊ bibit meū sanguinē in me manet ⁊ ego in eo. De bonis tñ ⁊ digne sumentib⁹. hoc dūtaxat sentiēdū ē: nō de flagitiosis ⁊ indignis. Sane in mēsa vna. in cena vna dñi. de vno pane p̄secrato petr⁹ ⁊ iudas accepit: bon⁹ i beneficiū: pessim⁹ in testimoniū: bonus i salutē. pessimus in mortem. Qđ totū vsq̄ ad huc in ecclesia cōplet in sacraméto altaris: bonis quidē in bonuz sumētibus, canibus vo ⁊ imūdis nō sic. Canes sunt q irreuerēter ⁊ indigne accedūt: ⁊ ideo iam iudicati abscedūt. Qui enī fm carnē viuunt ⁊ post carnalia euagant: cathena vitior̄ cōpediti, cū iuda p̄ditore venenū accipiūt: ⁊ suspendij spiritalis laqueū incurrunt, grauissime p̄dēnandi: tuz p multiplici reatu: tum p sacri cibi ⁊ p̄ceptu, quē sacramētaliter solūmodo suscipiūt. ⁊ nō virtutaliter: quē solū recipiunt in essentia, ⁊ nō in efficientia. Un nō discernet inter glebas: q discernit ⁊ inter stellas: Examinabit certe argētū: q ip̄z que q̄z aurum, p̄hauit ⁊ reprobauit. Ecce audistis fructū ⁊ vtilitatē bonor̄ cōmunicātiū: audistis etiā ⁊ expauistis. vt credo. p̄ditionez malor̄: audite modo ⁊ obstupescentes admiramini: nulli angelor̄. nullis supnis spiritibus sed solis hominibus. nec tamē cunctis sed tñ ordini vestro. mandatum esse tāti celebratiōnē sacramenti: vt cōsecrato sacerdote p̄ritus idē ip̄m efficiat in altari

qđ xps effecit manibus suis venerabilib⁹ i cena paschali. Expositis itaq; forma ⁊ efficatia sacramēti: restat dicēdum: quibus in verbis istud mādauerit celebrādū. ¶Hoc facite ait dns in meā cōmemorationē. O verba nimis affectuosa: o verba pūgitiua ⁊ penetratiua vsq; ad animaz. ¶Hoc facite ingt in meā cōmemorationē. ¶Prophetа etiā dixerat: ¶Memoriaz abūdāter suauitatis tue eructabūt. O summe pia ⁊ vere suauis memoria: annūcians morte dñi donec veniat. ¶Hoc xpi opus sine exemplo: humilitas sine modo: donū sine pcio: gra sine merito. ¶Hāc ppter nos subire voluit q peccata nostra sup lignū in corpore suo portauit: cui⁹ liuore sanati sumus. Quid facis homo indigne: qd facis homo ingrate? Adora deuotius recole frequētius. in sacramento altaris saluté mūdi p te passam: vitā p te mortuā: fortitudiné infirmatā. Si membꝝ xpi es: cōpatere capiti tuo. Si frater xpi es: cōmorere fratri tuo: plāge dole cū gemitu et lachrymis: sup morte pciosa vnigeniti dei patris. Si nō compatiēdo cōmoreris: deliras. degeneras. belua sapis. letargiā pateris. homines differis. Letez vt amplius mouearis: imo vt magis incalescas i amorē tui redēptoris: voluit xps vt coleret per mysteriū, qđ semel offerebat in pciū: vt pbēnis illa victima. semp tibi viueret in memoria ⁊ semp tibi pñs eēt in gra. Nō ⁊ ita ē. Licet enim peccatū retrudescat i multis: generalitas tñ originalis culpe. ita prorsus ablata ē leuiathan verme venenato. in virtute fulgurātis hastе mortis xpi iesu transfixo: vt ad expiationem eoz, que quottidie admittunt xpm denuo crucifigi non oporteat: imo sit omnū sufficiēs medicina: si p fidē ⁊ imitationē pterite mortis habeat in memoria. Xpe iesu mortis tue memoriatā opus pigmētarij? quasi thus redolēs in diebus estatis: quasi regio aromatū. quam purget vicinia solis: quasi flores rosarum i diebus vernis: ⁊ quasi lilia que sunt i trāsitu aque. Gratulare sponsa: gaude incōparabiliter: letare singulariter: pfidez habes ⁊ rectorē sponsum tuum xpm. in pñtis exilij militia pignus habes. arā teneos. gy ei felici ter vnieris in patria. Dilecta et amabilis sponsa. in terra. sponsum tuū habes i sacramento: in celo habitura fine velamēto. Et hic ⁊ ibi veritas: sed hic palliata. ⁊ ibi manifesta. ¶Hic vtiq; sponsus habet ecclesia. ipa veritate. suo ordine: ⁊ si nondum ipa puritatis maiestate. vl eternitatis securitate? Hь reuera quasi dulce pludiū. ⁊ iocūda despōsatio. ibi nuptiale cōuiuiū. ⁊ beata fiet conuictio: cū fide ad speciē. de mese ad mēsam. de sabbato ad sabbatū. de calore panis. ad eternalis cōuiuij caloꝛ trāsibimus. Unde suspira sponsa. et dic cū moyse. Ostēde mihi teipm. Nec imerito. Ipe enim qui dulcis ē in voce: dulcis in facie: dulcis in noie: dulcis in ope: dulcior apparebit i diuinitatis visione. Uere dulcis i voce? de cui⁹ore mel ⁊ lac pcedit: diffusa ē enim gratia in labijs tuis. Uere dulcis in facie. Speciosus enim ē nō solū p filijs hominū: sed etiā pre omnibus angeloꝛ. Uere dulcis in noie: dulce enim nomen ⁊ suaue iesus. cōsecratū ab eterno: nūciatū ab angelo: pphetatū salomonis oraculo. q ait: Oleū effusum nomen tuū. Nō ē enim aliud nomē in quo nos saluari oporteat: nā ipe solus ē qui saluum facit populū suum a peccatis eoz. Uere dulcis in ope. in celebratis miraculis: in peccatoribus conuersis: in sacramēto pretiose mortis. qđ pre omnibus blādit humane infirmitati. In hoc enim amplius charitas p fulsit? pietas magis emicuit: gratia plus radiauit. Letez lōge dulcior erit in diuinitatis visiōe. qñ manifestabit seipm. residēs sup soliū excelsum ⁊ eleuatū: ⁊ tūc saciabit desiderū nostrū: qđ pphetа desideras aiebat: Tibi dixit cor meum: exquisiuit te facies mea: faciē tuā dñe requirā. Quid enim mihi ē in celo? ⁊ a te quid voluit sup terrā? Et ad iplebis me leticia cū vultu tuo. Pretiosior est enim amate faciei visio. qđ ei⁹ putet frequēs cōspectio. Nō enim pari omni no iocunditate sumit corpus sacramēti. ⁊ medulla frumenti: fides ⁊ species: memoria ⁊ psentia: eternitas ⁊ tempus: speculū ⁊ vultus: forma serui. ⁊ imago dei. ¶Hic autē ambulamus p fidē: nec dū p speciez. Interim deliciari ⁊ gaudere debemus in sacramen

to altaris:in cuius confectione fidelis mi
niſter inuenit ſeipſum in medio patris ⁊ fi
lij ⁊ ſpiritus ſancti:aſtantibus etiam ex om
ni latere ſupnis ordinibus angelor. Hoc
ſacramentū ꝓnobile,miſterū ſuperexcellētis
gr̄ie affectat ⁊ regrit plurimū a deo feſtiuā
celebritatē ꝓſonārū tam illuſtriū. Quicqd
de aſſenſu ſacerdotis i illa hora ſeu ꝓfectu
cogitari vel dici poteſt longe ⁊ longe infra
dignitatē veritatis eſt. Ibi delicatus aīm⁹
boni ſacerdotis ſeipſo altior effect⁹ conat
feſtinat aſcēdit:creſcit p deſideriū. Et quē
admodū virgula fumi quanto magis ſur
ſum tollit:tanto magis extenuat: ita ⁊ iſte
omnē terrene cōcupiſcētie nebulā euapo
rans totus ſpiritalis effectus. hoīez i hoīe
exuit ⁊ in abſcōdito faciei dñi ꝓſpicere glo
riatur. Nec enī ab initio ꝓpiciatorū ⁊
ſancti ſanctor:mens pia thurificans ⁊ de
uotio ſacrificans ꝓhibetur. Sed rari ſunt,
quos ad ꝓfunditatis huius cardines pu
ritas admittat:quos ad huius culmē ſanc
titatis integritas capitēdo ſuſtulit. Videt
itaq; ſanctus miniſter ⁊ ſentit ſpiritualiter
deum qui pater eſt omniū p creaturē,ſu
um ſpiritualius eſſe patrē p dignationem:
quia ipſe eſt pater omnium pupillor p gra
tiam:quibus videlicet eſt mortuus pater
nequā id eſt mundus: ⁊ mortua mater peſ
ſima,i.carnalis concupiſcentia. Beatus q
audit qui dicere poteſt: pater meus ⁊ ma
ter mea deliquerūt me,domin⁹ aūt aſſump
ſit me. Videt quoq; ⁊ ſentit filium dei fra
trem ſuum amantiſſimū eſſe:qui paruulus
ꝓ nobis factus:frater eſt reuera paruulo
rum ideſt humiliū. Narrabo inquit nomē
tuum fratribus meis. Videt etiam ⁊ ſentit
ſpiritum ſanctum a patre procedentem et
filio,domeſticum ſibi eſſe ſocium,fautorem
ac defenſorem ſuum:quia ipſe eſt conſola
tor vere penitentium,⁊ aduocatus in ſe ſpe
rantium. Videt nihilominus et ſentit an
gelicos ſpiritus profectibus ſuis deuotius
applaudentes,⁊ vt conciuis ipſorum aſcri
bi mereatur attentius inhiantes. Eccleſia
quidem primitiuorū,qui in celis conſcripti
ſunt,huic eccleſie queſuſpenſis organis ad
huc ſuſpirat,ſuper flumina babilonis,ori
ginali cogitatione coniungitur: ⁊ natural i
affinitate morib⁹ ⁊ votis vnitur. Ab eo
itaq; miniſtro qui huiuſmodi eſt,vitulus
ſaginatus:integer ⁊ perfectus agnus,agni
culus plenus et immaculatus: cum omni
ſuauitate,dulciſſimo ſapore,gratiſſima io
cunditate percipitur: ⁊ ſumptus non con
ſumitur. Cibus enim vite eſt qui deſcēdit
de celo. Poteſt ne,vel eſtimari,q̄le ⁊ quan
tum eſt hoc ſanctum ſanctorum? hic amor
amorum,hec dulcedo omniū dulcedinum?
Nec ſunt vere feſta paſchalia?hec ſunt gau
dia ⁊ fercula vitalia iuſtorum:hec ſunt ſpi
rituales delicie ſanctorum. Hic bibuntur
in loco vberi torrentes lactis:flumina mel
lis:liquores balſami celeſtis? hic efficitur
vna caro. ſponſa cum ſponſo:anima ſancta
cum chriſto. Experientia horum ⁊ ſimiliū:
ſpiritus eſt ⁊ vita. Nec homo animalis,ho
rum ſenſu fruī vel acceſſu. Amici vō ſpon
ſi,id eſt,boni epiſcopi,boni abbates:⁊ ceteri quicunq; timorati ſacerdotes,⁊ veri re
ligioſi,ad hoc a deo electi,guſtauerūt ⁊ ple
niſſime ſunt experti quod dicim⁹. Adeoq;
ad menſam altaris frequentius accedunt,
omni tempore candida facientes veſtimen
ta ſua,ideſt corpora: ꝓout melius poſſunt:
vtpote deum ſuum manu ⁊ ore contractatu
ri ⁊ colloquentem ſibi ipſis audituri. Ibi
enim celebratur familiare colloquium in
ter deum ⁊ moyſen amicum ſuum ⁊ ſeruū:
hoc eſt amicum bonum ⁊ ſeruum fidelem.
Ceterum ſermo ille non eſt ſonans,ſed eſt
penetrans:non eſt loquax ſed efficax: non
obſtrepens auribus, ſed blandiens affecti
bus. Sermo ille non eſt popularis: ſed an
gularis ⁊ priuatus:nō ſonat in foro,nec au
ditur in publico:ſecretum conſilium,ſecre
tum querit auditum. Auditui tali ꝓcul
dubio,dabit deus gaudiū ⁊ leticiā:ſi ſobria
cordis aure percipiat. Audi iſrael ⁊ tace:dicit
dñs. Reſpōdet fidelis ſeruꝰ pie familiari
tatis auſu:nec tñ vocali applauſu ſed ſuaui
planctu:dicens cum ſamuele. Loquere do
mine:quia audit ſeruus tuus. Et cum pro
pheta. Audiam quid loquatur in me dñs

nus deus. Certe loquitur ibi christus cum
ministro suo? pensa inquit iugiter. repone
fideliter. amplectere suauiter: quod vides,
quod agis, quod tenes. Amplectere inq3
pie deuotionis affectu. et sancte imitatio-
nis effectu: quasi sciens quoniam talia op-
porteat te preparare: Apparatus mense ist
us non est hominis sed dei? non facinoruz
sed misterij: non temporalis alimenti, sed
eterni. Qui sum auctor muneris: ipse sum
testis veritatis. Altare cui assistis, crucem
quam pro te sustinui representat? calix se-
pulchrum in quo mortuus quieui: patena
lapidem suprapositum? corporale sudariuz;
substratoria corporalis, lithamina quibus
inuolutus fui? hostia iaz non est panis. sed
caro mea, que pependit in cruce pro mun-
di vita. Sane imitatio ista, benedictionis
opus est non originis: virtus hoc facit, nō
vsus, effectus potentie, non cursus nature:
dignatio non ratio, misericordia non misе-
ria, non comune est. sed soluz diuinum est.
non humanum: pietatis est sacramentum,
non diuinitatis detrimentū. Cibus iste nō
est ventris sed mentis. Non enim datus
est ad ruinas sustentādas huius vite, que
vapor est ad modicum parens: sed ad eter
nam vitam anime conferendam. Iste est
panis angelorum, qui nescit putrescere. mō
vadit in secessum. sed tendit in excelsum:
Illuc te ducit hominez vnde traxit imagi
nem. Caro autem mea vere est cibus. Si-
militer liquor iste quē vides, iā nō est vinū
sed sanguis meus: quem pro te fudi in pre-
cium: tibi reseruans in altari poculum, in
tua peregrinatione presidium, in exitu de
egypto conductum et viaticum. Ego bo-
trus carnis pro salute tua portatus sum ad
torcular crucis: inde eliquatum est mu-
stum tue redēptionis. Sanguis autem me
us vere est potus. Mira sunt fratres que
legitis de sacramento isto: fides est necessa
ria: scientia rationis superuacua, immo no
cua. Scientia ratione z intellectu colligi-
tur: fides sola auctoritate iudicat. Hoc sa-
cramentum fides credat, intelligentia non
requirat, ne aut non inuentum putet incre
dibile: aut repertum, non credat singulare.
Nec sunt fratres que necessario fidem exi-
gunt: rationem omnino non admittunt.
Expetunt simplicem creditorem: a quunt
improbum discussorem: z ideo credi opor-
tet salubriter, inuestigari non potest vtili-
ter. Nec est ille torcens: quem transuadere
prophetа nō potuit. Nolite itaq3 querere
quomodo fiat: nolite dubitare vtrum fiat.
Deus enim est: per quem panis misteria-
liter mutatur in carnem. Deus z homo est:
qui testatur panem veraciter fieri carnem
suam. Vas electionis est: qui minatur iu-
dicium, non diiudicanti tam sanctam car-
nem. Idipsum o christiane de vino senti
as: id honoresi in vino. Creator vini est: qui
vinum prouehit in sanguinez christi. Chri
stus ipse est: cuius testimonio bibens hoc
vinum, bibit sanguinem christi. Doctor gē
tium est: cuius assertione mortem bibit: bi-
bens indigne sanguinem christi. Et scien-
dum q3 aqua mixta cum vino: notat vnio-
nem membrorum cum capite suo. Aque
enim multe: populi multi. Tres autem por
tiōes que in altari fiunt de corpore christi:
mysticam significationem habent. Est enī
corpus christi, vniuersalis ecclesie caput scī
licet cum omnibus mēbris: z inueniunt in
corpore isto quasi tres partes: ex qb9 etiam
totum corpus constat. Una pars est ipsum
caput: quod est christus. Caput enim ca-
put est: et pars corporis est. Itaq3 caput
ipsum est vna pars corporis: caput inq3 qō
iam immortale et incompassibile resurre-
xit: non morturum neq3 passurum amplius. Altera pars corporis est in membris
illis, que iam cum capite suo: quasi in sab-
bato requiescunt: mirabiliter imortalita-
tis stolam possidentes quātum ad animas
in celo. De talibus dicitur: Gaudēt in ce-
lis anime sanctorum. Sunt igitur due iste
partes simul. scilicet caput christus z alte-
ra pars corporis: hoc ē boni defuncti. quo
rū corpora requiescūt i sepulchris z anime
cum christo sunt. Propterea in altari due
partes reseruantur extra calicem quasi ex
tra passionem: quia boni nullum iam sen-
tiunt dolorem: quoniam eis hec priora trā
sierunt. Tertia portio quam in sanguine

ponimus illam ecclesie partem significat que calicem domini adhuc bibit hic in terris: idest que christi passionez imitatur cui in apostolos dictum est: Jn me pacem habebitis: in mundo autem pressuraz. Odor species ⁊ sapor remanent in hoc sacramento ad mysterij ritum: ⁊ ad gustus suffragium: vt horror penitus tollatur. ⁊ fides meritum sortiatur. Etenim ne humane infirmitas esum carnis. ⁊ potum sanguinis i sumptione horreret: christus velari et palliari illa duo voluit sub speciebus panis ⁊ vini: que inter humani generis victualia tenēt quodāmodo principatum. Nam ad litteram quidem pre cibis omnibus panis cor hominis confirmat: ⁊ vinum letificat cor hominis. Sic vtiqz corpus ⁊ sanguinem suum sumēda proposuit: vt sensus in vno foueretur. ⁊ fides in altero edificaretur. Fouetur enim sensus in vno dum solita tantū ⁊ consueta prospicit: edificatur fides in altero: dum oculo carnis videte aliud exterius, oculus cordis aliud sentit ⁊ reueretur iterius. Aliud nāqz latet, aliud patet: quia posuit tenebras latibulum suum. Quemadmodum enim species illic videntur. quarū res vel substantie nō ibi creduntur: sic res ibi veraciter ⁊ substantialiter presens creditur, cuius species nō cernitur. Videtur enim species panis ⁊ vini, ⁊ substantia panis ⁊ vini nō creditur: cernitur autem substantia corporis ⁊ sanguinis christi. ⁊ tamē species nō cernitur. Proponitur igitur species panis ⁊ vini: vt doceatur plena ⁊ perfecta refectio cibi et potus. Cibus autem ⁊ potus hominum: est principalis panis et vinum. Et cum vnum sit sacramētum. tria ibi discreta proponuntur: scilicet species visibilis. ⁊ veritas corporis. ⁊ virtus gratie spiritalis. Aliud est visibilis species, que visibiliter cernitur: aliud est veritas corporis que sub visibili specie inuisibiliter creditur: atqz aliud, gratia spiritalis que cum corpore ⁊ sanguine inuisibiliter, spiritualiter a solis digne cōmunicātibus percipitur. Tria quippe in sacramento altaris debes attendere: speciem panis, veritatē xpi corporis, virtutē gratie spiritalis. Vsqz ad speciē panis sensus pertingit exterior: ad veritatez carnis, fides interior: ad virtutē gratie spiritalis charitas superior. Speciē panis rodit aliquādo sor, ex paruus: veritatē etiam carnis christi recipit homo pessimus: virtutem gratie spiritalis nō pcipit. nisi ad hoc predestinatus. Q̄ ō itaqz videmus species est panis ⁊ vini: qō autez sub speciē illa credimus. verū ē corpus christi quod pepēdit in cruce: ⁊ ver⁹ ē sanguis christi. qui fluxit de latere eius. Comestio illa sacramētalis, quātū ad visibilē speciē, ⁊ quantū ad corporis christi veritatem, conuenit bonis ⁊ malis cōmuniter. Sed est alia comestio. sicut iam diximus bonorum solummodo, qz per dei gratiam ⁊ fidem que ex dilectione operantem, vite meritum efficit: ⁊ affectus mētium in cordibus. vel ministrantium. vel percipientium, intercedente quadam spiritale ⁊ subtiliori vnīone capitis ⁊ membrorum. Unde est illu d; vt nobis fiat corpus ⁊ sanguis filij tui: Nobis iquit fiat: fit enī procul dubio corpus domini in mensa altaris semper, cum solēne istud celebratur mysterium ritu quo debet: sed non semper eis fit, per quos fit. Unde ⁊ istud etiam orator in canone. Ut quotquot ex hac altaris participatione, sacro sanctum filij tui corpus ⁊ sanguinē sumpserimus, omni benedictiōe celesti ⁊ gratia repleamur. Non enim omnes qui corporaliter corpus domini sumūt ex participatione altaris: spiritaliter illa benedictione et gratia celesti replentur. Unde est ⁊ aliud; vt qō temporaliter gerimus eternis gaudijs consequamur. Item; Ut que visibilibus mysterijs sumēda percepimus: inuisibili consequamur affectu. Et multa in hūc modum. Hoc itaqz sacramētū ab eterno repositū: diabolo celatum, pphetis reuelatum, solicitudini vestre creditum: debita est gratia, ⁊ actione, ⁊ sequendum. O sacrum ⁊ celeste mysterium vestz, laudabile desiderium: insigne spectaculuz, solēne miraculum. Deus qui mirabilis est in omnibus, sed po mirabilio. quantum ad vos ostēditur: dum mirabilior, p vos ope

ratur. Quid plura? Sacerdotes dei benedicite dñō: digne deo satagēte ne fiat vobis in ruinam: qō digne sumentibus pui sum est ad medelam. Sacerdotes dei nō īmerito vos dixerim: si vinitis sacerdotaliter in domo dñi. Non enim ꝓuenit dignitas ex hoc nomine: sed ex vita ⁊ conuersatiōe nō ex officio sed merito: non vocabulo, sed sanctitate: nō ministerio. sed religionis puritate. Unde quedam scriptura dicit: Sacerdotales viros querimus, qui plures sacerdotes habemus. Plures inq̄ numero nō merito: simulatiōe nō fide: specie nō virtute. Sunt autem quidam, qui lotis tm̄ manibus: illotis tamen operibus, cruenta conscientia, accedunt ad diuina sacrificia. Comedunt sine timore ⁊ reuerentia, carnes agni qui p̄sidet in celo: sicut carnes agni qui venditur in foro. Non sicut sacerdotes assistunt altario: sed sicut carnifices in macello. Grauе igitur pōdus: graue periculum est honoris istius. Gradus quippe iste gradus causalis est, gradus iudicialis ē; nisi meritis illustretur dignitas vnctionis, nobilitate morum, exercitatiōe virtutum, instantia bonorum operum. Fodite igitur charissimi domesticos parietes: ponite corda vestra: satagite quantum potestis: redimite cito in quibus offenditis. Dies enim dñi, sicut fur ita in nocte veniet. Sicut enim nihil certius morte: ita nihil hora mortis incertius. Qō prout dignum est pensate ⁊ ad pensandum circūspectiua cura inuigilate. Hoc enim deo erit ad gloriā: angelis ad leticiā: subditis vestris odor vite ad vitam: vobis autem ad coronam. Et ad hoc christus suos adiuuare dignet, ministrando auxilium gr̄e sue: qui est super omnia de⁹ benedictus in secula. Amē.

¶ In natiuitate sancti iohānis baptiste; De lucerna ardente ⁊ lucente.

Sermo vnicus.

c iij

Ut procul ab his quentibus fratres, increpatio ꝓphetę indaicē reprobantis conuenticula: ⁊ dicentis; Iniqui sunt cetus vestri. Mi nimirum cetus nō iniquus, sed plane sanctus, sed religiosi, sed pleni gratia, digni benedictiōe. Cōuenitis siquidem ad audiēdum deum: cōuenitis ⁊ ad laudandum ⁊ ad adorandum. Sacer est conuentus vterq̄: placens deo, familiaris angelis. State ergo in reuerentia fratres, state in solicitudine ⁊ deuotiōe mentis: maximeq̄ in loco oratiōis ⁊ i hac schola christi ⁊ in adiutorio spirituali. Nolite considerare dilectissimi, que videntur ⁊ temporalia sunt: sed magis que nō videntur eterna. Scōm fidem nō fm̄ faciem iudicate. Terribilis siquidem ⁊ metuendus est locus vterq̄: nec maior adesse creden dus est numerus hominum q̄ angelorum. Patet vtrobiq̄ sine dubio porta celi, & scala illa erecta est: ascendunt ⁊ descendūt angeli super filium hominis. Bygas nempe est iste filius hominis: celum sedes eius ⁊ terra scabellum pedum ipsius. Elenata est magnificentia eius super celos: manet tamen nobiscum vsq̄ ad seculi consūmationem. Ascendunt itaq̄ ⁊ descendunt ad eum angeli sancti: qz caput ⁊ corpus vnus est christus. Nec tm̄ vbi caput, sed vbicūq̄ fuerit corpus, ibi congregabuntur ⁊ aquile: lz nō possit caput a corpore sep̄arari. Deniq̄ et ipe ait; Ubi duo vel tres ꝯgregati fuerint in nomine meo: ibi sum i medio eor. Sed forte quis dicat; Ubi est modo christus? Ostende nobis christum: et sufficit nobis. Quid curiosos circūducitis oculos? Muz ad videdum ⁊ nō magis ad audiēdū cōuenitis? Dns deus aperuit mihi aurem ait ꝓpheta; Aurem meam aperuit. vt audiam quid loquatur: nō oculum vt videā vultū eius illumīnauit. Aut certe suam mihi aperuit aurē; nō faciē reuelauit. Post parietez stat, audit ⁊ auditur: sed necdum apparet. Audit oātes: erudit audiētes. An experimētū queritis eius qui in me loquit xps? Ego inquit qui loquor iusticiam. Quid ni loquatur ore qō ipse plasmauit? Quid ni suo vtatur vt libet artifex instrumēto? Nō tm̄ aures eorum, sed ⁊ labia aperi dñe ego enim labia mea non ꝓhibebo: dñe tū scisti.

Bene enim omnia tu facis: ⁊ surdos facis audire ⁊ mutos loq. Audite ergo fratres quid de iohanne loquat: cuius solēnis hodie natiuitas celebratur. Ille inquit erat lucerna ardens ⁊ lucens. Magnū testimonium frates mei. Magnus est enim cui p̄hibetur: sed maior est ipse qui perhibet. Ille inquit erat lucerna ardens ⁊ lucens. Est enī lucē tñ. vanū: ardere puū: lucere ⁊ ardere perfectum: audi quid dicat scriptura. Sapiēs p̄manet sicut sol: stult⁹ vt luna mutatur. Quia enim splendet luna sine feruore: modo plena modo exigua modo nulla videtur. Mutuatū siquidem lumen nūq̄ in eo p̄manet statu: sed crescit deficit extenuatur anihilatur: ⁊ penitus non cōparet Sicfic qui conscientias suas in alienis labijs posuerūt mō magni mō parui sunt mō nulli: sm q̄ adulantiū linguis vl̄ vitupare placuerit vel laudare. At vō solis splendor igneus est: ⁊ cum feruet acrius etiam oculis lucidior exhibetur. Sic sapientis ardor interius fortis lucet: etsi non ei datur vtrūq̄ curat semper ardere magis: vt pater suus qui videt in abscōdito reddat ei. Ue nobis frēs si luxerimus tantū. Maz lucemus qdem. ⁊ magnificamur ab hoibus: sz mihi p̄ minimo ē. vt ab humano iudicer die. Qui enī iudicat me dñs est: q̄ feruorē ab oīb⁹ exigit. splendorē vero nō ita. Ignē inqt veni mittere in terra: ⁊ qd volo nisi vt ardeat? Hoc nēpe cōmune mandatū: hoc est qd exigit ab vniuersis: nec vlla si deesse ꝓtigerit admittat excusatio. Leterū. singulariter aplis ⁊ aplicis viris dicitur: luceat lux vestra coraz hoibus: mirū tanq̄ accēsis: ⁊ vehemēter accensis: qbus nō timeat a flatu quolibzaut impulsiōe ventoū. Dictum est ⁊ iohanni: sed illi in aure audiunt: iohānes in spū tanq̄ angelus erudit. Mirum. tanto p̄pinquiorē deo. quāto vox verbo vicina: cui nulla alia voce medianq̄ fortis sonet oporteat intumari. Neq̄ enim iohannē p̄dicatio. sed inspiratio d[illegible]: quē repleuit spūs in vtero matris sue. Uere ardens. ⁊ vehementer accensus: quē fic preoccupauit. flamma celestis: vt iam xp̄i sentiret aduentum. q̄ necdū sentire poterat vel seipm. Mirū nouus ille ignis. qui tecens illapsus e celo. p os gabrielis in aurez intrauerat virginis. rursum p os virginis. ⁊ matris aurem introiuit ad puerū: vt ab ea hora. vas electionis suesp̄ūs sanctus impleret ⁊ lucernā xp̄o dño paret. Fuit ergo iam tunc ardēs lucerna: sed interiz adhuc sub modio: donec sup candelabruz poneretur. ⁊ luceret oibus qui erant in domo dñi. Illo enī in tēpore solum adhuc potuit illuminare modiū suū: soli interim lucere mīt: magnū ei pietatis sacramentū reuelās. ipo motu noue exultatiōis. Unde mihi hoc inquit: vt veniat mat dñi mei ad me? Quis enī indicauit tibi matrē dñi: mulier sancta? Unde me nosti? Ut facta est inqt vox salutationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Illuminauit ergo iam tunc modium sub quo latebat ardens lucerna sub modio: totuz paulo post mundum. nouis fulgoribus illustratura. Ille inquit erat lucerna ardens et lucens. Non ait lucens et ardens: quia iohannis ex feruore splendor: non feruor prodijt ex splendore. Sunt enīz qui non eo lucent quia feruent: sed magis feruent vt luceāt. At isti plane non feruent charitatis spiritu: sed studio vanitatis. Ultis nosse quemad modum arsit iohānes ⁊ luxit? Ego vtrūq̄ in eo triplicem posse arbitror inueniri: ⁊ ardorem scilicet ⁊ splendorem. Ardens enim in seipso. vehemēti austeritate conuersationis: erga christum intimo nihilominus vt paucis dixerim. exemplo digito. verbo: ⁊ se ipsum ostendens ad imitationem. ⁊ luminare maius quod latebat ad peccatorū remissionem: ⁊ ipsas quoq̄ tenebras nostras illuminans: sicut scriptum est: qui illuminas lucernam meam domine. illumina tenebras meas: vtiq̄ ad conceptionem. Considera igitur hominem angelico promissuz oraculo. conceptum miraculo: sanctificatū in vtero: ⁊ nouum in nouo homine. penitētie mirare feruorem. Uictum ⁊ vestitū habentes ait apostolus: his contenti simus. Apostolica perfectio ista est: sed iohannes etiam hec contempsit. Deniq̄ audi dominum in euangelio: Uenit inquit iohannes

baptista nec manducans nec bibens: plane nec vestiens. Sicut enim non est locusta cibus nisi aliquorum forte irrationabilium animalium: sic nec pilus cameli humanus est indumentum. Quid tu pilus tuos camele deposuisti? Utinam gibbum magis deposuisses. Quid vos irrationabiles fere ⁊ reptilia deserti? cibos exquiritis delicatos? Johannes sanctus homo missus a deo immo angelus dei sicut ait pater ecce mitto angelum meum ante te: hic ergo iohannes quo nullus maior in natis mulier. innocentissimum illud corpus sic castigat. sic extenuat sic affligit? vos indui festinatis bysso et purpura et splendide epulari? Nempe hic est ꝓsentis totus honor dei? Nec baptista reuerentia tota: Nec natiuitatis eius ꝓpheta quondam letitia est. Cuius enim memoriaz agitis o nimis delicati cultores? cuius celebratis natalem? Num illius qui in deserto fuit birsutus veste. confectus inedia? Quid existis in desertum videre filiy babylonis? Arundinē vento agitatam? Quid ergo? Hominē mollibus vestitum? nutritū mollibus? In his nēpe tota versatur hec vestra celebritas? imo populariis fauoris aura sectanda: in gloria vestium ⁊ voluptate ciborum. Sed quid hec ad iohānē? Neqz enī iohānes fecit sic: aut talibus vnqz potuit delectari. Multi inqt angelus in natiuitate eius gaudebunt. Verum id qꝫ multi in natiuitate eius gaudēt: ⁊ paganis ipsis vt audiuimus leta est ⁊ solennis. Illi celebrant qd ignorant: sed nō ita debuerant christiani. Nunc vero ⁊ ipsi in hac beati iohannis natiuitate gaudent: sed vtinā de natiuitate. Quid est enī nisi vanitas vanitatū? quicqd sub sole est? Aut quid habet amplius homo de vniuerso labore suo? quo laborat ipe sub sole? Fratres sub sole est quicqd cernitur oculis: quicqd huic corpozee luci subiaci videtur. Quid vero illud? nisi vapor ad modicū parens? Quid vero illud? nisi fenuz est ⁊ flos feni? Omnis caro fenuz ait dñs: ⁊ omnis gloria eius tanqz flos feni. Fenū aruit: ⁊ flos decidit: verbū autem domini manet in eternum. In hoc verbo laboremus fratres: in quo ⁊ gaudere ⁊ viuere possumus in eternum. Operemur non cibum qui perit sed qui ꝑmanet in vitam eternam. Quis ille? Nō in solo pane viuit homo: sz in omni verbo quod procedit de ore dei. Seminemus in hoc verbo charissimi seminemus in spiritu? quoniam qui in carne seminant: solaz habent metere corruptionem. Gaudeam⁹ intus ⁊ non sub sole? sed iuxta apostolum tanqz tristes ꝓpter humilitatem ⁊ grauitatem: semper autem gaudentes ꝓpter eternam consolationem. Gaudeamus dilectissimi in natiuitate beati iohannis: et gaudeamus de ipsa natiuitate. Copiosa siquidem nobis in eius recordatione causa multiplex est materia gaudioz. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucens? ⁊ iudei voluerūt exultare in luce eius: ipse vero potius gaudebat in feruore deuotionis? gaudebat ad vocem sponsi: tanqz amicus sponsi. Nobis in vtroqz gaudēdum est in altero qdem ei. nobis in altero ꝙ gaudendū. Ardebat enī sibi: nobis lucebat. Gaudeamus in feruore eius ad imitationē? gaudeamus ⁊ in lumine: non tñ ibi manētes: sed vt in lumine eius videam⁹ lumē. Lumē vtiqz verū qd nō est ipe: sz cui testimoniū ꝓhibz ipe. Venit iohānes ait dñs nec māducās nec bibēs. In centuū feruoris id mihi est: ⁊ materia humilitatis. Quis enī in nobis é frēs q iohānis penitentiā intuēs? suā nō dico magnificare sed alicui⁹ saltē momēti reputare ꝑsumat? Quis audiat murmurare in labor⁹ suis? ⁊ dicere satis est qd patior ne dū nimis? Que enī homicidia q̄ sacrilegia aut q̄ flagitia sic puniebat iohānes i semꝑ? Accedamur ad penitentiā frēs? interrogem⁹ conscientias nras animemur ad vltionē exigendā de nobis vt hoc ēdū possimus euadere iudiciū dei viuētis. Quicqd vo min⁹ é feruoris: hūilitatis suppleat pure confessiōis. Fidel'n. de? si ꝙ fiteam⁹ iniqtates nras: fidelis nras exponam⁹? si nō excusem⁹ ifirmitates nras: dimittet nob⁹ pctā nra? ac hoc sane. ⁊ erga ꝓximoz delicta feruoris ītuē iohis. Hic nempe dignus ē ⁊ rationi consentaneus ordo: vt incipiendum tibi memineris a te ipso. Ab occultis inquit mea munda me dñe: ⁊ ab alienis ꝑce seruo tuo. Semina viparū ait iohānes? qs demōstrauit vobis

Incipiunt quidam in scipo ?

fugere a ventura ira? De quanto feruore mentis putas procedere scintillas istas? immo carbones desolatorios? Sic neqz pharisei parcés nolite inquit dicere: quia patrem habemus abraham: potens est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe. Sz minus hoc videatur. si vel ipsū veretur potentis vultum? z nō tota libertate spiritus peccantem arguit regem crudelem atqz superbum. sacra quadaz vehementia ad hoc ipsum prodiēs de deserto: si vel blanditijs eius vel ipo mortis terroze mouetur. Detuebat inquit herodes iohānem? z audito eo multa faciebat: z libenter audiebat euz. At ille nihil ob hoc parcens: non lz tibi habere eam. Ligatus quoqz z in carcere trusus. nihilominus stetit i veritate: z occubuit p veritate feliciter. Ferueat etiam in nobis zelus iste charissimi? ferueat amor: iusticie: odium iniquitatis. Nemo fratris vitia palpet: nemo pctā dissimulet? nemo dicat: nūqd custos frīs mei sum ego: nemo qō in se est equanimiter ferat cuz ordinē viderit depire minui disciplinā. Est enim ꝓsentire. silere. cū arguere possis: z scimus similis pena faciētes maneat z ꝓsentiētes. Jā vo. sup humili z oīno feruētissima iohānis deuotione erga dñm? qd loquamur? Jnde enim exultauit i vtero? inde expauit in iordane baptizaturus eū: inde nō modo xp̄m q putabat. sed vel ipaz corrigiā calciamēti eius soluere dignum se eē negabat. inde gaudebat amicus spōsi ad vocē sponsi: inde grāz se accepisse. p gratia fatebat: illū aūt nō ad mensurā habere spīm sed plenitudinē. de q̄ oēs acciperēt clamitabat. Nōne deo subiecta eris anima mea? Alioqn ñ ero lucerna ardēs? nisi toto corde. tota mēte? z ex omnibus viribus meis. diligā dñm deū meum. Sola est enim charitas. que ascendit ad salutē: sola que infundit z inflāmat spīm. quē extinguere. phibemur. Habes quēadmodū iohānes arserit: z in hoc ipo quēadmodū luxerit indicatum é. si aduertisti. Neqz ardoze eius nosse poteras: nisi lux esset. Luxit ergo vt supra memini: exemplo. digito. verbo. ope. seipm: xp̄z indice: nosmetipos nobis sermone declarās. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis ait pater: preibis enim ante faciē dñi pare vias ei⁹: ad dādā scientiā salutis plebi ei⁹. Ad dandā inqt nō salutem. neqz enim lux: sed sciaz salutis: vt testimoniū phiberet de lumine. Sciētiā inquit salutis in remissionē peccatoz. Num sciaz salutis sapiēs paruipēdere pōt? Ponam⁹ tñ necdū venisse iohānē: necdū nobis significasse dexp̄o. Vbi salutē q̄rim⁹? Peccaui pctīm grāde. qō sanguine hyrcoz vel vitulox deleri nō pōt: qz nō in holocaustis delectat altissimus. Memoria mea infecta est fece hui⁹ amurce? nō ē nouacula que membranā hanc radere possit: quia tota totam imbibit fecem. Si peccati mei oblit⁹ fuero: stultus sum z ingrat⁹. Si in memoria mea permanet: arguet me in eternū. Quid igit faciam? Jbo ad iohānem. z audiam vocez leticie? misericordie vocez. sermonem gratie: verbum remissionis z pacis. Ecce inqt agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi; Et alibi. Qui habet inquit sponsam: sponsus est. Ostendit igitur. quia venit deus? qz sponsus: quia agnus. Quia deus? certū est q̄ peccata remittere possit: sed vtrum velit. adhuc in questiōe est. Vult profecto. quia sponsus est: quia amabilis. Et iohānes amicus sponsi est: quia sponsus. nisi amicos habere non nouit. Et lz velit gloriosam sponsam non habentem maculam: aut rugam. aut aliquid eiusmodi: non tamē querit talem. Vbi enim illam inueniret? Sed talez potius ipe facit: talem sibi exhibet ipe. Audi deniqz quid dicat per prophetam; Vulgo dicitur: Nū quid mulier si dormierit cū altero viro. reuertetur vltra ad virum suū priorem? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis? reuertere tamen ad me: et ego suscipiaz te. Ecce qō poscit: quid velit. Sed tu fortasse timeas eum. qui facere venit delictorum purgationem? ne vsticne et scissione. ossa et medulas ossium collidat: ne dolorem inferat morte grauiorem. Audi magnus est: In mansuetudine venit: cum lana et lacte. solo verbo iustificans impium. Quid enim iuxta comicū. facilius dicitur? Tantū inquit dic verbo: z sanabit⁹ puer meus. Vt quid ergo deinceps bestem⁹

fratres⁹ ⁊ non omni fiducia ad thronū glorie accedamus⁹? Agamus iohānī gratias: ⁊ eo mediāte transeamus ad xp̄m⁹ quia vt ait ipe: illū oportet crescere me aūt minui. Quomodo minui? Splēdore vtiq; nō seruore. Retraxit radios⁹ recolligit se: ne fieret sicut is qui totū ꝓfert ip̄m suū. Illū inquit oportet crescere qui exhauriri nō potest: de cuius plenitudine omnes accipiūt⁹ me aūt minui: cui datus est spūs ad mensuram: ⁊ d anda magis opera: vt ardere semper valeam q̄z lucere. ℙrecessi solem tanq̄z sydus matutinuz: abscondi necesse est orto iam sole. Nō est mihi nisi modicū olei quo vngar: volo illud in vase tutius q̄z i lampade possidere.

¶In vigilijs apostolorum petri ⁊ pauli. Sermo vnicus

c iiij

Ā sanctorū vigilijs necesse ē vigilare hominem spūalem: qui solēnitates eoꝝ celebrare desiderat i spū ⁊ veritate. Alie enim carnaliū: alie spūaliū vigilie. Illi nitidiores cultus ⁊ epulas ꝓparant lautiores⁹ ⁊ forsitasse i ipsis vigilijs operant opera tenebraꝝ: letant⁹ cum malefecerint: ⁊ exultant in rebus pessimis. Vos nō ita didicistis xp̄m qui xp̄z secuti estis⁹ qui omnia reliquistis: qui vigilanti oculo vigiliarum nomen debetis attendere. Ad hoc enim vigilie ꝓponunt⁹: vt euigilemus si i aliquo peccato negligentia dormitamus: ⁊ ꝓoccupemus faciem sanctorū in cōfessione. Non sic filij huius seculi nō sic qui potentes sunt ad bibendū vinū: ⁊ viri fortes ad miscendam ebrietatem⁹: qui obdormierunt in flagitijs et facinoribus suis. Illud non vos lateat: quia qui ebrij sunt: nocte ebrij sunt: ⁊ qui dormiunt nocte dormiūt⁹ ⁊ frustra sonat eis nomen vigiliarum sanctarum: cū ipsi magis dormire studeant q̄z vigilare. Vos aūt nō estis filij noctis neq; tenebraꝝ: sed lucis ⁊ diei: vt nō vos ꝓoccupent natalitij sanctorū dies ⁊ inueniant imparatos. Tria sunt igit̄ que in festiuitatibus sanctorum vigilanter considerare debemus⁹ auxilium sancti: exemplū eius: cōfusionem nostram. Auxilium eius⁹ qz qui potens est in terra: potentior est in celis ante faciem dñi dei sui. Si enim dum hic adiuueret misertus est peccatoribus ⁊ orauit ꝓ eis⁹ nunc tanto amplius quāto verius agnoscit miserias nostras: orat ꝑ nobis patrem: quia beata illa patria charitatem eiꝰ nō imutauit sed augmentauit. Neq; enim qui impassibilis factus est ⁊ incompassibilis: sed nunc potius induit misericordie viscera sibi cum ante misericordie fontem exstitit. Est ⁊ alia causa que magis vrget sanctos vt soliciti sint de nobis⁹ quia iuxta vocem apostoli deus prouidet ꝑ nobis: ne fine nobis consumentur: sicut ait sanctus: ℣De expectant iusti donec retribuas mihi. Debemus etiam attendere exemplū eius quia q̄diu in terris vsus est ⁊ cum hominibus conuersatus est: nō declinauit neq; ad dexteram neq; ad sinistram: sed viaz regiam tenuit: donec veniret ad illuz qui dicit: Ego suz via veritas ⁊ vita. Intuemini humilitatē opeꝝ eius austeritatē verboꝝ eius⁹ ⁊ nunc videbitis quomodo tam verbo q̄z exemplo luxerit inter homines: qualia nobis vestigia vereliquerit: vt ambulemus per ea ⁊ in eis. Vere iuxta prophetaz semita iusti recta est: rectus callis iusti⁹ ad ambulandum. Sed et diligentiori intuitu confusionem nostram aspiciamus: qui homo ille similis nobis fuit passibilis ex eodē luto formatus ex quo ⁊ nos. Quid ergo ē q̄ non solum difficile: sed ⁊ impossibile credimus⁹ vt faciamus opera que fecit: vt sequamur vestigia eius? Confundamur fratres ⁊ contremiscamus ad vocem istam: si forte hec confusio adducat nobis gloriam gratiā nobis generet⁹ timor iste. Homines isti fuerunt qui precesserunt nos: qui tam mirabiliter processerunt per vias vite: vt vix eos homines fuisse credamus. Sic ergo in sanctorum festiuitatibus et gaudere ⁊ confundi debemus⁹ gaudere quia patronos premisimus: confundi quia eos imitari non possumus. Ita semper gaudium nostrum in hac valle lachr̄y marum: lachr̄y marum pane condiri debet⁹ vt semper nō solum extrema: sed et p̄ma gaudij occu-

pet luctus: quia etsi magna est gaudiorum materia: ꝫ maxima est doloꝝ. ¶Memor fui dei clamat iustus: ⁊ delectatus sum: sed stratim subiungit: Defecit spiritus meus: turbatus sum ⁊ non sum locutus. Oꝛ si hec in vigilijs vniuscuiusꝙ sancti cogitare debemus: quid faciemus in solẽnitate sanctoꝝ ⁊ summoꝝ apostolorum petrum ⁊ paulum loquor? Sufficeret vnius festiuitas ad infundendam exultationem vniuerse terre: sed amborum iuncta est ad cumulum gaudiorum: vt quomodo in vita sua dilexerũt se: ita ⁊ in morte non sint separati. Quid illis potentius dum fuerunt in terris: quoꝝ alteri traduntur clãues regni celorum: alteri magisterium gentium: alter animam et saphirã occidit in verbis oris sui: alius donat quicquid donat in persona christi: ⁊ cũ infirmatur tunc fortior est ⁊ potens? Oꝛ potẽtiores sunt in celis: qui tam potẽtes sunt in terris? Et qui nobis maiora reliquerũt exempla q̃ illi qui in fame ⁊ siti: in frigore ⁊ nuditate: ⁊ in ommbus illis que paulus enumerat iugiter afflicti sunt: ⁊ demum felici martyrio regna celestia conscenderũt. Uere nobis rubor confusionis sunt: quos vix audemus respicere: ne dicam imitari. Oremus ergo eos vt ipsi propitium nobis reddant amicum suum iudicem nostrum: qui est deus benedictus in secula.

¶In festiuitate sanctorum apostoloꝝ petri ⁊ pauli Sermo primus.

cv

GLoriosa nob solẽnitas illuxit: quam preclari martyres. martyrũ duces: apostolorum principes morte clarissima consecrarunt. Isti sunt petrus ⁊ paulus duo magna luminaria: quos deus in corpe ecclesie sue cõstituit q̃si geminũ lumen oculoꝝ. Hi mihi traditi sunt in magistros. in mediatores: quibus me secure cõmittere possũ? quia ⁊ notos mihi fecerunt vias vite. ⁊ mediantibus illis ad illum mediatorem ascendere potero: qui venit pacificare per sanguinem suũ ⁊ que in celis sũt ⁊ que in terris. Ille enim in vtraꝙ natura purissimus est: qui peccatum nõ fecit: nec dolus inuentus est in ore eius. Quomodo ergo ad illum audeo accedere: qui sum supra modum peccans peccatoꝛ? qui peccaui super numerum arene maris: cum ille purior: ego impurior esse non possum? Uerendum ne incidam in manus dei viuentis: si illi appropinquare vel inherere presumpsero: quẽ a me tanta differentia diuidit quãtum distat inter bonũ ⁊ malũ. ¶Propterea dedit mihi deus homines istos: qui ⁊ homines essent ⁊ peccatores ⁊ maximi peccatores: qui in seipsis ⁊ de seipsis discernerẽt. q̃liter aliis misereri deberẽt. ¶Magnorum enim criminum rei magnis criminibus facile donabunt veniã: ⁊ in qua mensura mẽsum est eis remetientur nobis. ¶Peccatum peccauit grande petrus apostolus: ⁊ fortasse fis quo grandius nullum est: ⁊ tam velocissime q̃ facilime veniam consecutus est: et sic vt nil de singularitate sui primatus amitteret. Sed ⁊ paulus qui in ipsa uiscera nascentis ecclesie tam singulariter q̃ incomparabiliter crassatus est: per ipsius filij dei vocem ad fidem adiicitur: ⁊ pro perpetratis malis tantis bonis repletus est: vt vas electionis fieret ad portandum nomen eius coram gentibus ⁊ regibꝰ ⁊ filijs israel. Tlas dignum ⁊ celestibus ferculis repletum: de quo ⁊ sanus escam ⁊ infirmus accipiat medicinã. Tales decebat humano generi pastores ⁊ doctores constitui: q ⁊ dulces eẽt ⁊ potentes: ⁊ nihilominus sapientes. Dulces vt me blande ⁊ misericorditer susciperent: potentes vt fortiter protegerent: sapientes vt ad viam ⁊ per viam ducerent quę ducit ad ciuitatem. Quid petro dulcius: q tam dulciter ad se omnes conuocat peccatores: sicut actus apostolici ⁊ epistolarum eius series attestatur? Quid illo potentiꝰ? cui ⁊ terra obediunt cũ mortuos reddidit. ⁊ mare sub pedibus eius se calcabile prebuit. qui symonem magũ spiritu oris sui in aere attigit. qui claues regni celorum tam singulariter accepit: vt precedat sententia petri sententiam celi? Denicꝙ quodcũcꝙ ligaueris inquit super terram erit ligatum ⁊ in celis: ⁊ quodcunꝙ solueris super terram erit solutum ⁊ in celis. Quid aũt illo sapientiꝰ?

cui non caro ⁊ sanguis reuelat? Libentissime paulum sequor: qui me pre nimia dulcedine luget eos qui peccauerunt ⁊ non egerunt penitentiam? qui fortior est omni principatu ⁊ potestate: qui sapientiam ⁊ medullam sacrorum sensuum non a primo vel secundo. sed a tertio celo largiter asportauit. Di fuit magistri nostri: qui a magistro oiuꝫ vias vite plenius didicerūt: ⁊ docent nos vsqꝫ in hodiernum diem. Quid ergo docuerunt vel docēt nos apostoli sancti? Mō piscatoriam artem, vel scenofactoriam: vel quicquid huiusmodi est: non platonem legere: non aristotel' versutias inuersare: nō semper discere. ⁊ nunqꝫ ad veritatis scientiam peruenire. Docuerūt me viuere. Putas parua res sit scire viuere? Magnū aliquid imo maximum est. Non viuit qui superbia inflatur? qui luxuria sordidatur: q ceteris inficitur pestibus? quoniam nō est hoc viuere: sed vitam confundere: ⁊ appropinquare vsqꝫ ad portas mortis. Bonam autem vitam ego puto ⁊ mala pati ⁊ bona facere: ⁊ sic perseuerare vsqꝫ ad mortē. Dicitur vulgo: quia qui bene se pascit bene viuit; sed mentita est iniquitas sibi: quia non bene viuit nisi qui bonum facit. Arbitror autem q̄ tu qui in congregatione es, bene viuis. si viuis ordinate. sociabiliter. ⁊ humiliter. Ordinate tibi? sociabiliter, primo: humiliter deo. Ordinate, vt in omni conuersatione tua sollicitus sis obseruare vias tuas: ⁊ in conspectu domini. ⁊ in conspectu proximi: cauens ⁊ tibi a peccato. ⁊ illi a scandalo. Sociabiliter, vt studeas amari ⁊ amare: blandum te ⁊ affabilem exhibere: supportare: non solum patienter: sed ⁊ libenter infirmitates fratrum tuorum, tam morum q̄ corporum. Humiliter, vt cum hec omnia feceris spiritum vanitatis studeas exufflare: q ex huiusmodi nasci solet: ⁊ quantumcūqꝫ illum senseris, negare omnino consensum. Sic ⁊ in patiendo malum, quoniam triplex est, triplicem prouidentiā adhibere te oportet. Est autē quod a te pāteris? quod a proximo: quod a deo. Primum est austeritas penitentie? secundum vexatio aliene malitie: tertium flagellum correctionis diuine. In eo quod a te pateris, debes voluntarie sacrificare? quod a proximo, patienter ferre: quod a deo, sine murmure ⁊ cum gratiarum actione sustinere. Non sic multi filiorum adam: qui errauerunt in solitudine in inaquoso. Errauerunt plane ⁊ errant a via veritatis? qui in solitudine superbie incedentes, socialem vitam habere nolunt: quorum singularitas associari non potest. Sed et in inaquoso: quia nullo lachrymaꝝ hymbre compuncti, in terra sterili ⁊ arenti ficcitate perpetua cōmorantur. Propterea viā ciuitatis habitaculi non inuenerunt: quia inueterati sunt in terra aliena? coinquinati sunt cum mortuis: deputati cum his qui in inferno sunt. Non ita errat solitarius ille: de quo sanctus hieremias ait: Bonum est viro cum portauerit iugum domini ab adolescentia sua. Sedebit solitarius ⁊ tacebit: quia leuauit se super se. Illi errauerūt: sed iste sedebit. Semper enim illi errāt corde? iste autem non sedet, sed sedebit solitarius? cum habuerit honoreꝫ singularitatis illius videlicet iudiciarie potestatis insigne? qō sancti in terra sua possidebunt: cum letitia sempiterna erit eis. Quare? Quia leuauit se super se: id est, cum adolescens esset ⁊ etatis lubrice sentiret ardores: senem induit? relinquens quod erat: assumens quod nō erat. Leuauit inquit se super se: quia nō respicit ad se, sed ad illum qui est super se. Sedebit enim ⁊ tacebit modo. a strepitu diabolicarum suggestionum: a strepitu carnalium desideriorum: a strepitu mundi. Felix anima, que linguas istas non exaudit: audiat licꝫ illa multū felicior. si tamen aliqua est, cui penitus non loquuntur. Hec est sapientia, quam apostolus loquitur inter perfectos, abscondita in mysterio: quam nemo principum huius seculi cognouit. Sic me apostoli ⁊ viuere ⁊ ascendere docuerunt. Gratias tibi domine ihesu: qui abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea paruulis istis. qui te secuti sunt: ⁊ reliquerunt omnia propter nomen tuum.

¶ Item unde supra Sermo secundus.

vj Sancti isti quorum solennis passio hodie celebratur: multa nobis de se loquendi cam: multa quoq; materiam prebuere. Uerum ego vnum timeo: ne toties audita verba salutis: vilescẽ vobis incipiant tanq; verba. Uilis siquidẽ & volatilis res verbum hominis: nulli⁹ more: nullius ponderis: nullius precij: nullius solliditatis. Aerem verberat: vnde & verbũ dicitur: & sicut folium quod vento rapitur efflunt: & non est qui consideret. Memo vestrum fratres sic accipiat: immo nemo sic despiciat vbuz dei. Dico enĩ vobis: meli⁹ ei fuisse si nõ audisset hõ ille. Et fruct⁹ vite sũt vba dei: nõ folia: & si folia: sz aurea sunt. Proinde non pupendantur: non pertranseant: non preteruolent: ipsa quoq; colligite fragmenta ne pereant. Terra enim que sepius superuenientem susceperit imbrem: & nõ fecit fructum: terra reproba ẽ: & maledictõi p xima. Sic & ea que in euãgelio sterilis ficulnea legitur: si postea q̃z fodit circa eam vinee cultor: & miserit stercora nubilemin⁹ sterilis inuenta fuerit: nonne iam securis ad radicem illius arboris est ponẽda? Et ego dico vobis: si minus bonis: & secularibus in uenerit maiorem in eis dominus habitur⁹ est patientiam q̃z in nobis: quibus consolationum pluuiam voluntariam segregauit? quibus non sarculus discipline: non paupertatis & vilitatis stercora defuére. An nõ stercora sunt abbominationes egyptioz? quas immolamus deo nostro? Stercora plane vilia ad aspectum: sed ad fructum vtilia. Nõ refugiat hanc feditatem: qui fecunditatez desiderat. Siquidem ex deformi stercoruz aceruo qui portatur i agrum: formosius surget aceruus manipulorum qui reportabitur ex agro. Propterea non vilescat vobis vilitas preciosa: sed precioſius cunctis thesauris egypti christi improperium estimate. Uerumtamen terrenum habentibus sterquilinum ipsa quoq; celestis non deest pluuia: que est oratiorum deuotio iocunda. ruminatio psalmodie. dulcis meditatio consolatio scripturarum. Denicz & hec pluuia est quam acceptis per os meum: si quando de fluuine cuius impetus letificat ciuitatem dei & torrente voluptatis illius aliqua super vos dũ de eis loquimur stillicidia stillare contigerit. Sed necesse habeo interdũ circunfodere: quando quidem pcfuerunt me custodem & cultorem in vineis. Neq; meam non colui nec custodiui: necesse hẽo tamen dum hunc occupo locum & circunfodere non nunq̃z & apponere stercora. Molestũ id quidem sed dissimulare non audeo sciens multo amplius securum nocituram q̃z sarculum: ignem q̃z fimum. Itaq; et arguere & increpare interdum necesse est: nec ignoro fimum esse verbum increpatorium: verbum amatorium verbum in properij? quod si non excuset necessitas: ipsuz quoq; minus deceat proferentem. Sed quid agimus q; hoc fimo & si aliquis impinguari. sz alios tamen & lapidari & indurari videm⁹? Nunc nãq; scriptum est. De stercore boum lapidatus est piger. An non impinguatur? quia increpatus benigne suscepit. mansuete respondet. libenter emendare conatur. Nec plane salubris & fecunda impinguatio est: vt corripiat me iustus in misericordia et increpet: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Ex ea scilicet pingue dine. qua generatur oleum peccatoris abũdãtius pullulãt spine & tribuli: & omnis radix amaritudinis germinat copiosius. Itaq; qui increpationem iustorum misericordiam nominat. satis indicat quẽadmodum suscipienda sit: q̃z benigno animo. q̃z deuota mente. quanta ei gratia sit habenda. Sic enim accipientibus nobis erit impinguatio salubris. non fertilis vitiorum. quẽadmodum oleum peccatoris sed fructus illi⁹ quem fm apostolum habemus in sanctificatione. Quid autem facimus o piger? qui ad hanc misericordiam irritaris magis et exasperaris? Nonne bonum fimum sparsi in agro tuo? Unde ergo lapides habet? Sz tu inimice homo qui diligis iniquitatem. odis animam tuam: tu inq̃z inimice homo hoc feciſti: qui desidiam tuam nõ excutere sed excusare pgens fimũ tibi vtiq; i lapides:

⁊ vnde impinguari debueras lapidaris. Nec idcirco dicta sunt fratres vt noueritis q̄z benigne audiendum sit q̄z deuote suscipiendum q̄z sollicite obseruandum quicqd ad aiaꝝ salutem pertinet? ⁊ non sicut v̄bum hominum sed sicut vere est verbū dei: siue illud consolatorium: siue cōmonitoriū: siue etiam increpatorium videatur. Excessi fateor plus quo modum festiuitas oblitus: sed vt arbitror non ad insipientiam vobis. si firmiter inheserint animo que audistis. Et nūc vt de solēnitate ipsa vel breuiter aliquid loqui temptem? apostoloꝝ x̄pi festus agitur dies: quibus sane plurimuꝫ a nobis honorem deberi scio sed vtrum possit aliqs exhiberi hesito satis. Nimis enim honorati sunt amici tui deus: nimis confortatus est principatus eorum. Quid enim? Si i terra adhuc positi omnia poterant: non quidē in se sed in x̄po? quid non poterunt viuentes hodie in eterna felicitate cum ipso? Mortales adhuc ⁊ morituri imperium vite ⁊ mortis habere videbantur solo nimirum verbo mortificantes viuos ⁊ mortuos suscitantes: quanto magis nunc honorati sunt nimis: nimis cōfortatus est p̄ncipatus eorum? Sz quid est fratres? Cum apostolorum beata hodie memoria celebretur? nunquid natiuitatis seu conuersionis eorum aut certe vite vel miraculorum solēnis agitur cōmemoratio? Non est fratres natiuitatis humane: sicut paulo ante beati ioannis diem natalitium celebrastis: Ille enim nascens honoratur: quia nascitur sanctificatus. Deniq; in ioanne solo celebrio: est passione natiuitas: quia ⁊ passus pro x̄po est cum pro iusticia ⁊ veritate occubuit euidentius tñ pro eo ē nimirum homo missus a deo. q in hoc natꝰ est ⁊ ad hoc venit in mūdum. vt testimoniū perhiberet veritati. Sed nec conuersionez apostolorum aut eorum miracula hodie recensemus: sicut ceteris diebus alijs. alteriꝰ quidem conuersio. alterius de carcere liberatio facta per angelū festiuis ecclesie gaudijs ad memoriam reuocatur: mortem specialius veneramur: qua nihil iter homines humano iudicio plus honorem. Considerate fratres ecclesie sancte iudicium. Im fidez non sm faciem iudicantis. Mortem siquidem apostolorum in eorum recolit solēnitate precipuam. Hodie nimirum petrus crucifixus est: hodie paulus decollatus est. Nec hodierne causa festiuitatis: hec p̄sentium materia gaudiorum. In his igitur festum agens ⁊ letum diem sine dubio spiritum sponsi habet ecclesia spiritum domini: in cuius conspectu sicut habes in psalmo p̄ciosa est mors sanctorum. Quantos enim dum paterentur apostoli credimus affuisse qui nequaq̄z p̄cioſis illorum mortibus inuiderent. Visi sunt enim oculis insipientiū mori: ⁊ estimata est afflictio exitus illorum. Et siquidem visi sunt oculis insipientium mori: mihi autem ait propheta nimis honorati sunt amici tui deus nimis confortatus est principatus eorum. Fratres amici dei mori videntur oculis insipientium: sed in oculis sapientium iudicātur potius obdormire. Deniq; ⁊ lazarus dormiebat. q amicus erat: ⁊ cum dederit dilectis suis somnū ecce hereditas domini, Studeam? fratres viuere vita iustorum: sed morte eorum mori multo magis desideremus. Sapientia. n. iustorum nouissima prefert: ibi nos iudicās vbi inuenerit. Omnino necesse est vite p̄sentis finem future cohere principio: nec ibi tolerabilis dissimilitudo est. Sicut enim si quis duo sibi vt ita dixerim cinctoria consuere aut colligare voluerit minus de reliquis partibus curans ipsa que sibi copulāda sūt capita vniformiter parat ne desideant a seipsis: ita dico vobis quantumlibet extiterit conuersatio spiritualis si carnalis fuerit consūmatio nostra: vite illi spirituali penitus non coheret nec caro ⁊ sanguis regnum dei poterunt possidere. Fili ait sapiens memorare nouissima tua: ⁊ in eternum non peccabis. Nimirum q̄ hec maxime recordatio faciat timoratū: timor expellat peccatum: negligentiam non admittat. Hinc ⁊ moyses de quibusdam vtinam inquit saperent ⁊ intelligerent: ac nouissima prouiderent. In quibus vtiq; verbis. tria quedam nobis video commendari: sapientiam. intelligentiam. prouidentiam. Arbitror sane tribus ea assignari tpibus eternitatis q̄daz

imago reformari videat in nobis: presentia moderantibus p sapientiam. preterita p intelligentiam diudicantibus. nouissima prudentibus ad cautelam. Hec nempe spualis est exercitij summa: hec forma studij spiritalis: vt sapienter disponamus ptia nra. recogitem⁹ in amaritudine aie nre pterita. futura quoq; sollicite prideam⁹. Sobrie & iuste & pie viuamus in hoc sc̃lo ait apls: vt videlz in ptī sobrietas obseruet: vt iusta satisfactiõe pterita que nobis fine fructu salutis p̃ eriere tpa redimant: vt pietatis clipeum imminentib⁹ de futuro periculis opponamus. Sola est enim que ad oia valet pietas: cultus scz dei humilis & deuotus. Nec aliter est nobis prudẽ nouissima: nisi vt vniuersa que nobis iminere vident picula. sedula nobiscũ cogitatiõe versantes. discam⁹ de nra oino iduſtria: magis aũt de nostris diffidere meritis: & sole diuine nos protectioni cõmittere. pio quodam mentis affectu & effectu pie intentiõis in ipm̃ cuius datũ optimũ & donũ pfectum est. cõsumatio felix. & mors preciosa. Habes in euangelio tria hec. ipso tibi sermone dñi cõmendata. Beati i quit pauperes: beati mites: beati q lugẽt. Beati q sapiunt. pre desiderio celestiũ. interno quodã sapore mentis. ptia respuentes. Bti q nouissima prudent. in mãsuetudine suscipientes insitũ vbũ qđ saluare eor aias põt: & pietate cordis ad futurã tendũt hereditatẽ. Bti q pristinũ intelligentes errorem: crebris lauant lachrymis lectũ suũ. Vides qd optat vir sanctus: qd optime cupit eis pro qb⁹ orat? Vtinã mgt saperent et intelligerent: ac nouissima prouiderent. Ac si manifestius dicat. Vtinã esset in eis spũs sapientie & intelligentie atq; filij. Vtinã hec inueniant in nobis frẽs: vt suauiter omnia nra p sapientiã disponam⁹: vt intellectu pecata pterita vãemus: vt prideam⁹ futura consilio. Vtinã sapietia ad ptis vite sit moderationẽ: vtinã intelligamus ad preterite correctionẽ: vtinã deuota in dñi fide prouideam⁹ vt felicem habeam⁹ ipso miserãte cõsumptionẽ. Hic enim est funiculus triplex. quo trahimur ad salutẽ: ordinata cõuersatio. rectum iudiciũ. fides deuota.

¶ Item vnde supra de libro sapietie bi sũt viri misericordie. Sermo. iij.

Merito fratres cv
apls sanctis attribuit mr ecclesia qđ in sapientie libris legit: bi sũt viri misericordie &c. ij
Sunt enim bi plane viri misericordie: siue qz misericordiam pfecuti: siue qz misericordia pleni: siue qz misericorditer a deo nob donati sunt. Et vide quã misericordiã cõsecuti sint. Paulum interroga de seipso: vel magis sponte confitentez ausculta. Qui fui blasphemus & psecutor: & iniuriosus: sed misericordiam cõsecutus sum. Quis enĩ nõ audiuit quanta mala fecit sanctis in hierlm? Nec ĩ sola hierlim sz & in iudea insania ferebat: vt xpi membra lanaret in terris. Deniq; hac furia vectus ibat: sed puent⁹ a gra est. Ibat spirans minaz & cedis in discipulos dñi: & discipulus dñi factus est: cui ostẽderet quãta eum oporteret pro noie ipsius pati. Ibat dirum toto corpore virus exalãs & subito in electiõis vas mutatus est: vt iã cor illius eructaret vbũ bonum vbũ pium & diceret. Dñe qd me vis facere? Nec vtiq; mutatio dextere excelsi. Merito proinde loquebat. Fidelis sermo & oi acceptiõe dign⁹: qm̃ dñs iesus venit peccatores saluos facere quor pmus ego sum. Hoc ergo apõ beatum paulum fiducie & pfolationis accipite frẽs: vt ad dñm iam pquersos nõ nimis cruciet preteritor⁹ pscientia delictor⁹: sz tm̃ humiliet vos sicut & ipm. Ego mgt sum minimus apl'or⁹: q nõ sum dignus vocari apostolus: qm̃ persecutus sum ecclĩam dei. Ita & nos humiliemur sub potenti manu dei: & fiduciam habeam⁹: qz & nos misericordiaz consecuti sumus: & hoc qdem oibus nobis qm̃ oẽs peccauimus & egemus hac glia dei. Tex apud beatuz petrum aliud habeo qđ apponam: eo carius quo rarius: & quo singularius eo sublimius. Nam peccauit paulus sed ignorans fecit in incredulitate sua: petrus cũ cecidit apertos habebat oculos. Nonne vbi abundauit delictum: superabũdauit & gratia. Eor siquidem qui peccant ad eũ nouerint: eũ miserationes eius expti

sint: q̄z portauerint iugū suaue ⁊ onus leue? priusq̄z deuotionis gratiam ⁊ ꝯsolationem acceperint spūs sancti eoꝝ inq̄z copiosa redemptio est: ⁊ tales omnes nos fuimus. At eoꝝ qui post cōuersionem suam peccatis et vitijs implicant ingrati accepte gre? ⁊ post missam manū ad aratrum retro respiciunt tepidi ⁊ carnales facti: aut post agnitā viaz veritatis retroeunt apostate manifesti? eoꝝ vtiq̄z per paucos inuenias qui post hec redeant in gradum pristinum: sed magis ī sordibus positi sordescant adhuc. Sup quos propheta deplorat qm̄ obscuratum est aur mutatus est color optimus. ⁊ qui nutriebāt in croceis amplexati sunt stercora. Nec tm̄ si quis huiusmodi est desperam⁹ de eo tm̄ vt resurgere velit cito: quāto enim diutius p manebit tanto euadet difficilius. Beatus vo q tenebit ⁊ allidet parvulos babilonis ad petram. Etenim si creuerint vix poterūt superari. Filioli hoc dico ne peccetis. Sed ⁊ si quis peccauerit aduocatum habemus apud patrem? qui potest quod nos miseri non possumus tm̄ qui cecidit non adijciat ī malum vt profundius cadat: sed vt magis resurgat confidens q̄ nec ei negabitur venia si tm̄ confiteatur ex corde peccata sua. Sic enim is de quo loquimur post tam grauem lapsum ad tantam redijt eminentiam sanctitatis. Egressus foras fleuit amare. In egressu confessionem oris? in amaro fletu: compunctionem cordis intellige. Et attende: q̄ tunc primum recordatus est verbi quod dixerat ei ihesus. Tunc primo cordi fuit verbum quod predicta fuerat eius infirmitas: cum euanuit presumpta temeritas. Ue tibi qui post lapsum fortiorem te nobis exhibes. Ut quid tam rigidus es in tuam ipsius perniciem? Inclinare potius vt melius erigaris? ⁊ ne prohibeas frangi quod distortū est: vt possit melius solidari. Quid indignaris increpanti gallo? Tibi potius indignare. Pluuiam voluntariam ait psalmista segregabis deus hereditati tue: ⁊ infirmata est. Bona infirmitas que segregatur hereditati: que medicum non repellit. Induratos enim tanq̄z vas figuli in virga ferrea conteret: ⁊ hereditas infirmata é ait tu vo perfecisti eam. Audistis certe qua misericordiam consecuti sunt apostoli nri: vt iam nemo ex nobis super peccatis pretheritis vltra q̄z necesse sit confundatur in cubili conscientie sue compunctus. Quid enī Forte peccasti in seculo. Nunquid amplius paulo? Q⁹ si in ipsa religione? nūquid plus petro? Attamen illi toto in corde penitentiam agentes non modo salutem sed ⁊ sanctitatem sunt consecuti: etiam ⁊ salutis ministerium ⁊ magisterium adepti sunt sanctitatis. Et tu ergo fac similiter? quoniam propter te scriptura loquitur viros esse misericordie: vtiq̄z propter multam misericordiā quam consequi meruerunt. Potes tamen in hoc verbo etiam illud non inconuenienter accipere: viros misericordie datos ecclesie vniuerse. Scimus enim q̄ viri isti nec sibi vixere nec sibi sunt mortui? sed ei qui pro ipsis mortuus est: magis autez nobis omnibus propter illum. Quantum enim proderit nobis eorum iusticia: quādo ipsa quoq̄z sicut ostensuz est tm̄ profuere peccata. Pro nobis facit vita eorum? doctrina eorum: et ⁊ mors ipsa. Etenim in conuersatione continentiam? in predicatione sapientiam: i passione sua patiētiam nobis beati apostoli cōtulerunt. Que tamen vsq̄z hodie proferre nō cessant misericordia plen: q̄ est sanctaruz fructus orationum. Quānis ⁊ in ipsa eoruz vita adhuc inuenias q̄ enumeres fiduciāsez quā nobis miraculorum exhibitiōe prebuerunt. Et quis enumeret q̄z multa nobis per eos beneficia, puenerūt? Bene ergo de eis scriptura loquit: qm̄ hi sunt viri misericordie. Et addidit. Quoꝝ iusticie oblionem nō acceperūt. Vis vt nec tua accipiat oblionē? A triplici caue piculo: ⁊ florebis in eternū ante dm̄. Legis enim q: tepidus es: incipiam te euomere ex ore meo. Legis si auerterit se iustus a iusticia sua ⁊c. omniū iniquitatum eius non recordabor. Legis q̄ busdam dicenduz in iudicio non noui vos illis sine dubio qui receperunt mercedem suam. Ergo omnis iusticia tepida? omnis transitoria: omnis vendita: erit in oblionem coram deo. Sed non ita apostolorum iusticie: quod ex eo satis apparet quod sequi-

161. col. 4a. Ad fig. w. Incipiasq; hoc mō. In ipso fuę. ꝛc.

tur: Cum semine eoꝝ pmanēt bona. Manent enim in nobis vsq; hodie aplōꝝ vestigia ⁊ eoꝝ religio: q; quod ex deo est dissolui nō potest. Uestes israelitici ppli quadraginta annis in deserto remāserūt integre: multo magis aplōꝝ vestes sup iumentum saluatoris apposite. Cū semine inquit eoꝝ. Quid est semen? quia secutus adiungit hereditas sancta nepotes eoꝝ? Idem pfecto sunt ⁊ semē ⁊ nepotes. Meministis credo sciētibꝰ enī legē loquor: meministis inqnā legalis mādati: vt suscitet frater supstes semen fratri defūcto sine semine. Quis sine semine? Singulariter sum ego ait donec transeam. Ideoq; resurgēs vade inqt dic fratribus meis. Ac si dicat: Fratres sūt: faciant quod fratres. Ergo p euangeliū ipsi nos genuerunt: non tamen sibi sed christo: quia p euāgeliū christi. Nunc est q; molestē tulit paulus quosdā eorum dici a quibꝰ geniti fuerāt p euāgeliū? indignās aduersus eos qui dicebāt: ego sum pauli: ego cephe: ego apollo: christi magis omnes ⁊ fieri volens ⁊ dici: Itaq; semē apostolorum sumus p predicationē: sed p adoptionē ⁊ hereditatē semē christi ⁊ apostoloꝝ nepotes.

De Dauid ⁊ Golia ⁊ quinq; lapidibus. Sermo vnicus.

viij Audiuimus ex libro regum goliaz virum procere stature presumentē super multa fortitudine corporis sui vociferantē aduersus phalangas isrl: ⁊ prouocantē eas ad singulare certamen. Audiuimus etiā suscitatum a deo spīm pueri iunioris: vt indigne ferret virum spurium ⁊ incircumcisum castris isrl ⁊ dei sūmi agminibus exprobrantē. Spectauimus procedē tē adolescentulum in funda ⁊ lapide aduersus monstruose magnitudinis virum loricatū clipeoq; protectum ac galea: ceteriscq; terribilem militarib⁹ armis. Siqua in nobis erāt viscera pietatis nō potuimus non timere sic ineunti conflictum: non congaudere vincēti. Laudauimus magnanimitatē paruuli q; comederet anima eius zelus domus dei: ⁊ obprobria exprobrantium eiꝰ a se nō duceret aliena: sed tanq; ad propria moueretur iniuriam: ⁊ doleret super cōtritione ioseph. Mirati sumus tantā in adolescente fiduciam: quanta non inueniretur in vniuerso israel. Collatam deniq; celitus victoriam: ⁊ diuina manifeste patratā virtute tā leti suscepimus: q; solliciti certamen spectauimus: armati fide paruuli ⁊ gloriantis propria in virtute gigantis. Jam si spiritualem fm apostoli testimoniū legē esse nō ignoramus: ⁊ scriptam esse propter nos nō solū exterioris superficiei oblectandos aspectu sed interioꝝ quoq; sensuū gustu tanq; medulla tritici satiandos: considerandum nobis est: quisnaz videatur iste golias: qui populo dei iam prom̄ssiōis terram ingressoriamq; multis ex hostibus triumphanti solus exprobrare presumit: elatus ⁊ inflatꝰ spiritu carnis sue. Credo enim non incongrue in superbo homine superbie vitiū designari. Ipsum namq; est peccatum maximū quod dei populo magis insultat: ⁊ insurgit specialiter aduersus eos qui cetera iam videantur viciſſe peccata. Nunc est q; prouocat ad singulare certamen: tanq; ceteris iam subactis. Nam ⁊ philistei illo in tempore timebant omnino aduersus israel inire conflictū: nisi q; de golia enormis magnitudinis viro eorum fiducia tota pendebat. Unde enim eiusmodi animam superbia tētet: quam sibi subiugauit inuidia seu cupiditas ea que deo solet vomitum prouocare? aut pigritia que facit vt boum sterco ribus lapidetur? Unde inquam ei superbia: vnde extollētia oculorum? cui adeo cetera dominātur: vt diiudicari se ab vniuersis tanq; male sibi conscius arbitret? Quis deniq; nisi manu fortī: qui cetera sibi iam potenti virtute vitia subiugauit? aduersus nequissimū superbie vitium dimicaturus accedat? Procedat dauid manu forti: qm̄ non est vincere tantum hostem nisi in manu forti. Armetur ipse contra goliam: qui et vrsum vicerit et leonem. Uideat sane vtrum saulis ei possint arma pdesse? vtruz seculari sapiētia ⁊ philosophicis traditionibus: seu etiā diuinarū supficie scripturarū quā nimirum occidentē litterā vocat apls:

videat inquam vtrum his armis debellare superbiã: vtrum hac via humilitatẽ apprehendere possit? vt onerari sese q̃z roborari sentiens huiusmodi arma atq; impedimẽta proijciat: iactans omnino cogitatũ suum in dño: ⁊ de propria penitus desperãs industria: sola fide armat⁹ nõ reputet golie pceritatẽ: ne forte magnitudinis ei⁹ mole pre/matur: sed potius psallat spũ psallat ⁊ mẽte dñs defensor vite mee ⁊c. Nã ⁊ petrus donec ventorum violentiã: maris profundũ: corporis pondus nõ cõsideraret: in verbo dñi iactans semetipsum nec perire potuit nec timere. At vbi vidit ventum vehemẽtẽ timuit: ipsoq; timore protinus mergi cepit. Simile aliquid etiam nunc athlete nostro rex saul tẽtat: nõ potes inquies resistẽ philisteo istũ: nec pugnare aduersus eũ: q; puer es: hic autẽ vir bellator ab adolescẽtia sua. Verumtamen nõ acquiescit ille tale aliqd meditari: sz presumẽs de virtute eius cui⁹ auxilio prioza certamina iam vicisset: accedit intrepid⁹. Colligit ergo abiectis armis saulis quinq; lapides de torrente: quos nimirũ cum leuia queq; tolleret leuigare torrens potuit: sed nõ etiã tollere secum. Torrens quippe quẽ vtinã pertranseat anima nostra seculũ presens est scriptura teste: qm̃ generatio pterit: generatio aduenit tanq; tumẽs vnda impellens. Omnia ergo omnis caro fenuz: ⁊ omnis gloria eius tanq; flos feni: huiusmodi leuia facile secuz trahit torrens inundans: verbum autẽ dñi nullis fluctibus cedens manet in eternuz. Arbitror proinde nõ incõgrue quinq; lapidib⁹ istis quinq; partium intelligi verbum cõminationis: pmissiõis: dilectionis: imitationis: ⁊ orationis. Horum quippe verborum late patens copia in diuinarum reperitur serie scripturarum: ⁊ forte ipsa sunt quinq; verba quoruz meminit Paulus: malens gnq; vba loqui in sensu q̃z decẽ milia in lingua. Preterit enĩ figura huius mundi? ⁊ iuxta aliud testimoniũ: ⁊ mundus trãsit ⁊ concupiscẽtia eius. Hec autẽ vba trãseunte mundo nõ modo manẽt: verumetiã leuigantur magis: dum ptranseuntib⁹ plurimis multiplex est scientia. Jam vo collectos lapides cõtra supbie spm̃ dimicatur⁹ dauid in vase memorie sue reponat: cõsiderãs quãta nobis cõmineꝫ deus? quãta promittat: quãtã nobis exhibeat charitatem: ⁊ q̃z multa nobis exempla sanctitatis proponat: quemadmodum deniq; orationũ nobis vbiq; commendat instantiã. Nos inquã lapides secũ tollat quisquis supbie vitiũ debellare festinat? vt quoties venenatum audet erigere caput quilibet ex his lapidibus manu cogitationis eius primus occurrat: pcussus i fronte golias deijciat optus cõfusione. In quo sane cõflictu funda quoq; necessaria ẽ loganimitatis: formã habẽs quã huic maxime certamini nulla rõne deesse necesse ẽ. Quotiens ergo vanitatis cogitatio mentẽ pulsat: si ex intimo cordis affectu diuinas expauescẽ ceperis cõminationes seu pmissiones eius desiderare: non sustinet golias vtriuslibet lapidis ictum: sz reprimit illico tumor omnis. O si venerit in mentẽ dilectio illa tã ineffabil⁹ quã tibi deus maiestatis exhibuit: an nõ illico inardescẽs ad charitatẽ prosus abhominari incipis ⁊ abijcẽ vanitatẽ? Sic ⁊ exẽpla sanctorum si diligẽti tibi consideratione proponas: erit sine dubio ad reprimẽdam elationẽ cogitatio ista perutilis. Jam vo si forte insurgẽte subito elatione nihil ex his que diximus apprehẽdere queris manus tua toto feruore ad eã conuertẽ q̃sola restat oõne: ⁊ cõtinuo quẽ eleuatum videras ⁊ exaltatuz sicut cedros libani subuersus impius iam nõ erit. Sed queras forte sse quemadmodum suoipsius gladio possis abscidẽ caput? id enĩ tãto tibi iocundius quãto molestius hosti: dico breuit exptis loquor ⁊ q facile capiãt ⁊ aduertant sine mora qõ in semetipsis crebro sentiunt actitari. Quotiẽs prouocãte te vanitate ad recordationẽ cõminationis diuine seu promissionis aut ceterorum que supra diximus confundi ceperis ⁊ erubescẽ: dejectus est quidẽ golias: sed forsitan adhuc viuit. Accede itaq; propius ne forte resurgat: ⁊ stans super eum mucrone proprio caput eius abscide: de eaipsa que appetit vanitate perimens vanitatem. Elata siquidẽ cogitatione pulsatus si ex eaipsa materiam

& occasionem sumas humilitatis quo nimi rū deiceps humilius & abiectius tanq̄ ō supbo homine sentias de teipo: goliam go lie gladio peremisti.

Dnica. vij. post octa. penthecostes si ue post festū trinitatis: De euāgelica lectione vbi turba triduo sustinēs dñm septez panibus reficit. Sermo primus.

cix

Miſereor ſuper turbā: quia iā triduo ſuſtinēt me: nec habēt qō māducent. Euāgeliū fratres ob hoc scriptū ē vt legāt: nec ob aliud legit q̄z vt ratio nabilē cōsolationē aut desolationē exinde capiamus. Est enim secularibus cōsolatio vana de terrenaꝝ affluentia rez: vana nihilominus de earuz penuria desolatio. At euāgeliū speculū veritatis: nemini blandi tur: nullū seducit: talē in eo se quisq̄ reperiet qual' fuerit: vt nec ibi timore trepidet: vbi nō ē timor: nec letet cum male fecerit. Sed quid dicit scriptura? Si qs auditor ē verbi & nō factor: hic cōparabit viro cōsiderāti vultū natiuitatis sue in speculo. Consi derauit enim se & abijt: & statim oblitus est qualis fuerit. Nos aūt fratres nō sic obsecro nō sic: sed cōsideremus nosmetipos in ea quā audiuimus sacri euāgelij lectiōe vt pficiamus ex ea: & corrigam⁹ sm eā si qua in nobis deprehēdimus corrigenda. Propter hoc enim optat ppheta dirigi vias suas ad custodiēdas iustificationes dñi. Tūc inquiēs nō confundar: cū pspexero in omnibus mādatis tuis. Et ego qdē nō confundor sed glorior: p vobis fratres mei: qñ saluatorē i deserto secuti: existis ad eū extra castra Sed vereor: ne qs forte in triduana expectatiōe pusillanimis inueniat: & in egyptū huius seculi neq̄ mēte vel etiam corpe reuertat. Merito pinde clamat diuina scriptura & dicit: Expecta dñm viriliter age: & confortet cor tuuz & sustine dñm. Sed q̄diu necesse ē sustinere? Prorsus donec misereatur tui. Queris qñ misereatur? Misereor inquit sup turbam: q: iā triduo sustinēt me. Vbi enim triū dierū eas necesse est i deserto si gratum deo tuo offerre volueris sacrificiuz: & triduo sustineas saluatorē si miraculi panibus desideras saciari. Prima ē dies timoris: dies inq̄ declarans & illuminās tenebras tuas interiores: sed & horrendū gehēne supplicū demōstrās in quo sūt tenebre exteriores. Huiuscemodi sigdem cogitatio sic ut ipsi nostis: nostre solet exercere pmordia q̄uersiōis. Secūda ē pietas: qua respiram⁹ i luce miserationū dei. Tertia dies est rōnis: in qua veritas inotescit: vt tanq̄ ex debito quodaz nature fine alia q̄sideratione creatori subiecta sit creatura seruus seruiat redemptori. Exhinc iubemur discūbere vt charitas ordinet in nob: exhinc aperit dñs manū suam: & implet oē aial benedictiōe. Vez qñ aplis dicit sacite hoies discūbere quoz nos licet ad q̄fusionē nostrā habetis vicarios qualescūq̄ discūbere vos admonemus fratres charissimi: vt refecti pane benedictiōis subsistere possitis i via: ne forte misera necessitate cōpulsi descendatis & vos in egyptū: & incipiant vobis illudere q necduz in deserto vobiscū secuti sunt saluatorem. Miseri sane & ipsi q nō exiere cū exeūtib⁹: sed plane miserabiliores oīb⁹ hoīb⁹ q pfecti qdē cuz alijs sed non cū alijs sunt refecti. Porro si q fuere q discūbētibus alijs post dumeta seu diuersoria q̄ius abscōditi latuere? homines eiusmodi ieiunos vacuosq̄ remansisse qs nesciat? Sic & eos nihilominus q lenitate & curiositate ducti circū quaq̄ vagātes minime resederūt: aut si q sederūt quidē: sed non in ordine nec in numero ceteroz. Hortamur pinde charitatem vestrā & pastoralī solicitudine admonemus: ne quis ex vob inueniat angulos amare: sectari latebras: querere diuerticula: qñ q male agit odit lucē: & nō venit ad lucē: vt nō arguant opa eius. Sed nec inueniant in nobis q circūferant oī vēto doctrine: instabiles & ingeti nihil i se soliditatis: nihil grauitatis habētes: tanq̄ puluis quē pjicit ventus a facie terre. Nam de eis quid dicaz: quoz man⁹ cōtra omnes & manus omniū cōtra ipos? Hi sunt qui separant semetipos: animales spīm nō habētes: quoniam nemo in spū dei loquens dicit anatbema iesu: Nequissima

plane ⁊ pnitiosissima pestis: quādo vniuersos vnius obstinatio turbat: ⁊ fit omnibus discordie fomes materia scādaloꝝ. Beniqꝫ ppheta audi: q de vinea dñi loquēs: singularis inqt ferus depastus é eā. ¶Dico huiusmodi rogo ⁊ obsecro vos fratres mei: fugite simulationē oēs ⁊ angulos ppriꝰ volūtatis: fugite inquietudinē ⁊ spm lenitatis: fugite obstinationē: ⁊ nequissimū vitium singularitatis: nisi forte quod absit fraudare vultis aias vestras panis edulio benedicti Jā vo ne lógius ptrahā vos: septē panes q bus reficiamini isti sunt. ¶Primꝰ panis verbū dei: in quo vita hoīs est: sicut ipe testat Secūdus panis est obediētia: qñ meus cibus é inqt: vt faciā volūtatē eiꝰ q misit me. Tertius panis meditatio scā: de qua scriptū é cogitatio sancta ꝓseruabit te: ⁊ eque alio in loco noīari videt panis vite ⁊ intellectus. Quartus panis ozantiū lachrymę. Quintus vo labor penitētie est. Nec mireberis q laboꝝ aut lachrymas panē dixeriꝫ nisi forte excidit tibi qđ ī ppheta legisti Cibabis nos pane lachrymarū. Et ite in alio psalmo: labores inqt manuū tuaꝝ q: manducabis: beatus es ⁊ bene tibi erit. Sextꝰ panis é iocūda vnanimitas socialis: panis inqꝫ ex diuersis generis ꝓfectus: fermenta tus vtiqꝫ sapiētia dei. ¶Porro septimꝰ panis é eucharistia: quoniam panis inqt quem ego do caro mea é ꝓ mūdi vita.

¶Jtē vnde supra: De fragmētis septē misericordiarū. Sermo secūdus.

cx

SItis quid fecerim septē vobis hodie misericordias ꝓponēdo? Septem vtiqꝫ panes distribui. Nā si facte sunt mihi lachrymę mee panes die ac nocte: quāto magis diuine miserationes? ¶Multo enī dulciꝰ iste sapiunt: refician multo meliꝰ: ampliusqꝫ confirmāt cor hoīs. Nec multa nobis ni fallor ex his panibus hodie cecidere fragmēta. Nā ⁊ ego ipe sentiebā inter frangendū multas e manibus euadere micas: atqꝫ inter digitos pterātis elabi. Nec ipsi si collegeritis aliq: vos videritis. Ego si nondū fastiditis nfa que mihi collegeram sine īuidia cōmuni cabone forte incurrā maledictionē absco dētis fruméta in populis. ¶Primꝰ itaqꝫ panis si bene memini ꝓseruatio gratie fuit: q̄ me lz indignū a multis peccatis adhuc in seculo posituꝫ custodiuit. ¶Huius ergo triateneo fragmēta: habētia magnum ꝓrsus delectamētū saporis ⁊ alimoniā vite. Tribus siquidez modis a peccato me meminꝰ ꝓseruatum: occasiōis subtractiōe: resistēdi data virtute: affectiōis sanitate. ¶Multa. n. in peccata facile cecidissem si data eēt occasio: sed dei miseratiōe nō me talis opportunitas apphēdit. Jn multa quoqꝫ paulominus cecidissem grauiter impulsus violentia tētatiōis: sed virtutē dedit dñs rex virtutū vt sub me eēt appetitꝰ meus: ⁊ ei quaꝫ sentiebā ꝓcupiscētie minime ꝓsentiré. Sed ⁊ a quibusdam lōge me fecit miseratio tua dñe: vt penitus abhominarer ea: ⁊ ne vlla quidē eorum me tētatio molestaret. Secūdus quoqꝫ panis expectatio fuit qua tardabat vltionē: q: indulgētiā cogitabat. Et huius ergo panis tria fragmenta accipite: cogitātes lōganimitatē quā exhibuit: electionē ꝑdestinatōis sue quā ipleri voluit: ⁊ charitatē nimiā qua nos dilexit. ¶Propter hoc enim expectās expectauit me dñs ⁊ nō intēdit mihi: sed auertit oculos suos a peccatis meis quasi nolēs aduertere quantū delinquerem. ¶Propter hec inqꝫ dissimulabat vt cōmēdaret patiētiā suā: vt impleret electionē suā: vt ꝓfirmaret charitatē suaꝫ. De tertio quoqꝫ pane eius scilicet misericordie qua cōuertit nos ad penitentiā: tria iā tam fragmēta qꝫ frustra vobis appono. Tunc enī vt bene memini cōcussit cor meum excitans illud: vt aduerteret suorū vulnera peccatorum: ⁊ vulnerum sentiret dolorem: etiam ⁊ terruit deducens ad portas inferi et ꝓparata iniquis supplitia monstrans: ⁊ vt nihil iam nocte remaneret de lectationis meliorem mihi consolationem inspirans spem indulgentie dedit. Jn his tribus ego conuersus sum: credo q̄ et vos ipsi. Jam vero quartus panis ipsa est indulgentia. Obsecro vos diligenter colligite fragmenta: ne pereant. Sunt enim

salubria valde: ⁊ dulciora sup mel ⁊ fauum. Sic enī ex toto idulsit ⁊ tā liberaliter oēm donauit iniuriā: vt iam nec damnet vlciscē do nec confundat ip̄roperādo: nec minus diligat ip̄utando. Sūt enī alīq sic donātes iniuriā vt nō vlciscant: sepius tamen im p̄roperent. Sunt ⁊ alīj q fileāt licet manet tamen alta mēte repositū: ⁊ ranchorē tenēt in animo: quarū vtiq neutra plena indul gentia est. Longe ab his oībus benignissī ma est diuinitatis naturā. Liberaliter agit ignoscit plenarie: ita vt ꝑpter fiduciā pec catorū sed penitētiū vbi abūdauit delictuz soleat ⁊ gr̄a sup̄abūdare. Testis est paulus gentiū doctor: testis ⁊ mathe⁹ de thelonio electus in aplm: cui etiam nouī testi p̄mi scriptorē esse donatū est: testis ⁊ petrus cui post trinaz negationē totius ecclesie pasto ralis cura cōmissa est. Testis deniq etiam famosissima illa pecartrix: cui in ip̄o ꝙrsi onis initio tanta multitudo dilectionis cō cessa est: tanta post modum indulta gratia familiaritatis. Quis accusauit mariam? ⁊ p̄o seeam opportuit respondere? Si pharī seus murmurat: si martha cōquerit: si scā dalizant aplī maria tacet: ip̄s excusat etiā ⁊ laudat tacentē. Deniq illud quātel p̄ro gatiue quāte excellentie fuit? q̄ resurgen tem a mortuis p̄ma videre: tangere pma meruit? Sed iam trāseamus ad alia. Bo num est quidē nos hic esse vbi datur fidu tia peccatorib⁹: sed oportet ēt cetera nō ta cere. Itaq ⁊ cōtinentia ip̄a est panis q̄nt⁹ Tria nihilominus inuenio vnde merito clamare possim: q: fecit mihi magna q po tens est. Forte paruū aliqd reputatis cōti nentiam vestraz: sed ego non ita. Scio enī quos habeat oppugnatores: ⁊ quante illā necesse sit esse virtutis vt possit resistere ta libus: p̄mus siquidē hostis ꝙtinētie nr̄e caro est aduersus spm̄ cōcupiscēs. Q̄ do mesticus hostis? q̄z piculosa lucta: q̄z bellū Hostē hūc crudelissimū nec fugē intestinū possumus o aīa nec fugare: circūferre illū necesse est qm̄ aligatus est nobis. Nam qđ est piculosius? ⁊ miserabilius hostez nostrū ipsi coginur sustentare: perimere eum nō licet. Vides ergo q̄z sollicite te custodire necesse sit: ab ea que dormit i sinu tuo? Ve runtamen non est solus aduersarius mihi alium adhuc habeo q circūcinxt ⁊ obsedit me vndiq: etsi ignoratis hostis iste est p̄ sens seculū nequā. Cōclusit inimicus vias meas? ⁊ p quinq portas qnq videlicet cor poris sensus iaculī suis vulnerat me: ⁊ mors intrat p̄ fenestras meas. Sufficere nimis poterant isti duo? sed heu me ecce video vē tum validum venientē ab aquilone: a quo panditur omne malum. Et nunc quid su peresset aliud? Domine salua nos perimus. Ecce enim malleus vniuerse terre? ecce ser pens callidior cunctis animantibus: ecce inimicus ille quem nec videre possum: q̄n to minus cauere. Neq enīz est colluctatio seruare volentibus continentiā: ꝙtinentiā aūt dico non a sola luxuria: sed a ceteris q̄z sicut necesse est vitijs ⁊ pctis nō est illis col luctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē tm̄: sed aduersus p̄incipes ⁊ potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum cōtra spiritalia nequitia in celestibus. Et quis est qui iacula eorum ignea possit extinguere? Paraueru nt sagittas suas in pharetra: vt sagittēt in obscuro rectos corde. Sz ⁊ narauerūt vt absconderēt laqueos: dixerunt quis videbit eos. Nunc quidem aperte ⁊ violenter? nunc occulte ⁊ fraudulēter: sem per autez malicioſe ⁊ crudeliter impugnāt ⁊ persequuntur nos. Et ad hec tollerāda ne dicam superāda? quis idoneus? Credo iam vobis aliquatenus innotescit cōtinen tie difficultas: vt iuxta aplm sciatis que a deo donata sunt vobis. Q̄no in dño facia mus hāc virtutē: ⁊ ip̄e ad nihilū deducet tribulantes nos. Ip̄e ē enim qui nō modo carnē nostrā cū cōcupiscentijs suis? sed ⁊ p̄ sens seculū neq cū curiositatibus ⁊ vanita tibus suis: conterit ⁊ sathanā sub pedibus nostris. Illūqd nō merito dixerā inueniē dū i ꝙtinētia? vñ clamarē q: fecit mihi ma gna qui potens est? Jam vō sexti panis fra gmenta accipite. Est autem panis ip̄e gra tia p̄merēdi bona scilicet eterne vite? quaz gratiā in tribus maxie constare arbitror: i odio p̄teritoꝝ malorum? ⁊ ꝙtēptu bonoꝝ p̄ntiū: ⁊ desiderio futuroꝝ? Septimi q̄z

panis est spes obtinēdi ? cui⁹ nichilomin⁹ teneo fragmēta tria: et eoꝝ sapor dulcis ad modū gutturi meo. Tria iqꝫ sūt q̄ sic robo rāt ⁊ sic ꝓfirmāt cor meū ? vt nulla me penuria meritoꝝ nulla cōsideratio ꝓprie humilitatis: nulla estimatio celestis btitudis ab altitudine spei deijcere possit in ea firmiter radicatū. Desideratis ea ? an seruāda sūt ꝓpter eū qui dixit mel iueniſti come de qđ sufficit tibi ⁊ cetera? Sic ꝓplet quotidie quod de se ipa sapia prophetauit ? ⁊ nūc idipm̄ video: qm̄ qui edunt me iquit adhuc esuriēt. Proinde nō vos protrabā vltra ? sz nec nr̄am fraudabo esurie: qm̄ siquid é sic paratos vos video ac si necdum suſperitis quicquā. Tria cōsidero i quib⁹ tota spes mea cōsistit: caritate adoptionis? veritate promissiōis: potestate redditiōis murmuret iā q̄ztū voluerit isipies cogitatō mea dicens quis enim es aut quanta ē illa glia ? quibusue meritis hāc obtinere spas Et ego fiducialiter respondebo. Scio cui credidi ? ⁊ certus sū q⁹ i charitate nimia a doptauit me: q: verax in promissiōe ? q: potēs i exhibitiōe: licz enim ei facere qđ voluerit. Nic é funicul⁹ triplex qui difficile rumpitur: qué nobis a pria nostra in hūc carcere ēvsq̄ demissū firmiter obsecro tenea m⁹ ? vt ipse nos subleuet ipse trahat ⁊ per trahat vsq̄ ad cōspectū glie magni dei. q est benedictus in secula.

De septem misericordijs. Sermo quart⁹

cxj

Misericordias dñi i eternū cātabo. Ut qd enī mihi insipiēs nescio que cogitatio de penitentie hui⁹ onere murmurat vt aggrauet illud sup ceruicē meā? Alius onus sentio suauius qdē: sed vtiqꝫ multo maius. Sic enim onerat me miseratio nibus suis deus ? sic cōcludit sic obruit me beneficijs suis: vt onus aliud sentire non possim. Quid enī retribuā dño ? ꝓ oībus q̄ retribuit mihi? Tanta tribuit tāta retribuit ? ⁊ tu mihi aliud de onere loqueris? Deficit spūs meus ꝓfus deficit: in tāta būficiorū cōsideratiōe. Et licet dignas nō sufficiā gr̄as agē: ingratitudinē ꝓfus odit aīa mea Peréptoria qdem res est ingratitudo: hostis gr̄e inimica salutis. Dico ego vobis? qm̄ ꝓ meo sapere nihil ita displicet dō pser tim in filijs gr̄e in hoibus cōuersiōis: qué admodū ingratitudo. Alias enim obstruit gr̄e ? ⁊ vbi fuerit illa: iam gr̄a accessuz non iuenit nō hēt locū. Hinc enim frēs tristitia magna ⁊ dolor cōtinu⁹ cordi meo ? q̄ non nullos tam ꝓnos ad leuitatē adrisum ⁊ ad scurilia verba tam faciles video: vt ptimescam valde ne forte plusq̄z expediat diuine mie sint imemores ? ⁊ ingrati tā multis beneficijs suis aliqm̄ deserant a gr̄a: quā non vt gratiā venerant. Nam de eo qđ dicam q murmurat ⁊ obstinato in patientia pdurat aio vt cū peniteat adhesisse deo: ⁊ contra morē ⁊ ꝓtra rationē bonum factū pñia comitatur ? qui sine dubio miserationibus dei nō modo nō habet gr̄am sed cōtumeliam reddit. Vino enī quātuz in se est puuz honorat eū a quo vocat⁹ é q̄sqs ei seruit in tristitia ⁊ ráehore: si tñ seruire qs ei pōt in ea tristitia q̄ est ſm carnē ⁊ morte opak. Putas ergo q: maior ei gratia dek ? ⁊ nō magis ⁊ qđ videk habere auferak ab eo? Nonne enī pditū reputak ? qđ ingrato donatū est? Aut dedisse nō penitet datorē ? qđ pisse videtur? Oportet ꝓinde gratū esse hoiem ⁊ deuotū: q ꝓcepta gratie munera nō modo manere sibi desiderat sz ⁊ multiplicari Nemo enī sane est qui nō facile si q̄rit inueniat vnde obnoxi⁹ sit deo: quoniā nō est q̄ se abscōdat a caloꝛe ei⁹. Sz nos maxie quos segreganit ⁊ assumpsit ad fuiendū sibi soli. Si forte secundū aplm̄ nō accepim⁹ spm huius mundi sz spiritū q a deo é. vt sciam⁹ que a deo donata sūt nobis: oio plurima inuenim⁹ vnde ei cōtinuas agere gratias debeam⁹. Quis enī i nobis é q nō cōsiteri deo possit qm̄ misericordia tua magna est sup me. Itaqꝫ de tāta multitudie miserationū dñi breuiter nobis aliquas ꝓponere velim. Ut q sapiēs est hac occasione data sapiētior fiat. Septē in me ego iuenio. misericordias dñi: q̄s ⁊ vosipi credo facile inuenietis i vob. Prima est q a mitis peccatis adhuc i seculo positū custodiuit. Prima inqꝫ non iter omnes quas mihi dedit:

sed ꝓma inter das septē. Quis enī nō videat qꝫ sicut in multa cecidi sic ⁊ in alia poterā cecidisse pctā? nisi oīpotēs pietas me conseruasset? Fateor ⁊ fatebor: qm: nisi quia dñs adiuuit me paulomin⁹ cecidissiet in oē pctm̄ aīa mea. Et hec quāta dignatio pietatis qꝫ ingratū ⁊ pensidentē sic gratiā obseruabat: qꝫ in multis cōtrarium ⁊ cōtemnētem nihilomin⁹ ab alijs benignissime ꝓtegebat. Et ꝑa miseratio tua sup me benignissime dñe q̄ ne potit explicari ꝓmone? qꝫ liberalis qꝫ benigna qꝫ gratuita fuerit? Ego peccabā: ⁊ tu dissimulabas. Nō cōtinebā a sclaris⁹: ⁊ tu a verberibus abstinebas. Prolōgabā ego multo tpe: iniqtatē meam ⁊ tu dñe pietatē tuā. Sed qd ꝓdesset expectatio: nisi sequeret penitudo? Cumulus esset dānatiōis dicēte dño. Hec feci sti ⁊ tacui. Tertia pinde miseratio fuit? qꝫ visitauit cor meū ⁊ inmutauit vt amara fierēt q̄ mihi dulcia ꝑus erāt? ⁊ q̄ latabar cū mala facerē ⁊ exultabā in reb⁹ pessimis: incipem demū recogitare ei oēs ānos meos i amaritudīe aīe mee. Et nūc dñe cordis mei cō. mouisti terrā ⁊ ꝑturbasti eā: sana ꝯtritiōes ei⁹ qr cōmota ē. ⁊ Adulti. n. pnia ducti sunt: sed in fructuosa: qm̄ pnia eor⁹ reꝓbata ē sicut ⁊ prior culpa. Itaqꝫ hec fuit mia ārta qꝫ penitentē misericordit suscepisti: vt i eorū numero ⁊uenirer de qb⁹ psalmista ait. Bti quor⁹ remisse sunt iniqtates: ⁊ quor⁹ tecta sūt pctā. Segf mia qrta? ꝑ quā mihi ꝯtinēdi deiceps ⁊ emēdati⁹ viuēti pstitisti virtutē ne recidiuū paterer ⁊ esset nouissimus error: peior ꝓre: Oino enī manifeste tue est dñe deus virtutis ⁊ nō humane susceptū sel peccati iugū a ceruicib⁹ suis excutere: qm̄ q facit pctm̄ seruus est pcti: nec est liberari nisi i manu fortī. Jam vo postq̄ in his qnq; miseratiōib⁹ a malo de⁹ libauit vt faciat qꝫ scriptū est: declina a malo ⁊ fac bonū in alijs duabus bona largiris. Nec vo sunt gr̄a ꝓmerēdi qua minus bone cōuersationi indulges: ⁊ spes obtinēdi qua donas boi indigno ⁊ pctōri de tua totiens expta bōitate vsq; ad celestia spāda ꝓsumē Jtē vnde supra. De triplici misericordia ⁊ quattuor miseratiōib⁹. Sermo quart⁹.

Cxij

MIserere mei de⁹ sm̄ magnā mīam tuā. Sicut sunt pctā minima? sunt mediocria sunt ⁊ magna: sic est mia qua mediocris ⁊ magna. ⁊ Magn⁹ ḡ pctōr magna mia opus hēt: vt vbiabūdauit delictū superabūdet ⁊ gr̄a. Parua mīam dico expectatione qua nō statī punit peccantē: sed expectat ad pnīaz. Parua aūt i nō sc; ad cōpatione aliaz. Aliqn magna plane magna oīno mia expectatio dñi est. Nam peccantē angelū oīno nō expectauit: sz ꝓcipitauit. Noiem quoq; peccantē nō distulit: sed ꝓtinus expulit de paradiso. Nunc iam expectat? dissimulat: sustinet decē annis ⁊ vigiti: vsq; ad senectutē ⁊ senū. Et si cōsideremus quāta q̄ plurima pctā quottidie siunt? nōne grauia reputabim⁹ q tñ cōtinuo dānatiōis nō excipe sniam? Mihil pinde mirū si ipsius quoq; ꝓphete pene moti sūt pedes pene gressus effusi: qm̄ zelabat sup pctōres: pacē pctōrū vidēs? sed pctōres dicunt quō scit deus: etsi est sciētia in excelso Sed hec est gr̄a crucis xp̄i ⁊ virtus. Vnuo ego die dñs nolo mortē pctōis: sed vt cōuertat ⁊ viuat. Oītū mihi videt: vox ista ē xp̄i resurgētis. Acsi dicat Volit nolit unde⁹ nolo mortē pctōris: q mori volui ꝓ pctōrib⁹ Volo vt fructuosa sit mors mea: ⁊ copiosa ꝑ eā redēptio. Manc ḡ mīam dñi qua tardat ferire pat⁹ ignoscere non paruā qdem in seipsa sed aliarū cōpatiōe noiam: qꝫ hec qdē si sola fuerit nullatenus sufficit ad salutē imo iudiciū dānatiōis accumulat: vt dicat. Hec feci sti ⁊ tacui. Aplīs pinde audiamus more suo terribilit itonantē. In diuitias inqt bonitatis ei⁹: haud dubiū qn dei ⁊ lōganimitatis cōtēnis? Ignoras qm̄ patientia dei ad pnīaz te adducit. Tu aūt sm̄ duritiā tuā ⁊ cor ipenitēs: thesaurizas tibi irā in die ire. Thesaurizas tibi inqt thesauros ire ꝓ ꝓgatis thesauris mie quos ꝓtēnis ⁊ enacuas i te mias dei. Sed sm̄ qd sm̄ duriciā tuā ⁊ cor ipenitēs ait. Quis aūt scidet duritiā? nisi qui passione sua petras scidit. Quis dabit cor penitēs? nisi a q̄ est oē datū optimū? Nec est scda mia oi maior ꝓre: q

facit ne infructuosa sit ꝛ querat in vanati
one mortis: dado. ſ. ꝛ pniam ſi ē qua expe
ctatio nō mō nō pdeſt: ſz obeſt plurimū. Et
hec qdē in leuib⁹ pctis pōt ſufficere: qñ in
his a qbus abſtinē oīno nō poſſum⁹ dū ge
ſtam⁹ corpus pcti ad ſalutē pōt ſufficē pnia
quottidiana. At in grauioꝛib⁹ qdē ꝛ q̄ pctā
ad mortē ſunt opus ē nō mō pnia: verū ēt
ꝓtinētia. Difficil' p̄ſus ꝛ ſolū diuine ⁊tuti
poſſibil' res ē ſuſceptū ſemel pctī iugū a cer
uicib⁹ excutē: qñ q facit pctm̄ ſu⁹ eſt pcti
nec iā ē libari niſi i manu fort. Nec ē mia
magna magis pctoꝛibus nec̄ia de q̄ dicit.
Miſerere mei de⁹ ſm̄ magnā miaz tuā. Et
ſz mlt̄itudinē miſationū tuaꝝ dele iiqtatē
meā. De q̄ttuoꝛ filiab⁹ magne mie dictū ē
q̄ ſūt: iimiſſio amaritudis ſubtractio oppoꝛ
tunitatis ⁊tus reſiſtēti ꝛ ſuauitas affectioīs
Quādoq; enī ei q pctō aliquo obligat⁹ te
nēt pie iimittit dñs amaritudiē q̄ſdā q̄ mē
tem occupāt hoīs: ꝛ expellūt delectationē
pcti: qñq; ꝯo ſubtrahit opportunitatē: nec
tētari patit̄ i firmitatē n̄ſam: qñq; ⁊tutē do
nat reſiſtēdi qđ mai⁹ē. ſ. vt tētationē ſentiēſ
viriliter reſiſtat: ꝛ vt nō ꝓſentiat agat: ꝛ qñ
q affectionē ſanat: qđ pfectiſſima ē ꝛ in q̄
p̄ſus tētatio tollit: vt nō ſolū non ꝓſentiat
ei: ſz nec ſentiat qdē. ¶ De trib⁹ gene
ribus hoīuz q ſūt i religiōe. Sermo vnic⁹.

cx iij

NVſquā eſt ſe=
curitas frēs: neq; in celo neq;
in padiſo multo min⁹ in mun
do. In celo enī cecidit angel⁹
ſub p̄ncia diuinitatis: adā in padiſo de celo
voluptatis: iudas in mūdo de ſcola ſaluato
ris. Nec iccirco dixerim: ne qs de loco iſto
ſibi blādiat: qr dī: Locus iſte ſanct⁹ ē: qr nō
loc⁹ hoīes: ſed hoīes locuz ſanctificāt. Sūt
enī ꝛ inter nos tria genera hominuz: ip̄aq;
ſatis ꝛ ordini ꝛ hoī incōgrua: q bāc viā in
greſſus ſit. Sūt eniz qdā q bñ inceperūt: ſz
defecerūt ſtati? ꝛ ſunt q nunq; inceperunt
ſed i ſua mollicie pmāſerūt ꝛ pmanēt: ꝛ ſūt
q rapiūt ſpū lenitatis: tardi ad audiēdū ve
loces ad loq̄ndū patiſſimi curſuz enūerare
qđ faciūt: ſi qd faciūt tñ. Nūqd vl' iſtos re
pellit de⁹? Nō ſz ſi i fundameto pmāſerīt
ſalui erūt: ſic tñ q̄ſi p ignē. Per quē ignē di
cit ap̄l's fundamētū aliud nemo pōt ponē
p̄ter id qđ poſitū eſt: qđ eſt xp̄s ihs. Si qs
edificauerit ſup fundamētū iſtud ligna fe
nū ſtipulā detrimētū patiet: ipe autē ſaluus
erit ſic tñ q̄ſi p ignē. Fundamentū xp̄s ē: li
gnū fragile: fenū molle ſtipula leuis eſt. Li
gnū ſunt q fortiter inceput: ſz fracti nō re
nodant. Fenū ſunt q a fugiēda mollitie te
pefacti: nec ſūmitate digiti vt dicit̄ laboꝛes
arduos tāgē voluerūt. Stipula ſūt q lenita
tis motib⁹ exufflati nunq; i eodē ſtatu pma
nēt. Et timēdū qdē de iſtis: ſz n̄ deſperādū:
qr ſi i fūdameto xp̄z habuerit h̄ ē i hac fide
xp̄i vitā finierit ſalui erūt: ſic tñ q̄ſi p ignē.
Ignis tria hꝫ: fumū: lucē: ardoꝛē. Fum⁹ la
chrymas excitat: lux vicina illumīat: ardoꝛ
adurit. Ita ꝛ q hmōi ē: fumū h̄ ē amaritu
dinē habē i mēte dꝫ: qr tepid⁹ ē qr remiſſus
ē: qr leuis ē: qr oꝛdinē q̄ntū i ſe ē ſubruit ꝛ p
turbat. Sz ꝛ lucē i oꝛe: vt q̄l'ē i mēte: talē ſe i
ꝓfeſſiōe ꝛ dicat ꝛ plāgat: vt ꝛ līgua arguat
ꝓſciaz: ꝛ ꝓſcia arguat linguā. Neceſſe q̄z ē
vt ardoꝛē ſētiat in coꝛpe. i. penitētie tribula
tionē: etſi nō multim edā: aliquā tñ. Putas
qr ſic cōp̄ctos coꝛde oꝛe ꝓfeſſos: coꝛpe fati
gatos abijciet: q oēs hoīes ſaluos fieri ꝛ ne
minē vult pire? Sūt ꝛ alīj q edificāt ſup fū
damentū hoc argentū aurū lapides p̄cio
ſas: qui vehemēter inciptūt: p̄ficiūt vehe
mētius: vehemētiſſime perficiunt: nō attē
dentes qd caro poſſet: ſid quid ſp̄us velit
¶ In labore meſſis. Sermo p̄mus.

cx iij

DEo qđ nupri
me dictū ē ſurſū alios: alios ꝺ
oꝛſum aſpicere: habeo adhuc
aliqd qđ veſtre nō fileā charī
tati. Nā eaꝝ qdē cogitationū quas exp̄ſſi
mus: tūc ſi bene meminiſtis: ſz pfectio: aite
ra: vtraq; tñ vtilis ē. Sūt aūt q alio mō ſur
ſum coꝛ habeāt: ſicut fecit de⁹ hominem re
ctū: ꝛ ſecure reſpōdeāt ad exhortātis vocē
p̄ſbyteri habem⁹ ad dñm: ſunt ꝛ alīj q brū
tis cū aīalibus inclinati deoꝛſum deriſui ſe
faciāt eē imundis ſpiritib⁹: q pfecto clami
tāt illudētes incuruare vt trāſeamus. Sci
tis enī q in congregatiōe plurimoꝛ: ip̄oſſi
bile ē vni⁹ oēs fortitudinis eē ſeu coꝛpoꝛuz
ſeu moꝛ. Nā vtraq; infirmitatē patienter

cx iiij

ferre regule nr̃e monet auctoritas: ⁊ vtriq; aliquaten⁹ cõdescẽdere charitas iubet. Vidit hoc alter quispiaz ⁊ fortassis incipit inuidere? cui cõdolere debuerat. Hinc accidit vt sepe beatificet eum in corde suo de re vnde miserum se ille reputat: moleste ferẽs necessitatẽ suaz. Omnino igit̃ incuruatũ se esse ⁊ bassõ corde carnem sapere, pbat apud quẽ nec ipa quidẽ miseria caret inuidia: sed eis quas certa charitatis cõsideratiõe aliene necessitati dispẽsatiões prelat⁹ impendit talibus apponit cor suum similia querit murmurat aduersus eum qui denegat irrationabiliter postulanti. Hinc suspitiones detractiões ⁊ scãdala suscitant. Nõ iccirco id loquor charissimi q̃si magnope de vobis habeã conqueri sup hac re: sed p̃ monere vos ⁊ p̃munire necessariũ duxi, propter multos qui inter vos sunt teneri ⁊ delicati: quibus aut etas aut infirmitas rigorẽ cõmunis regule exigit aliquatenus temperari. Gratias ei de cuius munere venit? quia multos hic video quorum mens intẽta deo tam longe facta est ab illo infimo cogitatu: vt iuxta se positões ꝺbiliores, p̃ius ignorent se minus omnibus facere cõquerant. Mimiz q̃ superiores semp attẽdunt cum aplõ obliti que retro sunt ⁊ extẽti i anteriora. Quãtum putas illos ego admiror quãtũ vereor in corde meo: quantũ ample ctor caritatis affectu? q velud nescientes eos quos secũ quottidie vidẽt vnũ forte aut duos seu ẽt plures quos i maiori feruore sps sancti ex omnib⁹ eligũt ⁊ cuz ipsi forte meliores sint: semper tamẽ illoz sibi p̃eponũt sancta in domino studia: ⁊ exercita corporalia seu ẽt spiritualia. Memini me altera quoq; iam vice dixisse ſz iterũ repetere nõ grauabor: q̃z sublimi aliquãdo meditatiõe monacus quidã laicus toto intẽdit spacio vigiliaz. etenim sũmo mane apprehensuz me i auditorium trahit? ⁊ prostratus pedibus ve mihi ingt quia monachũ i vigilijs vnũ nõ cõsideram in quo trigita virtutes numerauit: quaz nequã quidẽ i me inuenio Et fortasse nullã ille tantam habebat: quãta erat hec ipsa religiose emulatiõis humilitas. Hic itaq; fruct⁹ sit nr̃i bn⁹ ſmõis vt altiora sp attẽdas: q; in eo plenitudo ꝓfectus bũilitatis. Mã si forte in te aliq̃ tibi fratre aliquo gratia collata videtur: sed i multis si bonus emulator fueris: iudicare te poteris inferiorem. Quid enim si laborare aut ieiunare plus illo potes? ⁊ illa patientia superat humilitatẽ p̃cedit sup̃eniet caritate? Quid enim tota die circa id quod videris habere insipienti cogitatione versaris Esto magis sollicitus vt scias quid desit tibi hoc enim melius. Vtinã fratres sic nos essemus cupidi gratie spiritualis: quemadmodũ seculares homines pecunie tẽporalis. Debuimus certe ⁊ multũ debuim⁹ vincere i bono malũ? et tanto ampli⁹ desidera re quãto p̃ciosius ẽ q̃ desideramus: sed vtinam vel equales esse possim⁹. Magna enim confusio magna valde q; ardenti⁹ illi pniciosa desiderant q̃z nos vtilia: citius illi ad mortem ꝓperant q̃z nos ad vitaz. Quãto eni desiderio pecunie crucietur auarus quãto glorie appetitu ambitiosus exestuet q̃z violẽter dẽq; trahit sua quẽq; voluptas quis explicet? Videas certe eos quicquid adepti fuerint parui pendere: non attendere quanto labore ⁊ desiderio ea vix tandez ꝓsequi potuere: q̃n vilescũt eis oĩa pre desiderio minoris forte rei quam alteri ceperint inuidere. Et tu ergo non magnope cogites que tibi videris habere: nisi forte interdũ vt gr̃as agere possis ⁊ te noueris debitorẽ ei q dedit seu gr̃a ꝓsolatiõis cũ id nec esse fuerit ne q̃libet ex cã tristior fias. De cetero ea semp magis attẽde que ali⁹ habz tu nõ habes q; hec cogitatio in humilitate te custodiat: ⁊ a descẽsu tepiditatis elõget: magis aũt ⁊ accẽdat desiderio ꝓficiẽdi. Vi de enim quãta eregiõe mala cogitatio illa parturiat q̃ sedule versas i aĩo qd̃ tibi hẽ videris: ⁊ altez quẽpiã estimas nõ habere Hinc.n. eleuaris In supbiã dũ te p̃ponis alteri. Hinc pficẽ negligis: dũ te magnũ quẽpiã arbitraris. Hinc demũ icipis deficere: dũ tibi alteri⁹ cõpatiõe etiã nimis egisse videris: ficq; i tepiditatẽ incidis ⁊ incipis remissi⁹ agẽ. Scim⁹ aũt q; de⁹ sup̃bis resistit: humilib⁹ aũt dat gr̃am: q; maledict⁹ q op⁹ dei fecerit negligenter: beati vo q esuriunt

ꝛ ſtituunt iuſticiã: q; ſi ſpũ facta carnis mortificauerimus viuemus: ſi vo ſm carnem vixerimus moriemur.

¶ Itẽ in laboze meſſis. Sermo ſecũdus.

cxv HEc eſt generatio querentiũ dñm: querẽtiuz faciem dei iacob. Et diuerſis ꝛ diuerſa querentibus hominũ turbis animo fatigatus: q̃z deſideráter ad hũc cuneũ hodie ſpm̃ refocilliatur⁹ acceſſi Gratias deo nõ ſiz fraudatus a deſiderio meo: nõ ſum fruſtratus a ſpe mea. Cõcupiui videre? vidi: ꝛ liquefacta ẽ aĩa mea. Repletus ſum conſolatiõe ſupabũdo gaudio? oĩa interiora mea noĩ dñi benedicũt: ꝛ oĩa oſſa mea dicũt dñe qs ſimilis tibi. Nẽpe p ſpiciẽs eminus cũ accederẽ? fateoz videre mihi corporaliter viſus ſum: quos in ſpũ quõdã ꝓpheta ꝓuidit: ꝛ ꝓtinuo ſubijt animum qđ oze ille depromiſerat: vt cum eo pſallerẽ dicẽs: Hec ẽ generatio querẽtium dñm. Multe ſunt generatiões hominũ? et ni fallo: tertia iſta ẽ generatio: que non viget ꝛ apparet ĩ nobis. Prima ſiquidẽ generatio nec querens adhuc dñm nec queſita fuit a dño: cum in obliuione mẽtis ꝛ reatu iniquitatis vnum quẽq; genuit mater ſua. Secũda ꝓinde ſtatim ſicut neceſſe erat ex aqua ꝛ ſpũ remedium nobis exhibuit feſti natũ? ꝛ fuit illa generatio nõdũ qdẽ querẽtiũ: ſed tñ iã queſitoz: q; nec ſciẽtes adhuc q̃rere dñm nec valẽtes ipe queſierit. Que fuit igiꝝ nos ꝛ acquiſiuit in generatiõe ſecũda: vt eſſemus iã populus acq̃ſitiõis. Si adhuc forte ſenioz frater murmurat ꝛ inuidia cõtabeſcit? dicaꝝ ei qm̃ epulari ꝛ gaudere oportebat: q; hic frater tuus pierat ꝛ inuẽtus ẽ. Cetez ad hoc ſtatim queſiuit nos dñs vt quereret tpe opportuno: cũ iã poſſz queri poſſet ꝛ inueniri. Ue nobis q; tãdiu diſſimulauim⁹ ꝛ neglexim⁹ querere vitã: q̃rere eũ q ſolus bon⁹ eſt ſperãtibus in ſe aĩe querenti ſe. Ue tibi generatio praua ꝛ exaſperãs mala ꝛ adultera generatio vſq; hodie mẽdaciũ queritãs ꝛ diligẽs vanitatez: nec ſeruans fidẽ cui deſpõſata fueras veritati. Mũgd nõ opus habet euſmodi generatio naſci denuo? iterum generari? Et maxime. Nẽpe genimina viperaz facti tanto magis nũc neceſſe habẽt in vẽtrem matris gratie iterato introire ꝛ naſci: quãto facta noſcunt poſteriora eoz deteriora ꝓpriis Gratias ipſi gr̃e ꝛ ſi dici põt pluſq̃z gratuite miſeratiõi: que benefitijs obruit nõ modo ĩmeritos: ſed nimiũ male meritos ꝛ ingratos. Gratias ei q regenerauit vos etiã hac vice in ſpem vite: vt adoptiõẽ filioz recipetis. Uolũtarie enim nũc ꝓprie genuit nos verbo vtiq; veritatis. Nam q; puo nos genuit ſacramẽto equidẽ pietatis: ꝛ ſi volũtariũ generãti genitis tñ volũtarium eẽ nõ potuit: in quib⁹ adhuc nullus volũtatis vſus nullũ rõnis exercitium fuit: ac pinde nulla generationis ipſius agnitio nulla tãti noticia genitoris. Nũc demũ voluntaria generatio: volũtariũ exhibet ſacrificiũ iuxta illud: Voluntarie ſacrificabo tibi: ꝛ ꝓfitebor nomini tuo dñe: qm̃ bonũ ẽ. Nec ẽ generatio querentiũ dñm. Querẽtiũ dicã? an habentiũ? Habentiũ vtiq; ꝛ querentiũ. Alioqn nõ poſſent querere non habentes. Sed quid habentes aut quid querentes? Uel potius quomodo habentes quomodo querentes? Uerbo geniti: verbum habent. Nunquid nõ verbum dñi? Johãnem audi: Et deus erat verbum. Quid ergo iam amplius querit generatio habentium dñm? Conſidera quid ſequitur in pſalmo: Hec eſt generatio querẽtiũ dñm: querentiũ faciem dei iacob. Eunde ꝓinde habẽt pariter ꝛ reqrunt: q; vnus idẽq; ꝛ verbum patris ꝛ ſplẽdor paterne glorie eſt. Et is qdẽ nõ queſit⁹ haberi forſitã põt: nõ habitus aũt queri oĩno nõ põt. Demiq; ipa ẽ que ꝺ ſe loqt̃ ſapiẽtia. Qui edit me adhuc eſuriet. Potẽs ipe ẽ pſtare ſe etiã non querẽti: q; vt ſuꝑ oſtẽdim⁹ de cumulo gr̃e ꝛ bñdictiõe dulcedinis q̃rit ꝛ ꝓuenit adhuc q̃rere nõ valẽtes. Nemo aũt añ idone⁹ q̃rere q̃z hẽ: q; nemo inqt venit ad me niſi pr̃⁹ me⁹ traxerit eũ. Adeſt ḡ q trahit ꝛ quodã modo necdũ adeſt: q nõ alio trahit q̃z ad ſe ipm̃. Nunq̃z en ĩ nec vlq̃z ſine filio pr̃. Adeſt p fidẽ: vt ad ſpem trahat. Quõ ergo nõ exultet ſpiritus meus: quõ non ſine modo

iocundetur in generatione ista querentiū dñm? Nempe testimoniū credibile nimis gustate sapiētie ē: esurites ipsa tā vehemēs. Certissima mihi pbatio ⁊ indubitabile argumentuz: q̄ habetis quē sic queritis ⁊ in vobis habitat: qui taz valide trahit vos ad seipsum. Non enim humane possibilitatis est cursus iste: cuius dextera facit virtutē? cui semper necesse ē vt clametis trahe nos post te: in odorem vnguentoz tuoz curremus. Non inquā ab homine forma ista cōuersationis? nec aliud experimentū querimus eius qui in vobis habitat christus: q̄z q̄ ita queritis christuz. Videtis enim frēs qualem spiritū accepistis: spiritum qui ex deo est: vt sciatis que a deo donata sunt vobis. Audiuim⁹ apostolicū: audimus ⁊ pphēticū etiaz ⁊ angelicū gradū: quib⁹ nihil a nobis arbitror posse sublimius affectari. Sane e singulis mihi videor: i vobis aliqd ⁊ magnū aliqd inuenire. Quis enī celibē vitā? vitā celestē ⁊ angelicā dicere vereat? Aut q̄ in resurrectione futuri sunt oēs electi? quō nō iaminūc estis sicut angeli dei in celo a nuptijs abstinētes? Amplectimī fratres pretiosissimā margaritā? amplectimini sanctimoniā vite: que nos efficit sanctorum similes ⁊ domesticos dei: dicente scriptura: Incoruptio facit proximū deo. Ita ergo nō vestro quidē merito: sz gratia dei estis quod estis: quod ad castitatē ⁊ sanctimoniam spectat angeli quidaz terreni aut potius celi ciues: sed in terra interim peregrini. Q̄diu enī sum⁹ in hoc corpore: peregrinamur a dño. De prophetia quid dicim⁹? Lex ⁊ prophete vsq̄z ad iohannem veritas ait. Verumtñ nō erat ille aduersarius: sed discipulus vtiq̄z veritatis: qui dicebat etiā post iohannē: Ex parte enī cognoscimus: ⁊ ex parte prophetizamus. Cessauit ergo prophetia quia iam cognoscimus: necdum tñ tota cessauit: quia adhuc ex parte. Cum venerit inquit quod pfectū est: euacuabit q̄ ex parte est. Siquidē ante iohannē qui fuerunt prophete vtrūq̄z aduentū dñi prophetizabant: ⁊ quasi neutra adhuc pars salutis in notitia: sed vtraq̄z in prophetia erat ⁊ Magnū sane prophetisādi genus: cui vos deditos esse conspicio? magnum prophetie studiū: cui vos video mācipatos. Quid illud? Nempe iuxta aplm nō q̄siderare que videnf: sed que nō videnf: sine dubio prophetisare ē. Ambulare in spū ex fide viuē? q̄ sursum sunt querere: nō que super terrā: obliuisci que retro sunt ⁊ extēdi in anteriora: ex magna iam parte pphetizare ē. Alio quin quonā modo nisi per spiritū pphetie cōuersatio nostra in celis est. Sic nimirum prophete olim nō quasi inter homines sui tpis erant: sed virtute ⁊ impetu quodā spiritus dies illos transilientes exultabāt: vt viderent diē dñi: ⁊ videbant ⁊ letabantur in ea. Sed ⁊ professi oné apostolicam audiamus. Ecce nos reliquimus oīa ⁊ secuti sumus te. Si gloriari licet habemus gloriaz? sed si sapimus: habere curabim⁹ apud dominū. Hec enī vera est gloriatio: vt qui gloriatur in dño gloriet. Nam neq̄ man⁹ nostra excelsa: sed dñs facit hec oīa. Fecit nobis magna qui potēs est: vt merito magnificet anima nra dñm. Ipsi⁹ enī magno munere factum est: vt magnū illud preposituz vnde magni gloriabant apli magnifice seq̄remur. Forte etiaz si in hoc quoq̄ gloriari volnero: nō ero insipiens. Veritatē enī dicam: esse hic aliquos qui pluiq̄z nauem ⁊ retia reliquere. Quid vo illud q̄ ipsi quidez apli oīa reliquerūt: sed vt presentē in carne dñm seq̄rent. Nō ē nostrū dicē securi⁹: ipz dñm audiam⁹. Quia vidisti me thoma credidisti: btī q nō viderūt ⁊ crediderūt. Forte etiā pphetizādi gen⁹ excellēti⁹ eē videbitur: nō intēdens quibuscūq̄z tpalib⁹ reb⁹ ⁊ trāsituris aliqñ: sed spūalib⁹ ⁊ eternis: ⁊ nihilomin⁹ in vase fictili thesaur⁹ castitatis illustrioz i carne fragili ex aliq̄ pte pbabilioz virt⁹. Ubi ergo angelica in ꝟ corpe q̄uersatio in coide pphetica expectatio in vtroq̄z pfectio aplica inueniē? quātus iste est cumulus gratiarum? Quid retribuetis dño? pro oībus q̄ retribuit vob? Sublimis gradus: sed eo amplius periculosa ruina. Nūquid nō tres celi sunt quos ascēdim⁹? Itaq̄z qui stat: videat ne cadat. Videbā inq̄t sathanā tanq̄z fulgur de celo cadētē. Ex alto corruit ꝓfractus ⁊ cōminut⁹ ē: desperata est plaga

eius: factus est spūs vadens ⁊ non rediēs. Nūqd ⁊ vos vultis abire? Sathanas ruit? nūquid ruitis ⁊ vos secū? Oī salubrius vobis stare in vijs dñi: stare in gfa in q̄ statis. Nō enī beatus vir q abijt in via peccatoz beatus magis cuius est auxiliū abste dñe. Ibunt enī eiusmodi de virtute in virtutē: ad videndū deū deoz in syon. Ad vidēdū in bonitate electoz tuoz: vt lauderis e hereditate tua. Ipsi nēpe hereditas: ipsi sunt dij: ⁊ filij excelsi oēs. Itaq; frēs mei quandoquidē veritissime certissimeq; bec est generatio querentiū dñm: querentiū faciem dei iacob: quid vobis aliud dixerim? q̄ qđ ait idem ppha? Letet coz querentū dñm. Querite dñm ⁊ confirmamini: querite faciē eius semp. Et quod alius dicit: Si queritis querite. In simplicitate cordis querite illū Nō aliud tanq; illū: non aliud preter illū: nō aliud post illū. Simplex natura: simplicitatē cordis exquirit. Denicq ⁊ cū simplicibus sermocinatio eius. Vir duplex animo inconstans est in oīb⁹ vijs suis. Nō potest quē queritis inueniri ab his qui ad tēpus credūt: ⁊ in tpe tētationis recedūt. Eternitas est: ⁊ nisi perseueranter quesita minime inuenit. Te etiā peccatoz terrā ingredieti duabus vijs. Memo enī potest duob⁹ dñis seruire. Nec banc quidē duplicitatē amat integritas illa: perfectio illa: illa plenitudo Indignū ei vt inueniendā se prebeat: nisi pfecto eam quesieris corde. Leterū si odibilis est carnis reuersus ad vomitum: terrus lota in volutabro luti: sed ⁊ ipm quoq; quem inuenerit tepidū ex ore suo euomere incipit deus? simulatoz ⁊ pditoz vbi parebunt? Si maledictus qui opus dei facit negligēter: qui fraudulenter fecerit qđ meretur? Fugiamus banc duplicitatē charissimi: ⁊ a fermēto pharisēoz omnimodis caueamus. Veritas est deus: ⁊ tales quesitores requirit qui eū querant in spū ⁊ veritate. Si nolumus frustra querere dñm: queramus veraciter: queramus frequēter: q̄ramus perseueranter: vt nec pro illo queramus aliud: nec cum illo aliud: sed nec ab illo ad aliud conuertamur. Facilius est enī celū ⁊ terrā trāsire: q̄ vt sic querēs nō inueniat: sic petens nō accipiat: sic pulsanti non aperiatur.

¶ Jté vnde supra quomodo malū duplex cooperet in bonum Sermo tertius

Pauperes quidem videmur ⁊ sumus: sed si spīm qui ex deo ē accepim⁹ vt sciamus q̄ a deo donata sunt nobis: magna nobis ab eo glia: magna nobis est collata potestas. Quotquot inquit receperūt eū: dedit eis potestatē filios dei fieri. An non potestas filioz dei est ista? qsi etiā nobis seruiūt vniuersa? Sciebat enim apls ipse qm̄ diligētib⁹ deū oia cooperant in bonū. Sed forte dicat aliquis vestrū? qđ hoc ad me: ⁊ i pusillanimitate cordis sui talia meditet? Gloriens de potestate filioz dei: in quib⁹ filialis erga eū feruet amor: viget affectus? ⁊ presumāt sibi oia cooperari in bonū: qui deum diligūt in veritate. Ego vo mendicus sum ⁊ pauper: carens affectu filiali: expers digne deuotionis. Sed attēde quod sequit. Nullū enī desperatiōis locum reliquit in scriptura sua: qui alio loco sic loquit: vt p patientiā ⁊ consolationē scripturarū spem habeamus. Affectus enī ille quē queris pax est: nō patria? in patria est: non in via: nec eos qui eiusmodi sunt a scriptura opus est consolari. Ergo p patientiā et cōsolationē scripture spem habeam⁹: etiā si nondū possumus apprehēdere pacē. Propterea cum dixisset: diligentibus deuz oia cooperantur in bonū: solerter addidit: bis qui sm̄ propositum vocati sunt sancti. In q̄ verbo non te sanctitatis terreat nomē? qsi non sm̄ meritum: sed sm̄ propositum: non sm̄ affectionem: sed sm̄ intentionem sanctos vocat: iuxta illud ppbete: Custodi animā meā: qm̄ sanctus sum. Illā enī quā putas sanctitatē: ne ipse quidē paulus corruptibili adhuc grauatus corpore arbitrabatur se cōprehēdisse. Unde autē inquit: que retro sunt oblitus: ⁊ in ea que ante sunt extendens sequor ad palmā supne vocationis? Vides quia licz nondum apprehenderisset bravium: habebat tamen iam propositum sanctitatis? Et tu ergo si proposueris

ſ corde tuo declinare à malo ⁊ facere quod bonū eſt: tenere qđ accepiſti ⁊ pficere ſemper in melius: ſed ⁊ ſi quid aliqñ min⁹ recte egeris vt eſt humana fragilitas non in eo pſiſtere: ſed penitere ⁊ corrigere quātū preuales eris ſine dubio ſanctus ⁊ tu: ſed cui interim adhuc clamare neceſſe ſit cuſtodi animam meā qñ ſanctus ſum. Vis ergo noſſe quēadmodum huiuſmodi ſanctis omnia cooperantur in moduz? Non modo curro per ſingula: quia in longum ptrahi ſermonem hora non patit? Eundum nobis eſt: nā veſpertine tēpus oratiōis aduenit. Audite ergo vbum abbreuiatum quēadmodum nobis vniuerſa ſeruiant: oſa cooperentur in bonum. Inimici noſtri ſunt iudices. Eteni ſiquidem illi pro nobis qs ptra nos? Si p nobis hoſtes noſtri faciūt: quomodo ſi oſa ſimul cum illis? Porro duo nobis vt manifeſtum eſt aduerſant hoſtium genera: malū videz duplex qđ facimus ⁊ quod patimur Nec autem ſunt vt apertius dixerim: culpa ⁊ pena. Itaqz cum ſit nobis vtraqz cōtraria erit ſi voluerimus vtraqz p nobis: vt hec quidem ab illa liberet: ⁊ item aduerſus iſtā iuuet: illa nec paz. Ecce enim cōpungimur in cordibus noſtris ⁊ in cubili conſcientie ſup delictis preteritis: ſed delinit ꝓſcientiam et corrodentium dentes peccatoz cōterēs reducit ad ſpem venie penitentia iſta ⁊ voluntaria pena quā patimur. Non ſolum autem preterita: ſed ⁊ futura repellit. Nā ⁊ tēptantia propulſat vitia: ⁊ nōnulla ſic perimit vt aut raro aut nūqz venenatum poſſint erigē caput. Sic pena p nobis facit aduerſus culpam: vt vel omnino nō ſit vel ſit minor: culpa vo nihilomin⁹ agit vt aut non ſit aut minor ſit pena. Non quidem vt omnino non ſit ſiue quantitate ſua minuat quod nullatenus expediret: ſed vt nō ſit pena aut minor ſit pena: videz aut nō ſit aut minus ſit onerosa. Quiſquis enim perfecte ſenſerit onus peccati ⁊ anime leſionez: aut parum ſentiet aut ex toto non ſentiet corporis penam: nec reputabit laborem quo peccata noueris deleri preterita futura caueri. Sic eniz ſanct⁹ dauid conuitiantis ſerui non reputauit iniurias: memor filij perſequentis.

¶ Item vnde ſupra de menſis duabus. Sermo quartus.

cx vij

Labor iſte frēs exilij ⁊ pauptatis noſtre: nos admonet pfecto ⁊ iniquitatis Ut quid eniz morte afficimur tota die: in ieiunijs multis in vigilijs abundantius in laboribus ⁊ erumnis? Nunqd ad hoc creati ſumus? Abſit. Nam licet hō natus ad laborem: ſed minime ad laborem creatus eſt. Natiuitas in culpa eſt: ⁊ ideo in pena. Omnes enim nos oportet gemere cū propheta. In iniquitatibus conceptꝰ ſum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Aliena ab vtriſqz prima creatio: quia ſicut non culpam ita nec penam deus fecit. Quod de ea que maior eſt omnium morte videlicet: aperte ſcriptura teſtatur. Inuidia diaboli: mors intrauit in orbem terrarum. Et i alio loco. Deus mortem non fecit ⁊c. Itaqz ſic laborantibus manibꝰ nec oculus propterea clauditur nec auris abſtinet ab auditu: ſic imo ⁊ multo melius laborante corpore mēs quoqz ipſa ſuo intenta ſit operi: ⁊ non vacet Cauſam laboris cogitet in labore: vt ipſa ei pena quam patitur culpaz pro qua patitur repreſentet. Dum videt vulnerum ligaturam: ipſa ſub pannis vulnera meditetur. Huiuſmodi ſiquidem cogitatione humiliamur ſub potenti manu dei: ⁊ dulci quadam pietate mens plena miſerabilem ſe exhibet in oculis eius. Hinc quippe ſcriptura nos admonet: miſerere inquiens anime tue placens deo. Nec dubium qn ea que deo placet miſericordia: facile poſſit eiꝰ miſericordiam obtinere. Et ne dixerimus vnde miſerendum ſit animabꝰ noſtris: niſi inſipienter diſſimulauerimus: multa in eis miſeratione digna poterūt inueniri. Vnum tamē dico: vt occaſionem vobis dediſſe videar ⁊ cetera quoqz ſimiliter aduertatis. Monne velut inter duas menſas poſitiꝰ epulantes hincinde ſpectamus ieiuni? Sic ſumus omnino: ſic ſumus. Vnde ergo ſic poſitis riſus: vnde iocus? vnde leuitas: vnde ſuperbia: vnde extollentia oculorum? An

forte non agnoscimus mensas? non consideramus epulas delitias non videmus? Hinc mihi sunt quos video delicioſe viuētes in omnibus bonis sensibilib⁹ hui⁹ mundi: inde contemplor animos quibus dispoſuit xp̄s regnum vt edant ⁊ bibant sup mēsaz eius in regno patris sui. Utrobiq; video si miles mei boies fratres meos: ⁊ heu me ad neutrū licet extendere manum. Ab vtraq; mensa ꝓhibeor: ab hac qdem ꝓfessiōis ab illa corporis vinculo: vt nec ad inferiorem audeā nec ad supiorē accedē possim. Quid inter hec restat nisi comedere panē doloris vt sint mihi lachrymē mee panes die ac nocte? siqs forte celestiū cōuiuaz misericordia motus in os latrantis sub mensa catelli vel exigua aliqua delitiaz illaz fragmenta dimittat? Nam inferior qdez ꝓsideratio qua nobisipſis cōpatimur? eoz respectū quos nouim⁹ deliciose viuētes in hoc scl̄o infirme adhuc aīe est: nec oio talis mihi placet affectio in aīa spūali. Longius enī posit⁹ est a iudicio veritatis q beatificat quos velut miserrimos lugere debuerat? ⁊ se miseraz reputat nō sane ꝓsensu iudicij sed affectiōs sensu: qp nō sit fić illi q id magis optare debuerat vt oēs eēnt sicut ipse. Hoc tñ solū tali in cogitatiōe laudabile est: si miseriā ipaz quā reputat p amore sine timore dei patienter ferre deliberat ⁊ cū pietate q̄daz dicit deo. Propter v̄ba labioz tuoz: ego custodiui vias duras. Et hec qdem cogitatio inchoantiū est tāq; lac parvuloz. At v̄o cū iam pficere cepit ⁊ affectiōe seq iudiciū rōnis: oia proculdubio detrimentū faciet ⁊ quasi sterco arbitratus lugebit cū ypheta sup eos q amplexati sunt stercora. Ipse v̄o scā q̄daz humiliq; supbia hec vniuersa despiciet? et magna in altitudine animi collocatus non btm̄ dicet pplm̄ cui hec sunt sed miseraz plane: btm̄ v̄o pplm̄ cuius est dñs deus eius. Uez dū ita sui cōparatiōe mileret illis? siue niet vtiq; quoz cōparatiōe sui quoq; miserear: si suspexerit ad celestes diuitias ⁊ delectatiōes i dextera dñi vsq; in finē. Tū fit vt q ꝑ us de inferiori irriguo lachrymas fūdens plangebat: qñ ꝓpter te mortificamur tota die: tā de supiori abūdantioz⁹ emittat fletus dicē. Heu mihi q̄ incolatus meus ꝓlongatus est.

℣ In festo sancte marie magdalene. Sermo vnicus.

Odie miserico[illegible] ꝯ dia ⁊ v̄itas obuauerūt sibi: et multitudo miserationū dñi in peccatricē mulierē refusa ē. Filius enī v̄ginis peccatricis ⁊ mēstruate manib⁹ attrectat: deūq; ⁊ dei filiū mulier ifrunita ptīngit. Tangit pedes mūdiaq; mundantis imūda: ⁊ vestigijs saluatoris mulier criminosa pcūbit. Transit in affectum cordis ꝑ uaricatrix ⁊ redit ad cor: ⁊ magnitudinē scelez. lachrymaz multitudo condēnat. Dissimulat pietas tangentis officiū: ⁊ obsequioz instantiā remuneratoꝛ. Ille maiestatis oculus felici inspicit dignatiōe. Osculabat maria pedes xp̄i. frequētib⁹ osculis: et oculis mundantib⁹ vestigia redēptoris infundit. Tergit crinib⁹: odoriferis illinit et irrigat vnguētis. Uidet ⁊ iā inuidet singularitatis amoꝛi: ⁊ vtrūq; redarguit pharisei iactantia: ignoratis illū: ꝓsumptiōis illam. Sed deliberās prudentia suspendit iudiciū. dū affectat obsequiū: ⁊ inuectiuā retinet ꝑparatā. donec marie sacrificiū holocaustū ptāsceat. Gaudēt angeli sup peccatrice penitentiā agente? ⁊ odoris fragrātia. celestis ille cōuent⁹ aspergit: salutāteq; ⁊ saluandā. tota misericordia precingit. Ubi abundauit delictum. sup abūdauit ⁊ gratia: ⁊ numerositatē criminū. preponderās pietas intercludit. O magna multitudo dulcedīs tue dñe in peccatricis confessione: q̄ insta pharisei reprehensio. sup superbia sua ⁊ abusiōe. Enūerat obsequijs obsequū: ⁊ p obliquū tāgitur malignantis iniquitas. tota litterali coherentia. videl⁹ simonis inuidiam impugnante. Et q̄ Ubi spūs dñi ibi libertas? dimittunt illi peccata multa. que multum diligit: imittunt illi qui multum negligit. Nouerat saciatus ab vberibus spōse: nec induerat cōpassionis affectū. relegēs legem que misericordiā nescit. Nouit legē iusticie tñ que dura duris. ⁊ lapideis ꝓmulgata: pata

erat percutere. ⁊ nescia miserereri. Lex illa est excludens penitentie locu⁹: veniam negãs. emendationis ignara. Lex vinum durum ⁊ acidum de botris amarissimis eliquatu⁹: consecratum feritati deriuatum ysraeli propinatum saluatori. Vinum de quo dentes bibentium obstupescunt: non de genimine vitis illius qõ saluato⁹ bibit nouũ in regno suo ⁊ patris. Quere meliora sũt vbera sponse vino isto. Quenam aũt sũt illa? Procedat ī medium paulus apostolus: et vbera felici lacte manancia assignet. Gaudere cũ gaudentibus inquit: ⁊ flere cum flentib⁹. O q̃ bene sermunculo totius religionis depinxit insigne. Q̃ eleganti clausula ꝓponit pietatem ⁊ equitatem statuit: submouit inuidiã. Nis vberibus mater ecclesia lactat proficientes: perfectos nutrit. Gaudere cũ gaudentibus ingt. Fatescat hic secularis plausus insania: ⁊ leticia mundialis abscedat: quia non est gaudere impijs dicit dñs. Nunqd illorum os gaudio impleri existimas ⁊ q letãtur cu⁹ mal efecerunt. ⁊ exultant in reb⁹ pessimis? Sed ⁊ illi qui laudibus adulatorijs rapiunt ⁊ diuine iubilationis. nunqd agnoscere leticiam? Nunqd qui vestiunt purpura ⁊ bisso. ⁊ epulant quotidie splẽdide ⁊ gaudium ⁊ leticiam obtinebũt? Absit vt ī terra suauiter viuentium gaudio⁹ inueniat materia ⁊ cum tantis alternationibus tota mundi facies ĩmutet: vt eleuatus allidat ⁊ respiret illisus. Sed est gaudium tota ⁊ cõtinua sui iocunditate firmissimũ: qõ ꝓfectus animus de secura sibi ꝓscientia polliceꝫ. Ades enim a mũdi hui⁹ aspergine. pure ꝓsseq⁹ detersa. ⁊ in diuine ꝓtemplatiõis acumẽ totum desiderij sui affigens affectũ: gaudens gaudet in dño. ⁊ exultat aĩa. sua in deo suo. Talis aĩa minas aspernat ⁊ nescit timo⁹em: spem falsam eludit: ⁊ omnũ scandalo⁹ imunis in pace in idipsum dormit ⁊ requiescit. Pax multa diligentibus legem tuam ait iustus: ⁊ non est illis scandalum. Mouerat. n. quia lictores nõ psequũt martyres: sed coronant: Cum huiusmodi gaudentib⁹ gaudet apostolus: ⁊ vt abundantius gaudeant tota securitate ꝓmittit. Hoc gaudiũ plenũ ⁊ certum est: tãto q̃ certius idem est quãto vicinius circa identitatem imprimit. Hec est mãmilla ꝓgratulatiõis de qua lac exultationis effundit. quo nutriunt pfecti: vt cu⁹ auulsi fuerint a lacte isto epulent ab itroitu gloue dei? Secunda mãmilla est flere cum flentibus. Nunqd apls ꝓcipit flere amissionem rer. intermissionẽ voluptatũ. filio⁹ mortem ⁊ morboru⁹ instantiam. grauitatem inopie: potentiam fortio⁹? Absit. Ploradi enim sunt qui taliter ploant. Religiosa enĩ tristicia: aut alienum peccatum luget. aut ꝓprium. Beati quo⁹ luctus in hac intentõe versat: q̃ consolatoriam pfit expectare dulcedinem. Q̃ leui ⁊ dulcissimo spũ imbutus est spũs illius qui nouit in spũ lenitatis peccantes instruere ⁊ suspendere vindictam: et affectuosis officijs inuiscerare sibi peccatorem. donec vite reddat. De hac cõpassiõis mãmilla lac consolatiõis effundit: q̃ hoc lacte pascit apls illos qui solido cibo vesci nõ pfit. Amator innocentie pacis amicus patientibus compatiens congaudẽs gaudentibus: pfectionis metam cursu cõsumato contingit. Hec sũt verba lacteis irrigata liquorib⁹ ⁊ meliora vino. lacte dulciora: misericordiam sonantia. redolentia pietatẽ. Fragrãtia inquit: vnguentis optimis. Digna ꝓrsus ybera. de qbus eliquatur vnguentoru⁹ infinitas: odorata diffusione. ciuitatem dei viuentis. circũquaq⁹ respergẽs. Hec sũt vnguenta que regina sabba attulit in hierlim: de qb⁹ dicit scriptura. Nõ sunt allata vltra aromata tam multa: q̃ ea que dedit regina sabbá salomoni. Q̃ excellenter apposuit optima. spũs ille bon⁹ ⁊ subtilis: q totam sibi libri huius rapit positionẽ. Est. n. vnguẽtum bonũ: qõ maria pedib⁹ saluatoris infudit. Est ⁊ melius: qõ eadẽ si tĩ eadem sup caput recũbentis effudit. Est ⁊ optimũ: qõ ipsa ꝓparauit toti corpori xpi. Primũ vnguentu⁹ cõtritionis est: de recordatiõe peccato⁹. de spũ ꝓtrito ⁊ tribulato descendẽs. Hoc infundũt pedes illius. q ambulat sup pennas ventoꝝ. Nic adorat maria. in loco vbi stetẽrũt pedes ei⁹. Steterũt inq̃: q: validissima amoris manu pedes vtrũq̃ retinuit. donec vtrũq̃ pungeret. ⁊ audiret criminũ remissionẽ ⁊ dimissionem in pace. Magnã ꝓrsus

miseriā: magna misericordia diluit ⁊ absterget. Et hoc qdem frequēter: qz sine vllo intervallo iungūt ⁊ lachrymę peccatricis et indulgentia salvatoris. Remittunt pctā ⁊ i pace dimittit: vt ⁊ de pctō nō sit sollicita. ⁊ ō futuro sit secura. Pedes isti sunt. misericordia ⁊ iudiciū: quoz alterꝰ sine altero oscularī. vel temeraria securitas ē. vel desperatio fugiēda. Quis. n. ōi miaz idefinēter attēdēs? nō statim tepidioris vite getē exoptet? Luz enī recogitat. vniversitatis dñm. formā sui pro sinis suscipe? triginta trib⁹ ānis opari salutē nostrā in medio terre hui⁹? capi. lancea ri. ligari. crucifigi ⁊ hoc totū pati ꝓ filijs hominū: statim deceptoria spe ibi sibi blandit ⁊ alludit. Gaudet obseruari in mia: ⁊ miserationib⁹. Judiciū nescit: ignorat iusticiā: ⁊ puniēda extimat si punīri. Falsit q sic osculat pedē mīe. vt pedē iudicij nō attendat: q totū de mia ꝓsumit ⁊ pietate: hoc solū ad salutē sufficere credēs q credit. Rursus cum addijcit ⁊ iudicij pedē crebrioꝛib⁹ osculētāgit subvtrāqz aīe carnisqz substātia. Et vtriusqz hoīs statū vehementioꝛ aura percellit. Horrendū est. n. incidere in manꝰ dei viuētis: offendere creatorē: nescire dñm: recalcitrare dñantis impio: q hz ptātem. corp⁹ et aīaz mittere in gehēnā. Terribilis certe fit ait apl's. qdā expectatio iudicij: qñ ignis in ꝓspcū eiꝰ exardescet. ⁊ vtutes celoz mouebunt: ⁊ vacillantib⁹ ꝓscientijs. latitudinem mundi validissim⁹ ignis aduret. Nihil prius terribili? qz incidere ī latrones: officinā plenā sāgnie. cumulatā obprobrijs. tormētis inūdātē. Quis hec diuti⁹ cogitās. nō statim ꝓtremiscat: ⁊ in desperatōis portē abyssū? Nō ē igit huic pedi morosius incūbendu: nec pietatis intuitu. ferocia iudicātis occludat. Utrūqz igit inungat pedē aīe penitentis affectꝰ: ⁊ nūc mīaz attendēs. nūc iudiciū osculās. ⁊tribulati spūs offerat bolocaustū. Unde mariā iudicij pedē fortiter attēdētez: dū nobilis et lasciua mulier. cōiugātiū faciē nō attendit: sed extenso corpore. puoluit pedib⁹ maiestatis. doloris plena. timoris impatiens. cōpunctōis iaculo vulnerata. Sed ⁊ hunc pedē labioꝛ impressionib⁹ osculat: in cuius spe firmiter inberet vestigijs accumbentis: donec audiat. Remittunt tibi pctā tua. Sane ꝓciosum vnguētū: quo non solū terrena domꝰ. sz celestis ēt aspgit. Utilissime āt fuit species de qbꝰ ꝓficit: ⁊ magna eaꝝ copia. ⁊tra oculos nros poterit inueniri. Pctā igit nra plantata in ꝓscientijs nris: quoruz numerositas ꝑ multitudine numerari non pōt. spēs eius sunt. Ipsa igit in mortariolo pnie. maceratiōis pistillo cōtusa. ⁊ resolsa discretiōis oleo. doloris igne suppositō. ⁊ ī eno disciplīe cōcocta. vnguētū exhibēt ꝓciosū. ⁊ acceptū pedib⁹ salvatoris. Cōpendiose āt illud ꝓficim⁹: sapiēti rez occasionē relinqntes penit⁹. Et sz mā videat indignioꝛ? iteri tñ bonū est vnguētū istud. qđ domū repletꝫ penetrat celos. angelos letificat: ⁊ bte ciuitatī leticiā refūdit ⁊ gaudiū. Hoc ē sacrificiū iusticie: qz sacrificiū deo spūs ꝓtribulatus. Sēm vnguētū ē devotiōis: de recordatione bñficioꝝ dei. Prorsus dignissima huius vnguēti cōpositio: ⁊ in ista cōpatiōe. prioris est vilipēdenda cōspcio. Eiꝰ enī spēs de paradiso celesti allate sūt. ⁊ in terra ī filiorū hoīuz nequeūt inueniri. Virtutes enim : diuinitus collate. ⁊ in mortariolo ꝓgregationis. Pistillo diligentissime meditatōis virtutē ⁊ exultatiōis oleo supfuse. suffuse igne iusticie. ⁊ humilitatis eno decocte. faciūt vnguentū. ⁊ odore ⁊ vtute mirabile: qđ solum sup caput dñi recumbentis possit effundi. ⁊ exhibēri reuerētie maiestatis. Sed hoc recolligēm⁹ breuiter: illis q multa de paucis exculpere nouerūt. vboꝝ multitudinē reseruantes. Notanda tñ vtriusqz differētia? et secundi sublimitas attēdenda. qz illō est sacrificiū deo spūs ꝓtribulat⁹: ⁊ istō sacrificiū laudis qđ bonorificat deū. Pedes igit vngim⁹ redēptoris: cum de peccatis cōpungimur. Ungim⁹ caput: cū de collatis vtutib⁹. vtutū largitoꝛ gras cumulam⁹. Intersticiū tñ morositas inter pedes eē dz ⁊ caput: qz ꝑfecto difficillim⁹ ⁊ ꝑsumptuosus salt⁹ ēa ve stigijs ad verticē dñi trāsuolare. Neqz enī eadē q vnxit pedes. vnxit ⁊ caput? cum illa meretrix. hec nihil hoꝝ fecisse legat: sm illō. verte impios. ⁊ nō erūt. Unxit q̄ maria scm dei verticē: ꝑfecto iā dilecta iā familiaris effecta. longeqz peccatricis illius euolata cō-

teghs: quã infelix ille septẽnari⁹ ꝓfudebat. Dorso si duo ꝑmissa vnguẽta tante dignitatis sunt. vt alterꝫ pedib⁹ alterꝫ capiti placeat dñantis: illo tertiũ qõ optimũ ẽ ⁊ supexcellens. vbi nã inuenire poterim⁹? Sed absit. vt sponsa vitatis a vitate dissentiat: ⁊ tale aliqd hẽe se iactitet. qõ hẽe nõ possit. Est g̃ tertiũ pietatis vnguentũ. qõ est sup oĩa aromata. mox bis oĩb⁹ salutare. qõ qz nulli vnq̃ pesti inefficax inueniat. De ipso nãq; sic legit; maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerũt aromata: vt veniẽtes vngerẽt ieſũ. Videsne i ꝑma capitis fronte ꝓpositũ? q; si vna vl̃ due: sz vix tres sufficiũt ad emẽdũ tãte cõpositiõis vnguẽtũ? Intelligis. q: ñ pedes: aut caput: sz totũ crucifixi corp⁹ sibi vẽdicat ista confectio? Confectio sine dubio ꝓciosa: q̃ toti sufficiat corpori creatoris. Et attẽde. q; vnguentũ pedib⁹ infusũ: ideo dignissima lenitate suscepit: vt phariseũ murmurãte pabolica ꝓlixitate ꝙinceret: ⁊ retorto fugillaret exẽplo. Sz effuso sup caput ei⁹ vnguẽto. discipulos indignãtes coarguit: bonũ mulieris opus eẽ ꝓtestans: ⁊ tumidã eoz animositatẽ. vbis cõpescuit moderatis. Hoc vo tam salubre tãq; mirificũ. in suo voluit mortuo corpore expẽdi: qõ viuo reseruabat vtiq;. Duo enĩ corpa hz christ? Vnũ. qõ suscepit in vgine. alterũ ecclie: qõ carius hz benignitas redimẽtis. Deniq; illud exposuit ꝓ isto. morti ⁊ tormẽtis ⁊ addictus cruci: iuctus sceleratis: morte turpissima cõdẽnat⁹. Poterim⁹ ne tã salubrẽ ꝓfice ꝓfectionẽ? Uniuerse miseroꝝ miserieꝫ. ãa rũ q̃ corpoꝝ. oculo pietatis ĩspecte. spes ei⁹ sunt. Iste igit ĩ mortariolo largitatis. dulcedinis pistillo ꝓfracte. ⁊ delinite oleo charitatis. succẽse cõpassionis igne. ⁊ in eo pseuerãtie despumate: vnguentũ etiã ipsis angel' admirãdũ. sunt viri diuitiarũ in domo dñi vtutũ. Inuestigem⁹ an ãpud eos hmõi inueniant vnguẽta. Primus occurrit mihi paulus: sicut vbiq; solet. totus pñti debutus vnguẽto. Quis infirmat inqt: ⁊ ego nõ infirmor? Felix aĩa. facta sibi tanq̃ vas pditũ: vt oĩz miseriasi sua ꝓsciẽtia colligaret. Totũ se corpi xp̃i donauerat: oĩb⁹ oĩa fact⁹: vt oẽs lucri faceẽt. Sz ⁊ ille simplex ⁊ rect⁹ ⁊ timens deum. vide quomodo nõ ſm hominem: immo vo ſm homicidam: ⁊ quod verius ẽ. sup hoẽz ambulabat. Oculus fui ce: ⁊ pes claudo. Pi erã pauperũ: ⁊c. Que sic h̃ vnguẽto punxerat: vt de mĩe thalamo largi⁹ irrigat⁹ exiret. Samuelẽ recolo: q nõ semel: sz oĩb⁹ dieb⁹ vite sue. lugebat saul: cũ sciret illũ ab oculi diuinitat' largi⁹ elõgatũ. Nõ cessabat tñ cõpassio: q̃ ꝓdolẽtis animũ irrepserat: fudẽs lachrymas: etsi nõ ꝓfuturas. pias tñ. Dauid fratricidã filiũ. ꝓtinus deploratiõe ploꝛabat: ploꝛãs i eo. nõ carnis necessitudinẽ: sed fidei destitutionẽ. Cerne, quõ ioseph. h̃ melle illit⁹ erat. Uenũt frẽs. nõ tã añ frẽm q̃z añ dñz assistẽtes: ꝑsciꝫ ꝓditionis. homicidij rei: fratricidij successores. Uidet eos ioseph: ⁊ omniũ iniuriaruz ĩmemor. dulcissimis fletibus inundat: ⁊ pietatis adeps q intus latitat: foris per oculos emanat. Fugit odium: nescit irã: tps iracũdie nõ reseruat: reddens bonũ ꝓ malo: ꝓ crudelitate dulcedinẽ. Pene oblit⁹ sũ moysen: adeo hui⁹ sacri liq̃ris roze pfusũ: vt totus ex eo sup fundat ⁊ pfluat. Peccat isrl ⁊ moyses peccantẽ recõciliare nititꝫ creatori: sz dissilit dñs exaudire roganteꝫ. Ꝑmittit plurima moysi creator oĩuz ⁊ feriẽdi licentiam. q̃rit a moyseq; moysen fecit. Dimitte me inquit. vt iracat furor meus ꝓ tra eos: ⁊ faciã te i gentẽ magnã. Rndit moyses: Si dimittis dimitte: alioquin dele me de libro quẽ scripsisti. O stupenda ꝓfecto dulcedo: q: ꝓcipatũ respuit gẽtis alienẽ: ⁊ de libro viuẽtiũ deleri desiderat: nisi peccantib⁹ dimittat offensa. Hec sunt vnguẽta ppiciationis ⁊ mie: q̃ a spõse ꝙ verib⁹ eliquant⁹ infirmitates oẽs fugantia: pfugantia passiões. Felix maria vnxit pedes ieſu: felicior eiusdem caput vnxit auctoris: felicissima q̃ rore vnguẽtariũ toti corpi xp̃i ꝓpauit. Cõsidera q̃z diligẽtissimo dilectiõis affectu: btã hec mulier diligebat xp̃m regẽ. Dñe si tu sustulisti eum dicito mihi: ⁊ ego eum tollã. Quẽ eũ? Maria cũ fecerit mẽtionẽ de nullo: ad quem relationẽ facis? Putasne q̃ in omnium cordibus ita versetur memoria dilecti tui ⁊ sicut in consistorio cordis tui? Et ego inquit eũ tollã. Mira res. Uoiem pfecte etatis: cui⁹ corpi vix centũ libre sufficiũt vnguentoꝝ: tenerrima mulier portabis. ⁊

tolles? Uidēs ꝛ affecta locutio qđē: ꝙ puritatis amore refusa, pmittit qđ implere non potest. Nihil enī amanti difficile eē videt. Quis despare valeat? tāta peccatrice nō solū veniā. ſz ꝛ gloriā ꝓsequēte. Ipa hodie intercedat ꝓ nōbis nr̄is? ꝛ placatū nob̄ reddat iudicē nr̄m amicū suū: q est deus benedictus in secula Amen.

¶ In assumptione beate marie virginis Sermo primus.

Virgo gloriosa hodie celos ascendens: supernorum gaudia ciuium copiosis sine dubio cumulauit augmentis. Nec enim est cuius salutationis vox ꝛ ipsos exultare facit in gaudio: quos materna adhuc viscera claudūt. Oz si parvuli necdū nati anima liquefacta est vt maria locuta est: quid putam⁹ quenā illa fuerit celestium exultatio? cum ꝛ vocem audire: ꝛ videre faciem: ꝛ beata eius frui presētia meruerunt? Nobis vō charissimi: que in eius assumptiōe solēnitatis occasio? que causa letitie. que materia gaudioꝝ? Maria presentia totus illustrabat orbis: adeo vt ꝛ ipsa iam celestis patria clarius rutilet virginee lampadis irradiata fulgore. Merito ꝓinde resonat in excelsis gratiarum actioꝝ vox laudis. Nunquid non ergo plāgendum nobis? q̄z plaudendum esse videtur? Quantum de eius presentia celū exultat? nunquid non consequens est vt tantuz lugeat hic noster inferior mundus eius absentia? Cesset tamē querela nr̄a q̄z nec nobis hic manens est ciuitas: sed eam inquirimus ad quam hodie benedicta peruenit. In qua si conscripti ciues sumus? dignum profecto est etiam in exilio super flumina babylonis eius nos recordari: eius communicare gaudijs: ei⁹ participare letitiā? maximeq; eam que tam copioso impetu letificat hodie ciuitatem dei: vt sentiamus ꝛ ipsi stillicidia stillantia super terram. Precessit nos regina nostra precessit? ꝛ tam glorioſe suscepta est: vt fiducialiter sequantur dominam serauli clamitantes. Trahe nos post te: i odorem vnguētoꝝ tuoꝝ curremꝰ. Aduocatā premisit peregrinatio nostra: q̄ tanq̄z iudicis mater. ꝛ mater misericordie. suppliciter ꝛ efficaciter salutis nostre negocia pertractabit. Preciosum hodie munus terra nostra direxit in celuz: vt dando ꝛ accipiendo. felici amicitiarum federe copulētur humana diuinis: terrena celestib⁹ infima summis. Illo enim ascendit fructus terre sublimis: vnde data optima. ꝛ dona perfecta descēdunt. Ascendēs in altū virgo beata: dabit ipsa quoq; dona hominib⁹. Quid ni daret? Siquidē nec facultas ei deesse poterit: nec voluntas. Regina celoꝝ est: misericors est. Deniq; mater est vnigeniti filij dei. Nihil enim sic potest. potestatis eius seu pietatis magnitudinem commendare? nisi forte aut non creditur dei filius honorare matrē: aut dubitare quis potest. omnino in affectum charitatis trāsisse marie viscera: in quibus ipsa que ex deo est charitas nouem mēsibus corporaliter requieuit. Et hoc quidē ꝓpter vos dixerim fratres? sciens difficile esse: vt in tanta inopia. charitas illa perfecta. nō querens que sua sunt. valeat inueniri. Ut tamen interim fileā beneficia que ꝓ ipsius glorificatione consequimur: si eam diligimus. gaudebim⁹ vtiq; quia vadit ad filium. Plane inquā cōgratulabimur ei: nisi forte quod absit. inuentrici gratie omnimodis inueniamur ingrati. Quem enim castellū mundi huius intrantem. prius ipsa susceperat: ab eo suscipit hodie sanctam ingrediens ciuitatem: Sed cū quanto putas honore? cum quanta exultatione: cum quanta gloria? Nec in terris locus dignior. virginalis vteri templo. i quo dei filium maria susceperit: nec in celis regali solio quo mariam hodie filius sublimauit. Felix nimium vtraq; suscepto: ineffabilis vtraq;: quia vtraq; inexcogitabilis. Ut qđ enim ea hodie in ecclesijs christi euangelica lectio recitat? in qua mulier benedicta in mulieribus excepisse. intelligitur salvatorem? Credo vt hec quam celebramus ex illa susceptiōe aliquatenus estimet: imo vt iuxta illius inestimabilem gloriā. inestimabilis cognoscatur. ꝛ ista. Quis enim etiam si linguis hominū angelorūq; loquatur. ex-

plícare queat: quemadmodũ supueniente spiritu: obumbrante virtute altissimi, caro factũ sit verbũ dei. p quod facta sunt oía. ⁊ dñs maiestatis quem vniuersitas creature nõ capit: intra virginea sese clausit viscera, factus homo? Sz ⁊ illud quis cogitare sufficiat? q̃z gloriosa hodie mundi regina, pcessit? ⁊ quãto deuotionis affectu tota in eũ occursum celestiũ legionũ, pdierit multitudo: quibus ad thronũ glorie canticis sit deducta? q̃z placido vultu. q̃z serena facie: q̃z diuinis amplexib⁹ susceptа à filio: ⁊ super omnẽ creaturã exaltata sit. cũ eo honore q̃ tãta mater digna fuit? cũ ea glia que tantũ decuit filiũ. Felícia prosius oscula lactétis labijs impressa: cui virgineo mater applaudebat in gremio. Verũ nũquid non felicio ra censebimus que ab ore sedẽtis in dexteram patris hodie in beata salutatione susce pit? cũ ascenderet ad thronũ glorie. epithalamiũ canens ⁊ dicens. oscule⁊ me oscu lo oris sui? Christi generationẽ. marie assumptionẽ? quis enarrabit? Quantũ enĩ gr̃e ĩ terris est adepta pre ceteris: tantũ ⁊ in cel' obtinet glorie singularis. Q⁊ si oculus non vidit. nec auris audiuit. ⁊ in cor hois non ascendit. que preparauit deus diligẽtibus se: quid preparauit gignẽti se. ⁊ quod oib⁹ certũ est. diligẽti pre omnib⁹. quis loquat? Felix plane maria. ⁊ multipliciter felix: siue cum excipit saluatorẽ. siue cũ a saluatore susc̃pitur. Utrobiq̃ mira dignitas virginis matris: vtrobiq̃ amplectẽda dignatio manifestatis. Intrauit inquit iesus in quoddaz castellum: ⁊ mulier quẽdam excepit illum in domum suam. Sed laudibus magis vacanduz est: q̃ festinis preconijs hec dies debeatur. Quia vo copiosam nobis materiaz lectionis huius verba minístrant? cras q̃z conuenientibus in vnum cõmunicandum erit sine inuidia quod fuerit desuper: vt in memoria tante virginis nõ modo affectus deuotionis excitetur: sed ⁊ mores edificentur ad prouectum conuersationis: in laudẽ ⁊ gloriam filij eius domini nostri iesu christi: qui ẽ super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Item vnde supra Sermo secundus.

ntrauit iesus ĩ cxx

quoddam castellum. Opportune satis hoc mihi in loco, pphetica exclamatio assumenda videtur. O israel q̃z magna domus domini: ⁊ ingens locus possessionis eius. An non ingens? cuius comparatione. castellum dicitur. terre huius spaciosa latitudo. An non ingens patria: ⁊ regio inestimabilis? quando ab ea saluator aduenies. cum ingrederetur orbem terre. introiret castellum? Ni forte castellum quis aliud intelligendũ putet. q̃z atrium fortis armati principis mũdi huius? cuius vasa fortior diripere superuenit. Festinemus in illam ingredi beatitudinis amplitudinem fratres: vbi nemo aliuz coangustat: vt possimus comprehẽdere cũ omnibus sanctis. quenam sit longitudo et latitudo ⁊ sublimitas ⁊ profundum. Neq̃ id desperemus? quando quidẽ ipse celestis habitator patrie etiaz ⁊ creator: nostri huiꝰ castelluli angustias non refugit. Sed quid introisse eum dicimus in castellum? Etiaz in angustissimum virginalis vteri diuersorium introiuit. Deniq̃ ⁊ mulier quedam excepit illum in domuz suam: Felix mulier que iam non exploratores iericho: sed ipm fortissimũ expoliatorẽ stulti illius. qui vere vt luna mutatur? non legatos iesu filij naue: sed ipsum magis susc̃pere meruit verũ iesum filiuz dei. Felix inquã mulier: cuius domus saluatore susc̃pto, inuenta est munda quidem: sed plane non vacans. Nisi qs forte vacuaz dixerit: quam salutat angelus plenam gratia. Neq̃ hoc solum: sed etiam adhuc quoq̃ superuenturũ sanctũ spiritũ asserit in eã. Ad qd nisi vt aduenięte iã spũ. plena sibi eodẽ supuenięte nob. quoq̃ sup plena ⁊ supaffluens fieret? Utinã fluant in nos aromata illa. s. gr̃aꝫ: vt de plenitudine tãta oẽs accipiam⁹. Ipsa nempe mediatrix nr̃a. ipsa est p quã susc̃pim⁹ misericordiam tuã deus: ipsa p quã ⁊ nos dñm iesuz in domos nr̃as susc̃pim⁹. Et nob enĩ singul'. castra sunt singula. ⁊ singule dom⁹: ⁊ sapiẽtia pulsat ad hostia singuloz. Si quis aperuerit: introibit ⁊ cenabit cum illo. Est vulgare

prouerbiū: quod multoꝝ in ore. magis aūt in corde versaf. Bonū inquit seruat castellum: qui custodierit corpus suū; Sapiēs tñ nō sic: sed magis inquit. oīa custodia serua cor tuū. qz ex ipso vita ꝓcedit. Esto tñ cedēdū sit multitudini: bonū castrū custodiat: q custodierit corpus suū. Illud sane querendum est: quenā sit huic castro adhibēda custodia. Recte ne custodisse tibi videf aīa illa corporis sui castrū: cuius mēbra velut cōiuratione facta inimica dominū eius tradidere? Sūt enī qui cum morte fedus inierunt: pactū pepegerunt cū inferno. Incrassatus est inquit dilectus z recalcitrauit: incrassatus impinguatus dilatatus. Nec plane custodia que laudaf a peccatoꝝ in desiderijs aīe sue. Quid vobis videf fratres? Num in hac parte cedendū est multitudini? Absit. Paulum interrogemus: vtpote ducē strēnuū militie spūalf. Dic nobis aple que sit tui custodia castri. Ego ait sic curro nō q̄si in incertū: sic pugno nō q̄si aerē vberans. Castigo enī corpus meū z in seruitutem redigo: ne forte cū alijs ꝓdicauerim: ipse reprobus efficiar. Et in alio loco. Non regnet peccatum in vestro mortali corpore ad obediendū concupiscētijs eius. Vtilis ꝓfecto custodia: z felix aīa q̄ sic custodierit corpus suū: vt nunq̄ sibi illud vēdicet inimicus. Fuit enī aliq̄n: cū hoc meū castrum tyrānidi sue impius ille subiecerat: potestatiue membris imperans vniuersis. Quantū eo nocuerit tpe: pñs adhuc indicat desolatio z egestas. Heu nec ꝓtinentie murū in eo. nec patiētie antemurale reliquit: exterminauit vineas. messuit segetes. arbores extirpauit: quippe etiā oculus iste meus de prędabaf animā meaz. Bene q̄ nisi q: dñs adiuuit me: paulomin⁹ habitasset in inferno aīa mea. Dico aūt infernū inferiorem: vbi nulla confessio: vnde nemini datur exire. Leterū etiā tunc nec carcer illi deerat nec infernus. Ab ipso nempe coniurationis et proditionis pessime deprehensa principio non alibi q̄ in domo propria carcerali est mācipata custodie: nec alijs q̄ sue illius familie data tortoribus. Erat enī illi conscientia carcer: erant tortores ratio z memoria. Atq̄ hi quidem crudeles austeri z īmiseri cordes: longe tamen minus a rugientibus illis preparatis ad escam: quibus erat iam iamq̄ tradēda. Sed benedictus deus: qui non dedit me in captionem dentibus eoꝝ. Benedictus inquā qui visitauit z fecit redemptionem serui sui. Cum enim inferiori eaz carceri tradere malignus accelerareti sed z castrum ipsum ignibus cremare perpetuis: vt digna periuris etiam membris fieret retributio: fortior superuenit z intrauit in castellum iesus: qui fortem alligans eius vasa diriperet: vt que prius erāt in cōtumeliam faceret in honorē. Contriuit portas ereas: z confregit vectes ferreos: vinctū de domo carceris z vmbra mortis educens. Porro egressus eius in confessione. Ipsa est enim scopa qua mundatus carcer z ornatus deinceps regularium institutionum muncis quibusdam pulchre virētibus de carcere redit in domū. Habet ergo iam mulier domuz suā? habet vbi suscipiat eū: cui super tantis beneficijs extat obnoxia. Alioquin velli si eum suscipere renuit? si nō detinet. si non cogit manere secum: qm̄ adueſperascit. Rediens enim qui eiectus est mundatam quidem z ornatam domuz inuenit: sed vacantem. Relinquitur siquidem mulieri domus sua deserta: quam saluatoris hospitio dignam exhibere negligit. Quomodo inquis? Poterit ne dom⁹ munda confessione priorum delictorum z observatione regularium institutionum ornata: indigna adhuc iudicari habitaculo gratie saluatoris ingressu? Poterat sine dubio si superficietenus emundata: z iuncis vt dictum est strata virentibus. fuerit interius plena luto. Quis enim suscipiendum dominum arbitretur in dealbatis mortuoꝝ sepulchris: que videntur a foris speciosa. intrinsecus autem spurcitia z sanies vniuersa repleuit? Esto siquidem vt aliquando tanq̄ ipsa superficie delectatus incipiat velut primum ponere pedem. ei qui eiusmodi est primam aliquam visitationis sue gratiā indulgendo: nunquid non resiliet illico cū indignatione? Nunquid non refugiet claritatis: infixus sum in limo profundi: z nō

est substantia? Virtutis enī species ⁊ nō veritas: tāq; qualitas est non substātia. Neq; vō ingressum eius exteriorīs potest conuersationis tenuis superficies sustinere: cum omnia penetret ⁊ in intimis cordis habitatio eius. Q; si nequaq; spiritus disciplinę, subditum manifeste peccatis corpus inhabitat: fictum vtiq; non modo declinat, sed effugit ⁊ elongatur ab eo. An vō aliud est q; fictio execrandaſi peccatum superficie tenus radas: non intrinsecꝰ eradices? Certus esto, quoniā pullulabit vberius: ⁊ emūdatam sed vacantem domum, cum nouenis ribus septem, qui eiectus fuerat hostes malignus intrabit. Reuersus enim ad vomitum canis, odibilis erit multo plus q; ante, ⁊ fiet gehenne filius multipliciter: qui post indulgentiam delictorum, in easdē q; denuo sordes inciderit vt sus lota in volutabro luti? Quis videre mundatam ⁊ ornatam vacātem domum? Dominem intuere, qui confessus est, ⁊ deseruit manifesta peccata precedentia ad iudicium? ⁊ nunc solas mouet manus ad opera mandatorum, corde penitus arido, ductus consuetudine quadāpla ne vitula effraim, docta diligere triturā: exteriorum, que ad modicum valēt ne vnū iota preterit aut vnum apicem: sed camelū glutit, dum culicem liquat. In corde enim seruus est proprie voluntatis: cultor auaricie, glorie cupidus, ambitionis amator: aut hec omnia, aut singula queq; vitia, intus fouens. Et mentitur iniquitas sibi: sed deus non irridetur. Videas enim interdum sic palliatum hominem: vt seducat etiam semetipsum, penitus non attendens vermen qui interiora depascitur. Manet enim superficies: ⁊ salua sibi omnia arbitratur. Lo mederunt aut propheta alieni robur eius: ⁊ ipse ignorauit. Dicit quia diues sum, ⁊ nullius egeo: cuz sit pauper ⁊ miser ⁊ miserabilis. Nam ⁊ inuenta occasione, ebullire sanię que latebat in vlcere: ⁊ excisam non extirparam arborem, in siluam videas pullulare densiorem. Quod periculum si volumus declinare: securim ponamus necesse est ad radices arborum, non ad ramos: vt non sola inueniatur in nobis exercitatio corporalis, ad modicum valens, sed inueniatur pariter vtilis ad omnia pietas, ⁊ exercitium spirituale. Mulier inquit martha nomine excepit illum in domum suam: ⁊ huic erat sorori nomine maria. Sorores sunt: ⁊ debēt esse contubernales. Occupatur hec circa frequens ministerium: illa dominicis est intenta sermonibus. Ad marthā spectat ornatus: sed impletio ad mariam. Vacat enim dominū: vt non sit domus vacans. Domus eam lazaro, si ⁊ vobis ita videtur: ⁊ ei siquidem fraternitatis iure cum sororibus sit ista domus communis. Dico autez lazarum quem quatriduanū iam iamq; fetentem a mortuis excitat vox virtutis: vt videatur satis congrue formam gerere penitentis. Intret ergo saluator ⁊ frequenter visitet domum illam, quā penitēs lazarus mundat? ornat martha: ⁊ maria replet interne dedita contemplationi. Sed forte curiosus quisq; requirat: cur in presenti euangelica lectione, nulla prorsus lazari mentio fiat. Arbitror sane ne id quidem a proposita similitudine dissidere. Virginalē eteniz domum intelligi volens spiritus soluit nō incongrue penitentiam: que malum vtiq; comitatur. Absit enim, vt proprij quicq; inquinamenti domus hec aliquando habuisse dicatur: vt in ea proinde scopa lazari quereretur. Quod si originalem aparētibus maculam traxit? sed nō minus a hieremia sanctificatam in vtero, aut non magis a ioanne spiritu sancto repletam: crede re, prohibet pietas christiana. Nec enim festis laudibus nascens honoraretur, si non sancta nasceretur. Postremo cum omnimodo constet ab originali cōtagio sola gratia mundatam esse mariam? quippe cum ⁊ nunc baptismate sola hanc maculam lauet gratia; ⁊ sola eam raserit olim petra circumcisionis: vt omnino pium est credere proprium maria delictum nō habuit: nihilominus ab innocentissimo corde etiam penitentia longe fuit. Sit ḡ lazarus apud eos quorum necesse ē ab opibus mortuis sciētias emūdari secedat int vulneratos dormiētes

in sepulchris: vt in thalamo virginali inue
niant martha ⁊ maria tñ. Ipsa est enī que
helisabeth grauide ⁊ grandeue quasi mē
sibus tribus humili deseruiuit officio: ipsa
que verba oīa que de filio dicebant ꝓferua
bat ꝓferens in corde suo. Neminē ergo mo
ueat ꝙ suscipiens dñm mulier, nō maria ſꝫ
martha vocat: qñ in hac vna ⁊ sūma maria
⁊ marthe negociū, ⁊ marie nō ociosum ociū
inuenit. Ois qdem glia filie regis abintus
nihilominus tñ in fimbrijs aureis est circū
amicta varietate. Nō est de numero fatua
rum virginum prudēs virgo. Lampadem
habet: sed in vase oleum portat. An forte ex
cidit vobis euangelica illa parabola? que fa
tuas virgines phibendas narrat ab introi
tu nuptiaꝝ? Erat qdem domus eaꝝ mūda,
virgines enī erant? erat ornata, ꝙ simul oēs
ideſt fatue cum prudentib⁹ lampades orna
uerūt: sed erat vacans: qz in vasis suis oleū
nō acceperūt. Hinc est ꝙ nec ab eis suscipi
ī domos suas: nec admittere eas dignatur
sponsus celestis ad nuptias. Nō sic mulier
illa fortis: que serpentis caput cōtriuit. Ha
bes enim post multa in laudibus eius, quia
non extinguet in nocte lucerna ipsius. In
sugillationē hoc dicit fatuaꝝ? que veniente
media nocte sponso, querunt sero ⁊ dicūt: q
lampades nostre extinguūt. Processit igit
gloriosa virgo, cuius lampas ardentissima
ipsis quoq; angelis lucis miraculo fuit: vt
dicerent. Que est ista que pcedit sicut au
rora cōsurgēs? pulchra vt luna, electa vt sol?
Clarius enim ceteris rutilabat: quā reple
uerat oleo gratie ꝑ participibus suis, iesus
xp̄s filius eius dñs noster.

¶ Item vnde supra. Sermo. iij.

cx xj

INtrauit iesus in quoddam castelluz. Quod dñs ac saluator noster semel ī vno loco visibiliter tūc tempo ris dignatus est operari: hoc etiam nunc vbiq; terrarum in cordibus electorum ope ratur quotidie inuisibiliter. Ecce enim euā gelio loquente audiuimus? ꝙ in quoddam castellum intrauit iesus: ⁊ mulier quedam matha nomine excepit illuz in domum suā

Quod est autem hoc castellum nisi cor humanum? quod prius dominus ad illud ve niat cupiditatis fossa vallatur muroq; ob stinationis claudtur atq; interiori latitudi ne sua babilonica turre erigitur? Tria certe in omni opido sunt maxime necessaria: Victualia quibus sustententur? munitio, q̄ protegantur: arma quibus hostib⁹ resistāt. Sic ergo ⁊ huius castelli incole victum ha bent voluptatem corporis ⁊ seculi vanitatē quibus pascuntur? habent ⁊ qua reguntur propij cordis duriciam: vt verbi dei sagit tis potentibus vix aut nunq; penetrari va leant. Accinti sunt armis carnalis scz sapiē tie argumentis: quibus contra hostes repu gnant. Unde scriptum est. Filij huius secu li prudentiores filijs lucis in generatōe sua sunt. At vo christo visitante ⁊ intrāte castel lum hoc euertitur? ⁊ pro eo nouum aliō pul chrumq; ac spirituale construitur: impleſq; quod dicitur. Si qua in christo noua crea tura vetera transierunt: ⁊ ecce facta sunt no ua omnia. Sublata quippe cupiditate expā ditur ingens sinus desiderij: vt ad eius ad uentum multo magis anhelet mens ad ce lestia q̄z prius terrenis incubuerat. Jam po nitur murus continentie: antemurale pati entie. Surgit autem hoc opus a fundamen to fidei ⁊ crescit per dilectionē proximiq; ad charitatem dei que est in superiori tabu latu ⁊ in propugnaculis eiusdem muri? qa nimirum tunc est perfecta virtus continen tie: qñ in vnitate fidei cum proximis cōmu niter viuentes nō supplicij metu vel huma ne laudis appetitu sed solo diuini amoris obtentu a peccatis nos cōtinem⁹. Vel cer te charitas dei qua scz nos diligit ideo sup murum esse videtur? vt pro continenti suo pugnare significet: ⁊ quia ꝓtinentia crebris validisq; tēptatoris ictibus resistere nō pos sit nisi eius gratia protegatur. Idcirco enī antemurale patientie ponitur: ne ad impu gnandam continentiam facilis diabolo pa teat accessus. Qui ergo protegente patien tia continenter viuūt: ipsi bene cū aplo ꝓte stant ⁊ dicunt. Quis nos separabit a charī tate xp̄i? Tribulatio: an angustia: an pscu tio: an fames: an nuditas: an periculum: an

gladius? Clides q̄ solidus sit continentiū murus? quos neq̄ mors: neq̄ vita: neq̄ angeli: neq̄ p̄incipat⁹: neq̄ potestates: neq̄ virtutes: neq̄ instantia: neq̄ futura: neq̄ fortitudo: neq̄ altitudo: neq̄ pfundū: neq̄ creatura aliq̄ potest separe a charitate dei: que est in christo iesu? Sed iam pulsem⁹ ad eius portas? portas. s. iustitie vt aperiantur nobis: ingressiq̄p eas videam⁹ intus magna opa dñi exq̄sita in oēs volūtates eius. Ibi enī operāte ipso ꝙstruit tanq̄ in mōte syon euāgelica turris illa: p quā humiliato corde ascēdūt in celū sci de ꝙualle plorationis. Ascēdūt inquā nō virtute sua: sed auxilio z gr̄a dei: sicut ait spūsscūs p ꝓphetā dauid. Btūs vir cui⁹ é auxiliū abs te: ascēsiones i corde suo disposuit. Queris vbi? In ꝙualle plorationis: ꝫ est in humilitate vite p̄sentis. Et eandem ipsā gratiā replicat dicēs Eteni bñdictionē dabit legislator. Quo ät ptingat ascēsus: vel ad quē fructū pducat ascēdentes: ipsa gr̄a ꝓtin⁹ subūgit. Ibunt inqt de virtute in virtutē: videbit de⁹ deorū in syon. Hec est merces: z hic est finis z fruct⁹ laboris nr̄i: visio. s. dei. Quis nō hūc tantū fructū rebus oībus visibilib⁹ z inuisibilibus incōparabiliter p̄referat? Quis est cui⁹ vel gelidū pectus hoc desiderium nō accēdat? Hec est enī illa gr̄a quā nobis cōmendat beatus iohānes euā gelista dicens Et de plenitudine eius nos oēs accepim⁹ gratiā p̄o gr̄a. Ex quibus. s. verbis inuink ꝙ triplicē gratiā diuinitus accipim⁹? vnaz qua cōuertimur: aliam qua tētationib⁹ adiuuamur: tertiā qua ꝓbati remuneramur. Prima nos initiat in quā vocamur? secūda ꝓficit qua iustificamur: tertia cōsumat qua glorificamur. Et prima quidē beneplacitū est: secunda meritū: tertia p̄miū. De duabus reliquis dictū est: z gratiā ꝓgr̄a. i. munera eterne glie p̄o merito tpal⁹ militie Sit ergo prima gr̄a in muro continētie: ad quā vocamur? sit secunda in ascensu turris quā ascendimus: sit tertia in eius culmine quo peruenim⁹. Dic itaq̄ id est in hoc culmine cum ad illud perueniunt: qui bene ꝓficiunt fiunt iam locus z sedes dñi: de quibus scriptum est: Illuc enī ascenderūt tribus tribus dñi testimoniū israel: ad confitendū nomini dñi: quia illic sederūt sedes. Et quidem dum adhuc erant in muro continētie z in acie stabant impugnari poterāt Et primo tanq̄ adiutor nor⁹ erat in iudea deus. Cum vo iam in ista statione consistūt vbi dñm speculant: in israel magnū nomen eius. Et factus est in pace locus eius: z habitatio eius in syon. Ibi confregit potentias arcum scutū z gladium z bellum: quia ibi nullus mor⁹ carnis resistit: sed omnimodis subiecta est spiritui. Nunc locum ardēter desiderabat ꝓpheta cum diceret: Si dedero somnū oculis meis z palpebris meis dormitationē: z requiē tpibus meis donec inueniam locū dño. Nunc etiam volare cupiens? quis inquit dabit mihi pēnas sicut columbe z volabo z requiescam? Jam vo si queratur de castelli huius habitatoribus quis cibus ad sustentandū: quod munimē ad protegendum: que arma suppetāt ad repugnandū? possumus satis rationabiliter respōdere: q̄ quemadmodum carnalibus carnis opera fuerunt victus: ita his multo melior cibus sit fructus spirit⁹. Cibus eoz est vt faciant voluntatem omnipotētis patris. Cibus eoz est verbum dei: quo pascūtur omnes sācti tā homines q̄z angeli. Un̄ scriptum est: Non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo quod ꝓcedit de ore dei. Jd unimentū eoz est sicut dictum est murus continētie: z antemurale patientie. Habent contra hostes arma que describit apostolus loricam iustitie? scutum fidei: galeaz salutis: z gladium spiritus quod est verbū dei. Nec quēquā moueat q̄ idem verbum dixerim esse z cibum z gladiū: quasi impossibile vel absurdū sit. In rebus quippe materialibus aliud hoc: aliud est illud: z alibi queritur hoc: alibi illud? in rebus vo spiritualibus non aliud hoc est q̄z illud: nec alibi queritur hoc: alibi illud: sed omnia sunt nobis in deo: z est deus oīa in nobis. Ecce enim in natura rerum? quid tam diuersum q̄z panis z lapis? Et tamen si ad intellectuz misticū referas: vtrūq̄z idē significat. Nā idem christus dictus est z panis z lapis? panis scilicet viuus: z lapis quem rep̄obaue

runt edificates. Utrūq; quidem per significationem: licz neutrum sit per proprietatē Sed iam reuertamur ad propositum. Intrante ihesu in hoc castellū: due sorores martha z maria id est operatio z intellect⁹ excipiunt illum. Excipiunt dixerim? an excipiunt? Sed siue h̄ siue illud dicat: vtrūq; prodest illis: non ihesu. Et ihesus quidē cum ad illas venit: duo confert eis congruentia singulis: virtutem z sapientiā: virtutē operationi: sapientiam intellectui. Unde etiā ab apostolo predicatur dei virtus z dei sapientia. Sed quid est q̄ intrantē eum martha excipit discurrit ministrat? maria vo secus pedes sedens ingressi in eius verbum cor suspendit? nisi quia pri⁹ est actio: postea vo contemplatio? Quisquis enim ad intelligentiam peruenire desiderat: profecto necesse est vt prius per opera bona sese diligēter exerceat: sicut scriptum est: Fili concupiscens sapientiam conserua iustitiā: z de⁹ prebebit illā tibi. Et alibi: A mādatis tuis intellexi. Et fide purgans corda eor. Qua fide? Fide per dilectionem operante. Habet martha dum agit formam bene operātis? maria vo speciem exprimit contemplationis: dum sedet: dum tacet: dum interpellata non respondet: sed tm̄ in dei verbū toto mentis studio intendit? ac solam quā diligit gratiam diuine cognitionis cetera respuens medullitus haurit: foriscq; velut insensibilis redditur dum intus ad contemplanda dñi sui gaudia felicissime rapitur. Sine dubio talis est illa que in canticis loquit: Ego dormio: z cor meū vigilat. Duobus autem modis martha excipit dominū: et duplex ei communiō parat: quia duobus modis excluserat eum. Duo quippe sunt i operatione que nobis deum auferunt? flagitia dicimus que in nobis: facinora que i proximos peccando committimus. Item sunt duo que reddunt: continentia z benignolentia: vt scilicet ex contrarijs contraria curentur. Hinc enim scriptum ē: Sicut exhibuistis membra vestra seruire immundicie z iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete iustitie in sanctificationez. Dum ergo parandis talibus occupatur epulis martha multum satagens pro parte: vult etiam mariam id est intellectum z omnia interiora sua actioni insistere: operiq; suo perficiēdo operam dare. Itaq; conqueritur de sorore q̄ ab ea non adiuuetur: non tamen ad ipsam sed potius ad dominū querelam dirigens. Domine nō est tibi cure q̄ soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi vt me adiuuet. Ubi sane aduertenda est dilatio quedam z honoris obsequium erga deum? q̄ scilicet ipso presente non fit ausa martha euocare mariā: quinimo z apud ipsum querelam deposuerit ipsumq; dominum vocauerit in cuius potestate sit imperare sorori quicquid necesse fuerit. Non ergo miremur si quempiam laborantem z bene operantem aduersus fratrem vacantez murmurare videamus: quia hoc in euangelio legimus marthā fecisse aduersus mariam. Or autem maria quandoq; murmurauit aduersus marthā eo q̄ eius actionibus implicari vellet: nusquā omnino reperitur. Neq; enim vtrūq; simulagere cōpetenter sufficeret? z curis scilicet exterioribus deseruire: z internis sapientie desiderijs vacare. De ipsa quippe sapientia scriptum est: Et qui minoratur actu: percipiet illam. Propterea maria sedet imotaq; manet? non vult interrumpere silentij quitem ne iocundā amittat contemplationis quietem: presertim cum intus ipsum audiat dominum dicentem: Uacate z videte quoniam? suauis est dominus. Hic sane considerandum est: tria esse que impediunt contemplationē. Equidem anime nostre oculus intelligentia est. Sicut enim oculo corporis lux corporea z cetera queq; corpora lia videntur: ita deus qui est lumen incircumscriptum z eius inuisibilia vbicūq; intellectu percipiunt. Differunt aūt in hoc interior z exterior oculus? q̄ exteriori quidē lux corporea extrinsec⁹ vt videat admouet interiori vo creatoris lumē intrinsecus vt discernat infunditur. Utrūq; vo oculum tria sunt que ad videndum impediūt. Animum ergo de exteriori atq; visibili differat ratio nostra: vt de rebus visibilib⁹ ordine disputādi facili⁹ assurgat ad intelligētiā

Potest sane fieri vt ille sanus sit ⁊ pateat: sz qñ lux exterior ei desit nil videat. Econtrario fit aliqñ: vt presens ei quidem lux sit: sz forte sanguine seu quolibet humore concreto turbat⁹ cernẽ minime possit. Itez solet plerūqz contingere vt neutruz desit illi nec lux nec salus: sed tñ aliq̃ puluerisiteriectione ledatur: quo fit: vt eius acies retundat. Sunt ergo tria ista que hunc oculum impediunt: tenebre humor concretus: puluis iniectus. Hec ipsa sunt etiam quibus interior ille impeditur: sed alia nomina sortiunt. Nam quidem hic tenebre: ibi peccata dicũtur. Ipsa vo peccata confluunt in memoriã quasi in quandam sentinam. Et hic est ille humor concretus. Quod autez hic puluis dicitur: hoc ibi cura terrenor actuum nuncupatur. Hec igitur tria sunt que oculum intelligentie confundunt atqz a cõtemplatiõe veri luminis excludunt: tenebre scz peccatorum: recordatio eorũdem: cura terrenor actuum. Primo illo morbo turbatum se plãgebat pphet cum diceret. Dereliquit me virtus mea: ⁊ lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum. Cum enim luce iustitie destituimur: nil aliõ q̃z peccator nostrorum tenebras inuenimus. Item secundo se grauari sentiebat quãdo dicebat. Conuersus sum in erumna mea: dum configitur spina peccatorum scz recordatio. Tertio occupari se conqueritur cum ait. Quia cinerem tãq̃z panem mãducabam. Cinerem scilicet actionis: pro pane contemplationis. Quicũqz ergo mentis oculum diuine contẽplationi vult intendere: profecto necesse est: vt eum prius ab hoc triplici impedimento studeat purgare. Quod si quis facere contendat: nouerit contra triplicem morbum triplex quoqz fore remedium. Nam quidem primus per confessionem: secũdus per orationem: tertius curatur per quietem. Hoc tertio ideſt cura actionis poterat ab intentione sua prepediri maria: ideoqz martha ministrante sedet ipsa manetqz quieta. Illa igitur conquerente ⁊ ista tacente: audiam⁹ quid dñs pro maria responderit. Martha inquit sollicita es: ⁊ turbaris erga plurima. Erga plurima quidem turbaris? dũ ⁊ tibi continentiaz: ⁊ proximis paras necessitatis impensam. Nam vt continentiam habeas sollicita es vigilare ieiunare corpus tuũ castigare? vt ceteris pstes: instas operi: vt habeas vnde tribuas necessitatem patienti. Porro erga hec plurima turbaris: sed vnũ est necessarium. Nisi enim in vnitate opus tuum feceris: deo qui vnus est acceptum perfecto non erit. Scriptum quippe est. Nõ ẽ qui faciat bonum: nõ est vsq̃z ad vnũ. Hinc est q in illa piscina mouebatur aqua: ⁊ sanabatur vnus. Hinc etiam q decem leprosi mundatis: vnus regressus est cum magna voce magnificans deum. Cui etiam dñs ceteris reprobatis testimonium laudis ascripsit dicens. Nonne decem mundati sunt? Et nouem vbi sunt? Non est inuentus qui rediret ⁊ daret gloriam deo: nisi hic alienigena. Paulus quoqz ait. Omnes qdez currunt: sed vnus accipit brauium. His itaqz ⁊ aliis q̃plurimis sanctaz scripturarũ eloquijs perspicue docemur q̃z vnitas pbabilis fit: maxime aũt ex presenti loco vbi dñs ait. Porro vnum est necessariũ. Sed sciendum est q alia est vnitas sanctor quã ex scripturis iam cõmendauimus: alia ẽ facinorosor que nihilominus ex eisdem scripturis ostẽditur ⁊ improbat. De hac enim scriptũ est. Astiterunt reges terre ⁊ principes conuenerunt in vnum: aduersus dñm ⁊ aduersus xpm eius. De hac iterum euangelista. Abeuntes pharisei osculuz inierũt: vt caperent iesum in sermone. Et itez. Collegerũt põtifices ⁊ pharisei osculium. Ut qd hoc? Sicut ioãnes testat: vt interficerẽt iesum? O q̃ vo ptinax fit ista reproboz vnitas: docet ipse dñs qui de corpore diaboli ad beatũ iob logtur dicens Corpus illius quasi scuta fusilia: ⁊ cõpacta squamis se prementibus. Una vni cõiũgit: ⁊ ne spiraculum qdẽ incedit per eas. Una alteri adherebit: ⁊ tenẽtes se nequaq̃z separabũtur. Talis vnitas imo vo peruersitas solet esse aliquor fratrum tepide ac remisse conuersantium: quibus si quid honestatis aut insignie cuius q̃z bone consuetudis persuadere velis promptiores sunt maiori dispendio ac difficultate grauiori resistere: q̃z facili cõpendio assequi velle qđ rectũ eſt

constiterit. Peruersa ⁊ execranda talis vnitas. Hac ergo a cordibus ⁊ sermonibus nostris exclusa. illā que bona est ⁊ tñ bonorū est prosequamur. Et ipsa quidem gemina ē Alia est enim que iustificat: alia que glorificat. Illa meritū: ista premium est. Deniq; de illa scriptum est. Multitudinis credentium erat cor vnum: ⁊ anima vna. De hac autem. Qui adheret dño: vnus spīr⁹ est. Et quoniam in futuro magis speranda est res: est enim futuri temporis magis q̄ presentis: eam interim omittamus: ⁊ a deo speremus potius q̄ tractemus. Illam vō que iustificat que etiam nūc potissimum necessaria est: in vsum nostri operis assumamus. Ipsa enim est decus suauitatis: quā dulcedine sacra insonat psalmista. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundum: habitare fratres in vnum. Cui⁹ veritatis cū descripsisset ppheta pulchritudinem eius etiam non tacuit vtilitatem: qñ illic inquiens mandauit dominus benedictionem vitam. Hic scz benedictionem: ⁊ in futuro seculo vitam eternaz. Ipa est inq̄ vnitas: quā summa diligentia obseruandam tradit apostolus dicens. Solliciti seruare vnitatez spīritus: in vinculo pacis. Seruatur autem hoc vnitatis bonum duobus modis: ab his qui curam gerunt seruandi. Debet quisq; perfectus vnitatez habere ad seipsum: debet ad proximuz. Ad seipsum per integritatem: ad proximuz per conformitatem. Omnis quippe creatura ⁊ maxime rationalis: debet suum principium imitari. Si igitur deus noster vnus est dicente moyse: audi israel dñs deus tuus de⁹ vnus est: sed ⁊ ille cum sit vnus ⁊ idem atq; in seipso perfectus nec vllo indigens inest ei tñ benignitas erga nos ⁊ amor ⁊ benivolentia in nos veniens: debemus ⁊ nos q̄sq; sibi vnus esse per integritatem virtutis: et vnum cum proximis per vinculum dilectionis. Hanc imitationem loquens de charitate nobis cōmendat apostolus ioānes dicēs Quia sicut ille est ⁊ nos sumus in hoc mundo. Sed hanc vnitatem quā quēq; sibiipsi diximus debere habere tria sunt que solēt impedire: nimietas: pusillanimitas: leuitas Et nimij quidem sunt qui putāt se posse qō non possunt: ⁊ quod non acceperunt presumunt. Quorum speciem tenebat petrus in passiōe domini: cum diceret. Domine tecū paratus sum ⁊ in carcerem ⁊ in mortem ire Pusillanimes contrarij sunt nimis: ⁊ hoc quoq; tenuit imaginem petrus cū diceret. Exi a me: quia homo peccator sum domine Leues sunt ⁊ inconstantes qui circunferūt omni vento doctrine: quibus quod paulo ante placuit nunc displicet: ⁊ quod nūc eligunt post paululum reprobabunt. Sz quid prodest hec vitia enumerare: nisi doceam⁹ etiā quib⁹ remedijs ea possit in seipso q̄sq; curare. Persequamur vnitatis inimicos: nec conuertamur donec deficiant. Igitur contra nimietatem: opponenda est consideratio proprie fragilitatis. Ipsa enim est que odiosam presumptionem potissimum deijcit. Contra pusillanimitatem habenda est fiducia diuine potestatis: vt quod tuis viribus non posse putas: ex illius adiutorio possis: ⁊ cum apostolo dicas. Omnia possū: in eo qui me confortat christus. Contra leuitatem adhibenda est consultatio senioris ne scz doctrinis varijs ⁊ peregrinis abducaris: sed facias quod lex diuina tibi pscribit. Interroga patrem tuum ⁊ annūciabit tibi: maiores tuos ⁊ dicent tibi. Diximus de illa vnitate quam habet quisq; ad seipsum: dicamus iam ⁊ de illa quam habet ad proximum. Sed ⁊ illa duobus modis habetur: dum ⁊ nos per dilectionem tendimus in alterum: ⁊ alterius quoq; vicissim in nobis recipimus affectum. Et hec etiam duobus modis impeditur: obstinatione ⁊ suspitione. Obstinatio non permittit nos ad alterius cor ingredi: nec suspitio patitur credere nos ab alijs amari. Ita fit: vt dum nec nos alium obstinati diligimus: nec ab alijs diligi suspicioſi putamus: vnitas que cum proximis habenda est impediatur. Verum huic duplici morbo duplex charitas medetur: illa scilicet que non sua querit: ⁊ iteruz illa que omnia credit. Habeat obstinatus charitatem non querentem que sua sunt: et alios diligat. Habeat suspicioſus charitatem omnia credentem: et ab alijs se diligi fine dubio credat.

xx
c ij

CItem vnde supra. Sermo quartus.

Intrauit iesus i quoddã castellum: ⁊ mulier q̃ dã martha noie excepit illum in domũ suaz. Quid ẽ fratres q̃ ex duabus sororibus tñ altera dñm legit excepisse? ⁊ ea ipsa que videt inferior? Optimã enim partẽ elegit maria: teste ipo quem martha suscepit. Sed por natu martha videt: ⁊ salutis initiũ sibi magis actio q̃z ꝓtẽplatio noscit vendicare. Laudat xps mariã: sed a martha suscipit: amat rachaelẽ iacob: ⁊ lia supponit ignozãti. Si ꝺ fraude querit: audiat nõ eẽ cõsuetudinis: vt iuniores ꝑus tradant ad nuptias. Q; si luteã hãc cogites domũ: facile erit noscꝫ quẽadmodum in ea dñm martha magis accipiat q̃z maria. Quid enĩ ait aplꝰ: Glorificate ⁊ portate deuz in corpe vestro: marthe dicit nõ marie. Nec nimiz corpis vtik instrumẽto cũ illi potius sit ipedimẽto. Deniq; corpus ingt qꝺ corrũpit aggrauat animam: ⁊ depmit terrena inhabitatio sensum multa cogitãtẽ. Nũqd ⁊ operãtẽ? Martha igit i domũ suã excipit saluatorem in terris: maria potius cogitabat quẽadmodũ ab eo suscipiat in domo nõ manufacta eterna i cel' Forte tñ ⁊ ipa dñm suscepisse videt: sed in spũ. Dñs enim spũs ẽ. Nunc ingt haud dubiũ qn marthe: soror erat noie maria. Que etiã sedens secus pedes dñi: audiebat verbũ illius. Vides q; vtraq; suscipit verbuz? hec in carne: illa in voce? Martha autẽ satagebat circa frequẽs ministeriũ. Que stetit ⁊ ait: Dñe nõ ẽ tibi cure? q; soror mea reliqt me solã ministrare? Putas in domo in qua xps suscipit? vox murmuris audietur? Felix domus ⁊ beata semp cõgregatio est: vbi de maria martha cõqueriꝫ. Nã marie marthã emulari: prorsus indignũ: prorsus illicitũ ẽ. Alioqn vbi legis mariã causantẽ q; soror mea reliqt me solam vacare? Absit vt q deo vacat: ad tumultuosaz aspiret fratrũ officialiũ vitã. Martha semp insufficiens sibi ⁊ minus idonea videat: aliꝰq; magis id operis qꝺ administrat optet ꝑponi. Respõdit autẽ ei iesus. Martha martha solicita es: ⁊ turbaris erga plurima. Vide ꝓ rogatiuaz marie qua in omni cã habet aduocatũ. Indignaf fiquidẽ pharisei: conqueriꝫ soror: ⁊ etiaz discipuli murmurant? vbiq; maria tacet: ⁊ p ea loquiꝫ xps: Optimã ingt partẽ elegit scilicet maria: que nõ auferet ab ea in eternũ. Hoc vnũ illud necessariũ ẽ: hec vna quã ꝓpbeta tã sedule requirebat. Vnã ingt petij a dño: hãc requirã. Quid tñ sibi vult fratres q; optimã ptẽ maria dicit elegisse? Vbi iã erit qꝺ aduersus eam pferre solemus? si qñ forte administrãtis marthe turbationẽ ⁊ inequalitatez iudicare voluerit melio: est iniqtas viri q̃z benefaciẽs mulier? Vbi erit ⁊ illud? si qs mihi ministrauerit honorificabit eũ pater meus? Et illud? qui maior ẽ vestrũ: erit minister vester? Postremo que cõsolatio ẽ laborãti? quasi in eius sugillationem ptẽ sororis attollere? Vnũ ergo arbitror e duobus vt aut de electione maria laudet q; ps ipa quãtũ in nobis ẽ sit omnibus eligẽda? aut certe vt neutrũ defuisse dicaf: nec in partẽ quãlibet ꝓcipitasse sententiã: sed ad obedientiam ꝓceptoris in vtrũlibet sit parata. Quis enim sicut dauid fidelis? egrediens ⁊ ingrediens ⁊ paratus ad imperiũ regis? Deniq; paratũ inquit cor meuz: paratum cor meu? nõ semel tñ sed ⁊ secundo: ⁊ vacare tibi: ⁊ primis ministrare. Nec plane ps optima: que nõ auferetur. Nec mens optima: que non mutabiꝫ quacũq; vocaueris eã. Bonũ enim acquirit graduz qui bene ministrauerit: forte meliorem qui bene vacauerit deo: optimũ autẽ qui ꝓfectus est in vtroq;. Unum adhuc dico: si tñ id de martha liceat suspicari. Nõne enim quasi ociosam reputasse videt? quã sibi dari petijt ad iutricẽ? Sed carnalis est: ⁊ omnino nõ percipit que sunt spũs dei: si quis forte vacãtẽ animã: sua de vacatiõe redarguit. Audiat igitur optimã esse hãc partem que maneat in eternum. Nunquid enim nõ rudis quo dãmodo videtur anima? que diuine ⁊tem platiõis penitus expers illã intrauerit regionem: vbi hoc vnum omniũ opus vnũ studium eadem vita? Sed consideremus fratres quẽadmoduz in hac domo nostra tria

hec distribuerit ordinatio charitatis: martheadministrationē? marie cōtemplationē lazari penitentiā. Habet hec simul quecūq; perfecta est anima: magis tñ vident ad singulos singula ptinere? vt alij vacent sancte contemplationi: alij dediti fraterne ad ministrationi: alij in amaritudine anime sue recogitēt annos suos: tanq; vulnerati dormientes in sepulchris. Sic plane sic opus ē vt maria pie ꝛ sublimiter sentiat ō deo suo martha benigne ꝛ misericorditer de proximo: lazarus misere et humiliter de seipo. Gradum suum quisq; consideret. Si inuēti fuerint in ciuitate hac noe daniel et iob: ipsi iusticia sua liberabūtur ait dñs: sed filium aut filiam non liberabunt. Nemini nos blandimur: vtinam nec nostruz qspiā se seducat. Quibus enim nulla credita est dispensatio administratio nulla commissa? his omnino sedēdum erit aut secus pedes dñi cum maria: aut certe cum lazaro inter septa sepulchri. Quidni erga multa turbetur martha? que solicita est p multis? Tibi ergo cui necessitas non incūbit ex duobus vnum est necessarium: aut non turbari penitus: sed delectari magis in dño: aut si id necdum potes turbari non erga plurima: sed vt de se ppheta loquitur ad tei pm. Iterum dico: ne quis de ignorantia habeat excusationem. Oportet te frater ad quem de fabricanda seu regenda inter vndas diluuij archa nil spectat? aut virum esse defideriorum: vt daniel erat: aut cum beato iob virum doloruz ꝛ scientem infirmitatem. Alioquin vereor ne tepidum ꝛ nauseam p uocantem] euomat ex ore suo: qui inuenire te cupit: aut sui considerationem calidum ꝛ charitatis igne flagrantem: aut tua ipsius cognitione frigidum ꝛ timoris aq̄ ignita diaboli iacula restringētem. Sed ꝛ ipaz quoq; martham admonitam esse necesse ē id maxime queri inter dispensatores: vt fidelis quis inueniatur. Erit autem fidelis si neq; que sua sūt querat: sed que iesu xp̄i: vt sit intentio pura: nec suam faciat: sed domini voluntatez: vt sit actio ordinata. Sūt enim quorum non simplex est oculus: ꝛ recipiunt mercedem suam? sunt qui ferūtur propriis motibus animoruz ꝛ contaminata sunt vniuersa que offerunt: quippe cuz voluntates eorum inueniantur in eis. Veni nunc mecum ad nuptiale carmen ꝛ consideremus quemadmodū sponsus sibi spōsam vocat: nec vllum omiserit ex trib⁹? nec eis addiderit quicq̄. Surge inquit amica mea? propera formosa mea: colūba mea ꝛ veni. An non amica est que dominicis lucris intenta? fideliter ipsam quoq; p eo ponit animam suam? Quotiens enim p vno ex minimis eius spirituale studium intermittit: totiens pro eo spiritualiter animam suam ponit. Aut non formosa? que reuelata facie gloriam domini speculando in eandem imaginem transformatur de claritate i claritatem tanq; a domini spiritu? An nō columba? que plangit ꝛ gemit in foraminibus petre in cauernis macerie tanq; sepulta sub lapide? Mulier ait martha nomine excepit illum in domum suam. Certum est huiusmodi tenere locum fratres officiales quos fraterne charitatis intuit⁹ varijs administrationibus deputauit. Vtinam autem ꝛ ego ipe inter dispēsatores fidelis merear inueniri. Quibus enim conuenientius videtur aptandum quod dominus ait: martha martha solicita es q̄ prelatis? si tamen digna in solicitudine presint. Aut qs turbatur erga plurima? nisi cui ꝛ marieva cantis ꝛ lazari penitentis: sed ꝛ ipsoruz quibus partitur onera vniuersa solicitudo incumbit? Vide martha solicitam: vide martham turbatam erga plurima. Apostolum loquor: qui platos solicitudinis admonēs: gerit ipe solicitudinem omnium ecclesiaz. Quis infirmat inquit? ꝛ ego nō infirmor? Quis scādalizat? ꝛ ego nō vror? Suscipiat igit martha dñm in domū suā: cui nimiru credita ē dispēsatio dom⁹. Mediatrix est vt sibi pariter ꝛ subiectis salutē obtineat: suscipiāt gram sicut scriptū est. Suscipiāt montes pacem populo: ꝛ colles iustitiam. Suscipiant ꝛ ceteri coadiutores eius singuli pro q̄litate ministerij sui excipiāt xp̄m seruiant christo: ministrēt ei membris suis ille in infirmis fratribus: ille in pauperibus: ille in hospitib⁹ ꝛ pegrinis. Quibus

ita solicitis circa frequens ministeriū: videat maria quēadmodum vacet ⁊ videat qñ suauis est dñs. Videat inq̄z quā deuota mente q̄z tranquillo sedeat animo secus pedes iesu: puidens eu⁹ semp in cōspectu suo ⁊ vba ex eius ore excipiēs cuius ⁊ aspectus delectabilis ⁊ eloquiū dulce. Diffusa est gr̄a in labijs ei⁹: ⁊ est speciosus forma p̄ filijs hominū: imo sup oēm gl̄iaz angelo⁹. Gaude ⁊ gr̄as age maria: q̄ ptem optimā elegisti. Beati enī oculi q̄ vident q̄ tu vides: zaures q̄ merent audire que tu audis Btā plane q̄ venas diuini sussurij p̄cipis in silentio: in quo vtiq̄z bonū est homini dominū expectare. Simplex esto nō tantū sine dolo sed etiā absq̄z multiplicitate occupationū: vt tecū sit sermocinatio ei⁹ cuius ⁊ vox dulcis ⁊ facies decora. Unū caue ne incipas abūdare in sensu tuo ⁊ vel plus sapere q̄z oporteat sapere: ne forte dum lucē sectaris impingas in tenebras illudente tibi demonio meridiano: de quo nō est huius tēporis disputare. Iam lazarus quo deuenit? Ubi posuistis eum? Sorores allo quor? que sepelierunt fratrez p̄dicatiōe ⁊ ministerio: exemplo ⁊ oratiōe. Ubi ergo posuistis eum? Absconditⁿ est fossa humo sub lapide iacet: non facile inuenitur. Propterea non erit incongruum quatriduano quartum seruare sermonem: vt iuxta saluatoris exemplum audientes ecce quem amas infirmat: vt nos maneam⁹ hic de isto

Item vnde supra

Sermo quintus.

xx ij

TEmpus loquē di est omni carni cum assumit incarnati verbi mater in celū nec cessare debet a laudibus humana mortalitas: cum hominis sola natura supra immortales spiritus exaltatur in virgine. Sed de ei⁹ gl̄ia nec silere deuotio patitur: nec dignum aliquid sterilis cōcipere cogitatio: aut in erudita poterit locutio parturire. Hinc est q̄ ⁊ ipsi celestis curie p̄ncipes in consideratione tante ⁊ nouitatis: clamant nō sine admiratiōe. Que est ista que ascendit de deserto? delitijs affluens? Ac si manifestius dicant. Quanta est hec: aut vnde ei ascendenti vtiq̄z de deserto affluentia tanta delitiarum? Nec enī pares inueniunt delitie vel in nobis quos in cunicate domini letificat fluminis impetus: qui a vultu gloie voluptatis gloie potamur. Que est ista? que desub sole vbi nihil est nisi labor ⁊ dolor ⁊ afflictio spiritus: ascendit delitijs spiritualibus affluens? Quidni delitias dixerim virginitatis decus cum munere fecunditatis humilitatis insigne distillantem charitatis fauū? misericordie viscera plenitudinem gratie p̄reragatiuam gloie singularis? Ascendens igitur de deserto regina mundi: etiam angelus sanctis vt canit ecclesia speciosa facta est et suauis in delitijs suis. Desinant tamen deserti huius mirari delitias? quia dominus dedit benignitatem: ⁊ terra nostra dedit fructum suum. Quid mirātur de terra deserta mariaz ascendere delitijs affluentē? Mirent⁹ pot⁹ pauperē x̄pm de celestis regni plenitudie descendēte. Longe enī āplior miracl̄o dignū videt⁹ dei filiū paulominus ab āgelis minorari: q̄z dei matrē super angelos exaltari. Illius qdem exinanitio facta ē repletio nr̄a: illius miserie mūdi delicie sunt. Denīq̄z cum diues esset p̄pter nos factus est paup: vt nos eius inopia ditaremur. Sz ⁊ crucis ignominia: credentū facta ē gloria. Adhuc aūt ad mo numētū ꝑperat vita nostra: vt quatriduanum reducat a monumēto ⁊ eū de quo vobis hodie si bene meminit charitas vestra ꝑmo debetur: lazarū querit vt queratur et inueniatur a lazaro. In hoc enim ē charitas non quasi nos dilexerim⁹ deum: sed q̄ ipse p̄ior dilexit nos. Age igit dñe: quere quē amas: vt ⁊ amanti facias ⁊ querēti. Quere vbi posuerūt eū. Jacet enīz clausus ligatus oneratus. Jacet in ergastulo cōsciētie: tenetur in vinculis disciplīe: ⁊ tanq̄z lapide superposito p̄mit: ⁊ opp̄imit onere penitentie? eo q̄ desit interim fortis vt moz dilectio: et charitas omnia sustinēs. Et in his omnibus iam fetet domine: quatriduanus est enim. Credo multorum iam ingenia p̄euolant: vt intelligant quem

velim dicere lazarū. Cum sine dubio q nuper pctō mortuus fodit sibi parietē vt vide at abhoiationes multas ⁊ malas prauī ⁊ in pstrutabilis cordis sui: iuxta ppham aliū ingressus in petraz absconditus fossa humo a facie furoris dñi. Sed quid est dñe? Jaz fetet: quatriduanus est enī. Forte enī feto rem istū: ⁊ q̄ttuor dies istos nō ꝯtinuo qs intelligat. Ego primā arbitror timoris diez qua nimirū irradiante cordibus nostris peccato morimur: ⁊ quodāmodo sepellim in cōscientijs nostris. Secunda ni fallor in labore certaminis. Solet nēpe iter primor dia conuersionis acrius insurgere tētatio prauе cōsuetudinis: ⁊ vix extingui possunt iacula ignita diaboli. Tertia nihilominus doloris esse videtur duz recogitat quis an nos suos in amaritudie aie sue: nec tā laboratl decl nādo futura q̄z p̄terita plāgēdo ꝺplorat. Mirari sq̄ hos dixerī dies? Sz tales sepulture debentur dies nebule ⁊ caliginis: dies luctus ⁊ amaritudinis. Sequitur dies pudoris nō dissimilis tribus quā do iam horribili confusione operetur aīa miseranda? dum nimis ꝯsiderat q̄ ⁊ quanta reliquerit: ⁊ in occultis cordis tetras ver sat imagines pcōz. Aius huiuscemōi nihil dissimulat? sed dijudicat: sed exaggerat: sz aggrauat vniuersa. Non sibi pcit durus i dex in semetipsuz Utilis qdem exacerbatio ⁊ digna miseratione crudelitas facile si bi diuinā cōcilians gram: dum pro eo mēs emulatur etiam contra seipsam. Uerumtamen lazare veni foras: ne in tanto fetore diutius immoreris. Caro putrida putredini proxima est: ⁊ qui confunditur vehemē tius ⁊ tabescit ppe est vt dispet. Propterea lazare veni foras. Abyssus abyssum inuocat: abyssus luminis ⁊ mie abyssuz miserie ⁊ tenebrarum. Mdatoz illius bonitas q̄z inigtas tua ⁊ vbi pctm̄ abundat supabūdare ⁊ gratiā facit. Lazare inqt veni foras. Ac si manifestius dicat. Quo vsq̄z conscientie tue caligo te detinet? Quamdiu in cubili tuo graui corde cōpungeris? Veni foras procede respira in lucē miserationū meaz Hoc enī est qđ in ppheta legisti. Infrena bo os tuū laude mea: ne peas. Euidentius quoq̄z ꝓpheta alius de seipso dicit. Ad me ipm aīa mea turbata est: ppterea memoz ero tui. Jā vero qd sibi vult qđ ait tollite lapidē? ⁊ post pauca soluite eū? Nūqd post visitationē gratie ꝯsolatis cessabit agē penitētiā qm̄ appropiquauit regnū celoz? aut abiciet disciplinā ne forte irascaī dñs ⁊ pereat de via iusta? Tollaī lapis sz pēitētia maneat nō iā pmēs ⁊ onerās szuuidā ⁊ robustā mētē roborans magis atq̄z cōfirmās nimiz cuius sz sit quē antea nesciebat dñi facere volūtatē. Sic ⁊ disciplina iā libez fi cōstrigit sm illud: iusto nō ē lex posita: sed volūtarīū regit ⁊ dirigit viā pacis. Super hac lazari suscitatiōe? manifesti° psallit propheta. Nō dereliques ait aīam meā in iferno? q: vt dixisse me memini: scdo hui° festi uitatis die fern° qdē ⁊ carcer aie rea ꝯscia ē. Nec dabis sāctū tuū nō sinū ipius sz tuū vtiq̄z quē ipse sctificas videre corruptiōez Corruptioni siquidē prim° erat q̄triduan° qui ceperat iam fetere. Prope erat vt penitus dissolueret ⁊ veniēs i profundū malo contineret impius: sed preuentus vocē virtutis ⁊ ab ea viuificatus gratias agit dicens. Notas feeisti mihi vias vite. adim plebis me leticia cum vultu tuo. Ad ipius siquidē contēplationem euocasti ⁊ eduxisti ab inferno aīam meam dum anxiaret sup me spūs meus intuens conscientie proprie faciem nimis abhominandam. Clamauit inqt voce magna. Lazare veni foras. Magna vtiq̄z voce! non tam sono clamola: q̄z pietate ⁊ virtute magnifica. Sed quo deue nimus. Nunqd non supra celos virginem prosequebamur. Et ecce cum lazaro descē dimus in abyssuz. A splendore virtutis ad fetorē q̄triduani procliuis decurrit oratio. Cur hoc nisi q: pōdere ꝓpo ferebamur? ⁊ trahebat nos materia tanto vberior vtiq̄z quāto familiarior? Fateor ipitiā meā pusillanimitē propriam non abscondo. Non est equidē q me magis delectet sed nec est qđ terreat magis: q̄z de gloria virginis matris habere sermonem. Ut enim fileaz interim ineffabile priuilegiū meritoz ⁊ progatiuam penit° singularē? tāto eā deuotiōis affectu aplectūtur honorāt suscipiunt vt dignum

est vniuersi: vt licet de ea loqui gestiãt oẽs tñ quicqd dici de indicibili eo ipo qdici potuerit min⁹ gratũ sit min⁹ placeat min⁹ accepet. Quidni min⁹ sapiat qcqd de in cõp:ehẽsibili glia cõp:ehẽdere potuit mẽs humana? Ecce enĩ si in ea laudauero virginitatẽ: multe mihi virgines post eã vident offerri. Si in ea humilitatẽ p̃dicauero: inuenient forte vel pauci q docẽte filio ei⁹ mites facti sunt z hũiles corde. Si magnificare voluero misericordie ei⁹ multitudinẽ: sunt alĩq mie viri etiã z mulieres. Vnũ est in quo nec primã similẽ visa est nec hr̃e sequẽtez gaudiũ matris hñs. cũ virginitatis honore. Optimã ptem elegit sibi maria Optimã plane? qz bona fecunditas ꝓiugalis: melior autẽ castitas virginalis: p̃sus autẽ optima est secũditas virginea seu fecũda virginitas. Marie priuilegiũ est non dabit alteri: q: nõ auferet ab ea. Singulare est ſz ꝓtinuo etiã idicibile inuenit: vt quẽadmodũ nemo assequi possit fic nec eloq quidẽ Quid si z illud adijtias cui⁹ mater? Que poterit lĩgua etiã si iã angelica sit digni⁹ extollere laudibus virginẽ: matrẽ autẽ nõ cuiuscũqz sed dei? Duplex nouitas: duplex p̃rogatiua? duplex miraculũ: sed digne prior sus aptissimeqz ꝓueniens. Neqz enĩ filius alius virginẽ: nec deũ decuit partus alter Ueruntñ nõ hoc tñ si diligẽter attendas? sed ceteras quoqz virtutes singulares prior sus inuenies in maria: q̃ videbant esse cõmunes. Que enĩ vel angelica puritas virginitati illi audeat cõpari? que digna fuit spũs sancti sacrariũ fieri et habitaculũ filij dei? Si rerũ prętia de raritate pẽsamus? q̃ prima in terris angelicã ꝓposuit ducere vi tã sup oẽs est. Quõ inqt fiet istud? Nñ virum nõ cognosco. Immobile ꝓpositũ virginitatis: qõ nec angelo filiũ ꝓmittẽte aliquatenus titubauit. Quõ inqt fiet istud? Neqz enĩ eo modo quo fieri solet ĩ ceteris Uirum penit⁹ nõ cognosco: nec filij desiderio nec spe plis. Quãta vero z qz preciosa humilitatis virt⁹? cum tanta puritate cum innocentia tanta cũ ꝓscientia prior sus absqz delicto: immo cũ tanta gratie plenitudine Unde tibi humilitas? z tanta humilitas o beata? Digna plane quã respiceret dominus? cuius decorem cõcupisceret rex: cui⁹ odore suauissimo ab eterno illo paterni sinus attraheretur accubitu. Unde enim qz manifeste sibi concinnant virginis nostre canticum z nuptiale carmẽ: nimirũ cuius vterus sponsi thalamus fuit. Audi mariaz in euangelio. Respexit inqt humilitatẽ ancille sue. Audi eandẽ in epithalamio. Cum esset rex inqt in accubitu suo: nardus mea dedit odorẽ suum Nardus quippe herba humilis est z pectus purgat? vt manifestuz sit humilitatẽ nardi nomine designari: eius odor z decor inuenerit gratiam apud deum. Si leat misericordiã tuam virgo beata: si quis est qui inuocatã eam in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi: sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginitatem humilitatẽ miramur? ſz mia miseris sapit dulci⁹ miam amplectim cari⁹: recordamur sepi⁹ crebrius inuocamus. Nec est enĩ que totius mundi reparationem obtinuit: salutẽ omnium impetrauit. Cõstat enim pro vniuerso genere humano fuisse solicitã cui dictũ est: ne timeas maria inueniſti gratiam vtiqz quam querebas. Quis ergo misericordie tue o benedicta longitudinẽ. z latitudinẽ sublimitatẽ: z profundũ? queat inuestigare Nam longitudo eius vsqz in nouissimũ diem inuocantibus eam subuenit. vniuersis Latitudo ei⁹ replet orbem terraz: vt tua quoqz misericordia plena sit oĩs terra. Sic z sublimitas eius ciuitatis superne inuenit restaurationem: z profũdũ eius sedentib⁹ in tenebris z vmbra mortis obtinuit redẽptionem. Per te enĩ celum repletum inferius euacuatus est. instaurate ruine celestis hierusalem: expectantabus miseris vita perdita data. Sic potentissima et pijssima caritas et affectu compatiendi z effectu subueniẽdi abũdat. eqz locuples ĩ vtro qz. Ad hũc igit fontẽ fitibũda ꝓperet aia nr̃a: ad hũc mie cumulũ tota solicitudine mistianr̃a recurrat. Ecce iã quib⁹ potuim⁹ votis ascẽdẽte te ad filiũ deduxim⁹: z pse cuti sumus saltez a longe: virgo benedicta

Sit pietatis tue ipsam quā apud deū gratiam inueniſti notam facere mundo: reis veniam: medelam egris: puſillis corde robur: afflictis conſolationem: peregrinantibus aduitoriū et liberationē ſcis tuis p̄cib⁹ obtinendo. In hac quoq; die ſolēnitatis et letitie dulciſſimū marie nomen cū laude inuocātib⁹ ſuuſis p te regina clemēs gr̄e ſue mūera largiat̄ ieſus xp̄s filius tu⁹ dñs nr̄ q ē ſup oīa benedictus deus in ſecula amen.

cxx IIij

Ite vnde ſupra de verbis apocalipſis

Sermo ſextus.

Signū magnū apparuit in celo mulier amicta ſole et luna ſub pedibus eius: et in capite eius corona ſtellax duodecim. Vehementer quidē nobis dilectiſſimi vir vnus et mulier vna nocuere ſed gratias deo p vnū nichilominus viruz et mulierē vnā omnia reſtaurant: nec ſine magno feruore gr̄arum. Neq; enī ſicut delictū ita et donū: ſed excedit dāni eſtimationē beneficij magnitudo. Sic nimirū prudentiſſimus et clemētiſſimus artifex quod quaſſatū fuerat nō cōfregit ſed refecit: vt videlicet nobis nouum adam formaret ex veteri: et euam tranſſunderet in mariā. Et quidē ſufficere poterat xp̄o ſiquidē et nunc omnis ſufficiētia noſtra ex eo eſt: ſed nobis bonū nō erat eſſe hoiez ſoluz. Cōgruū magis vt adeſſet nr̄e repationi ſexus vterq; quoz corruptioni neuter defuiſſet. Fidelis plane et p̄epotēs mediator dei et hominuz homo xp̄s ieſus: ſed diuinā in eo reuerent homines maieſtatē. Abſorta videt in deita tem humanitas: non q̄ ſit mutata ſubſtantia ſed affectio deificata. Non ſolū illi cantatur: mia cantaf pariter et indciu m: quia etſi didicit ex his que paſſus eſt compaſſione vt miſericors fieret: habet tū et iudiciaria poteſtatē. Veniq; deus noſter ignis cōſumēs eſt. Quidni vereaf peccator accedere: ne quēadmodū cera fluit a facie ignis ſic pereat ip̄e a facie dei? Itaq; iam nc ipa mulier benedicta in mulierib⁹ videbiſ oci oſa: inuenieſ equidē locus eius in hac recōciliatione. Opus enī eſt mediatore ad mediatorē iſtū: nec alter nob⁹ vtilior q̄z maria Crudelis nimirū mediatrix eua? p quā ſer pēs antiquus peſtiferū ictū et viro virus infundit: ſz fidelis maria q̄ ſalutis antidotū et viris et mulieribus ꝓpinauit. Illa enī miniſtra ſeductiōis: hec ꝓpinatiōis. Illa ſuggeſſit p̄uaricationē: hec igeſſit redēptionē. Quid ad mariā trepidet hūana fragilitas? Nichil auſtez in ea nihil terribile: tota ſuauis ē oīb⁹ offerēs lac et lanā. Reuolue diligēti⁹ euāgelice hiſtorie ſeriē vniuerſā et ſi qd forte īcrepatoriū ſi qd durū ſi qō de nīq; ſignū vl tenuis idignatiōis occurrēit in maria: de cetero ſuſpectā hēas et accedē verearis. O ſi vt vere ſūt plena magis oīa pietatis et gr̄e plena māſuetudis et mie q̄ ad eā ptinēt mūeris: ſage ei gr̄as q ſibi tali mediatrice benigniſſia miſeratiōe ꝓuidit in q̄ nīb⁹ poſſit eē ſuſpectū. Veniq; oīb⁹ oīa fcā eſt ſapiētib⁹ et iſipiētib⁹ copioſiſſima charitate debitrice ſe fec: oīb⁹ mie ſinū apuiſ: vt de plenitudie illi⁹ accipiāt vniuerſi: captiuus redēptionē: eger curationē: triſtis conſolationē: pctō: ueniā: iuſt⁹ gr̄az angel⁹ letitiā veniq; tota trinitas gl̄ia filij ꝑſona carnis hūane ſuba: vt nō ſit q ſe abſcōdat a calore ei⁹. Putaſne ip̄a ē ſole amicta mulier? Eſt ſiqdē vt de pūti ecclia id itelligendū ꝓphi ce viſiōis ſeries ip̄a demōſtret: ſz id plane nō icōuenient marie videbiſ attribuēdū. Miniz ea ē q̄ velut altez ſolē induit ſibi et quēadmodū ille ſup bonos et malos idifferenf oīf ſic ip̄a q̄z nō diſcutit merita ſz oīb⁹ ſe exorabilē oīb⁹ clemētiſſimā p̄bet oīuz veniq; neccitatef ap̄liſſimo q̄dā miſaf affectu. Mā et defect⁹ oīs ſub ea et qcqd fragilitatis ſeu corruptiōis ē excellētiſſia q̄dā ſub limitate p̄ ceteſoīb⁹ excedit et ſupgredif creaturis vt merito ſub pedib⁹ ei⁹ luna cē dicatur. Alioqn magnū dixiſſe videbiſ vt ſit luna iſta ſub pedib⁹ ei⁹ quā ſup oēs āgeloz choros ſup cherubī q̄z et ſcraphin exaltatā nefas ē dubitare. Solz aūt luna nō mō ōfectū corruptiōis ſz ſtultitiā mētis: nōnūq̄z vo eciaz hui⁹ tpis ōfignare. Illā qdē ꝓpt mutabilitatē: hāc ſane ꝓpt ſuſceptū altiūde ſplēdorē. Utraq; vo vt ita diſerī luna marie ſb pedib⁹ cōgrue ſatis ponīf: alio tū atq; alio

mō. Sigdem stult⁹ vt luna mutat: sapiens aūt pmanet vt sol. In sole nimiꝫ ⁊ feruor ⁊ splēdor atq; is oīno mutabil' ⁊ icert⁹: q nūq; in eodē statu permaneat. Iure ḡ maria sole phibet amicta: que pfundissimū diuine sapiētie vltra q̄z credi valeat penetrauit abyssum: vt quātū sine psonali vnione creature cōdictio patit luci illi inaccessibili videat imersa. Illo nimiꝫ igne ꝑphete labia purgāt: illo igne seraphin accedunt. Lōge vo aliter maria meruit nō velut summatiz tāgi sed opiri vndiq; ⁊ circūfundi: ⁊ tanq; ipo igne cōcludi. Cādidissimus sane sed ⁊ calidissimus huius mulieris amict⁹: cuius oīa tam excellēter irradiata noscunt: vt nihil in ea non dico tenebrosum sed ne obscurū: saltē vel minus lucidū: sed ne tepidum qdē aliqd aut nō feruētissimū liceat suspicari. Insipiētia vo oīs lōge sub pedib⁹ ei⁹: vt penitus abfit hec ab insipientiū mulier numero: ⁊ collegio virginum fatuaꝝ. Immo vo ⁊ vnicus ille stultus qui vere mutatus vt luna sapiētiam pdidit in decore suo: sub marie pedibus conculcatus patit miseriā seruitutē. Nimiꝫ ipa est quondā a deo pmissa mulier serpentis antiqui caput virtutis pede cōtritura: cuius plane calcaneo in multis versutijs insidiat: sed sine causa. Sola enim cōtriuit vniuersam hereticam prauitatē. Alius nō de substātia carnis sue xp̄z edidisse dogmatizabat: alius paruulū non peperisse sed reperisse fibulabat: alio vi ro cognitā blaſphemabat: alius dei matrē audire nō sustinēs magnū illud nomē theothochos ipūssime sugillabat: sz ꝓtriti sūt insidiatores: cōculcati supplātatores: ꝓfutati derogatores: ⁊ beatā eā dicunt oēs generatōes. Deniq; ⁊ p herodē draco insidiat⁹ ē pariēti vt nascētē excipiēs filiū deuoraret q̄ inimicitie eēnt iter semē mulieris ⁊ draconis. Jā si ecclia lune magi videt itelligēda vocabulo qđ videlicet nō ex se splēdeat: sz ab eo qui dicit: sine me nihil potestis facere: habes mediatricē quaz tibi paulo ante cōmēdauimus euidēter expressam. Mulier inqt amicta sole: ⁊ luna sub pedib⁹ eius Amplectamur marie vestigia fratres: ⁊ deuotissima supplicatiōe beatis illius pedib⁹ ꝓuoluamur. Teneamus eā nec dimittam⁹ donec bñdixerit nobis. Potēs ē enim. Nē pe vellus ē mediū inter roxe ⁊ areā: mulier inter solē ⁊ lunam: maria inter xp̄m ⁊ eccle siā cōstituta. Sed forte miraris nō tam vellus opertū roxe: q̄z amictaz sole mulierem. Magna siquidē familiaritas: sed mira oīno vicinitas solis ⁊ mulieris. Quō enim i tam vehementi feruore: tam fragilis natura subsistit? Merito qdē admiraris moyses sancte: ⁊ curiosius desideras itueri. Terrā tamē solue calciamēta de pedib⁹ tuis: ⁊ i uoluta pone carnalium cogitationū si accedere cōcupiscis. Vlado inqt ⁊ videbo visionē hāc magnā. Magna plane visio rub⁹ ardēs sine cōbustiōe: magnū signū mulier illesa manēs amicta sole. Nō ē rubi natura opertū vndiq; flāmis manere nihilomin⁹ incōbustū: nō mulieris potentia: vt sustineat solis amictū. Nō ē virtutis humane: sz ne angelice qdē. Sublimior quedā necessaria est. Spūs sanctus inqt supueniet in te. Et tanq; respōderet illa qm̄ spūs ē deus et deus noster ignis ꝯsumens: virtus ait non mea nō tua: sed altissimi obumbrabit tibi. Nihil itaq; mirū: si tali obumbraculo talis etiā a muliere sustineat amictus. Mulier i quit amictaz sole. Plane amicta lumine sicut vestimēto. Nō percipit forte carnalis: nimiꝫ spūale ē: stulticia illi videt. Non sic videbat ap'lo q dicebat: Jnduimini dōm iesū xp̄z. Oz familiaris fcā es ei dña q̄z prima: imo q̄z ultima fieri meruisti: quātā inuenisti gr̄az apud eū. In te manet ⁊ tu in eo: ⁊ vestis eū: ⁊ vestit⁹ ab eo Vestis eū subst̄ātia carnis: ⁊ vestit ille te sue gloria maiestatis. Vestis nube solē: ⁊ sole ipa vestit⁹. Nouum enī fecit dōs sup terrā: vt mulier circundaret vir: nec aliū quā de quo dī: ecce vir oriēs nomē ei⁹. Nouū quoq; fecit i celo: vt mulier sole appareret amicta. Deniq; ⁊ coronauit eū: ⁊ victisiz ab eo meruit coronari. Egredimini filie syon: et videte matrē salomonis i diademate quo coronauit eaz fili⁹ suus. In capite inqt ei⁹ corona stellarū duodecī. Dignū plane stell' corona ri caput: qō ⁊ ipsis lōge clari⁹ micās omet eas poti⁹ q̄z omeſ ab eis. Quidni coronet

sydera quam sol vestit? Sicut dies verni ait circũdabant eã flores rosaz ⁊ lilia zua lium. Nimirũ leua sponse sub capite eius: ⁊ iam dextera illius amplexatur eã. Quis illas estimet gemmas quis stellas noiet? e quibus marie regiũ diadema cõpactũ est? Supra hominẽ est corone huius rõnem exponere: iudicare cõpositionem. Nos tamẽ pro modulo nostre exiguitatis abstinẽtes a periculo scrutinio secretoz: nõ incõgrue forsitan duodeci stellas istas duodeci prerogatiuas gratiaz itelligere videamur quibus mariam singulariter adornaꝟ. Si quidem inuenire est in maria progatiuas celi ; prerogatiuas carnis: prerogatiuas cordis Et si fuerit ternarius iste per quaternariũ multiplicatus ? habemus forte stellas duodecim: quibus regine nostre diadema pfulgeat vniuersis. Nihi sane singularis rutilat fulgor primo quidem i marie generatione? secũdo i angelica salutatione: tertio i spiritus superatione: quarto in filij dei in enarrabili ꝯceptione. Sic ⁊ i his quoqz si dereum plane radiat? dec? ? qz virginitatis primiceria: qz sine corruptiõe fecunda ? qz sine gẽ̃uamine grauida: qz sine dolore puerpera. Nichilominus ẽt hec in maria corruscant? mansuetudo pudoris? duotio humilitatis: magnanimitas credulitatis: martiriũ cordis. Uestre qdẽ sedulitatis erit singula queqz diligẽti? itueri: nos interim satisseciss evidebimur si breuit ea potuerim? demonstrare. Quid g̃ sydez michat i gñatione marie? Plane qz ex regibus orta? qz ex semine abrahe: qz generosa ex stirpe David. Si id paz videt? addẽ qz generatiõi illi ob singulare prerogatiuum sanctitatis diuinitus nosci eẽ cõcessa: qz lõge ante eisdẽ patribus celitus repromissa? qz mysticis pfigurata miraculis: qz oraculis pnũciata p pheticis. Hãc enim sacerdotalis virga dũ sine radice florui ? hanc gedeonis vellus dum in medio sicce arce maduit: hãc i ezechielis visione oriẽtalis porta que nulli vnqz patuit psignabat. Hãc denqz p ceteris isaias nũc virgã ex radice iesse oriturã p mittebat: nũc euidẽtius virginẽ pariturã. Merito signũ hoc magnã in celo apparuisse scribit: qd tãto ante de celo nosci eẽ p missum. Dns ait: ipe dabit vobis signum. Ecce virgo cõcipiet. Magnũ pfecto signũ dedit: qz ⁊ magnus ipe q dedit. Nullus ergo progatiue fulgor quoz nõ vehementer reuerberat aciẽ oculoz? Jã in eo qz reuerẽter atqz officiosissime ab archangelo salutata ẽ: vt iã tũc in regali solio supra omnes celestiũ ordines legionũ exaltatã cernere videret? ⁊ paulominus adorraturus feminaz q̃ solebat ab hoib? hactenus equanimiter adorari: virginis nostre meritiz ⁊ singularis gr̃a cõmẽdat. Nichilominus fulget etiã nouus ille cõceptiõis modus: vt nõ inigtate quẽadmodz cetere oẽs: sed supuenẽte spũ sola ⁊ de sola sanctificatiõe maria cõciperet. Mã qz deũ vez genuit? ⁊ idẽ ipe dei atqz hominis vnus oino de? ⁊ homo prodiret ex maria? abyssus est luminis nec facile dixerim qz vel angelicus oculus ad buius fulgoris vehemẽtiã nõ calliget. De cetero sane per virginitatẽ carnis ⁊ ꝓpositũ virginitatis maxime ⁊ ipsius quoqz ꝓpositi nouitas euidẽter illustrat? qz videlicz in libertatẽ spũs legis mosaice decreta trãscẽdẽs: illibatã deo corpis fil ⁊ spũs scimoniam vouit. Probat eiñ ꝓpositi iuiolabile fũdamentũ: qz tam cõstanter promittenti filium angelo respondeꝟ. Quomõ fiet istud? Quñ virũ nõ cognosco. Forte enim propterea primo turbata est in ſmone eius: ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio: qz benedictam sese audisset in mulieribus que nimirum benedici i virginibus sẽper optabat Et ex tũc quidẽ cogitabat qualis esset ista salutatio: qz iã videretur esse suspecta. Ubi vero in promissione filij manifestũ virginitatis periculũ videbatur: nõ potuit vltra dissimulare quin diceret. Quomõ fiet istõ Quoniã virũ nõ cognosco. Merito ꝓinde ⁊ illam meruit benedictionẽ ⁊ hanc nõ amisit? vt longe gloriosio: fiat ⁊ virginitas ex fecunditate ⁊ ex virginitate fecũditas. ac mutuis sese radijs illustrare hec duo sydera videant. Magnũ enim virginẽ esse sed ỽginẽ matrẽ esse lõge amplius p omnẽ mũdum. Jure ẽt illud molestissimũ tediũ quo reliqe oĩs grauide mulieres labora

re noscuntur: sola nō sentit que fine libidinosa voluptate ꝯcepit. Unde ⁊ in ipso sue conceptiōis initio, qñ potissimū cetere virgines miserabilius affliguñt: maria tota alacritate mōtana ꝓscendit vt helizabet ministraret: portans ꝓciosissimū illud depositum: portās illud onus leue: portās a quo portabaf. Sic ⁊ in partu q̄z lucidū est q̄ nouа exultatione nouā edidit ꝓlem: sola inter mulieres a cōmuni maledicto ⁊ dolore parturientū aliena. Si rerū ꝓtia de raritate pensemus: nihil his pōt rarius inueniri. Siquidē in oībus istis nec primā similem visa est. nec habere seq uentē. E q̄bus nos si ea fideliter intueñ: ñ fine dubio ad miratione cōcipim⁹: ſz veneratione sed deuotione: ſz ꝓsolatione. Ceterū q̄ restant ad huc ⁊ imitatione regrūt. Non est nobis añ ortū. tam multifarie multisq̄z modis ꝓmitti diuinitus, celitus ꝓnūtiari: ſz nec ab archā gelo gabriele tā noue salutatiōis obsequijs honorari. Dinus aūt cetera duo cōmunicat nobis: plane secretū suū sibi. Sola enīz est de qua dicit: qd in ea natū est de spū scō est: sola cui dicit: qd ex te nasceť scīñ vocabitur filius dei. Offerātur regi virgines. sed post eam nam primatū sola vindicat sibi. Multo magis aūt sola sine corruptiōe concepit: sine grauamine tulit: sine dolore filiū ꝑturiuit. Ita q̄z nihil hoꝛa nob exigit. ſz exigit plane nō nihil. Nūq̄d enī si defuerit etiam nobis mansuetudo pudoris. si humilitas cordis. si magnanimitas fidei. si cōpassimentis: negligētiā nostrā munerū singularitas excusabit? Gratissima sane gēma in diademate micans in capite stella: rubor in facie hominis verecūdi. An quis putat q̄ hac caruerit gr̄a: q̄ plena fuit. Dubitūda fuit maria: ex euāgelio id probamus. Ubi enī aliquādo loquax: vbi ꝓsumptuosa fuisse videť? Foris stabat quer̄es loq filio: nec materna auctoritate aut ꝛmonē interrupit: aut habitationē irruit. in qua filius loquebatur. In omni denīq̄z textu quattuoꝛ euāgeliorū si bene meminim⁹ non nisi quater maria loquens auditur. Primo quidē ad angelum. sed cum iam semel atq̄z iterū allocutus eaz fuisset: secūdo ad helizabet q̄ñ voꝛ salutationis eius iohannē exultare fecit in vtero: ⁊ ea magnificāte mariā ipa magis dñm magnificare curauit: tertio ad filium. cum esset annoꝛ duodecim q̄ ipsa ⁊ pater eius dolentes quesissent eū: quarto in nuptijs ad filū ⁊ ministros. Et quidē is sermo, certissimus index ingenite mansuetudinis, ⁊ virginalis verecūdie fuit. Alioꝛum q̄ppe verecūdiā suā reputās, sustinere nō potuit: nō potuit vini dissumulare defectū. Ubi sane tanq̄z increpata a filio est. nec illi respondit. nec tñ desperauit: ministros admonet facere q̄ diceret eis. Nunquid non abinitio venisse pastoꝛes? primam omnium mariā inuenisse legunť? Inuenerūt ait euangelista mariā ⁊ ioseph: ⁊ infantem positum in ꝓsepio. Sic ⁊ magi quoq̄z si recolis, non sine maria matre eius puerum inuenire ⁊ inducēs in templū dñi. templi dñm multa quidē a simeone audiuit. tā de eo q̄z de seipsa: ad loquendū tarda velox ad audiendū. Et quidē maria cōseruabat omnia verba hec: conferens in corde suo. Sed in his omnibus, neq̄z de ipso incarnationis dñice sacramento quodcūq̄z verbū fecisse reperies. Ue nobis qui spiritū habemus in naribus? ve qui totū pferimus spiritū: qui iuxta illud comici, pleni rimaruz effluimus vndiq̄z. Totiens denīq̄z maria filium audinit. non modo turbis loquentem in pabolis: sed ⁊ discipulis seoꝛsum regni dei misteria reuelantē: vidit miracula facientem: vidit demum in cruce pendentem: vidit expirantem: vidit et resurgentez: vidit ⁊ ascendentem? sed in his omnibus quotiens verecundissime virginis, pudicissime turturis voꝛ memoꝛa laudita. De niq̄z legis in actibus apl̄oꝛ: q̄ redeuntes a mōte oliueti vnanimiter ꝑseuerabant in oratione. Qui. Si forte maria affuit noiť? ꝓma q̄ supra oēs est tam filij ꝓrogatiua q̄z sue ꝓuilegio scitatis. Petr⁹ ⁊ andreas ait iacobus ⁊ iohānes: ⁊ ceteri q̄ sequunť. Hi omnes ꝑseuerabant vnanimiter cū mulieribus: ⁊ maria matre iesu. Ita ne. ⁊ mulierum sese vltimaz exhibebat? vt nouissima omniz poneretur? Uere carnales adhuc discipuli, quibus necdum erat iesus glorifi

catus? qñ facta est inter illos cōtentio de p̄matu: cū maria quāto maior erat hūiliaret se nō mō in oībus ſz ꝛ p̄ oīb⁹. ⁊Derito fcā ē nouissima p̄ma: q̄ cū p̄ma esset omniū sese nouissimā faciebat. ⁊Derito fcā ē oīuz dña: q̄ se oīuz exhibebat ancillā. ⁊Derito deniq; sup angelos exaltata est: q̄ ꝛ infra vidnas ꝛ penitētes infra eam de qua eiecta fuerāt septem demonia in effabili sese mansuetudine inclinabat. Obsecro vos filioli emulamini hanc virtutē. si mariam diligitis: si cōtenditis ei placē. emulami modestiā ei⁹. Nihil tam idoneū hominī nihil tam congruum christiano: maximeq; monachum nihil a deo decet. Et quidē manifesta satis in virgine hac ipsa mansuetudine. virtus humilitatis elucet. Nimirum collactanee sunt humilitas ꝛ mansuetudo: in eo fœderate germanius qui dicebat. Discite a me: quia mitis sum ꝛ humilis corde. Sicut enī mater p̄sumptionis elatio? sic māsuetudo vera nō nisi ex vera hūilitate p̄cedit. Nec in sola tñ marie taciturnitate cōmēdat humilitas: sed euidētius resonat in sermone. Audierat qđ ex te nascetur sanctū vocabit filius dei: ꝛ nihil aliud q̄z ancillam eius se esse respondit. Inde ventū est ad elizabet: ꝛ cōtinuo virginis gloria singularis eidem p̄ spiritū reuelata. Deniq; ꝛ mirabat p̄sonam venientis dicēs. Unde hoc mihi? vt veniat mater dñi mei ad me? Cōmēdabat ꝛ vocem salutantis: adūciens. Ut facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Beatificat fidem credētis: btā ingens q̄ credidisti qm̄ p̄fitient in te q̄ dicta sunt tibi a dño ⁊Magna quidem p̄conia? sed deuota humilitas nil sibi passa retinere. in euz magis vniuersa refudit: cuius in se benefitia laudabant. Tu inqt magnificas matrē dñi: sed magnificat aīa mea dñm. In voce mea. filium phibes exultasse in gaudio? sed exultauit spūs meus in deo salutari meo: ꝛ ipse quoq; tanq; amicus sponsi gaudio gaudeat ad vocem sponsi. Beatā esse dicis quo credidisse: fc̄redulitatis ꝛ btitudinis causa. respect⁹ est supne pietatis? vt ex hoc magis beatā me dicāt oēs generatiōes: q: ancillam humilē ꝛ exiguā respexit deus. Ue runtñ nunquid putamus fratres. elizabet scām. in eo q̄ p̄ spūm vtiq; loquebat errasse? Absit. Btā plane quā respexit de⁹: ꝛ btā q̄ credidit. ⁊Dic enī magn⁹. diuine respectionis extitit fructus. Ineffabili siquidē artifitio spūs supueniēs: tāte hūilitati. magnanimitas tanta in secretario virginei cordis accessit: vt quez admodū de integritate ꝛ fecūditate p̄dixim⁹. he quoq; nihilominus stelle. fiant ex respectu mutuo claziores; q̄ videlicet nec hūilitas tanta. minuit magnanimitatem. nec magnanimitas tanta hūilitatē? ſz cū i sua estimatiōe tā hūilis esset. nihilominus in p̄missionis credulitate magnanim⁹: ꝛ q̄ nihil aliud q̄z exiguā sese reputabat ancillā? ad īcōp̄rehēsibilē h̄ misterium ad admirabile cōmertiū. ad inscrutabile sacramentū. nullatenus se dubitaret electam: ꝛ verā dei atq; hoīs genitricē crederet mox futurā. Agit h̄ nimiz ī cordib⁹ electoz gr̄e p̄rerogatiua diuine. vt eos nec humilitas pusillanimes faciat. nec magnanimitas arrogātes. ⁊Magis aūt coopant sibi: vt nō solū nulla ex magnanimitate subintret elatio. sed hinc maxime p̄uehat humilitas: vt inueniamur p̄ ea amplius timorati. ꝛ largitoꝝ munez nō ingrati. ac vicissiz ex occasiōe humilitatis pusillanimitas nulla surripiat? sed quo minus de sua q̄q; vel in minimis p̄sumere cōsueuit: eo amplius etiā in magnis quibusq; de diuina virtute confidat. ⁊Martyrū sane virginis q̄z nimirū inter stellas diadematis ei⁹ si memin̄istis duodecimaz nominaum⁹: tā in symeonis p̄phetia q̄z in ipa passionis dñice hystoria cōmendat. ¶Positus ē hic ait sanctus senex de puulo iesu in signū cui cōtradicet: ꝛ tuā ipsius aīmā gladi⁹ ptrāsibit: ad mariā aūt dicebat. Uere tuā o beata mī aīmā gladius ptrāsibit. Alioqn nō nisi eā ptrāsies carné filij penetraret. Et quidē postea q̄z emisit spūm tuus ille iesus omniū qđē: sed specialiter tuus? ipsius plane nō attigit aīam: q̄ ipsius crudelis lācea: nec mortuo parcens cui nocere nō posset aperuit lat⁹: ſz tuā vtiq; aīaz ptrāsijt. Ipsius nimiz aīa iā ibi nō erat: sed tua plane nequibat auelli. Tuā er

go pertransiuit aiam vis doloris vt plusq̃ martyrem te nō imerito predicem⁹ i qua nimirū corporee sensuz passiōis excesserit cōpassiōis affect⁹. An nō tibi plusq̃ gladius fuit sermo ille reuera ptransiēs aiam et ptingēs vsq; ad diuisionē aie ⁊ spūs: mlier ecce fili⁹ tu⁹? Ocōmutationē: ioh̄es tibi p iesu traditur: seruus pro dño discipul⁹ pro magistro: filius zebedei pro filio di: homo purus pro dovero. Qm̄ nō tuā affectuosissimā aiam ptransiret hec auditio quādo ⁊ nostra licet saxea licet ferrea pectora sola recordatio scindit. Non miremini frēs q̄ maria martyr in aia fuisse dicat. Mirer q̄ nō memint audisse se paulū inter maxima gentū crimina memorātez: q̄ sine affectione fuissent. Longe id fuit a marie viscerib⁹ longe id sit ét a seruulis eius. Sed forte q̄s dicat. Nū quid nō eum prescierat morituz Et indubitanter. Nū quid nō sperabat ꝑ tiduo resurrecturū? Et fidenter. Super hec doluit crucifixū. Et vehemēter: alioq̄n q̄s nam frater aut vnde tibi hec sapientia? vt mireris mariā cōpatiētē q̄ marie filiū patiētē. Ille ét corpe mori potuit: ista cōmori corde ñ potuit. Fecit illō charitas qua maiorē nemo habuit: fecit ⁊ hoc charitas cui post illam similis altera nō fuerit Jā te mater mie p ipz sincerissime tue mētis affectū tuis iacens ꝓuoluta pedib⁹ luna mediatrix sibi apō solē iusticie ꝓstitutā ꝺuotis supplicatiōib⁹ iterpellat: vt in lūe tuo videat lumē ⁊ solis gr̄az tuo mereat obtentu: quā ve amauit p oīb⁹ ⁊ ornauit stola glie videns ⁊ coronā pulchritudis ponēs i capite tuo. Plena es gr̄az: plena roze celestis: inixa super dilectū delitijs affluēs. ciba hodie paupes tuos dña: ipi q̄z catelli de micis edēt nec solū puero abrahe sz ⁊ camelis potum: tribuas de supefluēti hydria tua: q̄z tu ve puella es ⁊ pelecta ⁊ pparata altissimi filio q̄ est sup oia de⁹ bñdict⁹ in secula.

¶ In natiuitate marie ℣ aduē. Ser. vnic⁹

FEcunde virginitatis aplectit celū pūtia: fra memoriā venerat. Sic nimiz. tori⁹ bonū illic exhibito hic recordatio in eis: ibi sacietas hic tenuis q̄dā libatio p̄mitia ꝛ: ibi res ⁊ hic nomē. Bñe igt nomē tuū iehū: ⁊ memoriale tuū i gñatione ⁊ generationem. Generatio ⁊ generationon angelorum profecto: sed hominum est. Vis scire quia nomen ⁊ memoria le eius in nobis est. presentia in excelso. Sic orabitis igt. Pat⁹ noster q es i celis. sctificetur nomē tuū. Fidelis oratio. cui⁹ ipa p̄mordia ⁊ diuine adoptiōis ⁊ trene pegnatōis admoneāt ⁊ b̄ scientes. q̄ q̄diu nō sum⁹ i celo. pegrinamur a dño. gemam⁹ i ter nos metipos. adoptiōz filioz expectātes. p̄tiā vtiq; patris. Signāter p̄inde. ⁊ de xp̄o pro pha loq̄t dicēs. Spūs añ facie nostra xp̄us dñs: i vmbra ei⁹ viuem⁹ iter gētes. Mā iter celestes qdē b̄titudines nō i vmbra viuit: sed pot⁹ i splēdore. In splēdoib⁹ scōz igt. ex vtero aū luciferū genui te. Tez id qdē pater. At mater sane eundē ipz i splēdore ñ genuit: sz i vmbra nō nisi ea tū. q̄ obūbrauit altissim⁹. Merito p̄inde canit eccl'ia: nō illa qdē eccl'ia scōz. que i excelsis ⁊ i splēdore est: sz que iterī pegrinat in terris. Sub vmbra eius quē desiderauerā sedi: ⁊ fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. Lucem qppe meridiana. vbi pascit spōsus. sibi petierat indicari: sz repressa est. ⁊ pro plenitudine luis vmbrā: pro sacietate iterum gustū recepit. Denicq; non ait. sub vmbra ei⁹ quā desideraueram: sz sub vmbra quā desideraueram sedi. Neq; enim ipius expetierat vmbram: sz ipm verum profecto meridiem: lumen plenum de lumine pleno. Et fruct⁹ eius ait dulcis gutturi meo. ac si dicat gustui meo. Usq; quo nō parcis mihi: nec dimittis me vt glutiā saliuam meā? Quousq; manet illa sentētia? gustate ⁊ videte quoniaz suauis ē dom̄in⁹? Et quidem suauis gustui. z dulcis gutturi: vt merito etiā sup hoc spōsa p̄rupsit voce i voce gr̄az actionis ⁊ laudis. Sz q̄ dicit. comedite amici ⁊ bibite: ⁊ iebriamini carissimi. Justi epulēt ait. ppha: sz i ꝓspcu ōi vtiq; ñ i vmbra. ⁊ ō seipo satiabor. ait cū apparuerit glia tua; sz ⁊ dñs ad aplos ait. Vos estis q̄ pmansistis mecum i tentationibus meis. Et ego dispono vobis. sicut disposuit mihi pater meus regnū: vt edatis ⁊ bibatis

sup mēsam meā. Sed vbi? In regno meo inqt. Beatus plāne q māducabit panē in regno dei. Sāctificet itaq; nomē tuū p̄. qđ vtrūq; interim in nobis es dñe p fidem in cordibus habitās: qm̄ nomen tuū iā inuocatū ē sup nos. Sed aduenīat etiā regnum tuū. Veniat qđ pfectū ē: z euacuet qđ ē ex pte. Habetis ait apla fructū vestruz in sanctificatione: finē vo vitā eternā. Vita eterna fons indeficiēs: q vniuersam irrigat superficiē padisi. Nec mō irrigat: sed inebriat. Fons ortoz puteus aquarū viuentium que fluūt impetu de libano: z fluminis impetus letificat ciuitatez dei. Quis vo fons vite? nisi xp̄s dñs? Cum xp̄s inqt apparuerit vita vestra: tūc z vos apparebitis cum ipo in gloria. Sane ipa sese plenitudo exinaniuit: vt fieret nobis iusticia z sanctificatio, z remissio: necdū apparēs vita z gloria aut beatitudo. Deriuatus est fons vsq; ad nos in plateas: deriuate sunt aque, z nō bibat alienus ex eis. Descēdit p aqueductū vena illa celestis: nō tñ fontis exhibens copiā: sed stillicidia grē arētibus cordib⁹ nostris infundens, alij quidē plus, alij minus. Plenus equidē aqueductus: vt accipiant ceteri de plenitudine: sed nō plenitudinez ipam. Aduertistis iā ni fallor, quē velim dicere aqueductū: q plenitudinē fontis ipsi⁹ de corde patris excipiēs, nobis edidit illū: si nō p. vt ē, p. vt capere poteram⁹. Nostis enim cui dictū sit, aue gratia plena. An vo inueniri in terra potuisse miramur: vnde talis ac tātus fieret aqueductus? cui⁹ nimirū sūmitas, instar, pfecto scale illius, quā vidit patriarcha iacob, celos tāgeret: imo et trāscēderet celos: vt viuidissimū illū aquarū, que sup celos sunt, posset attingere fontē. Mirabar z salomon: ac velut desperanti similis aiebat; Mulierē forte quis inueniet? Nimiz, pterea tāto tpe humano generi fluēta grē defuerūt: q necdū intercederet, vel de quo logmur, taz desiderabilis aqueductus. Nec mirabere diutius expectatiōz si recorderis q̄ annis noe vir iust⁹ i arce fabrica laborarit in q̄ pauce: id est octo aie salue facte sunt idq; satis ad modicum tēpus. Sz quō noster hic aqueductus fontē illū attigit tam sublimē? Quō putas? nisi vehemētia desiderij, nisi feruore deuotōis. nisi puritate oratiōis? Sicut scriptū ē: Oro iusti penetrat celos. Et qs iustus, si non maria iusta? de qua sol iusticie ortus ē nobis? Quō ergo illaz inaccessam attigit maiestatē? nisi pulsando: petēdo: querendo? Beni q̄ z qđ querebat inuenit: cui dictū ē: inuenisti gratiā apud deū. Quid? Plena ē gra z gratiā adhuc inuenit? Digna, p̄sus inuenire qđ querit: cui, ppria nō sufficit plenitudo: nec suo pōt eē ꝓtēta bono: sed quemadmodū scriptū ē: Qui bibit me adhuc sitiet petit supefluentiā ad salutē vniuersitatis. Spūs sanctus supueniet in te: z pciosum illud balsamū, tāta tibi copia tātaq; plenitudine influet: vt copiosissime effluat circū quaq;. Ita ē. Iā sentimus: iā exhilarantur facies nostre in oleo; iā clamam⁹ oleuz effusum nomē tuū: z memoriale tuū in generatiōe z generationē. Vex id qđē nō inuanū: z si oleū effundit, z nō perit. Propterea qđē, z adolescentule, puule scilicet aie, sponsum diligūt idq; nō pax: z vnguēti descēdēs de capite, nō mō barbā: sed z ipa vestimenti ora suscepit. Intuere o hō ꝓsiliū dei? agnosce ꝓsiliū sapiētie: ꝓsiliū pietatis. Celesti rore areā rigatur? totū vellus pus inundit: redēptur⁹ genus humanū pciū vniuersum, ptulit in mariaz. Ut qd hoc? Forte, vt excusaret eua p filiā: z querela viri aduersus femināz deinceps sopiret. Ne dixeris vltra o adā: mulier quā dedisti mihi, dedit mihi de ligno vetito: dic poti⁹ mulier quā dedisti mihi cibauit me fructu benedicto. Ipsissimū sane ꝓsiliū? sed latet fortitā aliud nec totū hoc est. Vex id qđē: sed pax ni fallor desiderijs nostris. Dulcedo lactis ē: elicietur forte, si fortius p̄mimus, z pinguedo butyri. Alti⁹ igit intuemini, quāto deuotionis affectu, a nobis eā voluerit honorari: q toti⁹ boni plenitudinez posuit in maria? vt pinde, si qd spei in nobis est, si qd grē, si qd salutis, ab ea nouerim⁹ redūdare. q, ascēdit delitijs affluēs. Ort⁹ plane delitiaz, quē nō mō afflauerit vemēs: sed z pflauerit supueniēs austerille diuinus, vt vndiq; fluāt aromata ei⁹ carissimata, scilicet grāz. Tolle cor-

pus hoc solare quod illuminat mundum? vbi dies? Tolle mariã hanc maris stellam. maris vtiq; magni ⁊ spacioſi? quid niſi cali go inuoluẽs ⁊ vmbra mortis ac denſiſſime tenebre relinquunt? Totis ergo medullis cordiũ. totis precordiorũ affectibus ⁊ votis omnib⁹ mariã hanc veneremur: quia ſic ẽ volũtas eius qui totũ nos habere voluit p mariã. Nec inquã volũtas eius eſt: ſed pro nobis. In omnib⁹ ſiquidẽ q̃p oĩa ꝓuidens miſeris trepidationẽ noſtrã ſoluat? fidẽ excitat: ſpẽ roborat: diffidẽtiam abigit: erigit puſillanimitatẽ. Ad patrẽ verebaris accedere? ſolo auditu territus fugiebas ad folia: ieſum tibi dedit mediatorem. Quid nõ apud talem patrẽ? filius talis obtineat? Exaudiet vtiq; pro reuerẽtia: pater enĩ diligit filiũ. An vo trepidas ad ipm? Frater tuus eſt ⁊ caro tua? tentatus p oĩa abſq; pctõ: vt miſericors fieret. Nunc tibi fratrem maria dedit. Sed forſitan ⁊ in ipſo maieſtatẽ veneare diuinã: qlicz fact⁹ ſit hõ. manſerit tñ deus. Aduocatũ habere vis ⁊ ad ipm? Ad mariaz recurre. Pura ſiquidẽ humanitas in maria? nõ mõ pura ab oĩ ꝓtaminatione ſz ⁊ pura ſingularitate nake. Nec dubi⁹ dixeri exaudiet ⁊ ipa p reuerẽtia ſui. Exaudiet itaq; mrez filiũ⁹: ⁊ exaudiet filiũ pz. Filioli. hec pctoz ſcala? hec mea maxia fiducia eſt hec tota ratio ſpei mee. Quid enĩ? Põt ne filiꝰ aut repellẽ aut ſuſtinẽ repulſã? nõ audire aut nõ audiri filiꝰ põt? Neutq; plane. Inueniſti ait angelus gram apd deũ feliciter. Sẽp hec ĩueniet graz: ⁊ ſola ẽ gra q̃ egem⁹. Prudẽs virgo non ſapientiã ſicut ſolomõ. non diuitias nõ honores nõ potentiaz ſed gram regrebat. Nimiq; ſola ẽ oĩa q̃ ſaluam Quid nos alia cõcupiſcim⁹ frẽs? Queramus gram: ſz graz apd deũ. Mã apd hoies gra fallax. Querãt alĩ meritũ nos inuenire gram ſtudeam⁹. Quid enĩ Non gre eſt q̃p hic ſumus? Profecto mie dñi eſt: q̃ nõ ſumus cõſumpti nos. Qui nos? Nos piuri? nos homicide: nos adulteri: nos raptores: purgameta vtiq; mũdi huius. Cõſulite conſcientias vras frẽs? ⁊ videte q̃ vbi abũdauit delictũ: ſup abũdauit ⁊ gra. Maria nõ ꝓtendit meritũ: ſed graz querit. Deniq; vſq; adeo fidit gre. ⁊ nõ altũ ſapit: vt ſalutationẽ agelicã vereat. Maria inqt cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Nimirũ indignã ſeſe ſalutatiõe angelica reputabat: ⁊ forſitan talia meditabat. Unde hoc mihi vt veniat agelus dñi mei ad me? Ne timeas maria? ne mireris angelũ venientem: ⁊ maior angelo venit. Ne mireris agelũ dñi: ⁊ dñs angeli tecũ. Poſtremo qdm videas angelũ cuz iã angelice viuas? Quidni viſitet angelus vite ſociam: quidni ſalutet ciuem ſanctoz ⁊ domeſticam dei? Angelica plane vita virginitas: ⁊ q̃ nõ nubent neq; nubent erunt ſicut angeli dei. Uideſne q̃p ⁊ hoc nihilomin⁹ mõ aqueductus nr aſcẽdit ad fontẽ? nec ſola iam oõne celos penetrat ſed etiã in coꝰptiõe q̃ proximũ deo facit ſicut ſapiẽs ait? Erat enĩ virgo ſancta corpore ſpũ: cui ſpialiter eſſet dicere ꝙerſatio noſtra in celis eſt. Scã inq; corpore ⁊ ſpũ: ne quid forſitan dubites ſup hũc aqueductũ. Sublimis equidẽ valde? ſed nihil omnus intẽgerrim⁹ manet ortus cõcluſus fons ſignatus: templũ dñi ſacratiũ ſpũs ſci Nec enĩ eſt fatua virgo cui nec modo oleum eſt ſed ⁊ olei plenitudo in vaſe recõdita: ⁊ aſcenſiones in corde diſpoſuit ꝙerſatione pariter ſicut iam diximus ⁊ oõne cõſcendẽs. Deniq; abijt in mõtana cu feſtinatione et ſalutauit elizabet: ⁊ in miniſterio eius erat quaſi mẽſibus trib⁹? vt iã tũc poſſet dicere mater matri q̃d tanto poſt filio. dixit filius: ſine mõ ſic enĩ decet nos implere omnẽ iuſtitiã. Plane montana cõſcẽdes: cui⁹ iuſtitia ſicut mõtes dei. Tertius enĩ hic aſcẽſus virginis fuit: vt funiculus triplex difficile rumperet. Feruebat ſiquidem in querenda gra charitas? ſplendebat in carne virginitas: hũilitas in obſequio emi nebat. Et enĩ ſi oĩs q̃ ſe hũiliat exaltabitur? q̃d hac hũilitate ſublimi⁹? Ueniſſe eã mirabatur elizabet ⁊ dicebat? vñ hoc mihi vt veniat mr ter dñi mei ad me: ſz iam magis miretur q̃p inſtar vtiq; filij. et ipſa nõ miniſtrari venerat ſz miniſtrare. Merito pinde cantor ille diuinus in ipſius admiratione pcinẽs aiebat. Que ẽ iſta q̃ aſcendit ſic aurora cõſurgẽs? pulchra vt luna electa vt

sol. terribil' vt castroꝝ acies ordinata? Ascē dit plane supra oē hominū genus: ascēdit ad ãgelos: sed ipsos ꝛ quoq; trãscēdit. ꝛ ce leste oēm supgredit creaturã. Nimiꝝ sup angelos hauriat necesse est quã refundat hominibus aquam viuã. Quomodo inqt fiet istud? Qm̃ virꝝ nõ cognosco. Uere scã co: pe ꝛ spũ: ꝛ integritatẽ carnis hũs. ꝛ ppo situ integritatis. Rñdẽs aũt angelus dixit ei. Spũs scũs supueniet i te: ꝛ vt⁹ altissimi obũbrabit tibi. Ne me iterrogaueris inqt: sup me ꝛ nõ potero ad illud. Spũs scũs nõ ãgel⁹ supueniẽs in te: ꝛ virtus altissimi ob ũbrabit tibi. nõ ego. Ne steteris vel in ter angelos vgo scã: sublimis aliqd tuo sibi mi nisterio ppinãdũ terra sitiẽs pstolak. Pau lulũ cũ ptrãsieris eos: iuemes quẽ diligit aia tua. Paululũ inqꝫ: nõ qꝫ nõ incõpabili ter supemineat: sꝫ qꝫ inter eũ ꝛ ipos. mediũ nihil inuenias. Transi g̃ vtutes ꝛ dnatiões. cherubi q̃z ꝛ seraphi: vt ad eũ pueniasde quo vociferãt adiuicẽ. Scũs scũs scũs dns deus sabaoth. Qd enĩ ex te nascet scm̃ vo cabit fili⁹ dei. Fos sapie vbũ pzis in excel. sis. Hoc vbũ mediãte te caro fiet: vt q dic ego in pze ꝛ pz̃ in me dicat nihilomn⁹: qꝫ ego a deo pcessi ꝛ veni. In pncipio erat vbum inqt. Jam scatet fons: sꝫ interi tm̃ in semetipo. Deniq; vbũ erat apd deũ: lucẽ pfecto bitãs inaccessibilẽ. Et dicebat dns ab initio. Ego cogito cogitatiões pacis et nõ afflictiõis. Sz penes te ẽ cogitatio tua: ꝛ qd cogites nos nescim⁹. Quis enĩ cogno uerat sensũ dñi? aut qs ꝓsiliari⁹ erat eius? Descẽdit itaq; cogitatio pacis i opus pacis. vbũ caro fm̃ ẽ: habitat iã in nob. Habitat pla ne p fidẽ in cordib⁹ nr̃is: habitat in memoria nr̃a: habitat i cogitatiõe ꝛ vsq; ad ipam descẽ dit imaginationẽ. Quis enĩ pus cogitaret hoc de eo: nisi fortita idolũ corde fabricare tur. Incõprehẽsibil' erat ꝛ i accessibil: iui. sibilis ꝛ inexcogitabil' oino. Nepe vo cõpre hẽdi voluit: videri voluit: voluit cogitari. Quonã mõ inqs? Numirũ iacẽs i psepio: i vginali gremio cubãs in mõte pdicãs: i oione pnoctãs aut i cruce pendẽs: i morte pallẽs: inb inter mortuos ꝛ i inferno ipans: seu ẽt tia die a mortuis resurgẽs ꝛ aplis lo ca clauoꝝ victorie signa demõstrãs: nouis sime coram eis celi secreta ꝓscendẽs. Quid horꝫ: nõ vere nõ pie nõ scẽ cogitat? Quic quid horum cogito deum cogito: per oia ipse est deus meus. Nec ergo meditari di xi sapientiam: ꝛ prudentiã iudicauj eructa re memoriã suauitatis: quã in huiuscemõi nucleis virga sacerdotalis copiose produ xit quã in supnis hauriens vbertim nobis maria refudit. In supnis plane ꝛ vltra an gelos: q̃ verbũ ex ipso patris corde susce pit vt scriptũ est. Dies diei eructat verbuꝫ. Utiq; dies pater: siquidẽ dies ex die saluta re dei: An non etiã virgo dies? Et pclara. Rutilans plane dies: q̃ procedit sicut auro ra cõsurgens: pulchra vt luna electa vt sol. Intuere igitur quẽadmodũ vsq; ad ange los plenitudine gratie: supra angelos spũ supueniente peruenit. Est in angelis chari tas: est puritas: est humilitas. O⁹ horꝫ non emicuit i maria? Sed oñsuꝫ ẽ supi⁹ vt qdẽ a nob oñdi potuit: supueniẽtiã pseq̃ns. Cui enĩ angeloꝝ aliqñ dictũ ẽ spũs scũs supue niet in te ꝛ virtus altissimi obumbrabit ti bi: ideoq; ꝛ qd nascẽt ex te sanctũ vocabit filius dei? Deniq; veritas de terra orta est. ꝛ non de angelica creatura: nec angelos sꝫ semen abrahe apprehendit. Magnum est angelo vt minister sit domini: sꝫ maria sub limius quiddam meruit vt mater. Fecun ditas itaq; virginis supueniens gloria est: tantoq; excellentioꝝ angelis facta munere singulari quanto differẽtius pre ministris nomen matris accepit. Hanc inuenit gra tiam plena iaz gratia: vt charitate feruida virginitate integra humilitate deuota: fi eret nihilominus sine virili cognitiõe gra uida. sine muliebri dolore puerpa. Parũ est. Qd ex ea natũ ẽ scm̃ vocab: ꝛ est fil⁹ dei. De reliquo frẽs curãdũ nobis ẽ sumopere ne verbũ qd de ore pzis ad nos egressuꝫ ẽ vgine mediãte vacuũ reuertat: sꝫ p eande nihilomin⁹ vginẽ gr̃az p gr̃a referamus. Eructuem⁹ memoriã donec pũtiaz suspira m⁹: ꝛ sue reddank origini fluẽta gr̃e vt vbe ri⁹ fluãt. Alioqn nisi ad fõtẽ redeãt exsiccã tur ꝛ ifideles i modico qd maximũ est acci pe nõ mereñ. Modicũ plane memoria ad pũtiaz modicũ ad id qd cupim⁹ magnũ ad id qd̃ mereñ. Lógei fra desiderii sꝫ nihil

ominus ſup̄a meritū. Sapiēter pinde ſpō
ſa. ⁊ pro hoc modico. non modice gratula-
tur. Cum enim dixiſſet: īdica mihi vbi pa-
ſcas vbi cubes in meridie: recipiēs exigua
p̄ imenſis: ⁊ p paſtu meridiano, libās ſacri
ficiū veſpertinum minime tū vt ſolet fieri
murmurat aut triſtat: ſed gr̄as agit: ⁊ in oī
bus ſeſe exhibet deuotiorē. Nouit enim q̄
ſi fuerit in vmbra memorie: lucem p̄tie ſi
ne dubio obtinebit. Itaq; q reminiſcimini
dñi ne taceatis: ⁊ ne detis ſilētiū illi. Nimi
rū q p̄ñtē hñt dñm exhortatiōe nō indigēt
⁊ qđ ait ꝓpheta alius. Lauda hierusalē dñz
lauda deū tuū ſyon: ꝓgratulatiōis ē potius
q̄z cōmonitiōis. Qui in fide ambulāt, egēt
admonitiōe: ne taceant ⁊ ne dederint ſilen
tiū ei. Loq̄ enī ⁊ loq̄ pacē in plebē ſuaz ⁊
ſup̄ ſcōs ſuos: ⁊ in eos q cōuertunt ad cor.
Cetez cū ſcō ſanct⁹ erit: ⁊ cū electo electus
erit ⁊ audiēte ſeſe audiet: ⁊ loquēti ſibi lo-
quet. Alioqn ſilētiū ei dediſtis taceas. Sz
vñ ſi taceas? Laude. Ne taceatis inq̄t et
ne detis ſilentiū ei: donec ſtabiliat hieruſa
lē: laudē in terra. Laudās hierlim: iocūda ⁊
decora laudatio. Niſi forte angelos ciues
hierlim, mutuis opinamur laudib⁹ delecta-
ri: ⁊ decipe de vanitate i idipz. Fiat volun
tas tua pater ſicut i celo ⁊ in terra: vt laus
hierlim ſtabiliat i terra. Quid enim mō ē?
Mō q̄rit angelus ab angelo gl̄iaz i hierlim.
⁊ hō ab hoīe laudari cupit i terra? Execrā
da puerſitas: ſz eoz ſit q ignorātiā dei hūt
q obliti ſūt dñi dei ſui. Clos q reminiſcimi
ni dñi ne taceatis a laude ei⁹: donec ſtabi-
liat ⁊ p̄ficiat i terra. Eſt enī ſilētiū irrep̄hē
ſibile: imo ⁊ laudabile magis: ⁊ ē ſermo nō
bon⁹. Alioqn nō diceret ꝓpheta: bonū eſſe
hoi p̄ſtolari cū ſilētio ſalutare dei. Bonū
ſilētiū a iactātia: bonū a blaſphemia: bonū
a murmure ⁊ detractiōe. Alī⁹ enī ob labo-
ris magnitudinez ⁊ pōdus diei exaſperat⁹
aio murmurat: ⁊ diiudicat eos q p aīa ſua
puigilant tanq̄z reddituri vtiq; rationem.
Clamo: ē: ſz ſup̄a oē ſilētiū clamo: iſte ani
mi obduratio: ſilē facit. q̄z audiri patr̄ vocē
v̄bi. Alī⁹ i puſillanimitate ſpūs i expectati-
one deficit: peſſimū q; h v̄bū blaſphemie ē:
qđ nec i h ſcl̄o remittit nec i futuro. Terti
us in magnis ambulat ⁊ mirabilib⁹ ſup̄ ſe.
dicens, manus nr̄a excelſa: ⁊ putat ſe aliqd
eē cū nihil ſit. Quid loq̄ret huic⁹ q loquit
pacē? Dicit enī: q: diues ſum ⁊ nulli⁹ egeo.
Nonne veritatis ſnia ē. Ue vob diuites: q:
habetis hic ꝓſolationē veſtrā. Cōtra vo: bti
q lugēt: q̄ñ ipſi ꝓſolabunt. Sileat g̃ i nobis
lingua maledica: lingua blaſphema: līgua
magniloq̄: q̄ñ bonū ē i hoc triplici ſilentio
ſalutare dñi p̄eſtolari: vt dicas: loq̄re dñe.
q audit ſeru⁹ tu⁹. Eiuſmodi q̄ppe voces ſi
ad eū ſūt: ſz aduerſus eū: ſic legiſlato: mur
murātib⁹ ait: Nō. n. ℈ nos ē murmur vīm:
ſz ℈ dñz. Ita tū ab eis taceas ne oīno tace-
as: ne dederis ſilētiū ei. Loq̄re illi ℈ iactan
tiā i ꝓfeſſiōe: vt obtineas veniā de p̄terito.
Loq̄re i gr̄az actiōe ℈ murmurationez: vt
ampliorē ſuenias gr̄az i p̄ñti. Loq̄re in oīo
ne ℈ diffidētiā: vt ꝓſeq̄ris ⁊ gl̄iaz i futuro.
Cōſitē inq̄z p̄terita ⁊ p p̄ñtibus gr̄as age:
ac deinceps ora ſtudioſius, p futuris: vt ne
ip̄e qđē ſileat a remiſſiōe: ab imiſſione. a p-
miſſiōe. Ne taceas inq̄z: ⁊ ne dederis ei ſi-
lentiū. Loq̄re, vt ⁊ ip̄e loquat: ⁊ dicē poſſis
dilect⁹ me⁹ mihi: ⁊ ego illi. Jocunda vox: ⁊
eloqnūz dulce. Nimiz nō vox murmuris
hec: ſz vox turturis ē. Et ne dixeris, quō cā
tabim⁹ cāticū dñi in terra aliena? non iā alie
na reputabit: de q̄ ſpōſus ait; Vox turtur
audita ē i terra nr̄a. Audierāt enī dicētes:
Capite vob vulpes puulas: ⁊ forte ex eo i
vocē exultatōis erūpit, vt dicēt Dilect⁹ me
us mihi: ⁊ ego illi. Plane vox turturis, q tā
viuēti q̄z mortuo, ſinḡlari vtiq; caſtimonia.
ſuo cōpari pſeuerat: vt eā neq; mors: neq;
vita a xp̄i ſepet charitate. Intuere etenim
vtrū nā aliqd hūc dilectū auertē potuerit
a dilecta. q̄m⁹ ei ⁊ peccāti ⁊ auerſe pſeue
raret. Glomerate nubes, radios ſol' oſſūdē
ꝓtēdebāt: vt inq̄tates nr̄e ſeparēt iter nos
⁊ deū: ⁊ ualuit ſol, ⁊ vniuerſa diſſoluit. Alī
oqn q̄ñ rediſſes ad eū? niſi ille tibi pſeuera
ret: niſi clamaſſet, reuertē ſimamitis, reuer
tere reuertē. vt ituemur te? Eſto g̃ ⁊ tu ni
hilomin⁹ pſeuerās: v null' ab eo fragell' aut
laborib⁹ auertaris. Luctare cū angelo, nec
ſuccūbas: q̄ñ regnū celoz vim patit ⁊ vio
lēti rapiūt illud. An nō lucta: dilect⁹ meus

mihi ⁊ ego illi. Notā fecit dilectionē suam: experiat ⁊ tuaz. In multis enī tētat te dñs deꝰ tuus. Declinat sepiꝰ ꝫ auertit facie: sed nō in ira. Probatiōis istud ē: nō reprobationis. Sustinuit te dilectꝰ ꝫ sustine tu dilectū: sustine dñm viriliter age. Nō illum vicere pctā tua: te quoqz ipsius flagella non superent: ⁊ obtinebis benedictionē. Sz qñ? Cū aurora fuerit: cū aspirauerit iā dies: cū stabilierit hierusalē laudē in terra. Ecce inqt vir luctabat cū iacob vsqz mane. Auditam fac mihi mane miaz tuā: quia in te speraui dñe. Nō tacebo nec tibi dabo silentiū vsqz mane: vtinā nec ieiunū. Nimirz dignaris ⁊ pasci: sed inter lilia. Dilectus meus mihi. ⁊ ego illi: qui pascitur inter lilia. Nimiruz. ⁊ supra si meministi in eodē cāntico euidenter expressum ē: q floꝛ apparitio turturis comitet auditus. Sz attende q locum nō cibus indicare videt: nec qb⁹ pascit expmit: sz inter q̄. Forte enīz nō cibo. sed floꝛtio pascit lilioꝛ: nec lilijs vescit. sz versat. Nimirz odore potiꝰ q̄z sapore lilia placēt: ⁊ visui magis sunt apta q̄z esui. Ita ḡ pascit inter lilia. donec aspiret dies: ⁊ venustati floꝛ fructum succedat vbertas. Interim qppe floꝛū nō fructuū tēpus ē. dum in spe magis q̄z in re sum⁹: ⁊ p fidē nō p speciē ambulātes. expectatiōe magis q̄z experiētia gratulamur. Cōsidera deniqz flores teneritudinē: ⁊ memēto vbi qō ait apls: Quia hēm⁹ thesauꝛ istū i vasis fictilib⁹. Quanta. n. vident imi nere picula floꝛib⁹ q̄z facile spinarū aculeis. liliū pforat. Merito pinde canit dilectus. Sicut liliū inter spinas: sic amica mea iter filias. An non erat liliū inter spinas q dicebat: cū his q oderūt pacē erā pacific⁹? Cetez ⁊ si iust⁹ germinet ficut liliū: sz nō ad liliū spōsus pascit: nec i singularitate cōplacet sibi. Audi deniqz inter lilia cōmoꝛantē. Vbi inqt duo vl tres congregati sunt i nōie meo: ibi sum i medio eoꝛ. Amat semp media iesus: diuerticula semp et reclinatoria. reperiobat filiꝰ hoīs. dei ⁊ hoīum mediator. Dilectꝰ me⁹ mihi ⁊ ego illi: q pascit inter lilia. Curem⁹ hīe lilia frēs: extirpare spinas ⁊ tribulos. ⁊ miserere lilia festinem⁹: si qñ forte ⁊ ad nos pascēdus dignet dilectꝰ descēdere. Apud mariā vtiqz pascebat: idqz copiosiꝰ. p multitudine lilioꝛ. An non lilia virginitatis decꝰ: humilitatis insigne. supeminētia charitatis. Erūt tū ⁊ nobis lilia: q̄uis inferiora valde: sed ne inter hec qdē dedignabit pasci spōsus: siqdē eas q̄s pdiximꝰ actiōes grāe. deuotōis hylaritas illustrauerit: oratiōnē itētiōis puritas cādida ueritꝰ cōfessionē indulgentia dealbauerit: siē scriptū ē. Si fuerint pctā nostra vt coccinū quasi nix dealbabunt. Etsi fuerint rubra q̄si verm iculus: velut lana alba erūt. Cetez qcqd illud ē qd offerre paras: marie commēdare memēto: vt eodē alueo ad largitorē grē. grā redeat quo influxit. Neqz enīz ipotēs erat deꝰ: ⁊ sine hoc aqueductu ifundere grāz. put vellet: sed tibi vehiculuz voluit puidere. Forte enī manus tue aut sanguine sunt plene aut infecte munerib⁹: q non eas ab oi munē excussisti. Itaqz modi cum istud quod offerre desideras. gratissimis illis: ⁊ oi acceptiōe dignissimis marie manibus offerēdū tradere cura: si non vis timere repulsam. Nimirz cādidissima que dā lilia sunt: nec causabit ille lilioꝛ amatoꝛ. inter lilia nō inuētū: qcqd illud fit qd inter marie manus inuenerit.

¶ Ad abbates qui cōuenerāt ad generale capitulū cysterti: quēadmodū noe daniel ⁊ iob suo quiqz modo mare transeant: naui: ponte: vado. Sermo vnicus.

Hoc mare magnuz ⁊ spatiosum in quo vtiqz certuz est nihil aliud q̄z pñs seculū amarū fluctuās designari: trib⁹ hominū generib⁹ suo vnicuiqz mō puium est vt trāseāt liberati. Tres enim sunt noe daniel ⁊ iob: quoꝛ pmus nauiꝫ secūdus pōte. tertius vado trāsit. Pono tres boues: tres ecclesie ordines signāt. Noe siquidē archā rexit ne piret diluuio: in quo ptin⁹ rectoꝛū ecclesie formā agnosco. Daniel vir desideriοꝛ abstinētie ⁊ castimonie deditus: ipe ē soli deo vacās penitentium ⁊ continentiū ordo. Job quoqz substātiā huius mūdi bene dispēsans i iugio: fidelē designat populū terrena licite possidentē. De pmo igit ⁊

secundo nobis habēdus est sermo: qm̃ ad
sūt venerabiles frēs ⁊ coabbates nostri de
numero prelatorū: assunt ⁊ monachi de pe-
nitentiū ordine: a quo tm̃ nec nos abbates
alienos reputare debemus: nisi forte qđ ab
sit officij nostri gr̃a nostre simus profession̄is
īmemores. Tertium coniugatorꝫ videlicet
ordinē magis succincte transcurro: tanq̃
minus ad nos pertinentē. Ipse est q maxi-
me mare magnuꝫ vado ptr̃āsit laboriosum
prorsus ⁊ periculosum etiam ⁊ longum ha-
bens iter: quippe qui nulla vie compendia
captet. Nam quod periculosum sit iter: in
eo patet: q tā multos in eo perire dolem⁹:
tam paucos videmus sicut necesse est per-
transire. Valde enim difficile est p̄sertim
diebus istis quibus malitia nimis inualuit
inter vndas huius seculi voraginē vitiorū
et criminalū peccatorū foueas declinare.
At ptinētū quidē ordo ponte trāsit: quod
iter breuius ⁊ facilius ⁊ securius esse nemo
q nesciat. Sed omitto laudes: pericula ma
gis ostendo. Hoc enī multo melius ⁊ vtil⁹
est. Recta quidē semita nostra frēs: ⁊ secu-
rior coniugatorꝫ via: nō tm̃ oīno secura. Tri
plex siquidē in ea periculū est: siquis forte
aut equare se p̄dat alteri: aut respicere re
tro: aut in ponte stare voluerit. Nullū enī
horum trium patēt pontis angustia: ⁊ arta
via que ducit ad vitā. Contentionis g̃ peri
culū fugiētes oremus singuli cū prophet̄a:
ne veniat nobis pes superbie: qm̃ ibi ceci-
derūt qui operant iniquitatē. Nam de eo
qui mittēs manū ad aratrū postea retro cō
uertitur certū est qm̃ labitur statim: ⁊ pela-
gus operit caput eius. Sed ⁊ qui stare vo-
luerit nō quidē relinquēs ordinē: sed profi
cere in eo dissimulans: cadat necesse est ab
his qui sequunt impulsus ⁊ euersus. Arta
enī via est: ⁊ impedimēto est p̄ficere ⁊ pro-
ficisci cupientib⁹. Hinc est q iugiter arguūt
⁊ reprehendūt: q ferre nequeunt tepidita
tis eius segnitiem: q velut quibusdā stimu
lis vrgent ⁊ impingūt manib⁹: vt vnuꝫ ne-
cesse sit e duob⁹: aut p̄ficere. s. aut oīno de
ficere. Adhinime igit̄ oportet fistere gressū:
respicere quoq retro: aut equare nos alijs
multo minus expedit: sed tota cum humili
tate currendū nobis ⁊ p̄operādū: neq̃ is
qui egressus est vt gigas ad currēdā viam
longe fiat a nobis: quem si sapimus p̄uidē
tes in conspectu nostro semp: in eius odor̄e
tracti facilius citiusq̃ curremus. Nec vō
angusta nimis inuenīet pontis semita: cur
rere in ea volentibus. Tribus enī cōpact⁹
est lignis: vt qui inniti voluerint: nō labat
in itinere pes eorꝫ. Nec autē sunt pena cor-
poris: paupertas substantie mūdialis: ⁊ hu
militas obediētie. Nā per multas tribula-
tiones oportet nos intrare in regnū celorꝫ:
⁊ qui volunt diuites fieri incidunt in tenta
tiones ⁊ in laqueum diaboli: ⁊ quem adeo
sūo exturbauit īnobediētia: sine dubio per
obedientiam recto ad eum tramite redit.
Nec itaq̃ fibi innitīcē cōpacta esse necesse est
Nam nec pena corporis inter diuitias sta-
bilis: nec obediētia sine pena facile potest
esse discreta: ⁊ paupertas in voluptate nec
stabilis est nec glorioſa. At vō his rite com-
positis: vide si nō perfecte tibi maris hui⁹
euasisti pericula: ꝓcupiscentiā carnis ⁊ cō-
cupiscentiā oculorꝫ: ⁊ superbiaꝫ vite. Rite
inquā cōpositis vt in pena quidē nodū im-
patiētie: in paupertate vō cupiditatis scru-
pulum: in obedientia venenū caueas pro-
prie voluntatis. Nā ⁊ qui murmurauerūt
a serpentibus perierunt: ⁊ qui volunt diui
tes fieri nō ait qui sunt: sed qui volunt fieri
incidunt in laqueum diaboli. Sed ⁊ illud
quid refert: si forte quod absit nō quidē di
uitias: sed eaipsa quē paupertatis sunt tan-
to affectu desideres aut etiā ardētius q̃ di
uitias cupiant homines seculares? Quid
distat quecūq̃ substantia desideret dū eq̃-
liter fit corruptus affectus: nisi q tolerabi-
lius illud videri, potest quecūq̃ pluris sūt
plurimū desiderare? Porro quisquis apte
vel occulte satagit: vt quod vult ipse hoc ei
prelatus iniūgat ipse se seducit: si forte sibi
quasi de obedientia blandiat. Neq̃ enī in
ea re ipse prelato: sed magis ei prelatus obe
dit. Verumtamen quia iuxta sententiā sal-
uatoris in qua mensura mensi fuerimus re
metietur nobis: bonum est homini hoc ad
cumulū dare: vt de eorꝫ sit numero quibus
mensuram bonam ⁊ confertaꝫ ⁊ coagitatā

et supereffluentem dabunt in sinus suos. Sufficit enī ad salutem molestias corporis ferre patiēter: sed cumulus est etiam liben ter in feruore spiritus eas amplecti. Sufficere potest superflua nō requirere nec propter ipsa si forte desint necessaria murmurare: sed cumulus est etiam exultare ⁊ libēter querere quomodo alius magis habeat ⁊ ipse penuriā patiatur. Sufficit quoq; ad salutem si nec impatientia nec fraude aliq̄ ad id quod desideras inuitum velis prelati animū inclinare: sed cumulus est etiā fugere ea quibus voluntatē propriam sensueris oblectari quantum sane bona conscientia potes. Porro prelati quidem ipsi sunt q descendūt mare in nauibus: facientes operationem in aquis multis. Neq; enī certa pontis aliqua seu vadi semita coartantur: vt libere possint vsq; quaq; discurrere ⁊ occurrere singulis vt oportet: ac dirigere pōtis semitā: seu vadum inuestigare: ordinare gradientes. Deniq; ascēdunt vsq; ad celos: ⁊ descendunt vsq; ad inferna: nūc quidem spūalia tractantes atq; sublimia: nunc infernalia ⁊ horribilia facta diiudicantes. Sz que poterit nauis inueniri: que tā imanes sustineat fluctus: ⁊ in tanto possit secura esse discrimine? Utiq; fortis vt mors dilectio: dura sicut infernus emulatio: de q̄ ⁊ alibi legis qm̄ aque multe non potuerunt extinguere charitatē. Necessaria é ⁊ oīno necessaria nauis ista prelato tribus compacta lateribus: que est vtiq; nauiū forma: vt sit iuxta pauli doctrinam charitas de corde puro: conscientia bona: ⁊ fide non ficta. Puritatem quidem cordis in eo prelatus habeat vt prodesse desideret: non preesse: vt scilicet proprium commodum vel bonorē séculi: vel aliud quippiam suum in prelatiōe nō querat: preter solum beneplacitum dei ⁊ animarum salutem. Sed cum intentione pura irreprehensibilis quoq; necessaria est conuersatio: vt forma facti gregis incipiat facere ⁊ docere: ⁊ ꝑm magistri nostri regulam quecūq; discipulos docuerit esse contraria hec in suis actibus indicet non agenda: ne forte submurmurare possit frat quē arguit ⁊ dicere Medice cura teipsum. Talis enim occasio plurima damnatio prelati: plurima subditorum perditio est. Non q̄ ego bene id caueam iccirco sic loquor: sed ⁊ mihi ⁊ omnibus pariter veritas clamat: quoniam oportet irreprehensibilem esse eū qui preest: ita vt secura conscientia cum domino respondeat exprobrantibus verbis. Quis ex vobis arguet me de peccato? Nō q̄ sine peccato penitus esse possit in hac misera vita: sed q̄ eā que arguit in discipulis oportet sumopere vitare magistrū. Ad hec qualis est in conuersatione: talis sit necesse est ⁊ in occulta cogitatione: ne videlicet foris humil' intus sit elatus in corde suo: presumens de sapiētia seu fortitudine sua: que est fine dubio fides ficta: quando nō sicut ostendit humilitas conuersationis in sola domini pietate confidit. Et vide q̄ propriis tribus cordis scilicet puritati: conscientie bone: ⁊ fidei non ficte conuenire videātur alia quoq; apostoli verba dicētis: Mihi pro minimo é vt a vobis iudicer aut ab humano die: sed neq; meipm iudico. Non me iudico inquit: quia non mihi conscius sum q̄ meum aliquid queram: sed que iesu christi: sed pro minimo mihi est vt a vobis iudicer propter conscientiam bonam ⁊ irreprehensibilem conuersationē. Qui autē iudicat me dominus est: vt etiam in eo solo spem suam positam eē doceret humiliatus sub potenti manu altissimi. Sed ⁊ illud tu iudica: vtrum possit his conuenienter aptari terna petri interrogatio: vt hoc sit dicere amas me: amas me: amas me: habes caritatem de corde puro: ⁊ conscientia bona: ⁊ fide non ficta. Merito siquidem de naui interrogatur an charitatē habeat piscator hominū constituendus.

¶ In solēnitate sancti Michaelis archangeli Sermo primus.

Angelorum hodie memoria celebratur: ⁊ exigitis debitum pro tanta solēnitate sermonem. Sed quid de angelicis spiritibus viles loquantur vermiculi? Credim' sana ⁊ indubitata fide tenemus, diuina eos presentia ⁊ visione bea-

cxj vi

c1

Summa de angelis

tos fine fine letari i bonis domini: que nec oculus vidit nec auris audiuit. nec i cor hominis ascenderūt. Quis ḡ de his hō loquatur hoibus? que nec ipse qdez cogitare nec illi saltem audire sufficiant? Profecto si ex abundantia cordis os loqtur: fileat nihilominus lingua necesse ē ex inopia cogitationis. Attā si multū est ad nos loq de ea claritate ⁊ glia qua i semetipsis. imo in deo suo angeli sancti nris oino supemínēt cordib⁹: de ea loquamur quā nobis exhibēt gratia ⁊ charitate. In supnis enī spiritibus nō solum admirabilis dignitas: ſz dignatio amabilis inuenit. Dignū est pinde frēs vt gloriam non capientes tanto magis amplectamur misericordiā: qua nimiꝝ cōstat nihilominus abundare domesticos dei. celi ciues principes paradisi. Testat̄ denicꝝ apls ipse qui raptus vsqꝝ ad tertium celum. beate illi curie meruit interesse atqꝝ eius nosse secreta: qñ oēs administratorij spūs sunt. missi i ministerium ꝓpter eos qui hereditatem capiunt salutis. Neqꝝ id cuiqꝝ incredibile videat: qñquidez ipse quoqꝝ creator ⁊ rex angelor venit non ministrari sed ministrare: ⁊ dare aiaz suam pro multis. Ut qd ḡ ministeriū illud angelor quispiam dedignetur? in quo precedit eos cui in excelsis tota auditate ⁊ felicitate ministrant? Si ⁊ huc dubitas? vtiqꝝ qui vidit testimoniū perhibuit: milia inquiens milium ministrabāt ei: ⁊ decies centena milla assistebāt ei. Alius q̄z ppheta ad patrez de filio loquēs ait. Minuisti eum paulo minus ab angelis. Sic plane sic decet vt humilitate vincat: qui sublimitate vincebat? sitqꝝ tāto minor angelis quāta iuferior sese ministerio mancipauit: qui tanto excellentior est quanto differentius ꝑ eis nomen hereditauit. Sed queras fortasse in quo minoratus sit ab angelis cum ministrare venit? quandoquidem vt supra memimus in ministerium mittuntur ⁊ illi? In eo vtiqꝝ qꝝ non modo ministrauit. sed et ministratus est: eratqꝝ vnus ⁊ idem qui ministrabat ⁊ qui ministrabatur. Merito pro inde sponsa in cantico canticorum ecce inqt venit bis saliens in montibus: transiliens colles. Ministrans enim salijt inter angelos: sed ⁊ ipsos transilijt ministratus. Ministrant angeli sed de alieno: offerētes deo opera non sua sed nostra nobis eius gratiā referētes. Unde ⁊ scriptura dicēs: quoniā ascendit fumus aromatum in cōspectu domini de manu angeli: sollicite premisit data ei fuisse incensa multa. Nostros enim sudores nō suos: nostras nō suas lachrymas offerunt deo: nobis quoqꝝ eius munera referunt. ⁊ non sua. Non sic minister ille sublimior cunctis sed ⁊ humilior vniuersis? qui semetipsum obtulit sacrificium laudis pri offerens animam suam: nobis ministrans vsqꝝ hodie carnem suam. Huius itaqꝝ tanti ministri gratia: nihil mirum si dignāter nobis imo ⁊ libenter angeli sancti ministrent. Ipsi enī amant nos: quia christus nos amauit. Dicitur quodam vulgari prouerbio. Qui me amat: amat ⁊ canem meum. Nos vo o beati angeli, catelli sumus domini illi⁹ quem tanto affectu diligitis? catelli inqꝝ cupientes saturari de micis que cadūt de mēsa dominorum suorum: qui estis vos. Et hec dixerim fratres vt ampliorem decetero erga beatos angelos fiduciam habeatis: ac pinde familiarius in omni necessitate vestra eorum inuocetis auxilia: ſz ⁊ dignius in eor presentia conuersari ⁊ magis ac magis eor vobis conciliare gratiam. captare beniuolētiam. exorare clementiam. studeatis. Cuius rei gratia necessariū duco alias quoqꝝ charitati vestre opponere causas: que ⁊ ipsos beatos angelos pro nostra reddant infirmitate sollicitos absqꝝ sua sane anxietate si absqꝝ vtilitate nostra: nec ad detrimentum felicitatis sue. sed ad nostre salutis augmentum. Cōstat sine dubio rationis participes ⁊ capaces beatitudinis humanas animas. angelice si dicere id audeam? cognatas eē nature. Nec decet vos o beati spiritus contra legis preceptum dedignari quā visitare debetis spēm vestrā: ſz i multā vt ipsi cernitis. deiecta sit vtilitatē. Sz neqꝝ arbitramur vos o supni ciues ciuitatis vīe excidio delectari ⁊ ruina murorꝝ. q̄s semiruptos eē videtis. Cui⁹ instaurationē si ō sideratis vt dignū est frequēter queso aī thronū glie vbū precis iterate dicētes. Benigne fac dñe i bona

voluntate tua syon: & edificent muri hierusalem. Si diligitis decorez domus dei. Imo quia diligitis experiant zelum vestrū viui & rōnales lapides: qui soli in restauratiōez eius vobis possunt coedificari. Hic est dilectissimi funiculus triplex: quo de excelso celorum habitaculo ad ꝓsolandos. ad visitandos. ad adiuuandos nos. attrahit supemines charitas angelorz: ꝓpter deū. ꝓpter nos. propter seipsos. Propter deum vtiq; cuius tāta erga nos misericordie viscera ip si quoq; vt dignum est imitantur: ꝓpter nos. in quibus propriam similitudinem miserātur: propter seipsos. quoz ordines instaurā dos ex nobis toto desiderio prestolant. In ore enim paruuloz qui lacte modo vescunt & nondum solido cibo proficienda est laus illa maiestatis diuine: cuius habentes primitias angelici spūs beati nimiz delectatione fruuntur: sed tanto auidius nos expectant. quanto ꝑsūmationis eius expectatiōe sollicitantur. Que cum ita sint pensate. quanta & nobis sollicitudine opus ē dilectissimi vt dignos nos exhibeamus eoz frequentia: & eo modo conuersemur in conspectu angelorum. ne forte sanctos offendamus obtut⁹. Ue enim vobis si aliquando prouocati peccatis & negligētijs nostris indignos nos iudicauerint presentia & visitatione sua: vt iā necesse habeamus & nos plangere & dicere cum propheta: Amici mei & proximi mei aduersum me appropinquauerunt & steterūt: & qui iuxta me erant de longe steterunt & vim faciebant qui querebant aiam meam: elongatus nimiz eis quorum presentia ꝓtegere nos & propulsare poterat inimicum. Quāto magis ergo necessariam habemus familiaritatem angelice dignationis: tanto amplius cauenda nobis est eorū offensa: & in his maxime exercendum. quibus eos nouim⁹ oblectari. Sunt autem plurima que eis placēt. & que in nobis inuenire delectat: vt ē sobrietas. castitas. paupertas voluntaria. crebri in celum gemitus. & orationes cum lachrymis & cordis intentione. Attamen super omnia hec: vnitatem & pacem a nobis exigunt angeli pacis. Quidni maxime delectentur in his que formam quandam ciuitatis sue re-

presentant in nobis? vt mirentur hierusalē nouam in terra? Dico autem vt quomodo ciuitatis illius participatio est in idipsuz sic & nos idipsum dicamus omnes. & non sint in nobis scismata: sed magis omnes simul vnum corpus simus in christo: singuli autē alter alterius membra. Econtra vō nihil eq̄ offendit & ad indignationem prouocat eos. quomodo dissensiones & scandala: si forte i ueniantur in nobis. Audiamus siquidem quid loquatur ad corinthios paulus. Cum enim sit inter nos zelus & contentio: nonne carnales estis & sm̄ hominē ambulatis? In epistola quoq; iude apostoli legim⁹ sic. Hi sunt qui segregāt semetipsos: animales. spiritum non habentes. Videre est animam hominis. quēadmodum vniuersa corporis membra viuificet coherentia sibi. Separa ergo quod vis a iunctura ceterorum: & vide an deceterο viuificet illud. Sic. est omnis q dicit anathema iesu. qđ nemo dicit loquēs in spiritu dei: quia anathema separatio est. Sic est omnis inq̄z qui ab vnitate diuidit: nec dubites quin ab eo recessit spiritus vite. Digne igitur contentiosos & qui separant semetipsos apostoli carnales vocant: & animales spiritum non habentes. Dicūt ergo sancti illi & beati spiritus: vbi scandala inuenerint & dissensiones. Quid nobis & generationi huic spiritum non habenti? Nam si adesset spiritus: per eum vtiq; charitas diffunderetur. & vnitas non scinderetur. Et dicunt non permaneamus cum hominibus istis in eternum: quia caro sunt. Que enim conuentio luci ad tenebras? Nos de regno vnitatis & pacis sumus: & homines istos in eandem vnitatem & pacem sperabamus eē venturos. Nunc autem qua ratione nobis cohereant? qui dissident a seipsis? Videtis q̄z congruat huic solēnitati euāgelica lectio. que sic deterrent nos a scandalo paruulorum? qñ quidem tam vehementer angelis displicent scandala? Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis. Duz est quod sequitur. Sed iam preterit hora ad missas nobis eundum est. Puto q̄ non sit vobis molesta dilatio? q̄ nō poterit nō iutilis fore: si caplm̄ pūs sm̄one altero diligētius psequamur.

¶ In in eadem solēnitate. Sermo. ij.

AUdistis frēs euangelicam lectionez: aduersus eos qui pusillos scandalizant satis terribiliter intonantem. Memini blandiē veritas, neminē palpat nulluz seducit: aperte denuncians: qñ ve homini illi per quē natus non fuisset hō ille. Natus sane denuo, natus ad vitam: natus de spū: qui nimiz carne post modū consumatur. Expedit ei si quis est qui scandala suscitat in hac domo in hac sctā deo placita. z angelis eius ad modum grata z familiari congregatiōe: vt suspendat in collo eiº molam asinariam z p suaui iugo z leui onere saluatoris, graui mole terrene cupiditatis humeris eius imposita demergat in pfundū maris huius magni z spatiosi manibus: qđ est sine dubio seculū neqz Minus enī dānabile erat ei: in seculo magis perire qz in monasterio. Perire siquidem necesse est hoiez q charitatē non habet: z si tradiderit corpus suum ita vt ardeat. Et hoc dixerim frēs nō quasi minus bene de vobis sentiam aut regnare videat in vobis ueqssimū vitiū illud: sed vt in ea charitate z vnanimitate z pace in qua statis in dño solliciti sitis pseuerare z abundare magis. Que est enim spes nra. z gaudiuz nostrū z corona glie? Nōne vnitas z vnanimitas vestraī qua gaudeo vos inueniri fraternitatis amatores. et ante oīa mutuā i vobismetipsis charitatē hītes, qđ est vinculū pfectiōis? Propter qđ obsecro vos: sic state in dño carissimi. In hoc enim cognoscunt oēs et iam angeli sancti. q xpi estis discipuli: si dilectionē habetis ad inuicem. Deniqz si tenetis memoria quā uobis precedenti sermone trādimº triplicem angelice erga nos charitatis z sollicitudinis cām: pōt hinc quoqz fraterne dilectōis vtilitas magnifice cōmendari. Facile siquidē considerare est: homini qui non diligit xpi mum nullam ex his que tunc diximus suppetere cām. Numquid enim xpi gra diligemur ab āgelis: si de mutue dilectōis inopia cognouerint nequaqz eius esse discipulos? Numqd diligemur ab eis ꝓpter nosmetipsos: id est spūalis nature similitudinem: si inuenimur humane nature non diligere consortes: imo vo si ex eis que inter nos sunt contentionibus carnales nos magis qz spūales esse cōstiterit? Deniqz numqd diligent nos propter seipsos, z futuram de nobis ciuitatis sue restauratiōnē: si quod absit vnū illō quo solo vniri z coedificari illis possumus, deesse nobis viderint gluten charitatis? si inuenerint nos non lapides viuos esse qui possunt inuicem cohererē sed magis pulueream quē picit ventus a facie terre. quē vnius verbi flatus in turbinem excitet, z suspitionis cuiuslibet leuissima aura dispergat? Et hec quidē dixisse sufficiat: pro eo quod ait dñs si quis scandalizauerit vnum de pusillis istis. Credo enim q maiori sollicitudine deinceps ab hac tam neqssima peste cauebitis? Jam vo quem nō moueat qđ segt in euāgelio? si oculus tuº scādalizat te eruē eum z proice abs te? Numquid enim corporalem hunc oculum monemur eruere? aut vnā ex manibº istis, similiter z vnū abscidere pede? Absit a nobis, huiusmōi carnalis oīo z nimis ridiculosa cogitatio. Imm vo, postqz ab exteriozibº scādalis deterruit nos sermo diuinus: aspere satis sicut audistis, consilium dat quid de eo nobis agēduz sit scandalo, quod interius patimur. p trariā inuenientes legem in mēbris nostris. Ipse enim nouit figmentum nostrum: q eiusmodi scandalum non tam facile a nobis valeat euitari. Porro tripliciter fieri scandalū istō: quotidiano nobis aduertere est experimēto. Interdum enim est in nobis spiritualis intentionis oculus simplex, z qui gratie magis qz noster dicendus sit: sed scandalizat nos oculus noster, z qui vere a nobis est, dū voluntas nostra aliam minus castam importune ingerit intentionez. Sed habemus iā super hoc salubre cōsilium saluatoris. Erue eum inquit: z proice abs te. Hoc autez fiet si non consentias: si abitias: si resistas. Sili modo de manu: et de pede est intelligendū. Cum enim bonis operibus intētos, ad alia opera trahere voluntas propria conatur? manus nostra est que scandalizat nos; sed abscidi debet z proici a nobis, vt non ei con

sentiamus. Sic enim proficere in sancta cõuersatiõe. ⁊ ascendere per gradus scale que iacob apparuit. ac iuxta quod ait psalmista de virtute in virtutem ire desiderantes. Sepius scandalum patimur a pede quodam pusillanimitatis ⁊ negligentie nostre. q; nimirum descendere magis ac remissius ire conatur; sed abscidi eum necesse est. vt pes gratie qui stat in directo. currere possit sine offensione. sine scandalo. sine impedimento. Quod autem dicit. bonum nobis esse ad vitam intrare. cũ vno oculo aut manu aut pede. q; duos habentes ire in gehẽnam ignis. eos notat qui voluntatem suam. seu bona seu mala sit. eque sequunt. et ingrediuntur duabus vijs. nunc bona nunc mala sectantes. ſm qđ variantur desideria. Quib⁹ merito vtilius fuerat. gratie in omnibus adherere: ⁊ vbi obuiat propria voluntas abscidẽ. ⁊ a seipsis abicere eam. Est autem cum multo tẽpore in abscisione voluntatis nr̃e exercitati. aliquatenus eam domam⁹ ⁊ vt discat iam non superbire. sed magis sine omni scandalo vel contradictiõe. deo subiecta sit aia nostra: nec iam abicere necesse sit oculũ nostrum: nempe qui simplici adherens oculo. factus est ⁊ ipse simplex. aut certe iam nõ alter est oculus. q; vnus cum eo: aplo teste. qui qui adheret deo vnus spũs est cuz eo. Qđ autem de oculo dictum est: de manu quoq; ⁊ pede eodem modo est intelligendũ. Cui⁹ enim voluntas. ex affectione ⁊ cum desiderio gratie coheret: vt nec concupiscat mala agere. nec bona minora. nec minus bene. q; gratia suggerit: hic plane perfectus est vir. Sed pax ista poti⁹ ẽ felicitatis: abscisio vo scandaloz ⁊ tẽptationum. victoria fortitudinis. Illa inq; gloriabec virtus.

¶ In solẽnitate oĩum sanctoz. de lectione euangelica. Sermo primus.

cx xix

Festiuitatẽ hodiernam scõz oĩuz cuz omni deuotiõe dignũ est celebrari. Numiz si magna videt ⁊ ẽ bti petri solẽnitas. seu bti stephani. aut cuiuslibet ceteroz: quãta ista est que nõ vnius tñ est. q; vniuersoz? Nec nõ ignoratis frẽs. quia secularibus id moris esse vt diebus festis festiua sibi cõuiuia parent: ⁊ quanto fuerit solẽnitas clarior: tanto splendidius epulentur. Quid ergo? Nonne ⁊ his qui conuertunt ad cor: cordis delitie sunt querende: ⁊ spũalibus spiritualia comparanda? Propterea iam paratum est conuiuium: iam cocta sũt omnia: ⁊ epulãdi tempus aduenit. Dignũ est enim vt prius anima satietur. q; hec portio sine dubitatione ⁊ fine comparatiõe fit potior: sed ⁊ sanctoz solẽnitates manifestuz est ad animas magis q; ad corpora ptinere: ⁊ que animaz sunt anime plus acceptant? quippe naturali quadam eis cognatiõe cõiuncte: quibus ꝓpterea quoq; sancti isti cõpatiuntur amplius. Propterea magis desiderant animaz bona ⁊ plus earum refectionibus delectãt: quñ ⁊ ipsi similes nobis fuere passibiles: ⁊ ipsi peregrinatiõis huius et exilij miserabiles deplorauere molestias: et ipsi graue huius corporis onus ⁊ tumultus scli ⁊ tẽptatiões experti sunt inimici. Nihil itaq; dubium qn gratior: eis fit. ⁊ multo acceptabilior illa festiuitas qua intendit epulis aiaz: q; fit ea que celebrat a secularibus. curam carnis pficientibus in desideriis voluptatum. Terrẽtñ. vnde nobis aiaz panis in terra deserta. in loco horroris ⁊ vaste solitudinis? Unde nob sub sole spũalis cibus? vbi nihil est nisi labor ⁊ dolor. ⁊ afflictio spiritus? Sed scio qui dixerit petite ⁊ accipietis. Et illud. Si vos cũ sitis mali nostis bona data dare filijs vestris: quãto magis pr̃ vester de celo dabit spm̃ bonũ petentib⁹ se? Nec ignoro q; obmixe tota hac nocte ⁊ die petieritis mẽdicantes dari vobis panẽ de celo viuũ: non eũ q corpus roborat sz q ꝓfirmat cor hois. Nã cõuitas qdẽ nõ ausus sũ dicere: sz mẽdici sum⁹ in pbẽda dei viuẽtes. Mendici inq; iacentes añ ianuã regis pre diuitis vlcerib⁹ pleni: ⁊ cupientes saturari imo vel sustẽtari de micis q cadũt de mẽsa dñoz nr̃oz quoz celebramus hodie solẽnitatẽ. Nẽpe delitijs affluũt: ⁊ mẽsurã accipiunt bonã ⁊ ꝓfertã ⁊ supfluẽtẽ. Cõfidim⁹ ãt. qñ erit q det nobis. Chaos enim magnum ⁊ distãtia est multa nimis: inter libertatez ⁊

benignitatē dei ⁊ auari diuitis crudelitatē ꝓpterea dedit nobis hodie pater noster panē. Pater enī misericordiarū: patrē esse necesse est etiam miseroꝝ. Dedit inquā panem nobis de celo: ⁊ cibaria in abundātia: quoꝝ vtinā ego fidel' cocus: vtinā aīa mea coquina vtil' videat. Si quidē ad preparāda fercula vestra tota hac nocte concaluit cor meū intra me: ⁊ in meditatione mea exarsit ignis ille sine dubio quē dñs ihesus misit in terrā: ⁊ voluit vehemēter accēdi. Spiritualem etenī cibum: ⁊ coquinā ⁊ ignē habere necesse est spiritualem. Superest iam vt distribuam que parauī: vos autē ꝑsiderate potius dantē dñm qꝫ ministrū distribuentem. Ego enī quod in me ē nihil aliud sum qꝫ cōseruus vester: vobiscū pariter ⁊ mihi ⁊ vobis sicut ipse dñs nouit mendicans panem de celo ⁊ alimoniam vite. Ꝓpterea non ego do vobis: sed pater vester ipse dat vobis panē de celo viuū: ipse vos pascit ⁊ operibus ⁊ sermonib⁹ etiā ⁊ carne filij sui. que vere est cib⁹. Nam ⁊ de operibus lego meus cibus est vt faciam voluntatē patris mei: ⁊ de verbis: qñ non in solo pane viuit hō: sed in omni verbo quod ꝓcedit de ore dei. Ergo nūc quidē cibari habem⁹ factis ei⁹ ⁊ verbis: post hec etiā illibatū dñici corporis sacramentū in altaris mensa sacrosancta ipso ꝓpitio ꝓcepturi. Legim⁹ in euangelio hodie: qñ videns turbas ihesus ascendit in montē. Ꝓdicante enī dñm de ciuitatibus ⁊ castellis populi sequebant: quoꝝ saluabat animas. sanabat corpora: ⁊ adherebant ei affatu pariter ⁊ aspectu illius delectati: cuius nimirū vox suauis: ⁊ facies ei⁹ decora: sicut scriptuꝫ est: Speciosus forma ꝑe filijs hominum: diffusa est gra in labijs tuis. Talis est quem nos sequimur: cui adheremus: totus desiderabil': in quē nō solū populi. sed ⁊ ipsi quoꝝ angeli sancti desiderāt ꝑspicere. Quid vobis suauius apponemus? Nimirū he sunt delicie angelorū. Gustate pinde ⁊ videte qñ suauis est dñs ⁊ huic suauitati. huic sapori. huic sapientie. que vere trabit de occultis omne qd desiderat non valet cōparari. Quid enī? Admiraris in sole splendorē: in flore pulchritudinē: in pane saporē: in terra fecūditatē. Sed a deo hec vniuersa donata sunt. Nec vbium. quin multo amplius reseruauerit sibi qꝫ dederit creaturis. Jam ne hoc quidē ocioſum putem⁹ qꝫ ascēdit in montē: nimirū quod tanto ante predictū est tanꝫ a longe clamāte prophetā: Sup montē excelsuꝫ ascende tu qui euangelizas hierusalē. In q̄ ascensione si vos melius nō habetis: ego illud intelligēdū puto quod in initio actuū apl'oꝝ beat⁹ lucas meminit dicens: Primū quidē sermonē feci de oībus o theophile q̄ cepit ihesus facere ⁊ docere: vtiqꝫ non iuxta phariseoꝝ morem qui alligabāt onera grauia ⁊ importabilia. ⁊ imponebant ea in humeros hominū: digito autē suo nolebāt ea mouere. An nō bonus aīe panis est iste? et plurimum confirmās cor hominis? Fiducialiter sequor te domine quocunqꝫ ieris. et secure incedo viam mandatorum tuorum: sciēs qꝫ per eam preceſseris ipse. Secure inquā viā mandatoꝝ tuorum curro: quandoquidē noui q̄ a sūmo celo egressio tua ad currendā viā hanc: ⁊ occursus tuus vsqꝫ ad summū eius fuerit ꝑ hanc viā. Nō possum nō ego frēs in hunc modū singula masticare: vos estote aīalia munda ⁊ ruminātia: vt fiat fidē scriptū ē: Thesaur⁹ desiderabil' requiescit in ore sapiētis. Cogitenim succingere fortitan ⁊ precingē vbūtā breuitas hore qꝫ materie magnitudo. Videns misericordias ihesus ascēdit in montē. Videns miserationis intuitu: qñ erant sicut oues errātes. non habentes pastorē. Quid est qd primuſqꝫ docere inciperet ascendit in montem? nisi qꝫ in hoc ipso docuit necesse habere prediꝫ catores verbi dei desiderijs animi ⁊ cōuersatione sancta ad sublimia tendere. ⁊ virtutum conscendere montem? Et cum sedisset: accesserunt ad eum discipuli eius. Cum sedisset inquit. Alioquin quis ad excelsum illum gigantem posset accedere? Benignissime prorsus inclinauit se ⁊ exinaniuit vsqꝫ ad sessionem: ita vt dicat patri: tu cognouisti sessionem meam. ⁊ resurrectionē meam. Sedit enim: vt ad eum quem nec ipsi quidem angeli stantem attingere poterāt: etiā publicani ⁊ peccatores accedant. Accedat

maria magdalene: accedāt ⁊ latro de cruce. Et cum sedisset: accesserūt ad eum discipuli eius. Accesserunt nō tam incessu pedū q̄ affectu cordis ⁊ imitatione virtutū. Bene autē nō turbe: nō quilibet de populo accessisse dicunt quatn⁹ sicut testamentū vetus datum legit in mōte syna solo moyse ascendente ⁊ populo expectante deorsū: sic ⁊ mō. susciperēt mōtes pacē populo ⁊ colles iustitiā: ⁊ velut in tenebris quibusdā ⁊im occulto diceret aplis q̄d postea dicerēt in lumine ⁊ audirēt in aure q̄d predicaret postmodū sup tecta. Un ⁊ sequit: Et aperiens os suū docebat eos. Aperuit nūc os suū qui pphetarū prius aperuerat ora. Nunc est q̄d legit in psalmo propheta dicente: dne labia mea aperies ⁊c̄. Nunc aūt qui multifarie multisq̄ modis olim locutus fuerat in prophetis demū suoipsius ore locutus est: tanq̄ si diceret: ⁊ qui loquebar ecce adsum. Beati qui audierūt in carne loquentē sapientiā: beati qui verbi dei verba ab ipsius ore percipere meruerūt. Uerumtamen q̄d audierunt illi adhuc reseruat nobis: ⁊ audire id ipsum possumus: etsi quodāmodo non ab ipso. Aperiēs os suum docebat eos dicēs: Beati pauperes. Uere apertū est os eius? in quo omnes thesauri sapiētie ⁊ sciētie sūt recōditi: ⁊ eius hec doctrina q̄ i apocalipsi iohānis loquit: ecce noua facio omnia: qui per prophetā olim predixerat. Aperiam os meum: eructuabo abscōdita a cōstitutione mūdi. Quid enim tā abscōditū? q̄ paupta tē eē beatā? Attamē veritas loquit que nec falli nec fallere potest: ipsa est que dicit qm̄ beati pauperes spiritu. Sic vos insensati filij adam diuitias queritis. diuitias desideratis vsq̄ adhuc: cum iam beatitudo pauperū diuinitus cōmēdata: predicata in mūdo: credita sit ab hominibus? Querat eas paganus. qui sine deo viuit: querat iudeus. qui terrenas promissiōes accepit. Sed qua fronte. magis autē q̄ mēte christianus diuitias querit? post q̄ christus beatos esse pauperes p̄dicauit? Quousq̄ filij alieni q̄usq̄ vanitatē loquet os vestrum? vt beatū dicatis populum cui hec sunt hec visibilia. hec presentia: cum filius dei os suum aperiens locutus sit veritatē beatos eē paupes. ⁊ ve diuitibus? Sed diligēter attende q̄ nō simpliciter paupes nominat propter plebeios pauperes. necessitate miserabili. nō laudabili voluntate. Spero equidē p futurā eis apud diuine bonitatis misericordiaꝝ hanc ipsam afflictionis sue miseriā: scio tñ dñm hoc in loco nō de huiusmodi fuisse locutū: sed de his qui possunt dicere cuꝝ propheta volūtarie sacrificabo tibi. Attñ nec voluntaria quidē paupertas omnis laudē habet apud deū: nam ⁊ philosophi sua omnia reliquisse legunt: vt expediti mundialibus curis studio vanitatis possent vacare liberi⁹: ⁊ nolebāt censu abundare terreno: vt abūdarēt magis in sensu suo. Nos discernit q̄d dictum est spiritu: hoc est spūali volūtate. Beati ergo paupes spiritu. spirituali. s. intentione: desiderio spirituali: propter soluꝝ beneplacitum dei: ⁊ animarū salutem: qm̄ ipsorum est regnum celorum. Sed quis est qui sic loquit? qui sic beatificat pauperes: ⁊ sic ditat? Putas poterit verum esse? Erit sine dubio: si quidē ⁊ verax est ⁊ potens est qui p̄mittit. Si murmurat inimicus respōdebitur ei. An non licet mihi facere q̄d volo? An oculus tuus nequā est. quia ego bonus sum? Si tu iure humiliat⁹ es pro eo q̄ aduersum me exaltare te voluisti: nonne q̄ se humiliant propter me sunt exaltādi? Et vere fratres si miserrim⁹ lucifer e celo eiectus est quoniam affectauit celsitudinem. altitudinem concupiuit. sublimitatē presumpsit? nonne consequens est beatos esse qui sponte in paupertatis humilitatē sese deponūt: et iuxta domini promissionem ipsorum esse regnum celoruꝝ quod perdidit ipse? Et attende q̄ꝝ sapienter ordinauerit sapiētia: cōtra primum peccatum remedium primum opponens. Ac si apertius dicat: Uis obtinere celum quod perdidit superbiens angelus? qui p̄fisus est in virtute sua. ⁊ in multitudine diuitiarū suarū? Paupertatis vilitatē amplectere: ⁊ tuū erit. Sequit Beati mites: quoniā ipsi possidebūt terrā. Bene optime. Sic enim oportebat commendari paupertatem. ⁊ mansuetudinem predicāri: qm̄ relinquentibus omnia prima solet esse

tentatio de molestijs corporis & afflictione carnis insolita. Quid vo pauptas pderit si qđ absit pauper in murmur decideris fa ctus exasperās & ipatiēs disciplinę? Optime quoq; post regni pmissionez minus ali ud regnū dat, velut in aram: vt sm scriptu rā pmissionē habeamus vite eius que nūc ē pariter & future: & de exhibitiōe pītium firma sit expectatio futuroꝝ. Beati mites qm ipsi possidebūt terrā. Hāc ergo terraz corpus nostrum intelligo. Qđ si possidere vult aīa si regnare desiderat sup membra sua: necesse est vt sit ipa mitis & supiori suo subiecta: qm tale inueniet suū inferi⁹ qua lē se exhibuerit superiori. Armat enī creatura ad vlciscēdam sui iniuriā creatoris: & noluerit aīa que rebellē sibi inuenit carnez suāse quoq; minus qz oporteat superiorib⁹ potestatibus eius subiectā. Māsuescat ipa & humiliet sub potēti manu altissimi: subiecta sit deo. & his pariter qbus vice eius habet obedire platis: & cōtinuo corpus suum inueniet obediēs & subiectū. Veritas enim ē que loquit: Beati mites: qm ipsi possidebūt terrā. Et vide si nō aduersus scōi pcti vulnus secūda pcessit medicina. Prima figđ post angelice puarationis ruinā eua peccauit in getudine spūs agitata: & interdicti dñici iugū suaue & leue onus abitiēs: qm expectare noluit vt de manu dñi, vnde iā cetera acceperat pfectionez quoq; beatitudinis mereret. Pupe illā serpētis cōsilio attētauit. Propter hoc padisum pdidit terrā delitiaꝝ: ppter hoc in ipo corpe suo cōtrariā legē inuenit. Sed fortasse ad hāc domini vocē desiderio mansuetudinis estuas & cōquereris super asperitate cordis tui: & beluinis qbusdā motib⁹ atq; indomita feritate. Attēde ergo qđ sequit Beati q lugēt qm ipsi cōsolabunt. Equū indomitū flagella domāt: aīaz imitē cōtritio spūs & assiduitas lazb: ymaz. Ergo in oīb⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima tua: horozē mortis iudicij tremēdū discrimē. Ardētis gehēne metū ab oculis cordis tui elōgari nullaten⁹ patiaris. Cogita pegrinatiōis tue miseriā: recogita annos tuos in amaritudine aīe tue: cogita vite humane picula: cogita fragilitatē ppriā: & in huiusmodi cogitatiōe si pseuerauerit dico tibi pax senties qcqd foris videt eē molestū: dū toto corde circa interiorē molestiā occuparis. Sed nec patiet dñs sine cōsolatiōe te eē: qm pī miaz ē & de⁹ totius cōsolatōis: & iplebit oīno qđ veritas pollicet. Beati q lugēt: qm ipsi cōsolabuntur: concordat ātē huic sniē etiā illud qđ i salomone legisti: Melius ē ire ad domuz luctus qz ad domū cōuiuij. Propterea beata eēs eua si post culpas cōsolationē qreres lachrymarū. & uersa ad pniam venia citius obtineres. Nūc aūt miserrima quefisti cōsolationē de simili casu viri tui: veneno pessimo neqsimo videlicet vitio totā infecisti posteritatē tuā: vt vsq; hodie pditione alteri⁹ suam alter reputet cōsolationem. Miserā, pius eue cōsolatio: & eoz q miseriā hāc imitant. Sed beati q lugēt: qm ipsi cōsolabunt. Verū qđ aliud ē hec cōsolatio qz procedēs de spe venie, gra devotionis & suauissima delectatio boni & iust⁹ sapiētie. Iz exiguus qb⁹ interiz benign⁹ dns afflictā refrigerat aīaz? Aut gustus ille nihil aliud ē qz irritamētuz desiderij & incētiuū amoris: sicut scriptū est: Qui edūt me adhuc esuriēt: & qui bibūt me adhuc sitiēt. Propterea illico subiūnxit. Beati q esuriūt & sitiūt iusticiā: qm ipsi saturabunt. Qui esurit adhuc esuriat amplius: & q desiderat abundātius adhuc desideret: qm quātūcūq; desiderare potuerit tm est acceptur⁹. Immo vo nō sm ipfectionē moderni desiderij: qm quidē donec pfecte beat pfecte desiderare nō pōt: sed nec hīe donec pfecte desideret: sed mēsuram acceptur⁹ ē bonā & pfertā & coagitatā & supefluētē. Beati q esuriūt & sitiūt iusticiā: qm ipsi saturabūt. In firmioꝝ palato cordis & aīe languēti adhuc dura & insipida res videt eē iusticia: sed q gustauerūt, ecce ipi sciunt qz beati sunt q esuriūt illā: qm ipsi saturabunt. O vere felix et gloriosa sacietas! o sanctū cōuiuiū: o desiderabiles epule: vbi nimiz anxietas nulla: nullū poterit cē fastidiū: qm sacietas sūma & summū inerit desiderium. Beati q esuriūt & sitiūt iusticiā: qm ipsi saturabunt. Iā vo hoc verbum aduersus adā pcedere credo: q portione qdē ali-

quā videt tenuisse iusticie in eo q̄ mulieri qdē cōpassus ē: sed si exuriret iusticiam curaret sine dubio reddere qđ debet: non soluz vxori. sed multo magis creatori. Debebat enī vxori cōpassione vtiq; ⁊ disciplinā tanq; inferiori: caput enīz mulieris vir: debebat aūt deo obediētiā atq; subiectionē. Sed qd putam⁹ frēs? Oꝑplurimi vsq; hodie factū illud grauiter diiudicāt: ⁊ tñ insipiēter imitant: indignant aduersus adam q̄ obedierit vocivxoris sue q̄; diuine: ⁊ ipi quottidie eā suā carnē videlicet audiunt plus q̄; deū. Fratres si modo pñtes videremus adā in eo articulo positū. ascēdētibus cogitatiōibus in cor eius coartari inter p̄cē vxoris ⁊ p̄ceptū creatoris: nonne clamaremus aduersus eū dicentes: caue tibi miser. vide ne feceris seducta ē mulier. nō acq escas ei? Ut qd ergo quotiens apprehēdit nos tētatio similis nō persuademus similiter nobisipsis: beati enim q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā. qm̄ ipsi saturabunt? Sed quid pōt eē oīs iusticia nostra coꝝ deo? Nōne iuxta ppbetā. velut pānus mēstruate reputabitur? ⁊ si districte iudicet iniusta inuenietur omnis iusticia nostra ⁊ minus bñs? Quid ergo de peccatis erit: qm̄ ne ipa quidē p se poterit respōdere iusticia? Propterea obnixe cū ppheta clamātes: nō intres in iudiciū cū seruo tuo dñe tota humilitate ad misericordiā recurramus. que sola pōt saluare aias nostras: ⁊ solicite pēsemus qđ seqt̄. Beati misericordes: qm̄ ipsi miaz ꝓsequētur. Et attēde quēadmodū zacheus breuiter vtrūq; vno verbo cōplectit dicēs: Dimidium bonoꝝ meoꝝ do pauperibus: ⁊ si quēpiā defraudaui reddo quadruplū. Uides quātū esurit iste iusticiā cui nō sufficit equa mensura reddere? nisi restituat quadruplū? Misericordia quoq; magna ē: q̄ dimidiū bonoꝝ suoꝝ dat pauperibus. Ue rūtū nō silebo ego qđ sentio. Laudē dñi loquēt os meū: dñi plane nō nostrā. Neq; n. nobis attribuo: sed noī ei⁹ do gloriam. Zacheus certe cuius laus ē in euāgelio dimidiuz bonoꝝ suoꝝ dedit pauperibus: sed ego multos zacheos hic video qui nihil sibi ex oīb⁹ reliquere. Quis mihi scribat euangeliū hoc de zacheis istis: imo de petris istis qui fiducialiter loquent dño: ecce nos reliquimus oīa: ⁊ secuti sumus te? Sed scriptuz ē iā in euāgelio eterno: in libro vite scriptū ē ⁊ signatū. Beati n. misericordes: qm̄ ipsi miaz ꝓsequent. Jā vo fratres ade crudelitatē hec sinia tāgit: q̄ videbatur ꝑ vxoris amore peccasse. Ecce enī o adā: scim⁹ q̄ os de ossib⁹ tuis ē: ⁊ caro de carne tua: ⁊ eius amore peccasti. Videam⁹ nūc quātum diligas eā. Uenit dñs igneū tenēs gladiū i vltionē ꝓuaricatiōis. Oppone te discrimi ꝑ pter illā: ⁊ dic: Dñe mulier infirmior ē: mulier seducta ē: mea ē iniqtas: meū est peccatū: in me solū vindicta ꝓcedat. Sed nō logtur sic: Mulier inqt quam dedisti mihi dedit mihi de ligno ⁊ comedi. O puersitas. Penā ꝑ eo suscipe refugis: ⁊ culpā admittere nō recusasti. Quō ꝓh dolor oīa cōfudisti pnitiose misericors: vbi seuerus eē debueras: ⁊ pnitiosus crudelis: vbi miaz impēdere oportebat? Illaz derelinquere nullo mō ꝑpter eā: satisfacere vo ꝑpter eā libēti animo debuisti. Sic enī oportet fieri fratres: vt nunq; ꝑpter aliuz homo peccet qđ ē iusticie: ⁊ libēter aliena pctā portet qđ est mie. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiaz qm̄ ipsi saturabunt. Beati misericordes: qm̄ ipsi misericordiā ꝓsequent. Seqt̄. Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbūt. Beati plane ⁊ oīno beati: qui videbūt in quez desiderāt angeli ꝓspicere: quē videre vita eterna ē. Tibi dixit cor meuz: exquisiuit te facies mea: faciē tuā dñe requiram. Quid enim mihi est in celo? ⁊ a te quid volui sup terrā? Defecit caro mea ⁊ cor meuz: deus cordis mei ⁊ pars mea deus i eternū? Qñ adimplebis me iusticia cuz vultu tuo? Ue mihi ab īmūdicia cordis mei qua impedīē te: necdū mereor ad beatā illaz visionē admitti. Quāta solicitudine fratres: quanto studio danda est opera: vt mundari possit oculus: quo videndus ē deus? Et ego qdē triplici sorde inquinari me sentio? ꝓcupiscētia carnis: ꝓcupiscētia glorie ⁊ palis: ⁊ ꝑteritoꝝ ꝓscientia delictoꝝ. Sūt enim in aīa motus quidam desideriorum: quos nec ratione: nec iuribus extinguere possum: q̄diu

in hoc seculo necꝫ ꝛ in corpore mortis tenetur alligatus. Attñ contra sordes istas oratonis oppono remediū: ꝛ ꝓpterea sicut oculi seruoꝝ in manibus dñoꝝ ita oculi nostri ad dñm deum nostrū donec misereatur nostri: q solus mundus est ꝛ potest facere mundum de imundo cōceptum semine. Sic et contra peccati ꝛscientiā remediū ꝓfessiōis est institutum: ꝛ oīa in cōfessione lauantur Ecce hic sunt q̄ mūdant oculū cordis: ozo ꝛ cōfessio. Ꝓozo bti mūdo corde: qm̄ ipsi deum videbūt. Videbūt quidē in fine facie ad faciem: videbunt etiaꝫ nunc per speculum in enigmate ꝛ nunc cognoscent ex parte perfecte postea cogniturī. Dis enī in cui⁹ ꝛscia clausū adhuc pctm̄ viuit aut peccat in spe ꝛ ita sentit de deo tāꝫ si min⁹ ei pctā displiceāt aut peccat in desperatione in misericordē sentiens deū quoꝝ vtriꝫ merito dicit̄ existimasti iniq̄ qđ ero tui similis qm̄ neuter deum videt: sed mentit̄ iniquitas sibi formans sibi idolū ꝓ eo qđ nō est ipse. Bti vero mūdo corde qm̄ ipsi soli deū vident: soli de eo sentiūt in bonitate: sicut vere bonus est ita vt nemo bonus sit nisi ipe. Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deum videbunt. Miseri ꝓinde adā ꝛ eua: qui cōuersi in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis dum confessionis mūdationem fugiunt in mundo remanēt corde ꝛ a facie dn̄i eiciuntur. Sequitur. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur. Aderito filij nomine vocabunt: qm̄ filij opus impleuerunt. Ipse enī est q̄ reconciliati pacem habemus ad deum: ipe qui pacificauit in sanguine suo q̄ in celis sunt ꝛ q̄ super terram: mediator dei ꝛ hoīuꝫ homo chr̄ist⁹ ihesus. Et attēde quēadmodū in tribus quidem ꝓioribus sibiipsi reconciliatur aia: in duobus que sequūtur ꝓrimo: in sexto deo in septimo etiā alios reconciliat: tanq̄ receptus in gr̄am dn̄i ꝛ felici familiaritate donatus. Nam pauptate mansuetudine fletu renouat in anima similitudo quedā eternitatis omnia tpa complectens: dum pau pertate futura merek māsuetudine sibi presentia vēdicat: luctu penitētie ꝑterita quoq̄ recupat sicut scriptū est. Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine aie mee. Ꝓozo iustitia ꝛ mia pfecte proximo choeremus: dum quicqd volumus nobis fieri alijs non faciamus p iustitiā et quecūq̄ volum⁹ vt faciant nobis hoies ꝛ nos faciamus illis p mīam. Jam reconciliati nobis recōciliati etiā ꝓrimo: fiducialiter per mundiciā cordis recōciliamur deo. Beati vero q de sua recōciliatiōe nō ingrati ꝛ p fribus suis pie solicitis: eos quoq̄ quantuꝫ ꝓualēt ꝛ sibi ꝛ deo recōciliare laborāt. Quibus enī laudibus digni⁹ quāto amplectēdū putas affectu frēm illū q sine q̄rela conuersans inter frēs tota solicitudine cauet ne qđ in eo fit qđ ab alijs portari oporteat ꝛ quicqd in alijs est onerosum patientissime portat q singuloꝝ scandala sua reputat ꝛ aplō loquit̄ quis scandalizat ꝛ ego non vroꝝ quis infirmatur ꝛ ego non infirmoꝝ Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabunt. Nō est enim deus dissensionis sed pacis: ideoq̄ filios pacis dei quoq̄ filios dignum est appellari. Jam q̄ seq̄t octaua btitudo martyrū est ꝓrogatiua: cui⁹ nobis tollerāte nec tps videt̄ esse nec vtus. Monozat nūc iustitia magis: q̄ntū is facie ē aut nulli aut pauci ꝓ ea sustinēt psecutionē. Felices tñ si q sunt: qm̄ ipoꝝ est regnū celoꝝ vt eos nemo psequat. Oꝫ si multiplex fuerit tribulatio: tūc q̄ꝫ multiplicius exultandū nō intuentibus q̄ vident̄ incōmoda sꝫ ꝓmia q̄ nō videntur. Que enī vident̄ tēporalia sūt: q̄ aūt nō vident eterna. Beati inqt eritis cum vos oderint hoies ꝛ cum sepauerīt vos ꝛ eiecerit ꝛ dixerit omne malū aduersum vos mētientes ꝓpter me. Gaudete in illa die ꝛ exultate: ecce enī merces vra copiosa ē in celis copiosioꝝ longe q̄ꝫ sit labor in terris. Verū tñ qd sibi vult q eadē ꝓmissio facta est paupibus ꝛ martyribus: nisi q: vere martyrij genus pauptas voluntaria est? Beatus vir ait ꝓpheta q post aurū non abijt: nec speravit in pecunie thesauris. Quis est hic ꝛ laudabimus eū? Fecit enim mirabilia in vita sua. Quid mirabili⁹ aut qđ martyriū grauius est q̄ꝫ inter epulas esurire inter vestes multas ꝛ ꝑciosas algere: pauptate ꝓmi inter diuitias q̄s offert mūdus q̄s ostētat ma

lignus qs desiderat nr ipi appetit⁹? An nō merito coronabit q sic certauerit mundū abijciens promittentē inimicum irridens tentantē z qđ gloriosius est de semetipo triumphās z crucifigēs pscientiā purientē? Deniq; ppterea pauperibus pariter z martyrib⁹ regnū celor pmittit: q; pauptate qdē emitur: sed in passione pro christo abscq; omni dilatione pcipitur.

In eadē festiuitate. Sermo secundus.

cxxx

Via sanctorū oium festiuam hodie dilectissimi oium q; dignissimā deuotione memoriā celebramus: ope ptiū puto de cōmuni felicitate eor in qua btā iam requie pfruunt z futura quā pstolant' psumatiōe adiuuāte spū scō mone facere charitati vīe ita sane vt nō opinionis ppie pjecturas sed diuinor verborum sequamur auctoritatē ne prophetare videamur de corde nro. Sz inuita murquo ad poterimus testimonijs scripturar. Erit enī pstante dño triplex huius mōnis: vtilitas: quatinus agnita vel exprte aliqua felici retributione scōr abūdantiori deiceps solicitudine ipsor sequi vestigia ac feruentiori desiderio ad eor suspirare pfortia propensiori quoq; deuotione eorundē inuocare pcinia studeamus. Fidelis quippe sermo z oī acceptitōe dignus vt quos solenni veneratiōe psequimur etiā siti pjerratione pjequamur? quos btissimos pdicamus ad eor btitudinē tota auiditate erramus quor delectamur preconijs eor pocinijs subleuemur. Nec sane parū fructuosa inuenitur memoria scōr langorē teporē errorē q; depellēs: cum eor intercessione iuuet' in firmitas nra pjideratione btitudinis excitet' negligetia nra ignorātia quoq; nra ipor eruditat' exēplis. Propterea cū eruditos vos ad imitāda eor vestigia hodierna sacra euāgelij lectiōe z ipsius dñi mone nō dubitē: erecta nimiz ani oculos nros scala p quā vniuersus qué hodie veneram scōr chorus ascendit: nec ignorē iploradis eor suffragijs totū paulomin⁹ noctis z diei huius religiosa deuotiōe tps expēsuz: nam de eor felicitate loqui vel exiguū aliquid attētabo qđ donauerit ipse q eos z magnificat iam z glorificat: qs vocauit prius z iustificauit. Legim⁹ in ppha Cōuertē aia mea i requiē tuā: q; dns benefecit tibi: quia eripuit aiam meā de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Et in alio psalmo Alia nra sicut passer erepta ē de laqueo venātiū. Multa q; filia in diuinarū reperisse mihi video: serie scripturarū vba hominū q liberatos se eē nō sine multa admiratiōe letent': verba pfecte securitatis z felicitatis imēse vocē gratiarū actionis z letitie q; p meo sape his q luteas adhuc domos inhabitāt z in fidore vult⁹ sui comedūt panē suū minus arbitror quenire. Quis enī eor gliabitur castū se habē cor? Quis audeat gliari pritū eē laqueū: liberatos pedes suos a lapsu: reclamāte nimirū aplo z dicēte: q; stat videat ne cadat? Unde z de semetipso infelix inquit ego homo qs me liberabit de corpore mortis huius? Et in alio loco Fratres inquit ego nō me arbitror comprehēdisse. Unū autē q; retro sunt oblit⁹: z in ea q; ante me sunt extētus sequor: ad palmā ꝛc. Ītēq; Ego aūt sic curro nō quasi in incertum: sic pugno nō quasi aerē verberās: sed castigo corpus meū z seruituti subitio: ne forte cuz alijs pdicauerim ipe reprob⁹ efficiar. Nec plane tuba militie est: hec verba ducis strenui fortiter dimicātis. Nā supiora quidez vident' potius triūphātis aut certe: necdū qdē triūphātis: sed cū victoria iā redeūtis de plio: z futur magni triūphi diez leta ac secura pscientia pstolātis. Quid enim loquitur reuersus de plio fortis miles seruus, fidelis? Conuertere iā ingt aia in requiē tuam. Dū enī in corpe mortis militaris reges nulla erat tum p labore certaminis: tuz p periculo exitus adhuc incerti. Hinc excitabat tumultus tētationū: inde succūbendi metus grauius solicitabat. Habebat th fratres etiā tūc gloriā miles xpi: Sz requiez nō haberet. Ait siquidē strenuus ille z fortissim⁹ miles: cui⁹ z paulo antefecim⁹ mētionē. Gloria nra, hec ē: testimoniū cōsciētie nre. Qđ testimoniū cōscientie nō sic intelligēdū puto tanq; ipa sibi pscientia attestet:

non enī qui se ipm cōmendat ille ꝓbatus
est sed quem deus cōmendat. Est ergo te-
stimoniū ꝯsciētie i quo gloriaf apls nō qꝫ
phibz ꝯscia: sz qꝫ logf spūs vitatis i ipa testi
moniū phibens spūi nr̄o qꝫ filij dei sum⁹.
Est enīz testimoniū ꝯscie nr̄e nō phibētis
sz ꝓcipētis. Cuz enī veritas applaudit cuz
iustitia atteſtaf: dei cōmendantis fine du-
bio vox est ⁊ spūs scī testimoniū phibētis:
ac si decertanti viriliter militi rex suus ꝓ
cuius amore ⁊ honore decertat, ꝓpter afiſtē
tes letus applaudat laudat fortia facta, ꝓmi
mā clamitet esse victoriā parata iam ꝑmia
⁊ coronam polliciaf eternam. In quo testi
monio gloriaf qdem ꝓbat⁹ ⁊ strenuus mi
les minime tñ quiescit: sed tāto acrius ala-
criusqꝫ decertat. Itaqꝫ dum adhuc militāt
gaudent vtiqꝫ electi dei: sed de ꝑmitijs spi
ritus q ⁊ infirmitatē eorum adiuuat virtu
te sua ⁊ pusillanimitatē eoz sua atteſtatiōe
cōsolatur. Unde ⁊ his de quo paulo ante
loquebaf apls: non est inqt regnū dei esca
⁊ potus: sed iustitia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spū
scō. Jam vero consūmato militie tempore
gaudium habent sancti ⁊ in spiritu suo do
nec aduenīat dies illa qua introire merean
tur in gaudiū dñi sui gaudium habituri ⁊
in ipo corpore suo. Sic enim habes in psal-
mo. Signatum est super nos lumē vultus
tui dñe: dediſti letitiam in corde meo. Un-
de? Plane ex his que sequuntur: a fructu
frumenti vini ⁊ olei sui. Audiuit enī huius
modi anima vocem dicentis. Date ei de
fructu manuuz suarum: ⁊ laudent eam in
portis opera eius. Unde ⁊ iohannes scri-
bere iubeſ in apocalipſi: qñ beati mortui
qui in dño moriuntur. Quare beati? Amo
do enim iam dicit spiritus: vt requiescant
a laboribus suis. Unde ⁊ in psalmo de quo
paulo ante loquebamur eis que supra posu
imus verbis adiunctum est. In pace in id
ipsum dormiam ⁊ requiescam. Et de operi
bus habemus in apocalipſi. Opera enim
illorum sequuntur illos. Ad quid vero se-
quuntur? niſi vt multiplicenf a fructu eoz
⁊ accipientes de fructu manuum suorum
saginentur vituli: quos ex ꝓphetico testi
monio cum redifficabuntur muri bierusa
lem super altare dñi nouimus ponendos
Interim quippe sub altari eos esse ⁊ non
supra ipse doceat cuius testimonium credi
bile factum est nimis: q vt scribit in apoca-
lipſi sub altari ipso eoz etiam voces audi-
uit. Adhuc ergo signatum est lumē vultus
dñici: ⁊ licet non plenam habent tñ letitiā
multā in corde suo donec veniet dies illa
qua introire mereanf in requiē dñi. Ad-
huc laudāt eas in portis opera sua: donec
veniat cū erit vnicuiqꝫ laus a deo. Uidetiſ
fratres quāta ē vnitas scripturaꝝ? qꝫ vno
sensu ⁊ eisdem pene verbis de btitudine lo
quantur aiarum? Jam vero nemo ex vob
paruā aliquā requiē aut letitiam suspicet
eorum qui ab omni penitus molestia libe-
ri recogitant annos suos in dulcedine aie
sue. Letanf ꝓ diebus qbus humiliati sunt
annis quibus viderūt mala? cum iocunda
admiratione ⁊ mira iocūditate ꝯsiderāt pi
cula que euaserūt: labores quos ptulerunt
certamina q̄ vicerūt: ⁊ pro his oībus certa
⁊ in dubitata fide expectant btām fidem ⁊
aduentū glorie magni dei ⁊ saluatoris sui q
resuscitabit ⁊ reformabit corpora eoruz cō-
figurata ꝓprij corporis claritati. Qnāta est
felicitas eoz qꝫ in mensa letitia? q nimiruz
triplici gaudio de recordatiōe trāsacte vi
tutis: de exhibitione pñtis quietis: decer-
ta expectatione future ꝯsumatiōis exultāt
Nam de futura illa cōsumatione hēmus
vocez eoz in fine eius psalmi de quo supe
rius loquebamur. Dicunt enī singule aie
quibus iam datum est ad hanc requiem ꝑ-
uenire. In pace in id ipsum dormiā ⁊ reqe
scam. Qñ tu dñe singulariter in spe ꝯstitu
isti me. Singulariter inqꝫ in spe non iam
inter spem ⁊ metum: vbi prius nō sine soli-
citudine ⁊ anxietate plurima fluctuabant.
Sic ⁊ de sanctoz requie habemus in alio
psalmo scriptū. Conuertere aia mea in re-
quiem tuam quia dñs benefecit tibi. Be-
ne inqꝫ fecit quātis nequaqꝫ optime. De-
niqꝫ audi qꝫ bene. Quia eripuit aiam meā
am de morte oculos meos a lachrymis pe
des meos a lapsu: id est a peccato omni ⁊ a
pctī pena a timore quoqꝫ ꝛpiculo recidēdi
penitus liberauit. Hoc enī suauissimū aie

stratū qđ nullis iam lauet aut riget lachrymis: qm̃ abstersit deus omnē lachrymā ab oculis eius. Hoc cubile in quo nō cōpungitur nec ꝙuertit in erūna sua dum ꝙfringitur spina: exijt enī de terra illa q̃ spinas ei & tribulos germinabat. Hoc plane stratū aīe qđ minime iam versat in infirmitate eius qm̃ vniuersa q̃ infirmitatis erant pariter trāsierūt. Nec est inq̃ suauissima & salubrima requies ꝙscientia mūda qui et secura. Sit ergo btē aīe culcitra conscientie sue puritas: sit capitale trāquillitas: sit operto riū ei⁹ securitas vt in hoc interī strata dormiāt delectabiliter feliciter regescāt. Jam vero de recordatione trāsacte virtutis habes in psalmo cētesimo vigesimotertio manifeste verba eoꝝ q̃ & ipsa supius quoq̃ cōmemoraui. Cōsiderāt enī & multa cū admiratione recogitata quib⁹ laqueis quātisue piculis diuino meruerint auxilio liberari & exultātes in dño dicūt. Nisi q: dñs erat in nobis dicat nūc israel nisi q: dñs erat in nobis: Cū exurgerēt hoīes ī nos forte vinos de glutissent nos. Torrentē ptransiuit aīa nostra: forsitan ptrāsisset anima nostra aquam intollerabilē. Et addunt. Benedictus dñs: q nō dedit nos in captionez dētibus eorum. Sed & verba q̃ iam tpe resoluti onis instante loquebat aplūs de eo magis in quo nunc feliciter requiescit statu pīmpta videnf: & nunc ei multo melius ꝙuenire. Nunc enī secure iam loquit: bonū certa men certaui cursum cōsumaui fidem seruaui. De reliquo reposita est mihi corona iustitie: quā reddet mihi in illum diez iustus iudex. Nec sunt dico vobis fratres hic mō sunt vniuersa sctōꝝ negotia hic cibus hic somnus eoꝝ: & ꝓpterea voluit spiritus sanctus scribi verba ea q̃ protulimus ceteraq̃ similia vt ex his aliquatenus innotesceret nobis status eoꝝ. Longe aliter tñ affitiunf in hmōi meditatiōib⁹ & multo amplius delectantur: q̃ nr̃a excogitatio capere aut explicare queat oratio. Audi enī quomō laboret ꝓphet inculcās & multiplicās vba nec sic tñ verbis digne magnificare valēs qđ intēdit. O magna inq̃t multitudo dulcedinis tue quā abscondisti timētib⁹ te. Ma gna quidem & magna valde necdū tñ pfectā qm̃ in manifesto nō ī abscōdito: qñ nō sub altari quiescēt sancti sup thronos iudices residebūt. Ad requiē enī exute a corpibus aīe sctē ptinus admittunf: ad plenā aūt regni glorīā nō ita. Me expectāt iusti ait propheta cū adhuc detineret in custodia corporis hui⁹: donec retribuas mihi. Et vox diuina ad aīas corpoꝝ suoꝝ resurrectionē flagitātes. Sustinete modicū tēp⁹: donec ī pleat numer⁹ fratꝝ vestroꝝ. Sz iam sermo claudēdus ē: vocāt enī nos missaꝝ solēnia adhuc celebrāda. Qđ q̃ restat de eadē mā siqđ habem⁹ sermoni alteri reseruem⁹.

¶ Jtē vnde supra. Sermo tertius

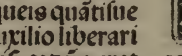

ducertistis ni fallor ex his que p̄cedente sermone sunt dicta tres eē sanctarū status aīaꝝ. Primū vide icet in corpore corruptibili: secūdum sine corpore: tertium in corpore glorificato. Primuz de nigz in tabernaculis: secundū in atrijs: tertium in domo domini. O quā dilecta tabernacula tua domine virtutuz: multo magis tñ atria concupiscibilia ſm q̃ait Concupiscit & deficit anima mea in atria domini. Sed quoniam in ipsis quoq̃ atrijs nōnullus vt audis defectus est: beati omnino qui habitant in domo tua domine. Letatus sum plane in his que dicta sunt mihi fratres: in domum domini ibimus. Oꝛ si queritis vnde id fiducialiter presumam: inde sine dubio q̃ iam multi ex nobis in atrijs stent expectantes donec recipiant corpora sua: donec impleatur numerus fratrum. In illam enī beatissimam domum nec sine nobis intrabunt: nec sine corporibus: id est nec sci sine plebe: nec spūs sine carne. Neq̃ enī pstari decet integrā beatitudinē: donec sit hō iteger cui deē nec pfectiōe donari ecclesiā īm perfectā. Propterea cū resurrectionē expectarēt corpoꝝ sicut prioze sermōe iā dixim⁹: acceperūt diuinū respōsum dicēs Sustinete modicū tempus: donec cōpleat numer⁹ fratrū vestroꝝ. Acceperūt tñ iam singulas stolas: sed nō vestiunf duplicib⁹: donec vestiamur & nos quēadmodū de pīarchis et

cx xxj

ꝓphetis aitapl's deomeli⁹aliqd ꝓuidente ꝓ nobis:vt nō sine nobis cōsumenf.Stola enim ꝑma ipa ē quā dixmus felicitas ⁊ requies aiaꝝ:secūda vo immortalitas ⁊ gloria coꝛpoꝛum.Unde ⁊ dicūt.Uindica dñe sanguiné sanctoꝝ tuoꝝ qui effusus é:nō tanꝯ vindicte cupidi:nec de coꝛpe vltiōis zelo sed ex desiderio resurrectiōis ⁊ glorificationis coꝛpoꝛ suoꝝ quā nimiꝝ vsqꝯ in diem iudicij differēdā eē nō dubitāt.Sed vnde hoc tibi o misera caro:o feda:o fetida:vnde tibi hoc?Anime sancte quas ꝓpria de⁹ signiuit imagine quas redemit ꝓprio sanguine te desiderāt te expectāt:⁊ ipaꝝ fine te cōplerileticia pfici gloria ꝙsūmari beatitudo nō pōt.A deo siquidē viget in eis desideriū hoc naturale:vt necdum tota affectio eoꝝ ꝓgat in deū:sed cōtrahaf quodāmodo ⁊ rugā faciat dū inclinanf desiderio tui.Unde ⁊ beatus iohānes qui multa nobis de eo statu in quo feliciter beate aie requiescūt ꝓ spīm reserauit:sine macula inqt sunt ante thꝛonū dei.Sine macula inqꝯ:sꝫ necdū sine ruga:donec veniat dies cū sibi gloriosam xps exhibebit ecclesiā nō habentē maculā neqꝯ rugā.In his nāqꝯ q adhuc militant:nec sine macula quidē ecclesia est qm̄ nemo mūdus a soꝛde:nec infans cuius ē vnius diei vita sup terrā:quā vtiqꝯ vitaꝫ beatus iob militiā eē testaf.In his vo qui sub altare dñi requiescūt:iā quidē sine macula ecclesia ē:sicut habes in psalmo:Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo:aut qs requiescet in mōte sancto tuo?Qui ingredif sine macula.Hic ergo requiescet i mōte dñi:qui ingredif sine macula:qui vo fuerit sine ruga exaltabif supra mōtē.Sꝫ vis nosse qñ sine ruga erūt aie sancte:qñ extēdent celi sicut pellis que dilataf penitus vt ne minima quidē ruga inueniaf i ea?Tūc sine dubio:qñ iam sequenf agnū quocūqꝯ ierit.Uere eniꝫ extēdi ⁊ dilatari necesse est aias:qbus vbiqꝯ sequēdus ē agnus.Quo eni vadit?Attingit pfecto a fine vsqꝯ ad finē fortiter:⁊ disponit oīa suauiter.Uis ad huc nosse quo eat agnus?⁊ quo necesse habeāt btē aie seq eū?In oīb⁹ requiē quefiui.Hoc ē plane requies dñi nō itercisa nō circa aliquid certuꝫ restricta:qm̄ in omnibus gaudet in omnib⁹ delectaf in oīb⁹ requiez querit ⁊ inuenit.Nam ⁊ bona ei placent in seipsis et delectatur nihilominus bona ordiatiōne maloꝝ.Diligit misericordiam & iudiciū.nec mō in bonoꝝ gloria sibi cōplacet:sed in ipsis quoqꝯ:vtpote iustis supplitijs impioꝝ.Quid ergo?Putasne poterit humana aia in hoc gaudiū dñi sui:⁊ i hāc eius requiē intrare:vt ⁊ ipa quoqꝯ in omnibus delectef:nec aliqua iā ꝓuata affectione cōtrahaf in rugā:sed trāseat in affectū quēdā diuinū ⁊ generalē?Poterit sine dubio si fidelis inueniaf:sup pauca que accepit militie sue tpe:idest sup artus:sup sensus:sup appetitus suos quos suscepit regēdos:vt in his ꝓbetur qꝯ fidelis sit dño suo.Sciat ergo seruus xpi vas suum possidere in sanctificationē?glorificet ⁊ portet deum in coꝛpoꝛe suo:nec dubium qn fidelē in modico:seruum supra multa constituat dñs liberalis ⁊ diues.Supra multa plane:quando constituet eum dñm domus sue ⁊ principem omnis possessionis sue.Neqꝯ id vobis incredibile videaf fratres tanꝯ a meipo id loquar:quando veritas ipa manifeste id pollicef:de cuius promissionibus omnino dubitare nō licet.Beatus ille seruus quem cum venerit dñs inuenerit sic faciētem.Amen dico vobis:super omnia bona sua constituet eum.Tūc enim fidelis seruus constituitur super omnia bona dñi sui:cuꝫ in gaudium eius meretur intrare:⁊ cuꝫ eo deinceps letari in vniuersis:in cūctis gaudere:i omnibus delectari.Etenim qui adheret deo apostolo teste:vnus spūs efficit ⁊ voluntas eius omnino diuine adherens voluntati fit vna cum ea:vt nihil quod cōtra eam sit inueniatur in omnibus creaturis:sed vniuersa fiant vel magis maneant ꝓ eius arbitrio.Nec ergo beata spes quaꝫ expectant anime sancte:⁊ lꝫ in gratiarum actione versentur ꝓo ea felicitate:in qua iam requiescunt:adhuc tamen orant ⁊ clamant ad deum:ꝓo ea consūmatione qua prestolātur.Unde quēadmodū sine macula qdē vetustatis:sed nō sine ruga ꝙtractionis eas dixim⁹ eē sic ad gratiarum actionē

iam puenisse videnť: sed necdum ad vocē laudis: qm̄ pfectum pfectos laudare decet vt laudeť cum hereditate sua: qm̄ tā ꝛ ipsi laudabunt deū: ꝛ erit laus vnicuiq; a deo. Unde ꝛ ppheta signanter futuri tpis verbo vsus videť: beati inquiēs qui habitant in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Nā ꝛ beatus iohānes in apocalipsi nō vocē laudis: sed potius vocē pcis audiuit. Sic enim habes. Sub altare dei audiui voces occisoꝝ. Quas voces? Usquequo dñe sanguinē sanctoꝝ tuorum q effusus ē. Uox pcis nō laudis ē ista. Si quousq; a lōge circūdamus altare istud? ꝛ veremur accedere? Desiderat nisi fallor charitas vīa audire sacramētū altaris huius: ꝛ sacrum secretūq; nosse mysteriū. Sz quis ego tum q̄ sanctoꝝ cubiculū facile audeā temerarius pscrutator irrūpe? Quasi vō nō legeriz scrutatorē maiestatis oppumēdū a gloria. Uerūtamē pausemus hic si placet hodie si forte pulsantibus nobis apire dignenť mysteriū altaris illius inhabitrices aīe sancte nō nostro sane merito: sed ppter eum q dilexit nos: ꝛ lauit nos a peccatis nr̄is in sanguine suo: agnoscentes ꝛ nos inter oues ꝛ domesticos dei: nec tanq; hospites ꝛ aduenas a secreta illa habitatione censeant propulsandos.

¶ Item vnde supra. Sermo quartus.

cxxxiij

Sum de altari

illo celesti sub quo beatus iohānes sanctoꝝ voces audiuit sermo incidisset? distulimus sicut meminisse arbitror charitatē vestrā: vt oratiōe pmissa securior nobis ad tā sacrū secretūq; cubiculū pateret accessus. Tēpus ē vt dicamus iā qđ de eo nobis sentire donatū ē fine pīudicio sane si cui forte aliter fuerit reuelatū. Illud ergo pmū mouere pōt qd sibi velit q̄ beatus iohannes sub altare dei audisse se phibet sanctaꝝ voces aīaꝝ: cū saluator in euangelio de lazari anima loquēs: nō sub altare dei sed in sinū abrahe dicat eā ab angelis deportatā. Nā ꝛ sanctus iob: vt apparet: nequaq; ad altare dei aulūs ē aspirare cū diceret: Quis mihi tribuat: vt i inferno ptegas me: ꝛ abscōdas me donec ptrāseat furor tuus? ꝛ ꝓstituas mihi tēpus i quo recorderis mei? Si iā venerat fratres tēpus illud qđ beatus iob postulabat iā recordādi tēpus: iā venerat tēpus miserēdi qñ sanctoꝝ voces sub altare dei beatus iohānes audiuit. Donec veniret desideratus ille q sanguine suo deleret cyrographū dānatiōis nr̄e ꝛ flāmeum attingēs gladiū apiret credentibus regna celoꝝ: nullus omnino cuiq; sanctoꝝ ad ea patebat accessus: sed puiderat eis dñs i inferno ipo locum quietis et refrigerij chaos magnum firmās inter sanctas animas illas: ꝛ animas impioꝝ. Quis enī vtreq; i tenebris eēnt: nō vtreq; erant in penis: sed cruciabanť impij: iusti vō consolabanť. Oz aūt in tenebris essent beati iob testimonio didicimus: qui se quoq; in locū tenebrosū ꝛ optuz mortis caligine phibebat iturum. Hūc ergo locū obscuz qđē: sed quietum si nū abrahe dñs vocat: p eo vt arbitror q̄ i fide ꝛ expectatiōe qescēt saluatoris. Abrahe enīz fides tā manifeste ꝓbata ē ꝛ approbata: vt p̄m ipe future icarnatiōis xpi meruisset accipe pmissionez. Si queris qđ expectationi ꝛ sinui rñdebit tibi ppheta: qm̄ repōsita ē spes mea in sinu meo. In hūc ergo sinū abrahe descēdēs ꝓtriuit portas ereas: ꝛ vectes ferreos ꝓfregit: eductosq; vinctos de domo carceris: sedētes quidē hoc ē quiescentes: sed in tenebris ꝛ vmbra mortis: iā tūc qđē sub altare dei locauit abscondēs eos in tabernaculo suo: in die malorꝝ ꝛ ptegēs eos in abscondito tabernaculi sui: donec veniat tēpus quo pcedāt cōpleto iā numero fratrꝝ: ꝛ pcipiāt regnū qđ eis patrē ē ab origine mundi. Jā vō si cubi forte pñs quoq; scōrꝝ reges abrahe sinū vocat certuz ē de euāgelio hāc inoleuisse ꝓsuetudinem? Iz neminē oporteat dubitare lōge aliū hūc sinū eē q̄q; illū: qppe cū ille in tenebris hic i luce multa in inferno ille fuerit iste in celo Nō incōgrue tamē etiam nūc dictuz eē vidēť patriarchaꝝ filius paternum in sinum recipi: cum ad eorum consortiuz ab hoc seculo trāsire meremur. Porro altare ipz de quo nobis habendus est sermo: ego p meo

ſapere nihil aliud arbitror eſſe q̄z corp⁹ ipm
dñi ſaluatoris. Credo autē q̄ & ego ſup hoc
ſenſum eius habeam: preſertim cū audiam
illū in euāgelio pmittentē: Ubicūq; fuerit
corpus: ibi congregabunt & agle. Interim
ergo ſub chriſti humanitate felices anime
quieſcūt: in qua nimirum deſiderāt angeli
ipſi ꝓſpicere donec veniat tempus q̄n iam
non ſub altari collocent: ſed exaltent ſup al
tare. Sed quid dixi? Nunquid humanita-
tis chriſti gloriā non dicā hominū: ſed vel
angelor aſſequi poterit quis nedū ſupera-
re? Quoniā modo igit ſup altare dixerim
exaltādas eos q nūc ſub altare quieſcunt?
Viſione vtiq; & ꝓtēplatione: nō prelatione.
Oſtendet enī nobis filius vt pollicitus eſt
ſemetipſum nō in forma ſerui: ſed in forma
dei. Oſtendat etiā nobis patrē & ſpiritum
ſanctū: ſine qua nimirum viſione nihil ſuffi
ceret nob: q̄n hec eſt vita eterna vt cogno-
ſcamus patrē verū deū: & quē miſit ieſum
chriſtū: & in eis quod nō eſt dubiū etiā ſpīm
vtriuſq;. Tranſiens quippe miniſtrabit no
bis nouas vtiq; & vſq; ad tempus illud no
bis penitus inexpertas delicias manifeſte
ſue ꝓtēplationis. Uñ & beatus iohannes in
epla ſua nūc inquit filij dei ſumus: ſed nō-
dū apparuit qd erimus. Et addit Scimus
aūt q̄n cū apparuerit ſimiles ei erimus: q̄
videbim⁹ eū ſicuti eſt. Audi deniq; ſponſā
in cātico cāticor fiducialiter loquentem: &
ſpe quidē iam ſup altare locatā: Leua ingt
eius haud dubium quin ſponſi ſub capite
meo: & dextra eius amplexabit me. Trāſcē
dens enim beata aīa chriſti incarnationē &
humanitatē: que nimirū leua eius iure vo
catur: diuinitatē ac maieſtatē quam nō in-
cōgrue dexterā nominat ſublimus contē-
plat. Tripliciter enī frēs in eterna illa & p
fecta beatitudine fruemur deo: videtes eū
in omnibus creaturis habētes eū in nobis
omnibus ipſis & quod his omnibus ineffa
biliter iocūdius ſit atq; beatius: ipſam q̄z
cognoſcentes in ſemetipſa trinitatem & glo
riam illam ſine vllo enigmate mundo cor-
dis oculo cōtemplantes. In hoc enim erit
vita eterna & perfecta vt cognoſcamus pa-
trem & filium cum ſpirituſancto: & videa-
mus deum ſicuti eſt: id eſt non modo ſicut
ineſt nobis aut ceteris creaturis: ſed ſicut ē
in ſemetipſo. Unde duo illa velut circum
iacentia eſſe videntur que prediximus: et
quaſi cortex tertij. Nec vō cognitio ſumme
beatitudinis tritici medulla adeps frumē-
ti: quo nimirum ciuitas ſancta hieruſalem
ſatiatur. Uerum q̄z magna eſt beatitudo il
la tam abſcondita ab oculis noſtris: quam
nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in
cor hominis aſcendit quāta claritas: quan
ta ſuauitas: quāta iocunditas moneat nos
in illa cognitione. Pax dei eſt illa que exu-
perat omnem intellectum: quanto magis
omnem ſermonem noſtrum. Quod ergo
nulli donatum eſt experiri: nullus conetur
effari. Menſuram ait dominus bonam et
cōfertam & coagitatam & ſupereffluentem
dabunt in ſinus veſtros. Confertam in in-
teriori noſtro homine: coagitatam in exte-
riori: ſupereffluentem in deo ipſo. Ibi cu-
mulus felicitatis: ibi ſupereminens gloria:
ibi ſupereffluens beatitudo. Nam quomō
videndus ſit in creaturis: quomodo in no-
bis habēdus: poſſumus vel ex parte conī-
cere in ipſis nimirum quas accep im⁹ iam
primitijs ſpiritus. Cognitio autē illa omni
no adhuc nobis incognita eſt mirabilis fa-
cta eſt: confortata eſt: vt non poſſimus ad
eam: At vō quemadmoduz in creaturis vi-
dendus ſit: poſſumus aliquatenus intelli-
gere: nimirum cum & modo videar in ipſis
Unde & paulo apoſtolo teſte per ea que fa-
cta ſunt dei inuiſibilia conſpexere. Uerum
quantumcūq; proficiat quis intelligendo
q̄z potentiſſime: q̄z prudentiſſime: q̄z beni-
gniſſime maieſtas eterna oīa fecerit cūcta
regat: ordinet vniuerſa: proſſus modicum
ab eo quod eſt comprehendit. Ueniet autē
q̄n iam vt precedente ſermone diximus ſe
quemur agnum quocūq; ierit: & in omnib⁹
conſequemur creaturis: vt in omnib⁹ gau-
deamus: quod eſt gaudium dñi dei noſtri.
Gaudeamus ſane in oībus ſed nō aliunde
q̄z de ipſo: ſicut ipſe non alīs fruitur: ſed ſe-
metipſo. Jam vō quemadmodum in nobis
habendus ſit: & hoc vel ex parte poſſumus
cogitare. Conſtat enī animarū triplicē eſſe

naturam. Unde ꝛ sapientes mundi huius animam humanam rationalem concupiscibilem ꝛ irascibilem esse tradiderunt. Quā vtiq; triplicem vim anime ipsa quoq; natura ꝛ quotidiana experimenta nos docēt. Porro quemadmodum circa rationale nostrum ꝛ scientia ꝛ ignorantia constat tanq; habitus ꝛ priuatio: sic ꝛ circa concupiscibile desideriū ꝛ contemptus ꝛ circa id quod dicitur irascibile ꝛ letitia pariter ꝛ ira versatur. Implebit ergo deꝰ rationale nostrū luce sapientie: ita vt penitus nihil nobis desit in vlla scientia: implebit ꝯcupiscibile nostrum fōte iustitie: vt omnino desiderem⁹ eam ꝛ ea penitus repleamur sicut scriptum est: Beati qui esuriunt ꝛ sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Nulla enī alia res implere potest desiderium anime: nulla alia preter iustitiam beatificare animam potest. Cum ergo repleuerit deus concupiscibile nostrum iustitia: quicquid respuere debet anima respuet: quicquid debet cōcupiscere concupiscet: ꝛ omnibus his magis appetet quod magis fuerit appetendum. ¶ Merito deniq; concupiscibili nostro iustitiam attribuimus: ex quo nimirū aut iusti aut iniusti reputamur. Jam vō quod dicit in nobis irascibile cū repleuerit illud deus perfecta erit in nobis trāquillitas: ꝛ in sūmam iocunditatem atq; letitiaz replebitur pace diuina. Et vide si non his tribus perfecta quantum sane ad animā spectat beatitudo constitit: quando scientia iam non inflammabit propter iustitiam iam non cōtristabit propter letitiam: vt cesset prouerbiuz illud: qui apponit scientiam apponit ꝛ dolorē: quando iustitia nec indiscreta erit propter scientiam: nec onerosa propter letitiā: quando letitia nec suspecta erit propter scientiam: nec impura propter iustitiam. Sed in his omnib⁹ nihil adhuc exterior homo noster accepit. Ipsi ergo vt inhabitet gloria etiam in terra nostra: ꝛ iuxta alium prophetam repleatur maiestate domini omnis terra: quattuor sunt querenda: quem nimirū constat ex elementis quattuor esse compactum. Nec mireris q̄ pluribus indigere videtur qui miser est: cum ꝛ in psalmo legeris dicente propheta Sitiuit in te ala mea: q̄z multipliciter tibi caro mea. Habeat ergo terra nostra immortalitatem: nec iam timeat denuo se in puluerem redigendam. Resurgens enim corpus nostrum iam nō morietur: mors illi vltra non dominabitur. Sed quid proderit si forte ꝓtingat in eternum viuere cum miserijs ꝛ erumnis passibilitatis huius: qua nimirum incessanter corruptibile hoc corpus affligitur: et si non semel vtiq; semper morietur. Habeat certe aliquando omnimodam impassibilitatem. Ab humoribus enī nocentibus causas aūt procedere passionū. Sed iam desiderat corpus nostrum leuitatem sm eam nimirum quam habet ex aere portionem: ne vel ipso onere sit molestum. Tanta itaq; futura credenda est corporum leuitas ꝛ agilitas beatorum: vt possimus si velimus absq; omni mora seu difficultate ipsam quoq; cogitationum nostrarum sequi ad omnia velocitatem. Quid vltra deest ad perfectam corporis beatitudinem? Sola vtiq; pulchritudo. Hanc perfectissimam habituri non immerito possumus attribuere parti quā habemus ab igne. Saluatorem enim expectamus vt ait apostolus: qui reformabit corp⁹ humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue: exhibens quod pollicitus est quoniam fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eoruz. Sic ergo replebit animas nostras deus: cum fuerit perfecta in eis scientia: perfecta iustitia: perfecta letitia. Sic replebitur maiestate eius omnis terra nostra cū fuerit corpus immortale impassibile agile: configuratum deniq; corpori claritatis sue. Et vide ne forte isti sint septem panes quibus quattuor milia hominum saluator legitur satiasse: ex quibus eiusdem numeri sportas plenas apostoli reseruandas sustulerunt. Nunc enim reficimur panibus istis cum iocūda meditatione beatam spem ruminamus: donec veniat: cum iam non de spe: sed de re ipsa ꝛ exhibitione gaudentes quasi plenas sportas recipere pro panibus singulis mereamur.

¶ Item vnde supra Sermo quint⁹

xx iij

Festiua nobis

est dies hec: ⁊ iter ꝓcipuas solēnitates hodierna solēnitas numeratur. Quid ḡ dicim⁹? Cuius apli cuius martyris cuius sci? Non vnius alicuius singulariter: sed pariter vniuersoꝝ. Oēs siqdez nouim⁹ festiuitatē oīuz sanctoꝝ dici ⁊ eē quā hodie cerebram⁹: oīuz inq̄z siue celestiū siue terrestriū. Sunt enim sancti de celo: ⁊ sunt sci de terra. Jtemq̄z eo rū q de terra sunt: qdam adhuc in terra aliqui iam in celo. Celebrat ḡ festiuitas bonoz oīuz: cōiter: ſz forsitan nō vniformit. Neq̄z hoc mirū: cū non sit ne ipsa qdem sanctitas oīuz vniformis sed inter sanctos ⁊ scōs distet: idq̄z nō pauz. Nec mō dico q: alius alio sanctioꝝ: hec enī quātitatis potius q̄z qualitatis distantia est: sed q nō mō magis ⁊ minus verꝝ etiam aliter atq̄z aliter scōs dici et vere dici inueniam⁹. Et forte inter angelos atq̄z hoīes assignari possit diuersitas sanctitatis pariter ⁊ celebritatis. Neq̄z tanq̄z triumphantes honorari posse videnť: q nūq̄z pugnasse noscuntur. Aliter tamen honorādi sunt nimis etiam ipsi tanq̄z amici tui de⁹ cuius nimirum volūtati semper adheserūt tanta vtrq̄z felicitate quanta facilitate. Nisi forte in eo pugnasse credunť q peccantib⁹ alijs viriliter perstiterunt: non abeuntes in consilio impioꝝ sed singuli quiq̄z dicentes: mihi autem adherere deo bonū est. Celebranda ergo in eis gratia preueniēs in benedictione dulcedinis: honorāda benignitas dei non ad penitentiam adducens ſz abducens ab omnibus quibus penitentia deberetur: non eripiens a tēptatōe sed a tēptatione conseruans. Aliud sane in his sanctitatis genus ⁊ proprio modo videbitur honorandum qui venerunt ex magna tribulatio ⁊ dealbauerunt stollas suas in sanguine agni: qui post multos agones iam nunc triumphant in celis coronati: quoniam legitime certauerunt. Est ne adhuc sanctoꝝ aliquod genus? Est: sed occultum. Sūt enī sancti qui adhuc militant adhuc pugnant: currunt adhuc necdum comprehenderūt. Temerarie forsitan huiusmodi videar dicere sanctos: sed tamen noui vnum ex his non veritum dicere deo. Custodi animam meam: quoniam sanctus sum. Sic ⁊ apostolus diuinoꝝ conscius secretoꝝ euidentius ait. Scimus quoniam diligentib⁹ deū omnia cooperantur in bonum: his qui ſm propositum vocati sunt sancti. Nec nimirū diuersitas appellationis in nomine sanctitatis: vt alij quidem iam ſm consūmationē sancti vocentur: alij iuxta solam predestinationem. Latet ergo huiusmodi sanctitas penes deum clausa est: ⁊ clausa quodāmodo celebratur. Si quidem nescit homo vtrum amore an odio dignus sit: sed in futurum omnia reseruantur incerta. Sit ergo istoꝝ celebritas sanctoꝝ in corde dei: quoniam nouit dom⁹ qui sunt eius ⁊ ipse scit quos elegerit a principio. Sit etiam apud administratorios illos spiritus qui mittuntur in ministerium propter eos qui hereditatem capient salutis: nos in vita sua laudare hominem prohibemur. Quomodo nāq̄z secura laudatio? vbi ne ipsa vita secura? Nō coronabitur nisi qui legitime certauerit: ait tuba illa celestis. Et iegē certaminis ab ore ipsius legislatoris auscultata. Qui pseuerauerit vsq̄z in finem: hic saluus erit. Nescis qs sit pseueraturus: nescis quis sit legitime certaturus: nescis qs sit coronā acceptaturus. Jlloꝝ lauda virtutem quoꝝ iam certa victoria est: illos deuotis extolle preconijs quoꝝ securus potes aggaudere coronis. Tantum⁹ scis hac nocte dicētes. Timete dñm oēs scti eius: sed nō istis. Nō. n. eos q pseuerauerť vsq̄z ī finē timere hortabamur q: scriptū ē iā nō erit timoꝝ in finib⁹ nostris Illis poti⁹ dicebam⁹ scis: qb⁹ custodia multiplex necessaria ē p̄ multitudine periculoꝝ. Si qdē nō ē eis colluctatio aduersus carnē ⁊ sāguinē tm̄: ſz aduersus q̄z ꝓncipat⁹ ⁊ ptātes aduersus mundi rectores tenebraꝝ hay ☞ spūalia negtie ī celestib⁹. Egēt plane custodia q tā mltiplr nō mō comin⁹ ſz emin⁹ appetūť: ⁊ vbi tot pugne foris nō debēt intus deesse timores vt merito his dicať. Timete dñm oēs sci ei⁹. Tota iterim btitudo nr̄a ē timē deū: dicēte scriptura. Beat⁹ hō q semper ē pauidus. Et itē ait psalmista. Btī oēs

qui timēt dñm: q ambulāt ī vijs ei⁹. Letꝫ longe aliter bti: in qb⁹ iam pfecta charitas foras mittit timorē nec iā timēt ambulātes in vijs sed laudāt potius bitantes in domo ficut idem dicit. Bti q bitant in domo tua dñe: in scla scloꝝ laudabūt te. Nostra ḡ felicitas nra interim festiuitas ī timore dei: nā illoꝝ magis in exultatiōe versat. Inde ē q̄ secure laudant hoies q non sua iam viuunt vita sed dei: nā hoium vtiq; vita tēptatio. Est autē gemina securitas laudis hui⁹: nisi q̄ videbit forte si diligenter attendim⁹ int alteram alterā cōprehendi. Sigdem nō est qđ laudare vereamur vīssime certissimeq; laudabiles: non est q̄ glificare cunctemur sic absorbtos in glia vt nra oio nequeāt laudatione moueri. Nō enī est quo vanitas in tret: vbi veritas iā totū occupauit. Sz quenam in quies glia sanctis? Neq; enī singuli sese glificant q̄ scriptū est: non te laudet os tuū. Nō vicissim alter alterꝫ laudat: q̄ ī laudem ꝫditoris intenti ⁊ extenti in quo nimirū tota eis reuleta est btitudo mutuis nūq; vacare laudib⁹ pñt. dicente ꝓpheta sicut sū pra quoq; meminim⁹. Bti qui bitant in domo tua dñe: in scla scloꝝ laudabūt te. Uerꝫ tñ non acquiesco expertes glie credē sctos maxime ꝓpter illud qđ apls ait. Qđ ī pñti est momentaneū ⁊ leue tribulatiōis nostre: supra modū in sublimitate eternū glie pondus opabit ī nobis. Et ꝓpheta. Uisita nos in salutari tuo: ad videndū in bonitate electoꝝ tuoꝝ ad letandum in leticia mētis tue vt lauderis cū hereditate tua. Nō enim ait vt lauderis ab hereditate tua sed cū hereditate tua: vt cōis intelligat futura laudatio. Oꝛ si hereditas laudet dñm: hereditatē qs laudet ab apl'o audiam⁹. Tūc ingt vnicuiq; laus erit. A quo? A deo. Magn⁹ laudator ⁊ vehemēter ambienda laudatio. Felix cōmutatio laudis: vbi ⁊ laudare btm est ⁊ laudari. Ad qd ḡ sanctis laus nra? ad qd glificatio nra: ad qd nostra hec ipsa solēnitas. Quo eis terrenos honores? quos iuxta veracem filij pmissionē honorificat pater celestis? Quo eis pconia nra? Pleni sūt. Prorsus dilectissimi istis sancti nō egēt: nec qcq; eis nra deuotōe pstat. Plane q̄ eoꝝ memoriam veneramur: nra ītere est nō ipsoꝝ. Ultis scire quātū interest nra? Ego in me fate oꝛ ex hac recordatiōe sentio desideriū vehemens inflāmari: ⁊ desideriū triplex. Uulgo dicit qđ nō videt oculus: co: nō dolet. Oculuu meus memoria mea ⁊ cogitare de sctis quodāmodo eos videre est. Sic nempe portio nra in terra viuentiū. Nec modica sane portio: si tñ vt decet memoriā affectio comitet sic inq; cōuersatio nra in celis est. Uerū tñ non sic nra sicut illoꝝ. Ipsoꝝ enī ibi substātia est nra aūt desideria: ipsi p pñtiā nos per memoriā ibi sumus. Quando ⁊ nos ad demur ad patres nros qñ essentialiter presentabimur eis? Hoc enī pmū desiderium qđ in nobis sanctoꝝ memoria vel excitat vl incitat: magis vt eoꝝ tam optabili societate fruamur: vt mereamnr cōciues ⁊ ꝛtuberna les esse ſpirituū beatoꝝ miscerī cetu patriarchaꝝ cuneis ꝓphetaꝝ senatui apl'oꝝ martyrū exercitib⁹ numerosis ꝛfessoꝝ collegijs virginū choris in oīuꝫ veniq; colligi ⁊ collegi cōione sctoꝝ. Singuloꝝ qppe recordatiōes quasi scintille singule imo quasi ardētissime faces deuotos accendūt aios: vt eorū ⁊ ꝛspectū sentiāt ⁊ cōplexū adeo. Ut pleriq; etiā inter eos eē se reputēt mō ad oēs simul: mō ad illos vel ad illos tota auiditate ⁊ vehemētia corda vibrantes. Alioqn qd istud negligentie qđ pigritie imo qđ vecordie est vt non crebris suspirijs ⁊ feruentissima affectiōe abrumpe hinc ⁊ in illa tam felicia agmina iaculari aios studeam⁹? Ue nobis a duritia cordis nri: ve a peccato gētiū: quas apls memorat sin affectōe fuisse. Prestolaꝝ nos ecclia illa pmitiuoꝝ ⁊ negligim⁹? desiderant nos sancti ⁊ parupendim⁹: expectāt nos iusti ⁊ dissimulam⁹. Excitemur aliqn frēs resurgamus cuꝫ xpo: queramus que sursum sunt: que sursum sunt sapiamus Desideremus desiderātes nos: pstolemur prestolantes nos expectātes nos votis poc cupem⁹ aioꝝ. Ecce. n. ī hac nra cōione nihil securitatis nihil pfectionis nihil quietis: et tñ hic q̄ bonum ⁊ q̄ iocūdū habitare frēs in vnum. Quicquid enim siue interius siue exterius molestum occurrerit: ipso vtiq; tā germanoꝝ consortio fratrum cum quibus

est cor vnum ⁊ alia vna in deum tolerabili⁹ inuenitur. O⁹ dulcior illa erit q̄ delectabili or q̄ beatior vnio: vbi nulla suspitio esse poterit nulla dissensionis occasio: vbi oēs perfecta charitas indissolubili federe colligabit: vt sicut pater ⁊ filius vnum sūt sic ⁊ nos vnum simus in ipsis. Nō tm̄ modo societas sed etiam felicitas nobis optanda est sc̄or: vt quor desideramus p̄esentiam gloriam quoq; feruentissimis studijs ambiamus. Neq; enim pernitiosa ambitio hec: aut ill⁹ affectatio glie vsquequaq; periculosa est. Nā quod dicimus non nobis dñe non nobis sz nomini tuo da gliam huius temporis vox ē q̄si ⁊ ipsi angeli clamant glia in excelsis deo ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis. Noli me tangere inquit: nondum enī ascēdi ad patrem. Verbum glie est. Nempe filius sapiens glia patris. Noli ergo ait noli me tangere noli interim querere gliam: fuge poti⁹ ⁊ vide omnino ne me tetigeris donec perueniaī ad patrem: vbi sit gliatio oīs iam secura. Ibi ibi in dño laudabit⁹ anima mea: audiant mansuetī ⁊ letentur. Numqd non videtur audisse dicentem noli me tangere nondum ascendi ad patrem: que i cantico clamat fuge dilecte mi fuge? Hoc enīz est quod supra memorauimus: non nob⁹ domine non nobis sed nomini tuo da gloriaz. Unde in hymno bodie canimus des pacē famulis nos quoq; gliam per cuncta tibi secula: iuxta angelicā scz distributionē. Quia enim tēptatio est vita hois super terraz: merito in terra homini non glia sed pax querē da est: pax cum deo: pax cum p̄ximo: pax i seipso. O custos hoiuz quare posuisti me cōtrarium tibi? ⁊ factus sum mihi metipsi grauis. Ulcina nimiz lucta ⁊ intestina sedicio: bellum non ciuile sed domesticum: spūs aduersus carnem ⁊ caro aduersus spm̄ concupiscens. Unde hoc mihi? nisi q: posuisti me contrarium tibi? Tu enim vera libertas tu vita tu glia tu sufficiētia tu beatitudo: ego pauper ⁊ miser ⁊ miserabilis confusus ⁊ humiliatus vsq; quaq; mortuus ꝓpter pctm̄ venundatus sub peccato. Denīq; tu pfecta ⁊ sancta voluntas ⁊ requies spiritū beatorum posuisti me ab initio cōtra eden, quod voluntatem sonat: in labore vtiq; ⁊ erumna Attī dicis conuertimini ad me in toto cor de vestro. Liquet q: sumus auersi quos vt reuertamur hortaris: liquet q: cōtrarij q̄s reuocas vt cōuertamur. Sz quomodo? In ieiunio inquit ⁊ fletu ⁊ planctu. Mira res. Ita ne in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu tu versaris: in fletu degis in planctu habitas? Procul a te oīa ista: procul ipse ab his vehementer. Nimiz regnum tuum in hierusalē quā satias adipe frumēti: nec ibi luctus aut clamor: sed nec vllus dolor: magis autem gr̄az actio ⁊ vox laudis. Justi inquit epulent in conspectu dei: ⁊ delectent i leticia. Quo vō necdum iustus est non nisi in ieiunio fletu ⁊ planctu reperiet. Ita plane. Sed iustus q tam conspectum meruit non qui adhuc viuat ex fide. Nimiz quod ait dñs: cum ipso sum in tribulatione: ad eum pertinet q per fidem ambulat non ad euz qui ad fidem iā peruenit. Et quidem vtriq; est caput vnū: sed non vno modo membris omnibus exhibetur. Quibusdam autez ostenditur caput hirsutum spinis inclinatum in cruce vt humilientur pariter pariter compungunt: quibusdam gliosum apparet vt ab ipso glificētur vt in ipso glientur facti ei files q̄ videt eum sicuti est. Nec ergo sm̄ desiderium q̄ ex sc̄or cōmemoratione flagrat in nob⁹ xp̄s appareat vita nostra: ⁊ nos cum ipso appareamus in glia. Interim nempe non sic est sed sicut p̄ nobis factum est caput nostruz nobis rep̄esentat non coronatū glia sz peccatoz nostroz circūdatū spinis dicēte scriptura. Egredimini filie hierusalem ⁊ videte regem salomonem in diademate quo coronauit eum mater sua. O regem: o diadema. Mater siquidem synagoga: non matrez sane se exhibens sed nouercam regem nī m corona spinea coronauit. Pudeat sectari gliam membra quibus caput suum tam in gloriam exhibet⁹ non hīs specie aut decorē aut aliq̄d eiusmodi. Nec miz Salomon est sane q̄ in phiti impensuz est. Est vtiq; pacificus ac glorificus: vt in omnibus angelicū illud eulogiū cōmendet⁹ quo in terris pacē celis gliam tradiderunt. Pudeat sub spinato capite delicatum fieri membrū: q̄ oīs ei

interim purpura non tam honoris sit q̄z irrisionis. Videre est tñ hodie multis in locis non sine multa ambitione ⁊ comessatiõe p̄sentez diem honorari an debonestari dicã? Ipsi viderint qui hec agunt. Ipsoꝝ est enim huiusmodi celebritas nõ scõꝝ: qõ fibilibet faciunt non quod sanctis. Erit cuꝝ venerit xp̃s nec moꝛs eius vltra annũciabit: vt sciamus q̃m ipsi quoq; mortui sumus ⁊ cum eo abscondita est vita nostra: apparebit caput gl̃iosum ⁊ cum eo membra gl̃ificata? fulgebunt cum videlz reformabit corpus humilitatis nostre cõfiguratum gl̃ie capitis: qõ ẽ ipse. Manc ergo gl̃iam tota ⁊ tuta ambitiõe cõcupiscamus: ne forte audiamus ⁊ nos gaudium quesab inuicem est queritis ⁊ gloriaz que a deo solo est non vultis. Sane vt eam sperare liceat ⁊ ad tantam beatitudinẽ aspirare sũmopere nobis desideranda sunt suffragia quoq; sanctoꝝ: vt qõ possibilitas nostra non obtinet eoꝝ nobis intercessione donetur. Miserem̃ mei miserem̃i mei: saltem vos amici mei. Nostis ipsi periculũ nostrum: nostis figmentuz nostrũ: nostis ignorantiam nostram ⁊ dolos aduersarioꝝ? nostis eoꝝ impetus: ⁊ nostram fragilitatẽ. Vobis enim loquor qui in eadem tẽptatiõe fuistis: qui eosdem superastis p̃flictus eosdem laqueos euasistis: qui didicistis ex his que passi estis compassionem. Confido equidez ⁊ de angelis qõ ne ipsi suam visitare spẽm dedigneñtur: maxime q̃ scriptũ est visitãs spẽm tuam ⁊ non peccabis. Letez ꝛsi ō eis mihi arbitror: p̃sumendum ob spũalis substantie rõnalis forme filitudinem: amplioꝛi tñ fiducia ad eos mihi reor vtendum quos habere me noueꝝ ⁊ i ipsa humanitate cõsortes: vt oporteat eos familiarius ⁊ specialius misereri os de ossibus suis ⁊ carnez de carne sua. Deniq; transeuntes ex hoc mundo ad patrẽ sancta pignora reliquerũt. Apõ nos siquidem corpora in pace sepulta sunt quoꝝ noia viuent in seculũ: idest quoꝝ gl̃ia nunq̃z sepelietur. Absit absit a vobis anime sancte egyptia illa crudelitas pincerne pharaonis: q̃ in gradum pristinum restitut⁹ statim oblitus est ioseph sancti qui in carcere tenebat. Non enim erant vnius capitis mẽbra nec aliqua pars fideli cum infidele: an vlla societas israelite ad egyptium nõ plus q̃z luci ad tenebras. Interptat enim egypt⁹ tenebre israel videns deum: atq; ideo vbicũq; israel erat lux erat. Nõ sic noster iesus crucifixi secum latronis potuit obliuiscι: factum est vtiq; qõ p̃missuz est ipsa die qua passus est ⁊ regnauit. Nos quoq; si non simus ipsius capitis membra cuius ⁊ sancti? vnde eis tam solẽnibus hodie votis ⁊ tanto congratulamur affectu? Letez qui dixit si gl̃iatur vnum membrũ cõgaudent oĩa mẽbra: hoc quoq; nihilominus ait q̃ si patitur vnum membruz compatiunt oĩa membra. Hec igit̃ nostra ⁊ eoꝝ coherentia est vt nos cõgratulemur eis ipsi cõpatiant̃ nobis: nos deuota meditatiõe regnemus in eis ipsi in nobis ⁊ p̃o nobis militent pia interuentõe. Nec est qõ de eoꝝ pia erga nos sollicitudine dubitem⁹ q̃si qdem non sine nobis cõsũmandi sicut sup̃ memini: expectãt nos vsq; adhuc vt videlz nouissimo die magno festiuitatis oĩa simul in vir p̃fectum cum suo tã excelso capite membra cõcurrant et laudet cum hereditate sua iesus xp̃s dñs noster q̃ est sup̃ oĩa deus bñdictus in scla. Amen.

Cõfinica in klis nouembris de visiõe isaie p̃ophete. Sermo primus.

cxi

VIdi dominum sedentẽ sup̃ soliũ excelsum ⁊ eleuatũ: ⁊ plena erat oĩs terra maiestatis ei⁹. Sublimis quedaz visio ꝓphetico nobis sermone describitur. Vidi inq̃t dñm sedẽtẽ. Magnũ spectaculũ frẽs: ⁊ bti oculi q̃ viderũt. Quis nõ toto desiderio cõcupiscat: tãte maiestatis gl̃iaz cõtẽplari? Hoc qppe scõꝝ oĩuz vnicũ semper desideriũ fuit. Ipse est enim in quẽ desiderãt angeli p̃spicẽ: quẽ vidẽ vita eterna ẽ. Sed a vñã frẽs audio ꝓphete eiusdez ⁊ eiusdẽ dñi longe dissimilẽ visionẽ. Siqdẽ isaias iste est q̃ alio in loco sic logit. Vidim⁹ euz ⁊ nõ erat ei spes neq; decor: ⁊ estimauim⁹ euz tãq; leprosum ⁊c. Vbi illud p̃mũ ꝓsiderãdũ est: q̃ cõis illa hec ꝓphetie p̃rogatiue p̃pa videat. Nõ sine cã sane ibi vidim⁹ scriptũ ẽ ⁊ bñe vidi: nisi vt illã qdem itelligas esse cõem hanc

Jo excellentie singularis. Siquidem absq; specie ⁊ decore vidit eu; ⁊ spreuit herodes: viderunt ipsi quoq; iudei qui ⁊ dinumerauerũt oia ossa eius. Jam vo sup hac visiõe beata manifeste ppha denuncians ait: Tollat impius ne videat gloriam dei. Multifarie ergo multisq; modis non solũ locut⁹ in pphetis: sed ⁊ visus est a prophetis. Agnouit eum dauid minoratũ ab angelis: Hieremias etiã vidit in terris cũ hoib⁹ conuersantẽ. Jsaias mõ sup solitũ excelsum mõ non solũ infra angelos aut inter hoies: ſz tanq; le profitum se vidisse testatur: id est nõ in carne tm̃ sed in similitudine carnis pcti. Tu quoq; si desideras videre sublimẽ: humilẽ prius iesum videre curato. Intuere prius exaltatũ in deserto serpentẽ: si videre desideras regẽ in solio residentẽ. Jsta te humiliet visio: vt illa exaltet humiliatũ. Reprimat ⁊ sanet ista tumorẽ tuum: vt illa repleat ⁊ satiet desiderũ tuũ. Exinanitũ vides: nõ sit otiosa visio: quia exaltatũ otiose videre nõ poteris. Similis eris illi cũ videris eũ sicuti ẽ esto ⁊ nũc similis ei videris eum sicut ppterte factus est. Si enĩ ne in humilitate quidẽ similitudinẽ eius abnuis: cetera tibi sublimitatis quoq; similitudo debeť. Nunq; ille sociũ tribulationis a cõmunione glie patiet arceri. Deniq; vsq; adeo nõ dedignat passionis siue consortem ⁊ in regnũ admittere secum: vt in cruce confitẽs latro eadẽ die cum eo fuerit in paradiso. Hinc est qđ ait etiã ad apostolos Vos estis qui permasistis mecũ in tẽtationib⁹ meis: ⁊ ego dispono vobis regnũ. Quia ergo si compatim̃ ⁊ conregnabim⁹: sit interim meditatio nostra frẽs christus ⁊ hic crucifixus. Ap̃m ponamus signaculũ sup cor: signaculũ sup brachium nostrũ: ipsuq; amplectamur brachijs quibusdam vicarie dilectionis: ipsum seq̃mur studio pie conuersationis. Hoc enim iter quo ostendatur ⁊ nobis idemipse qui est salutare dei: sane non iam sine specie et decore: sed in claritate tãta vt maiestas ei⁹ repleat orbẽ terrarũ. Oportune siquidẽ visione prima tanq; hiemali adhuc in tpe nõ sup solũ: sed in inferiori atq; humiliori habitatione videť. Duplicẽ quippe solet habere magna domus quelibet mansionem: estiuam superius: inferius hiemalem. Legitur dum ipsa etiã discipulor; corda hiemali adhuc glacie stringerenť: ⁊ petr⁹ q; nõ minus gelido corde q; corpore calefaceret se ad prunas: tps' oino nõ erat habitãdi in solio vel potius apparẽdi. At vbi cantabitur canticuz nouũ hiems abijt ⁊ recessit: flores apparuerũt in terra nosta: oportune tã tũc ascendeť in solitũ ⁊ habitabit dñs in excelso Puta ergo isaiam cum hec loqueretť illius gloriam tpis oculo prouidisse prophetico. Vidi inquit dñm sedentem sup solium ⁊c. Sed quid putamus quale est solium istud frẽs? Neq; enĩ altissimus in manifestis q; manufactis inhabitat. Nulla oino materia corporalis apta tãto solio tãte habitationi videť. Vnis est construenda lapidibus fabrica spualis: quaz vera ⁊ eterna vita sua inhabitatione dignetur. O; si minus tanto sufficit edificio angelica creatura prouari? catorum vtiq; minorata precipitio: suscitet certe de terra inopem: ⁊ de pulnere erigat pauperẽ: vt collocet eum cum principib⁹: ⁊ solũ glie cõpleat. Et fortassis ppterea ipse qui vidit nõ mõ excelsum solũ: sed eleuatũ q; describit: vt perinde ⁊ angelor; stabilis celsitudo: ⁊ hominum misericors eleuatio designetur. Que sequunť diligẽtiorẽ ⁊ ipsa considerationẽ desiderare videnť sufficiat hodie vel cepisse.

¶ Unde supra Sermo secundus

PLena erat ait cxx xv cõtemplator noster de eo quẽ sup solũ viderat maiestate ei⁹ ois terra. Aduenias dñe regnũ tuũ: vt maiestate tua fiẽ celũ repleť repleat ⁊ terra. Ut quid enĩ princeps huius mũdi tãto vbiq; furore bachať? nisi q; terra data ẽ in man⁹ impij? Sz hec ẽ hora ei⁹: ⁊ potestas tenebrarũ. Erit certe qñ q in celo locũ nõ habuit ⁊ ab ipa q; terre supficie exturbabiť miser cauernis vtiq; subterraneis recludẽdus. Hinc quippe ppha dauid scõz psperitate premissa: de maligno ⁊ angelis seu membris eius adiecit ⁊ ait: Non sic impij non sic: sed tanquam puluis quem

proficit ventus a facie terre. Nulla iam tāc
tandi facultas erit: inquietandi nulla li
bertas: possibilitas nulla nocēdi. Replebi
tur maiestate eius omnis terra: qñ iam vo
luntatis eius transgressio vlla nō erit. Ma
gis autē qñ creatura ipsa liberabit a seru
tute corruptionis huius: propter quā inge
miscit ⁊ parturit vsq; adhuc. Erit enī celū
nouum ⁊ terra noua: vt quaqua veritatis
oculos in ipsa tibi rerū facie diuina videat
quodāmodo resplendere maiestas. Sed ti
bi altera quedā terra ppinquior: ⁊ sup hac
amplior iustior; sollicitudo. Memo quip
pe carnē suam odio habuit. Cōsolare ergo
eam: vt ⁊ ipsa requiescat in spe: audiens ni
mirū quia replebitur maiestate dñi omnis
terra. Quomodo enī nunc carnem nostrā
dilectissimi maiestas diuina repleat: cum ⁊
magnus ille paulus primitias tñ spiritus
habens ingemiscāt miserabiliter satis ⁊ di
cat: scio quia non est in me: hoc est in carne
mea bonū? Et certe iā non dominabat pec
catum in eius mortali corpore. Nota tamē
adhuc ⁊ corpus mortale perhiberi: ⁊ pecca
ti quoq; solū dominū negari. Erat enī etiā
tunc lex peccati in membris eius: quā qui
dem maiestatis plenitudo cū venerit pro
fus excludet. Non solum autē: sed ⁊ nouis
sima inimica destruetur mors. Replebitur
ergo maiestate dñi terra nostra: qñ prorsus
de medio fiet ⁊ peccati omnis sensus ⁊ de
bitum mortis. Replebit inquā omnis ter
ra nostra dñi maiestate: qñ resurrectionis
gloriā vestietur: induet īmortalitatis stolā:
configurabit deniq; claritati corporis chri
sti. Saluatorē siquidē expectamus: qui re
formabit corpus humilitatis nostre cōfigu
ratum corpori claritatis sue. Quid adhuc
murmuras caro misera? quid adhuc recal
citras ⁊ aduersus spiritum cōcupiscis? Si
te humiliat: si castigat: si redigit in seruitu
tem: id profecto in tuo genere nō min⁹ tua
interest q; ipsius? Quid eis inuides qui de
operibus vermium ⁊ murū pellibus inglo
riam plane gloriā mendicare nō erubescūt
cultu indigno viris interdicto ⁊ mulierib⁹
semetipsos deonestantes potius q; ornā
tes? Reformentur ipsi aut magis certe defor
ment corpora sua: te si fueris corpus humi
litatis reformabit idem artifex qui formā
uit. Illam si nō despis prestolabere manū:
vt quod fecit ipsa reficiat. Jam vō quid in
ipsa prophetica visione sequatur attende.
Et ea inquit que sub ipso erant replebant
tēplū. Propterea sane dixi: humiliare sub
potenti manu dei: vt exaltet te in tempore
visitationis. Vide vt sub ipso inueniaris.
Alioquin non poteris esse cum ipso. Quid
enī putas indifferenter admittet homines
in illud tāte beatitudinis templum? qui ne
ipsos quidem angelos indifferenter reliqt
in eo? Aut non discernet inter glebas? qui
discernit inter stellas? Examinabit certe ar
gentum: qui ipsum quoq; aurum probauit
⁊ reprobauit. Qualem vō putas necesse est
hominē inuenīri? qui repudiati locū ange
li sortiatur? Plane īmunē ab omni iniqui
tate: q; ab ea maxime que in ipso quoq; an
gelo non ad leuem offensam: nō ad momē
taneam iram inuenta est: sed ad odiū sem
piternū. Semel turbauit superbia regnū il
lud: concussit muros etiā prostrauit ex pte:
et parte nō modica. Quid ergo? Facile ne
deinceps admittenda videt? Nūquid non
odit ciuitas illa ⁊ vehementer abhomina
bitur huiusmodi pestem? Certi estote frēs
eum qui superbis nō pepercit angelis: nec
hominib⁹ parciturū. Non est ⁊rarius sibi
ipsi: nō est personarum acceptor: similia sūt
iudicia eius. Sola ei placet humilitas siue
in angelo siue in homine: ⁊ qui sedet i thro
no solos eligit subditos e quibus repleat tē
plum. Scriptū quippe est: Quis sicut dñs
deus noster qui in altis habitat: ⁊ humilia
respicit in celo ⁊ in terra? Vide autē ne for
te michaelis verbū sit superbo illi dicenti:
similis ero altissimo in facie resistētis. Mi
chael quippe interpretatum dicit quis vt
deus. Bene ergo propheta cum dixisset vi
disse se dñm sup solū excelsum ⁊ eleuatū
ne forte aut excelsum intelligeres de eo dic
tum qui ait: ascendam super altitudinem
nubium: aut eleuatum refer es ad eos ho
mines qui in superbiaz eriguntur: addidit
⁊ ea que sub ipso erant replebāt templum:
vt manifeste intelligas nō eā altitudinem

cōmendari que extollitur aduersus eum sed eos in templo siue solio fore qui sub eo sunt alios quidem excelsos stabilitate soli-da alios eximo leuatos miseratiōe diuina Ac ne forte obitias dicioni eius vniuersa subesse nec quicq̄z determinationis habe-re quod ait que sub ipso erant vt solaz que voluntaria est ⁊ ex feruore charitatis ꝓce-dit approbaret ⁊ cōmēdaret dei subiectio-nē addidit ⁊ de seraphi: de qb⁹ ⁊ nos suo lo co dicem⁹ q̄ abeo fuerit datū. Et ea ingt que sub ipso erant replebāt templū. Ab ini tio siq̄dem creauerat angelos deus in qui-bus beati illius tēpli plenitudo ꝓstaret: sed nō in oībus beneplacitum est ei q: ⁊ in ipis vt scriptū est angelis suis reperit ꝓauitatē Fuit qppe in eis q̄ diceret ponā sedez meā ad aq̄lonez: ⁊ pplm q̄ sibi crederet habuit Misit ipse qui sine deo esse maluit q̄z sub deo: miseri ⁊ illi q̄ videntes furē cucurre-runt cū eo. Exierūt in felices: ⁊ vacuus re-lictus est locus quē accipiat alter. Nonne deo subiecta erit aīa mea? Alioqn nec tibi locus erit in templo: q: q̄ sub ipso erant re plebant templū Frustra pulsabūt fatue vir gines inuanū clamabūt: vbi implete furit nuptie discumbentiū et ianua clausa erit. Infelix aīa: cui a nuptijs illis cōtigerit ex cludi. In felix de quo clamabit̄. Tollatur impius ne videat gloriaz dei. Ut quid enī lucem hanc temporalē miser ille vidit? qui gloriā illā nō merebit̄ intueri. Utinā nihil vnq̄z vidisset oculus meus: si illa q̄ auer-tat deus frustrandus est visione. Eant sup bi insolescāt magis extollant̄ inflentur ap-perāt semper in cumulo apparere: vt cum venerit equitatis linea a plenitudine eīci antur. Tu vero nō sic sed deo subiecta esto anima mea: subiecta sane ex animo subie-cta cum feruore deuotionis quia seraphin stabant super illud. Cum quibus stemus et nos hodie fratres? ne dimoueamur a templo isto in quo omnes dicunt gloriam quia gliaz cōtemplantur domini nostri ie-su christi qui est super omnia deus benedi-ctus in secula amen.

Item vnde supra. Sermo tertius.

Sermo tertius. cxxxvi

Non vobis arbitror excidisse: de vnob⁹ sera-phin hodie nobis habendus eē sermonē: ꝓpter illud ysaie qui post q̄z dñm sese vidisse testatus est sup soliū residētē addidit seraphin stare sup il-lud. Seraphin quidē dilectissimi sicut fre-quēter audistis nomē ē supnoz spirituum ordinis vnius de nouez sūmi atq̄z supp̄mi. Uez hoc loco vt arbitror: nō in ea ponitur significatione: p̄sertim cū inumera illa sint agmina: hic duo tm̄ seraphin describāt̄. Et ego quidez fratres scilicet in hac parte vnicuiq̄z abundare in suo sensu in duobus seraphin duplicē arbitror: intelligi creatu-rā rationabilē: angelicā scilicet ⁊ humanā. Ne mireris hominē seraphin factum: me mēto q: creator ⁊ dñs seraphin factus ē ho mo. Ad cōtumeliā tuā o supbe qui creat⁹ i-ter angelos: inter angelos stare nō meru-isti: ecce rex noster nouos in terra angelos fabricatur⁹ aduenit. Atq̄z vt tabescas am-plius ⁊ liuoze ꝓprio torquearis non qualeſ cūq̄z nec inferioris alicuius ordinis ange-los sed seraphin. Audi enim quid ipe loq̄-tur: Ignem inquit veni mittere in terram ⁊ quid volo nisi vt accēdatur? Uult ergo seraphin fabricari: vt ibi stent vnde tu cor-ruisti. Seraphin inquit stabant super illud Ut quid tu ergo q̄ mane oriebaris lucifer in veritate nō stetisti? nisi q: seraphin non fuisti? Seraphin quippe ardens vel incen-dēs interpretatur. Tu vō habuisti miser lu cem: sed ardorem nō habuisti. Bonū erat tibi si ignifer magis esses q̄z lucifer: nec tā imoderato appetitu lucendi vt eras frigi-dus ipe frigidam quoq̄z eligeres regionē. Dixisti enim: Ascendam super altitudinē nubium: sedebo in laterib⁹ aq̄lonis. Quid festinas mane oriri lucifer? quid gloriaris super sydera quibus aliquanto clarius ru tilare videris. Breuis omnino erit gliatio tua. Sequitur sol iusticie quem te eē vana simulatiōe iactabas: cuius feruore pariter et splendore in nihilum redactus omnino dispareas. Frustra quoq̄z paras vēturū in fine seculi dñm tanq̄z veri solis ortū in dā-

nato illo quē assumpturus es hoīe p̄uenire
ꝛ extolli supra omne qđ dicit aut qđ colit
deus: qz ꝛ tunc aduētus eius illustratione
penitus destrueris. Quā melius et certe
nō ad insipientiā sibi iohannes baptista si
quidē ꝛ ipe lucifer fuit nō sua p̄sumptione
ne ꝛ ipe fur esset ꝛ latro: sed dei patris au-
ctoritate p̄missus est ante dñm. Ecce inqt
mitto angelū meū ante faciē tuā ꝛc. Habes
ꝛ in psalmo de eodē. Parauī lucernā chri-
sto meo. Ille enī erat lucerna ardens ꝛ lu-
cens: ꝛ voluerūt iudei ad horā exultare in
lumine eius sed nō ipe. Unde ergo? Ipsum
interroga: ipse de se loquat. Amicus inqt
sponsi stat: ꝛ gaudio gaudet ꝓpter vocem
sponsi. Stat ergo iohānes: neqz enī arundo
est vēto agitata. Stat qz amicus stat: qz ar-
dens est: ꝛ seraphī stare describunt. Uere
amicus sponsi p̄ p̄cedentis de thalamo suo
nō emulat gloriā sed parat viā: sed p̄edi-
cat gr̄am: vt ꝛ ipe de plenitudine eius acci
pere mereat. Lucet ergo iohānes tanto vti
qz clarius quāto amplius: feruet tanto ve-
rius quāto minus appetit lucere. Fidelis
lucifer: q solis iustitie nō vsurpare venerat
sed p̄nūtiare splendorē. Non sum ego inqt
xp̄s. Uenit fortior me post me: cuius non
sum dignus soluere corrigiā calciamēti. Et
illud. Ego baptizo vos aqua: ille baptiza-
bit vos spū sancto ꝛ igne. Ac si manifeste lu
cifer dicere videat. Quid admiramī intuē
tes splendorē meū? Non sum ego sol: longe
aliū videbitis eum in cuius cōpatione tene
bre sum ꝛ non lux. Ego tanqz fidus ante lu
canū matutino vos rore p̄fundo: ille emit-
tet in feruore radios suos soluet glacies pa
ludes siccabit: algētes calefaciet: paupib⁹
erit p̄ vestimēto. Nec sane dissonat a ver-
bo iudicis vox p̄cursoris: sz manifeste ignē
a iohanne p̄missum xp̄s exhibet dicens.
Ignem veni mittere in terrā. Dicas fortas
sis in igne: vt feruorē sic ꝛ splendorem esse.
Non cōtendo licet feruor ei quodāmodo
substantialior videat. Ipsum potius audi-
amus qd magis in igne cōmendet. Ignez
ait veni mittere in terrā? ꝛ qd volo nisi vt
ardeat? Cognouisti certe qd velit. Sed ne
illud qdem ignoras: qđ vita in voluntate
eius ꝛ seruus sciens nec faciens dñi volun
tatem plagis plurimis habeat vapulare.
Quid lucere festinas? Mundū illud adue
nit tempus: in quo fulgebunt iusti sicut sol
in regno patris eorum. Interiz p̄nitiosius
est appetitus iste lucendi: feruere enī mul-
to melius. Deniqz si tam vehementer splē-
dorem desideras? qđ videri vis esse cura-
tor: ꝛ primū quere feruorē non dubium qui
ꝛ splendor adiiciatur tibi. Aliogn incassuz
laboras quia vanus splendor absqz feruore
Mutuata aut magis certe simulata lux est
q̄ non ab igne p̄cedit. Qđ anteē alienuz est
ad modicum poteris vsurpare. Erit maior
confusio: qđ non erat tuum: tuum voluisse
videri. Luna vt aiunt habet absqz feruore
splendorem sed et ipsum mutuatur a sole:
ideoqz tam frequenter immo ꝛ semper mu
tatur nec vnqz in eodem statu permanet.
Sic profecto sic stultus vt luna mutatur:
sapiens permanet vt sol. Ille inqz stultus
qui in decore suo perdidit sapientiā: idest
qui refriguit in splendore. Cecidit ergo lu
cifer tanqz fulgur e celo: seraphin vero stāt
super illud. Stant plane seraphin: quia cha
ritas nunqz excidit. Stant attoniti et sus-
pensi in contemplatione sedentis in thro.
no stant in eterna incōmutabilitate ꝛ eter-
nitate incommutabili. Tu sedere tentasti
o impie: propterea tui moti sunt pedes ꝛ ef
fusi sunt gressus tui. Filius est qui sedet in
throno: dominus sabaoth cum tranquilita
te iudicās omnia. Sola sedet trinitas que
sola habet immortalitatē: sola est apud quē
nō est transmutatio nec vicissitudinis obū
bratio. Seraphin vero stant imutabiles q
dem: sed suo modo non in eius cōpatione.
Stant extendentes se ꝛ intendentes in eū:
in quem prospicere concupiscunt. Qui se-
dere p̄sumpsit seipso voluit esse content⁹
vnde solam hodieqz malitiam sitit quia
solā hēt hanc a semetipo Cū loq̄t mēdatiū
de proprio loquit: quia mendax est ꝛ pater
eius. Quod audis de verbo mēdacij: intel
lige ꝛ de opere malitie. Et licz male sibi in
malo cōplaceat: sufficere tñ sibi nunqz pote
rit nec in ipso. Sola proinde sedet trinitas
sūma que sola in se est: ꝛ ideo sola vere est:

sola se fruitur: sola nullius eget: sola sufficit sibiipsi.

¶ Item vnde supra Sermo quartus

c. xx vij

Cū dixisset pro-

pheta quia seraphin stabant: adiūxit deinde ⁊ ait Sex ale vni: ⁊ sex ale alteri. Quid si / bivolūt ale iste frēs Ergo ne etiā cū hiems trāsierit: ⁊ sedebit rex sup soliū volandum adhuc erit: ⁊ ipis seraphin vt possint diuer sis occurrere nessitatibus diuersoꝝ ab imi nentibus liberare periculis: opem ferre la borantibus in tribulatione positos consolari? Absit vt in illo eterne beatitudinis re gno necessitas aut periculum aut labor aut tribulatio sit: cui oporteat subuēiri. Ad qd ergo tunc ale? Placet mihi statio illa oīno: sic volo manere: nec aliquid prorsus admit to quo mihi stabilitas illa depereat. Verū tñ scio dtē isaia q ppha es tu: ⁊ spīm eī⁹ babes: qui abundantia pietatis/ excedit omnium hominum non modo merita: sed et vota. Salua mihi sit illa tam amata stabilitas: iam siquid ale iste ad beatitudinē addi derint non recuso. Credo autē sicut in statione imutabilitatē: sic ⁊ in volatu alacritatem promitti: ne videlicet insensibilis quedam ⁊ quasi lapidea stabilitas estimet. Sz dicas Et si alas habere necesse est: quare tā multas? Quid sibi vult multiplicitas ista pennarum? Audi quod sequitur: Duab⁹ alis velabant caput: duabus pedes: duab⁹ volabant. In quibus verbis videre mihi video: quod de statione dictum est volatu manifestius explicari. Quo enim seraphin volant: nisi in eum cuius ardēt amore? Vide flammam quasi volantem ⁊ stantem simul: nec miraberis iam seraphin stātes vo lare: stare volātes. Sed quia diximus quo volant: ipsas quoq; quibus volant alas exi gere religiosa curiositas vestra videt. Certius posset ⁊ credibilius perhibere: cui datum est ⁊ videre. Ego tamen opinor nō incongrue pennas istas agnitionem ⁊ deuotionē intelligi posse: quibus in eum qui sūpra ipsos est seraphin rapiunt. Leuat quippe cognitionis ala: sed sola nō sufficit. Ruit citius qui vna tm̄ ala volare contendit: ⁊ q magis attollitur peius colliditur. Experti sunt hoc philosophi gentiuz: qui cū cognouissent deum nō sicut deum glorificauerūt sed euanuerunt in cogitationib⁹ suis: ⁊ obscuratum est insipiens cor eorum. Deniq; traditi in reprobū sensum: vsq; in ipsas etiā passiones ignominie corruerūt. A deo probatur illa sententia: scienti bonum ⁊ nō facienti peccātū est illi. Sic ⁊ zelus absq; sciētia quo vehementius irruit: eo corruit grauius: impingens nimirū atq; resiliēs. Ubi vo intelligentiam charitas: agnitionē deuotio comitat: volet secure quisquis eiusmodi est: volet sine fine quia volet in eternitatem. Jam super ea que premittitur capitis ⁊ pedum velatione extat a patrib⁹ probata sententia: dei caput, pedesq; velari eo q; lateat quid ante mūdum fuerit quidue futurum post consūmationem. Et hoc quidem pro eo quod distincte in latinis codicibus scriptum est caput eius ⁊ pedes eius Testatur autem interpres noster in hebreo verbum eē cōmune quod interpretari possit eius ⁊ suam vt seraphin iuxta hebrei sermonis ambiguitatē: vel faciem pedesq; dei vel suam faciem ac pedes operire dicantur Unde ⁊ mirum videri potest cur e duob⁹ magis interpretatione eum elegerit sensuz quem visionis ipsius consequentia minus videtur admittere? vt videlicet ⁊ volarent ⁊ velarent pariter caput pedesq; sedentis: nisi q; Origenis expositionez secutus est in hac parte. Q; si de ipsis quoq; seraphin licet accipere sic pinge ea vt operto capite ⁊ pedibus solum appareat corpus medium: sed ⁊ ipsum quoq; mō penitus propter eas nimirum alas quibus volare perhibentur. Considero siquidem quasi quoddā caput corp⁹ ⁊ pedes meos in verbis apostoli: quibus ait: Quos enim presciuit ⁊ predestinauit cōformes fieri imaginis filij sui: ⁊ quos predestinauit hos ⁊ vocauit. Quos autem vocauit: hos ⁊ iustificauit. Et quos iustificauit: hos et magnificauit. Ita inītiū meū solius gratie est: ⁊ non habeo quid mihi in predestinatione attribuam fine vocatione. Nō fic sane ab opere iustificationis alien⁹

sum: operak ꝛ illud gratia: sed plane mecū. Vides ne quemadmodum seraphin in medio appareat aliquatenus? Porro consummatio quidem ꝛ ipsa solius gratie: nec est mihi in hac parte vel cum ea siue in ea gloriari quasi coadiutor videar aut coopator. Velat itaq; seraphin caput suū duabus pennis: si ꝛ veracit cognouerit ꝛ humiliter fateatur: quia misericordia eum sola preuenit Velat ꝛ pedes alis eque duabus: si misericordie q̄ꝫ que subsecutura est: necignarus extiterit nec ingratus. Quam sane capitis ꝛ pedum velationem ꝛ nūc quoq; negligere non oportet: licꝫ tunc maxime perficienda sit quando iudex sedebit super solium ꝛ astantes sibi seraphin ꝛ agnitiōe veritatis subtilius illustrabit ꝛ inflāmabit vehementius charitatis ardore. In quorum numero indignos nos seruos nominis sui: ipsa de qua locuti sumus constituere dignetur misericordia: q̄ ab eterno est ꝛ vsq; in eternum super electos: in medio quidē aliquatenus ostendens liberum arbitrium meriti gratia principium ꝛ finem omniū: soli vē dicās sibi vt sit nobis alpha ꝛ o dñs de⁹ noster: ꝛ pro vtroq; iure clamemus Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam Amen.

¶ De visione Isaie prophete Vidi dñm sedentem Sermo vnicus.

c. xxxviij

Cōmendāt nob sacre lre xp̄z dñm ꝛ ex p̄e ꝛ i patre ꝛ cū p̄e ꝛ a p̄e ꝛ p̄ patre etiam ꝛ sub patre. Q̄d dicitur ex patre ineffabil' est natiuitas: quod in patre substantialis vnitas: quod cum patre equalitas maiestatis. Sane eni tria hec ab eterno. Eeterum si ex patre nascens: q̄d in patre aut cum patre? Non incōgrue forsitan in patre cubans: cum patre sedens dicatur: Et audite confessus huius ꝛ hui⁹ accubitus rationem. Sicut enim sessio maiestatem: sic confessio equalitatē exprimit maiestatis: p̄sertim cum sit ei sedes a dextris patris: non sane sub pedib⁹ vel quasi a tergo ꝛ sedere quidem iam quiescere est: sed iacere magis. Quid autem delectabilius ꝛ quodammodo dulcius esse videbitur filio q̄ in patre est: an q̄ cū patre omnib⁹ p̄est? In quo putas horum summa illa pax dei q̄ exuperat oēm sensum: ꝛ singularis requies domini competentius assignetur? Etsi digne satis ore id exp̄mi nequeat: corde tamē forsitan pie concipitur: vt salua quidem in omnib⁹ illius indiuisibili simplicitate essentie inter glorie equalitatem ꝛ substātie vnitatem velut similis quedā ei que inter consessum ꝛ accubitum est cogitari posse distinctio videatur. Deniq; parum videtur spōse videre sedentem: cubantem sibi flagitat indicari. Indica mihi ait quem diligit anima mea: vbi cubas in meridie. Sed ꝛ anime omni que sanum sapit dulcius sapit per omnē modum quod apostolus ait: qui adheret deo vnus spiritus est: q̄ꝫ quod apostolis dicitur: cum sederit rex in sede maiestatis sue sedebitis ꝛ vos iudicātes. Haud minus vtiq; iocundior sessione cubatio. Ego in patre ait filius: ꝛ pater in me est. Nō potuit exp̄ressius substantie vnitas commendari. Vbi enim vterq; i altero nihil quasi exterius licet nihil interius cogitari: simplicissimā magis credi necesse est in ambobus substantie vnitatem. Verumtamē aliquatenus huic simile est quod dicitur: qui manet in charitate in deo manet ꝛ deus in eo: nisi q̄ hec quidem spiritualis quedam est vnio p̄m q̄d supra memorauim⁹: qui adheret deo: non quidem vnum: nō vna substantia: sed vnus spiritus est. Illic vo naturalis potius ꝛ substantialis vnitas designatur. Unde ꝛ habes in euangelio Ego ꝛ pater vnum sumus. Illud proinde iuxta p̄fatam similitudinem tanq̄ cubiculum vnigeniti ꝛ quasi summa quedam requies domini est. Nos q̄ꝫ per hanc voluntatū vnitionem ꝛ adhesionem spiritus quam nimirum charitas facit pro nostro quidem modulo in hoc suum cubiculum ꝛ in suam requiem factus etiam primogenit⁹ introducit. Jam vo q̄d dicitur a patre ambulante significabat: ꝛ ad eum quem proxime ipso p̄stante celebraturi sumus spectat incarnationis eius aduentum. Hinc nimirum ꝛ ipse ait: Ego eni a deo processi: ꝛ veni. In

terris veniqz visus: ⁊ cum hominibus conuersatus medius nostrum quem nesciebamus stetit. Uerus quidē emanuel nobiscū deus: nobiscum stans: sed pro patre. Q̄ enī nobiscum stetit adiutoriuz: qꝫ pro patre stetit zelum designat. Paternam nempe querebat in omnibus gloriaz: cuius ⁊ venerat facere voluntatē. Leterū si pendentē consideres: si christum ⁊ hunc crucifixum attendas: ibi maxime euidentissimeqz eum sub patre reperies. Hoc enim proprie ac specialiter ad humane pertinuit nature humilitatem: sm quā ipse ait Pater maior me est. Dicere ne audebimus qꝫ aliqñ etiā fuerit sine patre? Nemo id presumeret: si nō prior ipe dixisset Deus meus deus meus? vt qd dereliquisti me? Quasi quedam ibi derelictio fuit: vbi nulla fuit in tanta necessitate virtutis exhibitio: nulla maiestatis ostēsio. Habem⁹ itaqz christū iesum ex pte nascentem: in patre cubantē: cum patre sedentē: a patre ambulantē: pro patre stantem: sub patre pendentē: sine pte quodāmodo morientem. Quonam igit modo ex his vidisse eū credimus isaiam: cum diceret vidi dñm sedentē sup solū excelsum ⁊ eleuatū? Longe enī per omnē modū dissimilis ea visio fuit de qua alibi idem propheta Uidimus eum inquit: ⁊ non erat ei species neqz decor: ⁊ estimauimus eū tanqz leprosum ⁊ pcussum adeo ⁊ humiliatum. Idem vtrobiqz vidit eundem: sed nō vidit eodē modo: ac p hoc quodāmodo non eundem. Ibi enī vidit liuidū plagis: saturatū obprobrijs: affectum supplicijs: lacessituz iniurijs. Uidit deniqz ꝓtēptibilē: vidit pendentē: vidit ꝓpter nos morientē: ⁊ ait attritus est ꝓpter scelera nostra: cui⁹ liuore sanati sum⁹? ibi inquā nouissimus viroz apparuit ⁊ despect⁹: hic autē plena erat oīs terra maiestatis ipsi⁹? ibi vir dolorz ⁊ sciens infirmitatē: hic dñs sedens. Et illa quidē visio cōmunis verbo plurali numeri designat: hec aūt tā singularis ē q̄z sublimis. Ibi ergo tanqz vnus de multitudine vidimus ait: hic vō tanqz solus ⁊ solitarius leuās se supra se vidi inquit dñm sedentē ⁊c. Sane cōpetēter dñs dicit q sedē ꝓspicit. Sedere enī presidētis est: sedere dominātis est ⁊ regnātis. Maxime vō sedere sup solū dominationē notat. nā sedere simpliciter aliqñ ⁊ humiliationē. Ceterum vt predixim⁹ qui in patre cubat declinās cum patre imperās sedet: ibi sponsus amabilis hic dñs admirabil. Deniqz gloriosus de⁹ i sanctis suis: mirabilis in maiestate sua. Uidi inquit dñm sedentē sup solū excelsum ⁊ eleuatū: ⁊ plena erat oīs terra maiestate eius: ⁊ ea q̄ sub ipso erāt replebant templū. Que enī sub ipso erāt? Nū quid ipsum qō dixerat solū quantumlibet excelsum ⁊ eleuatū: sub ipso tñ nihilomin⁹ erat? Si enim ipse sup solū sedens: soliuz plane sub ipso. Et quō illud replebat templū? Deniqz qñ ⁊ ipsa iam terra omnis plena est maiestate eius: templuz quō adhuc vel vnde replet? Enimuero disce ex his quod audis solium non machinā imaginari corpoream: sed angelicā intelligere creaturā. Si enī sedes est sapiētie anima iusti: q̄z dignior sedes angeli sancti? Hoc plane solū gloriē eius excelsum p naturā: sed multo magis per gratiaz eleuatū. Excelsos enī fecit natura cōditionis: eleuatos gratia cōfirmationis: de qua dicit Uerbo dñi celi firmati sunt. Ea igit agmina angelorz in quibus sedet deus ⁊ q̄ sub ipso sunt templū replent: licz iam terra oīs ipsius plena sit maiestate. Ubiqz enim regnat? vbiqz imperat: vbiqz maiestas ei⁹: sed gr̄a forte nō ita. Non inquā vbiqz sicut potestas sic ⁊ volūtas eius bona ⁊ benepla cens ⁊ perfecta. Alioquin quid est qō dicimus? fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra? Fit enim volūtas eius de omnibus? fit per omnes: non in omnibus tamen. In electis spiritibus fit voluntas dei: quādo eis efficitur cum ipso vna voluntas. Hec sane adhesio spiritualis vnum spiritum faciens sicut multitudinis quoqz credentium cor vnum ⁊ anima vna legitur extitisse. Et ea que sub ipso erant replebant templum. Replebāt omni benedictione spirituali? replebant consolatione diuina: replebant diuisionibus gratiarum: replebant deniqz fructu sanctificationis: siquidem domū tuam dñe decet sanctitudo: replebāt diuersis carismatum donis spiritu sapientie ⁊ intelle-

ctus: consilij ⁊ fortitudinis: scientie ⁊ pietatis: ⁊ replebant illud spiritu timoris domini. Seraphin stabant super illud. Nomen est ordinis angelorum summi atq; supremi vt merito stare super ceteros describantur Et ipsi tamen quamlibet ceteris prestent: astant nihilominus dño presidenti deuotũ vtiq; ministeriũ ⁊ plenum reuerentie obsequiũ exhibẽtes. Aliter enĩ dñi: aliter angeli: aliter hoĩs intelligi cõuenit stationẽ. Stat christus pro patre zelans patris gloriã querens: ⁊ tanq; fidelis vnigenitus imo ⁊ primogenitus p̃is zelo p̃is adiuuãs adoptiuos. Sic illum stephanus stantẽ vidit: quẽ habuit adiutorẽ: sic prophetа in adiutoriũ eum surgere precabatur Exurge inquiens dñe adiuua nos. Sane angelica statio mini stratio est dicente propheta Milia milium ministrabant ei: ⁊ decies centena milia assistebant ei. Nam hominis quidem stare: p̃sistere est in vigore animi ⁊ obseruatiõe p̃positi. Sic moyses stetit in confractione in conspectu domini vt auerteret iram eius: sic stetit finees ⁊ placauit. Seraphin stabãt super illud. Quid sibi vult q̃ non vnũ: nõ plurimos stantes vidisse se perhibet pphe ta: sed duos? Duos siquidez ei apparuisse ꝓstat: ex eo q̃ secutus adiunxit Sex ale vni ⁊ sex ale alteri. Et bene duo stabãt. Ue enĩ soli: quia si ceciderit non habet subleuantẽ Ue tibi superbie spiritus solitudinis: ⁊ solitarie presumptionis amator. Non stetisti in veritate: expulsus es pes superbie stare nõ potuisti. Solus sedere volens tanq; fulgur cecidisti de celo: non habiturus aliq̃ subleuantẽ. Sex ale vni: ⁊ sex ale alteri. Ad quid multiplicitas ista pennarum? Duabus inquit velabant caput eius: ⁊ duabus pedes: ⁊ duabus volabant. Grande mysterium: ⁊ profundum vtiq; sacramentuz. Attendas in nobis hec verba desiderant aures: sed multo magis disertam in nobis linguam exigerent: maximeq; animum spiritualem. Dico autem vtrunq; quod sentio. nec sane affirmans dico: sed coniectans q̃ dãmodo ⁊ opinans. Quid enĩ estimare vetat deiecto lucifero ad puigiles excubias seraphin ꝓstitutos: sicut eiecto homine teste scriptura cherubin ad custodiam posuit deus? Nec incongrue fortitan cherubin flammeus gladius traditur: vt a ligno vite incisio pariter ⁊ incensio: quibus nihil carni terribilius manum prohibeant corporalem. Porro seraphin tm̃ alas accipiũt: quarum velamine arceant oculum spiritualez. Deniq; duabus inquit velabant caput ei⁹ ⁊ duabus pedes: vt nec alta dei nec profunda eius inquus ille valeat contẽplari. Erit cum revelabitur gloria domini. Sz nõ erit hoc: nisi factum fuerit ante quod scriptum est: tollatur impius ne videat gloriam dei. Interim sane velatur caput: velantur pedes: vt mediũ quidem aliquid eidẽ impio videndum: sed ad inuidendum vtiq; relinquatur. Et velant alis: que nimirum sic illum arceant: vt istos sustineant ⁊ sustollãt. Querendum tamen prius quibus alis volare dicantur: quia duabus inquit volabãt Nec incongrue fortitan duas alas istas natura ⁊ gratie dicimus: presertim cum prius quoq; in bisipsis etiam solij celsitudo ⁊ eleuatio a nob fuerit assignata. Uiuaci siquidem per naturam intellectu ⁊ feruenti nihilominus affectu per gratiam in eum qui supra ipsos est extenti iugiter ⁊ intenti stare quidem vt diximus per ministeriũ: sz et volare per studiũ phibent. Licet enĩ velẽt caput domini: velent etiã pedes: sed ibi ista non velant: magis autem sedule volant et volitant inter ista ⁊ alta potẽtie eius ⁊ profunda sapientie vestigantes. Nec sane scrutatores sunt maiestatis: vt perinde opprimantur a gloria: q̃ non minus diligant q̃z intelligant: vtpote quos ille regit ⁊ agit spiritus qui scrutatur etiam alta dei. Superbus ille lucifer lucem preferens: nõ ignem habens alteri tm̃ inuius ale: casum facere potuit: non volatum. Exultauit enim lucidus esse: nõ feruidus: non incensus: quod seraphin sonat. Non ergo stetit: quia contẽpsit: sz nec volare potuit quod presumpsit. Sustulit eũ nature viuacitas: sz i suã plane pniciem: qppe quẽ defectus gre mox deiecit. Nec dissimilis sane illoz casus q̃ cũ co-

gnouissent deū non glificauerunt aut gras egerūt: quo tandem merito traditi sunt in reprobū sensum ⁊ obscuratū est insipiēs cor eor. Deniq; ⁊ ipsi eor principi interpositum est velamen qđ nulla iam nature viuacitate ptranseat: vt ipsius qui super solium sedet caput aut pedes valeat intueri. Siquidem seraphin stantes ⁊ astantes duabus alis ca put velant duabus pedes. Non est corporalis diuina substantia: nec in formā hoiuz membris distincta corporis. Spūs est deus ⁊ que de deo dicunt sunt spūaliter vestigā da. Aliogn quis nobis reuelabit hoc caput ⁊ pedes istos quos geminis alis seraphin velant: nisi spūs ipse qui nouit oīa que ī eo sunt ⁊ scrutat etiam alta dei. Ego enim opi nor ipsa esse que hoc loco capitis noīe desi gnantur. Itaq; sm hunc sensum: caput eius maiestas eius: potestas eius sempiterna vir tus atq; diuinitas. Caput eius iuxta illd p pheticum iusticia tua sicut mōtes dei. Mē pe quod sequit iudicia tua abyssus multa: nō incōgrue forte videbit pedum posse ap pellatione signari. Sunt enim velut quidaz pedes eius inuestigabiles vie eius: inscruta bilia iudicia eius: pfundum sapientie eius ⁊ irreprehensibilis quedam sed incōprehē sibilis dispositio eius. Ad hos pedes ipsuz quoq; incarnationis dñice mysterium spe cialiter noscitur ptinere: ⁊ oīs pariter opa tionē nr̄e salutis. Cernere est q̄z sit iusticia illa sublimis: quā sicut montes dei ppheta eē mirat. Nostra enī si qua est humilis est iu sticia: recta forsitan sed non pura. Nisi forte meliores nos esse credimus q̄z patres nr̄os qui non minus veraciter q̄z humiliter aie bant. Omnes iusticie nostre: tanq; pannus mulieris menstruate. Quomodo enim pu ra iusticia: vbi adhuc non potest culpa de esse? Recta pinde interim videri potest iu sticia hominum: si tamen peccato non con sentiant vt non regnet in eorum mortali cor pore. Nam primi hominis initio quidez non modo recta sed etiam pura fuit: q̄diu ei datum est nec sentire peccatum. Ceteruz ⁊ hec ipsa quoniam firma non fuit: ⁊ puri tatem facile perdidit ⁊ ne ipsa quoq; reti nuit rectitudinem suam. Sane apud ange los iusticia recta pura ⁊ firma est sublimis quidez: sed adhuc longe inferior q̄z diuina Non enim innata eis est sed collata a deo: vt natura ipsa quod ex se est non modo iu sticie sed etiam iniusticie capax inueniatur Nunquid non ista est prauitas quedā: quā in angelis suis vera illa iusticia legitur in uenisse? Non enim iustificabitur in ꝓspectu tuo omnis viuens: ait is qui dei iusticiam minime ignorabat. Nec ait omnis homo q̄z omnis viuēs: forte ne ipsos angelicos eum noueris spiritus excepisse. Viuunt enim ⁊ ipsi tanto verius: quanto proprius astant ei apud quē est fons vite. Nihilominus etiaz iusti sunt sed ex eo nō coram eo: munere ei⁹ non in eius comparatiōe. Ipse enim sibi iu sticia est cuius voluntas non tam equa q̄z ipsa equitas: ⁊ vtraq; non aliud q̄z ipa sub stantia est. Illa ergo iusticia verissime sicut mons est que recta est: pura est firma est et vt ita dixerim etiam substantia est. Quāta in hoc capite altitudo latet? quāta gloria est quantaq; sublimitas in hoc tam umbroso ⁊ condenso monte reposita? Quibus tamen putamus alis hoc caput seraphin velant? vt nulla sue subtilitate nature nulla rationis p spicacitate neq; oculus in illius queat irrū pere veri luminis claritatem? Duabus ni fallor alis: sue videlicet ipsorum glorie ⁊ fe licitatis. Ineffabiliter siquidem delectant in admiratione contemplationis illius: nec minus gloriantur in ipsius veneratiōe. Ini quus ille admirationem quidem sed nō ve nerationem habens quia subdi voluit per venerationem: figi non valuit per admira tionem. Deniq; admiratione ipsaz in emu lationem conuertit: nec venerari dignatus sed conatus est imitari. Q̄ melius seraphin sua ipsa admiratione felices veneratione etiam venerabiles fiunt: veram in ipso ha bētes gloriam cui seruire regnare est ⁊ apō quem omnis qui se humiliat exaltabitur. Et nunc audi quēadmodum bis duabus alis ipsum quod diximus caput domini ne iniquus ille inspiciat: velare seraphin vide antur. Quotiens enī sursum dirigit aciem

in angelicam statim felicitatem ⁊ gloriã malignus offendit: ⁊ offundit oculũ pessimo humoꝛ liuoꝛ. ꝑpus vt penetrare vltra ñ possit. Sic nimiꝝ quasi gemino quodã velamine ne sublimioꝛa ꝓspiciat inuidus prepeditur ad illoꝛ quos superioꝛes habere dolet: mõ qdem felicitatẽ mõ gliam mõ vtrãq; simul reuerberata acie cõtabescens. ¶Quis enim tam grauis puritus oculi? q̃ inuidia est? Nec vo alijs liuoꝛ inuidus q̃ aliena gloria ⁊ felicitate toꝛqueꝛ. ¶Miseria enĩ vt aiunt: inuidia caret. Sed ⁊ pedes dñi qbus nimirũ impenetrabilem iudicioꝝ eius abyssum et dispositiõis eius vias dixim⁹ inuestigabiles designari: duab⁹ eque alis seraphin velant. Ego autẽ dico: prudentia ⁊ fidelitate. Cũ enĩ ⁊ fideles pariter ministri sint ⁊ prudentes: sic diuina negocia gerũt ⁊ saluti pui dent electoꝝ: vt malignus ille deꝑhendere oino nõ possit. Ex hoc pedũ velamento factũ reoꝛ vt nesciens dñm glie fecerit crucifigi: ex hoc quotidie fieri vt salutis nr̃e negocijs ignoꝛãs seruiat ⁊ inuitus: sero postmodũ plangẽs qd̃ dum obesse voluit inuentus sit pfuisse. Sic nimirũ p administratoꝛios spũs illudit eius astutie qd̃ ⁊ fideles sint q detegere nolint: ⁊ prudẽtes q noꝛint tegere diuine erga nos prudentie ⁊ dispositionis archana. Ceteꝝ sicut e supremis duab⁹ alis negssimus ille admiratione habuit sed non veneratione vt dixim⁹: sic e medijs spũalez ei intellectũ qdem natura sed non etiã gra affectũ dedit: sic nihilomin⁹ ex infimis istis facile satis aꝑaduertere est q̃ iuentus sit fidelitatis expers nõ aũt silr caruisse prudentia. Misi tu forte aliuz aliqué putas esse qui dictus est callidis: cũctis aiantibus serpẽs Forte etiã non incõgrue dicim⁹ qm̃ eoipso tam irreuocabilis casus ei⁹ irreparabilisq; collisio fuerit: q̃ ex his quas dixim⁹ alis fic in parte dextera nulla affuerit fic ĩ leua nulla defuerit. Nõ ita sane duo illi quos ꝑphetica nobis visio cõmendauit stantes ⁊ astãtes dño maiestatis. Cuius etiaꝝ duabus vt dictum est alis caput velant ipsa equidem sua admiratõe in qua delectanf feliciter: ac veneratiõe in qua sublimiter gliant: duab⁹ etiam pedes fidelitate videlz atq; prudẽtia ꝑozo duab⁹ volant: nature vt dixim⁹ ꝓspicatia et efficatia gr̃e. Sane mediam quasi quãdam longitudinez nudam visibilemq; relinquunt: longanimitatez dico ⁊ benignitatem dei ad penitentiaꝝ hoies inuitantis. Omnibus enim cernere est quẽadmodum solẽ suum sup bonos ⁊ malos oriri faciat: ⁊ pluat sup iustos pariter ⁊ inustos. Hac nimirum charitate verus ille salomon quasi quedã media sua ꝓstrauit ꝓpter filias hierusalem: vt qbus altioꝛa se querere ⁊ profunda vestigare non licet in his saltem medijs valeant exerceri ⁊ ad sublimium subtiliũq; exinde rez cõtemplationez ꝓmoueri aliqñ mereanf. Ceteꝝ nequissimus ille ex hac visione ĩ pñti toꝛqueꝛ acrius: ⁊ grauius cruciabit in futuro. ¶Primum qdem q ipaz nobis longanimitatis benignitatem inuideat deinde q̃ nequaq̃ sibiipsi hac saltem occasione puideat vt ad penitentiam adducaf. ¶In festiuitate sancti martini de exẽplis obedientie. Sermo vnicus. cxx

Pro sermone xix

exigit a nobis tam vester iste conuentus, q̃ aduentus hay honoꝛabilium personarum: quas de lõginquo gratulamur adesse. Sane audirem eos ipse libentius: sed quoniã eligunt magis vt loquar mihi si nõ licet audire eos: eis necesse est obaudire. Et quidẽ viuus nobis est sermo: tam multa mansuetudo eoꝝ: qua videlicet meritis sanctioꝛes dignitate supioꝛes sapia locupletioꝛes non modo ad visitandos sed etiam ad audiendos nos dignati sunt declinare. Efficax eruditio ⁊ digna omni acceptiõe doctrina. Siquidem non verbo ⁊ lingua, sed opere ⁊ veritate nos admonent imitatoꝛes suos esse sicut ipsi sunt christi: et discere quod ab ipso vtiq; didicerũt mites esse ⁊ humiles corde. Sic maria helisabeth petijt conjugatam ⁊ virgo ancillam domina precursoꝛis matrez iudicis mater, dei genitrix, seruuli genitricẽ. Sic postmodum ihesus etiã ipse ioannẽ adijt ⁊ adijt baptizandus: vtpote quem decebat implere omnẽ iusticiam. Clos quoq; reuerendi patres deteriozẽ vobis nõ facitis pte

vestram: ad audiendū quippe q̄z ad loquē dum velotiores, z iter ipos q vestro magis eguerāt documēto. Nā nos quidē q: oēz nō possumus implere iusticiā vel eā nobis exhibere curamus: iustū esse nō ignorātes, inferiorem superioribus obedire. Sed vnde loquemur? Qui de terra est de terra loqr: ait vox illa clamātis. De terra ergo loquemur: q: de terra subsistimus, z in terra. Audite quicq̄ terrigene, z filij hominū: vobis dicimus z de vobis. In terra oriemur. ī terra morimur: recurrētes in eaz vnde sumus assumpti. Dic nobis angustus itroit⁹ mora breuis: sola mors certa. Logik tot⁹ adam iudiciū portare qđ meruit. Dilatus est ve hemēter: multiplicatus ē z repleuit terraz attamē velit nolit quātumcūq̄z recalcitret vniuersus adhuc fert sentētiā quā excepit. Terra inqt es z in terrā ibis. Grauis equi dē sententia. sed nō sine grandis misericor die tēperamēto. Dura ad modū sed si merita pēses, indulgētie plena. Siquidem nō minus iuste peccāti diceret terra es: sed ex hoc sub terrā ibis. Justus foret ctiā tūc iustus dñs, z laudabilis nimis: dignus plane qui laudaret: sed non ego idoneus qui laudare. Aliogn, tūc quoq̄z nihilominus vere diceret: si tū dicere possem: iustus es dñe et rectū iudiciū tuū. At nō infernus cōfitebitur tibi: neq̄z mors laudabit te: sed nos qui viuimus benedicimus dño. Peccisti igit creature tue: pepcisti glorie nois tui: vt descendentē de hierusalez minime tū vsq̄z in hierico patereris adduci. Semiuiuus adhuc relictus in via, semilaudare possuz vbi totus viz ero tibi totus in laudē: z dicēt oīa ossa mea dñe quis similis tibi. Propter hēmpe cum iratus fuisses, mīe meministi: nō dānās hominē in loco p̄ditiōis: sed i loco afflictiōis humiliās. Quid causaris homo? qđ sententiā quereris duriorē? Terre addictus es: factus ex terra: vt ipa tibi fit patria que materia fuit. Sed audire inquies velim: q: spūs es, z ad spm̄ ibis. Sigdez z spūs sum qđ ad animā ptinet: nec portionē hāc mei dubitauerī potiorē. Audi: in sane ab apl'o: q: dns spūs est: z ab ipo dño q: spūs ē deus. Nec mō spūs: sed z spirituz pater. Ut qđ ergo tenet me mater carnis. q: caro ex pte spirituū pater nō recepit. eū ex pte sim spūs? Scio scio: agit hoc nō tam substātia q̄z culpa. Sicut enim peccatores spūs inter celū z terrā vētosum, hoc medium tenēt vnde z potestates⁹ huj⁹ aeris nominant: sic peccata nostra inter nos z deū separāt inter creatorē patrēq̄z spirituū spirituale vtiq̄z creaturā. Traxit animā corp⁹ in regionē suā z ecce pualēs oppr̄mit peregrinā. Factū nāq̄z ē talentū plūbi: nō alium de tū: nisi q: sedet iniqtas sup illud. Corp⁹ enim aggrauat animaz: sed vtiq̄z qđ corrūpik. Corrūpik aūt: imo z teste apl'o. mortuū ē ppter peccatū. Jtaq̄z lz quodāmodo celū sit homo celestibus sine dubio spiritibus. similis substātia. similis z forma: substātia q dē, qm̄ spūalis: forma vo, q: rationalis ī minime tū iam leuare eū duo ista sufficiūt: vt mereat audire. q: celum es, z in celū ibis. Frustra gloriet de libertate arbitrij que ī mēte ē: captiuus ducit in lege peccati que ī carne ē. Nā si forsitan videret dup'r funiculus posse alteri eque duplici pualere: vt videlicet quez sibi terra gemino quodā iure tanq̄z patria pariter z materia vendicat. ob geminā nihilomin⁹ que p̄dicta ē substātie z forme similitudinē celuz quoq̄z recipiat in celestem: sed triplicatus inferior ille z deorsum trahens peccato equidē accedente funiculus. nisi illi quoq̄z occurrerit gr̄a. non rūpet. Sane illa vbi affuerit: haud dubium qn̄ soluat facile grauis iste quo trahimur. imo quez trahimus funiculus iniquitatis. Nec enim inter nos z deum nō separās interuenit: sed rēparās z iungēs. Jta qz ubi mihi ad mōtē gr̄e, z colles miserationum: quaz thesauros oēs repositos audio penes xp̄m. Jbo ad eū q plenus ē gr̄e z veritatis: si forte accipiam aliqd de plenitudine illa: imo si forte accipiar in plenitudinez illā: vt cū ceteris aliqñ mēbris occurram ī mēsurā etatis plenitudinis xp̄i. Nemo qppe ascēdat in celū: nisi qui de celo descēdit. Fidelissimus plane z benignissim⁹ mediator: q equidez nō discernit. sed facit vtraq̄z vnū: medū parietē macerie soluēs. donās nobis oīa delicta. delēs qđ aduersum nos

erat cyrographū decreti qđ erat cōtrariū nobis: ⁊ ipsum tulit de medio, affigēs illud cruci, expolians p̄ncipat⁹, ⁊ potestates, traduxit p̄fidēter, palā triūphans illos, pacificāsq; p̄ sanguinē suum que sunt in celo ⁊ q̄ sup terrā. ℙropter hāc nēpe saluté quam ī medio terre erat opatus: nō confestim sub terra posuit hominē sicut peccādo meruerat, sed in terra. Siquidē respirandū est nobis ⁊ nullatenus desperandū: donec in terra adhuc interim cōstituti, ⁊ suspicere celū possumus: ⁊ suscipe data optima, ⁊ dona p̄fecta desursū, a patre luminū. a patre spiritū. a patre miaz. Mā ⁊ ppterea rectum fecit hoiez etiaz ī corpe suo ⁊ os hoi sublimē dedit cū p̄rona vtiq; spectēt animātia cetera terrā: vt attollens ad sydera vultus, illo suspiret, vbi tā beatā phēnēq; ꝓspicit māsionē. Nōne enim pie ⁊ fideliter intuētibus nobis, vehemētissimū qddā incētiuū amoris, ⁊ puocatio flagrātissimi desiderij est, vi sio ipa tā lucidissime regiōis? Nō sūt stelle similes glebis terre. Inter splēdoꝛē solis, ⁊ caliginē huius, nō parua distantia ē. ℙForte tū hic quoq; nōnulla, sed in suo genere pulchra videnť: ⁊ hec ipa vndiq; mixta nō pulchris: vt auz in luto. géma in sterquilinio. liliuz inter spinas. Tota pulchra es patria mea, ⁊ macula nō ē ī te: tota pulchra es absq; eo qđ intrinsecus latet. Quid illud? Nē pe beati illi angelici spūs ⁊ aīe ipe sctoꝛ: q̄ iā ingredi meruerūt in locum tabernaculi admirabilis, vsq; ad domū dei. Sicut enim sunt coꝛpoꝛa terrestria. ⁊ sunt coꝛpoꝛa celestia: lōge vō alia est celestiū gloria q̄ terrestrium: sic sunt ⁊ celestes spūs ⁊ terrestres: nec mino: sane inter eos distātia, angeli. archangeli. virtutes. p̄ncipates. potestates. dñatiōes. throni. cherubin atq; seraphin. Bene oīa noui. Forte hoc totum ē. Quid enim amplius capiam terrigena de celestibus? carnalis homo de spiritualib⁹ ⁊ diuinis? Uerūtamen ⁊ si ignoro quid lateat in his appellationibus: illud equidez certissi me noui, qđ magnū ⁊ mirabile aliquid sub hac tanta verboꝝ maiestate clausum sit ⁊ signatum. Nō sine causa celum hoc dicit⁹ plane eximium nescio quid celat in eo. Le latur inq̄z tamen nō negatur fidei vsq; qua q̄z. Uidere enim nobis datur in terra, ipaz exterioꝛem celi pulchritudinem, non adire: internam quoq; gloriam secretoꝛ eius, etsi nō cōp̄rehēdere, cōcedit⁹ vel audire. Uidemus patriam: sed a lōge salutamus: adoꝛamus illas delitias, nō gustamus. Quin vō, nō sine causa, vnigenitus qui est in sinu patris, ipe nobis in regiōe hac vmbꝛe mortis quā inhabitamus celestiū gloriam spiritum, sane per fidē enarrat: coꝛpoꝛ vō p̄ speciem manifestat. Audi inqt filia ⁊ vide. Factū ē. Quo sum ista? Inclina ait aurē tuaz ⁊ obliuiscere populū tuum, ⁊ domū patris tui. Uult nos ponere cōtumatiam? discere obedientiā: app̄rehēdere disciplinā. Uult nos obliuisci posterioꝛa? despicere inferioꝛa? terrenos moꝛes. ⁊ vitia gemina deserere: celestia sapere: supna quere re: anterioꝛibus inhiare. Uult in illum tñ decoꝛem domus sue, ingenuam cōcupiscere creaturaz quo scilicet in eandē imaginē transformet. de claritate in claritatem, tanq̄z a dñi spiritu: ac pinde cōcupiscat etiam rex decoꝛez illius. vtiq; spūalez. Sed ī quo visus ille inquies vel auditus, inclinare me aurē ⁊ obaudire monet? Mā q̄ desideriū pariat manifestū est. Sane ergo cōsidera, vniuersam bant celestium gloriam coꝛpoꝛ. incessanter legibus obtemp̄are diuinis: nec vnq̄z sibi positas, in tam cōtinuis motibus, metas excedere tempoꝛ, aut locoꝛ terminos transgredi cōstitutos. Sed ⁊ ipos spūs tam sublimes, audi oēs administratoꝛios eē. ⁊ ī ministeriū mitti dignatissimū. vt ne dicam ī dignum minime tamē puto, reperies ī scripturis, aliqñ quemq̄z illoꝛ vel cōtradixisse mittenti: vel ergō ipos tam inferioꝛes se, p̄pter quos in ministeriū mittebat, saltem tenuiter fuisse cōmotū. Exempla sunt obedientie, si diligenter attēdas: eo sane acceptabiliora, quo in materia digniori. Sed noui quid ad ista submurmuret sensus hois: et cogitatio semp̄ p̄rona ad malum. Quid tu mihi inquit elementoꝛ, pponis obediētiaz supnoꝛ? Quasi vō aut sensus vllus in eis? aut vlla vigeat deliberatio rōnis: ⁊ nō potius agi ipa q̄z agere videantur. Quid vō

vel ipoz angeloz obedientiam sic cõmendas? Sentiunt quidem angeli, sed delecta bilia sola: obedientes equidem creatoi: ſz tam felici q̃z facili volũtate. Quidni obedi ant? Semper enim videt faciẽ patris: quẽ videre pfecta beatitudo, eterna gloria, summa voluptas est. Producit nobis dñe patri archas z pphetas, viros obedientes precep tis tuis: obedientes ex volũtate, obedien tes cõtra ppriã volũtatẽ. Factũ ẽ. Exhibet nobis ait ceteros breuitatis cã ptereã: exhi bet inq̃z nobis abrahã ad pceptũ dñi exies de terra sua: ejtiens ancillam z filium eius, etiam charissimũ filiuz isaac immolare paratus. Quid hic humana astutia poterit ca uillari? Forte rideat q̃m multipharie mul tisq; modis apparẽs eis, de⁹ suscipiebatur hospitio, pticipabat cõuiuio, aiabat allogo, instruebat ꝓlioz, donabat filijs: illustrabat victoꝛijs, diuitijs cumulabat. Quid dices. cũ venerit xp̃s fact⁹ obediẽs patri vsq; ad mortẽ? morte aũt crucis? Adhũc ingt p oẽz modũ. Q̃n. n. vnigenitũ dei p̃zis? dei vtutẽ z dei sapiaz xp̃m? q̃n pſumere emulari? Oblatus est quia ipse voluit? quantũ z q̃n voluit passus est: vtpote hõ qdem verus ſz verus nihilominus de⁹. Imo vero ne ipsã applicam obedientiã auferas, velim quos nimirũ iuxta pphetica pmissionẽ oculis su is vidisse ꝓtat pceptoꝛẽ suũ. z auribus suis vocem audisse monentis. Unde z vnus eo rũ expꝛessius scribẽs ait. Qd̃ vidimus z au diuim⁹ qd̃ pspexim⁹ oculis nostris: z man⁹ nostre palpauerũt de verbo vite. Quidni relinquerẽt oia? qdni ad oia sequerent? tan te pñtiaz maiestatis? Quid ego nõ facerẽ? si mihi eadẽ copia pꝛestaret? Sed non fecit taliter omni nationi: non peunti vtiq; non sequẽti. Siquidẽ vt multi reges optauerũt videre z nõ viderũt: sic nihilomin⁹ venerunt iam dies, q̃n desiderem⁹ videre diem vnũ filij hois, nec tñ mereamur oportune. Ergo iam martin⁹ ad mediũ veniat: vt de medio fiat occasio petõz. Homo enī p oia similis nobis plane z passibilis: ſz z longe post illa p̃zarchaz z pphetarũ tpa visio nũ: z homo purus, nihil de natura diuinita tis habens, credens aũt in eum quem non vidit, plenus fructu obediẽtie, z virtutũ lo cuples, solũ deseruit, polũ subijt, terre cõmẽ dans qd̃ hẽbat e terra, spm̃ dirigẽs ad pa trẽ spiritui cui fideliter in adoptionis spũ deseruiuit. Non fuit celeste coꝛpus, ſz nec q dem spũs celestis: rõnale aial, mortale, terri gena, filius hois. In terra natus est: in ter ra educatus: in terra exercitatus z pbatus: in terra etiã ꝓsumatus. Nec vero patriar cha erat aut vnus ex pphetis, de qbus sa ne veritas in euãgelio ait: q̃ lex z pphete vsq; ad iohannẽ. Multomagis nõ erat ipe xp̃s, ſz erat tñ z xp̃s in ipso. haud aliter vtiq; q̃z pfidem. Enimuero iuxta hunc moduz etiaz modo prope est verbũ in coꝛde tuo. z in oꝛe tuo: tantum si recto quesieris coꝛde. Nempe apostolo interpꝛetante, verbum fi dei istud est de quo moyses ait. Unde et alibi idem apostolus. Jesus christus, heri. z hodie. z in eternũ. Desternum quidez ab initio scli vsq; ad dñicã ascensionẽ? hodier nũ vero diem, exinde vsq; ad seculi ꝓsuma tionem: porro in eternũ itelligepost cõmu nẽ omniũ resurrectionẽ. Nulli horũ deest xp̃s? nulli deest unctio? nulli sal⁹. Patriarchi z pphis in visionẽ exhibit⁹ est: aplis in hũa nitate, martino in fide: angelis iã in spetie. Quã sane spẽm. z electis hoibus ostensuz pmisit: nõ qdem hodie ſz in eternũ. Beni q̃z iam transierat heri, iã nr̃m istud illuxe rat hodiernũ: cũ aplī loqꝛenr̃. Et si cogno uimus xp̃m sm̃ carnẽ: sed nũc iam non no uimus. Uidet tñ etiã in hoc mane, de carnib⁹ agninõ nihil fuisse ſz qd̃ residuũ est vtiq; iam dat igni: qd̃ videlicet vsq; ho die eadẽ caro nob ſz spualiter vtiq; nõ car nali exhibeat. Neq; enī ẽ qd̃ causeñ nr̃o negatã tpi sive q̃ ad pres veteris testamẽti facta ẽ apparitionẽ, sive eã q̃ aplis exhibita est ꝓsentiam carnis eius: siquidẽ fideliter ꝓsiderantibus, neutrã deesse liquebit. Id est enī nobis, etiã nunc carnis ipsius vera substãtia, haud dubiũ sane quin sacꝛo: ad sunt reuelationes sed in spiritu et virtute. vt tempoꝛi gratie qd̃ nunc est nihil in vlla gratia deesse pꝛobetur. Deniq; nec oculus vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hominis ascendit, que pparauit deus diligentib⁹ se:

nobis tamen reuelauit p spiritū suū. Nec mireris, q carnales eis manifestatiões exhibuit: q carnalē eius pstolabant aduentū.

NVobis enī tanto efficatior gr̄a ⁊ reuelatio dignior est necessaria: quāto nimirū excellentiora ꝓstat esse que expectamus. Itaq; vt supra diximus, martin⁹ iste xp̄s non fuit: sed tm̄ xp̄m habuit non quomō angeli in p̄sentia maiestatis: nō quō apli in visiōe hūanitatis: non quō olim loquutus est in visione sanctis suis: sed quō eum etiā nunc habet eccl̄ia in fide ⁊ sacramētis. Non erat ille lux de iobāne dictū est: sed lucerna plane ardens ⁊ lucens: sed si illū ꝓtuleroꝑ puto dicetis. Maximus horum est plusq; ꝓpheta est etiā angelus est dei p̄cursor: sicut ipse testatur: Ecce mitto angelū meū ⁊c. Et martin⁹ erat lucerna ardens ⁊ luceus: eū saltem nō pigeat imitari. Sed imitare in eo qđ imitabile est: non aūt qđ mirabile exhibek. Ad mensam diuitis sedes hodie: diligenter cō sidera que tibi apponunk. Discerne inter cibos ⁊ vasa ciborū: illos enī iuberis tollere ⁊ non illa. Diues est iste martin⁹? diues in meritis, diues in miraculis, diues in virtuti⁹: diues ī signis. Diligēter g̃ ꝓsidera q̄ tibi apponūk: q̄ nā vz ad admirationē q̄ vō ad imitationē. Aut certe q: seqk in scriptura illa, qm̄ talia oportet te pparare: diligenter ꝓsidera, q̄ apponunk. ⁊ in quo. Suscitauit martinus tres mortuos, quātos nimiꝝ saluatorē legerat suscitasse? reddidit visum cecis, surdis auditū, mutis loquelā, claudis gressum, aridis sospitatē; euasit diuina virtute pericula, p̄prij corporis obice, flamas repulit: imanē sacrilegā molem, colūna parili celo descēdente, pstrauit: leprosiꝝ mūdauit oculo: curauit oleo paralitica: demones vicit: angelos vidit: futura p̄uidit. Verū, hec siquidē ceteraq; huiusmodi altissima q̄ fecit magnalia. Quid ni mirifica quedā vasa dixeri, diuitis huius auro gratia, gēmis micantia, pariterq; materia ⁊ opere p̄ciosa? Noli in his saporem querere: sed mirare splendorē. Lucet in huiusmodi lucerna nostra, vt in lumine eius videamus lumen: qđ quidem purum p̄out in se est, nec dum p̄cipere intueri. Non enī est ille lux. sed vt testimonium perhibeat de lumine: ⁊ appareat tibi interim gloriosus deus in scō suo, dum non potes ad gloriaz eius, sicut est in semetipso. Eterū ne putaueris ornatas qdem martini lāpades: sed vacuas inueniri. Non est fatua virgo? habet in vasis oleum, habet vinū in fialis, habet inter paropsides istas, ciborū copiā, delitias vtiq; spirituales: vt non videāt ⁊ mereāt. sed edent paupes ⁊ saturentur atq; in illis qdem dñm laudent. Porro in his iuuant corda eorum. Alioqn quō mortui laudabunt te dñe? Ut ergo sit iocūda decoraq; laudatio in admiratione etiā viuāt ex imitatiōe: vt auidius sumant delitias ipas q̄; diuitias curiosius ꝓtemplenk. Sic nimirū, inter splendorez ⁊ ardorem lucerne huius, vicarijs qbusdam affectib⁹ ꝓcurendū: vt nobis alter ex altero cōmendet: ⁊ mutua collatiōe, vterq; cōplatior fiat. Siqdē, hūilis fuit ⁊ spū paup. iste martin⁹? Sicut euidētissime, pbat effectus ipe divine gr̄e: quā, pfctō tā multā nisi multū hūili nō dedisset. Ut tm̄ pauca vtutū ei⁹ inditia, pmā? paupe ⁊ illū spū beatus nouit hylarius, cum imponere ei diaconatus officiū tentans, nec pualēs, q; indignū sese vociferaret, exorcista eū esse, p̄cepit in quo quidā locus iniurie videret: sciens nimiꝝ q; humilitatē ordinationē minime repudiaret. Paup fuit: vesse sordidus, crine incultus, facie despicabilis: q̄ qdez licet in electione eius a qbsdam maliuolis obiecta fuil sent: ⁊ in ipo tm̄ epatu, sicut scriptū est, penitus nō mutauit. Demiq; q: vere paup spū fuit: martinus paup ⁊ modicus meruit nominari? Audi vero māsuetudinē eius: suo illo sulpitio, sic scribente. Tantā aduersus oēs iniurias patientiā assumpserat? vt cuz esset sūm⁹ pōtifex, impune etiā ab infimis clericis lederetur: nec p̄opter id eos aut loco vnq; amoueri aut a sua quantū in ipso fuerit charitate reppulerit. Quod quidem in hūitio manifeste p̄batum: omnes vos arbitror meminisse. Eum nēpe ⁊ omnibus sibi succesorē elegit, de tātō post futura aduersitate p̄mouit: postremo ī fide ⁊ lētate ipi? scīm fecit illūad cui⁹ os aureus fue rāt. cum responderet hoī, q de eo suscitabatur?

Si illum deliz queris pspice eminus: ecce celum solito sicut amens respicit. Crebro si qdem hō dei vtpote terram despiciēs: celū suspitiebat. Nēpe sciebat ad hoc sese vt sup̄ meminim? rectā z in ipso corpore accepisse staturam: sciebat illic esse thesauz suū: sciebat illic sedere in dextera patris xp̄m suum: sciebat inq̄z sese donec illuc pueniret qō desiderarat assequutuz. Unde z hoc ip̄m qō delirus vocabaf in terra merito nō attēdit: cuius nimiz cōuersatio esset in celis: cuius oculi ī capite suo. Sane illuc etiā lachryme eius a maxilla ascendere ꝓsueuerāt: qb⁹ fic abundabat vt soleret ꝓ illoz quoq; q̄ obtrectatores sui videbanf flere peccatis. Sane quātuz iusticiā eſurierit: tū in ceteris ei⁹ actibus: tū specialiter in idolatrie pſecutiōe probatū est: in tempoz destructōe: in statuarum deiectione: in succisione lucoz. Ubi se quoq; aliqū nō est veritus dare discrimini: vt occasio tanti criminis de medio tolleret. Nam misericordem eum in paupe se exptū saluator ipse apud angelos gl̄iabaf: datā sibi medietatem vestis ostentans. Utinā aūt nobis etiam miseris apud summū iudicem. in cuius tam admirabile tabernaculū itroiuit misericordiā illaz exhibere dignet: qua z illos olim morti destinatos z tormētis varijs deputatos eripuit: ꝓ quibus ante terreni iudicis tanuam nocte media scribif iacuisse. Quomodo enim non audiet eum? nūc qui tūc quoq; fecit audiri? Porro mūdiciā cordis eius illud vel maxime indicat: qō nō est ꝓfusus inimico loquens in portanibil in me funeste reperies abzae finus me recipit. Nam in ope pacificoū feliciter plane consumans labores suos: licet diez suoz finem non ignorare: clericos adūt dissidentes. inf quos reformata pace: ipse quieuit. Cetez pſecutiones quas sustinuit ꝓpter iusticiam longū ē numerare: quomodo apō iulianū augustū intrepidus. imo z illato terroze cōstantioz. custodie mācipatus est. vt inermis postero die barbaris opponeref: quō circa alpes sub securi quā in verticem eius latro vibrabat. securissim⁹ fuit: quomodo illum mediolani auxentius arrianus graviter infectatus multisq; appetitum iniurijs tandē decinitate exturbauit: quō z alibi pius aduersus sacerdotuz pfidiā acerrime pugnās. supplicijs affect⁹ publice virgis cesus. inde quoq; exire cōpulsus est: quō item cuiusdā fumi euersione cū gentilis eū stricto gladio peteret nudā cerulcē prebuit pcussuro. donec ille extollēs ad ictum dexterā cecidit resupinus: quō alter eum cultro ferire voluit. sed ferrū de manibus eius elapsuz repente disparuit. Ꝓ quibus oībus dubiū nō ēmultipliciter coronari eū qui qdem z si non semel effectu ꝓfumate passionis. sed quotiēs martyr fuit affectu deuotissime voluntatis. Comedite iā amici z bibite et inebriamini carissimi. Sic enim viuit et in talibus vita spūs mei. Misi forte beatos pdicat fmo diuinus. q̄ mortuos suscitant cecos illumināt. morbidos sanant paraliticos curant demonibus imperant futura prenunciāt miraculis coruscant: z non magis paupes spū. mites. lugentes. esurientes. z sitientes iusticiaz. misericordes. mūdi cordis pacificos. pſecutionem patientes. ꝓpter iusticiā. Ignoscite mihi frēs: exemplū obedientie paulomin⁹ preterini: qō qdem vel solū iuxta ꝓpositum ordinē ī martino quoq; nobis ꝓuenit exhiberi. Sane morā facim⁹? sed vt arbitroz bonum est nos hic esse: tardius enī hodie venim⁹ ad martinū. Dñe inqt si adhuc pp̄lo tuo sum necessarius. nō recuso laborē: fiat volūtas tua. Overe sanctissimā aiazo ineffabilē charitatēo obedientiā singularem. Bonū certamē certasti. cursum ꝓsūmasti. fidē seruasti. de reliquo supest tibi corona iusticie quā reddet tibi dñs hodie iustus iudex. z adhuc dicis non recuso laborē. fiat voluntas tua. Obtulisti plane isaac. vnicū illū quē diligis. qō in te est ingulasti. imolasti singulare gaudiū tuū. pia deuotōe. itez parat redire in piculā. innouare certamina. denuo subire laborē. sustinere tribulationē. plongare tēptationē: deinde differri adhuc ab illa felicitate. z diu desiderata societate beatoz spirituū. atq; in huius mortalitatis erūnas ab ipso introitu gl̄ie reuocari: postremo qō maximū est a xp̄o tuo peregrinari diutius. si mō ipse voluisset. Nec sane dubiū. qn amplioré gr̄am ꝓsequaf q̄ paratū exhibet se ēt

ante mandatū. ℣ Magna quidē obedientia vestra angeli sancti: sed qō dicere audeam pace vestra nescio an inueniat in vobis qs̄ qz̄ paratus in tale aliqū ministeriū mitti in quo necesse habeat nō videre facie patris. ℣ Magnū ē petere q dñm secutor⁹ oīa relīq sti: sed audiui te in mōte dicentē: vbi trāsfi gurat⁹ ē coā vobis: dñe bonū ē nos hic eē faciam⁹ tria tabernacula. Dñe si adhuc po pulo tuo sum necessari⁹: nō recuso laborez. Paratū cor tuū martine paratū cor tuū: siue manere i corpe. siue dissolui z eē cū xp̄o. Et magna qdē i hoīēda morte securitas: magna i vitioē xp̄i desiderāda z tā feruenter ac singulariter desideranda pfectio repit: sed id qdē lōge ampli⁹ p omnē modū q q mori nō metuis. imo q tāto desiderio p̄sen tiā dñi ꝯcupiscis: viuere quoq nō renuis z expectatione molestissima fatigari. In q̄ enī alio nō obedire potuerat⁹ q in hoc tan to articulo. tam deuote clamabat. fiat volū tas tua? Nec ergo ps nr̄a sit frēs in conui uio hodierno: hāc nobis obediētiā in men sa paupis. imo tā diuitis hui⁹ appositā dili geter ꝓsiderem⁹: sciētes qm̄ ipa ē que a no bis exigit ipa quā oportet nos ꝓparare: vt singuli quiq dicam⁹: qz parat⁹ sū z nō sum turbat⁹. vt custodiā mādata tua. Nec mō semel aut in parte: sed paratuz cor meū de⁹ paratū cor meū: paratū ad vtrūq. z in nul lo tue ꝓscribens dispositioni. Forte hoc cu pio spāliter z vehemēter: sed ne illud qdez recuso: sicut fuerit voluntas in celo sic fiat. Desidero requiem. sed nō recuso laborem fiat volūtas tua.

¶ In natali sancti clementis De trib⁹ aquis. Sermo vnicus.

cxl

Preciosa in cō=
spectu dñi mors sc̄oz ei⁹. Au
diat pctōr z trascat dentib⁹ su
is fremat z tabescat: qm̄ dep
hēnus ē in astutia sua: cecidit i foueā quā fe
cit: icidit i laqueū quē tetēdit. Inuidia sig
dē diaboli mors introiuit i orbē terrarū: sz
ecce ꝓciosa facta ē mors sc̄oz. Audi igitur
hostis vite: mortis auctor attēde. Quid va
let iā fraus tua: versutia tua qd nocet? Im
mo vt plus deleas etiaz oīa coopank in bo
nū his q fm ꝓpositū vocati sunt sc̄i. Neq
enī aliter qz ipa q̄ tui ē opis de te hodie be
atus martyr: cui⁹ solēnia celebram⁹ morte
corpis triūphauit. Fecit siqdē de necessita
te virtutē: penā peccati i meritū glorie cō
mutauit: fidelez se pbauit in modico: vt di
gnus inueniret supra multa cōstitui. ℣ Do
dicū nāqz erat z oino modicuz qcqd p̄ius
acceperat anima illa beata: quantū ad illā
gloriā quā p̄ti pmeruit passioe. Oīs enim
delectatio mundi huius vniuersa eius glo
ria quicquid deniqz in eo cōcupiscit p̄ius
modicū est in illius felicitatis: in illius glo
rie: in illius beatitudinis cōpatiōe: si tamē
vel modicū dici debet: z nō potius nihilū
vapor ad modicuz parēs. Acceperat beat⁹
clemēs nobile gen⁹ amplas possessiones he
reditatē multā: scientiā quoq qz plurimā:
ita vt optimus quidem illius tpis philoso
phus habēt. Acceperat hec vniuersa a do
mino: dei enim dona sunt etiā ista. Fidelez
ergo se pbauit ei q dederat: cū p ei⁹ amore
vniuersa ꝓtēpsit oīa detrimētū faciēs z ar
bitrat⁹ vt stercora vt xp̄m lucrifaceret. Sz
forte murmurat etiā nūc inimicus pellem
inquies p pelle: z omnia que habet homo
dabit p anima sua. Quid ergo? Putas q
in ipa sui corporis vita quā acceperat a do
mino infidelis inueniat: vt vel ipam p̄fere
rat illi? Ecce hēs potestatē irruere in euz p
satellites tuos: vt coartet ex duobus: aut a
dño necesse hās: aut a corpe separi. Varia
z imania exgre giā tormētor: sed noueris
te martyri nr̄o fabricare coronas. Sic enim
ipa vite hui⁹ ornamēta z aduniēta ꝓtēpsit
sic ꝓtēnt z ipaz: oē corp⁹ tibi exponit i mor
tē: z i facie maledicet tibi: atq idola tua sa
cro ore blasphemās dñm deū suū: etiā iter
mēta libere p̄dicat ingenue ꝓfitet. Coronabit ḡ: qz legittime certauit: qz fideliter vi
cit: qz nec blādimentis vite huius: nec mor
tis horrore a charitate xp̄i potuit separari
Dic queso nobis aīa sc̄a q̄ sic corp⁹ tuū sup
plitijs expon ebas? obsecro diligebas illud
an nō? Vtiqz diligebā inqt: nemo.n. odio
habuit carnē suā. Diligebā ḡ eā sz paz dili
gebā tamē ancillā: z mlto magis diligebā

dñm deū. Utq; ꝓbatio dilectiōis eēt exhibitio opis: libenter ipsam q̄z ꝓ eius gloria morte amplectebar. Quid nos ad hec dicimus frēs? Cōgratulamur matri: sed iā glia eius nō sine nr̄a ꝓfusione est. Ecce enī beatus clemēs hō erat filis nobis passibilis eadem circūdatus infirmitate: z carni sue eodem vinculo naturalis affectōis inherens. Si g̃ ille sic glificauit xp̄m in corpore suo et calicē salutaris accepit? qd nos retribuim⁹ dño ꝓ oīb⁹ que retribuit nobis? Eadē certe nos ifigniuit imagine: eodē sanguīe nos redemit: z vocauit in eandē hereditatez incorruptibilē incontaminatā eternā cōserua tam in celis. Ut qd g̃ non possumus z nos cū beato clemēte bibere calicē eius? Sz forte respondeant aliq. Possum⁹ si oportunitas non deesset: sed psecutiōis tp̄s cessauit. At ego fateor nō satis crediderim ista dicētib⁹. Quid enī? Quotidie ceditis punctionibus vnius? z mucroni vos arbitramini posse resistere? In minimis ꝓbate ꝓflictib⁹ q̄z viriliter in maiori certamine stare possitis. Ecce enī nō nobis dicit: sacrificate idol̄ z viuite: aut si hec nō vultis oportet vos diuersis supplicijs interire. Nouit dñs figmē tum nr̄m: nec dat nobis tam forte certamē. Beato clemēti forte certamē dedit vt vinceret: z cognosceret qm̄ oīuz potentior ē sapientia. Testrū aūt certamē quale est frēs? Quotidie vobis suggerit in corib⁹ vr̄is: frange ordinez tuū murmura detrahe age remissius infirmitatē simula: responde ei q forte durius locutus est vt satisfacias desiderio tuo. Nec dicit nisi hec feceris morieris: sed vt multū cū difficultate z labore resistas aīo tuo. Et quis sustineret tāta? Nec enim intus audire hec respondere consueuimus exhortantib⁹ nos: aut foris homini aut intus spiritui sancto. Si ergo in eiusmodi certamine periclitamur? si vix resistim⁹? si interdum etiam succumbimus? quid in illo tamgraui certamine faceremus? Si iuncis fragilibus cedit infirmitas nostra? quomodo telis resisteret? Uidetis quomodo ad nihilum redacti sumus: z sicut solent mulieres aut paruuli pugnātes laudamus alios pugnare ipsi non possumus. Quid tamen agimus? Omnes certe ad nuptias vocati sumus: z in conspectu eius vacuos apparere non licet. Diligenter ergo considerem⁹ q̄ apponunt nob: qm̄ talia oportet nos ꝓparare. Cōsiderauit beat⁹ clemēs vinū sibi appositū eē a dño: z ipse quoq; qm̄ diues fuit ad nuptias illas vinū nihilomin⁹ ꝓprij sanguis effusionē portauit. Sz nos paupes sum⁹ z vinū nō hēmus. At ille. Implete ītr idrias aq̄. Ergo ne z ipsa suscipiet aq̄? si attulerim⁹ eam? Utq; suscipiet: nā z ipaz cū vino appositā inueniet: q fm monita sapientis diligēter ꝓsiderauit q̄ sibi apponunt ab eo q venit nō in aq̄ solū sz in aq̄ z in sanguīe Testimoniū enī ꝓbuit q vidit qđ apto latere dñi dormiētis i cruce exierit sanguis z aqua. Et nos g̃ frēs vt vel fideles i modico nos ꝓbem⁹ dño nr̄o si martyriū sanguis si hēmus. martiriū enī testimoniū ē: q̄ramus vel testimoniū aq̄: z ne ip̄m qdem despiciet de⁹. Tres sunt enī q testimoniū dant i tra: spūs aq̄ z sanguis. Bti qb⁹ triū suppetit testimoniū: qm̄ funiculus triplex difficile rūpit. Nos si sanguis testimoniū non hēmus hēmus spm̄ in aq̄: qm̄ fine spū nec sanguis nec aq̄ sufficiet. Immo vo si spūs ip̄e sīn aq̄ aut sanguīe inuenit sufficit testimoniū ei⁹: qm̄ spūs vītas est nec sanguis nec aq̄ qcq̄z poterūt a seipsis sz spūs ē q testimoniū dat i illis. Sane tñ aut vix aut nūq̄z fine aqua aut sanguine spm̄ arbitror inueniri. Propterea dilectissimi queram⁹ vel aquā: q sanguinez nō hēm⁹. Et qm̄ idriaz supra fecim⁹ mētionē: queram⁹ mensuras binas aut ternas q̄s idrie capiebant. Mā z xp̄s triplicē nob⁹ apponit aquā z pfectus omnis q fuerit in nobis sicut ipse videlz tres metretas habere potuerit. Propter hoc enim sub distinctiōe dicit binas vel ternas: vt duas ad min⁹ cōstet necessarias esse tertiam non ab omnib⁹ exigendam. Accipe ergo triplicem aquam quā tibi saluator apponit. Plorat super lazarum z super ciuitatem hierusalem: z hec est aqua prima. Sudat īminente iam passionis hora: z hec est aqua secda non ab oculis tñ sz a toto mūdo manās. Nec aūt rubea ē sanguineiq; coloris sicut scriptū ē. Et fact⁹ ē sudor eius tanq̄z gutte sanguinis decurrētis

in terrā. Jam vō tertia aquaē quā p̄dixi mus de latere eius vna cum sanguine emanasse. Et tu ergo p̄mā habes quidem si rigas p̄scientie tue stratū z doloze cōpunctōis p̄teritoz diluis maculas peccatoz. Secundā habes aquaz si in fudoze vultus tui vesceris pane tuo: z laboze penitentie coꝛpus tuū fatigas ac restringis cōcupiscētie flammā. Est aūt sanguinei coloꝛis seu ꝓpter laboꝛē seu etiā ꝓpter ipm quē extinguit cōcupiscētie ignē. Jā vō si pficere potes vsqz ad deuotiōis gratiā potaberis aqua sapiētie salutaris ē spūs xpi qui super mel dulcis ē fiet in te fons aque salientis in vitam eternam. Et meméto hāc esse aquā que pcedit de latere dormiētis z sine oi molestia fluit. Oꝑtet eum iā moꝛtuum eē mūdo qui in hac voluerit gratia delectari. Ergo vt breuiter repetā: p̄ma quidē a p̄teritis delictis abluit cōscientiā: secūda vt futura caueas extinguit ꝯcupiscētiā: tertia si ad eā pueneris remunerieris potatā aiaz fitientē.

¶ In dedicatiōe ecclesie. Sermo p̄m⁹.

c xlij

Estiuitas hodierna fratres tāto nobis debet esse deuotioꝛ quāto familiarioꝛ ē. Mā ceteras qdē sanctoꝛ solēnitates cū ecclesijs alijs habemus cōmunes hec vō sic nobis est ꝓpria vt nec esse sit vel a nobis eā vel a nemine celebrari. Nostra ē q: de ecclesia nostra: magis autē nostra est: q: de nobis ipsis. Admiramini forsitan z erubescitis celebrari festa de nobis: ſz nolite fieri sicut equus z mulus qb⁹ nō ē intellect⁹. Quid enī lapides isti poterunt sanctitatis hꝫe: vt eoꝛ solēnia celebremus. Habēt vtiqz sanctitatē: sed ꝓpter coꝛpoꝛa nr̄a. An vō coꝛpa nr̄a scā esse qs dubitet q̄ tēplū spūs scti sunt: vt sciat vnusqsqz possidere vas suum i sanctificatiōe. Itaqz sancte sunt aīe ꝓpter inhabitātē spm̄ dei in nobis: scā sunt coꝛpa ꝓpter aīas: scā ē etiaz ꝓpter coꝛpa domus. Adhuc certe incoꝛruptibili tenebaī in carne z coꝛpoze peccati i quo z graue adulteriū crimē admisit illius aīa q̄ dicebat: Custodi aīaz meā qm̄ sanct⁹ ium. Mirabilis plane i sanctis suis nō mō in celestibus: sed etiam in terrenis. Utrobiqz sanctos habet: sed z in vtrisqz mirabilis est: illos quidē beatificās: istos sanctificās. An expimentū q̄ritis ei⁹ de q̄ loqmur sanctitatis z sanctoꝛ vobis istoꝛum miracula desideratis ostendi. Multi certe ex vob a peccatis z vitijs in quib⁹ computruerunt tanqz iumenta in stercoꝛe suo exiere viriliter: z quotidie impugnantibus eis potēter resistunt iuxta apostolum: qui de scis vtiqz loquens conualuerunt inquit de infirmitate sua: fortes facti sunt in bello. Quid mirabilius quādo is qui p̄ius vix per biduum poterat continere a luxuria: ab ebrietate: a crapula: ceterisqz similibus z dissimilib⁹ vitijs nunc ab eis continet multis annis tota vita sua. Quod maius miraculum quādo tot iuuenes: tot adolescentes: tot nobiles vniuersi deniqz quos hic video velut in carcere aperto tenentur fine vinculis solo dei timoꝛe confixi q̄ in tanta perseuerāt afflictione penitentie vltra virtutem humanam: supra naturam: cōtra cosuetudinem. Ipsi credo videtis: quanta iam possemus inuenire miracula si perscrutari figillatim liceret singuloꝝ exitū de egypto z deserti viam idest ab renuntiatione scli introitū. monasteriū in monasterio quersionē. Quid veroꝝ sunt hec nisi manifesta inhabitantis in nobis spūs scī argumēta. Nam habitare in coꝛpoze animā probant vitales motꝰ coꝛporis hītare in aīa spm̄ probat vita spiritualis. In visu z auditu illud dignoscit istud ex charitate z hūilitate ceterisqz virtutibus vestra igit̄ est frēs charissimi vīa est hodierna sestuitas vos dedicati estis dño: vos elegit z assumpsit in ꝓprios. Tibi ingt ꝓpheta derelictus est pauꝑ orphano tu eris adiutoꝛ. Oꝫ bene cōmutastis dilectissimi quicqd habere potui in sclo quā do nunc relinquēdo ea ꝓprij esse meruistis auctoꝛes seculi z eum habere ꝓpriaz possessionem qui sine dubio ꝓtio z hereditas est suoꝝ. Neqzeni sicut dixerunt filij iniqtatis: beatus populus cui hic sunt temporalia sclicz que promissa fuerant pmtuaria eoꝝ plena eructantia ex hoc in illud oues eoꝝz fetosse z sim. lia nō inqz beatus ppls

ent hec sunt sed beatus ppls cuius dns deus eius. Videte ergo an idignū sit vt festū agamus die quo nos assumpsit ppr̄os & in uestiuit se p ministeriales & vicarios suos? vt fiat sicut ipe iam olim pmiserat: ego in quiēs ero in medio eor̄ deus: nos aūt populus eius & oues pascue eius. Qū ent domus ista p manus pontificū dedicata est dño? ppter nos sine dubio factū est: nō solū q tunc pfites fuistis sed & qcūq vsq in finem seculi dño sunt in hoc loco militaturi In nobis pinde spūaliter ipleri necesse ē que in parietib⁹ visibiliter pcesserūt. Et si vultis scire: hec vtiq sunt aspersio: inscriptio: inunctio: illuminatio: benedictio. Hec quidē in hac visibili domo fecere pōtifices hec xps assistens pontifex futuror̄ bonor̄ inuisibiliter quottidie opat in nobis. Primo siqdem aspergit nos ysopo: vt mundemur lauemur de albedi: dicaſq de nobis. Que est ista q̄ ascendit dealbata? Lauet in q̄ nos in cōfessione: lauat nos lachrymar̄ imbre: lauat sudor̄e penitētie magis aūt lauat nos aqua illa pretiosissima q̄ de fonte pietatis id est ab ei⁹ latere emanauit. Aspgit nos ysopo q̄ est humilis herba & pectoris purgatiua: aqua sapiētie salutaris que est timor dñi initiū sapie & fons vite: etiā cōdimentū salis imisc̄s ne sit insipidus timor sine spe sine deuotione. Non solū aūt sed & inscribit digito dei in quo ejciebat demonia: haud dubiū qui in spū scō. Inscribit inq̄ legē suā nō iam in lapide sed in tabul̄ cordis carnalibus: pphetica iplens pmissionē q̄ se pollicit⁹ est ablatur̄ eor̄ lapideū & carneū cor: esse datur̄: id est nō durū non obstinatū nō iudaicū: sq̄ piū: sed mansuetū sed tractabile: sed deuotū. Beatus quē tu erudieris dne: & de lege tua docueris eum Beati inq̄ qui docti & memores sunt mādatorum eius: sed ad faciendum ea. Alioquin scienti bonum & non facienti peccatū est illi. Et seruus sciens voluntatem dñi & non faciens plagis vapulabit multis. Unde & statim necesse est vt unctio spiritualis gratie adiuuet infirmitatem nostram: obseruantiarum istaruz & multimode penitētie cruces deuotiōis sue gra leniens: q̄ nec est sine cruce sequi christū nec sine unctiōe crucis aspitatē ferre: quis posset? Hinc est q̄ multi abhominant & fugiunt penitentiam: crucem quidem videntes sed non etiā unctionem. Vos qui experti estis ecce ipi scitis q̄ vere crux nra inuicta est & p gratiā spiritus: suauis & delectabilis est penitētia nostra & vt ita dicaz amaritudo nostra dulcissima. Alt postq̄ unctio gratie huius pcesserit oportune ex hoc lucernā suā xps non ponit sub modio sed sup candelabrū quia tempus est vt luceat lux nostra coram hoīb⁹ vt videant opa nostra bona & glorificent patrē nrm qui in celis est. Jam vero benedictionem quidem expectamus in fine quando aperiet manum suam & implebit omne animal benedictione. Nam in quattuor̄ premissis merita cōstant: in benedictiōe sunt pmia. In benedictiōe tota cōplebitur gratia sanctificationis quando iā in domuz transibimus non manu factam eternam in celis. Ipsa est que construitur ex viuis lapidibus: angelis scilicet & homīb⁹. Simul enim edificatio & dedicatio ipa cōplebitur. Diuūcta nimirū ligna & lapides domū non faciunt nec in eis habitare quis potest: sola vero p̄iunctio domū facit. Sic celestium spirituum perfecta vnitas & fine vlla sibi diuisione cōnexa: integram & cōgruam deo reddit habitationem quam ineffabiliter beatificat inhabitans gloria maiestatis. Quis enim sic sciret vniuersa regum consilia? aut quis omnia eorum dicta vel facta sic nosset quomodo palatij ligna & lapides si non deesset illis intelligentie sensus? Itaq̄ celestis illius curie lapides viui ac rationabiles diuinis interſunt consilijs & trinitatis misteria nouerunt: audiuntq̄ verba ineffabilia que nō licet homini loqui. Beati qui habitāt in domo tua domine. in secula seculorum laudabunt te. Quanto enim plus vident plus intelligūt plus agnoscunt tanto plus diligunt: tanto magis laudant tanto magis admirantur. Uerum quia coherere quidem sibi domū illam et perfecte conexam esse iam diximus: supereſt vt iunctura & connexionē ipsam aliquatenus exp̄imamus. Legim⁹

in isaia: glutino bonum est. Duplici igitur sibi coherent lapides illi glutino: cognitionis plene ⁊ perfecte dilectionis. Tanto siquidem maiori ad seinuicez dilectione copulantur: quanto ipsi charitati que deus est vicinores assistunt. Sed nec vlla eos separare abinuicē suspitio potest: vbi nihil omnino qđ in altero sit alterum latere patitur penetrans oia radius veritatis. Quoniā vo qui adheret deo vnus spiritꝰ est cū eo: nihil dubium est quin perfecte adherētes ei beati spiritus cū eo pariter ⁊ in eo penetrant vniuersa. Ad hanc domum si puenire desideras: sic cōcupiscat ⁊ deficiat anima tua in atria domini sicut propheta clamat: vnam petij a domino hanc requiraz vt inhabitē in domo dñi omnibus diebus vite mee: ipsuz nihilominꝰ imitare ꝓphetā sicut iurauit dño votū vouit deo iacob. si introiero in tabernaculū. Sed hinc alio fino ne dicemus vobis qđ dñs ipe donauerit.

CItem vnde supra. Sermo secundus.

cxl ij

Lim rex gloriosus et propheta domini dauid sanctus religiosa quadā cepit cogitatione moueri: indignum iudicans qꝺ nullam adhuc dominus sabaoth domuz haberet in terris: ipe vero domum inhabitaret regie dignitatis Hoc ipsum fratres nos quoq decet cogitare fideliter: ⁊ viriliter effectu mācipare Nam qꝺ licet deo placuerit cogitatio illa ꝓphete opus tamen reseruatū est salomoni Alia ratio est: forte prolixioris indigēs disputationis. Jam vo o anima tu quidē sublimi in domo habitas que a deo fabricata tibi est: corpus hoc dico quod sic compegit quod sic aptauit: quod sic ornauit: vt gloriose ⁊ delectabiliter inhabitares. Sed ⁊ipi corpori domum fecit excelsam aptissimam ⁊ decoram: dico autem sensibilem huncinhabitabilem mundum. Nonne ergo indignum reputas: vt tibi ipe fecerit domum: tu vo ei templuz edificare dissimules? Adhuc quidem domum habes: sed certa esto quoniam in breui cassura est domus tua et tu nisi prouideris aliam pluuie ventꝰ ⁊ frigori exponendā. Deu a facie frigoris illius quis sustinebit? Felix proide anima ⁊ multum felix que dicere potest. Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur qꝺ edificationez habemus ex deo domum non manufactam eternaz in celis. Propterea iam non dederis anima somnum oculis tuis ⁊ palpebris tuis dormitationem: donec inuenias locuz domino tabernaculum deo iacob. Sed putamus fratres vbi inuenitur huius edificij locus: aut quis esse poterit architectus Nam visibile istud templuz vtiqz propter nos factum est: ad nostram habitationem. Neqz enim altissimus in manufactis habitat. Quod ergo edificabimus ei templuz: qui dicit ⁊ veraciter dicit: celum ⁊ terram ego impleo? Tribularer valde ⁊ anxiaret super me spiritus meus: nisi qđ audio eum de quodam dicentem: quia ego ⁊ pater ad eum veniemus: et mansionem apud eum faciemus. Itaqz iam scio vbi paranda sit ei domus: quando non capit eum nisi imago sua. Anima capax illius est que nimirū ad eius imaginē creata est. Propter quod iam festina adorna thalamum tuum syon: quoniam complacuit domino in te ⁊ terra tua inhabitabit. Exulta satis filia syon: habitabit in te deus tuus: dic cum maria Ecce ancilla domini: fiat mihi sin verbū tuū. Dic iuxta beate elisabeth verba Et vnde hoc mihi? vt veniat mater domini mei ad me? Quanta enim dei benignitas: quanta dignatio: quanta dignitas: q̄nta gloria animarum: qꝺ dominus vniuersorum qui nullam habet indigentiam templum sibi fieri iubet in illis? Itaqz fratres cum toto desiderio ⁊ digna gratiarum actione studeamus ei templuz edificare in nobis. Primo quidem sollicitī: vt in singulis deinde in omnibus simul habitet: quia nec singulos dedignatur nec vniuersos. Primo igitur loco studeat vnusquisqz ne dissideat ipse a semetipo: qui oē regnū i seipm diuisū desolabit ⁊ domꝰ supra domū cadet: nec intrabit christus vbi fuerit parietes inclinati ⁊ macerie depulse. Nōne corporis sui domum

anima integram vult habere? ⁊ exire illam necesse ē si fuerint a seinuicē mēbra dispersa? Videat ergo ⁊ ipa si desiderat habitare xp̄m p fidē in corpore suo: adest in seipsa solicite caueat ne a seinuicē mēbra eius discideant: idest ratio volūtas atq; memoria. Sit ergo fine errore ratio: vt bene cōgruat volūtati. Talem enim volūtas amat. Sit ⁊ volūtas fine iniquitate: qñ ratio talem approbat. Alioqn si sese iudicat anima ꝓpter volūtatis prauitatē in eo qđ p rationem probat bellū intestinū est ⁊ discordia periculosa: qñ voluntatē huiusmodi rō semp fugillat: sed accusat: sed diiudicat: sed condemnat. Propter qđ ait dñs in euāgelio: Esto consentiēs aduersario tuo dum es in via cū eo ne forte aduersarius tradat te iudici: ⁊ iudex tradat te tortori ⁊ cetera. Sit etiam memoria fine sorde: vt nullum in ea peccatum maneat qđ nō pura confessione ⁊ dignis fructibus penitentie deleatur. Alioqn conscientiā i qua peccatuz latet ⁊ volūtas odit ⁊ ratio execrat. Bonū pinde ꝑparat habitaculū deo: cuius nec ratio decepta: nec volūtas puersa: nec memoria fuerit inquinata. Jam vo sic se exhibentibus singulis etiam omnes nos cōnecti ⁊ conglutinari necesse est: mutua vtiq; charitate que ē vinculum delectionis. Nam cognitio quidem perfecta haberi i hac vita nō potest: forsitā nec oportet. In celesti siquidē domo cognitio dilectionis est instrumentum: hic vo eē poterat detrimentum. Quis enim gloriabitur castum se habere cor? Propterea facile erat ⁊ confundi cognitum: ⁊ cognoscentem offendi. Ibi iocūda erit cognitio: vbi macula iam nō erit. Illa enim domus connexa firmius est tanq; in eternum mansura: hic tanq; tabernaculum bellatorum minus solide copulata. Illa numirum domus leticie: ista militie est. Illa domus laudis: ista oationis. Necinq; vbs fortitudinis nostre: illa est ciuitas requiei nostre. Propterea si victoriosi fuerimus hic illic gloriosi erimus: habentes loco galee diadema: sceptrum ⁊ palmam pro gladio: pro sculo chlamydem deauratam: pro thorace stolā iocunditatis. Interim sane premi: magis q̄ perimi videtur: vtilius ⁊ sustinere pondus clypei ⁊ loricę q̄ maligni iaculis igneis vulnerari: a quibus nos superna sua protectione custodiat: qui est benedictus in secula. Amen. cxl iij

Ite vnde supra. Sermo tertius.

Domus hec fratres eterni regis opidum est: ⁊ obsessuz ab inimicis. Quot quot igitur in ipsius arma iurati sumus: ⁊ eius militie nomina dedimꝰ triplici nobis opus eē nouerimus apparatu ad custodiam castri huius: munitiōe videlicet ⁊ armis ⁊ alimentis. Que est ergo munitio? Urbs fortitudinis nostre ſrō ait propheta: saluator ponetur in ea murus ⁊ antemurale. Murus continentia: antemurale patientia est. Bonus continentie murus qui sic vndiq; circundat ⁊ circūcingit vt nec per oculorum fenestras: nec per ceteros sensus detur ingressus morti. Bonū antemurale patientie qđ primos hostium sustinet impetꝰ vt inter tēptamēta plurima stemus viriliter: ⁊ perseueremus iugiter i concussi. Unicum quippe remedium ē dū continentia quatitur: ⁊ quodammodo nutat obijcere patientiam: ⁊ quantumcunq; ferueat sensus peccati negare omnino consensum. In patientia inquit vestra possidebitis animas vestras. Ponitur ergo i ciuitate sua saluator ipe murus ⁊ antemurale factus nobis a deo patre iusticia: ⁊ prophete patientia: sicut idez ait: dominus meus patiētia mea. Murus inq; ponitur in conuersatiōe: antemurale in passione ab omni bꝰ carnis ⁊ seculi pōtis illecebris abstinēs: ⁊ aduersa fortiter sustinēs vniuersa. Opet autem ⁊ arma parare? sed arma spūalia arma potentia domini: non modo ad resistendum: sed ad pugnādum quoq; et expugnandum viriliter inimicum. Induite vos armaturaz dei: ait paulus ⁊ cetera. Quid enim putamus fratres? Grauis quidem nobis est inimici tentatio: sed longe grauior illi nostra oratio. Ledit nos iniquitas eius atq; versutia: sed multo amplius

nostra eum simplicitas ⁊ miserícordia torquet. Humilitatē nostram nō sustinet? vnā nostra charitate: māsuetudine ⁊ obediētia cruciat. Jā vō nec fame quidē vigeri possumus: vt hostib⁹ castra tradere cōpellamur: qm̄ gras deo nō venit sup nos terribilis illa cōminatio pphete: imo dñi p pphetā: fames videlicet ⁊ sitis: nō panis ⁊ aque: sed verbi dei. Sicut enim legimus: Nō in solo pane viuit hō: sed in omni verbo qđ procedit de ore dei. Itaq; nō nobis aliēta desunt qui ⁊ sermones frequēter ⁊ frequēti⁹ sacras lectiōes audimus ⁊ interdum spūalis quoq; deuotiōis gustamus delitias tanq; si catelli edāt de micis que cadūt de mēsa dñor suor: celestes illos cōuiuas dicoq; replentur ab vbertate dom⁹ dñi. Habem⁹ etiā panē lachrymar: qui sz minus suauis optime tñ cōfirmat cor hois. Habemus ⁊ obedientie panē de quo loquit ad discipulos dñs: meus inquiēs cibus ē vt faciā voluntatē patris mei. Habem⁹ sup oīa de celo panē viuū corpus saluatoris: in cui⁹ vtiq; fortitudine cibi oīs aduerse ptis deicit fortitudo. Sic ergo munita ē castri dñici fortitudo: vt nihil iam timere oporteat: si tñ viriliter agere voluerimus: vt videlicet nec proditores: nec pusillanimes inueniamur. Nam pditores qdē fiunt si qui forte i hoc dñi castrū inimicos eius introducere moliunt: quales vtiq; sunt detractores deo odibiles: qui discordias seminant: ⁊ nutriunt scandala inter fratres. Sicut enim in pace factus ē locus dñi: sic in discordia locū diabolo fieri manifestū est. Nō miremini frēs si durius loquar videor: q: veritas neminē palpat. Omnino pditorē sese nouerit si qs forte qđ absit vitia quelibet in hāc domuz conet inducere: ⁊ templū dei spelūcaz facere demoniorū. Gratias deo raro hic inuenimus huiuscemodi: sed tñ deprēdimus interdū forte nōnullos q locuti hostibus pepigerāt fedus cuz morte vt molirent qp in eis erat iminuere ordinis disciplinā: intepescere feruorē: turbare pacē: ledere charitatē. Uer nos quidē cauemus ab eis quātū possumus: sicut scriptū ē de quibusdam iesus aūt nō credebat se eis. Dico aūt vob Iz portent modo: sed portabunt graue iudiciū: nisi citius emēdauerint: siue graue dānū molumt iferre. Quid enim frater? Ualitati aut tepiditati: seu cuilibet alteri vitio fidē seruas operibus? ⁊ deo p tonsuram mētiris? Optimū certe castrū tulisti xpō: si inimicis eius tradideris clarā vallē. Optimos inde singulis annis ⁊ pciosos in oculis suis redditus accipit? ⁊ pdā multā quā hostibus eripit in hūc munitōis sue locuz solet inducere: ⁊ habet fidutiā i multa fortitudine eius. Ecce enim quos redemit ō manu inimici: de regionibus congregauit eos: a solis ortu ⁊ occasu ab aglone ⁊ mari. Quibus ergo pditorē castri huius posteaq; deprehensus ⁊ coprehensus fuerit: neq; enī latere aut fugere potest? quib⁹ inq; putas exponendū eē supplitijs? Neq; enim cetero⁹ morte pdēnabit: sed exquisitus illum necesse ē interire tormentis. Sed nō modo plus imor: circà ista? credo melius deinceps ab hac tam execrabili pditione cauebitis: studētes decetero maiori solicitudine nō attrahere: sed repellere vitia quecūq; sint illa: seu carnalia: seu etiā secularia: ne pditoris notā vel penaz incurrere mereamini. Secūdo loco etiā illud cauete ne qs forte pusillanimitate delectus fugiat a munitiōe: ibi trepedans timore vbi non erat timor: vbi vō summū piculuz ē insana temeritate securus. Hostilibus enīz manibus: hostilib⁹ gladijs se exponit: quicūq; ē ille qui fugit ac si ignoret: qm̄ hostes illi oīno carēt misericordia: crudeles quidem in alienos: sed multo crudeliores in suos: qp pe crudelissimi in seipos. Tertiū piculū dico breuiter: qz iā hora preterijt: dum vestre vt dignum ē saluti plurimuz cupidus a diuersis moz infirmitatib⁹ remedia diuersa cōquiro. Quid pdest si nec pdere castrum nec retinere velis? sed segnis ⁊ delitiosus i eo pmaneas? Toto pinde animo tota virtute dilectissimi cōmissum nobis castrū domini ⁊ regis nostri manutenere laborem⁹ soliciti ꝯ oēs inimici versutias: ⁊ aduersus omnia ei⁹ machinamenta parati: sicut scriptum ē: Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis Ut qm̄ scim⁹ a quo dictū sit: nisi dñs custo-

cxl iiij

ierit ciuitatē: frustra vigilat qui custodit eam: humiliemur sub potenti manu altissimi domum istam tota deuotione eius misericordie cōmittentes: vt ipe nos custodiat ab omnibus insidijs inimicorum omnium ad laudem ⁊ gloriam nominis sui qō é benedictum in secula. Amē.

¶ Item in dedicatione ecclesie De triplici māsiōe. Sermo quartus.

Notiuis laudibus celebramus banc diem: ⁊ festiuis eam gaudijs honoramus. Q; si nec religiosis competit: nec sapientes decet ignorare quid venerentur aut celebrare quod nesciāt: querēdum nobis est in cuius id agitur: vel in quorum cō memoratōe sanctorum. Nec vo id mihi ex me arbitror presumendum: prior loquatur alter cuius testimonium maius sit ⁊ credibilius videatur. Miramini forte cui ista p̄ loquimur cum nostris sese obtutibus ecclesia presens manifestius ingerat: cuius anni uersario dedicatio celebratur. Quid enī parietes eius scōs dicere vereamur? quos manus sacrate pontificum tātis sanctificauere mysterijs. Ex tunc quoq; ⁊ deinceps sanctarum inibi lectionū resultare frequētia? sanctarum orationum: murmurare deuota susurria: sanctaruq; reliquiaruq; honorari beata presentia. sanctoruq; spiritu um i defessa nosci vigilare custodia. Dicas forsitā: cetera quidem euidentia sunt: sed qs angelicas sese vidisse excubias gloriat? Et si tu forte nō vides: est tamen qui videt ipe qui mittit. Quis ille? Nimirum qui loquitur per pphetā: Super muros tuos hierusalem constitui custodes. Est quidem sursū hierusalez que libera est mater nostra: sed mīme ego crediderīz super muros eius cōstitutos esse custodes: in cuius laudibus pphēta decātat: qui posuit fines tuos pacē Tu vo si id parū iudicas: perge audire qō sequitur in testimonio p̄cedēti. Tota die inquit: ⁊ tota nocte nō tacebūt. Siquidem aduertere est: vel ex ipo nō hāc eē hierusalem de qua legisti: Forte eius nō claudentur per diem: nox enim non erit in ea. Illa ergo hierusalem: nec vicissitudines patit: nec custodibus egetz: nostris potius custodes necesse est ⁊ diebus ⁊ noctibus deputari. Super muros tuos hierusalem constitui custodes. Benign⁹ es domine: nec nostrorum hac fragili protectione murorū potes esse contentus: ipsis hominum p̄latis hominibus angelicam quoq; custodia supponis: vt ⁊ muros defensent: ⁊ eos qui murorum ambitu continētur. Ita pater: quoniam sic est placitum ante te: fic necessariū nobis. Insufficiēs est enim administratio nostra: nisi ⁊ nobiscum ⁊ pro nobis administratorios illos spūs in ministerum mittas vt hereditatem capiam⁹ salutis. Quid enī si nō videmus obsequium? cū experiamur auxilium? Quid si nō meremur aspectum cum sentiamus affectum? Discimus certe vel ex hoc ipo inuisibilia visibilibus preferenda. Que enim videntur temporalia sūt que autem nō videntur eterna. Deniq; in uisibilibus visibilium causa cōstitit: vt sm apostolum: inuisibilia dei per ea que facta sunt a creatura visibili intellecta conspiciātur. Sic nimirum iudeos olim de inuisibili peccatorum indulgentia blasphemantes sanitatis corpoee signo visibili confutauit Ut sciatis quia filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata: tunc ait paralitico: Surge tolle grabatum tuum: et vade in domum tuam. Sic ⁊ pharisēum illum murmurantem aduersus medicum q salutem operabatur: ⁊ succensentem lāgui de que saluabatur manifestis: reuicit iudicijs obsequia mulieris enumerans. Errabat siquidem qui tanq; adhuc peccatricez horrebat: que diuinis inherēs vestigijs rigabat fletibus: tergebat crinibus: p̄mebat osculo: vngebat vnguento. Quis enīm crimina iaz deleta recenseat? quis peccatricē censeat que dum cōmissa deplorat: odit iniquitatem: dum osculatur pedes diligit iusticiam: ⁊ rursum dum tergit crinibus exhibet humilitatem: dum vngit vnguento mansuetudinem p̄fert? Numquid possibile est regnare peccatum in animo contrito ⁊ spiritu ingemiscenti? aut nō multa charitas operit multitudinem peccatoz? Di-

missa sunt ei peccata multa: quoniam dilexit multum. Merito proinde iam nō peccatrix iuxta tuam pharisee sententiam sed sancta: sed discipula xpi vocabitur: a quo etiā dicit i tam breui esse mitis et humilis cor de. Mimirum hoc est quod in prophetā legisti: sed forsitan neglexisti: verte impios et nō erunt. Sic charissimi: sic et antiquus ille accusator fratrum: si in quibus vos erubescitis preterita vestra improperet: apostolū audiat magnifice consolantem vos et dicentem. Nec quidem fuistis: sed abluti estis: sz sanctificati estis. Et illud. Habetis nūc quidem fructum vestrum in sanctificationem finem vo vitam eternam. Et manifestius exprimens: templum ait dei sanctum est qō estis vos. Mimirum ipe est cuius reuerentie primā in huius sermonis principio reseruauimus vocem: dum quererem⁹ sanctos quos scimonie ꝯtulamur duotiōe solēni Licz. n. parietes hos et dici scōs et eē fateat ꝓsecratio epor: frequētatio scripturar: instantia orōnū: reliquie scōr: visitatio angelor: minime tñ eor scitas ppter se credēda ē honorari quos nec ppter se certū ē sanctificari. Quinimo scā ē ppter corpa domus: corpora ppter aīas: aīe ppter spīm inhabitātē. Nec huic dubitet qs: cui inuisibilis ei⁹ gratia visibile nobis signum fiat in bonum. Dico aut in eo qp et ipsi instar illius euangelici paclīti surgitis: qp corporeū hoc grabatū quo iacebatis languidi tam facile tollitis: qp deniq; ambulatis in domum vestram: illam sane domum de qua letamini cum propheta dicentes: In domum domini ibim⁹ O domus admirabilis et dilectis tabernaculis et atrijs concupiscibilibus preferēda. Oz dilecta tabernacula tua domine: cōcupiscit et deficit anima mea in atria domini. Uerum multomagis beati qui habitāt in domo tua domine: in secula seculor laudabunt te. Si quidem gloriosa dicta sunt ō te ciuitas dei. In tabernaculis enim gemitus est penitentie: in atrijs gustus leticie: i te sacietas glorie. Nec quidem infima domus orationis: media expectatiōis: tu gratiarum actionis et laudis. Felix qui hic declinauerit a malo quod est culpa et fecerit bonum: vt illic a malo quod pena est liberetur in te percipiat bonum. Hic nimirum p mitie spiritus illic diuitie: in te plenitudo: vbi bona illa mensura conferta et coagitata et superefluens detur in sinus nostros. Hic deniq; fiunt sancti illic securi in te beati. Ne siquidem primitie spiritus que nūc tantibus interim prerogantur: sanctitas i conuersatione: pietas in intētione: virtus in colluctatione. In sanctitate conuersationis penitentie fructus intelligere: et corporalia queq; diuinorum: exercitia mandator. Et quoniam hec nisi simplex fuerit oculus simplicia esse non possunt: necessario puritas intentionis et puritas cordis exigitur: ne vel honoris ambitus: vel laudis subripiat appetitus: sed solus ille desideretur: qui solus desideriuz replet: et ad proprij fontis originem omnis quā accepimus gratia reuertatur. Memento tamē solam ex omnibus perseuerantiam coronari: nec eam facile inter tot vēdicari posse discrimina vbi multiplicem obtineas in taz multiplici colluctatione virtutem. Nec in tabernaculis. Porro in atrijs que post molestos cōflict⁹ amena iocūditate fouendo excipiūt exeuntes iam diuitie spiritus erogant: requies a laboribus: securitas a solicitudinibus: pax ab hostibus. Ipe enim āmodo iam dicet: vt requiescāt a laboribus suis: qui tāto seruore otium hactenus interdicere: labores indicere consueuit. Ipe seorsum a curis faciet et ab omni solicitudine segregabit: qui modo cōsilia ponit in anima et solicitam facit erga multa turbari. Ipe iā parta victoria in pace in idipm suauiter dormire prestabit: qui dum adhuc leo rugiens fremit et ad vigilias excitat et accingit ad pugnam Ueruz in his vt supra tetigimus liberatio magis a malo qz boni remuneratio est: nisi qō dura nos nostre necessitatis experiētia cogit absentiaz mali boni cumulos estimare quemadmodum ꝓsciētia grauioz: ez imunitatem criminum plenitudinem reputat sanctitatis. Hinc aduertere est qz lōge agim⁹ a sūmo bono: q carere culpa iusticiā: carere miseria btitudinē indicam⁹. Absit āt vt talē qs putet vbtate dom⁹ illi⁹ et touētez

voluptatis et siqua sunt alia q̄ nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus his qui diligunt eu3. Nec audire velis o homo q̄ auris hois non audiuit: nec ab hoie queras q̄ humanus nec oculus videt nec aīus capit. Ne tñ hinc penitus taceam⁹: nr̄a3 hāc p̄ia3 a lōge salutātes triplicē quanda odorare videmur potētie scilicz ⁊ magnificētie ⁊ glie rep3omissionē. Siquidem hō erat similis nobis passibilis qui dicebat. Introibo in potētias dñi. Ceterū nos scire possumus quid sit infirmitate carere tanq̄ infirmitate circūdati: qd vero sit virtute indui ⁊ potentiā introire nec modo potentiā sed ⁊ multā potentiā forte ⁊ omnipotentiā scire non possumus. Clamat etiaz testis fidelis: quia quos iustificauit illos ⁊ magnificauit. Āt magnificentiā illam p̄sertim quā p̄cedere deceat a magnitudine cuius nec finis nec numerus est: vtinam nostre interim exiguitati liceat expectare nam extima re nō licet. Jam vō ne ipsius quidē ṽeri nescisse est aut habere sulpectam glorie p̄missionem. Feliciter tunc ⁊ fideliter hauries gloriam: a cuius interim appetitu tantis cōminatiōib⁹ deterreris. Erat enī tūc vnicuiq̄ laus a deo secura certe ⁊ sempiterna finis pariter ⁊ discriminis expers: ⁊ vt scriptum est iocūda deco3aq̄ laudatio. Eia ergo fratres viriliter interiz in tabernaculis militemus: vt suauiter deinde in atrijs qui escamus: vt nouissime in domo sublimiter gloriemur cum momentaneum hoc ⁊ leue tribulationis nostre supra modum in sublime pondus glorie operabitur in nobis: cū in domino laudabimur tota die in veritate vtiq̄ non in vanitate.

¶ Item in dedicatiōe ecclesie de gemina consideratione sui. Sermo quintus. xlv

Ptiaz hodie fratres solennitatem agimus et preclaraz. Atq̄ id quidem facile dixerim sed pergitis quere cuius sancti illud tam forte nou ita. Quotiens enim apostoli seu martyris vel confessoris alicuius memoria celebratur: haud difficile est dicere vtputa beati petri stephani glorioſi aut sancti patris bñdicti vel alicuius ceterorum magnorum principum mogne curie celi. Nunc vero nullius eorum solennitas agitur: agitur tamen nō nulla solennitas. Nec mō nonnulla: sed nō parua. Et si iaz vultis audire festiuitas est domus domini: templi dei ciuitatis regis eterni sponse christi. Nemo sane ambigit sanctam esse sponsam sancti sanctorum et omni celebritatis honore dignissimaz. An vero domum dei sanctam esse quis dubitet de qua legitur domum tuam decet sanctitudo? Sic ⁊ sanctum templum eius mirabile in equitate: sed ⁊ ciuitatez sanctā iohannes sese vidisse testatur. Vidi inquit ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendentem de celo a deo paratam: tanq̄ sponsam ornataz viro suo. In quibus sane verbis aperire iam cepit: q̄ adhuc fateor dissimulare volebam. Dico autem q̄ eadē sponsa que ciuitas est: sed ⁊ templum quo q̄ ⁊ domus ipsa nihilominus sit. Neq̄ id mirum: p̄sertim cum similiter vnus sit q̄ se ei ⁊ sponsum dignatur ⁊ regem ⁊ deum ⁊ patrēfamilias exhibere. Necdū vob̄ tñ arbitror sanctificatū donec euidētius que domus huius patrisfamilias q̄ hoc dei templum que ciuitas regis istius: quenam deniq̄ huius tam glorioſi sponsi sponsa dici ⁊ esse meruit addiscatis. Āt ego sup hoc quidem non parum vereor loqui quid sentiam ne quem vestrum quod absit aut minus fideliter aut minus humiliter audire contingat: ne quis forsitan ab hoc auditorio aut elatus p̄ magnitudine glorie aut incredulus exeat p̄ pusillanimitate spiritus sui. Opto enim vos semper et fideles ⁊ humiles inueniri: q̄ vtrimq̄ summopere sit necessarium ad salutem. Solis nempe humilibus ipe dat gratiā: cui etiā sine fide placere nihilomin⁹ ipossibile est. Opto igit ⁊ oīmodis cupio vt puulos ⁊ magnos imo vt plus miremi nihil aliud q̄ grāde aliqd ei vos exhibē curetis. Neq̄ enī sine magno aīo bona illa taz magna capere aut vi facere poteritis regno celoz nō plus q̄

idem regnum celorum intrare: nisi quersi fueritis & efficiamini sicut puuli. Non sum homo profundi sensus: nec possum vobis quod non iustaueri eructuare. Dicam tñ q interdum in me sentiam actitari: vt si quis forte sibi vtile indicauerit mittetur Quia enim olim mihi persuasum est vt mi serear anime mee placiturus exide de meo frequenter de ea cogitato vtinam aut magis semel super q liceret. Erat quando id minime actitare libeat: nempe qđ minus si tamē minus & nō magis diligeré eā. Quō enim amat quis cuius mortem amat? Qđ si vt verum est & indubitabile mors anime iniquitas est absolutam perinde liquet esse sententiā q qui diligit iniquitatē odit ani mam suam. Oderā ergo eam & odissem ad huc: nisi hoc mihi amoris eius initiū quod cūq est is qui prior eam dilexerat contulis set. Ipsius proinde beneficio nōnunq de ea cogitans: video: mihi in ea fateor velut duo quedā cōtraria inuenire. Si ipsam p ut in se est & ex se iuxta rei veritatem intue or: nihil de ea verius sentire possum q in nichilum esse redactā. Quid modo necesse singulas eius miserias numerare? q sit onerata peccatis: offusa tenebris irretita il lecebris: puriens concupiscentijs obno xia passionib⁹: ampleta illusionibus prona in malum: in vitium procliuis: postremo to tius confusionis & ignominie plena. Nimi rum si ipse quoq iustitie nostre omnes ad lumen veritatis inspecte velut pannus mē struate inuenunt: iniustitie deinceps qua les reputabuntur? Si lumen qđ in nobis est tenebre sunt: ipse tenebre quante erunt Facile est cuiq nostrum si sua plenius vni uersa & sine dissimulatione vestiget & iudi cet sine acceptione persone: attestari p om nia apostolice veritati & libere proclamare Qui se putat aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit. Quid est hoc q magnificas eū ait fidelis & deuota confessio: aut quid ap ponis erga eum cor tuū? Qđ? Sine dubio vanitati similis factus est homo: ad nihilū redactus est homo: nihil est homo. Quō tñ penitus nihil est quē magnificat deus? Quō nihil erga quem appositus est cor di uinum. Respiremus fratres: et si nihil sū mus in cordibus nostris: forsitan in corde dei potest aliud latere de nobis. O pater misericordiarum o miserorum pater: quid apponis erga eos cor tuum? Scio scio vbi est thesaurus tuus ibi est & cor tuum. Quo modo q̄ nihil sum⁹ si thesaurus tuus sum⁹. Omnes gentes quasi non sint sic sunt ante te: & tanq̄ nichilum & mane reputabuntur Sic quidem ante te: sed non inter te. Sic in iuditio veritatis tue: sed non sic in affe ctu pietatis tue. Nimirum vocas ea que non sunt tanq̄ ea que sunt. Et non sunt ergo: quia que non sunt vocas: et sunt quia vocas. Licet enim non sint quantum ad se apud te tamen sunt: vtiq̄ iuxta apostolum non ex operibus sed ex vocante. Sic nimi rum sic consolaris in tua pietate quem in veritate tua humiliasti: vt magnifice dila tetur in tuis qui merito angustiatur in vi sceribus suis. Siquidem vniuerse vie tue misericordia & veritas requirentibus testa mentum tuum & testimonia tua. Testamē tum v tiq̄ pietatis & testimonia veritatis. Lege hec in corde tuo lege inter teipsum: & de teipso testimoniū veritatis etiam hac communi luce te iudicabis indignum. Le ge in corde q firmatum est dei testamen tum q firmatum est in sanguine mediato ris: & inuenies q̄ longe sit aliud spe possi dere quod re tenere videris. Quid est in quit homo q magnificas eum? Magnus vtiq̄ sed in illo siquidem magnificatus est ab illo. Aut quomodo non magnus apud illum: cui tam magna est cura de eo? Ipsi enī cura est de nobis ait apostolus petrus Et propheta. Ego ait sum pauper & dolens dominus sollicitus est mei. Plane artifitio sa connexio vtriusq̄ considerationis: qua velut vno momento descendens pariter & ascendens & se pauperem & dolentem & de um pro se videre potuit esse sollicitum. An gelicum istud est: ascendere & descendere simul. Videbitis ait angelos ascendentes & descendentes super filium hominis. Ne q̄ enim vicissitudo vlla in eorum ascensio nibus et descensionibus est. Simul enim et mittuntur in ministerium propter eos

qui hereditatem capiunt salutis: ⁊ assistūt vultui maiestatis: deo misericorditer prouidente vt ⁊ nobis sit consolatio: ⁊ illis tribulatio nulla. Alioquin quādo equanimiter paterētur ab illo vultu glorie: in quē semp ꝓspicere desiderant propter nos vel ad modicū separari? Denicz ipsam audi in euangelio veritatem. Angeli eorū ait haud dubium quin paruulorum in celis semper vident faciem patris: sic videlicet paruulorū custodie deputati: vt nō priuati vllo modo beatitudine sua. Hinc est q iohannes sanctus ciuitatem hierusalem descendentem vidit: stantem non potuit intueri. Et aduerte q descendentem dixerit: non cadentem. Cecidit enim quondam non minima pars ciuitatis illius: sed ea quidem minime sancta: quippe cui grauissimus casus fuit q totius inimica facta est sanctitatis. Hanc quidem ruinam terribilem ⁊ horribilem casuz videre non potuit qui necdum erat: sed vidit eam verbum quod in principio erat: vidit principium quod apostolis loquebatur Videbam sathanam tanqz fulgur cadentē de celo. Itaqz pars illa que cecidit: a deo reparanda est cum implebit ruinas ⁊ reedificabit muros hierusalē: non tamen ex his qui ceciderunt. Hec autem que descendēs apparuit iam parata erat sicut secutus adiunxit a deo paratam. Siquidem q descendunt non cadunt angeli diuina preparatio facit: a quo nimirum hic ipsa eis ⁊ voluntas preparata est ⁊ facultas. Unde non solum administratorios: sed ⁊ missos in ministerium apostolus quoqz testatur. Quidni mittat angelos: pro quibus ⁊ ipse a p̄e voluit mitti? Quid ni pro eis inclinet celos: p quibus ⁊ ip̄e quoqz celorum rex inclinauit se: ita vt digito scriberet in terram Domine inclina celos tuos parum est: ⁊ descēde. Quid vltra? Ut quibus condescendit: faciat etiam coascēdere sibi. Ceterum vt iam diximus angelicus quidem ascensus ⁊ descensus caret vicissitudine: nos autē modo hac modo illac versari necesse ē: quod nec supra diuti⁹ stare liceat: nec expediat infra longius demorari. Ascendit ait vsqz ad celos: ⁊ descendit vsqz ad abyssos: aīa eoz in mal' tabescebat. Ut quid hoc? Propterea sane anima in malis interim plus tabescit qz delectetur in bonis: q hec in re: illa vo tiū in spe videantur haberi. Quis poterit saluus esse dicunt discipuli saluatori? Et ille: Apud homines impossibile est: sed non apud deū. Hec est tota fiducia nostra: hec vnica consolatio nostra: hec tota ratio spei nostre. Sz de possibilitate tam certi: de volūtate quid agimus? Quis scit si est dign⁹ amore an odio? Quis nouit sensū dñi? aut quis consiliarius eius fuit? Hic iam plane fidem nobis subuenire necesse ē: hic oportet succurrere veritatez: vt quod de nobis latet in corde patris: nobis per ipsius spiritum reueletur: ⁊ spiritus eius testificans p̄ suadeat spiritui nr̄o q filij dei sumus. Persuadeat autem vocando ⁊ iustificando gratis per fidem: in quib⁹ nimirum velut medius quidam transitus est ab eterna prede stinatione ad futuram magnificationem. Propterea sane geminam illam considerationem: alteram quidem iudicij ⁊ veritatis: alteram vo non incongrue vocari credimus fidei ⁊ pietatis. Nec mirabere i humanis qualitatibus tam dissimilia reperiri si solerter aduertas quanta ⁊ in ipsa et⁹ substantia conuenisse videtur diuersitas naturarum. Quid enim spiritu vite sublimius? Quid vo humilius limo terre? Quam pro fecto tam discoherentium in homine cohe rentiam rerum ipsos quoqz sapientes seculi huius arbitror non latuisse: cum hominē diffinirēt animal rationale ⁊ mortale. Mirabilis siquidem copula rationis ⁊ mortis mira societas discretionis ⁊ corruptionis. Sic nimirum: sic in moribus: sic in affectibus: sic in studijs hominum non minor forte ⁊ amplior cōtrarietas inuenitur: vt si totam ficut est prauitatem seorsum intuea / ris ac rursum quicquid bonum videtur inesse consideres figillatim: plenum censeas miraculo q tam aduersa conuenerint. Inde homo nunc quidem barbara: nunc vo sathanas meretur audire Molite mirari hoc Recolite ex euāgelio cui dictū sit ⁊ vtrūqz

in veritate dictum: prius quidem beatus es simon bariona: nec multo post: vade retro sathanas. Unus ergo vtrūq; etsi non vtrūq; ex vno: illud enim ex patre: istud ex homine: ipse tamen vtrūq; erat. Unde bariona? Quia nō caro sanguis: sed pater ei quod locut⁹ est reuelauit. Unde sathanas? Quia sapuit que erant hominum: non que dei. Jam si in vtraq; consideratione diligēter inspexim⁹ nos quid simus: imo in vna q̄; nihili: in altera q̄; magnificati: quippe pro quibus etiam sollicitudinem gerat tanta maiestas & cor suum apposuerit erga nos: puto temperata videtur gloriatio nostra: ꝛ forsitan magis aucta é: solidata tamen si nō in nobis: sed in domino gloriemur: quibus nimirum in hoc solo respirare est vt dicamus Si decreuerit saluare nos continuo liberabim̄. Ex hoc iam in illa superiori specula vel paululum immorantes queramus tē plum? queramus ciuitatem: queramus et sponsam. Neq; enim oblitus sum: sed cum metu & reuerentia dico Nos sumus. Nos inquā sumus: sed in corde dei. Nos sumus sed ipsius dignatione: nō dignitate nostra. Non vsurpet quod dei est: vt nō apponat homo magnificare seipsum: alioquin faciet deus quod illius erat & exaltantem se humiliabit. O⁹ si & nos puerili aīositate gratis saluari volumus: merito nō saluamur. Excludit misericordie dissimulatio miserationem? nec dignatio locum habet nisi fuerit presumptio dignitatis: ꝓuocat vō compassionem humilis confessio passionis. Nec sane sola facit vt nos ipse tanquam dives ꝑ terfamilias alat in fame: & sub eo panibus abundantes inueniamur perinde domus eius cui nunq; deest alimonia vite. Et memento q; domum suam domum orationis esse diffiniat: quia & hoc prophetico satis videtur testimonio conuenire: qui ab ipso nos in orationibus vtiq; cibandos pane lachrymarum: & in lachrymis potum asserit accepturos. Ceterum iuxta eundem prophetam sicut supra quoq; meminimus domum istam decet sanctitudo: vt videlicet penitentie lachrymas puritas continentie comitetur: & que iam domus est fiat subinde etiam templum dei. Sancti estote in quit: quia ego sanctus sum dominus deus vester. Et apostolus: Nescitis quia corpora vestra templum sunt spiritussancti? & spiritussanctus habitat in vobis? Si quis templum dei violauerit: disperdet illum deus. Nunquid tamen vel ipsa sanctimonia sufficit? Pax quoq; necessaria est apostolo teste: qui ait Pacem sectamini & sanctimoniam: sine qua nemo videbit deum. Nec est que facit vnius moris habitare fratres in vnum: nouam vtiq; regi nostro vero pacifico edificans ciuitatem: que & ipsa hierusalez nominetur: quod est visio pacis. Ubi enim sine federe pacis: sine obseruantia legis: sine disciplina & regimine acefala multitudo fuerit congregata non populus: sed turba vocatur? non est ciuitas: sed cōfusio: babylonem exhibet: de hierusalem habet nihil. Sed quemadmodum fieri posse videbitur? vt rex tantus in sponsum trāseat: ciuitas promoueatur in sponsam. Sola hoc potest que nihil non potest charitas fortis vt mors. Quomodo enim non facile istam leuet? que illum iam inclinauit? Uerū hinc tibi nullatenus consuleda est prior illa quā diximus consideratio tui: hic q̄; potissimuz fidei magnanimitas exercetur. Deniq; et ipse dicit Desponsaui te mihi in fide? desponsaui te in iudicio & iustitia: nō tuam intellige: desponsaui te in misericordia & miserationibus. Si non fecit ille quod sponsus? si non tanq̄; sponsus amauit? si non zelatus est tanq̄; sponsus noli acquiescē sponsam te arbitrari? Itaq; frēs mei si ꝑ abundantem refectionem magni patrisfamilias domus esse probatur: si templum dei ꝑ sanctificationem: si ciuitas summi regis per sociales vite communionē: si sponsa immortalis sponsi per dilectionem: puto nō est iam q; dicere verear nostram esse solennitatem Nec miremini q; in terris agitur hec celebritas: siquidem agitur & in celis. Nempe si vt veritas ait & nō potest esse non verum super vno peccatore penitentiā agente gaudium esse in celo etiam angelis dei: non est

dubium quin sit eis hodie gaudium multiplex super tam multorum penitentia peccatorum. Adhuc amplius vultis audire? Ecce gaudium domini fortitudo nostra. Lolletemur igitur angelis dei: congaudeamus deo: & in gratiarum actione presens solēnitas celebretur: quia quāto nobis domestica tanto amplius debet esse deuota.

¶ Item in dedicatione eccle. Sermo sextus.

Domestica nobis celebritas dedicatio domus nostre: magis autem domestica nostra ipsorum dedicatio est. Nostra siquidem illa aspersio nostra illa benedictio nostra consecratio fuit: que per manus sanctorum celebrata pontificuz etiam hodie anniuersario redditu votiuis laudibus ad memoriam reuocatur. Munquid de lapidibus cura est deo? Non parietes dicūt sed homines: ipsi enim cura est de nobis. Unus homo erat iacob: & dormiens vidit descendentes angelos & ascendētes. Parum est hoc: etiam dominum angelorū adesse testatus est dicens. Vere dominꝰ est in loco isto: & ego nesciebam. Miratur enim gratiam: & dignationis magnitudinem expauescit. Oz terribilio: iste est locus: ꝙz euidentius certiusqz dominus est in loco isto vbi nimirum nō modo duo aut tres sed tā multi in ipsius congregati nomine perseuerāt. Nemo iam nesciat: nemo nostrum ignoret. Siquidem non accepimus spiritum huius mundi sed spiritū qui ex deo est: vt sciamus que a deo donata sunt nobis. Terribilis plane locus & dignus omni reuerentia quē fideles viri inhabitant: quē angeli sancti frequentant: quem sua quoqz pñtia dñs ipse dignatur. Qūo enī tantus patriarcha nescire potuerat: ꝙ non eēt locus vbi non esset deus. Sed forte aliud esse miratus est vbi ait. Vere dominus est in loco isto. Ibi vere est & vere dominus est: vbi in eius nomine angeli simul & homines congregant. Licet enim in omni sit loco qui nullo claudit loco: signanter tamen dicimus pater noster qui es in celis ꝙ aliter illic et ꝓpio quodammodo ꝓsentem se exhibeat: non quidē ipse diuersus sed diuersa distinguēs Est ergo i oīi loco omnia vniuersaliter cōtinens omniaqz disponens: sed longe tamē aliter atqz aliter. Apud malos homines est ꝓstans & dissimulans: apud electos boies operans & seruās: apud superos pascens & cubans: apud inferos arguēs & dānās. Facit solem suum oriri etiam super malos: sed vbi malorum interim dissimulatio est: quodammodo veritas non est. Itaqz si dicere licet: apud impios est in dissimulatione: apō iustos in veritate: apō angelos in felicitate apud inferos in feritate sua. Durum vobis sonat quod de feritate dixi. Ego vō & iram vereor & furorem. Domine ne i furore tuo arguas me. Vere inquit dñs est in loco isto Vbi enīz pluit super iustos & iniustos pater est & pater misericordiarum expectans homines ad pententiam: vbi dānat obstinatos iudex est & horrendum incidere in manus dei viuētis: vbi cubat spōsus est et btā anima quā introduxit in cubiculum suum. Ceterum in loco isto vere dñs est: si tamen seruiamus ei in spiritu & veritate. Nō enīz vere dñs erat apud eos qb⁹ dicebat. Quid vocatis me dñe dñe? & nō facitis que dico? testantur sancte littere in paradiso olim positum ꝓmum adam: vt operaret & custodiret. Sic secundus adam in eccl'ia sanctoz i congregatione suoz in orto delitiaz: figdē delitie sue esse cū filijs hoiuz: ita inqz & ipse dñs est in loco isto vt operetur atqz custodiat Aliogn sicut nisi dñs edificauerit domū in uanū laborauerūt qui edificāt eā: sic nihilominꝰ nisi ipse custodierit ciuitatē frustra vigilat q' custodit eā. Porro angelos ascēdentes & descēdētes eē in loco isto patriarchal ipsa visio manifestat. Ascendētes vt videāt faciē pzis: ō descēdētes vt ꝓuideāt nob. Quid ḡ nos? Qūo hic eē debem⁹ i quāta reuerētia stare i loco isto? vbi de⁹ ē opans & seruās angeli ascendētes & descēdētes. Nimiz penitentes & expectantes esse nos conuenit. Hoc est enim obliuisci que retro sunt: ignorare reprobare recogitare annos illos in amaritudine anime nostre: ac deinceps cc.

gitatione simul ⁊ auiditate extendere nos i anteriora. Ad hoc venimus: in hoc positi sumus. Nec sunt que exiguntur a nobis preteritorum penitudo peccatorum: ⁊ futuror expectatio premiorum.

¶ In transitu malachie episcopi. Sermo vnicus.

cxl vij

DE celo nobis hodie dilectissimi copiosa q̃dam est benedictio destinata: ⁊ fideliter eam non distribui vobis quidem dãnosum esset mihi vero periculosum cui nimirum hec dispensatio videtur eẽ cõmissa. Timeo igitur dãnum vestrum: timeo dãnationem meam: si forte dicatur paruuli petierunt panem ⁊ non fuit q̃ porrigeret illis. Scio enim q̃z necessaria vobis sit e celo veniens consolatio: quos constat illecebris carnalibus et oblectamentis secularibus viriliter abrenunciasse. Nemo sane beneficij esse celestis ⁊ superno dubitet consilio diffinitum: vt episcopus malachias hodie inter nos obdormiret ⁊ desideratam haberet inter nos sepulturam. Cum enim nec solium quidem arboris sine diuino mutu cadat in terram: quis tam ebes vt non euidenter in huius beati viri aduentu ⁊ transitu magnum prorsus consilium supne pietatis aduertat? A finibus terre terrã hic positurus aduenit: alia quidem occasione festinans q̃uis ob specialẽ erga nos charitatem id plurimum desiderasse noscatur. Multa quidem in itinere ipso impedimenta sustinuit: nec transfretare permissus ẽ do nec appropinquaret tempus consũmatiõis eius: ⁊ terminus qui non poterat preteriri. Quẽ quidem multis ad nos peruenientes laboribus tanq̃z angelum dei pro reuerentia sanctitatis sue suscepimus: sed ⁊ nos ipe pro sua mansuetudine et humilitate altius radicata longe supra q̃z mereremur deuoto suscipiebat affectu. Paucos deinde apud nos dies fecit in incolumitate sua dum socios prestolaretur qui dispersi in anglia fuerant: cum regis illius vana suspitio dei hominem impediret. Jamq; omnibus ad eũ collectis ad romanam pro qua venerat curiam parabat iter: cum subito infirmitate preuentus sensit protinus ad celeste magis sese palatium euocari: deo melius aliquid p uidente pro nobis ne a nobis egressus alibi consũmaretur. Nullum quidem in eo non dico mortis sed vel grauis egritudinis signum medicis apparebat: ille tamen exhilaratus spiritu aiebat omnimodis oportere vt hocanno malachias ab hac vita egrederetur. Laboratum est contra ⁊ deuotis precibus apud deum ⁊ quibuscũq; potuimus modis: sed illius preualuere merita vt desiderium cordis ei⁹ tribueretur ei ⁊ nõ fraudaretur voluntate labiorum suorum. Sic enim pro votis omnia ei concurrere vt hũc maxime locum diuina sibi inspirante clemẽtia elegisset: hunc quoq; ex longo optaret sepulture habere diem quo fideliuz omniũ generalis memoria celebratur. Sed ⁊ illud nostra hec gaudia merito cumulauit: q; fratrum nostrorum ossibus de priore cimiterio asportandis huc ⁊ recondendis eadem nobis dies auctore deo fuisset electa. Que nimirum deportantibus nobis ⁊ ex more psallentibus idem vir sanctus plurimum sese illo cantu delectari dicebat: ⁊ non multo post ipse quoq; secutus est somno suauissimo et felicissimo soporat⁹. Agimus itaq; gratias deo super omnibus dispositionibus suis: q; indignos nos beate mortis eius honorare presentia q; pauper suos preciosissimo corporis ei⁹ locupletare thesauro: q; infirmos nos tanta ecclesie sue voluit fulcire colũna. Alterum siquidem e duobus signum istud quod nobis in bono factum est persuadet: q; aut placitus deo sit locus aut sibi placitũ facere velit ad quem tante sanctitatis virum a finibus terre moriturum sepeliendumq; perduxit. Ceterum populo illi affectuosius condolere ⁊ eius que tam miserabili ecclesie dirum hoc vulnus precepit inferre crudelitatem mortis vehementius abhorrere: beati huius patris charitas ipsa compellit. Dira profecto ⁊ inexorabilis mors que

tantam hominum multitudinem vnius p-
cussione mulctauit? ceca ⁊ improuida q̄ ma-
lachie ligauit linguam impediuit gressus:
dissoluit manus oculos clausit. Illos inquā
deuotos oculos qui pijssimis fletibus diui
nam peccatorum reconciliare gr̄am con-
sueuere. Illas mundissimas manus que la
boriosis ⁊ humilibus opibus exerceri sem-
per amauerant? que dñici corporis hostiaz
salutarez pro peccatorū totiens offerebāt:
⁊ sine ira ⁊ disceptatiōe in oratiōe leuaban-
tur in celum: que infirmis multa beneficia
prestitisse noscuntur. Illos quoq; speciosos
gressus euangelizantis pacem euangelizan
tis bona? illos pedes qui tonēs fatigati sūt
studio pietatis: vestigia illa digna que sem-
per deuotis osculis p̄merent? sancta deniq;
labia illa sacerdotis que custodiebāt scien-
tiam: os iusti quod sapientiam meditabat
⁊ linguam eius que iudicium loquēs imo ⁊
misericordiam tantis mederi solebat vulne
ribus animaz. Nec mirum fratres iniquā
esse quā generauit iniquitas inconsiderata
quā seductio noscitur peperisse. Nihil inq̄
mirum si ferit sine discretione que venit ex
preuaricatiōe: si fit crudelis ⁊ fatua que ex
antiqui serpentis fallacia ⁊ mulieris insipi-
entia prodit. Quid tamen causamur q̄ ma-
lachiam ausa sit attēptare fidele equidem
membrum christi: qñ ⁊ ipsum malachie pa-
riter ⁊ omnium electorum caput furibunda
peruasit. Peruasit vtiq; īmunem: ꝫ nō im-
munis euasit. Impegit in vitam mors ⁊ in-
clusit ira se vita mortem: ⁊ absorbta ē mors
a vita. Humanum sibi deuorans: inde tene
ri cepit vnde visa ē tenuisse. At fortasse qs
dicat. Quomodo mors a capite supata vi-
detur? que tanta adhuc libertate seuit ī mē-
bra? Si mors mortua? quomodo malachiā
occidit? Si victa quomodo adhuc p̄ualet
vniuersis? ⁊ non est homo qui viuat et non
videat mortē? Victa plane mors opus dia-
boli ⁊ peccati pena: victum peccatum causa
mortis: victo ⁊ ipse maligno ⁊ peccati autor
⁊ mortis. Nec modo victa sunt hec: sed ⁊ iu
dicata iam ⁊ dānata. Diffinita quidem sed
necdum promulgata sentētia est. Deniq; iā
diabolo est ignis paratus ⁊ si nondum ille
precipitatus in ignem: modico adhuc tem-
pore sinitur malignari tanq̄ maleus cele-
stis opificis factus est maleus vniuerse ter-
re. Terit electos ad eoz vtilitatē: reprobos
conterit in eorū dānationem. Qualis ergo
paterfamilias tales ⁊ domestici eius: pecca
tum scz ⁊ mors. Nam ⁊ peccatum licet simꝰ
cum christo cruci ipsius non dubitetur affi
xum: adhuc tamen interim non regnare q-
dem sed habitare etiam in ipso dum vive-
ret apostolo permittebaꝭ. Mentior si non
ipse ait. Jam ego nō operor illud sed quod
habitat in me peccatum. Sic ⁊ mors ipa mi
nime quidem adhuc abesse cogitur: sed co-
gitur non obesse. Erit autem cū dicet. Ubi
est mors victoria tua? Et ipsa siquidem in-
mica nouissima destruetur. Nunc vo mode
rante eo qui imperium habet vite ⁊ mortis
⁊ mare ipsum certis cohercet littorū metis:
mors ipsa dilectis domini somnꝰ refrigerij
est propheta attestante qui ait. Cum dede-
rit dilectis suis somnum: hec est hereditas
domini. Pessima quidem mors peccatorū
quorum ⁊ nativitas mala ⁊ vita peior: ꝫ pre
ciosa est mors sanctoz. Preciosa plane tāq̄
finis laboz tanq̄ victorie consūmatio: tāq̄
vite ianua ⁊ perfecte securitatis ingressus.
Congratulemur itaq; fratres congratule-
mur vt dignum ē patri nostro: quia ⁊ pium
est defunctū plangere malachiam ⁊ pium
magis malachie congaudere viuenti. Mū-
quid non viuit? Et beate. Mirum visus
est oculis insipientium mori: ille autem ē in
pace. Deniq; iam conciuis sanctorum ⁊ do
mestic⁹ dei psallit pariter ⁊ gratias agit di-
cens. Transiuimus per ignem ⁊ aquam: et
eduxisti nos in refrigerium. Transiuit pla-
ne viriliter: ⁊ feliciter pertransiuit. Uerus
hebreus pascha celebrauit in spiritu: et no-
bis transiens loquebatur. Desiderio desi-
derauī hoc pascha manducare apud vos.
Transiuit per ignem ⁊ aquam: quē nec tri-
stia frangere nec detinere mollia potuerūt
Est enim deorsum nos locus quem sibi to-
tum vendicat ignis: adeo vt ne minimam
quidez aque guttam de lazari digito miser

ille diues ibi habere potuerit. Est ꝛ sursum ciuitas dei quã letificat fluminis impetus: voluptatis torrens calix inebrians q̃z preclarus. In hoc sane medio boni ꝛ mali sciẽtia continetur ꝛ voluptatis ꝛ tribulatiõis: hic capere est experimentuz. Infelix eua ĩ has vicissitudines nos induxit. Hic plane dies ꝛ nox: nã in inferno tñ nox ꝛ ĩ celo tñ dies Beata proinde anima que vtrũq; pertransit nec voluptati inherens: nec deficiens in tribulatione. Breuiter vobis vnum aliqd ex multis huius viri magnificis actibus arbitror referendum: in quo strenue satis et ignem ꝛ aquam noscitur pertransisse. Magni illius patritij hibernien̄sium apostoli sedem tyrannica sibi progenies successionis ordine creans archiepiscopos vendicabat: hereditate possidens sanctuarium dei. Rogatus itaq; a fidelib⁹ malachias noster vt tantis sese malis opponeret: animam suam in manibus suis ponens accessit in trepid⁹ suscepit archiepiscopatum tradens sese discrimini manifesto: vt tanto crimini finem daret. Inter pericula rexit ecclesiam: post pericula sibi continuo successorem alterum canonice ordinauit. Ea siquidem conditõe susceperat: vt postq̃z cessante persecutionis rabie alter secure posset institui: ad sedem propriam remeare permitteretur. Vbi fine ecclesiasticis secularibusue redditibus ĩ cõgregationibus religiosis quas ipse extruxerat: degens inter eos tanq̃z vnus eorũ vsq; ad hoc tempus vixit absq; vlla proprietate. Sic dei hominem examinauit non exinanit tribulationis incendium siquidem aurum erat: sic nec illecebra tenuit aut resolvit nec curiosus spectator in via substitit p̃prie peregrinationis oblitus. Quis vestrũ fratres non vehementer eius imitari cupiat sanctitatem? si id audeat vel sperare? Credo igitur libentius audituros: si dicere forte poterimus quid sanctum fecerit malachiam. Sed ne nostrum forsitan minus acceptabile testimonium videatur: scriptum audite dicentem. In fide ꝛ lenitate ipsius sanctum fecit illum. Fide calcabat mundũ. Ioanne attestante qui ait. Hec est victoria que vincit mundum: fides nostra. Nam et spiritu lenitatis: dura quelibet et aduersa equo animo tolerabat. Hinc quidem post christum fide calcabat maria ne caperetur illecebris: inde in patientia sua possidebat animam suam ne molestijs frãgeretur. De his enim duobus habes in psalmo casuros a latere tuo mille ꝛ decẽ milia a dextris tuis q; multo plures prosperitatis fallacie quã aduersitatis flagella deiciant. Nemo itaq; nostrum carissimi plana mollioris vie superficie delectatus iter illum marinum sibi comodius arbitretur. Magnos hic campus montes habet inuisibiles quidem: sed eo ipso periculosiores. Laboriosior via forte videtur inter ardua collium ꝛ aspera rupium sed expertis longe securior et delectabilior inuenitur. Utrobiq; tamen laborem vtrobiq; periculum esse nouerat qui dicebat: p̃ arma iusticie a dextris ꝛ a sinistris: vt merito congratulemur eis qui transierunt per ignem ꝛ aquam ꝛ in refrigerium sunt educti. Refrigerium vultis audire? Utinam id vobis alius loqueretur: nam ego quod non gustaui eructuare non possum. Videor tamen mihi hodie super hoc refrigerio malachiam audire dicentem. Conuertere anima mea in requiem tuam: quia dom⁹ benefecit tibi. Quia eripuit animam meaz de morte ꝛc̃. In quibus verbis quid intelligam: paucis audite. Siqdem inclinata ẽ iam dies ꝛ longius q̃z sperauerim sermo p̃cessit q; inuitus euellar a paterni dulcedine nominis: ꝛ malachiam filere lingua formidans finem facere vereatur. Mors anime fratres mei peccatum est: nisi forte excidit vobis quod in prophęta legistis: anima que peccauerit ipsa morietur. Triplex proinde congratulatio est hominis ab omni peccato ꝛ labore ꝛ periculo liberati. Ex hoc siquidem nec peccatum in eo habitare dicitur: nec penitẽtie luctus indicitur: nec ab vllo deinceps lapsu ei predicitur esse cauendum. Posuit helyas palium? nõ est qõ timeat: nõ est qõ tangi nedũ teneri ab aduersario vereatur. Currum conscendit non est iam trepidare ne cadat: suauiter scãdit nõ

labore ⁊ propꝛio volatu: sed celeri in vehiculo sedens. Ad hoc nos refrigerium dilectissimi tota animi auiditate curramus in odorem vnguentorum huius beati patris nostri: qui nostrum hodie corporem in feruentissimum desiderium visus est excitasse Curramus inquam post eum crebrius illi clamantes: trahe nos post te ⁊ affectu cordis ⁊ profectu conuersationis: deuotas oīpotenti misericordie gratias referentes q̄ indignis seruulis quibus propria desunt merita: aliena saltem voluit suffragia non deesse

¶ Epistola de eodem.

REligiosis fratribus qui in hibernia sunt: ⁊ bis maxime cōgregationib⁹ q̄s beate memorie malachias episcopus fundauit: frater bernardus clareuallis vocatus abbas paracliti cōsolationem. Si haberemus hic manentem ciuitatem: copiosissimis iure lachrymis plāgeremus talem nos amisisse conciuem. Ceterū si futuram magis inquirimus vt oportet: est quidem non modica doloris occasio tā necessario duce destitui: debet tamē zelum temperare scientia: ⁊ dolorem spei fiducia delinire. Nec mirari quempiam decet si gemitū extorquet affectus: si desolatio lachrymas exprimit: modum tamen adhibere necesse est: imo ⁊ non modice etiam consolari intuentes non que videntur: sed que nō videnť. Que enī videntur temporalia sunt: que autem non videntur eterna. Primus quidem congratulandum est anime sancte ne nos arguat de inopia charitatis: dicens ⁊ ipse quod dominus ad apostolos ait: Si diligeretis me gauderetis vtiq̄ quia vado ad patrē. Preuenit nos ad patrē spirituus spūs patris nostri: nec modo charitatis inopes: sed ingratitudinis etiā rei esse cōuincimur super omnibus que p eum nobis beneficia prouenire: si nō congratulamur ei qui de labore ad requē: de periculo ad securitatem: de mūdo trāsijt ad patrē. Itaq̄ ⁊ pium est malachiam flere defunctū: ⁊ pū magis malachie congaudere viuenti. Mīq̄ non viuit? Utiq̄ ⁊ beate. Visus est oculis insipientium mori: ille autem est in pace Debinc etiam vtilitatis propie consideratio exultandum nobis suggerit ⁊ letandū: q̄ tam potēs nos patronus ad celestem curiam tam fideī preceserit aduocatus? cui⁹ ⁊ feruentissima charitas obliuisci nequeat filios: ⁊ probata sanctitas obtineat gratiaz apud deum. Quis enim nunc malachiam sanctum aut minus posse prodesse? aut minus suos diligere audeat suspicari? Profecto cum diligeret prius certioza nūc sue dilectionis a deo capit experiméta: ⁊ cum dilexisset suos in finem dilexit eos. Absit aūt vt tua nunc o anima sancta min⁹ efficax esti metur oratio: quando pūti viuidi⁹ supplicare est maiestati: nec tā in fide ambulas: ſz in specie regnas. Absit vt imminuta nedū exinanita tua illa tam operosa charitas reputetur: cum ad fonte ipsiz charitatis eterne procumbit pleno hauriens ore cuius et ipsa pri⁹ stillicidia sitiebas. Nō potuit mori cedere charitas fortis vt mors: immo et morte fortior: ipa. Nam ⁊ decedens nō erat immemor vestri? affectuosius vos commēdans deo nostram quoq̄ exiguitatem solita illa sua mansuetudine ⁊ humilitate exorans: vt vestri non obliuisceremur. Unde ⁊ dignum duximus scribere vobis vt sciatis nos ⁊ in spiritualib⁹ siquid nostra in bis exiguitas per beati huius patris nostri merita vnquam potuerit: ⁊ in corporalibus si quando forte oportunitas preberetur oīm vobis consolationem impendere tota deuotione paratos. Et nunc quoq̄ dilectissimi hibernienſis ecclesie grauā hanc destitutioné toto miseraī affectu: ⁊ eo amplius vob cōpatiñ: q̄ vos ampli⁹ ex hoc nouim⁹ debitores. Magnificauit enim dominus facere nobiscum: cum locum nostrum dignatus est beate mortis hm⁹ honorare presentia: ⁊ preciosissimo corporis eius loculo pleno tare thesauro. Nec molestum sit vobis q̄ apud nos habeat sepulturam: quando ordinauit deus fm multitudinem misericordie sue: vt vos eum vinū haberetis: nobis habē liceret vel defunctū. Et nob siquidē

vobiscum pater ille erat ⁊ est: nam in morte ipsius hoc nobis cofirmatū est testamentum. Quamobrem sicut nos huius tāti patris gratia vniuersos vos tanq̄ germanos fratres totis amplectimur visceribus charitatis: sic ⁊ de vobis idem sentire spiritalis ipsa cognatio persuadet. Hortamur autem vos fratres vt beati huius patris nostri sp curetis sectari vestigia eo studiosius: q̄ vobis certus sancta ei⁹ conuersatio diuturnis experimētis innotuit. In hoc enim veros vos eius filios esse probabitis: si paterna viriliter instituta seruetis: ⁊ vt in eo vidistis ⁊ audistis ab eo quemadmodū oporteat vos ambulare sic ambuletis ⁊ abūdetis magis. Siquidē gloria patris sapientia filioꝝ. Nā ⁊ nostrā non mediocriter excutere desidiā ⁊ reuerentiaz incutere cepit presens nobis tante perfectionis exemplar. Atq̄ vtinam sic nos post se trahat vt pertrahat in tā recenti virtutū eius odore auidius alacriusq̄ currētes. Orante pro nobis vniuersitatem nostram christus custodiat.

¶ In obitu reuerēdissimi patris humberti. Sermo vnicus.

cxl ix

HUmbertus famulus dñi mortuus est: venotus famulus: seru⁹ fidel. Ipsi vidistis quomodo nocte pterita inter manus vias expirauit tanq̄ vn⁹ ex vermiculis terre. Per hoc triduum satigauit eum mors: ⁊ demolita ē inter fauces suas: vt satiaret sanguine qué sitiuit. Eia fecit quod potuit? occidit carnē: ⁊ ecce recondita est in corde terre. Separauit a nobis dulcem amicum? prudentem consiliarium: auxiliariū fortem. Nec mihi nec vobis pepercit insatiabilis homicida: mihi autē minus. Siccine sepat amara mors. O bestia crudel? o amaritudo amarissima: o terror ⁊ horror filiorum adam. Quid fecisti? Occidisti: possedisti. Sed quid? Carnem vtiq̄ solam. Anime enim nō habes quid facias. Volat ad creatorem suū: quem tam ardenter concupierat: tā fortiter secuta fuerat oībus diebus vite sue. Sed ⁊ ipsum corp⁹ q̄ videris habere auferetur a te: cū tu nouissima inimica destrueris ⁊ absorberis i victoria. Reddes vtiq̄ reddes aliq̄n corpus illud quod ad signū aduentus tui tantis hesterna die sputis ⁊ excreationibus ac multiplici sordium squalore repleueras letabunda ⁊ laudans: quia ⁊ hunc tuis laqueis irretisses. Veniet vnigenitus patris cum potestate magna ⁊ maiestate humbertū querere: ⁊ illud cadaueros um corpus configurare corpori claritatis sue. Tu autē quid? Profecto quod in hieremia scriptū est In nouissimo dieruz stulta remanebis: ⁊ humberto in eternum viuente tu imperpetuū morieris. Euomuit prophetam marina bestia quem deglutierat: ⁊ tu humbertū reddes quem videris illo tuo vastissimo vētre penitus p̄clusisse. De cetero fratres factitū vobis sermonez in omni forma sanctitatis iste dei seruus exhibuit: quem ⁊ longuz fecit ⁊ magnum. Longum q̄ntū ad lōginquitatem vie: magnū q̄ntū ad vite sublimitatē Non oportet me amplius aperire os meuz si bene retinuistis sermonez eius: si vestris illum cordibus impressistis. Quinquaginta annis ⁊ eo amplius vixit in seruitio illi⁹ cui seruire regnare est: quia a puerili⁹ annis locatus est in sanctuario dei. Nobiscuz triginta annis ab ipo pene principio monasterij huius conuersatus est non solum sine querela: sed ⁊ cum gratia: cuius ex hoc memoria in benedictione erit nobis ⁊ generationi que ventura est. Sicut aduena ⁊ peregrinus pertransijt viam ⁊ vitā istam: quantum minus potuit accipiens de mundi rebus: vtpote sciens quia nō erat de hoc mūdo. Nō habebat hic manentem ciuitatem: sicut nec patres sui: sed in anterioza extentus sequebatur ad palmā superne vocationis. Nihil habet mūdus quod iure clamet in eo vel de eo: quia nec mundus ei placuit nec ipse mundo. Quantum parcius potuit de substantia eius accepit: ⁊ minus accepisset si nō obedientia coegisset. Victum ⁊ vestitum habens his contentus fuit: non ad superfluitatē: sed necessitatem: nisi q̄ ipsam quoq̄ necessitatem superfluitatem esse sepius causabatur. Ante hos paucos dies si bene memini dum loqueremur ad inuicē

dicebat se monasterij huius prebendarium esse: & tanq̃ nullius vtilitatis hominem pasci in domo dei. Erat enim vere mitis & humilis corde: & cum ceteris floreret virtutibus: gratiam tamen mansuetudinis specialiter obtinebat. Ideo sese amabilem & affabilem omnibus exhibebat sicut erat amabilis valde. Verumtamen in his omnibus q̃s circumcisus fuerit os eius & lingua: oĉs vos plenissime cognouistis: qui tamdiu vidistis eius cõuersationem: & sermonẽ eius audistis. Quis vnq̃ ex ore eius sonum detractionis? verbum scurrilitatis: sermonez glorie: inuidie vocem audiuit? Quis eum vel alios iudicantem: vel iudicanti consentientem aliquando deprehendit? Quis eũ loquentem inania audire potuit? imo quis ab eo non timuit si talia forte loqueret audiri? Mirum sollicite custodiebat vias suas: vt nõ delinqueret in lingua sua: sciẽs quia qui in verbo non offendit: hic perfectus est vir. Longe a te humberte ve illud euangelicũ: ve vobis qui ridetis nunc: qm̃ flebitis. Nunquid eum aliquis vestrum ridentem etiam inter multos ridentes inuenit? Serenabat quidem vultum suũ assidentium gratia ne fieret onerosus: sed risum integrum si bene recolitis non admisit. Porro quanti feruoris in opere dei diebus & noctibus fuerit: non solum vidistis: sed etiam admirati estis vsq̃ ad diem mortis sue. Cum enim fere iam ad decrepitam peruenisset etatem: preter incõmoda senectutis etiam tot & tantis infirmitatibus q̃s multi vestrum nõ ignorant lassatus atq̃ q̃ssatus erat: tamen vt dicitur animus victor annorum & cedere nescius infirmitati. Deniq̃ in frigoribus & caloribus per montes & valles ascendens atq̃ descendens iniunctum laborem prosequebatur: ita vt admirationi esset omnibus & stupori. Si eũ quãdoq̃ propter multitudinem negociorũ cõsilij gratia retinuissem tristis perseuerabat & nubilus donec vestro consortio redderetur. Rarissime vnq̃ solẽnibus vigilijs: q̃s tamen non raro anticipabat rarissime ceteris horis psallentiũ choro inuentus est defuisse: nec nisi ea necessitate vt ex infirmi responsum mortis habens infirmitas sequeretur. Porro in refectorio vix communib⁹ cibis vtẽs: siquid forte aliud apponeretur: aut non accipiebat: aut tam moleste accipiebat: vt super hoc vniuersitatem nostram serius molestaret. Decreuerat aquam bibere semper: si non totis viribus restitissem. Vnum siquãdo bibere cogeretur erat vinũ colore poti⁹ q̃s sapore: adeo illud aquis nimijs obruebat. Tlix vnq̃ obedientia cõpellente infirmitorium introuit? vix cum intrasset teneri potuit. Fateor minus obediens in hac parte q̃ auctoritatis sue mole me premeret. Laudo eum in hoc nõ laudo: quia sicut vos scitis non parum in huiusmodi perstitit obstinatus. Credo quia siquid triste sensit propter hoc sensit q̃ minus nobis consensit de necessitate corporis sui. Sed qualis erat in cõsilijs? Purus vtiq̃ et discretus: quod ego tanto melius noui: quanto sepius tetigi pectus eius. Non solus autez nouit hoc: nouit & vniuersitas vestra. Quis deniq̃ multitudine vel magnitudine tentationum percussus? non audiuit ab ore eius & radicem tentationis: & curationis remedium? Ita enim percurrebat omnes angulos conscientie infirmãtis: vt credere posset qui confitebatur eum vidisse omnia omnibus interfuisse: Quante autem charitatis erat? Sic se induerat viscera pietatis: vt omnes excusaret: pro omnibus intercederet: nesciẽtibus illis pro quibus loquebatur: non personarum accepte: sed necessitatum. Erat ergo humilis corde dulcis sermone: strẽnuus ope: feruens charitate: in cõmisso fidelis: in consilio circumspectus & prudens. Compositus erat supra omnes homines quos viderim in diebus istis vnus & idem perseuerans omni tempore & omni hora. Plane in semitis domini iesu posuit vestigia: nec retraxit pedem donec cursum itineris consumaret. Ille fuit pauper: & iste fuit. Tlixit ille in laboribus: & hic in laboribus multis. Crucifixus ille: et iste multis & magnis crucibus affixus stigmata iesu tulit in corpore suo: adimplens ea que deerant passionum christi etiam in carne sua. Resurrexit ille: iste resurget. Ille

le ascendit in celum: ⁊ iste creditur ascensurus. Ascensurus plane cum rex glorie propter nos descendet sicut prius ascenderat: vt notam faciat potentiam suam: cum non minoris excellentie sit descendere per aera q̄z per aerem ascendisse. Sic enim olim angeli predixerunt: quia hic iesus qui assumptus est a vobis in celum: sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum. Ne laudaueris hominē in vita sua ait scriptura: pro eo q̄ non est secura laudatio nisi post mortem. Hoc ⁊ ego in eo studiose seruaui: qui dum aduiueret in huiusmodi nō aperui os meum: ne forte possemus vel ego adulationis notam: vel ille culpam incurrere vanitatis. Ex hoc sane neutrum iam timetur: nec ego euz video: ⁊ ille forsitan me non audit. Sed et si audiat non mouet hominū verbis: fortius inherēs atq̄z felicius verbo dei. Nihil proficiet inimicus in eo: ⁊ vanitatis suggestor non apponet nocere ei. Ecce enim iam coram te est pater dulcissime fons ille puritatis: quem tanto ardore animi sitiebas: ecce immersus es in illaz diuine pietatis abyssum: cuius memoriā abundantie suauitatis tam deuote eructuare solebas. Quis enim tam deuotus predicator pietatis diuine? quis humane puritatis cōmēdator tam studiosus: quis vtrūq̄z rei tā affectuosus amator erat? Aut cui aliquando quinq̄z verba locutus es: in quibus nō vera puritas resonaret? in quibus non sancta dei pietas audiretur? Nō ego super te doleo cui desideriū anime tue tribuit deus mihi ademptum doleo fidele consilium auxilium grāde: virū vnanimē: hominē sm cor meū. In me hec oīa mala reciderūt? in me trāsierūt ire tue dñe iesu: ⁊ terrores tui conturbauerūt me. Elōgastia me amicum ⁊ proximum ⁊ notos meos a miseria: extrahens me i miserijs reliquisti. Abstulisti mihi germanos carne germaniores spiritu: ⁊ in tuis negocijs ⁊ in secularibus sm te sapientes. Sustulisti alios atq̄z alios qui onus meum portabant: onus grande quod mihi imposuisti. Unus mihi ⁊ prope solus bumbert⁹ superat e tātis necessarijs meis eo suauior: amicus quo antiquior: ⁊ hunc tulisti quoniam tuus erat. Ego ego solus ad verbera relinquor? ego mozior in singul': ⁊ omnes fluct⁹ tuos induxisti super me. Utinam quez flagellas occidas semel: ⁊ nō miserum hominem tot ⁊ tantis mortibus seruues. Uerumtamen non contradico sermonibus sancti: sed qui cepit ipse me conterat ⁊ hec mihi sit consolatio: quod affligēs me dolore non parcit. Ego in flagella paratus sum: si forte pius pater in beneficia flagella commutet: vnde verba mea non murmure plena sunt: sed dolore. Non plozo humbertum: neq̄z enim ille plorandus est: qui vocatus est ad mēsam diuitis: sed super me et super vos plozo: super domum istam: super ceteros fratres nostros: qui omnes ab eius ore consilium expectabāt. Sic ⁊ saluator crucem suam tanq̄z latro suum laqueum portans: cum mulieres que eum a galilea secute fuerant super se lamentantes respiceret: conuersus ad eas ait Filie hierusalez nolite flere super me: sed super vosipsas flete ⁊ super filios vestros. Etenim ea que de me sunt finem habent. Que videtis mihi preparari temporalia sunt: que non videtis eterna. Si tēporalia sunt: transitoria sūt. Si transitoria sunt: ⁊ mortalia sūt: ⁊ trāseūdi vel moriendi argumentum hoc solū est quia videri possunt. Temporalia fuerunt que in humberti morte conspeximus: sed iam obtinet gaudium ⁊ letitiam in perpetuas eternitates. Non ergo lugendus nobis: cui nec luct⁹ nec dolor est. Sed nec pro nobis quibus ille sublatus est murmurandum: magis agamus gratias q̄ tamdiu cōcessus est nobis. Si quidez vt ego arbitror decēnū iā decursū est q̄ nō vixit nisi nob ⁊ pro nob. Atq̄z h timor me⁹: ne ideo trāslatus sit: q: nō eramus tā digni pforti illi⁹. Quis scit tamen si propterea sublatus sit: vt nos suis intercessionibus protegat apud patrem. Utinam sit. Si enim tante charitatis erat dum esset nobiscum vt omnia que ad corpoream necessitatem spectant libentius mihi q̄z sibi cederet? quāto magis nūc cum illi summe charitati que deus est inheret maiorem habet in me gratiam ⁊ charitatem? Sed forsitan nunc de me ⁊ de conner

satione mea nouit plenius veritatem: nec compatitur vt solebat ſꝫ vt vereor indignatur. Quod ſi etiam ꝓpter peccata nostra abstulit eum deus vtinam idem ipse obtineat: vt nobis hoc ipsum misericorditer relaxetur ne penam ſuper penam ſustineam. De reliquo fratres dico vobis ſi ſequeremini vestigia eius non tam facile in vanis cogitationibus ⁊ ociosis sermonibus in iocis et scurrilitatibus laberemini: quia in his multum perditis ⁊ de vita vestra ⁊ de tempore vestro. Volat irreuocabile tempus: et dum creditis vos cauere penam istam minimam incurretis ampliorem. Illud enim scitote quia post hanc vitam in purgatibus locis centupliciter que fuerint hic neglecta reddentur: vſq; ad nouissimum quadrantem. Scio ego quia durum est homini dissoluto apprehendere disciplinam ſ verboſo silentium pati: vagari ſolito ſtabilem pmanere: ſed durius ⁊ mlto durius erit futuras illas moleſtias tolerare. Et homo iſte qui hic ſepultus eſt multa in principio ſicut ipſe cognouit ſuper huiusmodi tẽptamenta ſuſtinuit: ſed cum multo luctamine pugnauit et vicit. Et ſicut tunc ei durum erat pugnam ⁊ tẽptationibus ſuſtinere: ſic ei modo durius eſſet ad illas ineptias reuolare: quia bona conſuetudo venerat in naturam. Exercete vos in doctrina iſta ⁊ attendite formaꝫ illam quam vidiſtis in eo ⁊ audiſtis: vt ad eum perueniatis ad quem ipe peruenit qui eſt deus benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

De humilitate. Sermo vnicus.

Omnis qui ſe exaltat humiliabit: ⁊ q ſe humiliat exaltabit. Si diligẽter cõſiderem⁹ fratres: gradus hominũ quattuor inuenimus. Dico aũt ſummã felicitatẽ in celo ad quã ſuſpiram⁹: mediã felicitatẽ vnde cecidimus. Itẽq; mediaꝫ i felicitatẽ in hoc mũdo ꝑ quã gemim⁹: ⁊ in inferno extremã miſeriã ⁊ infelicitatẽ quã merito formidamus. Breuius tamen dicere poſſum: Vitã ⁊ vmbrã vite: vmbrã mortis ⁊ mortẽ. Itaq; nec in ſummo poſiti timemus deſcẽdere ⁊ aſcendere cupimus: eoq; magis anxij quo videmur viciniores infimis q̃ ſupmis. Et ecce nobis dicitur: Omnis qui ſe exaltat humiliabit: ⁊ qui ſe humiliat exaltabit. Quid nã ſibi vult hec cõtrariocãcellata exaltatiõis ⁊ humiliationis? Ita ne paꝛ eſt dñe q̃ i veritate tua humiliaſti nos: q; adhuc exigis: vt apponat hõ humiliare ſeipz: ⁊ qđ reſtat adhuc quo poſſimus humiliari? Sed q illo ceciderit: nõ adiciet vt reſurgat. Qui humiliat⁹ fuerit vſq; illuc: fruſtra ſperet exaltationẽ. Siquidẽ humiliaſti nos in loco afflictiõis: ⁊ cooperuit nos vmbra mortis. Vſq; adeo vita noſtra in inferno appꝛopinquauit. Quo nos humiliabim⁹ vltra? Que vtilitas i ſanguine tuo ſi deſcẽdimus in coꝛruptionem? Sane nihil aliud ifra nos q̃ irrepabilis illa coꝛruptio poſt vmbrã mortis. Qui enim ſe ingt humiliauerit exaltabit. Si dixiſſet qui humiliatus fuerit exaltabit: exultarez vtiq; tanq̃ certiſſime humiliat⁹ hic vehemẽter. Nunc vo cũ dicat: qui ſe humiliauerit exaltabit mihi anguſtie ſũt vndiq;. Nec ignoro quid eligez: ſed quid agã. Exaltari cupio: q; id ſumme neceſſariũ ⁊ ſummope. Sed quidẽ neq; hic neceſſe ẽ. Habeo ciuitatẽ: nec bonũ eẽt hic manere etiam ſi deceret. Porro inferius cũ alijs ire: pire ẽ. Paz enim locũ teneo inferiorẽ ⁊ q ſoluz habeat infra ſe infimũ: hoc ẽ infernũ. Si me illuc humiliauero: nõ ẽ ſpes exaltatiõis: q; q ſe humiliauerit exaltabit. Et id verũ. Si hoc egero moꝛs mihi ẽ. Si aũt nõ egero ab exaltatiõe repulſus: nec ſic effugiã man⁹ mortis. Sed ſi hoc difficile apparet: ſaltem qđ ꝑmiſſum eſt ꝓfiderm⁹. Omnis q ſe exaltat humiliabitur ait. Quẽ eniz veritas humiliat: ipe quõ exaltaf? Neq; hic dicim⁹ quo ſed quõ: q; nec locus videf eſſe ſed virtus. Non inq̃ deeſt hoi quo exaltare ſe poſſit ſed deeſt oĩno q poſſit. Eſt qdem voluntas multa ſed nulla facultas. Nempe velit nolint hoies cõmunis ade ⁊ totius humani generis voꝛ eſt: i veritate tua hũiliaſti me. Qui aũt in vitate hũiliabit veraciter exa

tabit: ⁊ ecõtrà. Quid est aũt falso exaltari: nisi vere nõ exaltari. Gratias ei q̃ nõ dixit oĩs q̃ se exaltauerit exaltabit. Quõ enĩ conaremur in vanuz si id arbitraremur? q̃ñ nec ipa qdem nunc despatio ꝓficiendi appetitũ cohibet exaltari? Et forte hoc est qõ ait. Qui se exaltauerit hũiliabit. Nec ptinet ad effectũ q̃ nullus est: sz ad effectũ qui stultus. Quãtos enĩ videmus hũiliatos: sz nõ humiles? pcussos sed nõ dolẽtes: curatos qdem a dño: sz nec ipsa curatiõe sanatos. Hij sunt q̃ sub sentib⁹ esse delitias cõputãt? dissimulãtes petà q̃actitãt. Lubricũ in quo titubãt tenebras qbus caligant: laqueos inter quos ambulãt locũ afflictiõis quẽ inhabitãt corpus mortis qõ gestant: iugũ graue qõ tollerãt g̃auiorem plciaz q̃z occultãt: g̃uissimã sniaz q̃z expectãt. Talis erat ille cui iohãnes in apocalipsi scribere videbat. Dicis q̃: diues sum ⁊ nulli⁹ ego: ⁊ nescis q̃ tu es miser ⁊ miserabil⁹ cecus pauper ⁊ nud⁹. Nec nimiz si sit vana ⁊ mẽdax exaltatio filioz hoĩum: si quidẽ vani sunt ⁊ mẽdaces. Hũiliat eos veritas: exaltat eos vanitas. Dilexerũt tenebras magis q̃z lucem? amplectẽtes exaltationẽ: sed capiẽtes vanitatẽ ⁊ querẽtes mendatũ. Porro contra veritatẽ q̃ se hũiliãt votis ⁊ studijs quibus possunt dissimulationib⁹ ⁊ conatibus frivolis recalcirãtes fecim⁹ ne aliqd? Puto q̃ inuenimus ⁊ quõ humiliet hõ seipm. Dico aũt vt adhereat hũilianti se veritati: nec dissimulet sed cooperet ei devote pietatis affectu. Proinde cauebo deinceps q̃z sollicite potero duritiã cordis? sentiã ⁊ plã gam dolorem meũ: ne forte si insensibile fuerit sit etiã insanabile vuln⁹ meũ. Ego vir videns pauptatẽ meã in virga idignatiõis eius ne veniat aĩa mea in consortio eoz de qbus veritas ait: Et percussi eos ⁊ nõ doluerũt? curauim⁹ babyloné ⁊ nõ é sanata. Gratis curatio humiliatio hec: sz grauio: morbus supbia é. Que vtiã sic curet vt sanet hac cura. Consentiã itaq̃z aduersario meo acqescã iudicio meo. Cedã veniq̃z vrgenti aculeo ne pũgar. Tale enim esse reor quod dñs ait: Oĩs q̃ se exaltat humiliabit: ⁊ q̃ se humiliat exaltabit. Ac si dicat: Quisq̃s cõtra stimulum recalcitrauerit duplo pũgentur. Parcetur autez qui senserit ⁊ dederit locum ire. Amen.

¶ De verbis apostoli. Nõ est regnum dei esca ⁊ potus. Sermo vnicus. clij

Solet apostolus paulus in verbis eẽ breuis: i sentẽtijs copiosus. Nõ ignorauit hoc ille tã eloquẽtie q̃z sapiẽtie dotibus approbatus: q̃ singula pauli verba tonitrua iudicabat. Tam signãter enim vniuersa depromit: ⁊ sic intonat spũ ⁊ virtute: vt in serie ordinez: in sensu plenitudinẽ: in vtroq̃z cõnexionem mirabiliter ostẽdat. Nõ é igt regnuz dei esca ⁊ pot⁹: sz iusticia ⁊ pax: ⁊ gaudium in spũ scõ. Quid ad hec dicitis vos gulosi ⁊ luxuriosi: quoz deus vẽter est: quoz vsus aut in vẽtre aut sub vẽtre est? q̃ vt ait idẽ apls: In luxurijs enutristis corda ⁊ corpa vestra. Audite audite: q̃: esca vẽtri ⁊ vẽter escis: deus aũt et hũc ⁊ has destruet. Ue vobis q̃ vomitis in lectis eburneis: ⁊ lasciuitis in stratis vestris? q̃ comeditis vitulũ de armẽto: ⁊ bibitis vinũ defecatuz: ⁊ prunis vngemini vnguẽtis. Filij hominũ vsq̃z quo graui corde q̃: pingui corpe? vt qd diligitis vanitatem ⁊ veritatem negligitis? Pinguedo carnis delicie corpis: saturitas vẽtris: aut añ morẽ vos deseret: aut vos in morte illã relinq̃tis: q̃ñ ingt sanctus dauid: Cum interierit nõ sumet omnia: neq̃z descẽdet cum eo gloria eius. Sicut oues in inferno positi sunt mors depascet eos. Oĩ bene ficut oues: q̃ detracto vellere mũdialiũ deliciaz dure i pfensq̃z detõsi sempiternis nudi deputabũtur incẽdijs. Mors depascet eos: q̃: semp morient ad vitã: ⁊ viuẽt ad mortem. Ergo hic vermibus corp⁹: illic aĩa ignibus deputatur: donec rursus infelici collegio colligati tormentis penalibus socientur qui socij fuerunt in vitijs. O delicate qui delicijs & vitijs circumfusus atq̃z confusius es: confusionem expecta ⁊ mortem. Nõ est regnũ dei esca ⁊ potus: nõ purpura ⁊ byssus: quia diues ille vtroq̃z circumfusus in puncto ad inferna descendit. Quid ergo? Sed iusti-

tia ⁊ pax ⁊ gaudium in spiritusancto. Attẽdis ⁊ intendis: quia gaudiũ in fine est. Sic fatui filij adam precipiti saltu iustitiã trãsilientes ⁊ pacem rem finalem in principiuz cõuertere ⁊ peruertere vultis? Nemo enĩ est qui gaudere non velit. Non stabit ⁊ nõ erit istud: quia sicut non est pax impijs: sic nec gaudere impijs dicit christus dominꝰ. Prius est iustitiam facere: inquirere pacez ⁊ persequi eam: ⁊ sic demũ apprehendere gaudium: imo a gaudio comprehendi. Sic ⁊ angelicus ille conuentus prius fecit iustitiam cum stetit in veritate: ⁊ veritatis defuit desertorem. Post hec illa pace firmati sunt: que exuperat omnem sensum: quia cũ diuersis honore primatibus distinguãtur: nullus est qui murmuret: qui inuideat nullus. Lauda hierusalem dominũ: lauda deũ tuum syon: quoniam confortauit seras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem: ⁊ adipe frumenti satiat te. Lauda ⁊ laudes replica: qz munitissimis vectibus ⁊ inconuulsibilibus seris clause sũt porte tue. Nullus inimicus intrat: nullus exit amicus. Benedicti filij tui in te omni benedictione spirituali in celestibus cũ christo. Jam non ẽ timor in finibus tuis: quia posuit fines tuos pacẽ. Nulle ibi tentationes: nulla sese tentationũ turma confundit: quia verspellis ille ⁊ tortor longe est a muris tuis: ⁊ ille qui idem est: omnia in identitate consolidat atqz cõpingit. Cuius participatio inquit in idipsum. Hic iam tertio hauriunt aquas in gaudio de fontibus saluatoris: ⁊ nudis vt ita dicã oculis deitatis intuentur essentiam: nulla corporeorum fantasmatũ imaginatione decepti. Ecce gaudium in fine: sed fine fine. Miseri nos qui ab illa felici regione repulsi in hanc descendimus imo cecidimus vanitatem. Filij syon ait propheta inclyti ⁊ amicti auro primo ꝯ quomodo reputati sunt in vasa testea? Filij syon illius scilicet speculatiue ciuitatis: quam edificauit dominus vt videatur in gloria sua. Filij superne hierusalem que est libera ⁊ mater nostra. Inclyti per dignitatem cõditionis: amicti auro primo per dignitatem imaginis diuinitatis. Quomodo ergo ex his nos quidem reputati sumus in vasa testea ꝯ in hec lutea ⁊ fragilia corpora degeneraumus? Exhibent enim angeli frẽs charissimi iustitiam deo ꝯ pacem inter se: gaudium sibi. Sic et ⁊ tu homo noli prius rapere quod tuũ est: ⁊ iustitiam deo: ⁊ pacem quam debes proximo noli contemnere: Justitia virtus est: qua redditur vnicuiqz quod suum est. Tu non solum iustitiam: sed multas ⁊ multiplices iustitias debes creatori. Justus enim dñs iustitias dilexit. Justitia tua dñe sicut montes dei. Bene sicut montes: qz plures cumulos miserationũ suarum ingessit tibi. Et prius quidẽ te cũ ceteris ⁊ inter cetera creauit: non fine magne prerogatiua dignitatis ꝯ dixit enĩ de oĩb⁹ fiant ⁊ facta sũt: post hec vehemẽtissimo tui amore inflãmata illa maiestas redemit te. Nũqd vbo? Nõ: ꝛ triginta ãnis operatus est salutẽ in medio terre: affixus cruci: addict⁹ morti: ludibrio deputatus. Deus tuus fact⁹ est frater tuus Nõ angelor frater: qz nusquã angelos apprehẽdit: sed semen abrae apprehendit. Cõmune quidem habes qꝫ factus es: qꝫ frater spãle. Adiecit adhuc gra nob spãli⁹ qddã: qꝫ delata nos ⁊ spacioſa via digito suo traxit: ⁊ posuit in ꝛsilio iustor ⁊ cõgregatione Quid vltra debuit facẽ ⁊ nõ fecit? Cui⁹ vl saxeũ pect⁹ tãta ⁊ talis a tãto ⁊ a tali collata bñficioꝝ multitudo nõ emolliat? Quicqd igit es: qcqd potes debes creãti: redimẽti: vocãti. Sz cũ iustitiã feceris fac ⁊ pacẽ. Oz diu enĩ sum⁹ i ꝟ vase testeo ⁊ fragilitate cõplexionis humane: nõ possum⁹ inuenri scandaloz prorsus imunes. Si ḡ recordat⁹ fueris qꝫ frater tuus hz aliqd aduersum te: sis humil' ad veniã petẽdã. Si tu habes aduersus illũ: sis facil' ad vãdũ: ⁊ oĩa mẽbra erũt in pace. Sic enĩ ad duo ista charitatẽ ⁊ humilitatẽ paratissimi: nõ poterim⁹ dissensionẽ sentire. Discite inqt a me: qz mitis sum ⁊ humil' corde. Mditis qð ptinet ad charitatẽ: qz charitas patiẽs est: benigna est. Humil' qð aptat ⁊ spectat ad ipsam vbi pprietatẽ. Sic ꝓcedẽtib⁹ nob erit gaudiũ in spũ scõ. Loqr qð exptus nouit: inexptus ignorat. Aliaꝫ enĩ hõ nõ pcipit ea qꝫ sũt spũs dei.

Nūqd nō plerūq; orantib⁹ nob oia viscerū
succutiunt occulta: ad memoriā gaudij illi⁹
q̄ est mater nostra: ⁊ lach: ymarū vnda vul-
tus meditātiū supfūdit. O si duraret: si ob
litus fuero tui hierusalem: obliuioni detur
dextera mea. Adhereat līgua mea faucib⁹
meis: si nō meminero tui: si nō p̄posuero
tui hīlin in p̄ncipio letitie mee. Vere ī p̄n
cipio letitie: q; finis illic reposit⁹ est. Q̄n cō
scindes saccū meū dñe iesu ⁊ circūdabᵗ me
letitia: vt cātet tibi glia mea ⁊ nō cōpūgar?
P̄ncipiū gaudij illi⁹ qđ h̄ q̄nq; sentim⁹ stil
la est de flumīe illo descēdēs: cui⁹ impet⁹ le
tificat ciuitatē dei. Q̄n veniet tps vt phen
nib⁹ gaudijs in ipso diuinitatis fonte p̄fū-
dius īmergam? vbi vnda vndā sine iterca
pedine ⁊ interpellatiōe ꝓtinuet. Q̄n veniā
⁊ appareboante faciē dei? Q̄n trāsibo ī lo-
cū tabernaculi admirabil' vsq; ad domum
dei? Q̄n sicut audiuim⁹ sic vidim⁹ in ciuita
te dñi virtutū? Eia igit frēs huic ternario
fideliter insistam⁹ ⁊ semp simus memores
vbi illi⁹: amice ad qđ venisti: q; nō ad h̄ ve-
nimus: vt simulatoria spe regem interficia
mus: ſz vt ei seruiam⁹: qui est benedict⁹ in
secula Amen.

¶ De obsecratione: postulatione: oratiōe:
⁊ gratiarum actione Sermo vnicus.

clij

Vattuor mihi
videnť orandi modos exp̄mē
apli vba dicētis: volo p̄mū fie
ri obsecrationes: deinde oā-
nes: post gratiarū actiones. Sūt enī q̄s ad
huc pctī ꝯsciētia terret ⁊ cruciat: nōdū acce
pta resistēdi virtute: tūc. s. cū p̄mū in ipso
pctōr ceno iacētes spūs veritatis irradiat
⁊ excitat: timere ⁊ erubescē eos facit dū vi
dent īmanitatē criminū: meritor exiguita
tē: ⁊ velut ardentē coā se gehennā expaue
scentes: q̄n in seipsis boni nihil inueniunt:
aliūde apprehēdūt vnde teganť. Sciūt enī
q; nō fit tutū in ꝯspectu dei sui vacuos ap-
parere ꝓtra legis p̄ceptū: ⁊ multo mīn⁹ id
p̄sumere audēt plenis stercore manibus.
Quia ergo timēt ⁊ merito timēt: p seipsos
accedere studēt q̄si p alios supplicare. Tale
est illud oīonis gen⁹ quo solem⁹ vti dicētes
Scē petre ora pro nobis: ⁊ filia. Adaxie vo
illud obseratio est manifesta: per passionē ⁊
crucē tuā ⁊c. in hūc modū. Tale igit videť
ac si latro deprehensus ⁊ iā vicin⁹ suspēdio
q̄si peniť⁹ desperat: nec inuenit in se vnde
mīaz deprecēť: extēdēs brachia dicat: q; sic
passus ēxp̄s: vt eoz a quib⁹ tenēť alios mo-
neat ad pietatē. Credo ego de talibus dici
posse: q; regnū celoz vim patiť: ⁊ violēti ra
piūt illud. Tūm faciebat regno celoz publi
canus ille: q dū nō auderet oculos ad celū
leuare: ipm celū ad se potuit inclinare. Si-
mile aliqd mulier illa egisse videť: q̄ p̄flu-
uiū sāguis hūs dū timēt ad christū accedē
secit ab eo virtutē exire. Furtim enī tetigit
fimbriā: ⁊ curata est ab infirmitate. Unde
⁊ indignātis q̄dām⁹ verbū videť qđ de ea
dñs ait Quis me tetigit. Et addidit Sensi
de me virtutē exisse Non credo q̄ sit inter
vos quispiam: sed fortasse nōnulli in secula
ri habitu vel ꝙuersatione potuerunt aliq̄s
experiri quod loquor: vt. s. inuiti p̄fluuiū
sanguinis paterenť: eius inquā sanguinis
q regnū dei nō possidebit. Eteni qui facit
peccatū seruus est peccati: nec sua se pote-
rit continere virtute etiā cū volet. Nuicer
go minime expedit per seipsum ad christuz
accedere: sed tangere fiquā inuenerit eius
fimbriā: hoc est ⁊ eū extremū in ecclesia ꝑfi
derare hominē quē humiliorē viderit: q̄ ē
vestis christi. Cum inquam qui elegit abie
ctus esse in domo dei. Oportet considerare
q̄z vere est fimbria posita in ora vestimenti
ad quam vtiq; spiritualis vnguenti descē-
dens a capite copia tota decurrit. Nunc si
beneficijs aliquibus seu prece humili atq;
cōfessione pura tetigerit: vt affectum eius
erga se moueat ad compatiendum sibi ha-
beat fidem: ⁊ sine dubitatione sanabit. Il-
lud tamen non erit fimbria: nō a se: ſz a chri
sto exisse virtutē: qui ⁊ tangi se ꝓtestatur in
fimbria. Expressi vobis quantū potui qua-
le sit: ⁊ cui anime necessariū genus obsecra
tionis. At vo iam ꝓtinendi virtute accepta
secure accedit qui sibi cōscius fuerit pro de

lictis preteritis veniam petens: ⁊ vtiq; oratione: que nimirū oris est ratio: quādo iam oresuo loquit cum deo suo. Vnde illud est q̄ maria magdalene quāq; non minus humilis emorroissa illa: nō fic tñ verek accedēs sed rigat lach: ymis pedes: capillis tergit: vngit vnguento: oscular ore deuoto. Vnde satis liquet q̄ oino iā posuerat in corde suo a peccato iam deinceps abstinere: ⁊ quasi profluū stabat. Qđ si iam cōsecutus es ⁊ tu primū est vt ipsi dño loquēs in oratione recogites ānos tuos in amaritudine aīe tue: deinc postq̄ in lamentis pnie aliquādiu pseueras hilaritatē quādam ⁊ fiduciā accipis indulgentie: accede iam ad postulatōes: vt secure iam tanq̄ recept⁹ in gram dei tui cōseruis tuis audeas petē qđ oportet. At fortasse regras: vñ aut quo nosse poteris vtrū hanc psecutus sis indulgentiā. Sic nimirū cōseruando humilitatis gram diuina solet pietas ordinare: vt quanto q̄q; plus pficit eo minus se reputet pfecisse. Nā ⁊ vsq; ad sup⁹emū exercitij spūalis gradum q̄q; eo usq; pfecerit aliqd ei de pmi gradus impfectione relinq̄t: vt vix primū sibi videatur adept⁹. Attñ scio qd hodie lectū sit de euāgelio. Dixit ihesus paralitico. Cōfide fili: remittūt tibi pcta tua. Et reputatū est ei i blasphemiā. Ad ille nimirū cui cogitatio hois cōfitebit quid cogitatis inqt mala in cordibus vestris. Blasphemare me blasphematis: ⁊ quasi ad excusandā visibilis curatōis virtutē mihi visibilē vsurpare intēditis. Sz ego vos potius blasphemos eē cōuinco: signo pbans visibili inuisibilē ptātem: vt sciatis inqt: q: ptātem hz filius hois dimittēdi in terra pcta: tūc ait paralitico. Surge tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Et tu ḡ si iam surgis desidio supernoz si grabatū tollis. s. a terrenis eleuaris voluptatib⁹ vt non ferak aīa a cupiscentijs eius: sed magis ipsa vt dignū est regat illū ⁊ ferat quo nō vult: si demum ambulas que retro sunt obliuiscēs et ad ea que ante sunt te extendēs desidio ⁊ p pctō proficiēdi: curatū te esse nō dubites. Neq; eni surgere poteras si nō aliquaten⁹ on⁹ eēt alleuiatū: nec grabatū tollere: misi exonerat⁹ magis: nec ambulare feruore conuersationis cū graui molle possibile est. Propter qđ fiducialiter iam postulare pōt q eiusmodi est. Tñ caueat ne forte aut postulet non postulanda aut min⁹ postulet que a deo sūt postulanda: aut ea tepide querat: que toto affectu ⁊ oñi tpe sunt querenda. Petitis ⁊ non accipietis eo q̄ male petatis: ait iacob⁹ Sic agit oīs qui terrena querit vltra necessitatem: qui mundialē gliam sectat aut voluptatem: tale etiā qđ solēt hoīes seculares postulare in orationib⁹: vt morte inimicoz ⁊ cetera talia q̄ non licet. At vō tpalia si defuerint petēda qdem sunt quātū necessitas humana requirit. Sed iuxta beati gregorij sententiā non sunt hec nimie requirenda. In quo etiā genere illa sunt spūalia sine q̄bus salus constare pōt: vt sermo sciētie: gra curationū: oiaq; de q̄bus certū nō habem⁹ qd expediat nobis: vtpote si te fatigat tēptatio supplicandū qdem pro ea vt auferatur a te: sed non nimis obnixi: qm̄ in talib⁹ meminisse semper oportet apostolice illius sententie. Nos enim qd oremus sicut oportet nescim⁹: sed ipse spūs postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Et deo magis cōmittere debemus: q̄z temere aliquid apud nos diffinire. Hec autez sunt toto affectu ⁊ omni tempore postulanda: pro quibus incessanter ⁊ obnixe quātuz poterunt clamēt ad deum desideria tua? scilicet vt habeas gratiam eius bonam: ⁊ placere possis i oculis pietatis ipsius: ⁊ in eo viuas: ⁊ moriaris in ipso: vt gloriam eius videre: ⁊ ipso frui i perpetuum merearis. De his enim dictuz est. Sine intermissione orare. Vnde ꝓpheta. Exquisiui te facies mea: faciem tuam domine requiram. Et alibi. Vnam petij a domino: hanc requiram: vt inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Porro ad quartum orationis genus quod est gratiarum actio: per paucos ātingere credo. Et quo rarius eo pretiosius ē. Vultam enim prioris gratiam inuenit apd deū iuxta promissionem suam qua exaudit ante ēz inuocetur: ⁊ testimonium reddit spūi ei⁹ spūs qué hz ex deo: qm̄ exaudituz ē deside-

rium eius: ita vt certus iam orare qdem nō
sed gr̃as agere possit. Sic enī in lazari resu-
scitatiōe dn̄s ihc nihil prius orasset pater in-
qt tibi gratias ago quia exaudisti me. ¶Pria
igit. i. obsecratio verecundo fiat affectu: sc̄da
quā ꝑpe dixim⁹ oronez affectu puro vt vz
non dissimulem⁹ pctā: nō nos palpem⁹ scie-
tes q̄ q̄sq̄ miaz inuenit apud deū si inuen-
tus fuerit durus: vz in semetipsum. Tertia
idest postulatio amplū querit affectū ⁊ fidu
cie latitudinē: sicut scriptū est: postulet autē
ī fide nihil hesitās. Credo enī ꝓpterea dn̄s
Quēcūq; locū calcauerit pes vester: vester
erit: q⁹ tantū impetrabim⁹ quātū ponxerim⁹
pedē fidei. Quarta que est gr̃a⁹ actō
ipsa dz esse deuotiōe plenissima: ⁊ delitijs af
fluens. Jam vō de reuerentia oronis in eo
qđ lectū est caplo ipsius regule vos mō sol-
licitauit auctas: ex cuius occasione aliq̄ de
oratione dicēda putaui. Illud tn̄ breuit dico.
Mōnulli vt arbitror exrti sunt accidere in
oratione aliq̄n̄ ariditatē ⁊ hebetudinē quādā
mentis: vt solis orātes labijs nō satis atten-
dant: neq; que dicāt: neq; cui loquāt ꝑ eo
q̄ velut ex ꝓsuetudine quadā cū minus di-
gna reuerentia ⁊ sollicitudine accesserunt.
Quid enī alīd cogitare dz frater intrās ad
orationem q̄z ꝓpheticū illō: ingrediar ad tab-
naculū dn̄i admirabilis: vsq; ad domū dei?
Oīno siqdem oportet nos orationis tpe curiā
intrare celestē. Illā inq̄z curiā: in q̄ rex regū
stellato sedet solio circūdante eū innumera-
bili ⁊ ineffabili btōr̄ spirituū exercitu. Uñ
⁊ ipse q̄ viderat q⁹ maiorē numer̄ nō inue-
nit milia ait miliū ministrabant ei: ⁊ decies
centena milia assistebāt ei. Quāta q̄ cū reue
rentia quāto timore quāta illuc hūilitate ac
cedere dz a palude sua ꝓcedēs: ⁊ repens ra
nūcula vallis? Q̄ tremebūd⁹ q̄z simplex q̄z
būlis q̄z deniq; sollicit⁹ ⁊ toto intētus aīo
maiestati glie in pūctia angelor̄ ī ꝓsilio scōr̄
⁊ ꝯgregatiōe assistere potit miser homūcio
In cūctis igit actiōib⁹ nr̄is multa opus est
vigilantia: sz ꝑcipue in oratione. Eteni ficut ī
regla nr̄a legim⁹ licet oi hora ⁊ oi loco octi
dn̄i sup nos speculent maxie tn̄ in oratione
Licet enī semp videamur: sz tunc etiā pūta-
mur ⁊ oñdim⁹ nos q̄si facie ad faciē cū deo
loquētes. ¶Porro q̄uis vbiq; sit de⁹: in celo
tn̄ orandus est. Ubiq; orationis tpe cogitād⁹
vt mensura eius nō orator̄ tecto nō aeris
spatio nō ipa retardet nubiū dēsitate: iuxta
eā formaz q̄ nobis a xp̄o tradita est vbi ait.
Sic orabitis. ¶Pater nr̄ q̄ es in celis. Celum
enī q̄dā ꝓrogatiua sedes siue thron⁹ dei vo
cat: q⁹ ad eā cōpatione qua deū angeli scti ī
celis ⁊ elector̄ aīe videt nos miseri ⁊ pegri-
ni sup terrā vix solū hīe videmur. Sic igit
oret q̄ orat tanq̄z assumpt⁹ ⁊ pūctus ei qui
sup thronū excelsum ī angelis q̄ minime ce
ciderūt ⁊ eleuatū in hoīb⁹ quos suscitauit
de puluē inopes ⁊ erexit de stercore pauper.
Sic inq̄z semetipsum ꝓsideret sic attendat
tāq̄z pūctum dn̄o maiestatis: vt dicat cum
abrāā. Loquar ad dn̄m meū cū sim puluis
⁊ cinis. Et q⁹ tuo ꝑcepto cōmonit⁹ tuo īsti-
tutōe format⁹: te ꝑsumo orare dñe de⁹ fons
pietatis.

¶De victoria sapientie contra maliciam.
Sermo vnicus.

apiētia vincit malicia: dū sathanam cōterit
dei virt⁹ ⁊ dei sapia xp̄s. Attī-
git ꝑ vsq; ad finē fortiter: ī celo qdem eūciendo supbū: ī mūdo supando
malignū: in inferno spoliando auar̄. Et di-
sponit oīa suauiter: in celo scōs angelos cō-
firmādo: in mūdo venundatos redimendo
in inferno captiuos liberando. Aut si melī⁹
placet accipiam⁹ hoc mō. Ordinata ꝓcedit
acie aduersus pctā septē gradus: spūs septi-
formis. Et pm⁹ ꝓtra negligētiā timor exur-
git. Nimir̄ ip se est quo cōcutit aīa: discutit
ꝑscia: excutit sopor letalis: incutit sollicitu-
do. Deniq; q̄ timet deū nihil negligit: sed
verē oīa opa sua. Cetez vt grauior sit con-
flictus squama squame iungit: ⁊ sese comi
tātia sr̄ī hūano corde negligētia sua ⁊ curio
sitas ceteror̄. Triplex ē vt ait sapiēs icōmo
dū qđ ō domo eūcit hīrātē: fum⁹ stillicidiū
⁊ mala mulier vxor. Quādo vō hec deerūt
negligenti? ¶Propria qdem negligit: fumus
non abigit: vxorē non corrigit: tectum non
reficit. Fumant pctā nullo misericordie stu-
dio ⁊ nullis lachrymarum vndis extincta:

ꝛ fumus ille teterrimus eſt ꝛ intolerabilis? malignatur voluntas ipſo neglectu quotidie deterio: ſemetipſa: ſtillat ſuperius iudicis indignatio: ex defectu vtiq; charitatis: que ſola operit multitudinem peccatoꝝ. Egrediatur itaq; foras neceſſe ē qui curioſus iam exteriora cōſideret: qui ſic interna deſpicit? preſentia non inſpicit: futura non proſpicit. Euidēter proinde curioſitati pietas aduerſatur: ꝛ quem illa a corde euocat: iſta reuocat. Nimirū pietas ipſa eſt cultus dei: ꝛ in corde colitur: que in corde cognoſcitur habitare. Parit autem curioſitas experientiam mali: vt facile qui per multa vagatur offendat? facile cadat in laqueum: facile inueniat quod pernicioſe delectet. Cōfligit ſane aduerſus hanc ſcientie ſpiritus: docens eligere bonum: reprobare malum? docens quid periculoſum ſit: quidue expediat experiri. Verum in multis iam in experientiā concupiſcentia tranſire videtur. Habes hos gradus i dina filia iacob: quā nimirum ad videndas alienigenas mulieres egreſſam emor filius ſichem rapuiſſe: corrupiſſe: ac demum triſtem blandimētis deliniſſe legitur: ita vt vt illius anime: anima eius adheſerit. Dico autem in concupiſcentiā ideſt in affectuz cordis pertranſiſſe hominem: qui legem ſpreuit: honeſtatē abiecit: valefecit pudori: timorem autem domini penitus tranſilijt: ſoloq; vehetur appetitu: ſequitur concupiſcentiam ſolam: ſola trahitur voluptate: ꝛ eſt apud eum ꝓ ratione voluntas. Contra igitur hāc cōcupiſcentiam mali dimicat fortitudo. Neq; n. vlla iam niſi in manu fortis liberatio eſt. Indicat ſibi homo ieiunia? corpus caſtiget: et ſubijciat ſeruituti: ne forte iaz de radice colubri egrediatur regulus de concupiſcētia cōſuetudo. Quemadmodum enim miſeranimium ꝛ miſerabilis humana fragilitas: ſine puritu cōcupiſcentie: aut impetu deſiderij ipa cōſuetudine ad illicita trahatur: vtinam omnibus liceat ignorare. Nimirū peccatum faciēs ſeruus fit peccati. Seruꝰ plane diaboli ad prana queq; ꝓtrahitur ſe quens: a quo nimirum captiuus tenet ad ipſius voluntatem. Eſt autem conſuetudo hec grauis quedā ꝛ pernitioſa catbena ſolūeda vtiq; facilius q̄z rumpēda: vt hic maxime illud vulgare puerbiū oporteat vſurpari induſtriā violentia potiorem? vt quē admodum vis vi repellitur ꝛ feruor ſpūs feruor extinguit deſiderioꝝ: ſic maligni artem arte deludas: ꝛ cōſuetudini conſilium opponat. Alioqn ſi forte violentiā queras ꝛ caſtigationem corporis ſperas cōſuetudini preualere: timēdū omnino eſt ne ſit pniciosius labor ꝛ pus ſubſtātia ipa deficiat q̄z inolita cōcupiſcētia? pſertim quoniam quedam altera natura fit ipa conſuetudo. Neceſſarium itaq; cōſilium eſt: vel ab ipo magni cōſilij angelo miniſtratum: vel ab hoīe aliquo ſpūali qui cogitatiōes ſathane ſpūaliaq; remedia nō ignoret. Subtrabēda occaſio eſt: ꝛ opportunitas fugienda peccati. Legimus fratrem in beremo fornicatiōis ſpū grauiter impugnatuz. Laudabili prorſus induſtria a patre curatum. Aduocans enim ſenior fratrem alterum ſecreto iuſſit: vt eum laceſſiret iniurijs: ꝛ prior ipe quaſi accepta ab eo iniuria quereretur. Anxiabat ille ꝛ quaſi cōfuſus vehemēter ſic oblitus eſt in breui priſtine tentationis: ut queri de ea nō ſine admiratiōe plurima. Reſpōderet. Pape viuere non licet: ꝛ fornicari licet? Sed forte necdum venit cui repoſita victoria eſt: quē triūphus manet: cui corona debet: ꝛ ptēptus ex cōſuetudine pcedit? vt tāto liberius quāto deſperatiꝰ peccans: totas iā cōcupiſcentie laxet habenas toto impetu ferat in preceps: ſicut ſcriptuz eſt: Peccator cum venerit in pfundum malorum cōtemnit. Nūc ergo cōtemptum neceſſe eſt: vt ſpūs intellectus impugnet illuminās tenebras cordis: ꝛ lucem diuine miſericordie ꝛ copioſe miſeratiōis infundēs. Intelligentia enim diuinis ꝛ altiſſimis rebus attribuēda eſt: quasquidem humana ratio nullatenus: difficile autem vel ipa fides comprehēdere poſſit: vt eſt illud: Vbi habundauit delictum: ſuperhabūdauit et gratia. Jaz ſi contēptus pſtiterit accidere neceſſe eſt ꝛ maliciam vt quā poteſt cōſolationem deſperatꝰ miſer admittat: ꝛ cui nō eſt pars in bonis letetur vel in malis. Lete

tur cuz malefecerit: ⁊ in rebus pessimis exultet. Ex hoc ergo solum hoc remedium ē vt ipa aduersus maliciam sapientia cōgrediatur: ppriaqz dextera prelietur: que succūbere omnino non nouit. Quomodo enim liberetur que in babylonez descendit? nisi p̄ueniat in benedictionibus superne dulcedinis: vt clauum clauus expellat: ⁊ pestiferum dulcedinē vitioz iocūditas spūalis vnctiōis excludat? Attingit ergo a fine vsqz ad finē sapientia victrix eradicando singula vitia: singulasqz inserēdo virtutes. Excutit siquidem negligētia: vt timoris spūs repleat mentē: abijcit curiositas: vt succedat pietas: experientia mali fugat: apponitur scientia: sic ⁊ concupiscentie ꝑualet fortitudo: ⁊ consilium consuetudinem amputat: ⁊ intellectus vigens contēptū amouet: ⁊ disparente omnino malitia sapientia regnat. Qua quidez triumphante de cetero miseram illam animam quaz pernitiose negligentia sopoz̄auerat: peius exhoz̄tauerat curiositas: attraxerat experiētia: tenuerat concupiscentia: ligauerat consuetudo: contēptus in carcerez truserat: malitia iugulauerat: timor suscitat: pietas blande demulcet: scientia quid actū sit indicās dolorē apponit quid suū ē: fortitudo erigit: cōsilium soluit: intellectus educit de carcere: sapientia mēsam ponit: refocillat esurientē: ⁊ salutaribus reparat alimētis.

¶ De querēda sapiētia. Sermo vnic⁹.

d iiij

AD hoc mundo quid facimus fratres? aut qd facimus de hoc mūdo? Si saluari ꝓtendim⁹ a pñti sclo neqz qd adhuc de mūdo decernimus? Si exire volum⁹ qd adhuc cōpedes nr̄as nobiscuz trahere laboramus. Ponamus eas aureas eē: sed multo melius ē fine his liberari: qz eaz occasiōe teneri. Nō extimem⁹ p̄cium: sed ipedimētū cōsiderem⁹: ne ꝓter ipam q̄ dura satis reputāda ē ꝺditiōis necessitatē: etiā cupiditatis visco inhererе his incipiamus: ⁊ inanis solicitudinis nexib⁹ irretiri. Quid enī i cōpedib⁹ faciat qs? Percūctari forte minus cōgruū iudicet: qy videlicet ad patiendū qz ad aliquid faciēdū soleant boies cōpediri: ⁊ actiōis ipedimēta cōpedes sunt ⁊ adminicula passiōis. Agēdū tñ nobis ē aliqd in hoc mūdo: nō qdē de hoc mūdo: sed in hoc mūdo. Lū enī legit: adaz in loco voluptatis ab initio posit⁹ vt operaretur: qd sanū sapiēs filios eius in loco afflictiōis ad feriendū positos arbitret. Operemur ergo: sed cibū qui non pit: opemur opus salutis nostre: operemur in vinea domini: vt denariū diurnū mereamur: operemur in sapientia que dicit: Qui operāt̄ur in me nō peccabūt. Ager ē mūdus. Fodiamus i eo: thesaurus absc̄ōditus latet: effodiamus eū. Ipa est sapiētia quetrahitur ꝺ occultis. Omnes eā queramus: omnes cōcupiscamus eā. Sed frustra querit: qui i lecto querit. Neqz enim inuenit in terra sua uiter viuentiū. Lectulus ē: ⁊ ibi gygantem queris? Tuus lectulus ē: ⁊ ibi inuentre speras: qui diuersoria semp ignorat? Si queritis inquit querite: ⁊ cōuertimini ⁊ venite. Unde queris? A lectulo tuo. Si queris cōuertaris. A voluntatibus tuis inquit auertere. Et si in volūtatibus meis inquis: non inuenio: vbi inuenio sapientiaz? Uehemēter enim eam desiderat anima mea. Nec inuenisse sufficiat si contigerit inuenire: nisi mensuram bonam ⁊ confertaz ⁊ coagitatā ⁊ supereffluentem ponam in sinum meum Merito quidez: Beatus enim homo qui inuenit sapientiam: ⁊ qui affluit prudētia. Quere ergo dum inueniri potest: ⁊ dum ꝓpe est inuoca illam. Uis audire qz ꝓpe sit? Prope est verbum i corde tuo ⁊ in ore tuo: tñ recto illud si quesieris corde. Erige corsurge de lectulo tuo: vt non frustra audias admonentem surſum habere cor. Sic enīz corde inuenies sapientiam: et ore affluet prudentia. Sed affluere: non effluere vel euomere cura. Nimirum mel inuenisti: si inuenisti sapientiam. Tamen ne multuz nimis comedas: ne forte saciatus euomas illud: sic comede vt semp esurias. Nā ⁊ ipa dic: Qui comedit me adhuc esuriet. Noli mītū reputare qō hēs: noli saciari ne euo-

mas ꝛ hoc ipsum qꝺ videris habere auferaſ a te: quippe q ante tps querẽ deſtituſti Neqz tu pōt inueniri ꝺ ppe eſt ab ingſtitione vel inuocatiõe ceſſandū eſt. Aliter quoqz: Sicut q mel comedit multū ait idẽ ſalomon nõ eſt ei bonū: ita q ſcrutator eſt maieſtatis oppimet a glia. Quid tu pilate ſeor ſum interrogas dñm vt tibi ſuſſinet in aure quid ſit veritas. Multū eſt a te. Nõ datur ſctm cani nec margarita porco. Quere potius fidei guſtū ſapientã intelligẽ: ſacietatẽ intelligẽtie interiz ne regras. Merito interi merito frẽs reuerberata facie ptin⁹ reſiluit ꝛ reſponſum nõ ſuſtinẽs egreſſus eſt ad iudeos: q ambulare cepat in magnis ꝛ in mirabilib⁹ ſup ſe qd eſſet veritas pcũctatus. Quo circa qram⁹ nos ſapiaz in corde ꝛ ſapiam q ex fide eſt: quẽadmodū apls ait. Non plus ſape qz optet ſepe: ſed ſape ad ſobrietatẽ. Sobria qdem ſapia eſt in penitudine pctõz ꝓteritoz in cõceptu ꝓſentium cõmodoz in deſiderio futuroz ꝓmioz Inueniſti plane ſapientã ſi p̃ioris vite pecata defleas: ſi buius ſcli deſiderabilia puipendas: ſi eternã beatitudinẽ toto deſiderio cõcupiſcas. Inueniſti ſapiaz ſi tibi hoz ſingula ſapiũt ꝓut ſunt: vt hec qdẽ amara ꝛ oino fugiẽda iſtaqz velut caduca ꝛ tranſitoria cõtemnẽda illa vero vt pfecta bona ꝛ totis appetẽda deſiderijs ĩtimo quodã aiſapore dijudices ꝛ diſcernas. Atqz hec q ꝺez ſobria eſt ſapiẽtia: ꝛ vomitū neſcit: vbi ꝛ timoris frigus recordatiõe pctõz ꝛ charitatis feruor exappetitu diuinaz ꝓmiſſionū tepiditatẽ amouet eaz q̃ nunc ſunt peſſimaz occupationū: vbi nec euomas ſapiaz nec euomaris ab ea. Sicut enĩ beatus hõ q inuenit ſapiam: ſic etiã btus vir vel beatior q morat in ſapia. Forte enĩ ꝫ ad effluẽtiam ſpectat. Sane in his tribus ore effluis ſapia vel prudẽtia? ſi ſit in ore? feſſio ꝓprie iniqtatis ſit gratarū actio ꝛ vox laudis. Sit etiã fmo edificatiõis. Nimiz corde creditur ad iuſtitiã? ore aũt cõfeſſio fit ad ſalutẽ atqz in ꝓncipio iuſtus acculator eſt ſui. naz in medio magnificare deũ: in tertio quoqz affluit ſapiẽtia eatenus q edificare primũ debet. Aut vero ꝛ in opere effluendũ eſt ſapientia ꝛ maxime. Queram⁹ ergo ꝛ in opere triplicẽ affluentiã. Nam ꝛ olim dictũ eſt a ſapiente quodã q ſapiẽtia tripliciter ſcriberet. Itaqz ſi vos melius nõ habetis puto ego q ad opus ptinet copioſe ſatis affluere ſapientia? qcunqz inter nos cõtinẽter patiẽter ꝛ obediẽter cõuerſanẽ: tamẽ vt fidelis obedientia ꝓpriam mortificaret voluntem hũilis cõtinẽtia carnalẽ piter ꝛ ſecularez amputet volũtatẽ: hilaris patiẽtia vtrãqz ſimiliter ꝛ corporalẽ ſcilicet ꝛ mundialẽ viriliter ſuſtineat aduerſitatẽ.

¶ De verbo pſalmi quis aſcendet in mõtem domini. Sermo vnicus clv

Vis aſcendet i

montem domini? aut qs ſtabit in loco ſcõ eius? Verbum exhortatiõis é frẽs mei vt qſi qdem oẽs aſcendẽ nitem. Oẽs tendim⁹ in ſublime ſurſum aſpiram⁹ oẽs: oẽs conam in altũ: illuc ſtudeamus aſcẽdere vbi bonũ vbi ſecurũ ſit nos eſſe vnde cadẽ nõ optet: vbi ſtare poſſimus Nec modo vt deſideriũ ꝓuocet aſcẽſorẽ mõtis huius ꝓpria regrit vmbrã etiã: vt aſcẽndere cupientẽ mo dũ doceat aſcendẽdi. Felix q huius mõtis aſcẽſiões in corde ſuo diſpoſuit cõcupiſcẽs ꝛ deſiderans in atria dñi. Sigdem mons iſte mõs vber bonoz oĩum cumul⁹ mõs voluptatis eterne dom⁹ dei eſt. Et btĩ q habitãt ĩ domo tua dñe: ĩ ſcla ſcloz laudabũt te Audiſti teſtẽ fidelẽ q mõs eſt domus iſta. O iſrael qz magna eſt domus dñi ꝛ ingens locus poſſeſſionis eius: magnus ꝛ nõ hẽt conſumationẽ excelſus ꝛ imenſus. Immo vo nõ ſolũ mõs eſt: ſz ꝛ mõs montiũ: multe in eo mãſiones ꝛ multi mõtes. Deniqz etiã fundamẽta eius in mõtib⁹ ſcis. Et ne hec qdẽ tacuit ſcũs iſaias. Erit ĩngt mõs dom⁹ dñi in vertice montiuz: ꝛ eleuabitur ſuper omnes colles. Quidni montiuz mons fundatus exultatione vniuerſe terre? vbi tam multiplex omium delectabilium copia vbi vna copiarum omniz plenitudo? Erit enĩ mons pacis mons gaudij? mons vite mõs glorie. Et hij omnes vnus mons conſummate felicitatis. An non mons pacis pax

sup omnē pacem: pax que exuperat omnez
sensuz. Plane mons magnus pax in corde
pax in carne pax ab inigs hoibus pax cum
oibus primis pax ab ipis demonibus pax
cum deo. Et pacis non erit finis. Erit gau
diū sed quale dñs ait. Gaudiū plenū secu
rū: gaudiū qđ nemo tollat a nobis. Sed z
vitā habituri sumus z abundanti⁹ bituri
qz nō possit inefficax esse tāti pastoris aduē
tus: qui ad hoc ipz venit ad oues: sicut ipe
testat vt vitā habeāt z abundātius habeāt
Nūqd nō etiā tibi mons videt eternū glo
rie pōdus supra modū in sublimitate? Pro
ro ex his oib⁹ z si qua possunt dēiderabilia
cogitari similiter vna ē beatitudis mēsura
bona z cōferta z coagitata supefluēs: ac si
plurimos mōtes aliū qdē aureū: aliū argē
teū: aluī ex iacinctis z smaragdis: atqz om
niū gēmaz gloria: aliuz quoqz ex vermicu
lo purpura z byssō: ceterisqz eiusmodi opi
bus pariter coaceruans in vnum redigas
montē. Oia enī nobis multiplicata reddet
Et q aux argentū lapides pciosos supedi
ficauerit fundamēto edificiū hūile in men
sos montes excreuisse mirabit: z ex modi
co semie magnos metet nō tam manipulos
qz aceruos manipuloz. Quis g ascēdet in
montē dñi? aut qs stabit in loco scō ei⁹? In
nocens manibus: z mūdo corde. Beatus
ille si qs tū ille est. Quis gliabit innocētes
manus aut castū se habere cor? Non mun
dus a sorde z infans cuius vni⁹ diei est vi
ta sup terrā. Unus tñ est inter noxios ino
cens: mūdus inter ipuros: inter mortuos
liber. Unus z nō extimabit alius absqz eo
Ipse est de quo legisti. Nemo ascēdit in ce
lū nisi q descēdit de celo: fili⁹ hoīs q est i ce
lo. Erat enī innocēs manib⁹ q: pctm nō fe
cit: sed multa bona opat⁹ est vt iudeis libe
re aiebat. Quis ex vobis arguet me de pec
cato? An nō mūdissimū cor fuisse qs dubi
tat vnicū psonalit sapiē? in q̄ nihil ingnatū
incurrit? Attigit aūt vbiqz ppter suaz mū
diciā. Sed nō inuanū accepit aiam suā q so
lus potestatē habuit ponēdi aiam suā z ite
rum sumēdi eā. Nō inuanū accepit nascēs
nō inuano posuit mortēs: nō inuano recepit
surgēs. Aut quō nō in dolo nō iurauit pxi
mo suo? quō nō inuano accepit aiam suam
Quō non inuano oia illa pfecit si hic solus
acipiat benedictionē? Ita ne optebat xp̄m
pati resurgere z sic intrare in gliam suam?
Sua erat. Que vtilitas in sanguine eius?
dum oēs descēdimus in corruptionē. Que
veritas in pmissione? si vt supra meminim⁹
nemo ascendit in celū nisi q de celo descen
dit? Esto hic accipiat bñdictionem miam
quare? At non solus hic accipiet aut certe
magis nō sibi soli accipiet si aduertas. Per
ge enī p sacra verba pphetica: z vide quo
nā modo velut occulte multitudinē subin
ducit. Loquebat de vno z dicebat hic accī
piet sed cōtinuo trāsfudit in hanc generati
onē z ait: hec est generatio querētiū dñm
vt in vno nō plone singularitatē intelligas
sed spūs vnitatē. Hic nimiz sponsus: z hec
sponsa est: z scimus qd dixit: iam non sunt
duo sed vna caro. Ita ergo hic ascēdet hic
accipiet benedictionē: sed ascendēt z cū eo
vel magis i eo q ab eo accipiēt bñdictionē
Audi hoc a pphā. Et enī bñdictionē da
bit legislato: ibūt de virtute in virtutē vi
debitur deus deoz in syon. Atqz hoc est p
pter qđ optebat xp̄m pati z surgere a mor
tuis: vt pdicet in noīe ipius pnīa z remis
sio pctoz z pnīa ad innocētiaz: remissio ad
munditiā deputet. Beatus enī nō in quo
nō inuenit pctm: sed cui non iputabit dñs
pctm. Dit enī. Inueni hominē sm cor meū
Nunqd vt gloriari possit castū se habere
cor? Non. Quia stelle nō sunt mūde in cō
spectu eius. Sed cor cōtritū z hūiliatū de⁹
non despiciet. Cor contritū est primum cor
di mūdo: z hoc est eē sm cor dñi vel iuxta
cor ei⁹. Siqdem ppe est his q tribulato sūt
corde. Samaritan⁹ est prim⁹ illi q incidit
in latrones. Non iurauit in dolo huic pri
mo suo: sed faciet qđ pmisit. Amen dico vo
bis sedebitis z vos iudicātes. Sim⁹ z nos
dilectissimi p nr̄o qdem modulo z manuū
innocentie z cordis munditie sectatores.
Ante omnia quidem solliciti z si cauere p
humana fragilitate non prevalemus quā
tū tamē declinare a malo possumus nō mō
actionis sed z cogitatiōis. De cetero quo
qz ne iuano acceperimus animas nostras

rationales exerceamus nos in bonis opibus: cōsilio rationis vtamur. Quō enī nō frustra humanā accepere hō aīam? q tāq; vnū exīrationalib⁹ aīantib⁹ incubās corporeis voluptatib⁹ solū segtur carnis appetitū. Addit q; ppba. Nec iurauit in dolo pximo suo. Sicut.n. mūdicīā ītra nos ī pximū inocētia quēit obseruare: sic ī nobis ī erga pximū exercenda sūt opa pietatis ī totius virtutis. Non g̃ simus nobis inutiles ne īuano recepim⁹ aīas nras. Non simus iutiles pximis nris: ne īuano eis iurasse pbemur. Monit figmētū nrm spūs q loquebat p ppbetā: nec de vtilitate pximi simpliciter voluit cōmonē. De iuramento quenit vt nos agnoscam⁹ debitū vt pmissā fidē irrītā facere vereañ. Oēs enī pximis iurati sum⁹: cū qbus in ecclīe venim⁹ vnitatē. Et hec est pfessio fidei xpiane vt q vult iam nō sibi viuat: sed ei q p oībus mortuus est. Nec mihi dicat qs. Ei viuā sz tibi nō qñ qdem ille nō solū p oībus vixit sz ī p oībus mortuus est. Quō enī ei viuit qui negligit fic ab eo dilectus? Quō ei viuit q legem eius nō īplet q mandatū eius nū seruat? Queris legē? Queris mādatū? Hoc est īng̃t mandatū? vt diligatis īuicē sicut dilexit vos. Et apl's Alter alteri onera portate ī sic adīplebitis legē xpi. Noli g̃ puta re gratuitū bonū q̄ exhibes pximo: vt liceat ī dissimulare si velis. Debitor enī ex sacramēti cautiōe ī pria cautiōe teneris. Hic g̃ accipiet bñdictionē a dño ī miam a deo salutari suo. Hic q; vnus accepit b'nauium. Sed ne vnū hominē putes. Nec est generatio querentū dñm. Hic accipiet benedictionē: q; caput vnus est xps. Sed hec ē generatio q; in mēsura etatis ī plenitudis xpi oēs piter occurrem⁹. Et forte idem ipe dñs mons dñi est de quo dicit: quis ascendet in montē dñi aut qs stabit in loco scō ei⁹? Nimiz ipe est abscisus sine manib⁹ lapis q̄ī montē creuit imensū ipe q exaltat⁹ a tra oīa trahit ad se mōs coagulat⁹ mōs pīguis vt qd vos iudei si spicami mōtes coagulatos montē in q̄ bñplacitū est deo hītare in eo? In beelzebub inq̄t pncipe demoniōz eijcit demonia. Execrāda suspsptio ī blasphemia reprehensibilis. Princeps est xps ī magnus est princeps: cuius ne ipi demones qdem effugere possunt principatū. At illoz regnū in seipsum diuisum desolabit. Huius regnū integrū atq; pfectū: ī regni eius nō erit finis. Distat ergo inter principem ī pncipes nec vlla cōpatio inter mōtem coagulatum ī pinguem ī montes tantū coagulatos. Unde iste beelzebub mons est coagulatus sed nō pinguis: magis aūt sterilitate ppetua maledict⁹. Mons q; elatus est: coagulatus q; squama squame iūgitur: ī coagulatuz est sicut lac coit eoz. Xps dñs mons est: mons coagulatus et mons pinguis. Mons est sublimitate multoz cōgerie pinguis charitate. Et nunc vide quō trahat ad se oīa: quō ī oīa vnianť vnitate substātiali psonali spūali sacramētali. Habz in se patrē cū quo est vna substātia? habet assumptū hominē cū quo est vna psona habet adherētem sibi aīam cū qua est vnus spūs: habet sponsam ecclīam vnā electoz matrē cū qua est caro vna. Et forte carnal' hec vnio fuisse videbit dicēda. Sed sacramentalē dicere malui dignus hoc vocabulum arbitraf: pīertim occasiōe dāte paulo apl'o vbi ait. scrm hoc magnū est. Hoc aūt dico in xpo ī eccīa. Pinguissimus plane ī vberrim⁹ mōs: in q̄ bñplacitū ē deo hītare in eo. Siqdem ppterea vnxit eū deus oleo letitie p pticipib⁹ suis. Mons celestiū aromatū mons charissimatū spūalitū nō ad mēsuram accipiēs spīm sed oīmodā obtinens plenitudinē grāz. Magnus mons in quo oēs thesauri sapīe ī scīe dei absc̄diti sunt in quo totū hūanitatis veritas tota diuinitatis inhītat plenitudo excelsus ī imeusus. In quo oīa instaurank q̄ in celis ī q̄ sup terram vt fit de⁹ oīa in oīb⁹. Uenite ascendamus in hunc montē frēs. Et si via videtur nobis ardua exonerem⁹ nos: si arta etiam exmanire nos nō parcam⁹ si longa tāto magis festinem⁹ si laboriosa clamem⁹ ei. Trahe nos post te: i odorē vnguētoz tuoz currim⁹. Felix q sic cucurrerit vt cōprehēdat imo vt ipse cōprehendat ī in illā amplitudinē mōtis ī plēitudiez corpis xpi mereat admitti. Felix q in illū bñfīciū montē tam

desideranter ⁊ pseueranter ascendit vbi in loco scō locū accipiens statiōis deo pī in scō eius appareat filis ⁊ videat virtutē eius ⁊ gliam: Haud aliā sane q̄z eundē spīm montem montiū monte coagulatū ⁊ pinguē dominū nr̄m iesum xp̄m In qua nimiz p̄destinatiōe ab eterno apparuim⁹ ei q dilexit nos ⁊ gratificauit in dilecto filio suo i quo elegit nos ante mūdi cōstitutionē. Sed tā tunc cognoscemus sicut ⁊ cogniti sum⁹ cū plenius ⁊ perfectius exaltatus altissimus fuerit ⁊ vberrim⁹ ille mōs oīa trahet ad se q est sup oīa bñdictus in scla scloz amen.

¶ Incipit stimulus amoris bti Bernardi abbatis.

cl vj

QVam vehemē ti amplexu amplexatus es me bone iesu: qñ sanguis tuus exiuit de corde aqua ꝺ latere: aīa de corpore. O amantissime iuuenis qd fecisti: vt talia patereris? Certe ego sum causa tui doloris. Ostendit tibi xp̄s manus o hō vt facias que fecit: latus vt sentias que sensit: pedes vt ambules quo perrexit. O dulcis ⁊ desiderabilis vmbra sub alis iesu. Ibi est ⁊ occurrentibus tutum refugium: ⁊ dulce tribulantis refrigeriū. O homo si colligis ses guttas sanguinis xp̄i cadentes? nonne eas cū sollicitudine custodires? Quāto magis animam tuā p̄ro qua sanguinem suū effudit custodire debes. O bone iesu quātuz p̄ro hominib⁹ passus es: dura vba? duriora verbera: durissima carnis vulnera. O bone iesu non est amor tuus ociosus. Qui te diligunt non tepescunt. Nam mel dulcis meditatio de te. Plusq̄z cibus suauis: de te loqui bona refectio est: te noscē optima cōsolatio est: tibi adherere vita eterna est: a te separari mors perpetua est. Nihil queso mihi dulce fiat nihil placeat: nihil p̄ciosum adhē. at. Tilescant omnia ꝓpter te: tedeat gaudē fine te delectet cōtristari p̄ro te. O bone iesu si oportuit te pati ⁊ ita intrare in gliam tuā? quomodo nos miseri credimus intrare in gliam non nostram poterimus nisi p̄us patiamur. O charitas patiens ⁊ compatiens: expectans ⁊ extrahens: sustinēs ⁊ abducēs Charitas non irritatur sed deprecat. O q̄z indebita miseratio q̄z gratuita ⁊ pbata dilectio q̄z inopinata dignatio: q̄z stupenda dulcedo? q̄z inuicta mansuetudo: regem glorie p̄ro despectissimo vermiculo imo a vmiculo crucifigi. Quis audiuit vnq̄z tale? Quis vidit huic simile? O duri indurati obdurati in sensus filiorum adam quos non emolit tanta benignitas: tanta flāma charitatis: tā ingens ardor amoris? tam vehemens amator: qui p̄ro vilib⁹ sarcinulis p̄ciosas margaritas expendit. Quid debuit facere ⁊ nō fecit? Illuminauit cecos reduxit eroneos: reconciliauit reos ⁊ iustificauit impios. O anima mea dilige illum a quo tantum dilecta es: Intende illi qui intendit tibi. Tibi quere querentem te: ama amatorem tuum. Ama illum cuius amore p̄reuenta es: qui ē causa amoris tui. O anima mea ama illum q eduxit te de lacu miserie ⁊ de luto fecis. Eli ge illum amicum tuū p̄ oībus amicis tuis qui cum omnia extracta siue subtracta fuerint solus fidem tibi seruabit in die sepultu re tue. Cum omnes amici tui recedent a te. Ille te non derelinquet: sed tuebitur a rugientibus p̄paratis ad escam: ⁊ adducet per ignoratam regionem atq̄z perducet ad plateas superne syon ⁊ ibi collocabit te cuz agelis suis ante faciem maiestatis sue. Ubi audies illud melos angelicum? vbi est canticum leticie. Uox exultatiōis ⁊ salutis gratiarum actio: ⁊ vox laudis atq̄z alleluia perpetuum. O aīa suspira ardēter desidera vehementer vt possit peruenire ad ciuitatem supernam de qua tam glioſa dicta sunt: in q̄ sicut letantium omnium habitatio est. Celum ⁊ terra mare ⁊ omnia que in eis sūt nō cessant mihi dicere vt amem deum meum. O felix iocunditas ⁊ iocunda felicitas scōs videre: deum habere in eternum ⁊ vltra. O aīa si oporet nos quotidie tormenta p̄ferre si ipsam gl̄am longo tēpore tollerare vt xp̄m in glia sua videre possim⁹ ⁊ sanctis ei⁹ sociari? non erat dignum pati omne quod triste est vt tanti boni tāteq̄z glie participes haberemur? Insidient igitur demones p̄parent suas tēptationes? frangant cor⁹ ieiunia perimant vestimenta: labores grauēt

vigilie excitent. Laniet me iste: ingetet me ille vel ille: frigus incuruet conscientia murmuret: calor vrat: caput doleat: pectus ardeat. Infletur stomach⁹ palescat vultus: infirmetur corpus totum deficiat in dolore vita mea ⁊ anni mei in gemitibus: ingrediat⁊ putredo in ossibus meis ⁊ subtus me scateat: vt requiescam in die tribulationis ⁊ ascendam ad populum accinctum nostrū. O aīa mea reuertamur ad ciuitatem celestem i q̄ scripti sumus ⁊ ciues decreti. Sicut g̃ cōciues sanctor⁹ ⁊ domestici dei ⁊ sicut heredes dei coheredes aūt xp̄i: considerem⁹ inclitā vrbis nostre felicitatem. Inquantum considerare possibile est. Dicamus ergo cuz p̄pheta. Vnam petij a dño hāc requiram: vt inhabitem in domo dñi omnibus dieb⁹ vite mee. O bone iesu fons indeficiens peccatorum: corda reficiens: ad te curro te solum siciens. Mihi solus eris sufficiens fili dei. O vita vitalis vita sempiterna ⁊ sempiterne beata: Vbi gaudiuz sine dolore: Vbi reges sine labore: Vbi dignitas siñ tremore: opes sine amissione sanitas sine langore abundātia sine defectiōe vita sine morte ꝑpetuitas sine corruptione: beatitudo sine calamitate! Vbi omnia bona in charitate pfecta. Vbi spes ⁊ visio faciei ad faciem: Vbi plena scia in omnib⁹ ⁊ per omnia. Vbi summa dei bonitas cernitur ⁊ lumen illuminans a sanctis glorificat: Vbi presens dei maiestas conspicitur: ⁊ hoc cibo sine defectu: mens intuentium saciatur. O diues omnium bonorum ac beataz superne sacietatis opulentissime largitor deus Da lapso cibum: collige dispersum: libera captiuatum: reintegra scissum. Ecce sto ad hostium ⁊ pulso obsecro per viscera misericordie dei quibus visitauit nos oriens ex alto ube pulsanti aperiri: vt liberis gressib⁹ ingrediatur ad te: ⁊ requiescat in te: ⁊ reficiaī ō te pane celesti. Tu es enim panis ⁊ fons vite: tu lumē claritatis eterne Tu es oīa ex quibus viuunt recti qui diligunt te. O amor: qui semper ardes ⁊ nunq̄ extingueris: dulcis xp̄e de⁹ meus bone iesu charitas amor cordis mei: accende me totū igne tuo: amore tuo dilectione tua que sctā est ⁊ bona que casta est et munda: vt totus dulcedine amoris tui plenus totus flāmaritatis tue vaporatus: diligam te dñm meum dulcissimum ⁊ pulcherrimuz ex toto corde meo: ex tota aīa mea ⁊ ex totis viribus meis ⁊ ex omni intentione mea cuz multa cordis ꝓtrictiōe: hñs te in corde ⁊ pre oculis meis semper ⁊ vbiq̄ ita vt nullus in me mundanus vel terrenus habeat in me locū amor. O misericordissime tibi me recōmitto reddo ⁊ concedo per quē sum viuo ⁊ sapio. In te confido spero ⁊ totam spem meam pono per quē surgam viuam ⁊ quiescam. Te cupio: te diligo: te adoro: cum quo manebo regnabo ⁊ beatus ero. Anima que te nō quēritn ec diligit peccatis seruit: vitijs subiecta est nunq̄ quieta: nūq̄ secura est. Famulet tibi semper mea mēs pijssime dñe: suspiret tibi peregrinatio mea: ardeat in tuo amore cor meum: requiescat in te deus meus aīa mea: Contempletur te in mētis excessu cantet laudes tuas in iubilatione. Hec est i hoc exilio consolatio mea confugiat mens mea sub vmbra alarum tuarum a bestijs huius seculi: requiescat in te cor meum: cor mare magnū tumens fluctib⁹. O clemētissime te inuoco in aīaz meā que ꝑperat ad capiēdū te ex desiderio q̄ inspiras ei. Intra rogo in eā ⁊ coapta eā tibi: vt possideas illā quā fecisti ⁊ refecisti: vt habeā te signaculū sup cor meū. O pijssime dñe inuocāt̄e te nō deseras: q̄ pulsq̄ te inuocaré me vocasti ⁊ quesisti: vt ego seruus tuus quereré te: querēdo inueniré: ⁊ inuētū amaré. Quesiui ⁊ inueni te dñe: ⁊ amare desidero. Auge desiderū ⁊ qō peto qm̃ si cuncta q̄ fecisti mihi dederis: non sufficit seruo tuo: nisi mihi te ipm dederis. O dñe de⁹ meus redde te mihi. En amo te: ⁊ si paz ē fac vt amē validi⁹. Tuo ego amore teneor: tuo desiderio flagror: tua dulci memoria delector. Ecce duz mens mea suspirat tibi ⁊ tuā ineffabilē pietatē meditatur ipa carnis sarcina min⁹ gravat: cogitatio tumultuosa cessat: pōd⁹ mortalitatis ⁊ miseriaz more solita nō abūdat silēt cūcta: trāglla sunt oīa ardet animus ⁊ gaudet: memoria viget ⁊ intellectus lucet. Totus spūs ex visiōis tue desiderio accensus: inuisibilium amore raptus eē videt. O

dulcissime dñe iesu xpe assumat spūs meus pēnas vt agla: volet ⁊ nō deficiat. Volet ⁊ pueniat vsq; ad decorem domus tue: ⁊ ad throno gloie tue: vbi sup mensam ciuiū supernoū pascat de occultis tuis in loco pascue tue iuxta fluenta plenissima. O deꝰ meus nūc adesto mihi quē quero: quē diligo: quē corde ⁊ ore: ⁊ qua valeo virtute laudo atq; adoro. Mens mea deuota fit tibi: tuo amore succēsa tibi inhabitans: te solū videre desiderans. Nihil habet dulce nisi de te loq: de te audire: de te scribere: de te cōferre: tuā gloriā frequenter sub corde reuolue re: vt tua suauis memoria fit inter hos turbines aliqua repausatio mea. Te ergo iuoco desiderātissime dñe. Ad te clamo clamore magno in toto corde meo: ⁊ cum te inuoco: vtiq; in mei pm inuoco: qm̄ ozo nō essz: nisi esses in me: ⁊ nisi ego essez in te. In me es: qm̄ in memoria manes ex quo cognoui te: ⁊ in ea inuenio te: cū reminisco: tui ⁊ de lector in te: ex quo oia: p quē oia: i quo oia. Tu celū imples oia: portās fine onere oia implēs sine ꝛclusione. O beata spes cōfitētiū: q; potēs es apud omnipotētē: q; facile vincis inuincibilē: q; cito tremebūdū iudicē couertis ip̄issimū patrem. O humilis lachryma tua ē potētia tuū regnū. Inimicis accusantibꝰ filētiū ponis: sniaz ab ore iudicis rapis. Tu sola intras: nunq; tu sola exibis: tu vincis inuincibilē: tu ligas oipotētē. O bone iesu totꝰ mūdus videt in tua psecutiōe cōiurasse: ⁊ illi q in tua psecutiōe sunt pmi: q in tua ecclesia videntur regere pncipatū. O pnia salus aīe restauratio virtutū: dissipatio vitiorum: obruptio inferni: porta celoz: via iustoz: refectio beatorum. Felix q te amat: ⁊ te vsq; ad vltimum vite sue custodit. O ibꝰ oia facta est virgo beata Sapiētibus ⁊ insipiētibꝰ sinū sue mie apit. vt de plenitudine sua accipiāt vniuersi: captiuus redēptionē: eger curationez: tristis ꝛsolationē: peccator veniā: iustus gr̄am: angeli leticiā: tota trinitas gloriaz: psona filij humane carnis substātiā: vt non sit q se abscōdat a caloze eiꝰ. O aīa mea oē tēpus ipē sum regret a te qualiter fuerit ipēsum. Oē tēpus in quo de deo nō cogitas: hoc te cōputa pdidisse. Jesus mel in ore: melos in aure: tubilus in corde: O neq; vir ē illud neq; moriemini: ⁊ ecce quotidie morimur: ⁊ nō ē q eat in morte. Memoria crucifixi vitia crucifigit. Si passio xpi ad memoriā reducat: nihil adeo duz q nō equo aīo tollere. Circuire possum celum ⁊ terrā mare ⁊ oia que in eis sunt: tū nō te inuenio: nisi in cruce. Ibi iaces: ibi cubas: ibi dormis i meridie. Videntes angustias dñi nr̄i iesu xpi leuiter dolores nr̄os portauimus. Ab vtero virginis vsq; ad patibulū crucis volue ⁊ reuolue vitā saluatoris: nō inuenies i eo nisi stigmata pauptatis ⁊ dolozis. Non debet eē mēbr̄ sub capite spinoso. Si scribas aut conferas nō sapit: nisi sonuerit ibi nomē iesu. Per humilitatē etiaz aīa mea ascendit ad sublimitatē. Nec ē via ⁊ nō ē altera. Cōsidera xp̄m pauperē natuz sine hospitio: inter bouē ⁊ asinū positū in p̄sepio: vestitū vili pāniculo fugiēte in egyptū: sedēte sup asino: nudum in patibulo. Quid supbis pulus ⁊ cinis: cuiꝰ cōceptus culpa vasi miseria: viuere pena: mori angustia? Quid inflaris ad verbi flatum: q; nec carnē vulnerat: nec mētē ingnat? O dulcedo amoris ⁊ amoz dulcedinis. Comedat te venter meus nectare tui amoris impleant viscera mea: ⁊ eructet mens mea verbum bonū. Charitas dens meus: mel dulce: lac inuenū: cibus grādū: face me crescere in te vt sano palato possis manducari a me. Tu es vita mea qua viuo: spes mea cui ihereo gloria quā adipisci ōfidero. Tu mihi cor te ne: mentē rege: intellectū dirige: amorē erige: animū suspēde: ⁊ in supna fluēta spūs sitientē trahe. O aīa mea insignita dei imagine: decorata simulitudine: deputata cum angelis: capax beatitudinis: heres bonitatis: rōnis pticeps: qd tibi cum carne? O regnū celoz felicissimū: regnuz carēs morte: ⁊ vacās fine: ⁊ cui mille tpa succedunt per euū: vbi cōtinuus sine nocte dies nescit habere tp̄s: vbi victor miles donis ineffabilibus pmiaꝫ nobili ⁊ ppetua caput amplectē te corona. Cogita vnde venis caro et erubesce vbi es ⁊ ingemisce quo vadis ⁊ contremisce vbi eris et expauesce. Semp fuit

mihi summa philosophia cogitare q̄lis caro mea ventura sit mox tua. Quid fetidius humano cadauere? Quid horribili⁹ mortuo homine: cui⁹ erat gratissim⁹ amplexus erit terribilis aspectus in morte. Quid p̄sunt diuitie? Quid honores. Si diligenter cōsideres qd p os ꝛ nares: ceteriscz corporis sensus: vel meatus egredit vili⁹ sterqlinū nunqz vidisti. Si p̄ciosas vestes te induxeris: subter te tinea sternet: ꝛ operimentum tuū erunt vermes. Nō potest anima indui vestib⁹ p̄ciosis: nisi prius sit vitijs spoliata. Qui enī plus diligit mūdū q̄z deū seculū q̄z claustrum: gulam q̄z abstinentiā: luxuriam q̄z castitate: sequit diabolū ꝛ ibit cum eo in sepulchrū eternū. Intolerabilis impudētia est: vt vbi exinaniunt maiestas inflet̄ur vermiculus ꝛ intumescat. ☙Dūd⁹ p̄mittit ꝛ deficit: diabolus p̄mittit ꝛ decipit: christus p̄mittit ꝛ reficit. In via dei nō p̄gredi regredi est. Securū habemus o hō accessum ad deum: vbi habes matrez ante filiū: filiū ante patrē. ☙Mater ostendit filio pectus ꝛ vbera: filius ostendit patri latus ꝛ vulnera. Nulla ergo potest esse repulsio: vbi tot concurrunt charitatis insignia. Si incurras scopulos tribulatiōis: si insurgāt vēti tētationū: respice stellam: voca mariā. In periculis: in angustijs: in rebus dubijs mariā cogita: mariā inuoca: non recedat a corde: nō discedat ab ore. Sileat misericordiam virgo beata quicūqz in suis necessitatibus fideliter inuocatā sibi meminerit defuisse. Si dña sordib⁹ ꝛ fetore peccator peccatorum fedamur: non timeamus a nob⁹ q tuus vultus misericors auertat. Si vis ergo inuenire gratiā eius: interuenientē voca mariā. Si quid gr̄e amisit: ad eius recurrat̄ interuentricē mariā. Quid ad mariam accedere trepidas humana fragilitas: nihil austerū est in ea: nihil terribile: tota suauis est: omnib⁹ offert lac ꝛ lanā. Būdicta es sup̄ oēs mulieres: q̄ angelos p̄cedis puritate: patriarchas sup̄eras fidei magnitudine: ap̄los vincis charitate. Quis vnqz inuocauit eam ꝛ non est exauditus ab ea? Hec est mater pulchre dilectionis: timoris ꝛ magnitudinis ꝛ sancte spei: que p̄ro miseris orat: p̄ro afflictis supplicat: p̄ro peccatoribus intercedit. Amplectamur marie vestigia frēs: ꝛ deuotissima supplicatione beatis illius pedibus inuoluamur. Teneamus eā nec dimittamus donec benedixerit nob⁹ potens est enī. Cū maria dicit vel nominat celū ridet: angeli gaudent: mūdus exultat: demones fugiunt: infernus contremiscit. Bona virginitas in maria: que vtrunqz sexum nō solum absoluit a crimine: verum etiaz ad gratiā p̄uocaut. ☙Merito in te virgo beata respicidt oculi nostri: quia in te ꝛ exte ꝛ de te benignissima man⁹ saluatoris quicquid creauerat recreauit. Quid enim de fōte pietatis p̄cedere potest nisi pietas? Laudemus virginitatē tuā: humilitatē imitemur. Sz misericordia dulcissime virginis miseris sapit dulcius cū creb̄rius inuocat.

¶Stimulus anime ad sui cognitionē. cl vij

TErret me vita mea. Nāqz diligenter discussa apparet mihi aut peccatū: aut sterilitas terre tota vita mea. Et siquid videt in ea fruct⁹ sic est aut stimulatū: aut impfectū: aut aliq̄ mō corruptū: vt possit nō placē aut displicē deo. Ergo o peccator vita tua nō iam fere tota: sz certe tota aut in pctō ē ꝛ damnabil̄: aut infructuosa ꝛ p̄tēptibil̄. Sed qd sepo fructuosa a dānabili? Utiqz si ē infructuosa ē dānabil̄. Cōstat enī ꝛ verū ē: qđ vitas dixit Ois arbor q̄ nō fert fructū bonuz excidet ꝛ in ignē mittet. Deniqz siqd ago vtile p̄sus nullaten⁹ illō cōpēso alimētis corporis quib⁹ abutor. Sz qs pascit pec⁹: qđ nec tantū pdest q̄ntū cōsumit? Et tñ tu benign⁹ de⁹ tu nutris: expectas iutilē tuū vmē: ꝛ setentē pctis. Tolerabili⁹ ē canis putrid⁹ hoīb⁹: q̄z aīa peccatrix deo: ꝛ infelici⁹ ista deo q̄z ille hoīb⁹. Deu nō homine: sz obp̄robriū hominū: vili⁹ pecore: pei⁹ cadauere. Tedet aīam meā vite mee: vitē erubesco: mori ptimesco. Quid ergo restat tibi o pctōr: nisi i tota vita tua plores vitā tuā: vt ipsa tota ploret se totā? Sz in h̄ q̄z aīa miserabilit miserabil̄: qr nō tātū dolet q̄ntū se nosc̄it: sed sic secura torpet: velut qd patiat ignorēt. Alia sterilis qd agis? qd

torpes aīa peccatrix? Dies iudicij venit: iuxta ē dies dñi magn⁹: iuxta ⁊ velox nimis. Dies ire dies illa: dies tribulatiōis ⁊ angustie. dies calamitatj ⁊ miserie: dies tenebrarū ⁊ caliginis: dies nebule ⁊ turbinis: dies tube ⁊ clāgoris. O vox dei domini amara. Quid dormitas anima tepida ⁊ digna euomi? Quid dormitas? Qui nō expgiscit ad tantū tonitruū: nō dormit: ꝫ mortu⁹ ē: Arbor infructuosa vbi sunt fruct⁹ tui? Arbor digna securi ⁊ igne: digna succidi: q sūt fructus tui? Utiq; spine pūgētes: amara pctā: q̄ vtinā sic te penitēdo pūgerēt vt ꝫfringerēt: sic amarescerēt vt evanescerēt. Quod forsan putas puū aliqd pctm̄? Utinā districtus iudex puū eē timaret aliqd pctm̄. Sed heu mihi: nonne oē pctm̄ p̄uaricatione deus exhonorat. Qd̄ ḡ pctm̄ audebit pctor dicē puū? Deū enī exhonorare q̄ ē puū? O lignū aridū ⁊ inutile eternis ignibus digniū: qd rūdebi illa die: cū exigeā a te vsq; ad ictū oculi: oēt⁹ tibi ipensū viuēdi reqret q̄lit fuerit a te expēsū? Tūc quippe ꝺdēnabit qcqd inuentū fuerit in opib⁹ ocij sermonis ⁊ silētij vsq; ad minimā cogitatiōez ⁊ totū qd vixisti: si nō fuerit ad dei volūtatē directū. Ue q̄t pctā pueniēt tibi ex ip̄rouiso q̄si ex insidijs: q mō nō vides: q̄t; nō eē mala putas: q̄t; nō nisi eē bona credis: nudata facie appebūt tibi nigerrima pctā. Ibi pculdubio recipies put gessisti i corpe tūc cū iam nō erit tp̄s mie: tūc cū penitētia nō recipiet: cū emēdatiōe nō ꝓmittet. Hic cogita qd gessisti: qd oporteat te recipe. Si multa bona: pauca mala: multū gaude. Si multa mala: pauca bona: multū luge. Inutilis pctor an nō sufficiūt tibi ad imanē rugitū: an nō sufficiūt tibi ad eliciēdū sanguinē ⁊ medullas in lachrymas: vt miserabil' duritia: ad quā ꝫfrigēdā leues sūt tā grames mallei. O miserabil' torpor: ad ꝺcitādū sūt obtusi tā acuti aculei. O letal' sopor: ad quē excitādū raucū ē tā terrificū tonitruū. Pctor inutil' satis tibi hec debēt eē ad cōtinuādū luctū: sufficiē tibi pūt ad sorbēdū vagas lachrymas. Sz cur debeo de grauedine: de magnitudie iminētis miserie qcqua dissimulādo tacē: ⁊ ocul' aīe nr̄e furari. An vt ip̄rouisi irruāt repētini dolores: vt subito ingruat itolerabil tēpestas? Certe nō sic expedit pctori. Sicut enī dixero qcqd potero cogitare nōdū ad id qd̄ res ē potit cōpari. Igit adducāt deducāt oculi mei lachrymas p diē ⁊ nocte: ⁊ nō taceāt. Auge ḡ pctor: auge supiorib⁹ erumnis pōdus: adde terrorē sup terrorē: vlulatū sup vlulatū. Mā ipse te iudicat ad cui⁹ ꝓtumeliā spectat quicqd inobediēs deo: aut p̄uaricator peccas: q tibi bonū p malo reddit: cui tu malū p bono: q nūc patiētissim⁹: nūc discretissim⁹: clemētissimus nūc: iustissim⁹ tunc. Heu me cur peccaui? Deū inhonorauī: oipotentē ꝓuocaui Pctō: qd feci: cui feci? Ue oipotētis ne irruas sup me: Ira oipotētis vbi potis capi? In me nō ē qd̄ te possit tollerare. O angustie hinc erūt accusātia pctā: inde terrēs iustitia: subter patēs chaos inferni: desup ira tus iudex: intus ꝫscientia: foris ardēs mūd⁹ Si iustus vix saluabit: pctor: de pbēsus sic i latebrā q̄ se ꝑmet: ꝫstrict⁹ vbi latebo? Quo parebo? Latere erit ip̄ossibile apparē erit itollerabile. Id desiderabo ⁊ nusquā erit: istud execrabo: ⁊ vbiq; erit. Quid tunc? Quid erit tunc? Quis eruet me de manu dei? Unde mihi consiliū: vñ salus? Quis est qui dicit magni ꝫsilij angelus: qui dicit saluator: vt nomē ei⁹ vocifere? Id demipse ē Jam ipse ē. Jesus idē ē Judex inf cui⁹ mānus tremo. Respira iam o pctor: respira ne desp̄es. Spa i eo quē times. Affuge ad eū a q̄ aufugisti: inuoca ip̄rtune quē supbe puocasti Jesu iesu obliuiscē supbū puocātē: respice miserū inuocantē. Nomē dulce: nomē delectabile: nomē ꝫfortās pctor ⁊ bte spei. Quid enī ē iesus nisi saluator? Ergo iesus pp temetipm esto mihi: iesus q me plasmasti ne pdas: q me redemisti: ne ꝺdemnes: q me creasti tua bonitate: ne peat opus tuū i sua iniqtate. Rogo te pijssime ne pdat mea iniqtas qd̄ fecit tua bonitas oipotēs. Recogsce benissime qd̄ tuū est: ⁊ absterge qd̄ alienū ē. Jesu iesu miserē dū tp̄s ē miserēdi ne dānes i tpe iudicādi. Que nāq; tibi vtilitas i sāguie meo: si descēdero i etnā dānationem. Neq; enī mortui laudabūt te dñe: neq; oēs q descēdūt i infernū. Si me admi

ſeris mie tue finꝰ nõ erit ãgustio: ꝓpter me dñe. Admitte ꝙ deſideratiſſime ieſu admitte me itra numerũ electoꝝ tuoꝝ: vt cũ illis te laudẽ: te pſruar: ⁊ glier i te. Jnſ oẽs q di ligũt nomẽ tuũ. Qui cũ pẽe ⁊ ſcõ ſpũ viuis ⁊ gliaris p interminata ſecla Amen.

clx viij

De miſeria humana Sermo vnicus.

Hõ qui ex anima rationali ⁊ humana carne ſubſiſtis ꝯditiõis miſere: repletus multis miſerijs: miſer ⁊ miſerabil' hõ: paup: ccꝰ: nudꝰ: plurimis neceſſitatib' ſubditus: ad coꝝ tuũ reuertẽ. Quid foris vagaris? Quid foris queris? Quid in carnalib' ſtudes? Quid in ſeclarib' te implicas? Quid in vanitatib' te inuoluis: i interioꝝb' delectaris: ⁊ ab omnib' interioribus ⁊ ſuperioꝝb' elõgaris: p ea ꝙ foris ſunt diffunderis? Quãto magis ad mũdũ accedis: tãto lõgiꝰ a deo recedis Quãto magis foris es ſapiẽs: tanto magis intus ſtultꝰ effi ceris. Quanto magis extra lucraris: tanto magis intꝰ pderis. Quãto magis i bis ꝙ foris ſũt vagaris: tãto magis intꝰ euacuaris. Quãto magis i tpalib' es ſolicitꝰ: tãto magis es mẽdicꝰ in ſpũalib'. Quid ẽ hõ q oĩa ordinas: ⁊ te ipm nõ vis ordinare? Quid i oib' es prudẽs: ⁊ circa temetipz es iſipiẽs? Quid eſt ꝙ ad oĩa ꝙ foris ſũt ſolicitꝰ es bona facẽ: ⁊ temetipm finis eẽ malũ ſp ⁊ inuti lẽ? Dormit in te ſpũs dei: ⁊ vigilat i te ſpũs mundi. Vacat in te rõ: ⁊ viget in te ſenſus. Extinguit in te ſpũs dei: dñaꝫ i te amoꝝ mũdi. Feruet in corde tuo amoꝝ terreno: ⁊ mortꝫ in te amoꝝ eternoꝝ bonoꝝ. Mundũ diligis ⁊ deũ relinqs. Oĩuꝝ recordaris ⁊ te ipm obliuiſceris. Que ſup terrã ſũt deſideras ⁊ diligis: celeſtia vo non curas. Apprõpinqs ad iteritũ: ⁊ lõge fis a ſalute. Curris ad diabolũ ⁊ plõgaris a deo. Redi redi puaricato: hõ ad coꝝ: qꝛ logꝫ deꝰ pacẽ eis q quertunt ad coꝝ. Oĩa mũdi huiꝰ tibi dedit deꝰ: ⁊ tu ꝓpter oĩa relinqs eũ. Oĩa ꝓpter te fecit deꝰ: ⁊ tu ꝓpter oĩa dimittis temetipz. Propt oĩa ꝙ occurrũt tibi dimittis deũ: ⁊ iccirco oĩa dimittẽt te. Propt creaturas relinqs creatorẽ: ⁊ ĩõ ꝓtra te ĩſurgẽt oẽs creature. Quia offẽdẽdo creatorẽ offẽdiſti oẽꝝ creaturã: ⁊ ideo creature ꝙ facte ſunt in miniſteriũ ⁊ vtilitate tuã quertenꝫ i vindictã ⁊ penã tuã. Et ve tibi erit ſine fine: qꝛ noluiſti habẽ bonũ ſine fine. Recognoſce itaqꝫ hõ miſer recognoſce temetipm. Recogita quia nihil fueris. Attende ꝙ vilis ⁊ malus es. Cõſidera quid futurus es. Plange hõ miſer plange inceſſanter peccata tua. Dele lach: rymis mal: tias ⁊ miſerias tuas: qꝛ volũtate ꝑpa peccaſti. Diſpliceat tibi ſup oĩa: diſpliceat tibi toto corde: ⁊ ꝓtinuo diſpliceat tibi: q dñm ĩmenſe maieſtatis hñtẽ poteſtatẽ omnis carnis: ⁊ mittere coꝛpꝰ ⁊ aiam in gehennã: auſus fuiſti offendẽ. Amareſcat tibi amariſſime coꝝ tuũ ꝙ deũ ſũmũ patrẽ incompꝛehenſibilis bonitatis: qui benignus ⁊ miſericoꝝs eſt ſup ingratos ⁊ malos volũtarie libẽter ac delectabiliter offẽdiſti. Totꝰ diſpliceas tibi vt totꝰ poſſis placere ſibi qui eſt ſummꝰ verus ⁊ ſolus deus: cui nemo placet niſi qui ſibimetipſi diſplicet: ⁊ nemo ei diſplicet niſi qui ſibimetipſi placet. Diſſipat nãqꝫ deus oſſa eoꝝ qui hominibus placẽt. Et quod altum ⁊ pulchꝝ eſt apud homines: abhominabile eſt apud deum. Miꝛũ eſt de te homo miſer: ad mala quippe es totus aũdus: totus ꝓmptꝰ: totus facilis: totus ſapiẽs: ⁊ totus ſollicitꝰ: ad bona auté es totus durus: totus piger: totus trepidus: totus ſtultus: totus incredulus ⁊ rebellis. Unde tibi hoc niſi a carne quam diligis ⁊ ſequeris? Quia vo carnem diligis carnem ſequeris: ⁊ quia carnem ſequeris opera carnis facis: ⁊ cum ea putrieris. Carnis tue fructus eſt libído: cõcupiſcentia: inuidia: infirmitas: id eſt fragilitas ⁊ dolor: vermis: putredo fetens: et fetidus fetor. Tuipſe es tenebꝛis ignorantie ſic excecatus: vt neſcias quid ſis: non attendis quo vadis: non animaduertis factum tuum: neqꝫ inſidias inimici ⁊ tentationes eius fraudulentas intelligis. Totus negligens es: nec cogitas quo tendere debes: viam neſcis et non inquiris. Grandis nãqꝫ tibi reſtat via. Solliciti tibi qris cibũ veſtitũ ⁊ requiẽ ⁊ oẽs carnis neceſſitates qũ indiges: de vita vo ⁊ ſalute aie tue

semper tepes non curas licet semp indigeas plen⁹ nequitijs ⁊ malicia. ℳiser homo vt miserum pascas corp⁹ ⁊ vestias ⁊ carnis voluptatib⁹ que post paucos dies a vermibus deuorabitur satis facias sollicitus laboras: discurris vigilias ⁊ somnum non capis oculis vt repleas ventrem: ⁊ pro anima tua que deo presentanda est in celis: cur nō sollicitus fatigaris vt ipsam pascas bonis operibus: ⁊ induas virtutibus: ne appareat nuditas eius? ℳHomo tristis queris semp implere ventrem: cur non pascis animam esurientem? De vase stercoum semper curas ⁊ de dei imagine cur nō curas? Pascis sterilem ⁊ que non parit: animam autem esurientem non facias bonis. Ue tibi erit quia anima tua propter famē in te deficiet? Ue tibi est: ⁊ ve tibi erit: quia reddis que sunt cesaris cesari: ⁊ nō reddis que sunt dei deo ⁊ ideo maledictus es a deo et confunderis ab eo. Vide miser homo quia totum est vanitas: totum stultitia: totum dementia: quicquid cogitas: quicquid facis in hoc mūdo preter id solum quod in deū ⁊ propter deū ⁊ ad honorem dei facis. ℳQuicquid fine deo facis totum est malicia ⁊ vanitas: qz nihil ē bonum fine summo bono. Et magna miseria hominis est cum illo nō esse fine quo nō potest esse. Unde homo miser qui ad similitudinem ⁊ ad imaginem dei creatus es et propter nimiam charitatem domini nostri iesu christi a morte eterna ac turpissima redemptus es: ⁊ liberatus es: ⁊ ad videndaz claritatem summi dei sola inestimabili misericordia sua vocatus es ⁊ plurimis beneficijs qz quo eē cepisti ab altissimo patre totius bonitatis ad vitam eternam habendā pernicum filium suum inuitatus es: miser homo recognoscere hunc honorem intelligе dignitatem tuam qui a tanta maiestate honorat⁹ es. Eternus enim deus ⁊ imensus creauit te formauit te: redemit te: ⁊ inuitauit te. ℳAximus honor ⁊ amplus amor Cognosce o homo honorem tuum ⁊ curre gratias agens ad inuitatorem tuum ne forte si ingratus ire volueris: aut villa: aut boues: aut vxor te impedierint iratus domin⁹ iubeat te succendi: ⁊ tibi hostiū vite eterne in perpetuuz claudat. Cognosce ergo o hō honorem tuum: ⁊ honora creatorem tuum. Sed heu hodie potest recte dici homo cuz in honore esset non intellexit: comparat⁹ est iumentis insipientibus ⁊ similis factus est illis. Dignum certe ⁊ iustum est: vt qui socius noluit esse angelorū fiat similis iumētorum: ⁊ qui destruxit in se imaginem ⁊ filitudinem dei: dignum est vt imago ⁊ similitudo iumentorum adhereat ei. Cognosce te ergo o homo miser cognosce te meliorē aui bus meliorem cunctis animantibus: noli eē similis iumētis insipientibus que solam vitam presentem cogitant que tantum carnalia ⁊ temporalia diligunt: quia nec alia sciūt ℳHomo non te subicias carni nō fis amator mundi non te sustineas esse filium diaboli propter honorem potentissimi ⁊ sapientissimi ⁊ incomprehēsibilis patris tui altissimi dei eterni. Propter nomen dei admirabile non te constituas aduersarium ⁊ homicidā tui: ppter amorem benignissimi dei nō te facias inimicum omnipotētis dei: ppter vnigenitum ⁊ dilectum filium iesum xp̄m non te facias socium demoniorz ⁊ combustiōis ignis eterni. Qui redemptus es precioſissimo sanguine agni imaculati: noli tantū precium vilipendere qz pro te dei filius dignatus es exoluere: ne sempiternis inuolueris incendijs. Tunc enim penam maximā habebis sine remedio: tunc dolorem inopinabilem patieris siue fine ⁊ torm̄eto plen⁹ eris nunq̄z tū aleuiaberis: qz qui non fleuit qñ erat tempus flendi eterno luctu lugebit: iz sine fructu. ℳRedi ergo ad te homo redi ad spūalia. ℳRedi ad eterna ⁊ celestia gaudia: redi miser redi ad illum. ℳe tardes querti qui te sua ptāte sua fecit sapia redemit sua inenarrabili bonitate ad se vocauit ⁊ expectat adhuc quotidie vt te coronet. Quid q̄ris extra illū? Quid desideras preter ipm? Quid tibi placet sine ipso? Ipse fecit oīa: ipse hz oīa ipse ē oīa: quodcūq̄z bonū cupis quodcūq̄z pulchrum queris quodcūq̄z dulce ⁊ delectabile requiris: totū in ipso inuenies ⁊ in ipso pfrueris. Si gaudere ipe gaudiū est. Si te pugnare delectat ipe palma ē. Si coronari vis ipe corona est. Si vincē cu-

pis ipse victoria est. Si potentiã desideras ipse potẽtia ẽ. Si fortitudinem queris: ipse fortitudo est. Si iustitiam vis habere: ipse iustitia est. Si amas sapientiã: ipse fons sapientie est. Si charitatẽ vis: deus charitas est. Si diuitias appetis: ipse diues ẽ. Si pulchritudinem vis habere: summa pulchritudo ipse est. Si plenitudinem queris omnis boni ipse plenitudo est. Si gloriam ⁊ bonor rem cupis: vera gloria ⁊ summꝰ bonor deꝰ est. Si pacẽ vis: pax eterna ipe est. Quicqd boni queris summũ bonum ⁊ omne bonũ ipse est. Immo semper est totus desiderabilis: totus dulcis: totus amabil': totus suauis: ⁊ totus delectabilis. Ipse semp vbiqꝫ totus est: vbicũqꝫ fueris sine ipso male eris ⁊ male tibi erit: ⁊ vbicũqꝫ fueris cũ ipso bene eris ⁊ bene tibi erit. Subijce itaqꝫ te totum ei qui te totum fecit: a quo omnia habes: cuius gratia omni momento vteris. Serui semper ei qui non patitur omnia nocere tibi: que semper nocerent tibi libenter siue infirmitates: siue homines: siue bestias: vel demones: vel quecunqꝫ alia. Serui semper ei qui non finit te cadere in omnia peccata: q non permittit vt inferas tibi omnia mala ac damna que libenter faceres. Totus semper ama patrem ⁊ filiuꝫ ⁊ spiritum sanctum solum verum ⁊ summum bonum: qui semper solus vere ⁊ summe te diligit. Placeat igitur tua voluntas sibi: ⁊ voluntas eius semper placeat tibi. Semper concorda te cum eo: semper sequere eius voluntatem in omnibus: qui semper bonum tuum vult: qui nihil aliud curat nisi salutẽ tuam: cuius voluntas ad miserandum tibi est beniuola: ⁊ delectatur benefacere tibi. Nunquid putas teipsum magnum amicum tibi? ℳagis amicus est deus tibi q̃ tuipse tibi: quoniam magis ipe diligit te q̃ tu temetipsum. Nunquid credis alterius auxilium fortius: aut alterius consilium vtilius? Erras si id credis. Stultissimus ⁊ dementissimus es: quia tua desideria vel aliorũ sequeris: ⁊ illoꝝ ꝓfitũ dimittis: q semp ẽ amicꝰ dulcis sapiẽs ⁊ pius ꝓsiliariꝰ ⁊ saluator: ⁊ sup oĩa adiutor fortis ⁊ potẽs: pĩ futuri seculi: ⁊ princeps pacis Amen.

¶ De pugna spirituali Sermo primus. clix

Rex diues ⁊ potens deus omnipotẽs filium sibi fecit hominẽ quem creauit. Cui sicut puero delicato pedagogos delegauit: legẽ: prophetas ceteroſqꝫ tutores ⁊ auctores vſqꝫ ad prefinitum tempus eius consũmationis ⁊ instruxit eum ⁊ monuit: dñm eum constituẽs paradisi: omneſqꝫ thesauros glorie sue ei ostẽdens: ⁊ repromittens si se non desereret? ⁊ ne quid deesset bonis eius etiam liberũ arbitrium indulsit: vt bonum eius esset voluntarium: non coactum. Accepta licentia boni ⁊ mali cepit eum tedere bonorum suoꝝ: a concupiscentia sciendi bonum ⁊ malum. Egressus igitur de paradiso bone conscientie noua querens que nesciebat: qui nulla adhuc nisi bona nouerat: patris legibus et pedagogis relictis mãducauit de ligno scientie boni ⁊ mali ꝓtra vetitũ pris: ⁊ abscõdẽs se miser ⁊ fugiẽs a facie dñi cepit vagari in sipiẽs p mõtes altitudinis: p valles curiositatis: p campos licẽtie: p nemora luxurie: p paludes carnaliũ voluptatũ: p fluctꝰ curaꝝ secularĩ. Vidẽs antiquus predo puerũ lasciuũ sine custode sine rectore, pcula domo pris vagantem: accessit ad poma illa inobediẽtie manu male pſuasionis illi porrigens. Postqꝫ ꝓsensũ ab eo elicuit: aggressus ẽ miserũ: ⁊ in terrã ⁊ in terrena desideria eũ ꝓcipitãs: pedeſqꝫ. i. mẽtis affectiões ne surgat fortissimis ei secularis ꝓcupiscẽtie vinculis alligans: manuſqꝫ operis ⁊ oculos mentis misit eum in nauim male securitatis: ⁊ flante vehementer vento adulationis transiuit eum in longinquã regionẽ dissimilitudinis. Veniens ille in regionẽ non suam: venalis factus est omnibus qui pretergrediũtur viã. Didicit porcos pascere: siliquas porcorum manducare. Dediscit omnia que dicerat: discit que nesciebat seruilia scilicet opa: victuſqꝫ in desperationis carcere: vbi in circuitu impij ambulãt: in mola illa ipie circuitionis cogit molere emolumẽto male ꝓsciẽtie. Prochdolor vbi ẽ nũc pr ille potẽtissimꝰ ⁊ dulcissimꝰ atqꝫ liberalissimꝰ? Mun

quid potest obliuisci filium vteri sui? Abſit. Non obliuiscitur? condolet: ⁊ conqueritur de absentia ⁊ perditione filij. Mādat amicis: sollicitat seruos: omnesq; suscitat ad requirendum eum. Vnus seruorum scilicet timor ad imperium domini fugitiui vestigia persequens in profundum carceris inuenit filium regis carceralibus peccatorum sordibus obsitum vinculis ⁊ cathenis male consuetudinis ligatum miserum ⁊ amentem: et in miseriis securum ⁊ ridentem. Qué vbis ⁊ verberibus vrgens vt exiret ⁊ rediret tāta miserum confusione deiecit: vt ficut mori iam vicinus iaceret: ⁊ adhereret in terra venter eius. Ingressus est eodem vestigio alius cui nomen spes videnſq; filium regis a timore non erutum sed obrutum non adiutum sed deiectum: accessit leniter ⁊ suscitās eum a terra inopem et de stercore erigens pauperem. Leuansq; caput eius ⁊ coacta in vnum veste consolatiōis oculos eius detergēs ⁊ faciem: heu inquit quāti mercēnarij in domo patris tui abundant panibus: tu autem hic fame peris. Surge obsecro ⁊ vade ad patrem tuum: ⁊ dic ei. Pater fac me ſicut vnū ō mercēnarijs tuis. Tunc ille tandem vir ad se reuersus modicum? tu ne es inquit spes? Et quomodo spei potuit introitus patere intantū ⁊ tam horrendum pfundum desperatiōis mee? Ego sum spes a patre tibi trāsmissa: te aduiuturā: te non deseraturā: donec te introducam in domum patris tui ⁊ in cubiculum genitricis tue. Et o inqt ille dulce leuamen laborum: dulcis consolatio miserorum: o vna non infima de tribus cubilis regij assistricibus: Vides carceris mei profundum imane: vides vincula mea que tamen ad ingressum tuum maxima iā ex parte dirupta sunt: et dissoluta: Vides captiuatorum meorum imanem multitudinem: fortitudinem: velocitatem: astuciam: ⁊ quis est locus? At spes: ne timeas inquit. Qui nos adiuuat misericors est: qui pro nobis pugnat omnipotens est pluresq; nobiſcum sunt q̄z cum illis. Super becomnia ad duri tibi a patre equum desiderij: cui cum in sederis me duce ab his omnibus securꝰ proficiſceris. Duxit ⁊ mollibus ſtramentis pie deuotionis submiſſis ⁊ bonorum exemplorum calcaribus additis: equo desiderij imposuit filium regis. Sed frenum defuit tanta erat festinatio fugiendi. Illico equus currit vt effrenis: trahit spes ante: timor retro verberibus vrget ⁊ minis. Tunc videntes hoc conturbati sunt principes edon robustos moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores chanaan. Irruat super eos formido et pauor in magnitudine brachij tui. Fiant immobiles quasi lapis donec pertranſeat filius tuus iſte: qué possediſti. Sed cum ſic feruntur precipites: effugiunt quidem sed non ſine periculo: quia ſine mō ⁊ ſine conſilio. Propter quod a patre transmiſſa accurrit prudētia vna ō ſummis principibus paradiſi: in comitatu habens amicam ſibi temperantiam ⁊ tenens currentes partius inqt obsecro partius dicit ſalomon noſter. Qui festinus est pedibus offendit. Si ſic curritis: offendetis. Si caditis: filius regis quem ſuſcepiſtis liberandum inimicis redditis. Nam ſi ceciderit illico manus eorum ſuper eum. Hoc dicens frenū diſcretionis imposuit feruido illi equo desiderij eiusq; abenas temperantie comiſit regendas. Cūq; timor de vicina virtute inimicorum ⁊ tarditate fuge causaretur: vade inqt prudentia retro sathanas: ſcandalum es nobis: fortitudo ⁊ laus noſtra domin⁹ ⁊ factꝰ eſt nobis in ſalutē. Et ecce fortitudo miles dei egregius accurrens per campum fiducie extracto gladio letitie: nolite inquit nolite turbari: plures nobiſcum ſunt q̄z cuz illis. Tūc prudentie celeſtis curie aſſueta cōſilijs: cauete inquit obsecro quia hereditas ad quam in itio feſtinatur ſicut dicit ſalomon in fine benedictione carebit. Proficiſcimini ergo non tam feſtinanter q̄z prudenter? Inimici nō ſunt i itinere: ſed iuxta iter ſcandalum ſolent ponere in biuijs ⁊ triuijs ⁊ viarum amfractibus. Precedā itaq; vos autem tenete viam iuſticie ⁊ velociter inducemus vos in caſtra ſapientie que iam procul non ſunt a nobis. Sapientia enim eſt de qua dicitur concupiſcis ſapientiam diſce iuſticiam. Sic itaq; dum viam vrget timor ſpes trahit munit fortitudo: tempe-

rantia moderatur prouidet et instruit prudentia ducit ⁊ producit iusticia: appropinquat filius regis castris sapientie. Que nouo hospitis audito aduentu preoccupat eu⁹ qui se concupiscit: occurrit et ostendit se in vijs hilariter. Fossa profunde humilitatis castra cingebat: supra quā fortissimus ⁊ pulcherrimus murus obediētie edificatus celos penetrabat quē bono⁹ exemplo⁹ histo rie vndiq⁹ depicte mirabilit decorabant. Edificat⁹ enim erat cū ppugnaculis. Mille clipei ex eo dependebāt omnis armatura fortium: porta professionis oībus patens: ianuto: In limine dignos inducens ⁊ indignos abiciens: preco super portas clamans si quis diligit sapientiam ad me declinet et eam inueniet ⁊ eam dum inuenerit beatus est si tenuerit eam. Huc filius regis occurrentis sibi sapientie ducatu introduct⁹ imo vnus deportatus familie regie vallatus ob sequijs ad medie ciuitatis arcem pducitur: vbi edificauit ipsa sibi domū excidit columnas septem: subdidit sib igentes superbozū ac sublimium colla propria virtute calcauit. Ibi collocat in loco sapie quē ambiunt. lx. fortissimi ex israel vniuscuiusq⁹ ensis super femur suū. Adest dauid in tympano ⁊ choro in cordis ⁊ organo ceteriq⁹ celestis curie paranymphi: gaudentes ⁊ exultātes magis super vno peccatore penitentiam agente: q̄z super nonagintanouem iustis q nō indiget penitentia. Tunc ecce veniens ab aquilone ventus turbinis ⁊ ignis inuoluens totā cōcussit domū sapiētie castra rurbant. Egressus est enī pharao cū curribus ⁊ equitibus persequēs fugientem israel. Cogitauerunt etiam vnanimiter aduersus eum: testamentum disposuerūt tabernacula idumeozuz et ismahelite. Moab ⁊ agareni gebal ⁊ amon ⁊ amalec: alienigene cum habitantib⁹ tyruz. Etenī assur ille magnus exterminator diabolus venit cū illis. Quid multa? Obsessa ē ciuitas: iam surgunt tentationum machine Urget vndiq⁹ inimicus ille: in insidijs draco: in aperto leo: cogit socios: ignes inicit: p fodit muros: bella suscitat: insidias submittit totius vrbis minans excidium. Int⁹ vōtimo: ⁊ angustie ⁊ a vehementi ⁊ improuiso hostium impetu oēs turbati sunt ⁊ moti sūt sicut ebrius: ⁊ omnis sapientia deuorata est eoz: ⁊ clamauerunt ad dñm cum tribularētur: ⁊ currit ad arcem sapiētie. Mala nūciantur: consiliū querit. Reuersa enim ad se prudentia consuluit sapientiā qd facto op⁹ sit. Illa accelerandum testat: ⁊ querendum summi regis auxilium. Et quis inqt ibit p nobis: At sapientia oratio inqt. Et ne mora faciat in eundo: ascendat super equū fidei. Quesita diu oratio ⁊ in tanto tumultu vix inuenta adest. Ascendit illa super equū fidei: proficiscit per viam celi nec cessat donec intret portas dñi in confessione atria ei⁹ in hymnis. Et sicut familiare mancipium cū fiducia accedens ad thronū gloze dei: exponit necessitatis sue negocium. Audito rex filij periculo conuersus ad consortem regni sui charitatē: o inqt quē mittā ⁊ quis ibit e nobis? At illa iqt. ecce ego: mitte me. Tūc rex prevalens inqt prevalebis ⁊ liberabis eum Illico egressam a facie dñi reginā celi charitatem: tota comitat militia celestis. Venienq⁹ ⁊ descendēs in castra a virtute ⁊ leticia pūtie sue illico oia exhilarauit: cōmota composuit: turbata placauit. Reddita ē lux miseris: timiditiq⁹ fiducia. Redit coram spes que pene aufugerat: fortitudo que pene corruerat. Resumit constantiā: tota sapientie militia. At inimici ciuitatem obsidētes: que nā est inquiunt tāta exultatio heri ⁊ nudiustertius? Veh nobis: venit dñs in castra. Veh nobis: fugiam⁹ israelem. Dñs enim pugnat pro eis contra nos. Sic ⁊ fugientibus inimicis gratie dei impetus letificat ciuitatem dei: sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Deus in medio eius non cōmouebitur: adiuuabit eam deus mane diluculo. Conturbate sunt gentes et inclinata sunt regna: dedit vocem suam mota est terra. Dominus virtutum nobiscum suscepto⁹ noster deus iacob. Suscipiens enim puerum dei et puerum suum regina charitas erexit ad celum: patriq⁹ deo presentauit. Cui pater placidus ⁊ serenus occurrēs cito inquit proferte stolam primam ⁊ induite illū ⁊ date anulū in manu ei⁹ et calciamēta i pedib⁹ ei⁹ ⁊ pducite vitulū saginatū ⁊ oc

cidite. Epulari.n. ⁊ gaudere oportet q; iste filius meus mortuus fuerat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est. ¶Nota hic quatuor in puri nostri liberatione: primo penitentiam sed fatuam: scđo fugam sed temerariam ⁊ irrationabilem: tertio pugnam sed tepidam et meticulosam: quarto victoriam validam et sapientem. ¶Que omnia in vno quolibet fugiente de seculo inuenies: primo enī hebes ⁊ insipiens postea preceps est ⁊ temerarius in prosperis deinde tepidus ⁊ pusilanimis i aduersis: postremo prouidus ⁊ eruditus et perfectus igne charitatis. ¶Peccantes pma excipit negligentia sui: deinde curiosa rerū exteriorum ⁊ ad se non pertinentiū: deinde ipsarum rerum cōcupiscentia. Concupiscētiam sequitur ꝓsensus: consensuz ꝓsuetudo consuetudinem contēptus: contēptum malicia. i. affectus ⁊ delectatio peccati. ¶Negligentia tardat: curiositas impedit: concupiscentia ligat: cōuersus stringit vel obdurat: consuetudo trahit: contēptus precipitat: delectatio incarcerat carcere desperationis. Quare peccator dum venerit in ꝓfunduz desperat. Veniens aūt spūs scūs ⁊ visitans miseram aīam per septiformē gratiam suaz primum infundit ei timorem: timori subinfert pietatez: vt miseriam timoris suauitas consoletur pietatis: pietati scientiaz sciaz vt sciat vti ⁊ timore ⁊ pietate ne a timore tristicia abundantior absorbeat: ne a pietate presumptio vana precipitet: scientie fortitudinem scilicet contra tēptationes: ⁊ vt ꝓficiat in bono: non tm̄ scientie sed etiam fortitudini cōsilium: vt nec sciētie nec fortitudini minium credatur sed omnia cum consilio agātur: consilio intellectum vt iam in interiori cordis sui legat per se non solum queq; consulant homines sed etiam que sit voluntas dei bona ⁊ beneplacens ⁊ perfecta: intellectui sapientiam vt qđ hactenus consilio vel intellectu didicerat iam ei transeat in affectum: vt per semetipsam gratia dei sapiat: ⁊ sapidum ei fiat ⁊ dulce quicquid hactenus duruz videbatur ⁊ intollerabile. ¶Primūq; negligētie opponit timorē ⁊ qui timet nihil negligit: curiositati pietatem idest affectuz ad deum: que sicut dicit apostolus ad oēm opus bonum vtilis est ⁊ omnino contraria curiositati: concupiscētie scientiam vt sciat seipsam: ⁊ in interioribus suis vacans non egrediatur ad cōcupiscentiam seculi, ne audiat illud: si ignoras te pulchra inter mulieres: egredere ⁊ pasce edos tuos: vel vt sciat q; vana sunt ⁊ caduca que concupiscit: consensui fortitudinem ne vincatur ad consensum: consuetudini consilium quia cum ventum fuerit ad consuetudinē tūc vere opus est consilio: contēptui intellectum quia consilio iam hominum cōtēpto nisi per se intelligat periculum suum iam proximus est desperationi: malicie sapientiam: quia sola sapientia vincitur malicia. ¶Destruens autem spiritus scilicet per septiformē gratiam suā in anima humana septiformem hāc miseriā statim in ea edificat septiformem beatitudinem per spiritū timoris faciens beatos pauperes spiritu: per spiritum pietatis beatos mites: per spiritum scientie beatos lugētes: per spiritum fortitudinis beatos esuriētes ⁊ sitientes iusticiā: per spiritum consilij beatos misericordes: per spiritum intellectus beatos mundo corde: per spiritum patientie beatos pacificos: cū sapientia vincit malicia ⁊ pax illa dei exultat i corde que exuperat omnem sensum: ⁊ hec est perfectio seruorum dei.

¶De pugna spirituāli. Sermo secūdus.

PAter hierusalē ⁊ babyloniam nulla pax est: sz guerra continua. ¶Habet autez vna queq; ciuitas regem suū. Rex hierusalē xps dns: rex babylonis diabolus. Et cum alterum in iusticia: alterum in malicia regnare delectet: rex babylonis quos potest de ciuibus hierusalem per ministros suos spūs. l. imundos seducit: vt seruire eos faciat iniquitati ad iniquitatem: ⁊ babylonem trahit. Unde cum vnum de ciuibus suis constitutus speculator super muros hierusalez trahi cerneret: nunciauit regi captam predam in babylonez duci. Rex vo hierusalem aduocans spiritum timoris militem in talibus strenuum vade inq; eri-

pe predam nostram. Ille aũt vt semp est ad oia impanti paratus cũ velocitate hostes psequit̃r ⁊ in auris⁹ inimicoꝝ factus est repente sonus tanq̃z aduenientis: spiritus vehemẽtis. Timor enim sup eos intonuit ⁊ ad vocem virtutis eius hostiũ robur contremuit: quos in fugam cõuersus timor non longius prosequutus est: sed ereptuꝫ reducebat ad ppria. Verũ vnus ex aduersarijs tristitie spiritus nõ erat cum eis: quãdo timor aduenit. Hic cũ cerneret socios sic fugiẽtes: ab insidijs in qbus latebat otius ad nolauit. A timore inquit factũ est istud obprobriũ oĩbus nobis. Ne timeatis a timore isto ait tristitie spũs. Scio enim qd facto opus sit. Ibo ⁊ ero spiritus mendax in angulis semitarũ: ⁊ amicũ me simulabo timoris. Noui enĩ hominẽ: nec ẽ agendũ cuz eo vi sed fraude. Vos aũt expectate finẽ. Fecit qõ dixerat: ⁊ viarũ cõpendia captãs p̃cessit timorem. Referensq̃z iterq̃z per viam qua gradiebat timor: obuius ei factus est nõ amica: sed iniqua cũ eo cõmiscẽs colloquia: ita vt seducere eũ ceperit: ⁊ timore scius bono animo sequebat. Prope iã erat vt eos in foueã despatiõis ipelleret: sed speculator regi indicat qd agatur. Rex autem hierusalez vnũ ex militibus spẽ. s. precepit accerfiri: quẽ cum equo desiderij ⁊ ense letitie in auxiliũ iubet accelerare timoris. Fidelis miles ad impium regis egrediẽs cũ pueniſſet ad locũ vibrãs ensem letitie tristiciam effugauit. Sicq liberatũ cõciuem ⁊ impositũ equo desiderij p̃cedẽs trahebat funiculo p̃missionũ: ⁊ timor sequẽs vrgebat facto flagello de funiculi pctõr. Ibat igitur volũtari⁹ equus hinc attract⁹ inde compulsus. Sed in tam rapido cursu timẽduz ei fuerat de aduersariorũ incursu. Vnde ⁊ collegerunt milites babilonie consiliũ dicẽtes. Quid facimus qui sic euasit: quez tam cum securitate possidebamus? Quomodo plausus inferni versus est in planctũ ⁊ per solos duos milites gaudium est in celis super sui liberatione conciuis? Unus autem ex eis ceteris nequior: cum sceleris hui⁹ opifex esset: prophanum consilium protulit dicens. Vos nescitis quicq̃z nec cogitatis: quia modo ad capiendum phas sit: ⁊ sic captus difficilius eripi possit. Vos igitur a lõge psequimi ego me i angelũ lucis transfigurabo: ⁊ vt ignaros vie tanq̃z aduenas ⁊ peregrinos docendi simulatione decipiam. In hunc igitur modum fraude exposita regi nostro speculator annunci/at quid agatur. Venire quidem hominem equo impositum desiderij sed plusq̃z oportet p̃perare: eo q̃ frenũ ⁊ sella deessent. Hostes inquit a longe prosequuntur. Alij tanq̃z inueterati dierum malorum viarum cõpendia captant. Sed ⁊ nunc vnum video in quo amicorum nostrorum reducit effigies: a nobis tamen non ille exiuit. Necesse est eat qui interrogare nouerit eum nostrer es an aduersariorum? Porro rex cuius animum semper cura solicitat animaruz duos suos consiliarios ei mittit prudentiam scilicet ⁊ temperantiam: quarum temperantia quidem frenum discretionis imposuit: et spem moderatius incedere persuasit. Prudentia vero timorem increpans ⁊ arguẽs improbitatis euz de futuro commonuit: et equo sellam circumspectionis apposuit: vt non caderet assessor eius retro scilicet preteriti confusione peccati: ante meditationẽ iudicij: a sinistris patientia muniretur a dextris humilitate. Porro spes ⁊ timor dedere calcaria: spes in dextro pede expectationem premij: timor in sinistro metum supplicij. Et facta mora cum adueſperasceret: ⁊ inclinata esset iam dies rursus congrega/ti sunt hostes in multudine vt dimicent cõtra eos. Pauet timor: spes accelerat: sz vix tandem eos ad consilium prudentia temperantiaq̃ reuocauit. Et illa videtis inquit: quia nox appropinquabit: dies preceſſit ⁊ qui ambulant in tenebris: nescit quo vadat? Porro nobis grandis restat via: nec parua est hostium multitudo. Est autez miles quidam regi nostro fidelissimus: quem ego noui habens castruz prope nos positũ ⁊ firmũ est habitaculũ: quia i petra posuit nidum suum. Diuertamus ad illud si placet: q̃ bonũ est nos illic esse. Quod cuz placuisset omnibus: ⁊ ducẽ itineris quesissent ait prudẽtia. Armiger meus ratio precedat

nos est enī gnarus viaꝝ: ⁊ notus iustitie vt pote ꝙsanguine⁹. Precedēte itaqꝫ ratiōe ⁊ ceteris subsequētib⁹ anteuenit ratio: ⁊ salutata iustitia nūciauit hospites aduentare. Querit illa q sint: vñ ad qd veniāt sciscita. Et cū recognouisset: hylari vultu surgēs fugiētib⁹ occurrit cū panib⁹: ⁊ obuiauit illis q̄si mī honorificata: suscepta q̄ aīam ab eq̄ deposuit ⁊ in penetralibus domus auidaꝝ collocauit. Insequitur hostilis exercitus ⁊ castrum obsidens inquirit si quis forte pateretur ingressus: ac tanq̄ leo rugiēs circuit querēs quē deuoret. Sz cū illō vndiq̄ mūitū inuenīt: tētoria figūt ⁊ excubias ordināt ne qs īgredi vl egredi veleat vt mane facto instructis machinis diruant: et irruāt sup eos. Interī timor pauiditate ⁊ sollicitudīe non piger: nec vnq̄ secur⁹ cōmilitones excitat: iustitiā quenit: de nunciōe loci ō ꝓpatiōe armoꝝ querit adjciēs ne forte sustētatiōi ō ficiāt alimēta. Ad hec iustitia rñdit. Sit⁹ loci vt aīaduertē potestis saxosus ⁊ inaccessibilis est paucos hēt indigenas quos arido ordeacei panis cibo sustentat: ⁊ nunc supersunt nobis qnq̄ panes ordeacei: ⁊ duo pisces. Et timor. Quid hec inquit sunt inter tātos? Cepit igit magis pauere ⁊ tedere: ⁊ arguēs aimā q̄ ab equo desiderij descēdisset: illud sepius memorabat esse nouissima hominis illi⁹ peiora prioribus. Equus enī ille veloci cursū festinus aduolabat ad vrbem: nūc solius rationis cōmissus ducatui ipsa inquit videris si nō melius erat tunc magis q̄z nunc. Pape iam enim aduersus spem contraria sentientem timor insurgeret: sed temperantia prudentiā aduocauit. Accersita prudentia improbitatem timoris obiurgans in aduersarios inq̄ timor mucro desecuat. Melcis quia rex noster rex virtutum est dñs fortis et potens: dñs potens in prelio. Eat igitur nuncius qui suorum necessitates exponat: adiutorium flagitet: auxiliatoꝝ adducat. Et quis ire poterit ait timor? Tenebre operiunt terram: ⁊ muros obsidet hostū pernigil multitudo: ⁊ nos ignari tanq̄ i regione longinqua. Aduocant igit hospitē suam iustitiam. Siquid inquiunt potes adiuuanos. Quibus illa Bono animo estote. Est enim mihi nuncius fidelissimus regi bene notus ⁊ curie oratio scilicet q̄ in secreto noctis silētio per ignotas semitas archana celi penetrare: ⁊ cubiculū regis adire: ⁊ opportuna ꝙportunitate ꝫ piū regis aim flectē nō indoctus supplicatione miserabili laborantibus auxilium solitus impetrare. Eat ille si placet: ecce enim presto est. Cūq̄ omnes respondissent placet: prudentia quid regi insinuet dictante: iustitia vt fideliter agat: ⁊ ne vacuus reuertatur precipiēte: ceteris ⁊ maxime timore vt iter acceleret deprecātibus per occultos quosdaz muri exitus dimissus est. At ille hostū cuneos penetrans securus omni aue velociꝝ in momento in ictu oculi vsq̄ ad portas nouę hierusalem peruenit. Quas cū clausas reperisset: ⁊ pulsasset tanitonib⁹ egre ferētib⁹ q̄ i tēpeste noctis silētio ciuitatē ipleret clamonib⁹: ⁊ regi ipsi nō vereret importun⁹ existē: ille pseuerabat pulsans: ⁊ amplius loquebatur: Aperite inquit mihi portas iusticie: ⁊ ingressus in eas cōfitebor: domino regi nostro in ore meo ꝑm multitudinem doloꝝ meoꝝ: qui sunt i corde meo. Hec inquit porta domini mei: iusticia me misit ad vos: vt introducar ad regem: quia ad ipm habeo secreta que perferam. Vox turturis audita ē in terra nostra. Et cum cognouissent nunciuz esse iusticie: introduci eum precipiunt. Ingressa oratio ad regem adorauit eum: ⁊ ait: Rex in eternuz viue. Et ille. Recte ne sunt omnia circa dominū tuū: ⁊ que illius sunt Et oratio. Recte domine vestri gra. Porro vnum est necessariuz. Seruus ille pater a combus vnicoꝝnium captus: sed ad imperium regis ereptus diuertit ad militem vestrum dominū meuz. En dñe mi terra illa australis ⁊ austera est: ⁊ cibum nō habet Det dñs benedictionez: ⁊ terra nostra dabit fructum suū. En cōgregati sunt hostes i multitudiné vt dimicēt cōtra nos: ⁊ ignoramus quid agere debeam⁹: ⁊ nos fatigati sumus ieunio hodie. Da nobis domine auxilium de tribulatione: quia nō est alius qui pugnet p nobis: nisi tu de⁹ noster. Porro rex noster cuius natura bonitas: motus

dislach: rmis ait: Quem mittemus? Ad
quē charitas. Ecce ego dñe mitte me. Rex
autē querebat de socijs. Sed charitas do-
mesticam sibi familiā dixit sufficere. Exijt
igitur vna cum comitatu suo illo nobili sci-
licet: gaudio: pace: patiētia: lōganimitate:
bonitate: mansuetudine: benignitate: fide:
modestia: cōtinētia: castitate. His stipatus
dux insignis pgredit: certusq; de victoria
erecto signo triumphali pmā pertrālijt mi
micorum: secūdāq; custodiā. Cuiq; venisset
ad portam ferream ciuitatis: vltro aperta
est eis. Ad cuius ingressuz facta est letitia
magna in opido. Cuiq; suadēte gaudio vo-
citerarēt omnes: z acclamarēt exortus cla-
mor castra exteroz perterruit. Et illi que i
quūt: vox ista exultatiōis i auri bz nostris
de castris hierusalez: nō erat ita heri: z nu-
diustertius. Forte venit eis auxilium: z i-
petum faciēt in nos. Fugiamus israelē: do-
minus enim p eis cōtra nos pugnat. Inte-
rim charitas more impatiens ordinari ex-
erciuz aperiri portas: z persequi cepit ini-
micos aperte denuncians: vadam ad por-
tas inferi: sicq; vno impetu vniuersus cha
ritatis exercitus procedit. Quos babylo-
nij nō ferētes fugiūt: sed nō effugient. La-
dēt siquidem a latere timoris mille: z a de-
xtris charitatis decem milia. Amē.

¶ De pugna spūali. Sermo tertius.

clxj PAter hierusalē z babyloniam ordinate sūt aci
es ad bellū. Hinc david manu
forti aciez pduxit virtutū terri
bilem z ordinatam: inde nabuchodonosoz
babylonis spūalia nequitie suumq; illuzvi
tiozum tumultuosum exercitum dirigit ex
aduerso. Procedit de castris david tirūcu
lus nouitius nuper in militiam regis iura-
tus: z per manū ipsius david verbi dei gla-
dio accinctus: z spūalibus armis insignitz
ingētes gerēs animos: z contra regis edi-
ctum ad faciēdum sibi nomē: plusq; ad ho
stem vincēdum impacientissimus. Equus
erat ei feruidus, ppius: corpus de sico ad
huc seculi fortis viridis lasciuus: animisq;
eius cōuenies: cui insidiens ferebatur insi
gnis: castroruq; suoz dedignās disciplinā:
cōtemptis socijs stolida quadā psuptione
lōge p ceteris pgrediebat estuans z anhe-
lās ad faciendum sibi nomē. Videns david
impetuosam eius presumptionem per filiū
suum salomonem sub interminatiōe ei mā
dauit. Ue soli quia si ceciderit non habe-
bit subleuantem. Cuius ille monita paru-
pendens: cum sibi vel alijs ostendende ma-
gne virtutis sue quereret occasiōes et pre-
clarum aliquid facinus moliret conspicat
eminus i parte hostili vnū de inimicis for-
tez malitie astutieq; equitie arma habentez
ignea: manusq; plenas: iaculis igneis: mul
tos vulnerāte: vulneratos occidente: occi-
sos cōculcantem facile capiente: difficile re
laxante spiritū fornicatiōis. Hic se ostensu-
rum presumēs preclaram virtutē suā impe
tū in eū dirigit: z promptum illum equum
suum ieiunioz verberibus: z vigiliarū
calcaribus perurgens totus fertur in illū.
Clamat a tergo prudentia parce parce: cla
mat discretio sustine sustine: totusq; eū con
crepat dauiticus exercitus. Quos ille oēs
surda aure pteriens ferē miser totus in ma
lum suum: z nescit. Videns nabuchodono
sor infremuit: z malū ei parās dolos pmit-
tit. Occurrūt enim illi a latere in pceps ru-
enti sozores due superbia z vana gloria acc la
mātes ei in dolo euge euge. Quib⁹ ille mi-
ser nimis credulus totus fertur in pceps: z
nescit que iā vndiq; eū circūuallēt insidie
Spūs qdē fornicatiōis iā crebro tales: z ta
lium ipet⁹ expt⁹ fugā simulat z delusū mise-
rē q; vocat: donec per patentem portam in
medio babylonis introductum suis illum
socijs tradidit illudendum. Castrimargia z
fornicatio equum sibi vendicant: nec dūm
suū ius i eo habere vltra pmittūt. Iā qppe
deficiebat: iā fatigat⁹ diuerticula q̄rebat i
medio qppe pugne sub pugnāte ceciderat
z casū suo vehementer attriuerat sessorem
suum. Quem illi cibis babylonis refectū re
impinguatum suis subdidere seruitijs. In
miserum vō ira inuidia: ceteraq; vitioz̄
turba cōsurgit: z fiducialiter supra dorsum
eius fabricāt peccatores. Sed z fornicatio
cuius nisi terga fugientis: nil adhuc ille vi

derat apertā iā facie: ⁊ impudēti frōte ī eū
consurgit: ⁊ spicula ignea in cor eius intor-
quet gladiūq; in cervicem eius erexit: pro
iectumq; in terrā cōculcat: ⁊ coco regis ba
bilonior nabuzardam eum tradēs eius
īmūdis gurgitonibus subdidit illudendū
nec iam patitur: vt honesta ī eum vitia ma
num mittāt: sed immūdis scurris de coqui
na regis idest fedis ⁊ horrēdis vitijs exhi-
bēt irridendum. Sic igitur captus ab ini-
micis ligatur funibus male cōsuetudinis
⁊ precipitatur in carcerem desperationis.
Rex autez dauid cooperto capite lugebat
dicens: Absalon fili mi fili mi absalon. Vo
cansq; vnum de regie clientule assedis in
huiusmodi vtilem: ⁊ probatum timorez sci
licet ad requirendum eum dirigit ⁊ obedi
entiam secum mādauit: vt ereptum de car
cere tutele cōmitteret obedientie. Missus
timor venit: ⁊ suscitat miseruz: ereptumq;
de carceralibus claustris: et vinculis sicut
sibi iussū fuerat obedientie tradidit equū
suum ei restituit sed ferocem ⁊ rebellem: et
qui vix vltra dominum dignaretur agno-
scere. Quem obedientia apprehendens: ⁊
freno ferreo cohibens lz renitentem pluri
mū ⁊ recalcitrantem antiquo domino sub
didit: docuitq; eum mutare fortitudinem.
Susceptum itaq; a timore obediētia dedu
cens militem christi: per aliam viam redu-
xit in regionem suam: primāq; ei mansionē
apud pietatem cōstituit: vt scilicet animos
eius quos timor exacerbauerat pietas pa-
tris revocatis refocillaret. Secundā apud
scientiam: vt sciret vnde: ⁊ quo sibi esset re
deundū: sciretq; vti ⁊ pietate ⁊ timore: ne
pietas extolleret: timor frangeret. Tertiaz
apud fortitudinem: que eum ad peragēdū
redditus sui iter cōfortaret. Quarta apud
consilium: vt vlterius cuz cōsilio omnia fa
ceret: nec a ducatu obediētie in aliquo de-
clinaret. Quinta apud intellectum: vt non
tam consilio trī hominum: sed ipe per se iā
inteligere inciperet: que sit voluntas dñi
bona: ⁊ beneplacens ⁊ perfecta. Sexto ad
mansionem peruenit miles christi sapiētie
hospitibus suis eum psequētibus nec iter
eius deserētibus: vt iam ei sapiāt bona do-
mini: ⁊ exinde cum moyse velut de monte
abarim repromissiones dei incipiat contē
plari. Et binc iam peruenitur in hierusalez
in regnum ⁊ ciuitatem dauid in visionem
pacis: vbi beati pacifici filij dei interius et
exterius omnib⁹ pacificatis ingressi ī gau
dium domini sui celebrātur sabbatum sab-
batorum. Amen.

¶ De verbis sapiētie Sētite de dño in
bonitate. Sermo vnic⁹.

clxij

Sentite de do-
mino in bonitate: ⁊ in simpli
citate cordis q̄rite illum. Ani
malis homo non pepcit ea q̄
sunt spūs: spūalis autem iudicat omnia: et
ipe a nemine iudicat. Anima hois inferio
ra nō sentit: nisi per inferius suum: de deo
autem vel deum nisi per seipm sentire non
potest. Licet autem magna sit anima: sentī-
re non potest: nisi in enigmate q̄diu pegri
nat in hoc mūdo: vel per speculum: cum trī
speculum nunq̄ tollēdum sit: enigma autē
aliquādo remouēdum. Cum itaq; aia ima
go ⁊ similitudo sit: si nulla obducat calī-
gine: reuelatā gloriā dei cōtemplat ⁊ specula
tur: fitq; vt talem sibi sentiat deuz: qualem
ipa se sentit: videlicet reuelata reuelatum.
Anima vo offusa caligine: ⁊ que versatur ī
tenebris talem eum qualis ipa est sentit: vi
delicet turbida turbidum: ⁊ ita deus cum
sancto sanctus est: ⁊ cum peruerso peruer-
sus. Sunt igit quattuor genera hominum.
Mali videlicet ⁊ peiores: boni ⁊ meliores
qui de dño sentiūt: sicut sentiūt de se. Pri-
mū videamus de malis. Mali sunt q pec-
cāt: ⁊ nō timēt: qui dicūt in corde suo. Nō
requiret. Quid peccata nostra ad altissimuz
Et dixerūt: Quomodo scit deus: ⁊ si ē sciē-
tia dei in excelso? Sed qui nō timēt zelum
iusticie habere nō possunt. E cōtrario timē
tibus deum: sol iusticie oriť. Iusti p̄funde ce
citatis tenebris obuoluti execranda remis-
sione sibi remissum putant: sicut sentiunt se
remissos: sic ⁊ deum sentiunt esse remissuz
Hoc vitio fere omnes seculares instruun-
tur: qui postposito timore dei et zelo iusti-
cie derelicto: cum malefecerint letantur:

ꝛ exultant in rebus pessimis. Securi igitur de securitate sibi blandiunt de spe sine timore auditurꝰ quãdoq; a dño. Existimasti inique qꝫ ero tui filis arguam te ꝛ statuam cõtra faciẽ tuã. Existimat iniquꝰ simile esse dño: dũ remissius putat eũ esse remissum Arguet ꝛ statuet ꝓta faciem suam cum ea q̃ oblitioni tradiderat videbit ante se in momẽto in ictu oculi iam nõ ad emẽdationem sed ad dãnationẽ. Est et aliud genus malox q ꝓtrario morbo laborãt. Isti siquidẽ sunt q trahũt peccata sua sicut restem longam. Et cum ad omnẽ cumulũ malox puenerit tunc incipiũt de suis criminibus iudicare. Fitq; vt depressis tenebris ad solis radios venientes tam meraciss̃imã lucem impugnant vt iuditio suo de dei mia despent. Sentiũt enĩ qꝫ si tã ta tanq; crudelia aliqui in eos admisissent quãta ipsi in dñm admiserũt condonare le soribus nõ possent. Isti nimio lucis splendore ꝑstricti iudicantes sine mia dñice dignationis ꝛ pietatis immemores non veniunt ad verbum in carne: ad solem in nube ad iudiciuz cum misericordia ad solem in testa. Cum cayn dicunt. Maior est iniquitas mea: q; vt veniam merear. Et cum ꝓdidore. Peccaui tradẽs sanguinẽ instũ. Sed facilius desperantes ad laqueũ currũt: q; humilitate veniã postulent. Crudelẽ deuz sentiunt ꝛ immisericordẽ: qꝫ impietate' lita sunt mentientes pietatẽ dei. Non attendẽtes qꝫ mĩe dei multe sunt: qꝫ patiens ꝛ multum misericors est. Ꝓtores medicum non requirunt quia infirmos se esse non sentiunt: secundi infirmos se esse cognoscunt: sed de medici potentia ꝛ benignitate diffidũt. Mali remissuz ꝓtores crudelẽ sentiũt ꝛ ex suis effectibꝰ dñm sentiẽtes paris qdẽ morte: sz disparĩ infirmitate deficiũt. Neutri vo sentiunt de domino in bonitate: cum vtrumq; detestabile sit: ꝛ sperare sine timore: ꝛ timere sine spe. Est ꝛ aliud genus hominum qui vocantur boni: qui sepe quidẽ irascuntur ꝛ peccant: sed ꝛ irati mitigantur: ꝛ peccantes peccata confitentur: ꝛ peccantibus in se remittunt: credentes deum culpa offendi: penitentia placari. Et ficut ipsi debitoribus suis dimittãt: ita deum dimittere sibi sentiunt: qui nec offendit nec placatur: quia cum tranquillitate iudicat omnia: suauiterq; disponit. Parati sũt aliis misereri: ꝛ quotiens peccauerint satisfacere deo Quales isti sunt: talẽ deum sentiũt: quia misericordes alijs misericordiam sibi a domino pollicentur. Ni tales etsi sentiũt de domino in bonitate: non tamen in scientia: non in simplicitate: quia mutabilem eũ sentiunt: ꝛ simplicem in sua duplicitate duplicari existimant. Rara tamen anis est in terris que hunc possit transire; profectum, Querendus est igitur in simplicitate. In qua simplicitate? Ut sentiam⁹ eum simplicem nec peccatis nostris offendi: nec penitentia placari: sed nostram solũmodo velle penitentiaz. Et ideo sancti viri sicut dauid ꝛ petrus etiam post graues lapsus facile resurgunt: quia in simplicitate cordis querũt illum. Non enim mutabilem sentiunt: sed in sua simplicem eternitate. Difficile autẽ huius temporis homines quãlibet religiosi: quãlibet magni possunt assequi hũc gradum: quia vix sperant post tantam ruinam tam propitium inuenire deum: vt ad pristinum statum reperentur. Magne autẽ anime ꝛ spiritu prophetali redundantes statĩ reparãt se: statim dicũt: Peccaui. Lauabis me inquit: ꝛ super niuem dealbabor. Audi tui meo dabis gaudium ꝛ leticiam: ꝛ exultabunt ossa humiliata. Notandum autem qꝫ de dño in bonitate sentitur: ꝛ in simplicitate cordis querit. Queritur autem nõ inuenitur: quia tũc incipimus esse in via. Inuenitur autem ab illis qui nõ tẽtãt illũ. Tẽtare dñm ẽ in duplicitate cordis cum dño ambulare. Duplicitas vo talis est cum inchoamus quidem bonum opus dei: sed tali pacto vsq; ad terminũ quem nobis ipsi pfigimus vt seruiamus ei. Seruturi scilicet si bene nob fuerit: si aliter dimissuri. Anima enim que amittit consolationez dñi ad quãlibet statim consolationẽ relabit: sicut caro que cum dñm amisisset terrenã protinus ꝙsolationẽ quesiit. Inuenit aũt dñs ab his qui ambulant coram deo in toto corde sno: idest in cordε perfecto: qui vtranq;

fortunam victu inuictissimo intuētes a mā datis dñi nescīt deuiare. Appet aūt hȳs q fidem habent ilium. Justus enī ex fide viuit. Et credūt in illum: in qué q credide rit non cōfundēt: Apparet enī hic p fidem illic p spetiem vbi ei similes erimus.

¶ De spūali negotiatione Sermo vnic⁹.

clx iij

Negotiami duz veno. Verbū pīs vnigenit⁹ dei sol iustitie summ⁹ ille ne gotiator: de vltimis celoz fini bus nre redēptiōis ptium asportauit. Fi delis ista negotiatio z oī acceptiōe digni ssima: i q̄ rex filj⁹ regis negotiator efficit ar rū p plūbo tribuit: ppctōre donat⁹ é iust⁹. O q̄ indebita mīstio q̄ gratuita z sic pbata dilectio? q̄ inopīnata diguatio: q̄ stupēda dulcedo q̄ inuicta māsuetudo. O q̄ vilis ne gotiatio: vbi filius p suo tradit⁹ p creatu ra creator occidit: p mancipio dñs cōdem natur. Tua sunt hec xp̄e opa: q de lumine celi ad tenebras in ferni a dextera maiesta tis ad miseriā hūanitatis: a gloria pīs ad mortez crucis descēdisti: in fernū illustran do hominē redimēdo supando mortem z mortis autorē. Unus es z secūdū nō habes quē ad nos redimendū pia benignitas in uitauit mia traxit: veritas q̄ te ventuz p̄o miseras cōpulit puritas vteri virginalis su scepit salua virginis integritate potentie eduxit: obediētia in oībus deduxit patien tia armauit charitas vbis z miraculis ma nifestauit. Absint pcul negotiatores terre theman: recedāt filij agar q exgrunt prudē tiam: elongent a me gigātes a seculo nomi nati: q ab initio fuerūt statura magni scien tes bellū. Non hos elegit dñs: neq̄ viam discipline inuenerūt. Proterea pierūt. Sz dedit eam iacob puero suo: z israel electo suo. Abscondisti enī eam dñe a sapiētibus z prudentibus gigātibus: vz z noīatis qui magni facti sunt in oculis suis: z reuelasti eā puul' z hūilib⁹ tuis. Libēt aplector negotiationē tuā q: negotiū meū est. Nec mercimōia cū suma suauitate rumiat aīa mea. Nō solū aūt rumiat: sz z reuocat rumiatio nē tuā q: z intelligit q̄ diligit z memorie cō mēdat q̄ legit. In his negotiatiōibus p̄cepis esse aiam meā: vt fiat nauis institoris de lōge portās panē suū. Negotiabor: dum venias veniēti leuis occurrā z vtinā audiā euge bne bone. Tui sūt celi z tua é tra. In regionib⁹ tuis negotiabor: secur⁹ te solū habēs in itinere ducē: in piculis protectoz cōsortē in tribulatiōe. Regiōes tue q̄q̄ sunt q̄s pambulāt ad negotiandū institores tui. Ubi te querūt electi tui z inuenīūt dilecti tui. Prima regio: regio é dissimilitudinis. Nobis illa creatura in regiōe filitudis fabricata q: ad imaginē dei facta cū in honore esset nō intellexit: z de filitudie ad disilitudinē descēdit. Magna p̄fus disilitudo de padiso ad infernū? de angelo ad iumentū: de deo ad diabolū. Execrā da cōuersio gliamini in miseriā: vitā in morte: pacē in pugnā ppetua captiuitate q̄uertere. Mala ledicta descēsio de diuitijs ad pauptatē. de libertate ad seruitutem: de requie ad labo rem descēdere. Miseri nos z miserrabilī ter nati q̄bus datū est nasci in mortē? viuē in laboze i dolore mori. De pctōre pctōres de debitore debitores de corrupto corrupti de subacto subacti geniti z generantes su mus. Gens peccatrix ppl's q̄us iniqua te? semē pessimū filij sceleratī: addētes pua ricationē. Ecce q̄si nō sim⁹ h̄ sic sum⁹ coraz eo q̄si nihilū z inane reputati: putātes nos aliq̄d esse cū nihil sim⁹ Vulnerati sum⁹ ingrediendo in mūdū? q̄uersando in mūdo: egrediēdo de mūdo. A planta pedis vsq̄ ad verticē nō est nob sanitas. Monerat h̄ ille sublimis ppha: q statū hūane miserie ō plorās in hec vba prupit. Grauc iugū é sup filios adā a die⁹ exit⁹ de vētre mr̄is sue vsq̄ in diē sepulture in matrē oīum. In hac dissimilitudīs regiōe q̄d negotiabim dñe deus? Aspice genus hūanū ab ortu solis vsq̄ ad occasuz hui⁹ mūdi nūdinas pābula re? alios diuitias q̄rere alios honorib⁹ inbiare: alios fauoralis aure suauitate raptari. Sed quid de diuitijs? Nonne cum laboze acquiruntur cum timoze possidentur cum dolore amittuntur? Thesaurizas z ignoras cui congregabis ea: vide quantū laboz p̄ pturis diuitijs assūpsisti. Trāsis in archa: z alīū tibi orbē apis nauigādo h̄z sapiēte trib⁹

vigilis vitas a morte: patriam fugis: relinquis parentes: filios nescis: viuelleris ab vxore: ⁊ omnium necessitudinum oblitus queris vt acquiras: acquiris vt perdas: perdis vt doleas. Filij hominum vsq; quo graui corde: vt quid diligitis vanitatez: ⁊ queritis mendacium. Que est ista dementia filij adam: circuire maria: perambulare terras: rapi extra mundum in laboribus plurimis: in vigilijs multis: in ieunijs crebris in moribus frequenter? Ecce quales diuitie. Sed quid de honoribus? In sublimi loco positus es: ducem te constituerunt: vide si non iudicandus ab omnibus: spectandus ab omnibus: ab omnibus lacerandus. Similes es excubas ante limina principis vt principatum acquiras: ⁊ ferrato vestit⁹ amictu: propior es vulneri q̃z honori: morti q̃z vite: periculo q̃z p̃mio. Si de sorte d̃ni es: nõne episcopus: romanum pontificem archidiaconus vel decanus episcopum p̃timescis? Vide etiam vtrũz excusseris manus tuas ab omni munere: ne cum simone audias: nõ est pars tibi neq; sors in sermone isto: quoniam voluisti donum spũs sancti cum pecunia possidere. Nihil ad nos: de rectoribus ecclesie iudicare. Videant ipsi amici sponsi: cum de spõsa inceperit exigere rationem: qui iudicat orbem terre in equitate. Nunquid in honore: sine dolore: in p̃latione: sine tribulatiõe: in sublimitate sine vanitate esse quis potest? Ecce quales honores. Quid autem de gloria. Gloria vnde tibi fetide puluis: fimus terre: limus terre vas in contumeliam? Nõ tibi nõ tibi: sz nomini domini gloriã cede. Alli permitte gloriam suam: qm gloriosus est in sanctis suis illum lauda: quẽ laudant angeli in excelsis. Nunquid ⁊ ipa inanis gloria: que nihil aliud est q̃z aurium inflatio magna potest haberi sine inuidia? Respice quos antecedis ⁊ cogita quia omnibus inuidie femina prebuisti. Omnes ergo aduersum te torquis luminibus inflãmãtur: tua felicitate torquẽtur: tua vruntur gloria. Ecce vnde gloriosus modo odiosus: inde humilis vnde sublimis: inde solicitus vnde securus. Attẽde quia si per gloriam curris: incurris inuidiam: si felicitatem sequeris corrumperis infelicitate. Vides ergo quia vane cõturbatur omnis homo. Nec sunt mercimonia q̃ inueniuntur in regione dissimilitudinis. Prudens ergo negociator qui videt in diuitijs laborem: in honoribus penam: in gloria inuidiam: facit sarcinam suam contemptum mundi: ⁊ fugit. Secũda regio est paradisus: regio vallo discipline munita: in q̃ preciosarum est mercium fecũda fertilitas. Gloriosa res: homines vnius moris habitare in domo. Bonum ⁊ iocundum habitare fratres in vnum. Videas illum peccata sua flentem: alium in dei laudibus exultantem: hunc omnibus ministrantem: alium alios erudientem: hunc orantem: illuz legentem: hunc miserantem: alium peccata punientem: hunc in prosperis humilem illum in aduersitate sublimẽ: hũc in actiua laborantem: illum in contemplatiua quiescentem: ⁊ poteris dicere: Castra dei sunt hec. Q̃ terribilis est locus iste. Nõ est hic aliud nisi domus dei ⁊ porta celi. Quid tibi ergo fidelis aĩa in his nundinis p̃siderã dũ ẽ? Perambula virtutes: cohabitãtiuz i domo d̃ni: ⁊ fac inde sarcinã tuã formã viuẽdi. Que pius habitabas in regione vmbre mortis: trãsi ad regionez veritatis ⁊ vite. Primã despice: inspice secũdã: q; in prima despis: in secũda respis. Tertia regio ẽ regio expiatiõis. Tria sunt loca que mortuoz aĩe: p diuersis meritis sortiunt̃: infernũ: purgatoriũ: celuz. In inferno impij: in purgatorio purgãdi: in celo pfecti. Qui in inferno sunt redimi nõ possunt: quia in inferno nulla ẽ redẽptio: q; in purgatorio sũt: expectãt redẽptionẽ pus cruciandi: aut calore ignis: aut rigore frigoris: aut grauitate alicuius doloris: qui in celo sunt gaudio gaudẽt ad visionẽ dei: xp̃i fratres in natura coheredes: in gloria similes: in eternitate iocũda: q; igit̃ p̃mi redimi nõ merentur tertij redẽptiõe nõ indigẽt: restat vt ad medios trãseamus p cõpassionẽ: qb⁹ iuncti sumus p humanitatẽ. Vadã i regionẽ istã et videbo visionẽ hãc grãdẽ quõ pius pater glorificandos filios in manu tentatoris re

linquat nō ad occasionem: sed ad purgatiōnē: nō ad ira sed ad misericordia: nō ad destructionē: sed ad instructionem: vt nō sint ia vasa ire apta in interitū: sed vasa misericordie ꝑparata ad regnū. Surgā ergo i ad iutoriū illius. Interpellabo ieiunijs: oratiōibus intercedā: satisfactiā sacrificio singulari: si forte videat dñs ⁊ iudicet. Ut laboriez cōuertat in requiē: miseriā in gloriam: verbera in coronā. Dis eteni ⁊ huiusmodi offi cijs potest eoꝝ penitētia resecari ⁊ finiri labor: destrui pena. Percurre igit quecūqz es fidelis aia regionem expiatiōis: ⁊ vide qd in ea fiat: ⁊ in nundinis istis fac sarcinaz tuā affectū cōpatiēdi. Quarta regio est regio gehennalis. O regio dura ⁊ grauis: regio extimescēda: regio fugienda: terra oblitionis: terra afflictiōis: terra miseriarum: terra tenebraz: in qua nullus ordo: iz sempiternus horror inhabitat ⁊ locus letifer in quo ignis ardēs: in quo frigus rigēs: vermis imortalis: fetor intollerabilis: mallei p cutiētes: tenebre palpabiles: cōfusio peccatoꝝ ⁊ innodatio vinculoꝝ horribilis demoniū facies. Totus tremo atqz horreo ad memoriā regiōis istius: ⁊ cōcussa sunt omnia ossa mea. Quomodo cecidisti de celo lucifer q mane oriebaris? Omnis lapis preciosus operimētū tuum. Sodo subter te sternit tinea: ⁊ operimētū tuū vermis. O deus quāta distātia inter operimētū pciosi lapidis ⁊ opertoriū vermis: inter delitias padisi ⁊ tineā inferni. Scio q: patus est ignis ille diabolo ⁊ angelis ⁊ hoib⁹ similibus ei⁹: vbi sine fine fiet: ⁊ sine morte morietur sine cessatiōe ferient. Tunes igitur in infernū descēde: percurre mētalibus oculis tot mētoꝝ officinas: fuge scelera ⁊ vitia: p quibus scelerati ⁊ vitiosi pierūt: habe odio iniquitatē: ⁊ dilige lege dñi: ⁊ in tā formidolosissimis nundinis fac sarcinā tuaz peccati. Quinta regio est paradisus supcelestis. O beata regio supnaz virtutuz: in qua beata trinitas a sanctis facie ad faciē videt: vbi ila sublimia agmina sublimi pēnaz applausu: sanctus: sanct⁹: sanctus dñs de⁹ sabaoth clamare nō cessant. Locus voluptatis: vbi torrēte voluptatis potant iusti? locus splendoris: vbi iusti splēdēt sicut splendor firmamenti: locus leticie: vbi leticia sempiterna sup capita eoꝝ locus abundātie: vbi nihil deest videntib⁹ eū: locus suauitatis: vbi apparet dñs suauis vniuersis: loc⁹ pacis: vbi in pace fact⁹ ē locus ei⁹? locus admiratiōis vbi mirabilia sunt opa ei⁹: locus sacietatis vbi saciabimur cū apparuerit gloria ei⁹: locus visiōis: vbi videtur visio magna. O regio sublimis plena delitiaz: de valle lachryma suspirāt ad te: vbi sapiētia sine ignorātia? memoria sine oblitione: intellect⁹ sine errore: ratio sine obscuritate splēdebit. Regio in qua deus trāsiēs ministrabit electis suis: id est talē se qualis ē illis ostēdet. Illic erit deus oīa in oīb⁹: vbi rerū vniuersitas mirabiliter ordinata dabit creatori gloriaz leticiā creature. Curre igit spūalis aia oculis desiderioꝝ regionē istā: ⁊ vide regē gloriē in decore suo gloriosum: stipatuz gloriosis legiōib⁹ angeloꝝ: sanctoꝝ ornatū agminibus: deponētē supbos: humiles exaltantē: dānantē demones: homines redimētē: ⁊ dic: Beati qui habitāt in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Cū ergo mēte pceperis tā pciosas nundinas mercimonia tā pclara: cōstrue sarcinā tuā amorem dei. Vidisti regiōes: aiaduertisti nūdinas: sarcinas cōstruxisti: ⁊ beat⁹ es. Negociare ergo donec veniat dñs de⁹ tuus: vt ei dicere possis: Dñe quqz talēta tradidisti mihi: ecce alia quqz suplucratus sum. Et audire merearis: intra in gaudium dñi sponsi tui ⁊ ecclesie.

¶ De vijs dñi ⁊ ꝓfessiōe. Sermo vnic⁹

Notas mihi fecisti vias vite: adiplebis me leticia cū vultu tuo: delectationes in dextera tua vsqz in finē. Ad te quidē libenter accedimus dñe ie su: discipuli ad magistruz: in firmi ad medicū: ad dñm serui. Tu es eni magister ⁊ domin⁹: cui⁹ schola ē in terris: et cathedra in celis. Tu es ille eximi⁹ medic⁹ q solo verbo restauras vniuersa. Tuas tuas dñe demonstra nobis: ⁊ semitas tuas edoce nos. Tue eni tue vie pulchre: ⁊ omnes semite tue pa-

cifice. Beati qui ambulant in via tua dñe virtutuz: beatiozes q currũt viam mandatoz tuoz: qui currunt in odoꝛe vnguentorum tuoz. Exultas enim vt gigas ad currendã viam: z non soluz currens: sed z saliens in mõtibus trãsiliens colles. Exultauerunt gigantes philosophi nõ ad currendaz viã: sed ad currendã gliam vanã: euanescẽtes in cogitationibus suis: nõ humiliati in virtutibus suis. Viam enĩ sapiẽtie nescierunt: neqz meminerũt semitarũ eius. Non enim audita est in chanaã: neqz visa est in theman. Maledicti q dixerũt dño ihesu recede a nobis: scientiã viarũ tuaz nolumus. Nos querim⁹ te de die in diez: z scire vias tuas volum⁹. Principales vie tue due sunt: cõfessio z obedientia. In cõfessione crimina lauantur. In obedientia virtutes solidantur. Bonũ aĩe ornamentũ ꝓfessio que peccatoꝛẽ purgat: z iustũ reddit purgatiorem. Si peccata sunt in confessione lauanꝫ si bona opera: in cõfessione solidanꝫ. Cum mala tua cõfiteris sacrificiũ deo spũs cõtribulatus: cum dei beneficia imolas sacrificiũ laudis. Absqz confessione iustus ingloꝛius iudicaꝫ: z peccatoꝛ mortuus reputaꝫ. Cõfessio igitur: peccatoꝛis vita iusti glia. Vide o dauid dicentẽ peccaui: z audientẽ dñs transtulit peccatũ a te: z non moꝛieris. Cõsidero mariã: si nõ verbis tñ operibus sua publice crimina confitentẽ: z dñm proea rũdentẽ. dimissa sunt ei peccata mlta: qz dilexit multũ. Respitio principẽ apostoloꝛ negantẽ timide: amarissime flentẽ: xp̃m respicientẽ. Illũ felicẽ latronẽ intueoꝛ accusantẽ xp̃m: z dñm ꝓmittentẽ: hodie mecuz eris in paradiso. O qz sublimis ista cõfessio p quã de patibulo ad regnũ: de terra ad celum: de cruce ad paraꝺisum: latro dãnatus z crucifixus ascendit. Gloꝛiosa confessio: q̃ petrũ apostolũ terne negationis crimine liberauit: z ab apostolatus culmine cadere non ꝑmisit. Fidelis institutio: que marie multũ diligenti: multum dimisit: z amoꝛis multi titulo insignitaz: discipulorũ coꝛpoꝛi sociauit. Preclara miseratio que regem et prophetam multiplici criminũ inundatiõe mũdauit z in antiq̃z gloriã dignitatis pducendo reduxit. Nec est via que viatoꝛẽ suũ nunquã fefellit: que nunq̃z deseruit nisi deserentẽ. Nunc multe multiplicesq̃z semite sunt ad inueniendum: difficiles ad tenendũ: ad enumerandũ extricabiles. Prima semita est primus gradus in via ista cognitio sui. De celo cecidit ista sententia. Nosce teipsum o homo. Vide si non z spõsus in amoris cantico: sponse idem loquaꝫ. Si ignoꝛaste o pulchra inter mulieres. Cognitio sui ꝓfat in trib⁹ vt cognoscat hõ q̃d fecit: quẽ meruit: qd amisit. Quid vil⁹ o nobilis creatura: y imago dei creatoꝛis similitudo: q̃z carnẽ tuã carnalibus illecebris deturpare z p breui voluptate torrentẽ pdere voluptatis. Quid furiosius q̃z rapi mẽtem ira superbia extolli: vexari inuidia: anxi etate toꝛqueri. Que in creceis es nutrita quare stercoꝛa amplexaris. Recoꝛdare et que meruerie. Subeat memoriam tuã gehennalis olla: fornaꝛ ferrea magne babilonis: domus moꝛtis aurietatis domicilium flamarũ globꝰ acerbitas frigoris: tenebre sempiterne. Cõsidera oꝛdinẽ tormentoꝝ toꝛtoꝝ facies: mutationez: penarum miseriarum infinitatem: z intellectualib⁹ oculis ista discurre z poteris dicere. Mi deus erat mihi si natus nõ fuissez. Reflecte oculos z quẽ amiseris aĩaduerte. Reminiscẽ qualis sit ciuitas gloriosa: celestis habitatio locus vite: suauitatis palatiuz: splendoꝛ glorie: gratie magnitudo: caritas infinita. Attende oꝛdinem gaudioꝝ: gaudentiuz vultus: premioꝝ viscissitudinẽ: multitudinem delitiarũ: z potes exclamare qui te pdidit totũ perdidit dñe deus. Si ergo hec triplici funiculo ligaueris animã tuam: intelliges z animaduertes q̃ inutium salutis notitia peccati est. Scõs gradus est penitẽtia: hec duo sibi mutuum cõiuncta sunt vt cognoscere se nõ possit nisi p̃niteat: penitere nõ possit nisi cognoscat. Penitcat igit aĩa cõpunctionis iaculo vulnerata penitẽtia triplicis q̃ innocentiaz amisit: amissam non requisiuit: z neglexit patientiam dei. Scio dñe ihesu q̃ primã stolã innocẽtie nob in baptismate reddidisti: z amicto nuueo cãdidatos in iustitie solio collocasti: ci toꝛece s

simus a via quã ostẽdisti nobis ꝛ portionẽ
substantie que nos contingebat cum pro-
digo filio in dissimilitudinis regionẽ expẽ-
dimus. Venerũt ad nos vilissimi spiritus:
ꝛ eternoꝝ ignũ reges: ad mũdatos imun-
dit: ad saluatos dãnati: curui ad rectos: et
dixerũt aie nostre incuruare vt transeam⁹
Audiuimus illos ꝛ incuruati sumus. Trã
sierunt per nos ꝛ innocentiã amisimus. Si
culpa est ꝓdidisse: que putas erit non req
fisse perditã? Perdet aliqs aliquẽ: ꝛ in hac
mortalitate querit iudices: amicos ꝙuocat
trahit in causam: nihil in temptatũ relinqt
donec vel amissa inueniat: vel ablata resti-
tuat ꝛ custodiat restituta. Nos hereditatẽ
nostrã incorruptibilẽ incõtaminatam in ce
lis: versutijs illius insatiabilis homicide p
didimus ꝛ non requirimus: incurauit nos
ꝛ nõ resurgimus. Surgamus ꝛ eamus ad
patrem nostrũ: ꝛ dicamus ei. Pater pecca
ui in celũ ꝛ coram te: ꝛ omnẽ textũ euange
lice lectionis ꝓcurrentes offeramus patri
penitentiã mentis: cordis ꝙtritionẽ: si for-
te dum adhuc longe sumus videat pater
ꝛ misericordia moueat: ꝛ accurrens cadat
sup collũ nostrũ ꝛ osculeꝝ nos osculo oris
sui. Forsitan iubebit ꝓferri stolam ꝓmaꝝ
innocẽtie: ꝛ indui nos vestimẽtis virtutũ
ꝛ dari annulũ secretoꝝ in manu nra ꝛ calci
ari pedes nostros in ꝓparatione euãgelij
pacis. Precipiet fortassis adduci vitulum
saginatũ ꝛ occidi in satisfactionẽ reuerten
tium: epulari ꝛ exultari ꝛ in simphonia et
in chorꝺo reduci ad superna gaudia ciui-
tatis vbi gaudiũ est angelis sup vno pec-
catore penitentiã agente. Scimus dñe ie-
su: qr non ꝓtinabis bonis eos qui ambulãt
in innocẽtia: sed nec illos q ambulãt in pnia
Quis enĩ peccatũ nõ fecit: nisi vnus. Be-
atus tñ vir cui nõ iputauit dñs pctũ. Om
ne qꝺ ipe mihi nõ iputare ꝺcreuerit sic est
q̃si nõ fuerit. Cogita etiã q̃ta supbia patiẽ
tia dei vsus immo abusus sis. Videbat te
peccantẽ ꝛ dissimulabat q̃si nõ videꝝ: voca
bat ꝛ nõ audiebas: minabat ꝛ nõ timebas
nec ꝓmissis illect⁹ nec troze pcussus. Igno
ras qr patiẽtia dei ad pniaꝝ te adduxit. Ti
me timore magno ne thesaurizaueris tibi
iram in die ꝛ revellatiõis iusti iudicij dei
ꝛ memẽto qr horrẽdũ est ĩcidere in manꝰ
dei viuentis. Liga igit hoc triplici chata-
plasmate pnie vulnus aie tue ꝛ dic. Miserere
mei dñe qñ infirm⁹ sum: sana me dñe
qñ ꝙturbata sunt oia ossa mea. Tertiꝰ gra
dus est doloris ꝛ ipe terna ligatiõe ꝙnexꝰ.
Vere post cognitionẽ ꝛ pniaꝝ doloꝝ meus
renouatus est: ꝛ in meditatione mea ignis
incãdit: qr creatorẽ offendi dñm non ti-
mui spreui benefactorẽ. Mungd nõsicut lu
tum in manu figuli: sic vos in manu mea di
cit dñs. Sup hoc te fecit vas in honorem
cur te in cõtumeliã facere ꝓsumpsisti? Mũ
qd dicit figmentũ figulo? qd me fecisti sic?
Creatura creatorẽ factura factorem opus
opificem ausus es ꝙuocare? Memẽto vi-
lissima testa: qr si ceciderit sup lapidẽ istuꝝ
cõfringeris: si vero ipse sup te ceciderit: cõ
teret te ꝙtritione timẽda: ita vt ne vestigi-
um minutaꝝ appeat. Tu autẽ sanguinẽ san
guini miscuisti ꝛ creatorẽ offendẽs ꝛ dñm
non timens. Seruus eras illius dñi cui re
sistere nemo potest: ꝛ in ꝓceptis eius acce-
peras voluntatẽ noluisti intelligere vt be-
ne ageres: sed recalcitrãs dominãtis impe
rio ꝓpria lege infra suã rempublicã viuere
decreuisti. Nam audisti quã sententiã ac-
cipiat seruus nequã: q scies voluntatẽ dñi
sui ꝛ non faciens multitudini verberũ re-
seruabit. Assistunt angeli ad audiendũ vo-
cẽ simonũ eius felle vocant ꝛ dicũt assum⁹
venti ꝛ mare obediunt ei: ꝛ oia lege ꝓfixa
ꝛ inconcussa retinet firmitatiꝰ tu solus pe-
regrinus es ꝛ iperatorie decreta maiesta-
tis non curas? Audi qr ꝓtest te mittere in
tenebras exteriores: vbi fletus ꝛ stridor dẽ
tium perpetua infelicitate crebrescunt. O,
si te nõ monet creatoris offensio ꝛ reueren
tia potestatis: moueat falti ingratitudo tua
q tantũ benefactorẽ in tantis bñficijs con
tempsisti. Vbi nam silez bñfactorẽ inuenies
q tibi ministrat fideliꝰ cursus: temperie ae
ris fecũditatẽ terre fructuũ vbertatẽ? Ad
extremũ vo vt otium vite bñficioꝝ cumulũ
aggregaret: ꝓprio filio suo non pepcit: sed
ꝓ nobis oĩbus tradidit illũ. Tradens vni
genitum ꝓ adoptiuis: dñm ꝓ seruis ꝓ

impijs iustum. Quid vltra debuit tibi facere ꝛ non fecit? Si igitur isto dolore doluerit poteris dicere cum ꝓpheta. Uentrem meū doleo: ventré meū dole o: sensus cordis mei turbati sunt. Quartus gradus est confessio oris. Post cognitionē sui ꝛ pniaz post dolorē cordis sequit oris cōfessio. In bis oībus corde creditad iusticiā: ore aūt confessio fit ad salutē. Sed ꝛ ipsa triplex: fi veritatis salutem exequitur. Debet enim esse vera uuda ꝓpria. Ueritatem querit altissimus ꝛ non fallit cui fallere nō intendit Nouim⁹ plerosq; ꝛ expti sumus: q ad ꝙfessionis gratiā venientes: magis onerati q̄z liberati a peccatis ad suā cōscientiā redierunt. Dicunt enī si clericiea que litterato rio si milites q gladiatorio gessere ꝙflictu: vt sub pallio humilitatis superbiaz induāt In tanto se fignaculo ꝙdēnantes sub quo totius humane salutis summa ꝙsistit. Sūt ꝛ alij quos timor impellit ad confessionem alij quos simulatio ducit. Ad hoc enim cō fitentur vt saltem specie videantur esse cōfessi. An tu illam veram putas esse confessionem quā aut timor extorsit aut simulatio finxit? ꝑsertim cuz spiritus scūs discipline effugiat fictū ꝛ gratuitā satisfactionē querat. Illa vero confessio vera est que de mētis contritione descendens: nec timore cogitur nec fictione palliat: sed in spiritu cōtribulato ꝓfert ea que sentit. Mudā aūt eam esse oportet ꝛ totius absconsionis exutam esse velamine. Quid enī partem peccatoz dicere parte celare: ex parte munda ri ꝛ ex parte inmunditie deseruire. Nunqd denuo eodemq; vase dulce ꝛ amaz sapidū ꝛ insipidum stillare potest. Omnia nuda ꝛ aperta sunt oculis dei. Tu aliquid illi abscondis qui dei locū in tanto obtinet sacramento. Ostende ꝛ denuda q̄cunq; in cor tuum latuerat: detege vulnus vt sentias operā medicantis. In simplicitate cordis oportet te q̄rere dñm nō in duplicitate: qui ve illis q loquunt in corde ꝛ corde terram duabus viis ingrediunt. Debet aūt esse ꝛ ꝓpria. Sunt enī plerisq; q alioz peccata cum sūma numerant grauitate: ꝛ sociorum excessus imul. iformi declinatione loquunt Nesciunt sua aliena autem perpetue memorie cōmendarunt. Infelices ꝛ miseri q bus datum est aliena plangere sua reliquere. An vero legisti: qui iustus in principio sermōis accusator est sui? Sui dicit scriptura non alterius. Nunqd obligatus es apostolum dicentē: confitiemni alterutrū peccata vra. Uestra dixit non aliena. Iniqtatem meam ego cognosco dixit ille ꝓpheta nō tuā. Quintus gradus est mercatio carnis. Sz ꝛ ipa ternario nūero ꝙsecrata. Cōuenit enī vt fiat occulte licētiose: discrete. Teneros artus tuos: ꝛ exgfitis educatos delitijs diuturno confringe martyrio: tanto te noueris a licitis abstinere: quāto memineris illicita ꝓpetrasse. Hoc autem occulte faciendū est vt nesciat finistra quid faciat dextera tua. Non enī est in ore hominum tanti boni ponēda custodia: sed in absconso cordis tui: vt sit gloria tua testimonium cōscientie tue. Nec hoc diximus vt non luceat lux tua coram hominibus: vt glorificent patrē tuum qui in celis est: sed ne intentionē tuā in breuitate vtilis glie recōdas. Nihil enī infelicius est q̄z hic carnē macerare ieiunijs: vigilijs affligere ꝛ recipere hic gloriā illic gehennā. Licētiose vo faciēda est: quia quicqd fit cū pastoris licētia: gratiosius est in cōspectu dei: ꝛ illā hostiam singulariter accipit altissimus q̄ non de ꝓprie sententia volūtatis: sed de ꝓcipietis offert impio. Multum enim valet ad repellendā supbiam ꝓpria voluntatis exclusio: quā exti:pare non pōt q hui⁹ mūdi diligit vnitatem. Discreto aūt in hac discretione tenēda est nedū nimis flagellare cupimus salutem ꝓdamus: ꝛ dum hostem subigere querimus ciuē occidamus. Considera corporis tui possibilitatē: intuere cōplexionē carnis ipone modū tue discretionis custodi corpus incolume ad obsequium creatoris. Multos vidim⁹ ita in principijs carnē suam verberasse ꝛ discretionis infregisse repagula: vt inabiles lauduz solēnes redderent ꝛ apparatu lautiori diuturnis fouerentur temporibus. Sextus gradus est correctō operis: sed ꝛ ipse numero trinitatis cōsecratus. Uidelicet vt tibi malum

nō facias: alteri nō noceas: nocenti non cō
sentias. Exptus eo q̄z fragilis sit voluptā
tū ingressio: z tu ite⁊ vadis illuc. Aduerti
sti q; voluptas trāsijt z peccatū remansit.
Reprime pedē ab nephādis itineribꝰ imū
dissime ibidem: colla substerne mādatis
altissimi: nō sit iugtas in manibꝰ tuis. De
sentienti gule solēnes epulas: z vana resci
de colloquia. Auerte oculos tuos ne vide
ant vanitatē: obtura aures tuas ne audiāt
sanguinē: z tūc dicere poteris: Castigans
castigauit me dñs. Quid aūt prodest infra
rectitudinis lineā tui cursus opera cohibe
re: si a ijs nocere desideras? Qui non fecit
primo suo malū: z obprobrium nō accepit
aduersus primos suos: requiescet in mōte
sancto dei: accipiēs benedictionē a dño: z
misericordiā a deo salutari suo. Nō aūt te
innocentē psumas: nisi impios z cōtra vir
tutē gradiētes quanta poteris auctoritate
redarguas z opponas te murum p domo
israel: castigās te nō nocēs alteri: nec nocē
ti psentiēs. Vera ē enim sentētia. Qui cuz
emēdare aliū possit: negligit pticipem se p
culdubio delicti constituit. Cū enim causa
dei vēnilat in mediū z falsitas ꝓponit veri
tati: q̄ p psona quaz gerit nō refistit: de suo
dānabit filētio. Septimus gradus ē pseue
rātia: sed z ipa ternarij numeri sanctificati
one dicata. Perseuerantiā nāq̄ faciūt imi
tatio sanctoꝝ: breuitas temporꝝ: fragilitas
corporꝝ. Quid nāq̄ pati nō possis cū vide
as pueros: iuuenes: virgines: anus: senes:
decrepitos diuersa p ꝓpō nō solū excepisse
sed etiā exquisisse tormēta? Cōsidera pue
roz etatē: iuuenū ignē: virginū teneritudi
nē: anuū fragilitatē: senū infirmitatem: de
crepitoꝝ impossibilitatē: z vbicūq̄ reflexe
ris oculos inuenies in his etatibus multi
tudinē exemploꝝ ad palmā martyrij viri
liter cucurrisse. Quid nō de eodē luto fo
matus z tu: z eodē spū inspiratus. Et fasi
tan nō ingruit psecutio: vt martyrū patia
ris: nec damnaris si xp̄o seruis: imo lauda
ris z p̄dicaris ab omnibus. Nō z si psecu
tio imineat: ꝓtenenda est ppter tpis breuita
tē. Bene enim nobis natura puidit: que
nullū dolorē vel longuz vel magnū esse de
monstrat. Si enim magnus est: longus eē
nō potest. Contūctio enim corpis z aīe erq
sita diu tormēta nō sustinet: ꝛ stuporis ma
gnitudine tremefacta sūma velocitate dis
soluit. Magni ergo animi ē magna tormē
ta ꝓtenere: que in breui tantā pariūt muta
tionē: vt de labore ad requiem: de miseria
ad gloriā: patienté faciūt euolare. Cōside
rāda ē z fragilitas corpis: quā sepe aut ali
qs leuissimus casus: aut incādētis febricu
le cumulata congeries breui pūc suffocare
mométo. Tribue ergo virtuti si necessitas
fuerit quodcūq̄ debes necessitati: p breui
piculo: sempiternū ꝓmiuz adepturus. Vi
des ergo q̄z difficilis sit via confessiōis ad
currēdū: q̄z multiplices semite ad tenēdū.
Vez est qđ ait ille tātus ecclesie magister
facili⁹ ē inueniri eos q̄ innocentiā seruaue
rūt q̄z cōgruā penitētiā egerunt. Hec de
via cōfessiōis p modulo nr̄o locuti sumus:
sublimioꝝ sublimioris sentētie pondera
reseruantes. Letez obedientie viā sub alio
sermonis ꝓncipio apire tētabimꝰ ne vnq̄z
in fastidiū veniāt verba dñi saluatoris qui
est benedictus in secula. Amen.

De obedientia. Sermo vnicus.

Non possumus cogi
tare aliqđ a nobis q̄
si ex nobis: sed sufficiētia nr̄a
ex deo est. Quid eniz in hoc
vase testeo: z fragili complexionis huma
ne cogitare sufficiat: spūs carcere inclusus
pctō corruptus: depressus terrenis? Corp⁹
enim qđ corrūpit aggrauat animā: z depri
mit terrena inhabitatio: sensum multa co
gitantē. Benignus ē tū spūs sapientie: q z
spū inclusum illuminat: corruptuz sanat: z
alleuat depressum. Est enim spūs pietatis
cōpeditos soluens: cecos illuminans: z erī
gēs elisos. Est enim spūs veritatis: qui do
cet nos omnē veritatē. Nō solū aūt docet:
sed z suggerit. Suggerit vt queramus: do
cet vt intelligamus. Ape est qđ dñs iesus
post patris obedientiā vsq̄z ad mortē crucis
misit aplis suis obedientibus An nō tibi vi
dē singularis obedientie ꝓcēdisse fastidiū
qui accepta licētia sedendi in ciuitate: vni-

us domūcule septo ꝛclusi vnanimiter vno ore in oratione perseuerabant. Intellexisti quia ibant gaudentes a conspectu concilij: qm̄ digni habiti sunt ꝓ noie iesu contumeliā pati? O quantis obediētie viribꝰ innituṁ qui gaudēt ꝓ christo ad cōfilū trahi dignitatē ducūt ꝓ eo cedi: gloriam querunt ꝓ eo mori. Bt̄ē aīe abundāt in egestate spīn̄ influentes: qbus vilitas sublimitas: cōtumelia gloria: patientia victoria: mirabili mutabilitate videnť. Multū repleta est aīa eoꝝ: obprobriū abūdantibꝰ ꝛ despectio superbis Cernis q̄ libera fronte in pontificū sacīē: in phariseoꝝ supciliū: in tumultū plebis irrūpant dicentes: magis oportet obedire deo q̄ homibꝰ. Intuere magis illa duo luminaria petrū ꝛ paulum ꝛ vniuersum ordinē apostolici senatus obambula: ꝛ ibi videbis obediētie firmitatē: inter tormentoꝝ multitudinē viriliter perstitisse. Nonne ipe filius regis rex regionis illius que ꝛtinuis gaudijs in claresćit. factus est obediens patri vsq; ad mortem: mortem aūt crucis ꝛ didicit obedientiam ex his que passus est? Audisti miseriā: audi ꝛ coronā. Vidisti piculū: vide ꝛ pmium Attendisti infirmitatē: attende ꝛ potestatē Propter qđ inquit deus exaltauit illū ꝛ dedit illi nomē qđ est super omne nomē. Sed taceamus interī de illius obedientia: que singulari prerogatiua claudit̄ et signatur. Procedat in mediū magnus ille patriarcha fidei lumē obediētie forma iusticie pricipatus. Audit ab oipotente: egredere de terra tua ꝛ de cognatione tua ꝛ de domo patris tui: ꝛ veni in terram quam mōstrauero tibi: ꝛ ad vnius iussionis vocem patriam fugit relinquit parentes deserit hereditatem: ꝛ alienoꝝ fines nouus hospes aggreditur. Ad magna res ꝛ primitiue dignitatis priuilegio in pe multaꝝ gentium cō secrata. Primus primū suis facultatibus renūtiat: ꝛ obediētie viaz indefessa velocitate pcurrit. Deniq; cū accepisset filiū in senectute sua in quo totius mūdi fuerat benedictio cumulāda dicit ei deꝰ. Tolle filiū tuū vnigenitū quē diligis ysaac ꝛ offer mihi illū in holocaustū. Oēta in verbis istis amaritudo: quāta a corde patris separatio pietatis. Jubetur nāq; occidere filium os ex ossibus suis: ꝛ carnē de carne sua: filium magne promissiōis: extreme senectutis: ꝓ priemulieris: filiū mirabiliter ꝓmissum: feliciter natū: innocēter educatū. Et ne tenu issimū infra paterna viscera doloris incendiū exūdaret addit ꝛ vnigenitū. Sūt nāq; multi filij sed nō vnigeniti. Iste sic filiꝰ vt ꝛ vnigenitus. Iste vnicus patri vnigenitus mīri i hereditate reseruatus. Ne respitias ad ismael: q; qui in seruitute ꝛ ex ancilla genitus fuerat: ad libertatē ꝛ hereditatē minime pertinebat. Quia vō multi sunt filij ꝛ vnigeniti: sed nō dilecti: ad exaggerādā in corde patris tribulationē: ad cōprobandam in mentis iusti obedientiā dñs subiūgit quē diligis. Ut vero teneritudo patris ex memoria dilecti nominis recrudesceret ꝛ interior pietas ad dilecte vocis sonū tota ferueret puer nominat̄ ex nomine: qđ vocatum erat a dño ꝓmissq; in vtero concepere. Vides ḡ q̄tis tribulationū malleis abrae pietas feriat̄ cui precipit̄ vt filiū tollat: occidat vnigenitū: quē diligit immolet: ysaac pcutiat. Multū tentatꝰ multū ꝓbatꝰ adustus ē multū. Dulcis relatio filij ad patrē ꝑis ad filiū. Hanc dulcedinē: ꝛ omniū necessitudinū affectꝰ obliuiscitur abraam: sternit asinū suū ligna cōponit accēdit ignē eximit gladiū: nō a dño querit q̄re nō murmurat: nō cōquerit: nō saltē vultū parētis oṁdit: sed oiuz que pcipiunt ignarꝰ in mortē filij pia crudilitate festinat. Jō sume ꝛ admirabil̄ obediētie vtus i abraaz ꝛ singularis excellētie laudibꝰ ꝓdicāda. Fortissima res ē obediētia va: ꝛ q̄ i aiuz descēdere nō possit: nisi a mūdi huꝰ aspgine puꝝ ꝑstūq; Ut aūt via eiꝰ euidētiꝰ eluceścat cūdamꝰ q̄ntū possumꝰ q̄ sit obediētia spālis ad deū ꝓpa ad boiez: cōis inf deū ꝛ boiez. Sūt q̄dā sūma mala: q̄dā sūma bona. Sūma bona sūt diligē deū: amare ꝓximū vitatē loq: nō furtū facere: nō falsiz testimoniū dicere ñ adulterare ꝛ alia mlta q̄ smōis breuitas nūerare phibet. Sūma mala sūt coꝝ ydria ꝛ filia illis. Bona ꝓcepit deꝰ vt faciam⁹ a malis iubet vt abstineam⁹. Precepti huꝰ

ſcā ⁊ incōmutabil' auctoritas nō valz quoq̄ mō refelli: qz illi⁹ est caractere ꝓsignata q dixit Ego dñs ⁊ nō mutoꝛ. Si g̃ hō ille quē ꝑposuit de⁹ sup capita nr̃a alit' sētire voluerit: ponēs tenebꝛas lucē ⁊ lucē tenebꝛas vt vel ꝓcipiat bona ꝓdicta relinquere: vl' malꝫ ꝓfatis adhereē: audacter refutandū est ꝓcipiētis ip̃eriū ⁊ libera voce dicendū. Obedire opoꝛtet magis deo q̄z hoibus. Nec est specialis obediētia ad deū que nequaq̄z est hoīs arbitrio tēperāda: sed imutabili ꝓseruanda ꝓpoſito. Certā igit' regulam tene vt nec impio ꝓlatoꝝ ꝓdicta bona relinquas vel facias mala. Inter vō summa bona ⁊ ſumma mala: quedā media sunt q̄ alterutrū se habita boni maliq̄z nomē assumūt. Media sunt ambulare: sedere: loqui: tacere: cōmedere ⁊ ieiunare: vigilare: dormire: ⁊ si qua sunt silia: q̄ si pastoꝛis licentia fiāt: summā expectāt retributionē. In his igit' medijs subditi ⁊ obedientes esse debemus ad nutū ꝓpoſitoꝝ nihil interrogātes ꝓpter ꝓscientiā: qz in his nullū ꝓfixit opus ſz ꝓlatoꝝ dereliqt impio disponēda. Nonte aūt moueat magn' impi⁹ indiſcreta ptās ſz memēto q: nō est ptās nisi a deo: ⁊ q resistit ptāti: resistit dei ordinatiōi. Nec est p̃pria hoīs obediētia quā hoī debem⁹: q hoī subditi sum⁹. Cōis ē ⁊ ista int deū ⁊ hoīez: qz obediētie qcqd ꝓlat⁹ exhibeē: exhibeē ei q̄ dixit: q vos audit me audit. Cum magna igit' cautela hoc tramite dicim⁹ incedēduz q: ⁊ multi gradus ibidē delitescūt: quoꝝ q vnū reliqrit ceteros sine retributiōe tenebit. Primus gradus est obedire libenter. Oīs etas ab adolescētia sua pna est in malū: ⁊ vnuſquiſq̄z voluntatē coꝛdis sui ꝓaui sectaē. Ab illa enī ꝑme ꝓuaricatiōis angustia innatus est hoī amoꝛ ꝓꝓie volūtatis q̄ voluntatē creatoꝛis reliquēs: ibi subdita est ſuituti: vbi voluit dñari. Difficile est ſuam relinquere voluntatē ⁊ alteri⁹ volūtati deſeruire. Quālibz aūt q̃ue sit nō pōt tñ p̃mū obediētie gradū ascēdere q volūtatē p̃cipiētis suā n̄ fecerit. In volūtate sua unſq̄ gl'iaē se dño confiteri. Unde illud. Volūtarie ingt sacrificabo tibi. Sola igit' volūtas est q̄ toti⁹ opis ornat effectū: sine q̄ nec bñ agit'. etiā si bonū eē videaē. Ex volūtate igitur ſuſcipiēda sunt ip̃a ꝓlatoꝝ ⁊ ip̃m coꝛa suis volūtarijs reflexiōibus abducēdō donec ꝓpa volūtate mactata: mādatū diligat ip̃antis. Hoc est ergo libēter obedire: ꝓlatoꝝ voluntatē volūtarie adiplē. Scōs gradus est obtēperare simplr̃. Qui ābulat simpliciter: ambulat ꝓfidēter. In simplicitate coꝛdis sui letus obtulit ſolūmō vniuerſa. Et in simplicitate coꝛdis querē dñm pmōſtrat. Multos videmus post ꝓcipientis simpium multas facere queſtiones ⁊ cur quare quāobꝛem: sepius interrogare crebꝛas ingeminare querelas. Quare hoc ꝓcepit? Unde hoc venit? Quis hoc inuenit ꝓfilū Inde murmuratio inde verba murmurationē ⁊ indignationē ſonātia amaritudinē redolētia. Inde frequēs excuſatio: simulatio ip̃ossibilitatis aduocatio amicoꝝ. Non sic abꝛaam fecit. Audi quē deus de simplici popl'o ꝓteſteē. In auditu ingt auris obediuit mihi: vt vz oñderet vno eodēq̄z mōmēto ꝓceſſisse ⁊ impātis ip̃eriū ⁊ obſequium obſequētis. Nolite errare: deus nō irrideē. Murmuras cōtra ꝓlatū in taberna culo coꝛporis tui: eleuat manū ſuam ad ꝓsternendū te dextera dei. Incede ſimpliciter mādatis obediētie: addēs volūtati simplicitatē: intētioni illuminationē. Fortitudo enī simplicis via dñi: qz illi fortitudinez induit: q viaz q̄ obedientie est ſimpliciter incedit. Tertius gradus est hylariter obedire hylarē enī datoꝛē diligit deus. Nō extriſtitia ait apl's: aut ex neceſſitate. Serenitas in vultu: dulcedo in ſermōibus multū colorant obediētiā obſequētis. Unde ⁊ gētilis ille poeta sic ait. Sup oīa vultus acceſſere boni. Quis enī locus obedientie vbi triſtitie cernit' egritudo. Oſtendūt plerūq̄z voluntatē animi signa exteꝛioꝛa: ⁊ difficile est vt vultū nō mutent: q mutāt voluntatē Nubiloſa coꝛporis cōpoſitio ⁊ facies tenebꝛis triſtitie offuſcata: deuotionē ab aīo recessisse significat. Reſpice dauid añ archaz dñi hilariter ſaltantē: q̄z ſapiēter ſupbiētis femine reprimat indignationē. Ludā ingt ⁊ vilioꝛ ero añ cōſpectū dñi. Cernis igit' q̄z neceſſaria ⁊ queniēs sit hylaritas ī obediē

tis executiõne? Quis enĩ impat hoĩ liben
ter tristitiã efflãti? Si vis ḡ pfect⁹ esse hyla
riter ⁊ cũ magna vult⁹ alacritate suscipe iu
bẽtis impiũ: vt volũtati cordis ⁊ simplicita
ti opis vult⁹ hylaritatẽ adiũgas. Quartus
ḡdus est velociter obsecũdare. Velociter
currit mno dei ⁊ velocẽ ỏsiderat hr̃e sequẽ
tẽ. Vides cũ quãta velocitate currat ille q
dicit viã mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri? Fidelis
obediẽs nescit moras fugit crastinũ ignoꝝ
rat tarditatẽ pcedit ꝓcipientẽ: parat oc̃los
visui: aures auditui: linguã voci: man⁹ opi
itineri pedes. ⁊ totũ se colligit vt ipãtis col
ligat volũtatẽ. Vide dñm festinãter ꝓcipi
entẽ ⁊ hoĩz festinãter obediẽtez. Zachee
inqt festinãs descẽde: q: hodieĩ domo tua
oportet me manere. Et festinãs descẽdit ⁊
excepit illũ gaudẽs. Aliaduertisti q: ⁊ festi
nãter descẽdit ⁊ gaudẽter excepit? Audisti
obediẽtiã. Audi ⁊ obie remunerationem.
Quia hodie sal⁹ domui huic fcã est. Intuẽ
⁊ ex occasiõe hui⁹ obie ꝓclusiõis grãde mi
steriũ ⁊ ob signatã signaclo mie sniaz. Ve
nit enĩ inqt fili⁹ hois q̃rere ⁊ saluũ facere
q̃ perierat. Mõne legisti q: filijs israel ꝓci
pit vt agnũ cõmendãt festinãter. Festinã
ter gppe veri agni cõmestio significat im
plenda: q: verba illa q̃ per legẽ dedit p se
metipm pñs exhibuit: q̃ p ecclesie ꝓpositos
tradenda reliqt veloci sunt obediẽtia ꝓsũ
mẽda. Et tu ḡ cũ volũtatẽ cordis simplici
tatẽ opi hylaritatẽ vultui cõiunxeris. adde
⁊ velocitatẽ vt sis iuxta aplm velox ad au
diendũ ad iplendũ velocio. Quit⁹ grad⁹
est viriliꝝ adiplere. Viriliꝝ adiplete ⁊ ꝓfor
tetur cor vestrum oẽs qui speratis in dño.
Non est fortitudinis ire ad obedientiã: sz
obedientiã nõ adduci. Si tribulatio intonat
si psecutio resultat: si pctõres tibi laque
um ponũt: si maligni iter tuũ ipediũt: non
obediẽtie viã deseras sz dic. Parat⁹ sum ⁊
nõ sum turbat⁹: vt custodiã mandata tua.
Quid enĩ supius emũerata pariũt vtilita
tis si fortitudo desit q̃ in arce ꝓstãtie vtutes
collocat ⁊ eo vallo munit: quo furentiũ ipe
tus aspirare ñ possit? Zdanũ tuã misisti ad
fortia: agendũ est instãter. ⁊ pstãter obediẽ
dũ. Nec inter aspitatẽ vboꝝ tam regaĩ est
semita relinquẽda sz tenationi tenẽda feruo
re. Et vt breuit dotes fortitudinis ꝓcludamus vtus est vtutes seruãs: ac muniẽs. Jũ
ge igit velocitati fortitudinẽ: pstãtiã instã
tie: ⁊ tũc securus decãtabis. Zdanus pctõ
ris nõ mouebit me. Sextus ḡdus est humi
liter obedire. In humilitate nr̃a memor fu
it nr̃i q fecit nos. Zdagna vtus humilitas
sine cuius obtentu: vtus fortitudinis nõ so
lũ nõ virt⁹ sit: sed etiam inde vitiũ superbie erũpat. Quã fortiter currebat saul cuz
esset pusillus in oculs suis: q̃nta philistinoꝝ
agmina psternebat: quãtis viribus exerce
bat gladiũ. Postq̃z aũt tenuit eũ supbia ⁊
trãsiuit in affectũ cordis: debil⁹ ⁊ ipotẽs fa
ctus ĩ circũcisoꝝ armis facile pstrat⁹ occu
buit. Aspice regẽ in quo hũilitas sublimis
⁊ hũil sublimitas felici cõpositiõe mteseũt
Dñe inqt nõ est exaltatũ cor meũ neq; ela
ti sunt oculi mei: ⁊ totũ itenerariũ eius se
dula intẽtiõe recurre ⁊ quaq; vsum oculos
reflexeris iuenies hũilitatis flozib⁹ eẽ resp
sum. Audinãq; alibi qd dicat. Fortitudinẽ
meã ad te custodiã. Quã vere logt⁹ iustus
iustitie executor. Sũt nãq; plurimi q forti
tudinẽ suã nõ ad deũ: sed ad manẽ gliam
custodiũt: q ꝓfidũt in vtute sua q de acce
ptis virtutib⁹ q̃si nõ acceperit gloriant ꝓdi
tori faciẽtes iniuriã a quo est oẽ datũ optimõ ⁊ oẽ donũ pfectũ. Me ergo fortitudo in
supbiã trãseat ꝓdiẽda est sine hũilitatis: q:
nihil pderit fortiter obedire: si ꝓtigerit in
felicit supbire. Illi igit fortitudinẽ suã ad
deũ custodiũt: q cũ fecerit q̃ facere debent
dicere possunt. Serui inutiles sum⁹ q̃ face
re debuimus fecimus. Septimus gradus
ẽ idefinẽter obtẽpare. Nõ q icepit: sed q p
seuerauerit vsq; ĩ finez ḣ salu⁹ erit. Incipe
mltoꝝ ẽ: pseuerare paucoꝝ: pseuerãtia sin
gularis filia sũmi regis: vtutũ finis earũq;
ꝓsumatio toti⁹ boni repositoriũ. Virt⁹ sine
q̃ nemo videbit deũ: nec a deo videbit. Fi
nis ẽ ad iusticiã oi credẽti: ĩ q̃ vtutuz ꝓuẽt⁹
reuerẽdũ sibi thalamũ consecrauit. Quid
enim currere, pdest: ⁊ ante cursus metã de
ficere? Sic curr ite dicit apls: vt cõprehendatis. O q̃z pseuerãti pede: cursũ ille latro
cõpleuit quez pseuerãtia penitẽtẽ inuenit.

Consumatus in breui expleuit tpa multa. Deniqz t dñs pphetaz etiã p pphetã loq tur. Si quersus fuerit tust⁹ a iustitia sua t fecerit iniqtatẽ oĩz iustitiaz suaz ñ recor dabor. Vides q̃ qz pfunda obliuiõe vtutes ille sepeliant q̃s pseuerãtia nõ insignierit? Sola ẽ igit q̃amatorẽ obdie ad regis cubi culũ itroducit vt eũ videat i decore suo in quã desiderãt angeli pspicere. Jn via igit ista in q̃ãbulam⁹ absconderũt supbi laqueũ mihi. Difficilima est via ista: t spinosis gra uis an fractib⁹ mltiplicitũ viculoz nexib⁹ inudata. An tu ibi putas obedie fructũ: cũ subdit⁹ audit obedientiã q̃z multis expetie rat votj cũ ei pcipit qđ redoleat dignitatẽ gaudio t letitia fluitet potẽtie fulciat ima gine? Ecõtrario aũt. An tu illi obedientie meritũ assignas: q̃ cũ aduersitate pcedens terret aĩum auditoris g̃uis ad audiendum grauior ad iplendũ? Nõ est ita. Faciendũ est vt pspitatẽ aío sepemur: t aduersitatez aío ꝓplectam: si volum⁹ illũ seq q regnũ su gitt; ad passionem volũtari⁹ venit. Aliad nertis igit q: vie iste: vie vite sunt ducẽtes ad vitã? Bti mites: qñ mites docebit dñs vias suas. Cõtiget aũt eis qđ segt. Adiple bis me letitia cũ vultu tuo q: q̃z diu sum⁹ i corpore pegrinam̃ a dño Loge sum⁹ a facie dei a vultu glie: a cõtemplatiõe maiestatis nisi q: plerũq misericor t miserator dñs illuminat vultum suũ sup nos. Hoc autem fit cuz remota nube illa que opposita erat ne trãsiret oĩo: accedimus ad illũ: t illumi namur reuelata facie gloriam speculãtes. Nõ aũt ita pprie reuelata facie accipiam⁹ cũ videamus adhuc p speculuz in enigma te t carcerali corpore teneamur. Reuela ta eni dicit quãtu ad caliginem corpor: vñ spũs iste creat⁹ aliq̃n ad creatorẽ spm̃ emer git t adherẽs ei: vnus cum eo spũs efficit. Nulli⁹ aũt mométi ẽ ista ꝓtẽplatio: q: spũs corpori eis clausttis circũdat⁹ frequẽti car nis cõtagione relidit t supra creaturã con stitutus: infra queqz vilissima ptinus repe rit. Sed t creator spũs cuius magna sunt opa exqsita in oẽs volũtates eius: mõ acce dit mõ recedit. Accedit nesciẽtibus nobis mõ ignorantib⁹ nobis recedit: q: nescimus vñ veniat aut quo vadat. Et plerũq quan to frequẽtius querit: tãto velocior elõgat: iuxta qđ ipe loquit sponse. Auerte oculos tuos a me: q: ipsi me auolare fecerũt. Con tingit etiã vt cũ nõ querit veniat: cũ queri tur fugiat: sicut spõse in canticis multiplici ter ostẽdit quesisse t nõ inuenisse. Nõ ẽ au tẽ vultus iste: vnũ gloríe dñi inuenisse que ẽ sup cherubin: q: vniuersitati angelorum purissim⁹ t clarissim⁹ exhibet: nobis vo spe culatorijs t vmbratilib⁹ adumbrat imagi nibus. Quia igit hic vultũ dei sicuti est vi dere nõ possumus adimplẽtiõe leticie nõ habemus: donec trahat nos ad seipz: t ac cedat caput corpi: t sit deus oĩa in oĩbus. Illic erit adimpletio: hic ẽ gustus. Gusta mus enim hic t videmus q̃z suauis est de⁹ sed gustus iste nõ trãsit in potũ: q: lz vide amus: nõ tñ penetramus. Jn gustu est sua uis: in adimpletiõe admirabilis. Sãctorũ aũt aie terrenis exute corpibus que tñ ad sedes ethereas aduolauerũt: lz bibãt: non tñ adimplent: nõ tñ inebriant. Quis eniz multa beatitudine pfruant: expectãt tñ re surrectionẽ mortuoz corpor: vt cum in ter ra sua duplicia possederint sempiterna p fundant leticia. Modo enim illis singulis singule stole albe date sunt: t iniũctũ vt lu stineãt modicũ donec ipij ꝓpleant duplici ꝓtritiõe: t ipsi gemina beatitudine coronẽ tur. Cũ g̃ nõdũ habeãt qđ hãe desiderant inebriari nõ pñt: lz ẽ illa visio pot⁹: vt sicut absqz labore bibit: ita sine labore qescatur: donec satient cũ apparuerit glia sua. Cum aũt resurgem⁹ in viz pfectũ in mẽsurã eta tis plenitudinis xpi: t gloriosa illa ciuitas margaritis suis ornabit: t sic letãtiũ habi tatio erit i ea: tũc adiplebit nos leticia cuz vultu suo: q: videbim⁹ eũ sicuti ẽ: tũc iebri abimur ab vbertate dom⁹ sue: t torrẽte vo luptatis sue potabit nos: t dicet nob. Bi bite t iebriami charissimi: q: t aĩa illumia tionẽ t corp⁹ glorificatiõz iure ppetuo pos sidebũt. Segt. Delectatiões i dextera tua vsqz in finẽ. Sinistra dei vita pñs est. Et q: p sinistro ducim⁹ qcqd nõ multũ curamus p sinistrã vita pñs accipit in qua deus ele ctos suos sic ab ipijs pmittit flagellari: vt

etiã patiãt occidi. An non tibi videnť obli
uioni dati q dicunt ꝓpter te mortificamur
tota die estimati sum⁹ sicut oues occisionis
quare facie tuam auertis: obliuiscer is ino
pie nře? Per dexterã ỽo: illa btã vita signi
ficat: q nescit nisi gaudia: ỏ q̃ nihil aliud di
cere possum⁹: nisi q gloriosa dicta sunt de
te ciuitas dei. Ibi sunt delectatiões ille q̃s
oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in
cor hois ascẽdit: q̃s ꝓparauit deus diligẽti
bus se. In finistra retributiões: in dextera
delectatiões. Usq̃quo aũt? Usq̃ in finez.
Quis ẽ iste finis? Finis ad iustitiã xp̃s oĩ
credẽti. Finis ille de quo sapia dicit: Attin
git a fine vsq̃ ad finem fortiter: ⁊ disponit
oĩa suauiter. Ipe ẽ finis ad quẽ cũ venerĩ
mus nihil ampli⁹ sitiem⁹. Jesus xp̃s spon
sus ecclie q ẽ de⁹ bñdict⁹ i scla. Amẽ.

¶ De verbis euãgelij Sile ẽ regnũ celoꝝ
hoi negociatori q̃rẽti bonas margaritas

clx ¶ De laudib⁹ religionis. Sermo vnic⁹

vj

Reges terre et
oes ppli: ꝓncipes ⁊ oes iudi
ces terre: iuuenes ⁊ virgines
senes cũ iunioꝝib⁹ audite, sup
plico verbũ dñi dicẽtis: Sile ẽ regnũ celo
rũ hoi q̃rẽti bonas margaritas. Inuenta
aũt vna ꝑciosa margarita: abijt ⁊ vendidit
oĩa q̃ habuit ⁊ emit eã. Sed que ẽ ista que
so frẽs mei charissimi hec tã ꝑciosa marga
rita: ꝑ qua vniuersa dare debemus: idest
nosmetipos: q̃ totũ deo dedit: q seip̃m ob
tulit vt possim⁹ eã hre. Nõne hec ẽ religio
sca pura ⁊ imaculata in q̃ hõ viuit puri⁹: ca
dit rari⁹: surgit veloci⁹: incedit cauti⁹: arro
rat frequẽti⁹: gelcit securi⁹: mouit fiduti⁹:
purgat citius: ꝑmiat copiosius? O religio
gloriosa ⁊ mirabilis: q̃ mẽs cogitare: qs in
tellectus plene cognoscere: q̃ lingua huma
na te poterit sufficiẽter et digne extollere?
Hec ẽ eni frẽs mei q̃ miserãte deo pctã re
mittit: ⁊ reserat padisũ. Que cõtritũ sanat
hominẽ: ⁊ tristẽ exhilarat: vitã de interitu
reuocat: statũ restaurat: honorẽ reuocat: fi
ducią reformat: vires q̃ ⁊ gratią abũdãtio
rem refundit. O religio virtutibus ornata
O margarita ꝑfulgida: qd noui de te refe
rã. Oĩa eni ligata tu solus: oĩa soluta tu re
seras: oĩa aduersa tu mitigas: oĩa desꝑra
ta tu animas. O religio rutilãtio: auro: so
le splẽdidior. Si vere seruaꝝ nõ vincit pctm̃
nec detractio superat: nec desꝑatio delet
vsq̃ in finẽ deo dãte: vt brauiũ apꝑhendat
ꝑseuerat. Hec ẽ q̃ respuit auariciaz: horret
luxuriã: fugit furorẽ: firmat amorez: calcat
superbiã: linguã ꝓtinet: cõponit mores: odit
malitiã: excludit nequitiã: cogitq̃ hominẽ
dei amore oĩa libenter sufferre. O religio
gratissima ⁊ toto corde ꝓquirẽda. Nõne ꝑ
te ceci vidẽt: claudi ambulãt: lepꝛosi mun
dant: paupes euãgelizant? O religio pacifica a strepitu maligni seculi elõgata: ⁊ꝓ
xp̃o a seculo mortua: vbi spũs sanctus sup
humilẽ venit ⁊ quietũ: sup deuotũ xp̃i de
scẽdit. O religio habitaculũ dei ⁊ angelo
rum: hic mãsionẽ faciunt ꝓserui sui. O religio vita beata vita angelorum. De ore ꝑio
ihesus dicit: Optimã ptẽ elegit sibi maria: q̃
non auferet ab ea. O beatissima vita solita
ria: vita ꝓtẽplatiua. Qñ in solitudine con
tẽplabaꝝ virgo maria tũc venisti ⁊ incarna
sti in ea. O deus meus: o bone ihesu qd plu
ra referaz? Vere clausz frẽs mei: vere religio est padisus. O religio valle discipline
munita: in qua ẽ ꝑciosaꝝ virtutũ fecunda
fertilitas. Gloriosa res ẽ hoies vni⁹ moris
habitare in domo. Bonũ ẽ ⁊ iocũdũ habi
tare frẽs in vnũ. Videas illũ pctã flentem
aliũ in dei laudib⁹ exultãtẽ: hunc hoĩb⁹ mi
nistrãtẽ: aliũ alios erudiẽtẽ: hũc orantem
illũ legentez: hũc miserantem: alium pctã
puniẽtẽ: hũc charitate fragrãtẽ: aliũ hu
militate pollentẽ: hũc in ꝑperis humilem:
illum in aduersis sublimẽ: hũc in actiua la
borãtẽ: illũ in ꝓtẽplatiua qescentẽ. Et pote
ris dicere castra dei sunt hec. O terribilis
ẽ locus iste. Vere nõ ẽ hic aliud nisi dom⁹
dei ⁊ porta celi: o porta ꝑclarissima ꝑ quaz
in sanctã ciuitatẽ intraꝝ: ꝑ quã regnũ celo
rũ rapiꝝ ⁊ possideꝝ. O religio ꝓnobilissima
tu castitas religiosoꝝ: tu corda clericoꝝ: tu
thesaurus sup auz. O solitudo beata: o be
reme mos vitioꝝ: vita virtutuz: te lex ⁊ ꝑ
phete miranť: ⁊ qcũq̃ ad ꝑfectionez vene
rũt: ꝑ te in paradisum introierũt. O beata

vita solitaria ⁊ ꝓtéplatiua: qd vltra de te loquar: ipse dei filius saluator ⁊ magister nr exéplū dedit nobis fugiēs in desertū: ⁊ mā sit in solitudine: vbi sunt rose charitatis q̄ semp flamescūt: q̄ semp in scō odore viuūt. Vbi mira pfectio mortificatoꝝ ⁊ gratiarū actio. ſ. ꝓsiderare q̄ ⁊ quāta sint q̄ nobis ꝓmittant in celis: ⁊ vilescere faciūt oīa q̄ habent in terris ⁊ dicere: Quid ꝓdest hoī si mūdū lucret: se aūt pdit. O solitudo negotioꝝ celestium apotheca. Jn te trāsitoria ⁊ terrena mutant in celestia ⁊ eterna. Hoc ꝓ breue purgatoriū opat eternū ⁊ celeste cōuiuiū ⁊ pascue sempiterne. Denigz in te lachryme mutant in risum: ⁊ gaudiū pariūt sempiternū. Ex possessione qppe terrena q̄ vermibus mortalib⁹ relaxat: ad eterne hereditatis patrimoniū puenit. O religio spiritualis exercit⁹: luctatio: mirabilis: officina: in te fidelis aīa creatoris sui in se restaurat imagine: ac ad sue reddit imaginis puritatē. Tu fornax: vbi vasa supni regis formantur: vbi pctā soluunt: ⁊ cum angelis in diuinis laudibus insudant: possessio que terre vere viuētiū cōparat. O scā vita: balneum aīaꝝ: mors pctoꝝ: ⁊ aīaꝝ purgatoriū sordidaꝝ. Tu mentiū secreta purificas: tu ꝓsentiaꝝ squaloꝛē diluis atq; ad angelice mūdicie puritatem puenire facis aīas. Tu scala iacob que aīas pducis ad padisiz. Tu via regia padisi q̄ hoīes pducit ad patriā. Tu stadiū cōcertātiū: luctatoriq; bñ currētiū: perducis ad altas coronas. O religio sepultura dñice passionis de te hieremias pphēta dicit: Bonū ē pstolari cū silētio salutare dei. Stabit solitari⁹ ⁊ tacebit in heremo: q̄ in qescēdo ⁊ tacēdo fit hō prudēs. De his quedā sunt vñ dicit: O hō fuge: religione elige ⁊ saluaberis. Surge q̄ dormis in scō ⁊ exurge a mortuis: dimitteq; mortuos sepelire mortuos suos. O vita mirabilis spirituale habitaculū q̄ de supbis humiles facis: de gulosis sobrios: de crudelib⁹ pios ⁊ scōs: de iracūdis mites: de luxuriosis pudicos: de inobedientib⁹ obedientes: ⁊ de odiosis facis in fraterna dilectiōe feruētes. Tu loquacibus lingue frenū ꝓponis: tu imundis castitatis dulcis amoris xpi adhibes cingulum: tu ieiunioꝝ ac vigiliaruz es nutrix: tu vagos ligas cathenis: tu patientie custos: tu purissime simplicitatis es magistra. Qui te fugiūt: luce dei puati sūt. Qui diligūt te stringūt: ⁊ gustāt q̄ suauis ē dñs et dulcis. Tu ducis ad eterna gaudia que oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: ⁊ lingua dicere non potest que tu parasti dñe diligentibus te. Jngredimini igit fratres mei dilectissimi: ex quo vocat vos magni cōsilij angelus: ⁊ nō tardate: q̄ preciū magnū: ⁊ nō paruum est in mora in sanctā xpi religionē: ⁊ illuminabit vos filius dei ꝓ cōdignā satisfactionez Qui cuz patre ⁊ spū sancto viuit ⁊ regnat ꝓ omnia secula seculoꝝ. Amen.

¶ De verbis euāgelij. Ecce nos reliqm⁹ omnia ⁊ secuti sumus te. Sermo vnicus.

clx vij

Ecce nos reliquimus oīa: ⁊ secuti sum⁹ te. Vere cōuersiōis exēplū nob ꝫ ꝓponit admirādū ⁊ imitādū. Necesse ē enī vt vere pfessoꝛ religiōis omnia relinquat: ⁊ xpm sequat. Et quidā beatus qui sic relinquit omnia: vt eum seq̄tur in quo sunt omnia. Dis qui volūt xpm expedita sequi mēte tria ipedimēta sūt de seréda: videlicet auaricia: supbia: luxuria: auaricia mūdi: supbia cordis: luxuria carnis. Hec esse ꝑcipue relinquēda: exemplo suo nos edocet petrus. Reliqt nāq; retia nauim ⁊ conuigū. Rethe qđ pisces aggregat ⁊ cōcludit: cupiditatē designat: qua de cēter distētus homo domū ad domū iūgit. agruz agro copulat. Nauis que superfert vndis superbiam denotat: qua homo se ceteris ꝓfert. Uxor exprimit carnalem voluptatem. Hec tria iuncta homini seipsum auferunt. Per auariciam extra se vagatur per superbiam supra se leuatur: per luxuriam intra se fedatur. Uagatur solicitudine leuatur sui extimatione: fedat imundicie delectatione. Extra timet: supra tumet: infra fetet. Timet acquisita minui: timet que desiderat non posse adipisci. Tumet inferiores despiciens: paribus se preferens: supe

ribus se coequans. Fetet cogitatiõe: fetet actione: fetet cõsuetudine. Auaricia hominem alienat a proximo: superbia a deo: luxuria proijcit a seipo. His tribus vitijs tenti et detenti tres illi miserrimi: de quib⁹ loquitur euãgelista: ad cenam patris familias venire recusarunt. Primus vt boues probaret: secundus vt villam emptam videret: tertius vt vxorem duceret: pbatio boum: cultus terrenorum: villa emitur: cũ dominandi facultas appetitur. Vxorẽ ducit: q carnis desiderijs satisfacit. Tales nisi conuersi fuerint: nec ad cenam patrisfamilias venire: nec christus sequi possunt. Primus enim citra iordanem remoratur: secũdus transmigrat ad aquilonez: tertius natat in flumine babylonis. Cum cetere tribus in terram promissionis ingrederẽtur: iordanem transgrederentur: ruben et gad et dimidia tribus manasse habentes pecora multa: citra iordanem remanserunt: illos prefigurantes: qui more pecorum terrenis intenti: celestia spernũt: iordanis descensus dicitur: Descensus alius bonus: et alius malus. Malus est de quo dicit isaias In egyptum descendit populus meus. Et in euangelio: Homo quidam descendebat ab hierusalem in hierico. Bonus descensus aliquando fit per humilitatez: plerũq; per compassionem: per humilitatem sicut per rebeccam factus est: que videns isaac: de camelo descendit: illam designans vel aperte perhibens humilitatis subiectionẽ quam debet sponsa sponso: ecclesia christo: anima deo. Fit descensus per compassionẽ sicut in symbolo fidei habemus: q xps propter nostram salutẽ descendit de celis. Juxta moralem sensuz per iordanem possum⁹ intelligere descensuz misericordie: qua ductus homo compatitur proximo. Sciendũ vo q alius citra iordanem: alius intra: alius supra. Qui nulli: et cui nullus compatitur citra est. Qui alterius: et cui alter miseretur intra est. Qui alijs compatitur: et nullius eget compassiõe supra est. Citra diabolus: intra homo: supra deus. Auarus itaq; quia nescit misereri: ac per hoc nec misericordiam consequetur: citra est. Judicium enim sine misericordia fiet illi qui nõ fecit misericordiam. Deinde sequitur: q superbus trãsmigrat ad aquilonem: vt sancti doctores perhibent: aquilo significat superbie tumorem. Sicut enim ab aquilone pandit omne malum: sic initium omnis peccati et mali: superbia. Et item. In ipa sumpsit initiũ omnis perditio. Inde ẽ q angelus apostata dicit in corde suo. Sedebo in mõte testamenti: in lateribus aquilonis. Superbus itaq; transmigrat ad aquilonem: quia superbiẽs recedit a deo: q superbis resistit et sequitur diabolum: qui rex est sup omnes filios superbie. Deinde sequitur: q lubricus natat in flumine babylonis. Flumen babylonis est fluxus libidinis. In hoc flumine natat: quia libidinis delectatione raptus in ea per cõsuetudinẽ volutatur. Nec tria vitia hominibus diabolus suggerit. Diabolus hominem per auariciaz occupat: quia qui volunt diuites fieri incidunt in tẽtationez et laqueum diaboli. Inde legitur q iudas cũ veneno auaricie inebriatus: xpm iudeis traditurus esset accepta ab eis pecunia: tunc introiuit in illum sathanas. Auaricia largitatem excludit: pietatem nescit: misericordiam detestatur. Superbia solium est iniquitatis: vitium hominis: perditio diaboli. Superbia odibilis deo: angelis inuisa: hominib⁹ intollerabilis. Superbia origo peccati: mater discordie: et concordie nouerca. Superbia vitiorum subsidium: succidium virtutum. Sic per superbiaz in homine diabolus regnans: per luxuriã in eo pausat: quia sicut legimus dormit in locis humentibus id est in cordibus luxurie subditis. Luxuria carnem dissoluit: mentem afficit: et totuz hominem in luctum redigit Luxuria stercus immunditiarum: vitioz spurcicia: fex voluptatum. Si placet consideremus adhuc attentius q̃z viliter homo per tria prefata vitia tractetur. Per auariciam enim cecat: p superbiam pendet: per luxuriã putrefacit. Per auariciã cecat vt legimus: Luz enim pdictus iudas auaricia ductus dñm traditurus a collegio discipulox exisset: interioẽ ei⁹ cecitate volẽs ostẽdere: dixit euangelista: Erat aũt nox. Per

auaricią cecaꝫ hō: p ſuꝑbią p̄edet: qꝫ dū ſe alijs ditiorē attēdit: nō attēdēs equalitatē ꝓditiōis: ſed gloriās in multitudine diuitiarū: in terna cogitatiōe ſup ceteros extolli tur. Inde legim⁹ ꝙ due mulieres q̄s beat⁹ gregor⁹ dicit ſuꝑbią ⁊ inanem gloriā inter celi ⁊ terrā amphorā q̄ deſignat auaricią leuauerūt. Q̄ nīſi fieret nequaq̄ dixiſſet apl's: Precipe diuitib⁹ huius ſcli: nō ſuꝑbe ſape: nec ſpare i incerto diuitiaꝝ: p ſuꝑbią ſuſpēſus hō i luxuriā reſoluit: qꝫ dū ſe ditior ē ceteris videt: ac p hoc in oculeo ſuꝑbie ſuſpēſus ē: vbi nec deū timet: nec hominez verek: ſicut equ⁹ ⁊ mul⁹ qb⁹ nō ē itellectus: ſtabulū voluptatis ingredit: ⁊ i ſtercore ſue ꝓſuetudinis iacēs cōputrescit. Vñ dr: Cō putruerūt iumēta i ſtercore ſuo. Adhuc ni hilomin⁹ due mulieres iter celū ⁊ terrā ele natā deferebāt: vt edificaret ei domū ſen naar: idest i fetore. Nec attēdētes dilectiſſi mi: creatori laudes referam⁹: cuius ope ⁊ gra hec religiſſe videmur. Teſtant hoc via pauptatis q̄ intrauim⁹? habit⁹ humilitatis quē recepim⁹: obſuātia mūdicie quā deuo uim⁹: viā pauptatis ingrediētes: a nob⁹ auaricią depoſuim⁹? humilitatis habitū ſuſci piētes: ſuꝑbią depoſuim⁹: mūdiciā vouen tes: luxuriā poſtpoſuim⁹. Sciam⁹ itaqꝫ: qꝫ ſicut i illis q̄ religi⁹ toti⁹ honeſtatis ē ruina: ſic i iſtis ad q̄ trāſiuim⁹ toti⁹ honeſtatis ſūma ꝓſiſtit. Religio nāq̄ hūilitate fūdaꝫ pauptate ꝓſeruaꝫ: mundicia decoraꝫ. Ois affectio vil'ē i amore pecunie. Alia pecunie auida etiā p exiguo pire nō metuit? nullū q̄ i corde illi⁹ remanet iuſticie veſtigiuz: in quo auaricia ſuū fixit habitaculū.

¶ Epla abti bernardi abbatis ad reuerendiſſimū p̄ez dñm hēricū archiep̄z ſenoñ. De vita epiſcopali.

clx viij

Domino venerabili henrico ſenonenſiū archiep̄o frat⁹ Bernard⁹ ſi qd pōt pctōris oīo. Placuit ꝓſtātie veſtre: nouū aliqd a nobis dictatum reqre re. Gratulamur pōdere dignitatis: ⁊ digna tiōis munere gratulamur: ⁊ blādiꝫ pctētis fauor⁹ ⁊ petitiōis terret exactio. Qui enim nos ſum⁹: vt ſcribam⁹ ep̄is? ⁊ rurſū q ſum⁹ vt nō obediam⁹ ep̄is? Vñ dare me ⁊ nega re cōpellor⁹ qō poſtulor⁹. Scribere tāte altitudini ſupra me ē: ⁊ eidē nō obedire cōtra me ē. Utrobiq̄ piculū. Sz in ea pte mai⁹ i minere videt: ſi nō obediero. Hac itaqꝫ ex tens q̄ mai⁹ appet: facio qō iubetis. Indigna ē i dulta familiaritas: ſz excuſat plūpti onē dignitas ip̄erantis. Igit ex quo regni celorū claues deo auctore vob traditas ſuſcepiſtis: ac iuxta ritū fortis illi⁹ mulieris manum mittere cepiſtis ad fortia? ſi q̄ vos aut egiſſe q̄ nō deberetis: aut ꝓtuliſſe que nolletis audiuim⁹: ⁊ illa agentē doluim⁹: ⁊ ꝓdoluim⁹ hec patiēti. Inter hec aūt ego recordabor: illoꝝ verſiculoꝝ. Qui deſcendūt mare i nauib⁹ faciētes opationē i aqs multis: aſcēdūt vſq̄ ad celos: ⁊ deſcēdunt vſq̄ ad abyſſos: aīa eoꝝ i malis tabeſcebat Turbati ſunt ⁊ moti ſūt ſicut ebri⁹: ⁊ ois ſa piētia eoꝝ deuorata ē. Et ideo nō iudicabā vt aſſolet: magis q̄ppe ad cōpaſſionē me p uocabat huiuſmodi cogitatio. Si inq̄z tēta tio ē cuiuſcūq̄ hois vita ſup terrā? quātis putatis piculis patet vita pōtificis ſup terrā? cui omniuz neceſſe ē ferre tētatiōes? Si ego latēs i cauerna ⁊ q̄ſi ſub modio: non q dē lucēs ſz fumigās: vētoꝝ tñ ip̄etū nec ſic declinare ſufficio: ſed ꝓtinuis tētationū va riſq̄ fatigat⁹ ip̄ulſib⁹ ſtar vēto agitate ha rūdinis hac illacq̄ circūferor? qd poſitus ſup mōtē: poſit⁹ ſup candelabz? Sol⁹ mihi ſeruādus: ſolus tñ ip̄e mihi ſū ſcādalo: ſol⁹ redio: ſolus oneri atq̄ piculo: ita vt ꝑpe gu le ⁊ vētri ⁊ oculo ſcādalizāti frequeter ira ſci oporteat. Quib⁹ ḡ moleſtijs angit: qb⁹ laceſcit iniurijs? cui etiaz ⁊ ſi ꝓpria ceſſent: nunq̄ tñ de alienis ceſſent foris pugne: intus timores? Nup aūt nob⁹ a veſtris ptib⁹ flare cepit aura fecūdior. Rumorib⁹ figdē recētiorib⁹ nūciata ſūt de vob letiora: non ex incerto fame: ſz ore veridico venerabilis meldēſis epi. Hoc ab eo reſponſū tenui: letus accepi: q̄ certus fui ꝓfilia viri fidelisſima fore. In nullo meli⁹ poterat nobis cor dis veſtri ꝓpoſitū cōmēdare in nullo ſpem dare certiorez veſtri ꝓfectus in dño. Secu re niſi fallor⁹ p̄efatis ambobus viris ⁊ vos

z vestra creditis. Talibus vtendo cōsiliarijs bonā vobis habitis z famam z scientiā. Sic dei sacerdotem sic tante ciuitatis decet ep̄m: puerilib⁹ nō agi secularibusue cōsilijs. Oēs iuxta dñi p̄ceptū etiā inimici diligant. Sz ad ꝓsiliū soli eligant: qui z prudētes esse videant z benivoli. Propterea dñs z ip̄rudētis discipli z frūm infidele cōsilium refutabat: rūdens ip̄rouido: nō sapis q̄ dei sunt: z malivolis: vos ascendite ad diem festū hunc ego aūt nō ascendā: nec isto rū malitie nec illius ip̄rudētie se credendū putauit. Queras deniq; cui se credere debeat cui tacito sua cōmittat disp̄sanda misteria z quasi difficile inuenies: sub ammiratione interrogat. Quis putas est fidelis seruus z prudens? quē ꝓstituit dñs sup familiā suā? Quā obrem z petro curā oium traditurus prius eius studit ꝓbare benivolētiam: ter scisitās si se diligeret. Probauit z prudentiā? qñ euntibus hoīb⁹ z putantibus eum esse quendā ex ꝓphetis ille prudenter veritatē aduertēs deū potius prophetarū confusus est: tu es inquens xp̄s filius dei. Vbe nostro generi ab impfectione sua. Vix ī multitudine hoīz vnū repias in vtraq; gra ꝓsumatū: haud facile sigdē vel prudētiā benivolētiaz vel fidei sapientiā inesse dep̄hendas. Sine numero aūt sunt: qs vtriusq; mūeris exptes esse ꝓstiterit. Prudēter igit excogitastis sacdotale onus episcopale opus curāq; pastoralē: digne non posse administrari sine ꝓsilio. Hinc ipsa catrox ꝓsilioz mē sapia deseipa loquēs: ego sapia inqt hīto in ꝓsilio. Sed quali ꝓsilio? Nunqd in qualicūq; Et eruditis inqt interdum cogitationib⁹. Sed z cp infida ꝓsilia declināda sint p os salomōis taliter monet. Causaz tuā tracta cū amico tuo: z secretum extranei non reueles. Pulchre aūt p aliū quendā cū sine ꝓsilio nihil agendū cōsulat: viroz tī ꝓsilij intuēs paucitatē ita loquit. Multi sint tibi amici: vnus aūt sit tibi ꝓsiliator⁹ de mille. Vnū inqt de mille Benigna ego nō dubitaueri nobis esse diuinitatē: cui de tāta raritate inter mortales nō vnū sz duos ip̄osq; ydoneos satis idulsit p nidos benignos vt facile adsint cōp̄rouinciales vt gratis debitores iure subiectiōis Nox acgescēdo ꝓsilijs non p̄ceps eritis inscia nec vehemēs in vidicta: nō in corrigēdis remissior: nō seuerior: in plectēdis: nō pusillanimis in expetēdis: nec sup̄fluus in victu nec notabilis in vestitu: nō cutus ad p̄mittēdū: nō ad reddendū tard⁹: nec p̄digus dator. Istoz ꝓsiliū longe semp facietis a vobis malū tp̄ivetus sed cupiditati nouū: simoniā z matrē eius auaritiā que est idoloz seruitus. Et vt breui oia sermone concludā: si his crediderit is in oīb⁹: exēplo apli honorificabitis misteriū vīm z ministeriū inq; vestrū non diminuz. Isf mitaq; honorificabitis nō vos. Mā q querit q̄ sua sunt: se cupit honorari nō misteriū. Honorificabitis aūt non cultu vestrū: nō equoz sanctu: nō amplis edificijs: sed ornatis moribus: studijs spiritualib⁹: opibus bonis. Q̄ multū aliter cernit in nōnullis sacerdotibus: vestium cultus plimus virtutū aut nullus aut exiguus. Quib⁹ ego si rememorē illud dictū aplicū: nā in veste p̄ciosa vereor ne indigneni: dum numirū indignū ducant in se assumptā sententiā quā in vilioze sexū z ordinē platā fuisse recognouerint. Quasi vero non eodē vtant medici ferro secandis regibus quo z popularib⁹ boib⁹ aut capiti fiat iniuria si ip̄is forpicibus capilli excrescētes detondeant q̄bus z vngiū fuerint resecata sup̄flua. Ic tū si dedignantur pari cū mulierculis nō qdē a me: sed ab aplo feriri sinā: dedigneni z cū ip̄is eadē inuolui culpa: despiciāt iam textercū siue pellificū: z non p̄p̄ijs operibus gloriari: horreant z murū rubercatas pelliculas quas gulas vocant manibus circundari sanctis: z sacrantibus tremenda mysteria. Respuant z apponere' p̄tori q̄ decenti⁹ ornat gēma sapiētie. Pudeat z collo circūtexere: q̄ honestius atq; suauius xp̄i iugo subm̄itī. Non chrisi stigmata sunt hec que isti martyrum exemplo circūferant in corpore suo. Adulteria potius noscuntur esse insignia: que vitiq; curiosius z sumptuosius ille sibi p̄parare consueuerunt: cogitantes nimirū que sunt mundi quō placeant viris: veruz tu sacerdos dei altissimi

Cui vis ex his placere? Deo an mundo an deo? Si mundo? cur sacerdos? Si deo? cur qualis ppls tal' z sacerdos? Nā si placere vis mundo? qd tibi pdest? nec enim potes duobus dñis seruire. Qui aūt vult huius mūdi amicus eē: inimicus dei ꝓstituit. Et ppheta. Qñ deus inqt dissipabit ossa eorū q hominibus placēt: cōfusi sunt qñ deꝰ sprezit eos. Et apls. Si hominibus placerē: xpi seruus nō essem. Volēs itaq placere hominibus: deo nō places? cur ergo vt dixi sacerdos? Sin vo q addidi placere in tēdis: non mūdo sed deo? cur qualis populus talis z sacerdos? enimuero si sacerdos pastor: ē z populus oues: dignum ē vt in nō nullo appareat ouib⁹ pastor dissimilis. Si instar mei q ouis sum: pastor meus z ipe in curuus gradit: vultū gerēs deo: siq: z terrā semp respitiēs: z soli vēter mēte ieiun⁹ pabula queritās in quo discernimur? Ue si venerit lupus: nō erit q ꝓuideat? qui occurrat: q eripiat. Decet ne pastorem more pecoꝝ sensib⁹ icubare coꝑoreis: herere īfimis: iuuare terrenis? z nō potius erectū stare vt hominē: celum mēte suspicere que sursū sunt z querere z sapere: z nō qne sup terrā? Letex mihi indignaē z vel nutū facere audeā? iubetq manū ozi apponere: dicēs monachū q nō habeā iudicare de ipis Ultinaz z oculos mihi claudas: vt nec cernere possem que ꝓtradicere phibes. Magna vo ꝑsumptio si ouis cū sim in ipm pastorē lupas seuissimas vanitatē z curiositatē irruere cernēs infremuero: quo ad meū forte balatū cruētis bestijs a quopiam occurrat z succurrat pituro. Quid faciēt de me qui ouicula sum: que in pastorē tāta feritate insiliūt? Et quidem si nō vltra vt clamē p se: nūquid nō ei p me balare licebit? Sed z si ego sileo ne ponere videar in celū os meū: clamat tū in ecclesia: nō in veste p ciosa. Clamatur aūt spāliter ad feminas: vt erubescat in se reprehēdi eps: qō in fragilioꝝ quoq sexu audierit reprehendi. An forte nulla timet confusio? z solus ego submusitare desiero? Nūquid z si ego nō loquor? sua cuiq nō loquit conscientia? Oꝛ si alius audatio: me: nō quidez de apostolo vt ego non de ppheta: non deniq quippiaz ecclesiasticum: sed illud tiñ gentilicum ingerat: dicite pontifices nō quidez i sancto: sed in freno quid facit aurum? Oꝛ tollerabilius cernitur in sancto q̄z in freno. Hoc me etiā tacente: z si nō curia regum: tamen penuria paupeꝝ clamat. Sileat lz fama: sed non fames. Fama quidem silet: quia nō potest mūdus odisse vos. Nam quomodo mundus arguet peccatum? a quo potius laudatur peccator in desideriis anime sue: z iniquus benedicitur. Clamant vo nudi? clamant famelici: cōqueruñ z dicūt: Dicite pontifices in freno quid facit aurum. Nī quid auruz a freno aut frigus repellit: aut esuriem? Nobis frigore z fame miserabiliter laborantibus? quid cōferunt tot mutatoria: vel extensa in partīcis: vel plicata in mantīcis? Nostrum est q effunditis: nob crudeliter subtrahitur qd inaniter expenditis. Et nos enim dei plasmatio: xpi z nos sanguine redempti sumus. Nos ergo fratres vestri: videte quale sit de fraterna portione pascere oculos vestros. Tita nostra cedit vobis in superfluas copias: nostris necessitatibus detrahitur: quicquid accedit vanitatibus vestris. Duo deniq mala de vna ꝓdeant radice cupiditatis: duz z vos vanitando pitis: z nos spoliando peri mitis. Jumenta gradiuntur bonusta gemmis: z nostra nō curatis crura nuda caligulis. Anuli catenule catenule: tintinabula: z clanate quedā cozigie: multaq alia tam speciosa colloribus q̄z ponderibus ꝓciosa mulorum dependent ceruicibus: fratrum autem lateribus nec semicincia miserātes apponitis. Huc accedit: q hec omnia nec negociationis studio: nec ꝓpꝛio manuuz exercitio vobis elaborastis: sed nec iure hereditario possidetis? nisi forte z vos in cozde vestro dixeritis: hereditate possideam⁹ sanctuarium dei. Et hec pauperes modo quidem coram tātuz cui cozda loquuntur. Nec enim audent aperte causari aduersus vos: quibus interiz ꝓ sua vita necem habent potius supplicare. Leterum in futuro stabunt in magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauerunt: stante quippe p eis

pater orphanoꝝ: ⁊ iudices viduarū. Ipsius enim tunc vox erit. Q̄diu non fecistis vni de his minimis meis: nec mihi fecistis Vos autem reuerēdissime pater: vos inq̄ absit vt in talibus honorificanduz putetis ministerium vestrum. Uidentur quidem honorifica: sed oculo qui videt in facie nō qui videt in abscondito. Nam que videntur in abscōdito nullis apparent fucata coloribus spectacula sunt tamen ⁊ nullis condita saporibus predulcia tamē: ⁊ nullis eleuata culminibus excelsa tamen.

¶ Castitas: charitas: humilitas: nullius q dem coloris sunt: sed non nullius decoris: nec mediocris decoris qui diuinos quoq̄ delectare possit aspect⁹. Quid castitate decorius? que mundum de immundo concepturn semine: de hoste domesticum: angelum quoq̄ de homine facit? Differūt quidem intra se homo pudicus ⁊ angelus: sed felicitate: non virtute. Sed ⁊ si illius castitas que in hoc mortalitatis ⁊ loco ⁊ tempore statum quēdam īmortalitatis glorie repzesentat: sola inter nuptiarum solēnia morem beate illius vendicat regionis: in qua neq̄ nubunt neq̄ nubuntur: przebens quo dāmodo terris celestis iam illius conuersationis experientiam? vas interim fragile qō portamus i quo ⁊ crebzo periclitamur tenet castitas vt monet apostolus in sanctificationem: ⁊ instar odoziferi balsami quo condita cadauera incorrupta seruantur et integra sensus ipa ⁊ artus continet ⁊ constringit: ne dissoluātur in curis: ne corrumpantur in desideriis: ne carnis voluptatibus computrescunt: quemadmodum legitur de quibusdam: quia computruerūt vt iumenta in stercore suo. Hoc itaq̄ tāte pulchritudinis ornamētum digne dixerim sacerdotium honorare: qō dilectū deo ⁊ hominibus faciat sacerdotem. Cuius quippe memoria: non in carnis successione: sed in spiritali benedictiōe succrescit: redditq̄ similem in gloria sanctoꝝ: in hac lz adhuc regione dissimilitudinis constitutum. Verum castitas quantalibet sui venustate imminere appareat: sine charitate: nec preciū habet: nec meritum: nec mirum. Q̄ absq̄ illa bonū suscipitur? Fides. Sed nec si mōtes transferat. Scientia? Sed ne illa quidē que lingua loquitur angelorum. Martyrium? Nec si tradidero inquit corpus meuz ita vt ardeaz. Nec absq̄ illa quodlibet bonum suscipitur: nec cum illa quodlibet exiguum respuitur. Castitas sine charitate: lāpas est sine oleo. Subtrahe oleuz: lampas non lucet. Tolle charitatem: castitas non placet. Sed o q̄ pulchra est: vt sapiens clamat: Casta generatio cum charitate. Cum illa inq̄ charitate quam describit apostolus: De corde puro: ⁊ conscientia bona: et fide non ficta. Ponzo puritas cordis in duobus consistit ⁊ in inquirenda gloria dei et vtilitate proximi: vt in omnibus videlicet actis vel dictis suis nihil suum querat episcopus: sed tm̄ aut dei honorem: aut salutē proximorum: aut vtrūq̄. Nec enim agens implebit non solum pontificis officiū: sed ethimologiam nominis: pontem vtiq̄ seipsum faciēs inter deum ⁊ proximū. Pertingit pons iste vsq̄ ad deum: ea fiducia qua non suam: sed illius gloriam querit. Pertingit vsq̄ ad proximum illa pietate: qua et ipsi non sibi prodesse desiderat. Offert deo bonus mediator preces ⁊ vota populorum: reportāns illis a deo benedictionem ⁊ gratiam. Supplicat maiestati p excessibus delinquentum? vindicat in peccantes iniuriam dei: ingratis īproperat beneficia pietatis? contēnentibus potentie seueritatez insinuat: vtrisq̄ tamen nihilominus placare studet indignantis furorem? nunc quidem hominum obtendens infirmitatem: nunc diuine magnitudinem pietatis. Deniq̄ siue excedat deo: siue sobri⁹ sit nobis: aut deo semper quantū in ipo est prestare gestit: aut nobis: non q̄ sibi omnino vtile est querēs: sed q̄ multis. Fidelis pontifex q bona quelibet per manus suas trāseuntia: siue diuina beneficia ad hoīes: siue hominum vota ad deū colūbino intuens oculo: nihil sibi retētat ⁊ omnib⁹ ⁊ nec populi requirit datū: sed lucrū: nec dei gloriā vsurpat? sibi acceptū talentū nō ligat in sudario: sed partitur nūmularijs ⁊ vsuras a quibus recipit: non sibi sed dño. Nō ba-

bet foueā vt vulpes? nō tanq̄ volucres nidū: nō loculos quomodo iudas: nō deniq̄ sicut maria locū in diuersorio. Imitatur p fecto illū q non habebat vbi caput reclinaret: factus in ꝓsentiaꝝ tanq̄ vas pditum. qñq̄ pculdubio futuꝝ vas in honorē & nō in ꝓtumeliam. Deniq̄ pdit animā suam in hoc mūdo: vt in vitā eternā custodiat eam. Hoc tanto puritatis intime bono gloriari nō potest veraciter: nisi qui extrinsecꝰ gloriolas pfecte respuerit. Nec enim pure valet dei vel ꝓximi querere lucra: q ꝓpria nō ꝓtēpserit. Is tantū puritatis interioris gloria nō fraudat: qui dicere potest cum dño. Si ego quero gloriā meā: gloria mea nihil est. Et cū apl̄s: Mihi viuere xp̄s est & mori lucrū. Et cū ꝓpheta: Obliuioni datꝰ sum tanq̄ mortuus a corde: ndest a ꝓpria voluntate. Bona obliuio si teipm nescias: vt ꝓximo ꝓsis. Bene autē mortuus a corde q dicit: Viuo ego iam nō ego. Sed si mortuus a se: nō tñ a xp̄o. Sequit enim. Viuit vo in me xp̄s. Mortez hāc que fit a corde infert charitas: de qua loquitur sponsa in cāticis Vulnerata charitate ego sum. Fortis qp̄pe est vt mors dilectio & morte in nobis nō vitam occidit. Vnde & audacter minat. O mors ero mors tua. Peccatuz extinguit q̄ anime vitā expulerat: animāq̄ restituit innocētie. Vex si prevalet morti charitas ita vt illā in congressu ꝓmere possit cur dicit fortis vt mors: & non potius morte fortior? An forte: q: & ipa ē mors: & seipsa fortior eē nō potest? Bona mors: nō vite sed mortis Bona mors & nequaq̄ abhorrēda: que vitā & si adimit quidē: sed ad tempus restituendū in tpe: duraturā sine tēpore. Deniq̄ mortui estis: & vita vestra abscōdita est cuz xp̄o in deo. Cū aūt xp̄s apparuerit vita vestra: tūc & vos apparebitis cū ipo in gloria Libenter igit carebo ad tempus: vt in eternū possideaz. Et ista sufficiant pro eo q̄ scriptum est charitas de corde puro.

¶ Sane in tāta obliuione necessariū ē cor bene esse ꝓscū sibi: quo se in lucra securius foris extēdat: cū securaz intra se reliquerit ꝓscientiā. Quid enim pdest homini si vniuersum mūdū lucret? anime aūt lue detrimentū patiat: sed & ordinis exigit ratio? vt qui ad sui mensuram ꝓximum iubet diligere: post seipsum diligere nouit.

¶ Itaq̄ duo sunt ꝑcipue que bonam reddūt ꝓscientiam. Penitere de malis: & abstinere a malis. Nec est vt verbis loquar beati gregorij: & cōmissa flere: & flenda nō cōmittere. Nox neutrū solū sufficit. Nam si ꝑus absq̄ secundo sufficeret: frustra & dauid boatet dicēs: Declina a malo. Et isaias. Quiescite agere peruerse. Et deus ipe ad cayn. Peccasti quiesce. Rursuz si secūdus p se post peccatū sufficit restaurare bonā ꝓscientiā: sine causa clamat penitens in psalmo. Beati quoz remisse sunt iniquitates: & quoz tecta sunt pcta. Et illud. Vide humilitatē meaz & laborē meum: & dimitte vniuersa delicta mea. Et in oratiōe. Dimitte nobis debita nostra: sicut & nos dimittimus debitoribꝰ nostris. Vtriusq̄ virtutis bene ꝓscius animus secure iam seipm deserat & quodāmodo pdit: vt alios lucrifaciat ita vt cū infirmātibus infirmet: vratur cuz scādalizatis. Fiat etiā si oporteat indeus in deos: nihilq̄ formidet cū tali ꝓscientia: exēplo hieremie & ezechielis in egyptū vel in caldeā cū trāsgressoribꝰ captiuari? sed & cū sācto iob frater fieri diaconū & socius structionum: cum morse quoq̄ q̄ grauius ē deleri de libro dei: & cuz paulo anathema esse a xp̄o ꝓ fratribꝰ nō timeat cum huiusmodi ꝓscientia: ipam deniq̄ si necesse est intrare gehēnā securus medias penetrās flāmas leta decātet conscientia. Et si ambulauero i medio vmbre noctis: nō timebo mala quīa tu mecuz es. Cōpemus si placet thesauros regū & fastigia regnoꝝ cuz huiuscemodi fiducia. nōne cūcta eoꝝ felicitas ꝓ tāti boni diuitijs miseria reputabit? Et hāc fiduciā opaē charitas de puro corde & ꝓscia bona.

¶ Jā vo q̄ restat de fide nō ficta: & item q̄ ex alio loco in mentem venit: fides sine operibus mortua est. Duo ista mittūt nos ad quandam fidei triphariam diuisionem vt dicatur fides mortua: ficta: probata. Et mortuā quidē apl̄s diffinit esse eā que sine operibus est: ndest que nō operaē ex dilectione: quasi nō habēs anima in ipam dilecti

onem qua vegetet ⁊ moueatur ad opera. Fictam autem ego arbitror illam vocari fidem que suscepta quidem ex charitate vita, moueri incboat ad bene operandum: sz non perseuerās deficit ⁊ moritur tanq̄ ab ortiua. Eo vtiq̄ sensu ficta⁹ huiusmodi diximus nominata⁹: quo vasa figuli vocam⁹ fictilia. Non videlicet q̄ vtilia non sint q̄z diu durant: sed quia fragilia cum sint diu minime durant. De hac fidei fictiõe puto illos notari in euãgelio qui ad tempus credũt: ⁊ in tempore tẽtationis recedũt. Interrogo eos qui dicunt charitatẽ a quo semel accipit nequaq̄z vltra recedẽ. Aut veritas de quibusdã. Et hij radicẽ nõ habẽt: quia ad tempus credũt ⁊ in tempore tẽtationis recedũt. Unde ⁊ quo recedũt? Utiq̄ a fide ad infidelitatẽ. Jté quero. Poterãt ne i illa fide saluari? an nõ poterãt? Si vo poterãt que iniuria saluatori: queue tẽtatori leticia? q̄ hinc recedãt vt salus nõ sit. Sigdẽ nec saluator zelat nisi salutẽ: nec malignus inuidet nisi saluti. Si aũt poterãt? quõ aut sine charitate sunt q̄z diu in illa fide sũt cuz sine charitate salus eẽ nõ possit: aut deserẽtes fidẽ: nõ etiã deserũt charitatẽ: cũ charitas ⁊ infidelitas siẽ nõ possint? Recedũt ergo qdẽ a fide: q⁹ veritas asserit? ꝓsequenter ⁊ a salute: quia saluator redarguit: unde nos colligimus q̄ ⁊ a charitate sine qua salus eẽ nõ potuit. Et hij inqt radicẽ non habẽt: non negat eos habere bonũ: sed in bono potius radicatos nõ eẽ causat. Deniq̄ sequit ⁊ ait: Quia ad tẽpus credũt. Bonũ ẽ: sed vtinã duratuz. Non enim q̄ ceperit: sed q̄ pseuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit. Nõ aũt durãt: q⁹in tpe tẽtatiõis recedũt. Beati si interim rapti fuissent: anteq̄ malitia mutaret corda eor. Nũc vo ve prẽgnãtibus ⁊ lactãtibus in illis diebus: teneros vtiq̄ fetus gestãtibus et de vitã recẽti facile in piculis extrahẽdos. Tales sũt aie paruã adhuc ⁊ tenerã habẽtes charitatez: ⁊ ob hoc eoz fidẽ vinã: sed fictã necesse est in tẽtatiõibus deficere. Vasa figuli ait probat fornax ⁊ hoies iustos tẽtatio: illos videlicet q̄ ex fide viuũt. Justus nempe ex fide viuit: sed ex fide que viuat. Neq̄ enĩ que mortua est vitam dare potest.

¶ Demonũ fides nõ adducit in examinationẽ: vacua qppe charitate mortua ẽ. Credũt qppe ⁊ cõtremiscũt. Sed timor nõ ẽ in charitate. Proinde in labore hominũ non sunt ⁊ cũ hoibus nõ flagellabunt: q̄ extincte fidei nulla iam debeat ꝓbatio sed reprobatio. Solã itaq̄ iustor fidẽ: idest viuoruz viuã fornax tẽtatiõis suscipit examinandã. Sed nõ omniũ iusticia manet in seculũ scli qm̃ sunt q̄ ad tẽpus credũt: ⁊ in tpe tẽtationis recedũt. Qualis sit cuiusq̄ fides: tẽtatio ꝓbat. Si cuius deficit: deficit enim cuz in charitate nõ pseuerat ficta eẽ dignoscit. Si cuius pseuerat: ꝓbata ⁊ pfecta cẽsetur Liquet ex his satis vt arbitror: nõ oẽs qui habuerint charitatẽ: habere ⁊ pseuerãtiaz in charitate. Alioquin frustra cõmonet discipulos dñs: Manete in quiẽs in dilectione mea. Aut enim si necdum diligebãt: nõ debuerat dicere manete: sed estote in dilectiõe mea: aut si iam diligebãt necesse non erat moneri de pseuerãtia qua fm istos pr̃uari nõ poterãt. Curet ergo seruus bonus ⁊ fidelis fidẽ seruare nõ fictã charitatẽ de corde puro ⁊ ꝓsciẽtia bona: pluris estimãs anime vitam q̄z corporis. Manus hominis carnis mortem q̄z fidei.

¶ Jam de tribus que superius ꝓposuim⁹ sola ni fallor tractãda restat humilitas. hec duabus ꝓmissis virtutibus in tm̃ ẽ necessaria: vt absq̄ ista ille nec eẽ virtutes videantur. Nẽpe vt castitas seu charitas deẽ humilitas mereẽ: qm̃ humilibus deo dat gr̃az Seruat acceptas: q⁹ nõ requiescit spũs nisi sup quietũ ⁊ humilem. Seruatas ꝓsumat: nã virtus in infirmitate hoc ẽ in humilitate pficit. Inimicã oĩs gr̃e: omniq̄z initium peccati debellat superbia: ⁊ tam a se q̄z a ceteris virtutibus supbã illius ppulsat tyrãnidẽ. Siquidẽ cũ ex alijs gbusq̄ bonis turrium magis suaz incremẽtũ capere soleat superbia: sola hominũ ppugnaculũ quoddã: turriscq̄ virtutum eius fortiter resistit malicie obuiat ꝓsumptiõi. Sola deniq̄ ẽ de qua omniũ plena virtutum maria: glorianduz eẽ putauit. Audito qppe ab ãgelo: aue gratia plena: quasi solã ex illa plenitudine hu-

militatē in se cognoscer̄et: solam repudisse ac rñdisse memorat in gr̄am: respexit inq; ens deus humilitatē ancille sue. Quid deniq; auctor̄ z dator̄ virtutū xp̄s in quo oēs thesauri sapie z scie sunt absc̄diti: in quo oīs q̄z plenitudo diuinitatis hītat corpalit nōne tñ z ip̄e de hūilitate tāq; sūma sue doctrine suarūq; vtutū gl̄iatus est? Discite in qt a me nō q̄ sobri⁹ aut castus aut p̄udēs aut aliqd eiusmodi: sz qr̄ mitis sum z hūil corde. Ā me inqt discite. Nō ad doctrinaz p̄iarchaz nō ad pphetaz libros ego vos mitto: sz me vobis exemplū me formā hūilitatis exhibeo. Inuiderūt mihi altitudinē quā hēo apd p̄em angelus z femina ille potētie illa scie: vos aūt emulami charismata meliora discētes a me qr̄ mitis sum z hūilis corde Lomode reorindagare alqd z de supbia: quaten⁹ ex oppōsito sibi vitio vtutis decor̄ manifestior̄ appareat.

¶ Supbia est appetitus p̄prie excellētie. Hec in spēs duas diuidit: in cecā z vanam supbiā: q̄ qdem z alijs noīb⁹ appellari possunt cōtumatia z vanitas: quaz p̄or̄ intelligētie posterior̄ volūtatis initiū est. Mā ex ila rōnis fallit oculꝰ: z ex ista volūtatis appetit⁹ melle afficit. Quod meli⁹ ex singulaz diffinitiōib⁹ demōstrauim⁹. Cecа supbia seu cōtumatia est vitiū in quo se existimās aliqs vel esse bonū q̄ nō est vel a se esse qđ est in se nō in dño gl̄iat. Vana supbia seu vanitas est vitiū quo qs taz de eo q̄ est q̄z de eo q̄ nō est suis magis q̄z dei laudib⁹ delectat. Hijs ita p̄missis aptem⁹ iam p̄traria hūilitatis singula singulis opponētes.

¶ Humilitas est p̄ēptus p̄prie excellētie. Contēptus opponit appetitui. Duab⁹ qp pe supbie specieb⁹: due nihilomin⁹ hūilitates opponit. Cōtra cecam: vt qs de se noluerit sentire humiliter: contra vanam nec consentire aliter sentiētib⁹. Nempe qui de seipo sentire humiliter nouit in neutro ipsius de se iudiciū falli p̄ōt: videlicet vt aut maius aliqd putet esse q̄z sit: aut a se esse q̄ sit. Et ideo patiēter carens q̄ sibi nouit deesse: humiliter de eo q̄ certus est adesse nō in se sed in dōmino gl̄iat. Porro aduersus hec vt de se alti⁹ se aliqd sentiat solet ne insoleſcat verus humilis illud sibi iugi meditatione reuoluere. Non alta sapiētes: sed humilibus consentientes. Et illud Non ambulaui in magnis neq; in mirabilibus super me. Si non humiliter sentiebā sed exaltaui animā meam. Et iterum. Qui se putat aliquid esse cum nihil sit ipse se deducit. Cōtra hoc aut̄ vt a se sentiat esse q̄ se sentit esse: sollicite seipsū iterogat. Quid hēs: qđ non accepisti? Si aūt accepisti qd gloriaris quasi non acceperis? Item q̄ humanas laudes consueunt perfecte contemnere cuz laudari percipit de eo q̄ idem nouit nō eē nullaten⁹ acquiescēs: illud sibi cō memorat. Qui te letificant in errorem te mittūt. Sed z illius nichilomin⁹ versiculi recordat. Verūtñ vani filij hominū mēdaces filij hoīuz in stateris vt decipiāt ipsi de vanitate in idipsū. Proinde solicite studet imitari apl̄z ita de se loquentē. Parco aūt ne quis me existimet supra id quod videt in me: aut audit aliquid ex me. Cum vero laudari se compit de bono q̄ se forte habē cognoscit: nihilominus quantū in se est scuto veritatis curat a se iaculum fauoris repellere dans deo gloriam z laudē z dicens. Gratia dei sum id qđ sum. Et p̄o pulsans a se omnē suspitionem: ait dño. Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam. Metuit nimirū si aliter agerit ne forte audiat ab ipso. Recepisti mercedem tuam Et iterum. Gloriam ab inuicez queritis z gloriaz que est a solo deo non vultis. Refugiens ergo z de hoc ad cōsilium apostoli p̄obat ipse opus suum: vt sic habeat in se metipso gloriā z non in altero. Fidelis sui met custos qui sibi oleum fauoris sine fraude reseruet: ne in aduentu sponsi lampas conscientie vacua extinguatur. Non in altero inq; nec sane tutum arbitratur labijs hominū cōmittere gloriam suam. Arche vtiq; sine claue z sine sera vltiq; oīno clause nocere volenti non tutum plane: sed stultum ibi thesaurum tuum recondere vnde resumere non valeas cū volueris. Si ponis in os meum iam non in tua potestate sed in mea est: cum vtiq; p̄o meo libitu vel laudare te possim vel derogare tibi. Sanuz vas

& in concussa conscientia & secretis seruandis ydoneum nullis patens insidijs nulli violétie cedens: nulli quippe oculo vel manu accessibilis excepto duntaxat spiritui q̄ scrutatur etiam alta dei: quicquid in ea re posuero securus sum quia non perdam seruabit vsq; defuncto restituet. Nam quocunq; vado ego ipsa it mecum: secum defe rens depositum q̄ seruandum acceperit. Adest vsq; mortuum sequitur. Ubiq; mihi vel gloria vel confusio inseparabilis pro qualitate depositi. Beati q̄ in veritate dicere possunt. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. Non potest dicere nisi humilis: qui iuxta vulgare & oculos campi semper metuere et siluarum aures soleat habere suspectas. Beatus nempe homo qui semper est pauidus non potest dicere arrogãs & presumptor: qui seipsum impudéter ostentãs passim & vbiq; per cãpum incedens totus fertur in gloriam: gloriatur etiã cũ male fecerit & exultat in reb⁹ pessimis: estimat se non videri dum plures habet reprehensores q̄s imitatores cecus dux cecorum. Sed habet hic campus oculos sanctorum p̄oculdubio angelorũ quos semp offẽdere solet indisciplinata ſuersatio. Non dicet ypocrita glia mea testimoniũ ꝑscíétie mee: q; & si iudicantiũ ſm faciem verbo vultu habitu ve simulatorio eludat opinioni: sz non eius q̄ scrutat renes & corda fallit vel euadit iudiciũ. Siquidẽ deus nõ irridet. Timeat ergo & iste ne moris aurẽ ligula licet manuq; cessantib⁹ sauri tñ vbiq; pñti de quacũq; silua latebrose dupli catis & spinose calliditatis tacẽt; & quiescẽtis cor loquit cogitatio confitetur: p̄sumptuosum est cor hominis & inscrutabile: ita vt nemo sciat que sint in homine nisi spiritus hominis qui in eo est sed nec ipse plene. Nam cum apostolus diceret: mihi p̄o minimo est vt a vobis iudicer aut ab humano die: addiecit. Sed neq; ego meipsum iudico. Quare? Quoniam non possum ait ratam vel ipse de me proferre sententiam. Ecce enim nihil mihi conscius sum: non tamẽ in hoc iustificatus sum. Non ex toto credo me vl' ipsi conscientie mee: quippe cum nec ipsa quidem queat me comprehendere totum: nec potest iudicare de toto qui totum non audit. Qui autem iudicat me dominus est Dñs inquit cuius vtiq; scientiã non effugit sentẽtiã nõ subterfugit etiã q̄ ꝓpriã lateat ꝑscientã. Audit deus in corde cogitãtis q̄ non audit vel ipse qui cogitat. Aderat auris ꝓphete absentis ozi furtiue poscẽtis pecuniã: & ego quãtulibz in occulto ledere cogitãs aut ꝓximũ neqter ant turpit meipm nõ verear aurẽ nusq̄ absentẽ? Tremẽda ꝓsus auris & reuerẽda: cui nõ cessat ges nõ tacet silentiũ. Denicq; ait. Auferte malũ cogitationũ vias ab oculis meis. Sz q̄d ẽq̄ dicit ab oculi meis? Animũ deꝰ nõ solũ audit: fz & videt archana. Quales oculi q̄ ꝓtẽplanꝫ cogitatiões? Nõ sunt colarate aut videanꝫ sicut nec sonãt vbi audianꝫ. Solent sentiri a cogitatiõe: non audiri ab auscultatiõe nõ a ꝓtẽplatiõe videri. Merito tũ dñs scit cogitationes hoiũz: qm̃ vane sunt. Cur enim nesciret? q̄s & audit & videt? Dis ꝑcipue duob⁹ sẽsib⁹. i. visui & auditui nemo fidẽ putat eẽ negãdã. Hoc nos scire ꝓstater astruim⁹ qd̄ vidimus & audiuim⁹. Merito itaq; nõ erat opꝰ dño iesu vt q̄s testimoniũ phibẽt ꝺ hoie: ipe nimiq̄ sciebat q̄ eẽnt i hoie. Quid cogitatis ait mala in cordib⁹ vr̃is. Nõdebat nõ ſmoib⁹: fz cogitationib⁹. Audiebat nõ loquẽtes videbat nõ apparẽtes. Contremisco totus tuã dñe iesu quãtillo possiũ intuitu ꝓficerãs: maiestatẽ: pserti cũ recordor in quãtis ipius aliq̄n ꝓtẽptor extiteri. Sed & nũc cum iam a facie maiestatis fugi ad genua pietatis q̄d ampli⁹ facio? Uereor ne q̄ aliq̄n ꝺnus exti ti maiestati: & nũc ingratus pietati inueniar Quid enim si cessant man⁹ & nõ cesset pect⁹ Quid si os iam silet & nec dũ cor quiescit? Si singuli illiciti mot⁹ ai mei singula sunt quedã in te deus ꝓuitia vtputa iracundie motus in mansuetudinẽ: iudie in charitatem: in frugalitatẽ luxurie: turpitudinis in castitatẽ & innumera hũs similia q̄ de cenoso lacu puriẽtis pectoris mei etiã nũc incessãtis ebulliũt fundãtes & ꝑpingẽtes i serenitatem ꝑfulgẽtis vultus tui q̄d magnũ feci solos cohibere actus: actus corrigere Si has

atq; huiusmodi q̃s foris licet vacãs intus actitare nõ cesso: ⁊ iniqtates obseruaueris o dñe qs sustinebit? An forte iam non ago illa sed patiar? Elgunt qdẽ in me: ſz a me nõ agunt: si nõ ꝓsentio. Sane si mei nõ fuerit dñata: tunc imaculatus ero: ⁊ imacula tus coram eo nõ solũ si caruero: sed ⁊ si obseruauero me ab iniqtate mea. Adea dixerim nõ qr facio ſz qr sustineo. Corpus gesto mortis carnẽq; pcti. Sufficit iteri mihi si nõ regnet pctm̃ in meo mortali corpe. Si corp⁹ termini nõ reputaf nec q̃ hitat in eo pctm̃ si tñ nõ ꝓdelector: si tũ non exhibeo mẽbra iniqtati. Pro hac orabit ad te o misericors qs etiã scũs in tpe opportuno supplex nimirũ q̃ malũ sentiat ⁊ nihilomin⁹ scũs dum nõ ꝓsentiat. Supplex ꝓ periculo scũs ꝓ virtute. Scũs plane atq; btũs q ꝓdelectãs legi dñi ſm interiorẽ hoiez de malo q̃ ita in esse corpi sentit vt nõ pariter cũ corpe care re nõ possit merito sese ꝓsolaf ⁊ ait. Iaz nõ ego opor: illũ: ſz q̃ inhitat in me pctm̃. Verũtñ delicta qs intelligit? Nũc si possem dicere cuz paulo q̃ qdem lõge est a me nihil mihi ꝓscius sum: nõ tñ in hoc esse iustificatũ oportet me gl̃iari. Nõ aũt q seipm̃ comẽdat ille ꝓbatus est. Si applauserit mihi iustitiã hũanus dies ꝓ minimo habeo: qm̃ ille lucet in facie deus aũt intuef cor. Propt hec hieremias nõ satis pplarib⁹ sentẽtijs videlicet qbusdã hũanis radijs mouebaf sed fidẽtes loquebaf deo. Diẽ hois nõ desiderauí: tu scis. Si meus mihi arriserit dies neq; mei pm̃ iñz iudico: qr nec ipe me satis ẽtelligo. Solus merito ꝓstitut⁹ est iudex viuoz ⁊ mortuoz q̃ finxit sigillatí corda vniuersaz: ⁊ ẽtelligit opa eoz. Solũ attẽdo iudicẽ qui ⁊ solũ iustificatorẽ agnosco. Pater dedit ei iudiciũ facere: qr filius hois est. Non vsurpo mihi vel sup me fu⁹ filij ptátez: nec me ãnumero in illis de qb⁹ ita cõqueri solet. Tulerũt hoies a me iudiciũ. Pater nõ iudicat quẽq;: ſz oẽ iudiciũ dedit filio: ⁊ ego mihi ꝑsimã q̃ nec ipe pr̃ sibi assumit? Veli noli ipi me attestare necesse est: ipi hoz q̃ gesseri in corpe reddere rationẽ cui nec verbũ pternolat nec subterfugit cogitatio. Sub tã equo libatore meritoz sub tã interno secretoz ispectore qs gl̃i abiť castũ se hẽe coz? Sola ꝓfecto q̃ nõ solz gl̃iari: nõ nouit ꝑsumere ꝓtendere nõ ꝓsuenit. Gratiã iuentura est in oculꝫ pietatis humilitas. Deus nãq; superbis resistit: hũlib⁹ aũt dat gr̃am. Non cõtendit iudicio nec p tẽdit iustitiã q̃ vere hũil est. Sz dicit. Non intres in iudiciũ cũ seruo tuo dñe. Recusat iudiciũ ⁊ postulat miam: facili⁹ sibi veniaz ꝑstare q̃z iustitiã vẽdicare ꝓfidẽs. Nouit nãz diuinã nãlit piã: q̃ nr̃az nequaquã q̃z hũilitate abhorreat. Nõ ꝺspicit illa maiestas cor̃ contritũ ⁊ hũiliatũ i nr̃o genere: q̃ corp⁹ ex eo hũilitatiſ assumẽ nõ dedignata est. Nescio q̃ pacto familiari⁹ sp hũilitati solet esse diuitas. Deniq; se illa induit vt apperet hoibus. Substantiã formã hitũq; gestiuit hũilem: ipins nobis comẽdãs vtutis excellentiã quã speciali sui voluerit honorare pñtia. Vobis aũt dilectissimi: vob ꝑcipue tãto magis arbitror hãc esse necessriã quãto maior nosciť materia suppetere supbiẽdi. Ben⁹ etas scia cathedra ⁊ q̃ magnus est ꝓmatus ꝓgatina? cui nõ essent insolentie fames elationis occasio? Q̃z q̃z esse possint ⁊ humilitatis. Adeditãtib⁹ qdẽ honores blãdiunt: ſz onera pẽsantibus tedio sunt atq; formidini. Non aũt oẽs capiũt h̃ verbũ. Multi eni nõ tãta fiducia ⁊ alacritate curreret ad honores: si esse sentirent ⁊ onera. Gratiari ꝓfecto metueret: nec cũ tãto labore ⁊ piculo quarũlibz affectaret ifulas dignitatũ. Nũc vo qr sola attẽdiť glia ⁊ nõ pena: purũ esse clericũ erubescit in ecclia. Seq; viles estimãt ⁊ inglios q̃ quocũq; sublimati nõ fuerit eminẽtiori loco. Scolares pueri ⁊ ipubes adolescẽtuli ob sanguinis dignitatẽ ꝓmouenť ad eccliasticas dignitates: ⁊ de sub ferula transferunť ad ꝓncipandũ ꝑbyteris: letiores interim q̃ virgas euaserint q̃z q̃ meruerint ꝓncipatum: nec tã illis blandiť adeptũ q̃z ademptũ magisteriũ. Et hec qdẽ in initio. Processu vo tpis paulatim inoleſcẽtes docti sunt i breui vẽdicare altaria: subditoz marsupia vacuare: magistris nimiruz in hac disciplina vtẽtes idoneis ambitiõe ⁊ auaricia. Verũ quãta vis industria tua tibi lucra cõquire

re quantulus videaris quãta libet vigilantia rem possis seruare tuam quantocunq; studio regum tibi ac principum gratiam captare cures dicimus tamẽ. Ue terre cuius rex puer est: & cuius principes mane comedunt. Nec dicimus quãcunq; etatem dei gratie prematurã sicut nec seram: cum multos videamus iuniorum super senes intelligere: moribus antiquare dies preuenire tempora meritis: qõ etati deest compensare virtutibus. Boni pueri: qui qõ etati videntur esse studentes & malitia. Malitia inq; sed non sensu: quoq; iuxta cõminationẽ apostoli: nemo contemnat adolescentiam Meliores bone indolis adolescentes inueteratis dierum malorum. Puer centum annorum maledictus est: & est eregione senectus venerabilis non diuturna: neq; anno rum numero cõputata. Bonus puer samuel qui loquẽti deo promptus aderat auditor dicens: Loquere domine quia audit seruus tuus. Ac si diceret. Paratus sum & non sum turbatus: vt custodiam mandata tua. Bonꝰ & hieremias qui ante sanctificatus q; natus: cum se excusaret de puericia nihilominꝰ constitutus est super gentes & regna. Bonus quoq; daniel cuius spiritũ suscitauit deꝰ vt cõuinceret iniqua iudicia & sanguinẽ innoxium liberaret. Beniq; cani sensus hominis & etas senectutis vita immaculata. Si cubi huiuscemodi puer senex pmotus inuenit opus dei est: his qui tales non sunt mirandũ non imitandũ Ceterum curritur in clero passim ab omni etate & ordine a doctis pariter et indoctis ad ecclesiasticas curas: tanq; sine curis iaz quisq; victurus sit cum ad curas puenerit Nec mirũ de his qui in semetipsis necduz experti sunt. Uidentes nẽpe illos qui iam proprios humeros cum capite saccine sub miserunt: non solũ non genu tanq; sub onere sed insup appetere plus onerari non deterrentur periculis que cupiditate cecati non videant sed fauoribus amplius quos illis inuident puocatur. O infinita semp ambitio & insatiabilis auaritia: cũ primos honoꝝ gradus meruerint in ecclesia. Meruerint aũt vel vite merito vel peccunie si ue etiam carnis & sãguinis que regnũ deo nõ possidebunt prerogatiua nõ ideo corda quiescunt duplici semper estuantia desiderio quoviq; magis ac magis & dilatent in plura & ad celsiora sublimantur: verbi gratia. Cum factus fuerit quis in quacũq; ecclesia decanus prepositus archidiaconus aut aliquid huiusmodi non contentus vno in vna plures sibi ymo quotquot valet cõquirere honores satagit tam in vna q; pluribus. Quibus tamen omnibus si locus euenerit: libenter preferret vnius episcopi dignitatem. Sed nunquid sic saciabitur? Factus episcopus archiepiscopus esse desiderat. Quo forte adepto rursuz nescio qd aliud somnias laboriosis iteneribus & sumptuosis familiaritatibus romanum statuit frequentare palatium questuosas sibi qualdaz extinde comparans amicitias. Si lucri spiritualis gratia hec faciunt: laudandus est zelus sed presumptiõ corrigenda. Nonnulli cum ista non possint vertunt se ad aliud ambiendi genus: in quo nihilominus aperiunt eam quã habẽt dominandi libidinem. Nam cum president aut vobis vel de populosis & totas vt ita dicam patrias ppie diocesis ambitu circuncludant occasione inuenta ex quocũq; veteri priuilegio satis agunt vt & vicinas sibi subjiciant ciuitates: quatenus due quibus duo vix presules sufficiebant sub vno redigantur antistite. Rogo que hec tam odiosa presumptio? quis hic tantus ardor dominãdi super terram? Que principandi tam effrenis cupiditas? Certe cum primuz tractus es ad cathedram flebas: refugiebas: vim quereberis multum a te & omnino supra te esse diceres: miserum clamitans & indignum qui non esses ydoneus tam sancto ministerio tantis nõ sufficeres curis. Quid igit nunc verecundia depulsa formidine sponte ambis ad ampliora immo irreuerenti audatia prop rijs non ptentus inuadis aliena? Cur hec? Forte vt plures populos salues? Sed in alienam messem tuam mittere falcem iurioſum est: vt tue prestes ecclesie. Sed ecclesiarum sponso non placet tale vnius incrementum. Crudelis ambitio & incredibi

lis: si fidem oculi nō astruerent. Vix tenēt manus quin illū ad ifraz impleant q̄ legit in propheta. Secuerunt pregnantes galaad ad dilatandum terminos suos. Vbi est illa terrifica cōminatio. Ve qui coniungitis domum ad domum: ⁊ agrum agro copulatis. Numquid in his duntaxat exiguis vel istum metuendum est: nō autem cum vbes vrbibus aut prouincie prouincijs continuantur? Immo etiaz respondeant si nolunt se imitari dñm christum facientes et ipsi vtraq; vnū: adducentes ⁊ ipsi ex diuersis pascuis greges vt fiat vn⁹ pastor ⁊ vnū ouile. Munus rei gratia nō pigritantur crebro terrere limina apostolorum: inuenturi ⁊ ibi q̄ magis dolendum est: qui sue faueant improbe voluntati. Non q̄ valde roman curret quo fine res terminentur: sed quia valde diligunt munera sequuntur retributiones. Unde nuda loq̄r nec retego veteda sz vecū da ꝓfuto. Vtinā priuatim ⁊ in cameris hec fierent: vtinam soli videremus ⁊ audiremus: vtinā nec loquētibus crederetur. Vtinaz nobis reliquerunt moderni noe vnde a nobis possent aliquatenus operiri. Nunc vero cernente orbe mūdi fabulam soli tacebimus? Caput meum vndiq; conquassatum est: ⁊ ego sanguine circunquaq; ebulliente putauerim esse tegendam. Quicquid apposuero cruentabitur: ⁊ maior erit confusio voluisse celare cū celare nequiuerit. Bona humilitas que in presentiarum ab huiusmodi mordacibus curis mentem facit esse quietam: ⁊ a minātibus penis in futuro securam reddit conscientiam. Hoc vestros pater animos ab horum omnium pestifera emulatione compescat. Audite potius prophetam taliter a talibus deportantem. Noli inquit emulari in malignantibus: neq; zelaueris facientes iniquitatem. Emulari magis oportet apostolum non gloriantem in immensum nec se vltra extendentem nec audentem se vt ipse fatetur comparare quibusdam qui semetipsos comendant: sed se sibi comparantem et metientem secundum mensuram regule quam mensus est ei deus audiendo etiam eius ore. Nolite fraudare inuicem proprijs placebit esse contentuz. Qui ꝓuocans ad humilitatem suam illud archiepiscopo non cunctabitur salubriter intimare: noli altum sapere sed time. In altū posito non altum sapere difficile est ⁊ omnimo inusitatum. Sed quanto inusitatius tanto gloriosius. Timor de adepta iam altitudine tedere magis q̄z placere faciet altiora. Non vos ergo felicē quia preestis: sed si non prodestis infelicem putate. Ut autē secure preesse possitis: subesse et vos si cui debetis nō dedignemini. Dedignatio q̄pe subiectionis prelationis reddit indignū Sapientis est consiliuz. Quanto maior es humilia te in omnib⁹: sapientie vero precep tum: qui maior est vestrum fiat sicut minor. Oz si expedit minoribus esse subiectuz maioris iugum quomodo licebit euadere aut contemnere? Videāt potius in nobis quid reddere debeant. Intelligitis que dico. Cui honorem honorem. Omnis anima inquit potestatibus sublimioribus subdita sit. Si omnis: et vestra. Quis vos excipit ab vniuersitate? Si quis temptat excipere: conaf decipere. Nolite illoru acquiescere consilijs qui cum sint christiani christi tamen vel sequi factuz vel obsequi dictis obprobrio ducunt. Ipi sunt qui vobis dicere solent. Seruate vestre sedis honorem. Decebat quidem ex vobis cōmissam ecclesiā crescere. Nunc vero saltez in illa qua fuscepistis maneat dignitate. Nec vos enim vestro predecessore impotentior. Si non crescit p̄ vos nō decrescat p vos. Nec isti. Christus aliter ⁊ iussit ⁊ gessit. Redditeait que sunt cesaris casari: ⁊ que sunt dei deo. Qđ ore locutus est statim opere implere curauit. Conditor cesaris: cesari non cunctatus est reddere censum. Exemplum enim dedit vobis: vt ⁊ vosita faciatis. Quādo vō dei sacerdotibus debitam negaret reuerētiam? qui hanc quoq; secularibus potestatibus reddē curauit? Porro vos si cesaris successori idest regi sedulus in suis curijs consilijs negotijs exercitibusq; adestis: indignuz erit vobis cuicunq; vicario christi taliter exhibere qualiter ab antiquo inter ecclesias ordinatum est. Sed que sunt inḡt

apostolus a deo ordinata sunt. Uiderint ergo hec ignomine dissuasores q̃le sit dei ordinationi resistere. Valde ignominiosuz est seruo si sit sicut dns eius: aut discipulo si sit sicut magister eius. Plurimuz se vobis deferre putant cum vos christo preferre conãtur: ipso reclamante ac dicente. Non est seruus maior domino suo: neq; apostolus eo qui misit eum. Quod non dedignatus est magister et dns: talisq; magister et dominus: indignum sibi iudicabit seruus bonus deuotusq; discipulus? O̅ pulchre locutus est beatus ille centurio cuius fidei nulla par inuenta est in israel. Et ego inqt homo sum sub potestate constitutus habẽs sub me milites. Non iactabat potestatem quam nec solam protulit nec priorem. Dicturus quippe habens sub me milites premisit: hõ sum sub potestate. Prius se agnouit hominem q̃z potentem. Agnouit inq̃z se hominem homo gentilis vt in se iam impleri ostenderet q̃ longe ante dixerat dauid. Sciant gentes quoniã homines sunt. Homo inquit sũ & homo sub potestate. Iã quicquid subinferas suspectam non habemus iactantiam. Premissa siquidez est humilitas ne altitudo precipitet. Nec enim locum inuenit arrogantia: vbi tam clarum humilitatis insigne precesserit. Agnoscis firmitatem: confiteris subiectionem. Jam & te sub te habere milites profitere securus. Reuera quia nõ ꝓfusus est de subiectiõe: iure ex platione meruit honorari. Non erubuit super se potestatez: & ideo dignus qui haberet & sub se milites. Ex abundantia cordis os loquebatur. Et iuxta q̃ intus ordinatas habuit affectiones. Foris quoq; verba decenter composuit. Dedit prius honorem prepositis vt iam subditos iuste reciperet sciens se a superioribus accipere q̃ impenderet inferioribus: & quia melius propie subiectionis disceret experimento sua moderare imperia forte non ignorabat q̃ subiecto sibi homini deus omnia subiecerit sub pedibus eius: offendenti se infensa reddiderit & is quem humilẽ constituerat super opera manuuz suarum superbie merito comparatus tumentis insipienti-

bus & similis factus sit illis. Monerat et fortassis q̃ humanus spiritus subditus cõditori subiectã sibi possederit carnẽ: rebellẽ inuenerit: factusq; trãsgressor legis sapioris sentire cepit aliam legẽ in mẽbris suis repugnantẽ legi mentis sue & captiuãtem se in legem pctĩ. Miror quosdã in nostro ordine monasterioz abbates banc humilitatis regulã odiosa cõtentione infringere: & sub humili quod peius est habitu & tõsura tã supbe sapere: vt cũ ne vnũ quidẽ vbulũ de suis impijs subditos pretergredi patiãt ipsi propijs obedire epis ꝓtemnãt. Spoliant ecclesias vt emãcipent: redimũt se ne obediãt. Non ita xp̃s. Ille siquidẽ dedit vitam ne perderet obedientiã qua isti vt careant totũ fere sunm suoꝝ victũ expendũt. Quid hoc est p̃sumptionis: o monachi. Neq; enim q̃ prelati monachis ideo nõ manachi. Nempe monachuz facit processio: platũ necessitas. Ut aũt non p̃iudicet necessitas pcessioni: accedat non succedat platio monachatui. Alioquĩ quõ illud iplebiꝰ: precipẽ te ꝓstituerũt esto inter illos tanq̃z vnꝰ ex illis manẽs iter hũiles supbꝰ inter subditos rebellẽ imitis iter mãsuetos. Ut te putemꝰ tãq̃z vnũ ex illꝭ: videamꝰ tã exhibẽ patũ q̃z exigẽ obedieẽtiã tã libẽter ꝓpositis obtẽptare subiectũ q̃z ipare subiectis O̅ si semp vis obediẽtes hẽ & nũq̃z eẽ ꝓbas te nõ eẽ tanq̃z vnũ ex illꝭ dũ vnꝰ eẽ reuis ex obediẽtibꝰ: a qbus dũ supbiẽdo segregas q̃z aggregeris ꝓsortio patẽter aduertimꝰ & si tu vl ipudẽter ꝓtẽnis vl ipudẽter dissilas reputari ꝓfecto te iter illos noueris de qbꝰ scriptũ e. Alligãt onera ĝuia & iportabilia: & iponũt humeris hoiuz: digito aũt suo nolũt ea tangẽ. Quoz ĝ tibi idigniꝰ ꝓsortiũ iudicas dũicatoꝝ nigroꝝ q̃s vitas increpat: an obediẽtũ monachoꝝ q̃s amicos suos cõmemorat? Ait figdẽ. Vos amici mei estis si feceritis q̃ ꝑcipio vob. Ui des ĝ ĝle e ubẽ q̃ nõ ipe feceris aut nolle facẽ qõ docueris. Deide vt taceã illõ de regla vt a scõ bũdicto tibi ꝑcipiꝫ vt q̃ docce discplis eẽ Iriaĩ tuis fctis iudices nõ agẽ da vt itẽ ñ ptermittã q̃ apte diffinit tertiũ hũilitatis gradum esse vt quis ꝓ dei amo-

re omni obediētia se subdat maiori in regula veritatis attende q̄ legitur. Qui soluerit inquit vnum de his minimis meis mandatis ⁊ docuerit sic homines minim⁹ vocabitur in regno celorum. Proinde tu docens ⁊ renuens obedire non minimum sed maximum christi mandatū ⁊ docere ⁊ soluere conuinceris. Itaq̄ doctor ⁊ solutor mandati minimus tu vocandus es in regno celorum. Si ergo tu putas iniuriam prioratus minorez summis videri sacerdotibus non magis indignum estimandum est minimuz vocari in regno celorum? Si multum superbus: es plus minimus q̄z minor vocari confundere. Minor quippe vilitas est minorem videri q̄z minimuz. Longe autem prestantius solis subdi episcopis q̄z vniuersitati. Sed nō propter me inquit facio. Sed quero ecclesie libertatem. O libertas omni vt ita loquar seruitute seruili or. Patienter ab huiusmodi libertate absti neam: que me pessime abdicat superbe seruituti. Plus timeo dentes lupi: q̄z virgam pastoris. Certus sum enim ego monachus ⁊ monachorum qualisc unq̄ abbas si mei quandoq̄ pontificis a proprijs cernicibus excutere iugum tēptauero: q̄ sathane mox tyrannidi meip̄m subitio. Aduertens nimirum cruenta illa bestia que circuit querens quem deuoret elongatam custodiam heu statim insilit in superbuz. Merito enī non cunctatur presidere superbo: qui se iure regem gloriatur super omnes filias superbie. Quis dabit mihi centum in mei custodiam deputari pastores? Quanto plures sentio: tanto securior exeo in pascua. Stupēda insania. Animaruz non cunctor turbas mihi non custod iendas colligere: ⁊ vnum super proprium grauor habere custodem. Et quidem subiecti me de reddenda pro se ratione solicitant: qui autem presunt mihi ipsi potius paulo dicente preuigilant tā q̄z rationem pro me reddituri. Illi ⁊ si honorant onerant: hij nō tam premunt q̄z protegunt. Scio me legisse Judicium durissimū his qui presunt: exiguo autem conceditur misericordia. Quid ergo vos monachi sacerdotum grauat auctoritas? Metuistis infestationem. Sed si quid patiminī propter iusticiam beati. Secularitatem contemnitis? Sed secularior nemo pilato: cui dñs astitit iudicādus. Non haberes inquit potestatem in me: nisi tibi datum est desuper Jam tunc p̄ se loquebat ⁊ i se expiebat q̄ post p̄ aplos clamauit i ecclisijs. Nō ē potestas nisi a deo: ⁊ qui resistit potestati: dei ordinationi resistit. Ite ergo nunc rēsistere xp̄i vicario: cuz nec suo aduersario christ⁹ restiterit. Aut dicite si audetis sūi presulis deum ordinationem nescire: cuz romani p̄ fidis potestatem christus super se quoq̄ fu isse fateatur celitus ordinatam. Nec aperte indicant quidam horū qd cogitēt: dum multo labore ac precio apostolicis adepti priuilegijs per ipsa sibi vendicant insignia pontificalia: vtentes ⁊ ipsi more pontificū: mitra anulo atq̄ sandalijs. Sane si attendi tur rerum dignitas: hanc monachi abhorret professio. Si ministeriuz solis liquet cōgruere pontificibus. Profecto esse desiderant q̄ videri gestiūt. Meritoq̄ nō queunt esse subiecti: quibus iam ip̄o se comparant desiderio. Quid si ⁊ nomen eis cōferre posset priuilegiorum auctoritas: quanta putas auro redimerēt vt eppellarēt pōtifices. Quo ista o monachi? Ubi timor mortis? Ubi rubor frontis? Quis nunq̄ p̄batorum monachorum tale aliquid: aut verbo docuit: aut exemplo reliquit? Duodecī humilitatis gradus magister vester edisserit: proprijsq̄ distinguit descriptionib⁹. In quo queso illorum docetur aut continetur vt hoc fastu delectari monachus has querere debeat dignitates. Labor ⁊ latebre et voluntaria paupertas hec sunt monachorum insignia: hec vitam solent nobilitare monasticam. Uestri autem oculi omne sublime vident? vestri pedes omne forum circueunt: vestre lingue in omnibus audiuntur cōciliis: vestre manus omne alienum diripiunt patrimoniuz. Tamen si ita oportet: vt emancipati a subiectione pontificū: pari cum successoribus apostolorum gloria pari cathedra: hisdemq̄ solemnium indu-

mentorum in signibus attollamini cur nō
& sacros ordines celebratis & benedictiōes
datis in populis. Quā multa moueor dice
re aduersus impudentissimā presumptio-
nem. Sed frenat impetum q auribus oc-
cupatis scribere me recolens: longiori e-
ctione vereor fieri onerosus archiepisco-
po: et quia res tam manifesta est vt mul-
titudo reprehendentium videatur impu-
dentiam obdurasse. O si et hec ipsa cer-
nuntur gratas excedere compendij metas
vobis o dñe donate: qui me & in hic propri-
am prodere coegistis imperitiam dum
moreꝫ modūq; solennem in scribendo ser-
uare nescierim.

¶ Beati bernardi abbatis ad guidonem
priorem & socios eius ordinis carthusien-
sis epistola de lege charitatis.

c
lxix

Inter patres re
uerendissimus & inter amicis
charissimis guidoni priori ce
teriſq; scis qui cū eo sunt. Fra-
ter bernardus de clara valle salutē eternā.
Sanctitatis vestre litteras tam letus acce
pi q; auidus olim desideraueraz. Legi eas
& quas volebaz in ore litteras scintillas sen
tiebam in pectore quibus & concaluit cor
meum intra me tanq; ex illo igne quē dñs
misit in terrā. O q̄ntis in illis meditationi
bus exardescit ignis: e quibus huiuscemo
di euolant scintille. Vestra illa succensa et
succendens salutatio: fic mihi vt verum fa
tear accepta fuit & est quasi non ab homine
sed certissime ab illo qui mandat salutes ia
cob descēdere videretur. Non me sane ar
bitror salutatū in via nō in transitu non ve
lut ex occasione vt assolet ꝓsuetudinis: sed
plane ex viscerib⁹ charitatis prodijt hec
tam grata & inopinata benedictio. Bene-
dicti vos a dño qui me in benedictionib⁹
dulcedinis tante ꝓuenire curastis vt dare
tur puero vestro vobis primū scribētibus
fiducia rescribendi: scribere quidem ad
vos iam pudem gestienti sed non presumē
ti. Verebar nimirū sanctam quā in dño ha
betis importunis scriptitationib⁹ infestare
quietē: iuge illud vestrum sacrūq; silentiū
a seculo susurrium cum deo vela d modicū
interrumpere: nostraq; ingerere auribus
secretis pectus occupatis supernisq; eulo
gijs. Timebam omnino molestus fieri vel
moysi in mōte vel helye in deserto aut cer
te excubāti in tēplo samueli: si diuinis intē
tissimos confabulationibus aliquatenus
auocare temptassem. Clamat samuel. Lo-
quere dñe quia audit seruus tuus: et ego
me audire presumerez? Timebam inq̄ ne
si & dauid elonganti se & fugienti manenti-
q; in solitudine importunus existerem: in-
dignās excusaret & diceret. Si ne me. Nō
audio te modo. Audiam potius quod dul-
cius auscultō. Audiam quid loquat in me
dominus deus: quoniam loquetur pacez
in plebem suam Et super sanctos suos & in
eos qui conuertuntur ad cor. Aut certe il-
lud. Declinate a me maligni: & scrutabor
mandata dei mei. Quid est? Ergo ne tam
temerarius essem vt inter sponsi brachia su
auiter quiescentez audere suscitare dilectā
quousq; vellet ipsa? Putarem ilico me au-
diturum ab illa. Noli mihi molestus esse.
Ego dilecto meo: & dilectus meus mihi:
qui pascitur inter lilia. Verum q non au-
deo ego audet charitas: & cum omni fidu-
cia pulsat ad hostium amici. Nequaq; pu-
tans se pati debere repulsam que amicitia
rum matrem se nouit: nec veretur vestruz
& si gratissimum paulisper inquietare oci-
um propter suum negociuz. Ipsa profecto
cum vult facit vos excedere deo. Ipsa eti
am cum voluit fecit sobrios nobis: adeo
vt minime duceretis indignū me non mo
do sustinere loquentē sed tacentez insuper
prouocare benigne. Amplector benignita-
tem: dignationem admiror. Laudo & vene
ror puritatem: qua de nostris profectibus
quos putatis tanta in dño exultatiōe glori
amini. Glorior & ego plurimum tanto testi
monio: & seruorum dei tam grata admodū
familiaritate delector. Nec iā gloria mea
hoc gaudiū meum. Nec delicie cordis mei
qd non frustra leuauerim oculos in mon-
tes vnde quippe iam non mediocre venit
auxiliū mihi. Nij iam stillarunt nobis mō-

tes vulcedinem: ⁊ adhuc spero q̄ stillabūt quousq̄z valles nostre abundabunt frumēto: festiuus erit mihi dies ille ducēdus ⁊ memorialē sempiternum in quo virum illū videre ac suscipere merui per quem factū est vt in cordibus vestris ego reciperer. Et quidem tam ante reciperatis: vt apparet in litteris vestris. Sed nūc artius vt cōperi ⁊ familiarius cum ille vobis retulit de me quedam que ⁊ si non probauit putauit tamen. Fidelis quippe ⁊ religiosus: absit vt aliter loqueretur q̄z credidit. En reuera experior in me quod ait saluator. Qui recipit iustum in nomine iusti: mercedē iusti iusti accipiet. Mercedez q̄ppe iusti dici q̄ iustus reputor non ob aliud nisi quia iustum recepi. Nam ⁊ si qua supaddita sunt ea iustus non tam ex veritate rei q̄z ex puritate sui locutus est. Audistis credidistis exultastis sensistis ⁊ me non parum letificastis: non solum q̄ aliquem locum gratie ⁊ locum non mediocrem apud vestraz meruisanctitatem. Sed ⁊ q̄ nobis vestrorum non parua ex parte puritas animorum innotuit: paucis pro certo aperuistis cuius spūs estis. Gaudeo pinde. Gaudeo ⁊ vob mee vtilitati ⁊ vestre sinceritati. Illa siquidē vera ⁊ sincera est charitas ⁊ omnino de corde puro ⁊ conscientia bona et fide non ficta iudicanda procedere: qua proximi bonū eque vt nostrū diligim⁹. Nazq magis aut certe solū diligit suū: quicūq̄ nō caste diligere bonū q̄ vtiq̄z ppt̄ se diligit nō ppter ipm. Et h̄ talis nō p̄t obedire ppl̄e q̄ ait. Cōfitemī dño qm̄ bon⁹. Cōfitet qdē q: fortasse bon⁹ ē sibi: nō ät qm̄ bon⁹ ē in se. Qua ppt̄ nouerit in se dirigi illd ab eodē ppl̄a opprobriū. Cōfitebit tibi cū bñfeceris ei. Est q̄ confitet dño qm̄ potēs ē: est ⁊ q̄ cōfitet qm̄ sibi bonus: rite q̄ cōfitet qm̄ simplicit bon⁹ ē. Prim⁹ timuus ē ⁊ timet sibi: secūs mercēnari⁹ ē ⁊ cupit sibi: terti⁹ fili⁹ ē ⁊ ō fert p̄ri Itaq̄z ⁊ q̄ timet ⁊ q̄ cupit: vtriq̄z p se agūt. Sola q̄ in filio ē charitas nō q̄rit q̄ sua sūt Quā obrē punto de illa dictū. Lex dñi immaculata quertes aīas q̄ sola vz sit q̄ ab amore sui mūdi auertē possit aīuz ⁊ deū dirigē. Nec timor quippe nec amor puatus cō uertit animā. Mutat iterdū vultū vl actū affectū nunq̄z. Facit quidē etiaz seruus nō nūq̄z opus dei: sed quia nō spōte in sua ad huc duricia pmanere conuincitur. Facit ⁊ mercēnarius: sed quia non gratis propria trahi cupiditate cognoscitur. Porro vbi p prietas ibi singularitas: vbi autem singularitas ibi angulus: vbi vō angulus fine dubio ibi sordes siue rubigo. Sit itaq̄z seruo sua lex timor: ipe quo cōstringitur: sit mercēnario sua cupiditas qua ipe artatur quoniam ab ipa tentatur abstractus ⁊ illectus. Sed harum nulla aut sine macula est: aut animas conuertere potest. Charitas vo cō uertit aīas quas facit ⁊ voluntarias. Porro in eo eam dixeram immaculatam: q̄ nil sibi de suo retinere consuevit. Cui nempe de proprio nihil est: totum qd̄ habet profecto dei est. Qd̄ autem dei est: īmundum eē nō potest. Lex ergo domini imaculata charitas est: que non q̄ sibi vtile est querit: sed qd̄ multis. Lex autem domini dicitur siue q̄ ipe ea viuat: siue q̄ eaz nullus nisi eo dono possideat. Nec absurdum videatur q̄ dixi etiam deum viuere ex lege cum aliam dixerim q̄z charitate. Quid vo in vnitate nisi charitas. Lex est ergo lex domini charitas: que trinitatem in vnitate quodammodo cohibet ⁊ colligat in vinculo pacis. Nemo tamen charitatem extimet hic accipere qualitatem: vel aliquod accidens alioquin in deo: ideo dicerē qd̄ absit eē aliqd qd̄ deus nō est: sz substātiā illā diuinaz qd̄ vtiq̄z nec nouum nec insolitum est: dicē te iohānē: Deus charitas ē. Dicitur ergo recte charitas ⁊ deus ⁊ dei donum. Itaq̄z charitas dat charitatem: substantia accidentalem. Ubi dantem significat: nomē ē substantie: vbi donuz qualitatis. Siquidē in pondere mensura ⁊ numero per eam facta sunt vniuersa: ⁊ nihil sine lege relinquitur: cum ipa quoq̄z lex omniū sine lege nō sit: nō tamen alia q̄z seipa qua ⁊ seipam: ⁊ si nō creauit regit tamen. Ceterum seruus ⁊ mercēnarius habent legem nō a dño: sed quā ipsi sibi fecerūt. Ille deum nō amādo iste aliud plus amando. Habent itaq̄ legē non dñi sed suam: illi tamen que dñi ē sub-

iectam. Et quidem suam sibi quisq; legem facere potuerūt: non tamen eam icōmutabili eterne legis ordini subducē potuerūt. Tunc autem dixerim quēq; sibi fecisse suā legem: quando cōmuni ⁊ eterne legi ppriā ptulit voluntatem: peruerse vtiq; volens suum imitari creatorez: vt sicut ipe sibi lex sui qđ iuris ē: ita is quoq; seipm regeret ⁊ legem sibi suam faceret volūtatem. Graue itaq; ⁊ portabile iugum sup omnes filios adam: heu inclinās ⁊ incuruans ceruices nostras: adeo vt vita nostra inferno appropinquarit. Infelix ego hō? quis me liberabit de corpore mortis huius? quo vtiq; sic pmor: vt nisi quia dns adiuuit me: paulominus habitasset in inferno aia mea? Sub hoc onere grauatus gemebat: qui dicebat Quare me posuisti cōtrarium tibi? ⁊ factꝰ sum mihimetipsi grauis? Ubi dixit factus suz mihimetipsi grauis: ostendit q lex ipe sibi esset: nec alius q̄z ipe sibi fecisz. Qz autem deoloquēs pmisit: posuisti me cōtrarium tibi: se tamē nō effugisse legem indicauit. Hoc quippe ad eternam iustāq; dei legem ptinuit: vt q a deo noluit suauiter regi penaliter a seipo regeret. Quisq; sponte iugū suaue ⁊ onus leue charitatis abiecit: ppie volūtatis onus portabile portaret inuitus. Adiro itaq; modo eterna lex fugitiuum suum: ⁊ posuit sibi cōtrariū: ⁊ retinuit subiectū: dū videlicet nec iusticie pmeritis legē euasit: nec tñ cū deo in sua lege: in sua requie: in sua gloria remāsit: subiectus potestati ⁊ submotꝰ felicitati. Domine deus meus cur non tollis peccatum meum: ⁊ quare non aufers iniquitatem meaz: vt abiecta graui sarcina proprie voluntatis sub leui onere charitatis respirem: nec iam seruili timore cohercear: nec mercēnaria cupiditate allicear: sed agar spiritu tuo: spiritu libertatis quo agūtur filij tui qui testimoniū reddāt spiritui meo: q; ⁊ ego sim vnus ex filijs dum mihi eadem lex fuerit que et tibi: ⁊ sicut tu es ita ⁊ ipe sim in hoc mūdo Hij siquidez qui hoc faciunt quod ait apostolus nemini quicq; debeatis: nisi vt mutuum diligatis: proculdubio sicut deus est ⁊ ipsi sunt in hoc mundo: nec serui aut mercēnarij sunt sed filij. Itaq; nec filij sunt sine lege: nisi forte aliquis aliter sentiat propter hoc q; scriptum ē: iustis non est lex posita. Sed sciendum q; alia est lex promulgata a spiritu seruitutis in timore: alia a spiritu libertatis data i suauitate. Nec sub illa coguntur esse filij: nec sine ista esse patiuntur. Uis audire: quia iustis non est lex posita? Non accepistis ait iteruz spiritum seruitutis i timore. Uis audire q; sine lege tamen charitatis non sint? Sed accepistis inquit spiritum adoptionis filiorum. Denicq audi iustum vtiq; de se fatentem: ⁊ q; nō sit sub lege: ⁊ tamen nō sit sine lege. Factꝰ suz inquit his qui sub lege erant quasi sub lege essem: cum ipe non essem sub lege: his qui sine lege erant tanq̄z sine lege essem: cū sine lege dei nō essem: sed in lege essem xpi Unde apte non dicitur iusti non habent legem: aut iusti non sunt sine lege: sed iustis non est lex posita: hoc est tanq̄z inuitis imposita: sed volūtarijs eo liberaliter data q̄ suauiter inspirata. Unde ⁊ pulchre dominus: Tollite ait iugum meū super vos. Ac si diceret. Nō impono inuitis: sed vos tollite si vultis. Alioquin non requiem sed laborem inuenietis animabus vestris. Bona itaq; lex charitas ⁊ suauis que non solū leuiter suauiterq; portat: sed etiam seruoz ⁊ mercēnariozuz leges portabiles ac leues reddit: quas vtiq; nō destruit: sed facit vt impleantur dicente domino: Non veni legem soluere: sed adimplere. Illam temperat: istā ordinat: vtrāq; leuiat. Nunq̄z erit charitas sine timore sz casto: nunq̄z sine cupiditate sed ordinata. Implet ergo charitas legem serui cum infundit deuotionem implet ⁊ mercēnarij cum ordinat cupiditatem. Porro timori permixta deuotio ipsuz nō annullat sed castigat. Pena tñ tollitur sine qua esse non potuit: dum fuit seruilis: ⁊ timor non manet in seculuz seculi castus ⁊ filialis. Nam quod legitur: perfecta charitas foras mittit timorem: pena intelligenda est que seruili vt diximus: nunq̄z deest timore: illo scilicet genere locutiōis quo sepe causa ponitur pro effectu. Deinde cupiditas tunc recte a superueniente charitate ordinatur: cum mala quidē penitus respuuntur: bonis vo meliora preferunt: nec bo-

na nisi ꝓpter meliora appetuntur. Qꝺ cuꝫ plane per dei gratiam assecutum fuerit diligetur corꝑ ⁊ vniuersa corporis: bona tm̃ ꝓpter animam: animā ꝓpter deum: deꝰ autem ꝓpter seipm̃. Clerūtamen: quia carnales sumus: ⁊ de carnis cōcupiscentia nascimur: necesse est cupiditas vel amor noster a carne incipiat que sic iens spiritu tandez consumabitur: quia non prius qꝺ spirituale: sed qꝺ animale: deinde qꝺ spūale: ⁊ pus necesse est portemus imaginem terrestris: deinde celestis. In ꝑmis ergo diligit seipz homo ꝓpter se. Caro quippe est ⁊ nil sapere valet preter se. Cūqz se videt per se non posse resistere: deūsibi quasi necessariū incipit per fidem inquirere ⁊ diligere. Diligit itaqz in secundo gradu deuz: sed ꝓpter se non propter ipsum. At vꝺ cum ipsum ceperit occasiōe propie necessitatis colere ⁊ frequentare: cogitando: legendo: orando: obediendo: quadam huiusceꝺi familiaritate paulatiz sensimqz deus innotescit cō sequenter ⁊ dulcescit. Et sic gustato qz suauis est dominus tranſit ad tertium graduz vt diligat deum non iam propter se: sed propter ipsum. Sane in hoc gradu statur ⁊ nescio si a quoqz hominum quartus in hac vita perfecta: perfecte apprehēditur: vt se scilicet homo diligat tm̃ ꝓpter deum. Asserant hic si qui experti sunt mihi fateor impossibile. Erit autem proculdubio cum introductus fuerit seruus bonus ⁊ fidelis in gaudium domini sui: ⁊ inebriatus ab vbertate domus dei. Quasi enim ebrius miro quodāmodo oblitus sui: ⁊ a se penitus velut deficiens totus perget in deum: ⁊ deinceps adherens ei vnus spiritus erit. Arbitror hic prophetam sensisse cuz diceret: Introibo in potētias domini: domine memorabor iusticie tue solius. Sciebat profecto cum introiret in spiritales potentias domini exutum se vniuersis infirmitatibus carnis: vt iam nil de carne habere cogitaret: sedꝰ totꝰ in spiritu memoraretur iusticie domini solius. Tunc pro certo singula christi membra dicere poterūt de se: qꝺ paulus aiebat de capite. Et si cognouimus sm̃ carnē christum: sed nunc iam non nouimus. Nemo enim se cognoscet sm̃ carnem: quia caro ⁊ sanguis regnum dei non possidebunt. Non qꝺ carnis illuc substantia futura non sit: sꝫ quia carnalis omnis necessitudo sit de futura: quia carnis amor: amare spiritū absorbendus: ⁊ infirme que nunc sunt humane affectiones in diuinas quasdam potentias habeant commutari. Tunc sagena charitatis q̃ nunc tracta per hoc mare magnum ⁊ spaciosum: ex omni genere pisciuz congregare non desinit cum perducta ad littus fuerit: malos foras mittens: bonos solūmodo retinebit. Siquidem in hac vita ex omni genere piscium intra sinum sue latitudinis charitatis rethe cōcludit: vt se pro tēpore omnibus conformās omniūqz i se siue ꝑspera siue aduersa traicies suaqz quodāmodo faciens: non solum gaudere cum gaudentibus: sed etiam flere cum flētibus cōsuevit. Sed cum peruenerit ad littus velut malos pisces: omne qꝺ triste patitur foras mittens: sola que placere ⁊ iocunda esse poterunt retinebit. Nunquid enim tibi verbi gratia paulus infirmabitur cuz infirmis: aut vretur pro scandalizatis? vbi scādala ⁊ infirmitas procul erunt? Aut certe lugebit eos qui ante nō egerunt penitētiam? vbi certum est sic neminem sane fore qui peniteat: quomodo qui peccet nō erit? Absit autem vt vel eos q̃ignibus eternis cum diabolo ⁊ angelis eiꝰ deputandi sunt: plangat ⁊ defleat in illa ciuitate quam fluminis impetus letificat: cuiꝰ diligit dominus portas sup oīa tabernacula iacob: qꝺ videlicet i tabernaculi: ⁊ si qñ gaudeꝺ de victoria: laboraꝺ tamen in pugna: et plerūqz periclitatur de vita. In illa aūt patria nulla prorsus admittitur aduersitas siue tristicia: quemadmodum de illa canitur. Sicut letantium omnium habitatio est in te. Et rursuz. Leticia sempiterna erit illis. Deniqz quomodo misericordie domini recordabitur? vbi memorabitur iusticie dei solius. Proinde vbi iam non erit miserie locꝰ aut misericordie tempus? nullus profecto esse poterit miserationis affectus. Longum qꝺem adhuc texere sermonez insatiabili colloquendi ad vos desiderio pulsor fratres mei desiderātissimi ⁊ amantissimi: sed tria sunt que finem anducunt. Primū quidem

q̄ maxime vereor ne fiam onerosius vobis Secundum quia pudet loquacitatis. Tertium q̄ domesticis vigeor curis. In fine p̄cor miseremini mei: & si exultastis in bonis de me tñ auditis: certis quesо compatimini malis. Vidit fortassis qui vobis ea narravit aliqua parua: & de paruis grandia extimauit. Vestra autem sinceritas facile credidit q̄ libenter audiuit. Gratulor quidē de charitate que omnio credit: sed confundor pro veritate q̄ omnia nouit. Volo vos mihi credere de me magis q̄z alteri qui tñ videt i facie. Nemo quippe scit que sunt i homine: nisi spūs hominis qui in eo ē. Dico ego vobis qui de me loquor: non ex coniectura: sed ex sententia: non sum talis qualis puto: vel dicor. Q̄d quidē tam securus fateor: q̄z certꝰ experior: ita vt nil malim vestris orationibus spāliter obtinere q̄z vt talis fiam qualem ifē vestre p̄dicāt.

¶ Beati bernardi abbatis ad sophiā virginē de laudibꝰ virginitatis epla.

clxx

BErnardus abbas de claraualle Sophie virgini virginitatis seruare titulum: apprehendere fructum. Fallax gratia & vana est pulchritudo: mulier timens deum ipa laudabitur. Condelector filia glorie virtutis tue: qua fallacem mundi gloriam respuisse narraris. Ipa quidem digne respuitur. Sz quia multi aliter sapientes in eius estimatione desipiunt: tu iure laudaris: quia non falleris. Flos feni vapor est ad modicum parens. Ispe eius qualiscūq̄z status nōne plus anxietatis q̄z iocunditatis habet? dum vendicas: duz defendis: dum muides: dum suspicaris: dum semp ambis q̄ nō habes: & multis adeptis acquirendi respicit ardor. Que requies in gloria tua? Si qua tamen est: preterit iocunditas non reditura: & manet anxietas non relictura. Ceterū videas eam q̄z plurimos non apprehendere: cōtemnere per paucos Cur hoc? Profecto quia necessitas multorum est virtus paucorum. Paucorum inq̄z paucorum presertim nobiliū. Deniq̄z non multos nobiles: sed ignobilia mundi elegit deus. Proinde benedicta tu in nobilibus: que pro gloria certantibus ceteris de contemptu glorie gloriosius sublimaris et sublimis gloriaris. Insignior plane atq̄z illustrior q̄ de paucis fcā es q̄z orta de magnis. Illud nāq̄z de munere tuum est: hoc tuorum. Porro q̄ tuum est: tanto carius ē quāto rarius. Nam si in viris virtus rara est auis in terris? quanto magis in femina fragili & nobili? Deniq̄z mulierem fortem quis inueniet? Multo magis quis fortem & nobilem? Minime quidem deus est acceptor personarum. Nescio tamen quo pacto virtus i nobili plus placet. An forte q̄ plus claret. Siquidem ignobilis cuz caret gloria nō facile liquet: vtrum quia nolit an quia nō possit habere. Laudo factaz de necessitate virtutem: sed plus illam quam elegit libertas: non indicat necessitas. Certēt ergo cetere que spem non habent p̄ rerum fugatium atq̄z fallaciuz vili breuiq̄z gloriola: tu spei q̄ nō p̄fundit initere. Tu te inq̄z ei q̄ breue hic ac momentaneum tribulationis tue supra modum in sublime operatur: ponderi glorie reseruato. Q̄ si tibi exprobrauerint filie belial: ille que extēto collo finctis incedunt gressibus composite et circūornate vt similitudo templi. Respondē & dic: Regnum meū non est de hoc mūdo. Respondē: Tempus meum nondū aduenit: tempus autem vestrum semper ē paratum. Respondē: Gloria mea abscondita est cum christo in deo. Cum autem xp̄s apparebit vita nostra: tūc & ego apparebo cū illo in gloria. Q̄ q̄z & si gloriari oportet potes: tu quoq̄z ingenue: potes secure tñ in domino. Omitto sane coronam quam tibi dominus preparauit i eternum: fileo repromissiones que tibi in posterum manent q̄ felix spōsa admittēda es reuelata facie speculari gloriam sponsi tui q̄ te exhibiturus est gloriosam non habentem maculam: aut rugam: aut aliquid huiusmodi: q̄ eternis excepturus amplexibus ponat leuā sub capite tuo: & dextera illius amplexabitur te. Preterea locum nominatum quem virginitatis prerogatiua singularem a filijs & filiabus in regno es proculdubio sortitura. Si

UPB

leo ⁊ canticum illud nouum q̄ virgo cum virginibus singulari nihilominus dulciq̄ modula misericordie canitura letaberis in ip̄o ⁊ letificabis ciuitatem dei: cātās ⁊ cur sitans ⁊ sequens agnum quocūq̄ ierit. Illud siquidē: nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quod tibi p̄parat̄ est: ⁊ cui te p̄parari oportet Mec igitur p̄termitto que in futuro sunt tibi p̄sentia tm̄: loquor q̄ de p̄mitijs spiritus iam tenes: sponsi exenia aras sponsalitias benedictiōes dulcedinis: in quibus te p̄uenit quem ⁊ subsecuturum: atq̄ q̄ deest complecturum expectas. Ille in medium veniat sūmo decore spectabilis: ip̄is quoq̄ angelis admirandus: ornatus: ⁊ p̄ferant si quid simile habent filie babylōis: quarum vere gloria in confusione. Induuntur purpura ⁊ byſſo: ⁊ subinde conscientia pannosa tacet. Fulgent monilibus: moribus sordent. Econtra tu foris p̄nosa: intus speciosa resplēdes: sed diuinis aspectibus non humanis. Intus est q̄ delectat: quia intus est quē delectat: nisi forte tu dubitas habitare x̄p̄m per fidez in corde tuo. Deniq̄ omnis gloria eius filie regis ab intus: Jocundare filia syon: ⁊ exulta satis filia hierusalem: quia concupiuit rex decorē tuum: si tamen confessionem ⁊ decorem induis amicta lumine sicut vestimento. Mēpe confessio ⁊ pulchritudo in conspectu ei⁹ Cuius? Speciosi forma p̄ filijs hominuz Ipsius in quem desiderant angeli ꝓspicere. Audis cui places: ama vñ places: ama confessionem ob quam amaris. Ama confessionem: si affectas decorem. Confessioni iungitur decor: iungitur pulchritudo. Habes vtrūq̄: Confessionez ⁊ decorem induisti: ⁊ confessio ⁊ pulchritudo in conspectu eius. Reuera vbi cōfessio ibi pulchritudo: ibi decor. Si peccata sunt: in confessione lanantur: si bona opera: confessione cōmendant. Cum mala tua cōfiteris: sacrificiū ē deo spūs ⁊tribulat⁹: cū dei bñficia īmolas deo sacrificiū laudis. Bonū aīe ornamētū cōfessio: q̄ ⁊ pctōr̄ purgat ⁊ iustum reddit purgatiōr̄. Absq̄ ꝓfessiōe iustus iudicat̄ i grat⁹: ⁊ peccator mortuus reputat̄. Amor tuo quippe q̄ non sit perit confessio. Confessio igitur peccatoris: vita est iusti in gloria. Et necessaria est peccatori: ⁊ iustum nihilominus decet. Deniq̄ rectos decet laudatio. Serica ⁊ purpura ⁊ tincturarum sucus decorē habent: sed nō ꝑbent. Quicqd talē applices corpori: exponit speciem suaz non deponit. Secum deniq̄ tollit cum tollitur ip̄m. Porro decor qui cum veste induitur: ⁊ cum veste deponitur vestis ꝓcul dubio est non vestiti. Tu ergo noli emulari in malignantibus: ⁊ mendicantibus pulchritudinem alienam vbi ꝓdiderint suam. Nam tuo quippe ⁊ interno se ꝓdunt decore nudas: que tāto studio ⁊ p̄tio de diuersis et varijs speciebus eius, que p̄terit figure mundi foris sibi conficere satagūt vñ oculis insipientum appareant speciose. Indignum tibi iudica formam a pellibus murium ⁊ operibus vermium mutuari. Tua tibi sufficiat. Ille est verus ꝓpriusq̄ cuiusq̄ rei decor qui nulla interiacēte materia per se ineſt. O q̄z decenti rubore genas suffundit virgineas: ingenti gēma pudoris. Que in aures reginaruz hunc cōparabunt? Me inferioris insigne decoris disciplina ꝓfert. O q̄z compositum reddit omnez puellaris corporis statum: necnō ⁊ mentis habitum disciplina. Cernicem submittit: ponit supcilia cōponit vultum: ligat oculos: cachinos cohibet: moderatur linguam: gullā frenat iram sedat̄ format incessuz. Talibus decet pudicitie vestē distingui margaritis. Isti⁹ modi circundata varietate virginitas: cui glorie merito non ꝓfertur angelice? Angelus habet virginitatem: sed non carnē. Sane felicior q̄z fortio: in hac parte. Optimus optabilis valde ornatus iste: qui ⁊ angelis possit esse inuidiosus. Sed aduerte ⁊ aliuz de eodē ꝓfecto tanto manet tibi tuus: quāto ⁊ ꝓprius. Vides nempe auro argento lapidibus p̄ciosis ⁊ omni deniq̄ cultu regio: non tam ornatas q̄z oneratas: vides lōgas post se trahentes fimbrias ip̄asq̄ p̄ciosissimas ⁊ deꝓressas pulueris nubes excitantes in aera. Non te moueāt hec. Ille illaꝝ in morte deponent: te tua sanctitas non relinquet. Non sunt sua que portant. Cuz in-

terierint non sument omnia: neq; descédet cum eis gloria hec. ¶Mundus cuius sunt nudis illis exeuntibus retinebit eisdez vanis vanas similiter alias seducturus. At vo ille tuus ornatus non sic. Firmissime tibi vt dixi: manet ꝓptera tuus qua tu⁹. Nullis facile aut cedit iniurijs: aut patet insidijs. Aduersus huiusmodi: nil furis calliditas: nil furétis crudelitas potest. Nec a tineis roditur: nec vetustate corrumpit: nec cõsumit̃ vsu in morte viuit. Nimirũ anime res est nõ corporis: z ob hoc simul cũ anima de corpore abit: nõ obit cũ corpore. Porro anime nõ hñt qđ faciãt: etiã q corp⁹ occidunt.

¶Beati bernardi ad thomã prepositũ de lauerla iuitatis eũ ad sẽm ꝓtẽptũ epla.

c lxxi

Thome dilctõ suo bernard⁹ qđé filio. Qđ op⁹ verbis feruẽs spũs z vehemens desiderium aperiri sola lingua nõ sufficit: loquant nobis affectum tuum z reliqua mẽbra. Presens nobis melius z innocétes z nos cognosces. Jã dudum tenemur alterutrũ debitores: ego fidelis cure tu humilis obediẽtie. Probet vtrũq; si placet opus: nõ calamus. Volo te z tibi vsurpare z i me ꝓbare illã vnigeniti vocẽ. Opa q̃ dedit mihi pr̃ vt faciã: ipa testimoniũ ꝓhibent de me. Sic reuera sic vnici filij spũs testimoniũ phibet spũi nr̃o q̃ filij dei sum⁹ z nos: cuz fuscitãs ex opib⁹ mortuis: largit opẽ vite. Nõ ex foliis: non ex floribꝰ arbor bona malaue dinoscit̃. Denicz a fructibus ait cognoscetis eos. Opa enim z nõ verba discernũt inter filios dei z filios diffidẽtie. Opib⁹ pinde desiderũ: z aperi tuũ: z expire nr̃m. Desideram⁹ pñtiã tuã: querimus optatã: imo pmissam exigimus. Cur tãto? Nil in ea sane expetim⁹ de carne z sanguine aut pficere ex te cupimus: aut pdesse tibi. Generositas sanguinis: pceritas corporis forma elegãs: iuuenilis decor: prędia palatia: imẽsa supplex: infulez; dignitatũ: adde z mũdi sapiẽtiã. De mũdo sunt hec: z mundus qđ suũ ẽ diligit. Sz quousq;? Nõ solũ enĩ nõ semp: vt note q nõ semp erit: verum nec diu quedã. Diu sigdẽ ista mũdus in te hẽ nõ poterit: z te qppe ipm in breui non habitur⁹. Nã breues dies hoĩs sunt. ¶Mundus qdẽ cũ suis ꝓcupiscẽtijs trãsit: sed te pus emittit: q̃z ipe ptranseat. Quid te sine sine delectat amor mox sumendus? Mos vo te nõ tua diligum⁹: tua sũt a quo sũt: tu tue pmissiõis memor: tui nobis copiã diutius nõ negaris: amãtib⁹ te sinceriter: z amaturis phẽnter. Pure sigdẽ nos amãtes in vita nr̃a: i morte q̃z nõ erim⁹ ꝓpati. Nã ea q̃ in te vel poti⁹ tibi appetim⁹ nõ hui⁹ corpis sũt: nec hui⁹ tpis tm̃: ideoq; nec cũ corpe dficũt: nec cũ tpe ptereũt. Quinimo posito corpe plus delectãt post tpa durãt. Nil sile hñt cũ supra enumeratis eozumue silib⁹: q̃ vtiq; insunt: nõ tibi ex pẽz: sz ex mũdo. Qz hoz enĩ vel nõ ꝓuenit morte vel nõ iuenit At vo ista optima ps ẽ q̃ nõ auferet in eternũ. Qđ istud? Nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec i cor hoĩs ascẽdit. Qui hõ ẽ et sm hominẽ ambulat: q̃ videlicet vt manifesti⁹ dicã carni adhuc acqescit z sanguini: qđ illud sit penit⁹ nescit: qz caro z sanguis nõ reuelabũt q̃ solus reuelat de⁹ p spm̃ suũ Alialis q̃ hõ ad hoc secretũ nequaq̃ admittit̃: sigdẽ nõ pcipit ea q̃ sũt spũs dei. Mti q audiunt: vos aũt dixi amicos: qz oia q̃cũq; audiui a pre meo: nota feci vob. O seculuz neq;z: q̃ solos tuos sic soles beare amicos: vt dei facias inimicos: cõsequẽt z idignos ꝓsortio btõr. Plane. n. q amic⁹ vult ẽ tu⁹: inimic⁹ dei ꝓstituit̃. Qõ si su⁹ nescit qđ faciat dñs ei⁹: quãto min⁹ inimic⁹. Porro aũt amic⁹ spõsi stat z gaudio gaudet ppt vocez spõsi: vñ z loqt̃: Ala mea liq̃facta ẽ vt dilect⁹ locut⁹ ẽ. Amic⁹ itaq; mũdi excludit a cõcilio amicoz dei: q nõ spm̃ hui⁹ mũdi acceperũt: sz spm̃ q ex deo ẽ: vt sciãt q̃a deo donata sũt sibi. Cõfiteor tibi pr̃: q abscondisti hec a sapiẽtibus z prudẽtib⁹: z reuelasti ea paruls. Ita pr̃ q: sic placitũ fuit coã te nõ q: sic meritũ vel ab ipsis. Qđ enĩ peccaue rũt z egẽt gl̃ia tua: vt gratis mittas spm̃ filij tui: clamãt i cordibus filioz adoptiõis abba pr̃. Hoc qppe spũ q agunt hũ filij sũt: nec paterno pr̃sus arcẽdi ꝓculo. Hñt i se manentẽ spiritum q seruat̃ z pfunda dei. Denicz quid ignorẽt quos vnctio

docet de omnibus? Ve vobis filij huius seculi a vestra incipiente prudentia ignorantes spiritum salutarem: nec participātes cōscilium qđ solus soli pater eructuat filio excepto cui filius voluerit reuelare. Quis cognouit sensum dñi: aut quis consciliarius eius fuit? Non equidem nullus: sed rar⁹. Soli sane q veraciter dicere possunt. Vnigenitus qui est in sinu patris ipe annūciauit nobis. Ve mundo a strepitu. Clamat i populis isdem vnigenitus tanq̄ magni cōscilij angelus. Qui habet aures audiendi audiat. Et quoniā dignos non inuenit sensus quibus p̄is cōmittat archanum: texit parabolas turbis: vt audientes non audiant z videntes non intelligāt. Ceterū amici seorsum audiunt: vobis datum est nosce mysterium regni dei. Quibus z loquitur. Nolite timere pusillus grex: quia placuit patri vestro dare vobis regnum. Qui sunt hij? Vtiq̄ quos presciuit z p̄destinauit cōformes fieri imaginis filij sui: vt sit ipe primogenitus in multis fratribus. Magnuz secretūq̄ innotuit consilium. Nouit dñs qui sunt eius. Sed q̄ notuz erat dei: manifestatuz erat hominibus. Nec alios dignatur tanti p̄cipatiōe mysterij: nisi eos ipos quos suos p̄sciuit z p̄destinauit. Nā quos predestinauit: hos z vocauit. Quis enim sane nisi vocatus ad dei accedit consiliuz Quos aūt vocauit: hos z iustificauit. Oritur quippe sol nō is qui quottidie oriri cernitur sup̄ bonos z malos: siquidem solis ad consilium vocatis prophetica pronunciatiōe p̄mittitur: vobis inquit qui timetis deum orietur sol iusticie. Manentibus igitur in tenebris filijs diffidentie: enadit in nouam hanc lucem lucis filius: de potestate tenebrarum: si tamen iā fidenter deo dicere potest: particeps ego sum: omnium timentium te. Videsne quia precedit timor: vt sequatur iustificatio. Forsan ergo timore vocamur: amore iustificamur. Denīq̄ iustus ex fide viuit: illa p̄culdubio que operatur ex dilectione. Audiat vtiq̄ in sui vocationem peccator: q̄ timeat: z sic accedēs ad solem iusticie: videt illuminatus qđ diligat. Quid naz illud? Misericor: dia domini ab eterno z vsq̄ in eternum: sup̄ timētes eum. Ab eterno propter predestinationem: in eternum propter beatificationem. Siquidem quos ab eterno predestinat: in eternum beatificat: intercedente sane media vocatione: vna cum iustificatione dūtaxat in adultis. Sic ad ortuz solis iusticie sacramentum absconditum a seculis de p̄destinatis z beatificatis emergere quodā modo incipit ex abysso eternitatis: dum quisq̄ vocatus per timorem: iustificatus p amorē: p̄sumit quoq̄ se eē ꝺ numero btoꝝ sciēs nimiꝝ: quia quos iustificauit: illos z magnificauit. Quid enim? Audit se vocari cū timore: sentit z iustificari cū amore: p fundit z de magnificatiōe diffidet? Initiatur, puehit z de sola ꝓsumatiōe desperabit. Nepe si initiū sapie timor dñi in quo dicta ē eē nostra vocatio qđ nisi, puectus in sapiētia ē amor dei is dūtaxat q interim ex fide ē ex quo z nostra fit iustificatio? Quid itez nisi ꝓsumatio in sapiētia ē ipam quā in fine speram⁹ de diuina illa z deifica visiōe glorificatio? Sic abyssus abyssum inuocat in voce catharactaꝝ tuaꝝ: cuz in terrore iudicioꝝ suoꝝ imēsa illa eternitas z eterna imēnitas: cui⁹ sapie nō ē numerus: cor hois prauum z inscrutabile mira sua bonitate z potētia educit in admirabile lumē suū. verbi gra: Donamus hominē in seculo seculi adhuc z sue carnis amore retentū: z cū terrestris hois imaginē portet maculantē terrenis nil de celestib⁹ cogitantē. Quis hunc nō videat horrendis circūfusum tenebris: nisi q in eadez vmbra mortis sedet? Quippe cui nullū adhuc sue salutis signū illuxerit: cui necdū in aliquo in terra testeť is: spiratio an boni de se qppiā eterna teneat p̄destinatio. At vo si supna eum miseratio dignāter qñq̄ respexerit: imiseritq̄ spīs cōpunctiōis quatenus igemiscat: z resipiscat mutet vitā: domet carnē: amet p̄xīmū: clamet ad deum: proponatq̄ decetero viuere deo non seculo: ex qua deinde supni luminis visitatiōe gratuita z subita imitatione dextere excelsi agnoscat se: merito qđē nō iā re sed gratie filiuz? qppe q paternū erga se diuine bonitatis expit affectū: q̄ se vtiq̄

hactenus in tm̃ latuerat: vbi nō solū nesci-
ret: vtrū nam dignus foret amore an odio:
vex etiā odiū magis ⁊ nō amoꝛē ꝓpria con
uersatio testaret: erāt enim tenebꝛe adhuc
sup faciē abyssi: nōne is tibi videt quasi de
abysso ꝓfundissima ac tenebꝛosissima hoꝛ-
rēde ignoꝛātie in aliā quandā quoq; trahi
abyssum eregiōe aiaꝝ ⁊ lucidam claritatis
eterne. Et tūc demū quasi diuidit lucē a te
nebꝛis: cū peccatoꝛ sole illucescente iusticie
abiectis opib⁹ tenebꝛaꝝ induitur armis lu
cis: ⁊ is q̄ prioꝛ vita ac ꝓpria sciētia: tanq̄
reuera filiū gehēne deputauerat ardoꝛib⁹
sempiternis ad tātā visitātis se ouentis ex
alto dignatiōis respirās: gloꝛiari etiā incī
pit ꝓpter spem in spe: glorie filioꝝ dei: quā
iā nimiꝝ eucino reuelata facie exultās no
uo in lumine speculaꝛ ⁊ dicit: Signatū ē su
per nos lumē vult⁹ tui dñe: dediſti leticiam
in coꝛde meo. O dñe qd est hō: qꝛ inotuſti
ei: aut fili⁹ hois qꝛ ꝓputas eū? Jā se o bone
p̄ vermis vilissim⁹ ⁊ odio dignissim⁹ sem-
piterno tī consi dit amari se p̄tat nō recla
mare ꝓfundiſ: iā apparet in lumine tuo. O
inaccessibilis luꝝ qd boni penes te etiā cū
malus eēt moneret homunculuꝝ. Amat ꝓ
inde nō imerito: qꝛ amatus est sine merito:
amat sine fine: qꝛ sine p̄ncipio se cognoscit
amatū: ꝑdit in lucē ad miseri ꝓsolationem
magnū ꝓscilū qō ab eterno latuerat i sinu
eternitatis q̄ nolit videlicet de⁹ morte pec
catoꝛis: ſz magis vt conuertaſ ⁊ viuat. Ha
bes ḡ hō hui⁹ archani iudicē: spīm iustificā
tē: eoq; ipo testificāte spū tuo q̄ filiꝰ dei ⁊
ipe sis. Agnosce ꝓscilū dei i iustificatione
tui. Cōfitere ⁊ dic: Cōfitū meū iustificatio
nes tue. Spūs nāq; iustificatio tui ⁊ diuini
ē ꝓscilij: reuelatō: ⁊ q̄dā ad futurā gloriā p̄
paratio. Aut certe p̄destinatio ipa poti⁹ p̄
paratio est: iustificatio aūt magis q̄ appꝛo
pinq̄tio. Deniq; ait: Agite pniaꝝ. Appꝛopi
quabit enī regnuꝝ celoꝝ. Audi ⁊ de p̄desti
natiōe q̄ ipa sit ꝓpatio. Spercipite inqt re-
gnū qō vob ꝓpatū ē ab oꝛigine mūdi. Ne-
mo itaq; se amari diffidat: q iā amat liben
ter dei amoꝛ: quē puenit subseq̄. Maꝝ quō
redamare pigebit quos amauit ⁊ necdum
amātes amauit? Amauit inq; amauit. Ha-
bes enī dilectiōis pignꝰ spīm: habes ⁊ testeꝝ
fidelē ieſuꝝ ⁊ hūc crucifixum. O geminum
ipmq; firmissimuꝝ dei erga nos amoꝛis ar
gumētuꝝ. Xp̄s moꝛit ⁊ merek amari. Spūs
afficit: ⁊ facit amari. Jlle facit cur ametur:
iste vt amek. Jlle multā suā delectationem
i nob cōmēdat: iste ⁊ dat. In illo cernimus
qō amemus. Charitas igit ab illo occasio:
ex isto affectio. Quāta ꝓfusio dei filiū igra
tis ocul' cernē moꝛtē. Qō qdē facile p̄tin
git: si desit spūs. Nūc autez qꝛ charitas dei
diffusa ē i coꝛdib⁹ nr̄is p spīm scīm q datus ē
nob: debet amari. Si enī cū adhuc inimici
essem⁹: recōciliati sum⁹ deo p moꝛtē filij ei⁹
multo magis recōciliati ⁊ salui erim⁹ i vita
ipsius. Quid enī? Qui ꝓprio filio non pep
cit: ſz p nob oīb⁹ tradidit illū: non etiā cum
illo oīa datur⁹ ē nobis? Cū ergo geminum
teneam⁹ nr̄e salutis iudiciū gemmā sangui
nis ⁊ spūs effusionez: neutra sine altera ꝓ-
dest. Nā nec spūs dak nisi credētib⁹ in cru-
cifixū: nec fides valet si nō opak ex dilectio
ne. Dilectio aūté dñi spūs ē. Q⁹ si secūdus
hō x̄pm loquoꝛ fact⁹ ē: nō solū in aiaꝝ viué
tē: sed ⁊ spīm vuificātem: ex vno videlicet
moꝛtēs: ex altero moꝛtuos suscitās: q̄ qd mi
hi ꝑdesse p̄t q̄ in ipo moꝛit absq; eo q̄ vi-
uificat. Deniq; ipe ait: Caro nō ꝑdest q̄q̄:
spūs aūt ē q̄ vuificat. Quid aūt est viuifi-
cat nisi iustificat? Cū enī moꝛs aīe peccatū
sit: aia qppe q̄ peccauerit ipsa moꝛiet: vita
ei⁹ sine dubio iusticia ē: qm̄ iust⁹ ex fide vi-
uit. Just⁹ aūt qs ē: nisi q amāti se deo vicez
repēdit amoꝛis? Qō nō fit nisi reuelāte spi
ritu ꝓ fidē hoī eternū dei ꝓpositū sup suaꝝ
salutē futurā. Que sane reuelatio nō ē ali-
ud q̄ infusio gr̄e spīritalis: ꝓ quā facta car
nis moꝛtificant. Nō ad regnū p̄pak qō ca-
ro ⁊ sanguis nō possidēt: fil' accipiēs i vno
spū: ⁊ vñ se ꝑsumat amatū: ⁊ vnde redimet
ne gratis amat⁹ sit. Hoc ē itaq; illud sacruꝝ
secretūq; ꝓscilū qō a patre filiꝰ i spū scō ac
cipiens suis quos nouit p eūdē spīm iustifi
cādo eos cōicat ⁊ cōicādo iustificat: q̄n id
q̄q̄ accipit in sui iustificatiōe vt incipiat ⁊
ipe cognoscere sicut ⁊ cognitus est: cum vi
delicet dak ⁊ ipsi p̄sentire aliqd de sua ipsi-
us futura beatitudine quēadmodū latuit

ab eterno in predestinante plenius appari tuꝝ i beatificāte. De q̄ tñ iā pcepta suimet ex pte noticia: interi qdē gloriek i spe: nondū tñ in securitate. O miserādi q ad tam iocundū iustoꝝ ꝙsciliū nullū adhuc tenent siue vocatiōis testimoniū. Dñe qs credidit auditui nr̄o? O vtinam saperēt ꝛ intellige rēt. Uel nisi crediderint nō intelligēt. Sz habetis ꝛ vos o infelices seculi mali securi amatores vām seoꝝsū a iustis ꝙsciliū. Squama squame ꝙiūgit: ꝛ nō é spiraculū in vob. Habetis inq̄z ꝛ vos ipij cōicatū aduiuicē cōsciliū: sz plane aduersus dñm ꝛ aduersus xp̄m ei⁹. Eteni si dicēte scriptura: pietas ē cult⁹ dei, pfecto qsqs plus amat mūdum q̄z deū: ipi⁹ atq̄z idolatra eē conuincit: colēs ꝛ seruiēs creature poti⁹ q̄z creatori. Habenti b⁹ aūt vt dictū est scis atq̄z ipijs suū ad se q busq̄z consiliū magnuz, pculdubio i vtroq̄z chaos firmatū ē. Mā quō iust⁹ lōge se facit a ꝙsilio ꝛ ꝙsilio malignātū: ita nec resurgūt ipij in iudicio: neq̄z pctōres in ꝙsilio iustoꝝ. Est qppe iustoꝝ ꝙsiliū pluuia volūtaria: quaz segregauit de⁹ hereditati sue. Est ꝙsiliū vere secretū: descendēs nimiꝝ sicut pluuia i vell⁹. Est fons signat⁹ cui alien⁹ nō cōicat. Est sol iusticie q timētib⁹ deū tñ oriꝛtur. Porro ceteros aduertēs ppba i sui ficcitate ꝛ cecitate manentes: iustoꝝ siqdē imbris ꝛ lucis exptes i fecūdos ac tenebrosos ꝙfusos ꝛ auersos subsanat ꝛ notat. Hec é in quiēs gēs q̄ nō audiuit vocez ei⁹ sui. Non vultis o miseri dicē cū dauid: Audiā qd loquat i me dñs de⁹. Utiq̄z foris fusi in vanitates ꝛ isanias falsas: intimū optimūq̄z nō regritis veritatis auditū. Filij hoiuz vsq̄z quo graui corde: vt qd diligitis vanitatez ꝛ q̄ritis mēdaciū. Surdi ad vocē veritatis ignorātes ꝙsiliū: cogitātis pacē: sz ꝛ loquētis pacē i plebē suaz: ꝛ sup scōs suos: ꝛ i eis q conuertunt ad cor. Iā vos inquit mūdi estis p ꝛmonē quē locut⁹ sū vobis. Ergo q hūc ꝛmonē nō audiūt: imūdi sūt. Cetez tu o charissime huic voci dei tui dulciori sup mel ꝛ fauū: si ꝑparas interiorē fuge curam exteriorē: vt expedito in vacatiōe interno sensu: dicas ꝛ tu cū samuele: Loquere: dñe q̄ audit seru⁹ tuus. Uox hec nō sonat in foro: sed nec audit in publico. Secr[illegible]ꝙsiliū: secretū q̄rit ꝛ auditū. Auditu ꝑ certo dabit gaudiū ꝛ letitiā: si sobria aure pceperis. Abrahe precipit exire de terra ꝛ de cognatiōe sua: vt videre ꝛ possidere mereret terrā viuētiū. Jacob relicto patre ꝛ patria iordanem trāsit i baculo: ꝛ excipi[illegible]chelis amplexib⁹. Joseph, dñaf i egypto mercatione furtiua p̄i sublatus ꝛ patrie[illegible]clesie iubet vt concupiscat rex decorē [illegible] obliuiscī pplm suū ꝛ domū patris sui. Puer ie sus inter cognatos ꝛ notos a parētib⁹ q̄rit: nec tñ inuenit. Fuge frēs tuos ꝛ tu si tuam vis inuenire salutē. Fuge inq̄z de medio babylonis: fuge a facie gladij aglonis. Para ti sum⁹ cū panib⁹ occurrere fugiēti. Abbatē tuū me nominas: nō renuo interim ppt obsequiū. Obsequiū dico nō q̄ exigā sz q̄ exhibeā: sicut fili⁹ hois non venit ministrari sed mīstrare: ꝛ aiam suā redēptionē dare p multis. Uerūtñ si dignū iudicas accipe ꝙdiscipulū: qué magistrū eligis. Unus sit ambob⁹ magister xp̄s: ꝛ ipe sit eple finis q finis ē ad iusticiā omni credēti.

¶ Diui Bernardi abbatis clarevallensis ordis cysterciensis doctoris deuotissimi et melliflui omelie ꝛ ſmones de tpe ꝛ de scis multis p anni circulū solēnitatib⁹ ꝛ diebus accomodati: qb⁹ ꝛ nōnulle ei⁹ deuote epistole addite sunt diligentissime emendati: ꝛ solertissime castigati feliciter explicūt.

Impressi Uenetijs per Johannem Emericū de Spira alemanū. Sub anno ī carnatiōis dñ̄ce. M. cccc. xcv. q̄rto id⁹ martias.

Registrum.

A qntern⁹. dd qntern⁹. Oēs alij sūt q̄terni

vol. 9.

4 ff. et 227 ff (mal ch. 225)

& dernier f. bl. manque,

6581